جمهوری اسلامی ایران
ادارهٔ حجّ و اوقاف و امور خیریهٔ
ناحیهٔ ۲ شهرستان مشهد

۸۸۲۲

فهرست نسخه‌های خطّی

کتابخانه جامع گوهرشاد مشهد

جلد سوّم

تألیف
محمود فاضل
استاد دانشگاه فردوسی مشهد

R
Z6621
.M5G9
V.3
C.2

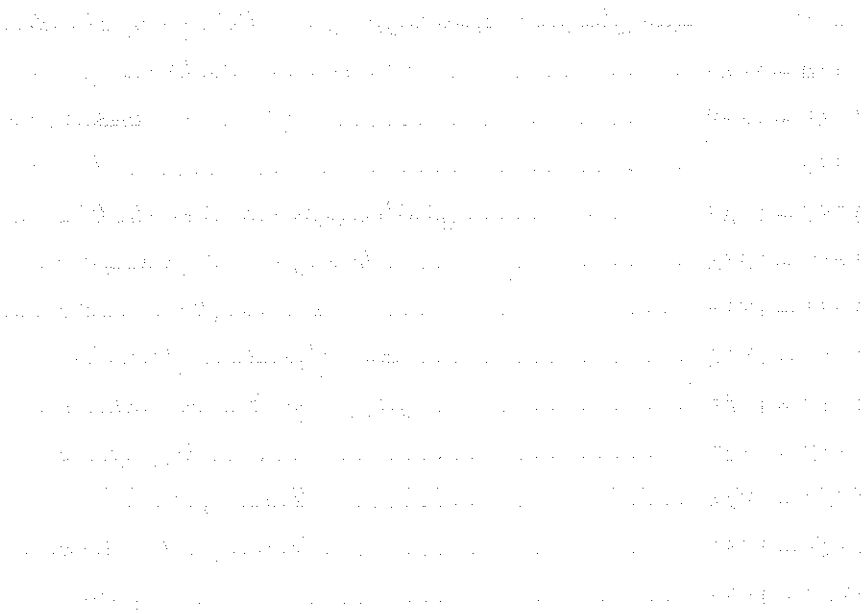

۲۴۷۲۸۸

فهرست نسخه‌های خطی کتابخانهٔ جامع گوهرشاد
جلد سوم
تألیف : دکتر محمود فاضل (یزدی مطلق)
ناشر : کتابخانهٔ جامع گوهرشاد
تیراژ : ۱۰۰۰ نسخه
تاریخ انتشار : بهمن‌ماه ۱۳۶۷
چاپ و صحافی : مؤسسهٔ چاپ و انتشارات دانشگاه فردوسی (مشهد)

مندرجات

پیشگفتار ادارهٔ حج و اوقاف و امور خیریهٔ ناحیهٔ ۲ شهرستان مشهد ۱۰۸۳
مقدمهٔ سرپرست کتابخانهٔ جامع گوهرشاد ..... ۱۰۸۶ — ۱۰۸۵
معرفی نسخه‌ها برحسب شماره ..... ۱۶۶۴ — ۱۰۸۷
یادداشتها ۱۶۶۵
فهرست کتابهای معرفی شده بترتیب الفبائی ..... ۱۶۸۶ — ۱۶۶۷
فهرست نویسندگان کتابها و رساله‌ها ..... ۱۶۹۸ — ۱۶۸۷
فهرست کتب و رسائل بحسب موضوع ..... ۱۷۱۶ — ۱۶۹۹
فهرست نسخه‌هائی که بخط مؤلف است ..... ۱۷۱۸ — ۱۷۱۷
فهرست نسخه‌ها بحسب تاریخ تحریرشان ..... ۱۷۴۲ — ۱۷۱۹
فهرست نقش مهرها ..... ۱۷۵۲ — ۱۷۴۳
فهرست اسامی کاتبین نسخه‌ها ..... ۱۷۵۸ — ۱۷۵۳
فهرست اسامی مالکین نسخه‌ها ..... ۱۷۶۲ — ۱۷۵۹
فهرست اماکن ..... ۱۷۶۶ — ۱۷۶۳
نمونه‌ها ..... ۱۸۳۸ — ۱۷۶۷

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْم

پس از استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران به‌رهبری حضرت آیة‌اللّٰه‌العظمی امام خمینی مُدّظله رهبر کبیر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران هریک از نهادهای انقلابی، برای تحقق‌بخشیدن به‌اهداف عالیهٔ انقلاب اسلامی بقدر توان و متناسب با مسئولیتی که بعهده داشتند گامهای مؤثری در راه نوسازی کشور برداشته به‌کارهای ارزنده و خدمات چشمگیری توفیق یافتند.

همگام با این حرکت ثمربخش سازمان اوقاف جمهوری اسلامی ایران علاوه برسامان‌بخشیدن به‌وضع آشفتهٔ موقوفات، در زمینهٔ نشر معارف اسلامی نیز با الهام از نیات خیرخواهانهٔ واقفین از درآمدهای موقوفات مربوطه، به‌چاپ و انتشار کتب وزین مذهبی و آثار باارزش اسلامی مبادرت نموده‌است که پیوسته منشأ اثرات خیر بوده و خواهد بود.

ادارهٔ کل حجّ و اوقاف و امورخیریّهٔ خراسان نیزبه‌سهم‌خود بدین‌امر توجّه داشته و در این زمینه اقدامات مؤثری انجام داده‌است. اکنون‌که جلد سوم کتاب ارزندهٔ "فهرست نسخه‌های‌خطی‌کتابخانهٔ جامع‌گوهرشاد" به‌کوشش جناب‌آقای دکترمحمود فاضل‌استاد دانشگاه مشهد آماده و به‌زیور طبع آراسته شده‌است و در این ایّام‌اللّٰه (دههٔ فجر) به‌بازار علم و ادب عرضه می‌شود سپاسگزاری از زحمات استاد محترم و جناب آقای احمد احمدی بیرجندی سرپرست‌محترم‌کتابخانهٔ جامع‌گوهرشادرا فرض‌ذمهٔ خوددانسته‌ازخداوندمتعال توفیق خدمت بیشتربرای همهٔ خدمتگزاران‌به‌این کشوراسلامی را آرزومندیم.

ادارهٔ حجّ و اوقاف و امور خیریّهٔ
ناحیهٔ ۲ شهرستان مشهد
بهمن‌ماه ۱۳۶۷

۱۸ محرم ۱۰۰۰ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، درپشت صفحهٔ اول، تملك محمدبن سید ابی‌القاسم موسوی وتملك سیدحسن موسوی و تملك شیخ حسین حلی. کاغذ اصفهانی، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد. جلد ابری عطف میشن قهوه‌ای، قطع ۱۳ × ۲۰ س.

۸۰۳

درّ ثمین **(اخبار ـ عربی)**

از محمد حسینی شریف اصفهانی نجل محمدبن محمدابراهیم کلباسی خراسانی ـ احادیث کتاب ـ فصل‌الخطاب حاج محمدکریم‌خان‌بن ابراهیم‌بن کرمانی قاجار متوفی ۱۲۸۸ هـ.ق. را بترتیب حروف تهجی ساخته است وتاریخ فراغت ازتألیف جمعه هفتم شعبان ۱۲۶۸ هـ.ق.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی انشأ الشجرةالوجود وما یتفرع علیها من اصل العدم... وبعد یقول‌الضعیف‌الفانی محمدالحسینی‌الشریف...وسمّیتها بالدرالثمین...

نسخ ۱۲ سطری ۸ × ۱۴/۵ س، تحریر چهارشنبه ۲۵ رمضان ۱۲۸۶ هـ.ق. عنوانها قرمز، کاغذ فرنگی، کلاً دارای ۳۲ گ ۱۲/۵ × ۲۰ س، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد. جلد نارنجی‌رنگ، عطف میشن سرخ.

۸۰۴

مجموعه:

۱ـ الفیه **(فقه ـ عربی)**

تألیف شهید اول، محمدبن مکی مقتول بسال ۷۸۶ هـ.ق. دریك مقدمه وسه

فصل ویك خاتمه در واجبات نماز که چاپ شده است . از برگ ٤٧ــ۱ (ر.ك:۱/۵۷۰)

۲ــ الباب الحادیعشر **(کلام وعقائد ــ عربی)**

شیخ طوسی، محمدبن حسن متوفی ٤٦٠ ه.ق. کتاب معتبری درادعیّه نگاشته است بنام ــ مصباح المتهجد ــ که علامه حلّی، حسن بن یوسف بن مطهّری متوفی ۷۲٦ ه.ق. آنرا در ۱۰ باب مرتب نموده وبنام منهاج الصلاح ــ موسوم داشته‌است. سپس براین ۱۰ باب، یك باب دیگر افزوده است که کلاً ۱۱ باب شده و دراین باب یازدهم ازمسائل کلامی واعتقادی سخن رفته وبصورت مستقل وبنام ــ الباب الحادیعشر ــ معروف گشته که همین نسخهٔ موجوداست وچاپ‌شده. ازبرگ٦٧ــ٤٨. درهفت فصل ۱ــ اثبات واجب‌الوجود ۲ــ صفات ثبوتیه ۳ــ صفات سلبیه ٤ــ عدل ٥ــ نبوت ٦ــ امامت ۷ــ معاد .

آغاز : بسمله الباب الحادیعشر فیما یجب علی عامّة المکلّفین من معرفة اصول الدین اجمع العلماء کافة ...

۳ــ فصول نصیریه **(کلام وعقائد ــ عربی)**

خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن محمدبن حسن متوفی ٦۷۲ ه.ق. کتاب جامع وموجزی بفارسی درکلام وعقائد امامیّه نگاشته است که این کتاب را رکن‌الدین محمدبن علی فارسی گرگانی زنده بسال ۷۲۸ ه.ق. شاگرد علامه حلّی آنرا بعربی ترجمه کرده است که متن فارسی واین ترجمهٔ عربی با پیشگفتار آقای محمدتقی دانش‌پژوه چاپ شده است . این رساله درچهارفصل است وهر فصلی شامل چند اصل فصل ۱ــ توحید ۲ــ عدل ۳ــ نبوت وامامت ٤ــ معاد . ازبرگ ۸۳ــ٦۸ .

رسالـهٔ اول بخط نسخ خـوش ۷ سطری ۶×۱۰ س؛ تحریر حق‌نظر گرجی‌الاصل جدیدالاسلام درجمعه ۱۶ رمضان ۱۰۴۳ هـ. ق. عنوان ونشان شنگرف وسبز، معلّق بحواشـی «ع. ل.» و رسالهٔ دوم بهمان خط واندازه تحریـر اواخـر ربیع‌الآخر ۱۰۴۸ هـ.ق. و رساله سوم نسخ ۱۴ سطری ۶×۱۴ س، عنوان شنگرف، کلاً دارای ۸۳ گ ۱۲×۲۰ س، کاغـذ اصفهانی، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد. جلد تیماج‌لایه‌یی تریاکی.

۸۰۵

مشارق انوارالیقین فی حقیقة اسرار امیرالمؤمنین (ع) **(عقائد ــ عربی)**

تألیف رضی‌الدین شیخ حافظ رجب برسی حلّی فقیه ومحدث صوفی امامی که آنرا در ۷۷۳ هـ.ق. تألیف نموده است وچاپ شده (ر.ك: ۳۸۴).

آغاز: بسمله الحمدلله المنفرد بالازل والأبد ...

نسخ ۱۸ سطری ۷/۵×۱۳/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. درهامش صفحه اول یادداشت مورخ رجب ۱۲۷۱ هـ. ق. در پشت صفحه اول، تملّك محمدعلی رضوی با مهر چهارگوشه او با سجع «عبده محمدعلی رضوی». ومهر مستطیل دیگری با سجع «لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبیـن محمدعلی‌الرضوی» عنوان ونشان قرمز، ناقص‌الآخـر، مـهر حاج سیدسعید را دارد. کاغذ فرنگی، جلد لاجوردی‌رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ.

۸۰۶

شرح صحیفه **(ادعیه ــ عربی)**

شارح شناخته نشد. گویا ازمردم سدهٔ ۱۱ هـ.ق. باشد؟ شرحی است مختصر

وهمچون تعلیقه وحاشیه‌ایست برقسمتهای مشکله آن‌که تنها به‌توضیح لغوی و گهگاه ادبی وشرح‌اللفظ عبارات اکتفا کرده است و دراواخر کتاب، مطالب آن تحت عنوان ــ قوله ــ آمده، وشامل دعاء اول تا دعاء چهل‌وهفتم که دعاء روز عرفه است می‌باشد . همان است که درجلد ششم، صفحه ۲۵۶ فهرست کتابخانه آستان قدس رضوی بشماره ۸۸۳۷ معرفی شده است .

آغاز : بسمله قال علیه‌السلام الحمد ای‌الثناء علی‌الجمیل‌الاختیاری نعمة کان او غیرها من ای حامد کان ثابت لله منحصر فی‌الذات‌الواجب‌المستجمع لجمیع صفات الکمال ومن جملتها انه‌الاول اصله اول علی افعل ...

انجام : من عبادك وهوالثواب والکرامة من‌الابواب التی امرت ان تؤتی منها وهی‌الائمة صلوات‌الله علیهم اجمعین . تمت سنه سته ؟ واربعین بعدالالف لهجرة النبویه .

نستعلیق و نسخ ۱۵ سطری ۸×۱۳/۵ س، تحریرسدهٔ ۱۱ هـ. ق. درآخر نسخه تاریخی دارد که قسمتی ازآن محو شده واربعین بعدالالف آن خوانده می‌شود . عنوان و نشان شنگرف، درپشت جلد با خط مغایر آمده است «شرح‌صحیفه شیخ بهائی» دارای ۱۳۶ گ ۱۳×۲۰ س، کاغذ اصفهانی، مهر حاج سیدسعید را دارد ، جلد تیماج لایه‌ئی مشکی .

۸۰۷

مجموعه :

۱ــ ترجمهٔ الباب‌الحادی عشر = شرح ..... (کلام وعقائد ــ عربی)

شیخ طوسی (ره) کتاب معتبری در ادعیه نگاشته است بنام مصباح‌المتهجد

که علامه حلّی، حسن‌بن یوسف‌بن مطهر حلّی متوفی ۷۲۶ هـ.ق. آن‌را در ۱۰ باب خلاصه کرده وبنام ــ منهاج‌الصلاح ــ موسوم داشته است . سپس علامه حلّی یك باب دیگر براین ۱۰ باب افزوده است که شامل مسائل اعتقادی می‌باشد واین یك باب یعنی باب یازدهم خود کتاب مستقلی گردیده وبنام ــ الباب‌الحادیعشر ــ معروف گردیده است که ترجمه وشروح متعددی دارد ازجمله ترجمهٔ حاضر است که درقرن ۱۱ هـ.ق. صورت پذیرفته است وهمین نسخهٔ موجود می‌باشد . مترجم شناخته نشد. ترجمه وشرح مختصر و روانی است . ازبرگ ۲٤ــ۱.

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی رسوله محمد وآله اجمعیت الباب‌الحادیعشر فی ما تجب علی عامة‌المکلّفین من معرفت اصول‌الدین . وجه تسمیه باب‌حادی‌عشر آنست‌که حضرت من خصه‌الله تعالی بالرتبه‌الاجتهادیة فخرالمتقدمین و زین‌المتأخرین و اکمل‌المجتهدین علامة‌الدهر جمال‌الحق والحقیقه والدین منصور الحسن‌بن یوسف‌بن‌المطهرالحلّی اختصار فرموده ومصباح کبیر را که ازجمله تصانیف ... بدانکه واجب بردو قسمت است واجب عینی ...

انجام : وسید مرتضی رحمة‌الله برآن رفته که سمعی است ونیز اختلاف کردند که واجب عینی است یا کفائی‌شیخ رحمه‌الله قایل اوست وسید مرتضی . تمام شد ترجمه باب حادی عشر .

۲ــ اصول دین **(کلام وعقائد ــ فارسی)**

تألیف ضیاءالدین‌بن سدید جرجانی، درپنج فصل. ازاو چند گفتار هست در همین باب که رسالهٔ حاضر را برای اطفال که مکتب می‌خوانند نوشته . ازبرگ ۲۵ــ٤۵ .

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی افضل‌المرسلین محمد وعترته الطاهرین اما بعد چنین گوید فقیر حقیر جانی ضیاءالدین‌بن سدیدالجرجانی که این رساله‌ایست عامیانه که همه‌کس آن‌را فهم کند خصوصاً اطفال که مکتبها می‌خوانند چرا که آنچه علما نوشته‌اند اکثر مردم آن‌را بفهمند واین رساله را عام فهم نوشته تا طفلان وعوام بفهمند ...

انجام : وجای او جهنم است وهرگز خلاصی نخواهد یافت نعوذ بالله‌منها. تمت.

۳ـ آداب طریقت **(عرفان ـ فارسی)**

از خواجه عبدالخالق‌بن عبدالجمیل عجدوانی متوفی ٦۱۷ هـ.ق. که درآن خواجه اولیاء کلان را به‌جوامع کلم و دستورات سلوك امر فرموده است . رسالهٔ مختصری است درچهار صفحه .

آغاز : بسمله حمد له . این رساله‌ایست از آداب طریقت که حضرت شیخ‌الشیوخ سلطان‌المشایخ ... خواجه عبدالخالق عجدوانی قدس‌الله تعالی روحه‌العزیز هرسالکی ازسالکان طریقت را بجوامع کلم امر کرده ... ای پسرك من تو را وصیت می‌کنم که تقوی‌را شعار خود سازی و وظایف عبادات را ...

این مجموعه بخط نستعلیق خوش ۱٦ سطری ٦/٥×۱۳ س، که هرسه رساله با یك قلم تحریر یافته است ، تاریخ کتابت نخستین رساله ۱۰٥۹ هـ. ق. می‌باشد وبقیهٔ رساله‌ها بدون تاریخ است . عنوان ونشان شنگرف، کلاً دارای ٤٦گ ۱۳×۲۰ س، کاغذ اصفهانی، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌یی .

۸۰۸

مجموعه :

۱ــ انوارالتنزیل واسرارالتأویل = تفسیر بیضاوی (عربی)

از قاضی بیضاوی، ناصرالدین عبدالله‌بن عمربن محمدبن علی بیضاوی شیرازی شافعی متوفی ۶۸۵ هـ.ق. معاصر علامه حلّی . تفسیر معروفی است که بیشتر مطالب آن ازتفسیرکشاف مأخوذ است گرچه ازخود نیز تحقیقات رشیقه‌ای دارد . این‌کتاب درسال ۱۸۴۴ میلادی درلایپزیك بکوشش فل آلمانی چاپ شده است وچاپهای متعددی درایران ومصر وآستانه واستانبول شده است . نسخه موجود تنها تفسیر جزء آخر قرآن است ازسورهٔ عم تا سورهٔ ناس .

آغاز : بسمله عم یتساءلون . اصله عن ما فحذفت‌الالف لما مر ومعنی هذا الاستفهام ...

انجام : فکأنما قرىءالکتب التی انزل‌الله تعالی. تمت.

۲ــ شرح شواهد سیوطی = منتخب ... (نحو ــ عربی)

ابن‌مالك نحوی، جمال‌الدین ابی‌عبدالله محمدبن عبدالله طائی متوفی ۶۷۲هـ.ق. ارجوزه‌یی درنحو نگاشته است بنام ــ الخلاصه ــ که چون درهزاربیت می‌باشد به ــ الفیه ــ معروف گردیده است وبرآن شروح وحواشی نگاشته شده‌است ازجمله شرح جلال‌الدین عبدالرحمان سیوطی متوفی ۹۱۱ هـ.ق. که بنام البهجةالمرضیة فی شرح‌الالفیة ویا ــ سیوطی ــ معروف است . بدرالدین عینی، محمودبن احمدبن موسی حلبی حنفی متوفی ۸۵۵ هـ.ق. شواهد شروح چهارگانهٔ الفیهٔ ابن‌مالك را که عبارتند از شرح ابن‌عقیل وشرح ابن‌ناظم وشرح ابن‌هشام وشرح ابن ام‌قاسم جمع

کرده و درسال ۸۰۶ هـ.ق. شرح بزرگی بر شواهد الفیه ساخته وبنام ــ المقاصد النحویه فی شرح شواهد شروح‌الالفیه ویا شرح شواهد کبیر موسوم داشته است وسپس بخواهش جمعی آنرا گزین کرده است وبنام فوائدالقلائد فی مختصر شرح الشواهد ــ نامیده است . مطالب نسخهٔ خطی موجود بسیار شباهت به‌شرح شواهد عینی دارد با اینکه خلاصه‌تر ازآن است، گویا کسی‌آنرا انتخاب کرده‌است ولی نام خلاصه‌کننده را جائی نیافتم . روش‌مؤلف این‌است‌که نخست شعر استشهاد شده را ذکر می‌کند ، سپس درصورت امکان، سرایندهٔ آن شعر را معرفی می‌کند وپس‌ازآن محل شاهد را بیان می‌دارد وگه‌گاه ترکیب آن بیت را می‌گوید .

آغاز : بسمله أقاتلن اخضروااالشهودا قال رؤبه وقبله أریت إن جاءت به املودا ... اریت اصله ارایت والاملود بضم‌الهمزه‌الناعم والمرجل بالجیم‌المزین ...

انجام : وهی‌الوصلة التی کانت بینهما . هذا آخر ما یتعلق بشرح‌الالفیه للشیخ.. السیوطی منتخباً من شرح شواهدالعینی والحمدلله علی‌التمام .

رسالهٔ اول نسخ ۱۱ سطری ۱۴/۵×۱۱/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ. ق. عنوان ونشان وجدول وکمند قرمز، معلق بحواشی شیخ‌زاده ابوالسعود . تفسیر کبیر و رسالهٔ دوم نسخ ۱۴ سطری ۹×۱۵ س، بخط محمدعلی‌بن ملاابراهیم‌بن حاجی زال هزارجریبی در استراباد قرهٔ شعبان ۱۲۱۰ هـ. ق. کاغذ فستقی وسفید ، جلد تیماج مشکی لایه‌یی، قطع ۱۴/۵×۲۰ س .

۸۰۹

التشریح = عمل‌التشریح **(پزشکی ــ عربی)**

اصل ازجالینوس حکیم متوفی ۱۹۹ بعدازمیلاد . طبیب. عالم تشریح. فیلسوف

وبرجسته‌ترین پزشکان روزگاران قدیم پس‌از بقراط بوده است، تعریب حُنَین‌بن اسحاق متوفی ۲٦٤ هـ.ق. که ازعیسویان حیره وبزرگترین مترجم کتب پزشکی‌است وکتابهای بسیاری را ازیونانی وسریانی بعربی درآورده است، وازآن جمله است مجموعهٔ ستهٔ عشر تألیف جالینوس را که ضمن این مجموعه رساله‌ای است بنام ــ عمل‌التشریح ــ که همین نسخه حاضر است درپنج مقاله . مقالهٔ اول درتشریح استخوانها . مقاله دوم درتشریح عضلات . مقاله سوم درتشریح اعصاب . مقاله چهارم درتشریح عروق غیرضوارب مقاله پنجم درتشریح عروق ضوارب .

آغاز : بسمله‌المقالةالاولی من کتاب جالینوس فی‌التشریح وهی فی تشریح العظام ترجمة ابی‌زیدحُنَین‌بن اسحق‌الترجمان قال جالینوس انّه قد ینبغی للطبیب ان یعرف هیئته کل واحد من‌العظام فی نفسه وحاله مع ترکیبه مع غیره عندالتماسه احکام علاج ما یحدث فیها من‌الخلع والکسر ...

انجام : فلیس یجاورها عرق الی ان یبتدی بتقسیم تمت مقالة جالینوس فی تشریح‌العروق‌الضوارب .

نستعلیق ۱۹ سطری ۷/٥×۱٤ س، بخط اسماعیل‌بن محمدزمان طبیب . درآخر نسخه مهر چهارگوشه‌ای ازکاتب نسخه با سجع : «العبد محمد اسماعیل‌الحسینی» در پشت صفحه اول یادداشتی بخط کاتب نسخه آمده که این کتاب وسایر کتابهایش را وقف نموده . این یادداشت با امضاء محمد اسمعیل‌بن شمس‌الدین محمد طبیب حسینی مورخ ربیع‌الثانی ۱۲۳٤ هـ. ق. است با مهر او . دارای ٥۷ گ ۱۲/٥×۲۰ س، کاغذ اصفهانی ، مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد تیماج مشکی لایه‌یی .

۸۱۰

مجموعه :

۱- تجوید = الوجیزة فی‌التجوید (تجوید وقرائت - عربی)

تألیف سدهٔ ۱۰ هـ.ق. مؤلف آن ونام اصلیش را نشناختم چون ازمیان کسر دارد . موجودی نسخه، نه‌فصل ویك تتمه است . فصل‌اول درائمه واساتید و راویان وافاضل فن تجوید فصل‌دوم دراستعاذه . فصل سوم دربسمله . فصل چهارم در بیان مخارج حروف . فصل پنجم در وقف اواخر کلمه . فصل‌ششم دربیان مد واحکام آن . فصل هفتم دراحکام نون ساکنه وتنوین . فصل هشتم درتفخیم وترقیق . فصل نهم دراحکام ادغام واظهار . ازبرگ ۱-۱۳ که درمیان دوبرگ نانویس دارد . درآن ازشیخ محقّق جزری وامام سمرقندی یاد کرده است .

آغاز : بسمله سبحان من عجزالحامدون عن حق حمده ... وبعد فهذه وجیزة جمعت فیها ماالتقطته من کتب‌الماهرین واستخرجته من تحقیقات‌المجودین ممّن اعتمد علی مقاله واارکن الی تحقیق اقواله و ذلك من‌القواعد التی لایستغنی من معرفة معظمهاالقاری ولایتیسّر بدونها حق‌التلاوة للعاری وبنیتها علی عدّة فصول وخاتمة.

انجام : ولفظة ابنت عمران فی‌التحریم بالتاء فی جمیع‌المصاحف . والله اعلم بالصواب والیه‌المرجع والمآب .

۲- مرآة‌التوحید و نجاة من‌التقلید (ومخلص‌التقلید) (کلام‌وعقائد - فارسی)

رساله‌ایست دراصول دین شامل یك مقدمه وسی فصل ویك خاتمه . مقدمه در بیان مفهومات الفاظی که درین فن مذکور است . فصل اول دراثبات واجب‌الوجود ۲- دربیان قدرت واجب‌الوجود ۳- علم ٤- قدرت الهی برجمیع مقدرات وعلم او

بتمام معلومات است نه بعض ۵ــ حیواة ۶ــ سمع ۷ــ کلام ۸ــ اراده ۹ــ دربقا ۱۰ــ درنفی صفات زائد ۱۱ــ درصفات سلبیه ۱۲ــ درنفی ترکیب ۱۳ــ نفی شریك ۱۴ــ نفی رؤیت ۱۵ــ نفی الم ولذّت از ذات الهی ۱۶ــ نفی ضد وند ۱۷ــ کیفیت افعال الهی ۱۸ــ درافعال عباد ۱۹ــ حسن وقبح ۲۰ــ عدل ۲۱ــ تکلیف ۲۲ــ معاد جسمانی ۲۳ــ عذاب قبر وسئوال منکر ونکیر وصراط‌ومیزان وتطایرکتب ۲۴ــ توبه ۲۵ــ ایمان ۲۶ــ نبوت عامّه ۲۷ــ نبوت خاصه ۲۸ــ امامت ۲۹ــ امامت علی‌بن ابیطالب ۳۰ــ امامت سایر امامان . خاتمه در دومقاله ۱ــ امر بمعروف ونهی ازمنکر ۲ــ نصیحت وارشاد . ازبرگ ۴۰ــ۱۴ .

آغاز : بسمله سپاس جزیل وثناء جمیل که جریان آن بر زبان جلاده دلهای عاشقان و ... اما بعد این رساله‌ایست درعلم توحید که اصول دین وطریق یقین ازاو حاصل شود ...

این دو رساله بخط نسخ ۱۹ سطری ۱۰/۵×۱۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، هردو رساله از میان کسر دارد . رساله اول مصحّح، درپشت صفحه اول رسالهٔ اول مکتوب امام حسن عسگری (ع) به علی‌بن‌حسین‌بن بابویه قمی وپشت‌صفحه‌اول رساله‌دوم مقالی‌درتب و دردسر با روایتی از امام ششم . کلاً دارای ۴۰ گ ۱۵×۲۰ س، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌یی .

۸۱۱

مجموعه :

۱ــ فرائدالقواعد = ترجمهٔ مقدمهٔ جزری = شرح ... (تجوید ــ فارسی)

شیخ شمس‌الدین محمدبن محمد جزری شافعی متوفی ۸۳۳ هـ.ق. منظومه‌ای

در ۱۰۹ بیت درتجوید وقرائت سروده‌است که شروح وحواشی متعددی برآن‌نوشته شده‌است وبترکی نیز ترجمه شده‌است ونسخهٔ حاضر ترجمه وشرح فارسی‌آنست که مترجم آن‌را نشناختم. مشتمل برسه مقدمه وپس‌ازآن هربیتی‌را تحت‌عنوان ـ فریده ـ ذکر کرده وآن‌را ترجمه وشرح نموده‌است وبه‌عدد ابیات ـ فریده ـ دارد. مقدمهٔ اول دراستعاذه وکیفیت آن ۲ـ در وصل بسمله به‌سوره وحالات آن ۳ـ در رموز قرّاء سبعه وشاگردان بطریق نظم. ازبرگ ۵۱ـ۱ برگ ۵۲ و۵۳ نانویس.

آغاز: بسمله سپاس بی‌قیاس متکلّمی را سزاست که عقائد لآلی الفاظ قرآنیه را درسمط نظم انتظام ...

انجام: فانه لاحول ولاقوة الا بك تم‌الكلام وحصل‌المرام ... الملك‌العليم العلام. تست.

۲ـ مقدمهٔ جزری **(تجوید ـ عربی)**

سرودهٔ شیخ شمس‌الدین محمدبن محمد جزری شافعی متوفی ۸۳۳ ه.ق. که چاپ شده ونسخهٔ ما تنها بیست‌وهشت بیت از ۱۰۹ بیت را دارد با توضیحاتی‌بفارسی وعربی درهامش و ذیل سطور. ازبرگ ۵۹ـ۵٤ برگ ٦۰ نانویس.

۳ـ تحفة‌الابرار **(تجوید ـ فارسی)**

تألیف ملامصطفی‌بن ابراهیم قاری تبریزی متوفی حدود ۱۰۸۰ ه.ق. دریك مقدمه و دوباب ویك خاتمه که آن‌را درسال ۱۰٦۷ ه.ق. بعداز مراجعت ازحرمین شریفین به‌ایران دراصفهان درماه مبارك رمضان همان‌سال بدستور میرزامحمدشفیع منجم ابن‌میرزا محمدمقیم منجم ساخته وازکتاب دیگرش ـ تحفة‌القاری ـ گزین

کرده است تا بهره‌گیری ازآن آسانتر باشد . مقدمه دربیان فضیلت تلاوت قرآن و آداب تعلیم آن . باب اول دربیان واجبات‌قرائت . شامل پنج فصل . فصل اول در بیان مخارج ولوازم آن ... باب دوم دربیان مستحبات قرائت درپنج فصل ... فصل پنجم دربیان احکام وقف ... و دراینجا سه‌مقصد است ازبرگ ۱۱۹ــ۶۱ .

٤ــ تجویدالقرآن (فارسی)

تألیف عمادالدین علی‌بن عمادالدین علی‌بن نجم‌الدین محمود استرابادی مازندرانی شریف (قرن دهم هجری قمری) دریك مقدمه و دوازده فصل ویك‌خاتمه. مقدمه درفضیلت قرآن ۱ــ مخارج حروف ۲ــ صفات ۳ــ ترقیق وتفخیم ٤ــ هاء کنایه ٥ــ مد ٦ــ ادغام ۷ــتنوین ۸ــ وقف ۹ــ استعاذه ۱۰ــ بسمله ۱۱ــ اختلاف درسوره فاتحه وتوحید ۱۲ــ لحن . خاتمه در رموز وقف که در دوفصل است و فصل دوم شامل دوبحث . ازبرگ ۱۳۷ــ۱۲۰ .

آغاز : بسمله حمد له امّا بعد چنین گوید اقل عبادالله ... که نزد ارباب و اصحاب بینش واضح و ...

انجام : پس بنابراین رمزی‌که درمصاحف نویسند بیست باشد . والله اعلم بالصواب والیه‌المرجع والمآب تمت .

رسالهٔ اول بخط نستعلیق ۱۵ سطری ۸×۱۶/٥ س، تحریر محرم ۱۰۸۳ هـ.ق. درآخر نسخه یادداشت تملّك سلطان‌القراء با مهر چهارگوشه او با سجع «هوالمعز سلطان‌القراء» دربشت صفحهٔ اول فائده‌ای دربیان دانستن صفت هر حرف ویادداشت تملك سیدمحمدحسین سلطان‌القراء

رئیس‌الحفاظ و صدرالخطبا در آستان‌قدس حضرت‌رضا(ع) مورخ ۱۳۲۱ هـ.ق. با مهر او، رسالهٔ دوم نسخ معرب ٤سطری ۷×۱۱ س، با توضیحاتی درحواشی وبصورت زیرنویس ناقص‌الآخر و بدون خطبه، رسالهٔ سوم نسخ ۱۳ سطری ۸×۱٤ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. درآخر نسخه آمده است: مؤلف این کتاب ملامصطفی قاری ازتوابع تبریز درمشهد مجاور بوده واستاد او حاجی محمدرضا قاری بوده واستاد او حاجی محمدعلی سبزواری وبعداز او آخوند ملامحمدامین استرآبادی وبعدازآن عمادالدین علی شریف قاری استرآبادی وبعدازاو سیدحسین استرآبادی وبعداز او شیخ محمدمغربی وبعداز او شیخ محمد جزری وبعداز او الی بکر ۱۱ نفر وایضا از شیخ محمد جزری الی حفص ۱۲ نفر. درپشت صفحه اول این رساله نیز تملك ومهر سلطان‌القراء. رساله چهارم نستعلیق ۱۵ سطری ۷×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، درپشت صفحه اول وآخر یادداشت تملك ومهر سلطان‌القراء. کلاً دارای ۱٤۰ گ ۱٤×۳۰ س؛ درآخر رموز کتب دریك صفحه و روایاتی چند درسه صفحه کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی جلد تیماج قهوه‌ئی.

۸۱۲

مجموعه:

۱- شرح مواقف (کلام وعقائد - عربی)

اصل از عضدالدین ایجی، عبدالرحمان‌بن رکن‌الدین احمدایجی فارسی‌شیرازی شافعی متوفی ۷۵٦ هـ.ق. وشرح از میرسیدشریف جرجانی متوفی ۸۱٦ هـ.ق. که آنرا در روز شنبه اوائل شوال ۸۰۷ هـ.ق. درسمرقند بنام غیاث‌الدین پیرمحمد

اسکندر ساخته است . شرحی است مزجی ومفصل که نسخه ما فقط شامل خاتمه کتاب است دربیان فرقه‌ها (برای تفصیل بیشتر به‌شمارهٔ ۱۶۰ رجوع شود) ازبرگ ۱ــ۲۱ .

آغاز : بسمله تذییل‌الکتاب فی ذکرالفرق التی اشار الیهاالرسول (ص) بقوله ستفرق امتی ... قال‌الآمدی کان‌المسلمون عند وفاةالنبی ...

انجام : وللفقهاء فی معاملتهم خلاف هو خارج عن فننا هذا . قال‌المصنف و لیکن هذا آخرالکلام ... بمحروسة سمرقند . تمت .

۲ــ الدقایق‌المحکمة فی شرح‌المقدمة (تجوید وقرائت ــ عربی)

شرحی است مزجی وتحقیقی بر ــ مقدمهٔ جزری ــ سرودهٔ شیخ شمس‌الدین محمدبن‌محمدجزری‌شافعی متوفی۸۳۳ه.ق. شارح‌شناخته‌نشد . درآن‌ازشرح‌شافیه وحاشیهٔ بیضاوی یاد شده . نسخهٔ دیگری ازاین شرح را صاحب ذریعه معرفی کرده است با تحریر ۱۱۵۱ ه.ق. (ر.ك: الذریعه : ۸/۲۳۵) ازبرگ ۶۰ــ۲۲ .

آغاز موجود : لما اعتنی بها ذوالجد والاجتهاد وکانت محتاجة الی تبیین‌المراد وحوت مع صغرالحجم وحسن‌الاختصار ما لم یجوه فی هذاالفن کثیر من‌الکتب‌الکبار. رأیت ازاصنع علیها شرحاً یحل الفاظها ویبیّن مرادها ویبرز دقایقها ویقید مطلقها و یفتح مغلقها وسمیته بالدقایق‌المحکمة فی شرح‌المقدمة ...

انجام موجود : (آخرین بیت شرح شده)

و جایزا اتی منفصلا او عرض‌السکون وقفا مسجلا

انجام موجود : مشتمل علی احکام‌النون‌الساکنة والتنوین والمد والقصر ولما

فرغ من‌التجوید واحکامه .

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق ۱۷ سطری ۷/۵×۱۳ س، تحریر پنجم ذی‌حجه ۱۰۰٤ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، و رساله دوم نستعلیق ۱۲ سطری ٦×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، این رساله از اول و آخر ناقص است . کلاً دارای ٦۰ گ ۱۲/۵×۲۰ س، کاغذ زرد و آبی‌رنگ . برخی اوراق وصالی شده ، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی .

۸۱۳

مجموعه :

۱– ادعیه و ادویه (فارسی)

گفتارهای گوناگونی است در پنج برگ شامل جدول وفق مثلث ومربع و مخمس و مسدس با دستور پرکردن این جداول . دعائی جهت قضاء حوائج، بندهائی منقول از اصول‌التراکیب درپزشکی و وجه تسمیهٔ ماههای عربی .

۲– رساله در رمل (علوم غریبه – فارسی)

از خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن محمدبن حسن متوفی ٦۷۲ هـ.ق. در رمل که عبارت‌است ازمعرفت طرق استدلال بر وقایع خیر وشر بوسیله‌ی ۱٦ شکل مخصوص . ازبرگ ۱۰–٦ پس‌ازآن دوبرگ بندهای منقول از اصول‌التراکیب .

آغاز : بسمله حمد بیحد وثنای بی‌عد حضرت موجودی را که چندین هزار اشکال مختلفهٔ سعد ونحس را ... اما بعد چنین گوید بندهٔ دعاگوی نصیرالدین محمدالطوسی که چون یرلیغ جهان‌مطاع نافذ گشت که این کمترین بندگان در

مقدمات اشکال رمل واحکام مختصری تألیف کند ...

انجام : اما دراین‌صورت عمل بدایره کند والله اعلم بالصواب والیه‌المرجع والمآب .

۳ــ گلشن راز **(شعر ــ فارسی)**

سرودهٔ شیخ محمود شبستری، سعدالدین محمودبن عبدالکریم متوفی حدود ۷۲۰ هـ.ق. که آنرا درشوال ۷۱۷هـ.ق. ساخته است درجواب هفده سئوالی که سید امیرحسین هروی جانشین بهاءالدین ذکریا ملتانی خلیفه شهاب‌الدین سهروردی ازخراسان برای او فرستاده . این کتاب مکرر چاپ شده است .

آغاز : بسمله .

بنام آنکه جان را فکرت آموخت چراغ دل بنور جان برافروخت .

۴ــ عروض منظوم **(شعر ــ فارسی)**

سرودهٔ رشیدالدین و طواط، محمدبن محمدبن عبدالجلیل بلخی متوفی ۵۷۳ هـ.ق. در سی‌وهفت بحر وهریك از اوزان بحرهای عروض در دوبیت آمده است و نسخه موجود شامل سی بحر درشصت بیت است .

آغاز : الهزج .

هزج را گرتمام ارکان همی خواهی ازو مگذر

بگیر این قطعه را یاد بکن این وزن را از بر

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن

زهی با فرّ یزدانی زهی داماد پیغمبر ...

۵ــ معمیات (معما ــ فارسی)

پنجاه بیت وگاه رباعی است وهربیتی بعنوان نامی ازنامهای اعــلام آمده از جمله : سیدقاسم، نجم ونجیب . شمس . عطا . جوکی سلطان . سیفی . عبدالقــادر. بایسنقر . شیخ ابوسعید ... و زیر آن نام یــك بیت آمده که ازمصرع اول یا دوم آن می‌توان آن نام‌را یافت .

آغاز : سید قاسم .

لب لعل وقد دلجوی تــرا بردم نام غنچه خون‌شد زحیا سرو درافتاد زپا..

رساله اول نستعلیق ۲۸ سطری ۱۰×۱۸ س، بطــور راسته وچلیپا تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. بدون آغــاز وانجــام و رساله دوم نسخ ۱۷ سطری ۷×۱٤ س، تحریر سدهٔ ۱۲هـ.ق. عنوانها قرمز . رساله سوم شکسته نستعلیــق ۱۲ سطــری ٦/٥×۱٤/٥ س، سده ۱۳ هـ.ق. جدول و ستون‌بندی‌صفحات قرمز، و دو رساله دیگر هم بهمین خط بصورت‌راسته وچلیپا. عنوانها قرمز، کلاً دارای ٥٦ گ، ۱۱×۲۰/٥ س، کاغذ فرنگی، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی .

۸۱٤

مجموعه :

۱ــ مناجات منظوم (شعر ــ عربی)

قطعه‌ای است در چهل‌وپنج بیت با خواص آن بنثر درهامش .

آغاز : بسمله یقول‌الله جل‌الله ربــی اناالجبار فاطلبــنی تجدنی ...

انجام : احبك کــل وقت یا حبیبی من‌الالطاف فاطلبنی تجدنی ...

۲- قصیده جبرئیل **(شعر - عربی)**

بجای مانده ازاین قطعه تنها سه‌بیت آنست وبقیه کسر است با مطلع :

شبیهك بدرالليل بـل انت انور و وجهك من ماءالملاحـة تقطـر

۳- دلائل‌الخیرات = ادعیه **(ادعیه - عربی)**

شامل دعاء نسبةً مفصلی است درآغاز استغفار وسپس آیةالکرسی وپس‌ازآن اسماءالله اوراد فتحیه . اوراد عصریه . کلمهٔ توحید واستغفار ... وبندی منقـول از کتاب دعای واحدی از یونس‌بن عبدالاعلی وقاسم‌بن عبدالرحمن شافعی تابعـی . درود کبیر . نودونه نام حضرت رسول (ص) .

آغاز : بسمله استغفرالله‌العظیم ...

۴- قصیدهٔ برده = الکواکب‌الدریة فی مدح خیرالبریة **(شعر - عربی)**

سرودهٔ شرف‌الدین ابی‌عبدالله محمدبن سعید دولاصی بوصیری متوفی ٦٩٤ هـ.ق. درمدح حضرت رسول اکرم (ص) در ۱٦۲ بیت .

آغاز: بسمله أمن تذکّر جیران‌بذی‌سلم مزجت دمعاً جری من‌مقلةٍ بدمٍ..

رسالـه اول نسـخ ٤ سطـری ۵/۵×۱۰ س، بخـط عبدالمؤمن‌بن حاجی مختار در ۱۲۳۰ هـ.ق. در ۱۲ برگ رساله دوم نسخ معرب ۸ سطری ناقص‌الآخر دریك‌برگ و رساله‌سوم نسخ معرب بخارائی ۹ سطری ۵/۵×۱۱ س، ناقص‌الآخر . دو صفحه اول و دوصفحه درود کبیر دارای سرلوح و میـان جدول وکمند گل وبوته‌اندازی شده بااکلیل‌ولاجورد وسفیدآب و زنگار در ٤٤گ و رساله چهارم بهمان خط واندازه ازسدهٔ

۱۲ هـ.ق. در ۲۰ برگ، کلاً دارای ۷۷ گ ۱۲×۱۹/۵ س، کاغذ الوان، مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد نارنجی‌رنگ، عطف میشن عنابی.

۸۱۵

ریاض‌المسائل فی بیان احکام‌الشرع بالدلائل = شرح کبیر = شرح مختصر نافع (فقه – عربی)

از آقا میرسیدعلی‌بن سیدمحمدعلی‌بن سید ابی‌المعالی صغیربن سید ابی‌المعالی کبیر اصفهانی طباطبائی معروف به ــ صاحب ریاض ــ متوفی ۱۲۳۱ هـ.ق. شرح مزجی واستدلالی است برکتاب مختصر نافع، تألیف محقق حلّی متوفی ۶۷۶ هـ.ق. این کتاب چاپ شده است و نسخهٔ حاضر ازشهادات تا پایان دیات را دارد که تاریخ فراغت ازتألیف نیمهٔ شب جمعه ۲۷ صفر ۱۱۹۲ هـ.ق. می‌باشد.

آغاز: بسمله حمد له کتاب‌الشهادات جمع شهادة وهی لغة امّا من شهد بمعنی حضر ومنه قوله تعالی فمن شهد ...

انجام: بذلك منی شکراً جمیلاً ومن‌الله تعالی اجراً جزیلاً وفرغ من تسوید مؤلّفه ... علی صاحبها افضل صلوات وتسلیمات وتحیّاة.

نسخ ۲۲ سطری ۹/۵×۱۵/۵ س، بخط مهدی‌بن عبدالمراد در ۱۲۲۰ هـ.ق. از روی نسخه مصنّف بدون واسطه، درپشت صفحه آخر آمده: «بلغ احدی عشر الفاً وخمس‌مایة بیت وبلغت کتابة ابن‌الشیخ سلمان خمسة الاف و خمسین بیتاً. درپشت صفحه اول یادداشت تملك از طریق بیع سید اسماعیل‌بن سید نصرالله موسوی بهبهانی که با شش مجلد دیگرش که تمام ریاض‌المسائل را تشکیل می‌دهد

خریده است . کاغذ آهار مهره‌ئی، برخی اوراق وصالی شده، قطع ۱۴/۵×۲۰/۵ س، جلد لاجوردی‌رنگ عطف میشن قهوه‌ئی .

۸۱۶

مجموعه :

۱ــ قرائت عاصم (تجوید ــ فارسی)

از عمادالدین علی‌بن عمادالدین علی‌بن نجم‌الدین محمود استرآبادی مازندرانی شریف (سده دهم هجری قمری) دریك مقدمه وسه باب ویك خاتمه . موجودی نسخه از اوائل فصل ششم ازباب دوم درفرش حروف . باب سیم درتکبیر . خاتمه در ذکر آنچه ازقراءت عاصم ازطریق نشر طیّبه است و درشاطبیّه نیست .

آغاز موجود : و آن واو ساکن ماقبل مفتوح است مثل واو سَنَوء وبای‌ساکن ماقبل مفتوح است مثل ...

انجام : یختصمون را که درسورهٔ یس است یقیض بیا می‌خواند وسُعُرت را بتشدید والله اعلم بالصواب تست .

۲ــ تجوید (فارسی)

گفتاری است در مخارج حروف .

شاید ازهمو باشد ؟ نسخه‌ای است بدون آغاز دیباچه . چنین می‌نماید که از فصل اول ازباب نخستین را دارد درحروف تهجی . فصل دوم درصفات حروف. فصل سوم درصفات لازم حروف . باب دوم دربیان مد وقصر شامل ۳ فصل . باب سه در بیان ادغام واخفا واظهار حروف دریك اصل وسه فصل . باب چهارم درتفخیم وترقیق

حروف مشتمل بریك اصل وسه فصل . باب پنجم در بیان های کنایه واحکام وی . باب ششم دربیان وقف دارای ۳ فصل .

آغاز : حروف . بدانکه حروف تهجی که اصول کلام عربست بیست‌وهشت‌اند وبعضی ...

انجام : پس بنابراین رمزی که درمصاحف می‌نویسند بعد دست بـاشند والله اعلم بالصواب والسلام والاکرام این اسامی قراء عشره است با راوی ایشان پس‌ازآن دریك صفحه اسامی قراء عشر با راویانشان آمد .

این مجموعه بخط نستعلیق ۲۱–۱۹ سطری ۶/۵×۱۰/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. ناقص‌الاول . قطع ۱۳×۲۰ س، جلد مشمع سرخ‌عطف وگوشه پارچه نیـلی‌رنگ .

۸۱۷

مجموعه :

۱– ترجمة‌الصلوة **(فقه – فارسی)**

از ملامحسن فیض کاشانی متوفی ۱۹۰۱ هـ.ق. نسخهٔ چاپی است که ضمیمـه خطی صحافی شده است . ازبرگ ۲۶–۱ .

۲– تعلیقات منهج‌المقال = تعلیقه .. = فوائد رجالیه **(رجال – عربی)**

تألیف وحید بهبهانی، آقامحمدباقربن محمد اکمل متوفی ۱۲۰۵ هـ.ق. گزارش کوتاهی است برکتاب منهج‌المقال استرابادی که شامل پنج فایدهٔ رجالی است وچاپ شده ۱– دربیان نیاز به‌این علم . ۲– در ذکر برخی از اصطلاحات متداوله درایـن فن ۳– در دیگر علامتهای وثاقت ومدح وقوت ٤– در ذکر برخی از اصطلاحاتی‌که

دراین کتاب است ه‍ـ در راه و روش تحقیق در رجال . ازبرگ ۵۸ـ۲۷ .

آغاز : بسمله حمد له وبعد یقول‌الاقل‌الاذل محمدباقربن محمد اکمل انی لما تنبهت بفکری‌الفاتر علی تحقیقات فی‌الرجال ...

۳ـ شرح بدایةالدرایة = شرح‌البدایة فی علم‌الدرایة (درایه ـ عربی)

اصل وشرح هردو ازشهید ثانی، زین‌الدین‌بن علی‌بن احمد شامی عاملی مقتول بسال ۹۶۶ ه‍.ق. دریك مقدمه وچهارباب . مقدمه دربیان اصول واصطلاحات این علم . باب اول دراقسام حدیث باب دوم درتمیز بین صحیح وضعیف حدیث . باب سوم درشرائط وطرق نقل حدیث . باب چهارم دراسماء وطبقات رجال . این کتاب چاپ شده است . ازبرگ ۱۱۱ـ۵۹ .

آغاز : بسمله نحمدك اللهم علی حسن توفیق‌البدایة فی علم‌الدرایة والروایة... بعد الحمدلله بما هو اهله والصلوة علی ...

رساله اول چاپ تبریز ۱۲۶۰ ه‍.ق. و رساله دوم وسوم بخط نسخ ۱۷ و۱۸ سطری ۸×۱۶/۵ س، بخط حاج محمدباقربن حاج ملااحمدبن حاج ملاسلیم در ۱۲۹۷ ه‍.ق. عنوان ونشان قرمز، کلاً دارای ۱۱۱ گ ۱۳/۵×۲۰ س، کاغذ فرنگی، جلد تیماج مشکی لایه‌یی، مهر حاج‌سیدسعید را دارد.

۸۱۸

حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید (کلام وعقاید ـ عربی)

حاشیه‌ای است از میرزا حبیب‌الله‌بن عبدالله دهلوی باغنوی شیرازی اشعری شافعی معروف به میرزاجان یا ملامیرزا متوفی ۹۹۴ ه‍.ق. برحاشیه قدیم جلال‌الدین

دوانی متوفی ۹۰۸ هـ.ق. بر شرح علاءالدین علی قوشچی متوفی ۸۷۹ هـ.ق. بر تجریدالعقائد خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. این حاشیه ازآغاز تا آخر مقصد اول که درامور عامه است می‌باشد ونویسنده درآن متعرض حواشی میرسید شریف و صدرالدین دشتکی گردیده است.

آغاز: بسمله‌المصنف (ره؟ اما بعد حمد واجب‌الوجود علی نعمائه لایبعد ان یقال فی ترك‌الموصوف ههنا ایماء" لطیف الی) ...

انجام: احدهما من مکان مرتفع جدا والثانی من مکان منخفض‌جدا فی‌مسافتین متساویتین ان یکون‌الحرکة فی‌الاول اشد من‌الحرکة فی‌الثانی.

نستعلیق ۲۰ سطری ۷/۵×۱۳/۵ س، تحریر ۲۵ رمضان ۱۰۵۹ هـ.ق. معلق بحواشی آقاحسین با امضاء «آقاحسین دام ظله» «سلطان دام ظله» مصحّح، پشت صفحه اول یادداشت تملك محمدمهدی‌بن ملاعبدالمطلب اصفهانی، و نیز تملك رضی‌بن حاج‌محمداکبر با مهر چهارگوشه کوچك‌او با سجع: «اجعلنی رضیا» درحاشیه برخی صفحات مهر بیضی‌شکل با سجع: «عبده جعفربن محمدصادق» دارای ۲۰۴ گ ۱۳×۱۹/۵ س، کاغذ اصفهانی، مهر حاج‌سیدسعید را دارد. جلد مقوا عطف میشن مشکی.

۸۱۹

اربعین = اربعون حدیثا **(اخبار – عربی)**

تألیف شیخ بهائی، بهاءالدین محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ هـ.ق. که آنرا دراصفهان در روز شنبه ۲۳ صفر ۹۹۵هـ.ق. ساخته است. شامل چهل حدیث ازطرق اهل بیت پیغمبر (ص) با ذکر اسناد آنها که درآداب ومستحبات است با

توضیح وشرح که چاپ شده است . حدیث۱ــ درستایش کسی‌که چهل حدیث حفظ کند ۲ــ درصفات عارفان الهی ۳ــ اوقات نماز ٤ــ در وضوء بیانی ٥ــ در ادعیه وضو ٦ــ درتیمم ۷ــ درمستحبات نماز ۸ــ زکوة ۹ــ مناقب ماه رمضان ۱۰ــ حج ۱۱ــ جهاد با نفس ۱۲ــ امر بمعروف ونهی ازمنکر حدیث ۱٥ــ درحرام‌بودن یاری کردن ستمگر ... حدیث ۳۰ــ مناهی رسول‌الله ... حدیث ٤۰ــ دربیان ارواح مؤمنین دربهشت .

آغاز : بسمله ان احسن حدیث تحلی‌اللسان بجواهر حقایقه وخیر خبر ...

نستعلیق ۱۷ سطری ٦×۱۲ س، تحریر جمادی‌الاولی ۱۰۲۸ ه.ق. کاتب نسخه مالك نسخه بوده است . در پشت صفحه اول تملك ابوالقاسم با مهر چهارگوشه او با سجع «العبد ابوالقاسم» که توسط محمدکاظم‌بن حاجی محمد صادق در چهارشنبه ۲۷ ذی‌حجه ۱۲۲٥ ه.ق. کسرنویسی شده است . معلق بحواشی با امضاء «منه مد ظله‌العالی» در پشت صفحه اول نیز تملك محمدکاظم‌بن محمدصادق با مهر چهارگوشهٔ او با سجع «محمدکاظم» کلاً دارای ۲۰۱ گ ۱۱×۱۹/٥ س. عنوان ونشان شنگرف، کاغذ اصفهانی، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج قهوه‌یی ضربی‌دار .

۸۲۰

خلاصة‌الحساب (ریاضی - فارسی)

تألیف قطب‌الدین خسروشاه که درعهد امیرتیمور گورکان متوفی ۸۰۷ ه.ق. می‌زیسته است، و دیباچهٔ این رساله را مزین ساخته بزیور القاب شریف آنکه دردمندان را دوا دردست اوست ...

اختر برج سعادت آفتاب بی‌زوال شاه باقی نعمةالله نورچشم‌انس‌وجان...

که این بیت جزو غزلی‌است درمدح شاه نعمت‌الله ولی در دیباچهٔ همین نسخه، کتاب شامل است بریك مقدمه و دومقاله وخاتمه، مقدمه دربیان دانستن آنچه قبل‌ازشروع درمقصود لازم است، درشش تنبیه . مقاله اول درحساب ریاضیین شامل سه باب. باب اول درحساب اعداد صحیح وکسری درشش فصل . باب دوم درمساحتها که ضمن آن چند مسئله نیز دارد . باب سوم درجبر ومقابله وخطایین در دوفصل که چند مسأله وپاسخ آنرا نیز دارد . مقاله دوم درحساب اهل سیاق مشتمل برچهار قاعده ویك فایده . خاتمه درمسائل متفرقه که دارای نودونه مسأله است .

آغاز : بسمله نحمدك یا اسرع‌الحاسبین ونشکرك یا محاسب یوم‌الدین نعبد ایاك‌وایاك نستعین... بعدازحمد وسپاس بی‌حد وقیاس تصویرضمیر منیر اکسیرتأثیر ارباب فضل وکمال ...

انجام : مخفی نزد او باشد اینست خلاصه آنچه درباب حساب ازکتب متفرقه ملخص‌نمودن دراین کتاب سمت تحریر یافت امیداست که منظور نظر کیمیا اثر اهل فهم وادراك گردد .

شکسته نستعلیق ۱۹ سطری ۵×۱۲ س، تحریر ۲۰ جمادی‌الاول ۱۰۲٤ هـق. عناوین واشکال هندسی شنگرف، درآخر نسخه مهر چهارگوشه با سجع : «العبد محمداسماعیل الحسینی» درآخر نسخه‌بندی در عقود انامل، کاغذ هندی، قطع ۱۰/۵×۱۹/۵ س، با مهر حاج سیدسعید . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۸۲۱

شرح الفیه شهید (فقه ـ عربی)

اصل از شهید اول، محمدبن محمد عاملی مقتول بسال ۷۸۶ هـ.ق. که شامل هزار فرع از واجبات نماز است وازبهترین کتب فقهیه دراین زمینه می‌باشد که شروح وحواشی فراوانی دارد وازآن‌جمله است شرح حاضر که از امیرنظام‌الدین سیدعبدالحی‌بن عبدالوهاب‌بن امیرعلی حسینی اشرفی (اشرقی) گرگانی استرآبادی متوفی بعدازسال ۸۵۹ هـ.ق. که درسال ۹۰۳ هـ.ق. به‌هرات رفته وبه روزگار شاه تهماسب صفوی قاضی هرات بوده است . او دارای دوشرح بر الفیه شهید است که نخست این کتاب را، بتفصیل گزارش کرده است وسپس براثر حوادث ومشکلاتی ناگزیر به‌مهاجرت می‌شود وتنها راهی دیار غربت می‌گردد تا اینکه به‌کرمان می‌رسد وعده‌ای طلاب گردش می‌آیند وچون به‌دقایق کتاب الفیهٔ شهید آگاه می‌شوند واز شرح او براین کتاب با خبر می‌گردند ازاو می‌خواهند تا دوباره این کتاب را بطور خلاصه شرح نماید وبراثر اصرار کسی‌که مخالفتش را روا نمی‌دانسته سرانجام این شرح را نگاشته است وآن‌را به‌نام سلطان وقت که جای نامش درنسخه نانویس است وگویا شاه تهماسب باشدمعنون داشته است وتاریخ فراغت ازاین شرح روزپنجشنبه ۲۸ شوال ۹۴۵ هـ.ق. می‌باشد . شرحی است مزجی تحت عنوان ـ قوله ـ

آغاز : بسمله اللهم انا نحمدك علی ما علمتنا من قواعدالعقائدالدینیة والهمتنا من شرایع‌المعارف‌الیقینیة وهدیتنا الیه من‌التبصرة والارشاد ... اما بعد فان‌الرسالة الموسومة بالالفیة ...

انجام : فلو اطلق علیهاالقضاء کان مجازاً هذا ما تیسر لی فی شرح ... ما دامت

السموات مع‌الارضیین وقد اتفق اتمامه ... ویغفرالله عبدا قال آمینا .

نسخ ۱۸ سطری ۷×۱۲/۵ س، بخط تقی‌بن محمد صادق موسوی در ۲۰ ربیع‌الآخر ۱۰۹۸ هـ.ق. عنوان قوله و نشان متن با شنگرف، نسخه تصحیح ومقابله شده است . دارای ۱۳۶ گ ۱۲×۱۹ س، جلد تیماج قهوه‌ای .

۸۲۲

الموجز فی‌الطب = موجزالقانون **(پزشکی – عربی)**

از ابن‌نفیس، علاءالدین‌علی‌بن ابی‌الحزم قرشی شافعی متوفی ۶۸۷ هـ.ق. که گزینهٔ ازکتاب ــ القانون فی‌الطب ــ تألیف شیخ‌الرئیس ابی‌علی حسین‌بن عبدالله معروف به ابن‌سینا متوفی ۴۲۸ هـ.ق. شامل چهارفن ۱ــ درقواعد کلی وجزئی‌مشتمل بر دوجمله : فن دوم در دوجمله ۱ــ احکام ادویه واغذیه مفرده در دوباب ۲ــ در ادویه مرکبه در ۲ باب . فن سوم درامراض مختصه بهر عضوی . فن چهارم درامراض که بعضوی اختصاص ندارد در شش باب .

آغاز : بسمله قال‌الشیخ الامام‌الحبرالکامل علاءالدین علی‌بن ابی‌الحزم‌القرشی المتطبب قد رتبت هذاالکتاب علی اربعة فنون‌الفن‌الاول فی قواعد جزئی‌الطب‌اعنی..

انجام : وکان واحدا واستعملوا دواء جالینوس وغیره من‌العلاجات‌المذکوره و منه هینا فلختم‌الکتاب .

نستعلیق ۱۵ سطری ۷×۱۴ س، بخط محمدحسین‌بن محمدصادق، تحریرسدهٔ ۱۳ هـ.ق. درآخر نسخه تملک‌علی‌اکبر در جمادی‌الاولی ۱۲۶۵ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، دراول نسخه تملک علی‌اکبربن عبدالله با مهر بیضی‌شکل بسا سجع

«عبده علی‌بن عبدالله» فهرست ابواب دربرگ اضافی . دارای ۱۴۸ گ ۱۲×۱۹ س، کاغذ زرد وحنائی وسفید، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج مشکی .

۸۲۳

حاشیهٔ شرح تجرید **(کلام وعقائد ـ عربی)**

یادداشتهائی است از شمس‌الدین محمدبن احمد خفری متوفی ۹۵۷ هـ.ق بر شرح جدید علاءالدین علی قوشچی متوفی ۸۷۹ هـ.ق. بر تجریدالعقائد خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. این حاشیه برمقصد اول درامور عامه است که نسخه را کاتب بآخر نرسانده است . درفهرست مجلس جلد پنجم صفحه ۱۲۳تا۱۲۵ این حاشیه به صدرالدین محمد دشتکی متوفی ۹۰۳ هـ.ق. نسبت داده شده است .

آغاز : بسمله خیر مبادی‌الکلام ما زین بحمدالله خالق‌الانام فنحمده‌مصلّیا علی ممهد قواعدالاسلام محمد وآله‌الکرام صلوة مقرونة بالسلام وبعد فیقول احوج خلق‌الله محمدبن احمدالخفری هذه تعلیقات اتفقت منی علی‌الشرح‌الجدید للتجرید مشتملة علی دقائق ... قوله ای آله واصحابه‌الذین هم موصوفون بزیادةالکرم علی من اعداهم . قال‌الشارح فی‌الحاشیه قیل لم یرد به معنیا بل مایتناول متعدداً اعنی من اتصف من ... وفیه نظر لان افعل‌التفضیل اذا اضیف فله معنیان‌الاول وهو ...

انجام : قوله وانّما یلزم ان لو کان‌المعروض هوالمهیّة بشرط‌الوجود الخ اقول للوجود معنیان احدهماالوجودالحقیقی ... (بعدازیك صفحه) فخلاصة کلام الشارح ان‌المهیة معروضة لمفهوم‌الموجود فی‌الخارج و ذلك‌العروض لایتوقف علی وجودالمهیة و ذلك‌العروض هو قیام .

شکسته نستعلیق ۲۳-۲۱ سطری ۵/۵×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۰ هـ.ق. درپشت صفحه اول تملك شجاع‌بن‌علی حسینی درسوم جمادی‌الآخر ۹۶۹ هـ.ق. با مهر مدور او با سجع «العبد شجاع‌الحسینی» و درهمین صفحه تملك علاءالدین حسین حسینی، خلیفه سلطان نوادهٔ‌پسری امیرشجاع. در صفحهٔ اول مهر چهارگوشه با سجع «افوض امری الی‌الله عبده محمد عون». عنوان قوله با شنگرف، نسخه را کاتب بآخر نرسانده است. دارای ۹۳ گ ۱۰×۱۹ س، مهر حاج سید سعید را دارد. جلد تیماج مشکی.

۸۲۴

حاشیه شرح حکمت‌العین (فلسفه - عربی)

کتاب حکمة‌العین تألیف نجم‌الدین علی‌بن عمر شافعی قزوینی معروف به دبیران کاتبی متوفی ۶۷۵ هـ.ق. وشرح از شمس‌الدین محمدبن مبارك شاه بخارائی مشهور به میرك بخاری از دانایان سدهٔ هشتم هجری قمری وحاشیه از ملامیرزاجان حبیب‌الله باغنوی شیرازی متوفی ۹۸۱ هـ.ق. می‌باشد.

آغاز: بسمله قوله‌الحکمة استکمال‌النفس آه. الاستکمال مصدر والمصدر قد یطلق ویراد به معانیهاالنسبیّة وقد یطلق ویراد بهاالحاصل بالمصدر.

شکسته نستعلیق ۲۵ سطری ۸×۱۴/۵ س، تحریرسدهٔ ۱۱ هـ.ق. ناقص‌الآخر. معلق بحواشی با امضاء «ط سلمه‌الله». درصفحه اول مهر بیضی‌شکل کوچك با سجع «عبده محمد علی‌بن محمد» دارای ۱۰۳ گ ۱۳×۱۹/۵ س، کاغذ اصفهانی، مهر حاج سیدسعید، جلد لاجوردی‌رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ.

۸۲۵

سراج‌القلوب (عقائد – فارسی)

تألیف خواجه ابونصر محمد قطان غزنوی که بگونه‌های دیگر نام این مؤلف نیز آمده است ازجمله ابونصر سعیدبن ابی‌قاسم نوری . امام ابومنصور سعیدبن محمدالقطان غزنوی . درهرحال مؤلف ازنویسندگان وعلمای زبردست اواخر قرن ششم و اوائل قرن هفتم ایران بوده ولی ازاحوال وی اطلاعی دردست نیست وتنها همین کتاب از او بدست است شامل داستانها واحوال گذشتگان وآفرینش آسمانها و زمین‌ها وبهشت و دوزخ وطوبی وصراط وعرش وکرسی ...

درچهل‌وسه صفت به‌نثر فارسی بسیار روان وفصیح که درمنتهای استادی نوشته است و دربعضی ازنسخه‌های خطی آن تا ۷۰ مسئله نیز دارد (ر.ك: تاریخ‌نظم ونثر سعید نفیسی ۱/۱۵۱ وفهرست نسخه‌های خطی کتابخانه مسجد اعظم قم : ۲۲۶ و۴۴۳ وفهرست نسخه‌های خطی فارسی موزه ملی پاکستان : ۶۷۹) این‌کتاب مکرر چاپ شده است .

آغاز : بسمله حمد له اما بعد چنین گفت خواجه ابونصر سعید محمدالقطان الغزنوی ره که این کتابیست تصنیف بنده وعجائب‌های پیشینیان وقصه‌های ایشان و صفت آفرینش آسمان‌ها و ...

نستعلیق خوش ۱۲ سطری ۹/۵×۱۵ س، تحریر ۱۰ ربیع‌الاول ۱۲۳۶ هـ.ق. عنوان ونشان قرمز، برخی اوراق وصالی شده ، کاغذ فرنگی، مهر حاج سیدسعیدرا دارد . جلد تیماج‌مشکی عطف‌ولبه میشن عنابی، دارای۱۰۲ گ ۱۱×۱۹/۵ س .

۸۲۶

شرح تلخیص‌المفتاح = مطول **(معانی وبیان وبدیع ـ عربی)**

از علامه سعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۲ هـ.ق. (ر.ك: ۲/۲۷)
نسخه حاضر شامل هر سه قسمت آنست وکامل می‌باشد.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی الهمنا حقایق‌المعانی و دقایق‌البیان ...

نسخ ۲۱ سطری ۷×۱۲/۵ س، بشیوهٔ بخارائی، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان وجدول صفحات شنگرف وآبی، معلق بحواشی، نسخه ازمیان وآخر کسرنویسی شده، دارای ۳۶۸ گ ۱۳×۱۹ س، کاغذ هندی، مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد مقوا با روکش پارچه.

۸۲۷

مجموعه:

۱ـ الاشارات والتنبیهات **(فلسفه ـ عربی)**

تألیف ابن‌سینا شیخ‌الرئیس ابی‌علی حسین‌بن عبدالله‌بن سینا متوفی ۴۲۷ هـ.ق. درمنطق وفلسفه است. بخش منطق آن شامل ده منهج وقسمت فلسفهٔ آن در ده نمط: جسم‌ها، جهات، نفس، وجود وعلل آن، صنع وابداع، غایات ومبادی آنها، تجرید، سعادت، مقامات‌العارفین، اسرارالآیات، نسخهٔ موجود شامل نمطهای چهار وپنج و شش وهفت می‌باشد. ازبرگ ۲۲ـ۱.

۲ـ معاد = رسالة فی‌المعاد **(فلسفه ـ عربی)**

از ابن‌سینا، شیخ‌الرئیس ابی‌علی حسین‌بن عبدالله‌بن سینا متوفی ۴۲۷ هـ.ق.

درهفت فصل ۱ــ درحقیقت معاد ۲ــ دربیان اقوال درباب معاد ۳ــ ابطال نظریات مختلف ٤ــ دربیان حقیقت ثابتهٔ انسان که چون اجزاء فرعی بدن نابود شونــد او ثابت می‌باشد وحقیقت انسان همان است واینکه او چیست ؟ ٥ــ دراینکه آن‌حقیقت ثابته انسان فسادپذیر نیست وجوهری است سرمدی ٦ــ در وجود معاد ۷ــ دربیان تعریف احوال طبقات مردم بعدازمرگ وتحقیق پیرامون عالم برزخ . این رساله جز آنست که در الذریعه ۱۷۱/۲۱ ذکر شده است. از ابن‌سینا دو رساله دربــاب معاد می‌شناسیم که این یکی ازآن‌دو می‌باشد . ازبرگ ٤٦ــ۲۲ .

آغاز : بسمله رسالة للشیخ‌الرئیس ابی‌علی سینا اعلی‌الله درجته فی‌النفس‌والمعاد. فهرس‌الفصول ... الفصل‌الاول فی مائیّة‌المعاد اماالمعاد فی لغة‌العرب فمشتق من‌ــ العود وحقیقته‌المکان اوالحالة التی کان ...

انجام : ذلك رمز اکسایرالرموز واذا بلغنا هذاالمبلغ فلنختم‌المقالة... والحمد لله علی ما وفقنا له من ذلك تمت .

۳ــ اجوبة‌المسائل = جواب اسئلهٔ سید رکن‌الدین = سئوال وجواب سید رکن‌الدین با خواجه نصیر (حکمت ــ عربی)

پرسشهای سید رکن‌الدین، ابوالفضائل حسن‌بن محمدبــن شرفشــاه علــوی استرابادی شافعی متوفی ۷۱٥ هـ.ق. است از استادش خواجه نصیرالدین طوســی، محمدبن محمدبن حسن متوفی ٦۷۲ هـ.ق. که شامل بیست مسأله ازمسائل منطقی و فلسفی می‌باشد که خواجه به‌آنها پاسخ داده است . این رساله ضمن مجموعه آثــار خواجه با تصحیح آقای عبدالله نورانی چاپ شده است . ازبرگ ٦۲ــ٤٦ .

آغاز : بسمله قال مولانا السید رکن‌الدین‌الاسترابادی رحمه‌الله کتبت الی‌حضرة

المولی‌الاعظم سلطان‌المحققین نصیرالملة ... الاول قال‌المنطقیون فی سبب احتیاج الناس الی ...

انجام : یشتمل علی حل‌الشکوك‌الواردة علیها انشاءالله‌وهو ولی‌التوفیق والله اعلم بالصواب والیه‌المرجع والمآب .

٤ــ حدودالاشیاء **(حکمت ــ عربی)**

تألیف ابن‌سینا، متوفی ٤٢٧ هـ.ق. دربیان حدود اشیاء بترتیب حروف تهجی‌که نسخه ما ازاول تا الابداع ــ را دارد . رساله معروفی است که بسال ۱۲۹۸ هـ.ق. در آستانه چاپ شده است . ضمن مجموعهٔ رسائل ابن‌سینا . ازبرگ ۷۳ــ۶۲ برگ ۷٤ نانویس .

آغاز : بسمله حمد له قال‌الشیخ‌الرئیس ... اما بعد فان بعض اصدقائی سألونی ان املی علیهم حدودالاشیاء .

٥ــ منطق **(عربی)**

نسخه‌ای است بدون آغاز وانجام ــ لذا مؤلف آنرا نشناختم . چیزی شبیه منطق شفا ابن‌سینا می‌باشد شامل نه‌فصل . فصل اول درمدخل منطق ۲ــ مقولات ۳ــ قضایا ٤ــ قیاس ٥ــ برهان ٦ــ جدل ۷ــ مغالطه ۸ــ خطابه ۹ــ شعر . ازبرگ ۷٥ــ۱۰۷ .

آغاز موجود : تیسر للحافظ تکرارها ولایعسر علی‌الضابط تذکارها جعلنا تلك الاصول مرتبة علی تسعة فصول‌الفصل‌الاول فی مدخل هذاالعلم‌اللفظ یدل علی تمام معناه‌المطابقة ...

۶ــ حکمت = رساله در ... **(عربی)**

بخشی از کتابی است که فصل دوم آن گویا درجنس وفصل وفصل سوم درعلت ومعلول است وخطبه کتاب وفصل اول ومقداری ازفصل دوم را ندارد . ازبرگ ۱۰۸ــ۱۱۷ .

آغاز موجود : واختلافهم فی اثبات صفةالجنس وما یتبعها فی‌الوجود ... (در برگ ۷) الفصل‌الثالث فی‌العلة والمعلول کل شیء یصدر عنه امراً ما بالاستقلال اوالانضمام فانّه علّة لذلك‌الامر ...

انجام : والاعداد قریب اوبعید ومن‌العلةالعرضیة ما هو معد . والحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی سیدالانبیاء والمرسلین ... امین رب‌العالمین . تمت.

۷ــ شرح رسالة زینون **(حکمت ــ عربی)**

گزارشی است ازمعلم ثانی ابی‌نصر محمدبن احمد فارابی متوفی ۳۳۹ هـ.ق. بر رساله زینون کبیر یونانی درشش مسأله ۱ــ دراثبات مبدء اول ۲ــ در صفات باری‌تعالی ۳ــ درنسبت اشیاء به او ٤ــ درنبوت ٥ــ درشریعت ٦ــ درمعاد . این رساله ضمن مجموعه رسائل فارابی درهند چاپ شده است . ازبرگ ۱۱۷ــ۱۲۲.

آغاز : بسمله قال‌المعلم‌الثانی ... الاول فی‌الدلالة علی وجودالمبدء ...

۸ــ فصوص‌الحکم **(حکمت ــ عربی)**

منسوب به فارابی متوفی ۳۳۹ هـ.ق. که برخی درصحت این انتساب تردید دارند . این کتاب شامل یك دورهٔ فشردهٔ حکمت مشاء است که درسال ۱۳۱۸ هـ.ق. چاپ سنگی شده است . ازبرگ ۱۲۲ــ۱۵۰ .

آغاز : بسمله‌الامور التی قبلنا لکل منها مهیّة وهویّة و لیست ...

این مجموعه بخط شکسته نستعلیق ونسخ ۱۹–۱۰ سطری ۵×۱۳/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، رساله چهارم ناقص‌الآخر، کلاً دارای ۱۵۰ گ ۹/۵×۱۹/۵ س، کاغذ اصفهانی جلد تیماج مشکی لایه‌ئی. مهر حاج سیدسعید را دارد .

۸۲۸

کنزالعرفان فی فقه‌القرآن = آیات‌الاحکام (تفسیر – عربی)

از فاضل مقداد، ابی‌عبدالله مقدادبن عبدالله سیوری حلّی متوفی ۸۲۱ هـ.ق. که آیات وتفسیر آنها را، بترتیب کتب فقهیه آورده ازطهارت تا دیات ومشتمل بر نکات ادبی نیز می‌باشد ومکرر چاپ شده و درموضوع خود ازامهات متون است.

آغاز موجود : محلّه‌النصب علی‌المفعولیّة کقولهم مررت بزید عمروا وقوی تنبت بالدهن وصبغاً ...

نستعلیق ۱۶ سطری ۶×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ. ق. عنوان ونشان شنگرف، معلق بحواشی ناقص‌الاول، نسخه از آخر ومیان نونویسی شده ، برخی اوراق وصالی گردیده ، دارای ۳۰۱ گ، ۱۱×۱۸/۵ س، جلد مقوا ، با روکش کاغذ ابری عطف پارچه .

۸۲۹

شرح ملخص (ستاره‌شناسی – عربی)

اصل از محمودبن محمدبن عمر چغمینی خوارزمی متوفی ۷٤۵ هـ.ق. که آنرا بنام – الملخص فی‌الهیئة‌البسیطة – موسوم داشته و دریك مقدمه و دومقاله می‌باشد

وشرح از قاضی‌زادهٔ رومی موسی‌بن محمدبن محمود ازهمکاران الغ‌بیك گورکانی درکار زیج، که این شرح را درسال ۸۱٤ هـ.ق. ساخته است وبنام الغ‌بیك‌بن شاهرخ بن امیرتیمور گورکانی معنون داشته وباو هدیه نموده است ومکرر چاپ شده .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی جعل‌الشمس ضیاءً والقمر نوراً وبسط علی بساط البسیط ضلاً وحروراً ... وبعد فلا اقسم بمواقع‌النجوم وانه قسم لوتعلمون عظیم ...

انجام : علی رأی بطلیموس وعشرة ایام واحدی وعشرون ساعة الا دقیقة وثلثة اخماس دقیقة من دقایق‌الساعات علی ما ذهب الیه‌البیانی کما لایخفی علی من له دربة فی‌الحساب وهو اسرع‌الحاسبین .

نسخ خوش ۹ سطری ۵×۱۱/۵ س، تحریر ۱۲۵٦هـ.ق.
جمله‌ای ازعنوان ونشانها و دوائر نجومی قرمز وجای عده‌ای ازاشکال نجومی نانویس است ، دارای ۲۳۱ ک ۱۲×۱۹ س، کاغذ آهار مهره‌ئی، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۸۳۰

روضة‌الشهداء (مقتل ــ فارسی)

تألیف مولی حسین‌بن علی واعظ کاشفی بیهقی متوفی ۹۱۰ هـ.ق. که آنرا در ۹۰۸ هـ.ق. بدستور سیدمیرزا حسینی مرشدالدین در ده باب ویك خاتمه ساخته‌است. باب اول درابتلای بعضی از انبیاء (ع) ۲ــ درجفای قریش بحضرت رسول (ص) و شهادت حمزه وجعفر طیار (ع) ۳ــ در وفات حضــرت محمد (ص) . ٤ــ درحالات حضرت فاطمه از ولادت تا وفات ٥ــ دراخبار حضرت علی (ع) از ولادت تا شهادت ٦ــ دربیان فضائل امام حسن (ع) از ولادت تا شهادت ۷ــ درمناقب امام حسین (ع) وبعضی احوال ولادت وحالات بعداز وفات برادرش ۸ــ درشهادت مسلم‌بن عقیــل

وقتل بعضی ازفرزندان او ۹ــ در رسیدن امام حسین (ع) به‌کربلا ومحاربه او با دشمنان وشهادت آنحضرت و اولاد و اقرباء وسایر شهداء ۱۰ــ در وقایع بعداز جنگ کربلا واهل بیت آنحضرت وعقوبات مخالفان که مباشر آن جنگ بوده‌اند. خاتمه در ذکر اولاد سبطین وسلسلهٔ نسب بعضی ازایشان. بعضی گویند که این‌کتاب نخستین کتاب است درباب ذکر مصیبت امام حسین (ع) وخاندان گرامیش که بزبان فارسی نگاشته شده است لذا هرکس که این کتاب را برای جمعی می‌خواند، می‌گفتند روضه خواند. رفته رفته بهرکس که مرثیه‌خوان است باو نیز ــ روضه خوان ــ گویند. لکن این نظر ضعیف است چون شهید را پیش ازاین کتابی‌بفارسی درمقتل بوده است ونیز ابی‌المفاخر رازی کتابی دراین باب داشته است. درهرحال کتاب روضةالشهداء درلاهور وبمبئی وتهران مکرر چاپ شده است.

آغاز: بسمله ای شربت درد تو دوای دل ما آشوب بلای تو عطای دل ما حضرت صبور بی‌ملال وشکور بی‌زوال عمّت عطیّاته وطابت بلیاته درکتاب کریم...

انجام: وقاتلان امام حسین (ع) که در دشمنی خاندان طیبین‌الطاهرین است مدد کرده با دو رحمت بی‌حساب بر دوستداران وهواداران وپیروان او باد بالنبی وآله‌الامجاد

نستعلیق ۱۵ سطری ۸/۵×۱۴/۵ س، بخط محمدبن سکندر در شنبه ۲۵ رجب ۱۰۱۰ هـ‌ق. عنوان ونشان وجدول صفحات شنگرف، دارای ۲۳۹ گ ۱۴×۱۹ س، درپشت‌صفحه اول تملك میرمحمد داودبن محمد موسوی خونساری درصفر ۱۲۸۳ هـ‌ق. با مهر بیضی‌شکل او با سجع: «عبده محمد داود الموسوی» نسخه از اول نونویسی شده، کاغذ آهارمهره‌ئی،

جلد تیماج سبز ضربی‌دار . مهر حاج سیدسعید را دارد .

۸۳۱

دعا = مجیب‌الدعوات ؟ **(فارسی)**

از عبدالکریم‌بن عبدالحی (قرن دهم هجری قمری) درپیشانی صفحهٔ اول با خط مغایر نام کتاب ــ مجیب‌الدعوات ــ آمده . دریك مقدمه وهشت باب وخاتمه که آن‌را بنام شاه سلطان‌حسین صفوی ساخته است و درآن ازکتاب روضة‌العابدین نقل کرده . مقدمه دربیان فضیلت ماهها و وجه تسمیه وبرخی ازامور متعلقه باآنها و فضیلت وشرایط دعا مشتمل بر دوفصل . باب اول دراعمال ماه رجب و درآن چند فصل است . باب دوم دراعمال ماه شعبان در دوفصل . باب سیم دراعمال ماه مبارك رمضان درچند فصل . باب چهارم دراعمال ماه شوال در دوفصل . باب پنجم دراعمال ماه ذی‌قعده . باب ششم دراعمال ماه ذی‌حجه در دوفصل . باب هفتم دراعمال ماه محرم . باب هشتم را ندارد . خاتمه در ذکر زیارات مخصوصه به لیالی وایام متبرکه درچند فصل .

آغاز : بسله خوشترین مقالی که بگذارش آن‌هم‌آواز مسبّحان مواضع‌ملکوت وهمراز مقدسان حظایر جبروت ... بعد چون مرآت ضمایر صافیه هوش‌مندان ... و قیام بحق عبادت مجیب‌الدعواتیست که صیقل ندای ...

انجام موجود : خاتمه در ذکر زیارات مخصوصه بلیالی وایّام متبرکه و درآن چند فصل است . فصل اول دربیان زیارت حضرت امیر .

نسخ ۱۲ سطری ۶/۵×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. ناقص‌الآخر . عنوان ونشان شنگرف، معلق بحواشی با امضاء «منه عفی عنه» درپشت صفحه اول مهر بیضی‌شکل با سجع

«الراجی عبده محمدباقربن محمدعلی» با مهر حاج‌سیدسعید دارای ۱۷۰ گ ۱۲×۱۹ س برخی اوراق وصالی شده ، کاغذ اصفهانی ، جلد تیماج سرخ ضربی‌دار .

۸۳۲

مجموعه :

۱ــ التنبیهات‌العلیة علی وظائف‌الصلوة‌القلبیه واسرارها (فقه ــ عربی)

تألیف شهید دوم، زین‌الدین‌بن علی‌بن احمد شامی عاملی مقتول بسال ۹۶۶ه‍. ق. که آن‌را در روز شنبه نهم ذی‌حجه ۹۵۱ دریك مقدمه وسه فصل ویك خاتمه در اسرار قلبی نماز و وظائف آن ساخته است که چاپ شده .

آغاز : بسمله الحمدلله مطلع من اختاره من عباده‌الابرار علی خفایاالاسرار ...

۲ــ رساله درتخییر میان فاتحه وتسبیح در دو رکعت آخر نماز (فقه ــ فارسی)

رساله استدلالی مختصری است در شش صفحه به پارسی روان .

آغاز : بسمله سبحانه بر ارباب‌الباب طوبی لهم وحسن مآب مخفی نباشد که در مسئله مشهوره تخییر میان فاتحه وتسبیح در رکعین اخیرتین رباعیه و رکعة اخیره ثلاثة علامه اجله‌الله دارالسقامه درمختلف اجماع علما نقل می‌نماید وشهید قدس سره‌الحمیدی در ذکری ...

انجام : و ذکری وحواشی قواعد وشرایع وشروح اینها مذکور است .

۳ــ اختیارات = اختیارات‌الایام (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

از علامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ ه‍.ق. مرحوم مجلسی‌را

سه‌کتاب بنام اختیارات هست . یکی بزرگ ودیگری کوچك وسومی متوسط که نسخهٔ ما اختیارات متوسط اوست در سه فصل ویك خاتمه که درآن ازاحادیث اهل بیت بهره جسته . فصل اول دراختیارات ایّام ماه، فصل دوم دراختیارات ایام هفته. فصل سیم دربیان امری چند که موجب رفع نحوست ایّام وساعات شود . خاتمه در ترجمه حدیث شریفی که مشتملست براحکام کسوف وخسوف وحوادث هرسال ...

آغاز : بسمله حمد له اما بعد چنین گوید احقر عباد ... این رساله‌ایست دربیان آنچه از احادیث معتبره اهل بیت رسالت ... معلوم می‌شود ازسعادت ونحوست ایام هفته وماه ...

انجام : درمغرب بمیرد ومرد فاجر فاسق دعوی پادشاهی کند الی هنا انتهی ما اردناه .

۴ـ مؤنثات سماعیه = رساله در ... (ادب ـ عربی)

رسالهٔ مختصری است در دوبرگ .

آغاز : اعلم ان معرفةالمؤنث‌السماعیة متعسّرة وطریق معرفتها یسمع من‌العرب ونحن نذکرالمؤنث‌السماعیّة بحیث لایبقی الا نادراً ونرتبهاعلی ترتیب حروف‌الهجاء. الالف اذن اصبع ...

انجام : واشباهها مؤنثة سماعیة علی‌الاتفاق .

این مجموعه بخط نستعلیق ۱۲ سطری ۵×۱۲ س تحریر سدهٔ ۱۲ هـ‌ق. عنوان ونشان شنگرف، کلاً دارای ۱۰۷ گ ۹/۵×۱۹/۵ س، کاغذ فرنگی، درپشت صفحه اول ، یادداشت تملك «محمدصالح‌بن محمدیوسف» جلد لاجوردی رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ . مهر حاج سیدسعید را دارد.

۸۳۳

دیوان صائب (شعر ــ فارسی)

غزلیات اوست ازحرف ــ ت ــ تا دال را دارد وقطعاتی از ــ ذبیحی ــ

آغاز موجود : تنها نه اشك راز مرا جسته گفت ...

شکسته نستعلیق چلیپا و راسته ، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. کاغذ الوان، ازاول وآخرناقص‌است . دارای ۱۱۲ گ ۱۳×۱۹ س، مهر حاج سیدسعید را دارد جلد مقوا سرخ عطف‌وگوشه پارچه .

۸۳۴

مجموعه :

۱ــ صیغ‌العقود والایقاعات (فقه ــ عربی)

تألیف شیخ نورالدین علی‌بن حسین‌بن عبدالعالی، معروف به‌محقّق کرکی و محقّق ثانی متوفی ۹۴۰ هـ.ق. دربیان صیغه‌هائی که درایجاد عقود وایقاعات لازم است . این کتاب مکرر چاپ شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله حمداً کثیراً کما هو اهله والصلوة والسلام علی رسوله محمد وآله وبعد فهذه جملة کافلة ببیان صیغ‌العقود ...

انجام : وجمیع ذلك مذکور فی معادنه من کتب‌الاصحاب رحمهم‌الله تعالی فلیطلب من هناك فلیکن هذا آخرالرسالة والحمدلله ... آمین یا رب‌العالمین .

۲ــ الفضائل‌المنجیة (عقائد ــ عربی)

منسوب به شیخ عزالدین حسین‌بن عبدالصمد حارثی متوفی ۹۸۴ هـ.ق. پدر

شیخ بهائی . شامل ۱۲ فصل ویك خاتمه که نسخهٔ ما ازمقداری ازفصل دهم تا آخر را دارد . گویا فصل دهم درمطاعن باشد ؟ فصل یازدهم درصفات اعداء وفضیلتهای ساختگی آنان و رد این منقولات بگونه‌ای که مدحشان به‌ذم تبدیل گردد . فصل دوازدهم در ذکر فوائد ونکات متفرقه است . خاتمه درتعیین امامت بلافصل‌علی(ع) بعداز رسول خدا (ص) با ادلهٔ عقلی ونقلی .

آغاز موجود : وایضاً ناقض فعله قوله لأن امیرالمؤمنین (ع) والعباس اختلفا فی بغلة رسول‌الله (ص) وسیفه وعمامته ...

انجام : وامّا سبب غیبته (ع) امّا لمصلحة یعلمه‌الله تعالی او لکثرةالعدو وقلّة الناصر عجل‌الله ظهوره وجعلناالله من انصاره بمحمد وآله‌الطیبین‌الطاهرین آمین رب العالمین . قد تم هذه‌الرسالةالسنّی بفضائل‌السنجیة فی بیان‌المناقب والفضائل لامیرالمؤمنین و اولاده علیهم‌السلام .

رسالهٔ اول بخط نسخ ۱۳ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س، بخط قاسم‌بن محمدخادم کاشی درلیلهٔ پنجشنبه ۲۵ شعبان ۱۰۰۱ هـ.ق. برای سیدابراهیم طالقانی . ازبرگ ۳۲–۱ و رسالهٔ دوم نسخ ۱۲ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س، در ۲۴ صفر ۱۰۳۳ هـ.ق. دربندر سورت، ازبرگ ۷۱–۳۳، عناوین‌شنگرف، برخی اوراق وصالی شده وجمله‌ای آسیب موریانه دیده‌است. مهر کتابخانه مجدالدین را دارد . بدون جلد ۱۳×۱۹ س.

۸۳۵

مجموعه :

۱– حاشیةالکشاف **(تفسیر – عربی)**

از میرسید شریف جرجانی، علی‌بن محمد حسینی حنفی استرآبادی متوفی

۸۱۶ هـ.ق. ازآغاز تا آخر آیه ۲٤ سوره بقره ـ وبَشِّرِ الّذین آمنوا وعملوا الصالحات ـ هم فیها خالدون ـ که چاپ شده است. (ر.ك: ۷۷۰).

آغاز: بسمله قال جارالله العلامه احسن الله إکرامه فی دارالمقامة الحمدلله الذی انزل القرآن کلاماً مؤلفاً منظماً ...

انجام: وانه لاقرینة علی انتزاع الرزق من الثمرة بل هی فی نفسها رزق. تم.

۲ـ تفسیر سورهٔ فاتحه (تفسیر ـ عربی)

از شیخ بهائی، محمدبن حسین بن عبدالصمد حارثی عاملی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. که آن‌را درگنجه در اوائل دههٔ سوم ماه صفر ۱۰۱۵ هـ.ق. ساخته است وظاهراً باید بغیر از عروةالوثقی همین مؤلف باشد که آنهم درتفسیر قرآن کریم است ومأثور خامهٔ مفسّر تا آخر سورهٔ فاتحه و دربرخی از نسخه‌های خطی تا کمی ازسورهٔ بقره بیش ندارد. نسخهٔ دیگری ازتفسیر سورهٔ فاتحه بشماره: ۵/۸۰۹۰ درکتابخانه سپهسالار (شهید مطهری) موجود است با تحریر ۱۹ ربیع‌الثانی ۱۲٤۸ هـ.ق.

آغاز: بسمله الباء امّا للاستعانة اوالمصاحبة وقد ترجح الاولی باشعارها بکون ذکرالاسم الکریم عند ...

انجام: والاحسان مغمورة فی صفات الرحمة والغفران ولنقطع الکلام علی لفظی الرحمة والغفران سائلین منه جل شأنه ... انه ارحم الراحمین واکرم الاکرمین آمین اللهم مین فرغت بعون الله من تألیفه ببلدة کنجه مع تراکم افواج العلائق ... فی اوائل العشر الثالث من الشهر الثانی من السنة الخامسة من العشر الثانی بعدالالف وانا اقل الانام محمدالمشتهر ببهاءالدین العاملی ... ظاهراً وباطناً.

رسالهٔ اول بخط نسخ ۱۷ سطری ۶/۵×۱۱ س از محمدحسین تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. مصحح ومعلق بحواشی، ازبرگ ۱ تا ۲۵۰ سه‌برگ پس‌ازآن نانویس و رساله دوم نسخ ۱۷ سطری ۸×۱۲ س، بخط احمدبن حمدان حطیطی تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. مصحح . این رساله درهشت برگ است. این مجموعه کلاً دارای ۲۶۱ گ ۱۲×۱۹/۵ س، جلد تیماج عنابی ضربی‌دار اولائی .

۸۳۶

شرح‌الملخص = شرح ملخص (ستاره‌شناسی ـ عربی)

شرف‌الدین محمودبن محمدبن عمر چغمینی خوارزمی متوفی ۷۴۵ هـ.ق. کتابی درهیأت دارد بنام ـ الملخص فی‌الهیأة ـ که شامل یك مقدمه و دومقاله که مقدمه دربیان اقسام اجسام باجمال . مقالهٔ اول شامل پنج‌باب ۱ـ درهیئت افلاك ۲ـ حرکات آنها ۳و۴ـ در دوائر ۵ـ درحالات کواکب ازقبیل حرکت، سرعت و بطوء وخسوف وکسوف و ... مقاله دوم شامل سه‌باب ۱ـ دربخش آبادان زمین و اقالیم سبعه ۲ـ درخط استواء و ... ۳ـ درنصف‌النهار و درجات طلوع وغروب... که چاپ شده است . براین کتاب شروح متعددی نوشته شده است ازآن‌جمله شرح میرسیدشریف گرگانی متوفی ۸۱۶ هـ.ق. که نسخه حاضر می‌باشد که‌شرحی‌است مزجی تحت عنوان ـ قال. اقول ـ

آغاز موجود : وجمعه وما یتبعها ومقادیرالابعاد والاجرام وعن احوال کرة الارض ... وقسّم‌المقالةالاولی الی خمسة ابواب‌الاول فی هیئات‌الافلاك واشکالها...

انجام : فحصلت ایام‌السنةالقمریةالاصطلاحیة ثلثمائه واربعة وخمسون یوماً و

خمس یوم وسدسه وهذه‌السنة ناقصة عن‌السنةالشمسیةالحقیقیّة بعشرة ایّام وعشرین ساعة ونصف ساعة بالتقریب .

نستعلیق ۲۳ سطری ۸/۵×۱٤/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۰ ه.ق. دوائر نجومی وعنوان‌ونشان شنگرف، ناقص‌الاول، جای برخی ازاشکال نجومی نانویس است ، دارای ۵۲ گ ۱۲×۱۹ س، مهر حاج سیدسعید را دارد جلد مقوا عطف پارچه سرخ.

۸۳۷

رجال ابن‌داود **(عربی)**

تألیف تقی‌الدین حسن‌بن علی‌بن داود حلّی زنده بسال ۷۰۷ ه.ق. وازشاگردان محقّق حلی وسیدبن طاوس . اسامی راویان و پدرانشان به‌ترتیب حروف تهجی آمده وبرای نام ائمه اطهار ونیز جهت هریك ازاصول مؤلفات این علم رمزی بکار رفته و درآخر هم مؤلف بخشی را به‌ذکر راویان فاسدالعقیده وضعیف اختصاص داده است . درباب صحت وسقم همه‌ی منقولات این کتاب تردید است . این کتاب چاپ شده است اما نیازمند یك طبع انتقادی صحیح می‌باشد .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی وفقنی للتخلی عن‌الحرکات‌الدنیویة والنظر فی‌المهمات‌الاخرویّة ...

انجام : ابوهرون‌المکفوف قرکش طعن فیه طعنا عظیما ابویعقوب‌المعمری کش زیدی .

نسخ ۱۲ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س، بخط داودبن علی مازندرانی ، تحریر سدهٔ ۱۲ ه.ق. عنوان ونشان شنگرف ، معلق بحواشی، دارای ۲۷٤ گ ۱۲×۱۹ س، مهر حاج سید

سعید را دارد . در آخر نسخه مهر بیضی‌شکل با سجع : «المتوکل علی‌الله محمدباقربن محمدباقر» برگ اول نونویسی شده ، جلد تیماج مشکی ضربی‌دار .

۸۳۸

مجموعه :

۱ــ حاشیه شرح هدایةالحکمة (حکمت ــ عربی)

کتاب ــ هدایةالحکمه ــ تألیف اثیرالدین ابهری، مفضل‌بن عمر از دانایان سدهٔ هفتم هجری قمری می‌باشد وشرح ازقاضی میبدی، میرحسین‌بن معین‌الدین متوفی ۹۱۰ هـ.ق. است که این شرح‌را درشوال ۸۸۰ هـ.ق. ساخته است وحاشیه از مصلح‌الدین لاری، محمدبن صلاح متوفی ۹۷۹ هـ.ق. است که هم شرح وگاهی هم متن را گزارش نموده است تحت عنوان ــ قوله ــ وازآغاز تا اواخر فصل فی اثبات کون‌الفلك مستدیر را دارد که یك‌فصل بعداز مبحث زمان است .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی تخلّص بهدایة حکمة حواشی قلوبنا عن غواشی الریوب والاوهام وتنور بکحل دلالته ... اما بعد فیقول افقرالخلق ... قوله اعلم ان الحکمة علم باحوال‌الاعیان‌الموجودات . اقول للمناظرین‌الناظرین فی‌التعریف‌انظار..

انجام : هذا لاعتبار مبنی علی‌الامورالعرفیة لاتحقیق فیه لان کرةالارض لیست لها من‌الجهات .

۲ــ شرح حرزالامانی و وجه‌التهانی = شرح قصیدهٔ شاطبیه
(تجوید وقرائت ــ فارسی)

ابومحمد قاسم‌بن فیرةبن خلف‌بن احمد رعینی شاطبی اندلسی شافعی ضریر متوفی ۵۹۰ هـ.ق. منظومیه لامیه‌ای در ۱۱۷۳ بیت سروده درقرائت قرّاء سبعه

که چاپ شده است وبرآن شروح وحواشی وترجمه‌های متعددی نگاشته شده است ازجمله نسخه حاضر است که درآغاز، یك یا چند بیت ازاشعار عربی را آورده، پس‌از آن ترجمهٔ ابیات مذکوره را بیان داشته وسپس توضیحاتی تحت عنوان ــ تنبیهات ــ دارد وشرح فرش سور ومخارج حروف و ... نسخه ناقص‌الاول است وازاوائل‌سورهٔ اعراف تا آخر را دارد ومترجم وشارح را نشناختم .

آغاز موجود : ومیم‌بن امّ اکسر معاً کفوء صیحته ... یعنی مدلول کاف کفوء وصحبته‌بن عامر وشعبه وحمزه ... تنبیهات فرمود اکسر که بجرگردان تا تنبیه باشد بدانچه کسره ...

انجام : وتبدی علی اصحابه نفحاتها بغیر تناه زرینا وقرنفلا وظاهر کند این صلوات براصحاب رسول ... ورق او مانند ورق بید وقرنفل معروفست والله اعلم بالصّواب والیه‌المرجع والمآب .

رسالهٔ اول نسخ ۲۱ سطری ۷/۵×۱۶/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف معلق بحواشی، صفحه اول نونویسی شده و رساله دوم نستعلیق ۱۸ سطری ۱۰×۱۷/۵ س که خطوط آخر صفحات در صحافی رفته است . تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. ناقص‌الاول عنوان ونشان قرمز، در اول وآخر این رساله یادداشتی بخط سلطان‌القراء مورخ ۱۳۰۵ هـ.ق. که این نسخه را درمشهد رضوی خریداری کرده است . کلاً دارای ۱۳۸ گ ۱۴×۱۹ س، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج مشکی عطف ولبه وصالی شده .

۸۳۹

مجموعه :

۱ــ حاشیهٔ کلامیه (عربی)

(تألیف قرن ۱۱ هـ.ق.؟)

گویا حاشیه بر شرح تجرید قوشچی یا شبیه آن باشد که شامل مبحث معاد از عذاب قبر وحقیقت حشر وبعث وشبهات معاد جسمانی وتوبه وبیان ایمان وکفر و ثواب وعقاب وسعادت وشقاوت را دارد و درآن به‌شعری فارسی ازجامی متوفی ۸۹۸ هـ.ق. اشاره کرده واز تفتازانی وقاضی بیضاوی وفاضل محشی وشارح وشرح مقاصد وامام غزالی و راغب اصفهانی وابوزید دبوسی وامام رازی وصاحب کشاف یاد نموده است ونیز ازصاحب تمهید وصاحب کفایه وجمعی ازعلمای حنفیه .

آغاز : قوله عذاب‌القبر للکافرین آه . اعلم ان‌الترتیب‌الطبیعی‌العادی یقتضی تقدیم قوله وسئوال منکر ونکیر علی عذاب‌القبر والتنعیم فیه لان‌التعذیب والتنعیم بعدالسئوال والجواب وموقوف علیها ...

انجام : الاسعاد والاشقاء ایضا حادث باعتبارالتعلق وان کان ذات تلک‌التکون قدیمة تمت‌الکتاب بعون‌الملک‌الوهاب .

۲ــ معاد = حاشیه ... (کلام ــ عربی)

شاید دنبالهٔ ویا مربوط بهمان رسالهٔ قبل باشد که مباحث شبههٔ آکل ومأکول وبرخی فروع مسائل معاد را بحث نموده وبه‌حاشیه‌ای می‌ماند که درآن از : کلام محشی، شرح عمده، شرح مقاصد، شرح مواقف، شرح نظم اوحدی، فاضل‌اسفراینی عصام، کلام محشی یاد شده است .

آغاز : فان قیل جواز ارادةالمعنی‌الحقیقی معتبرة وههنا فی‌الکنایه لایجوز کما لایخفی ولهذا قال‌السیدالسند قده فی مثل هذاالقول فیمن یتصور منه ذلك ..

انجام : وما لم یجیء بعد لم تکن مخاطب‌الاعادة به بعد مجیئه فیندفع نظر الشارح علی ان‌النظر لایضر بالمقصود تم‌الرسالة لمولوی ملاحسن قبیا قبادیانی .

۳- اعادهٔ معدوم = رساله ... **(کلام - فارسی)**

در بالای رساله آمده : رساله مولانا یوسف قرباغی .

آغاز : بسمله حمد وسپاس یزدانی را که مستجمع جمیع صفات کمال است و منزه است ازجمیع نقصانات ... مخفی نماند که کلمات چند درحاشیهٔ اعادهٔ معدوم مولانا خیالی ازعلماء زمان شنیده شده بود او را درسلك تحریر گردانیده شد پوشیده نماند که ...

انجام : و درتشخص باقی همچنین که زمانی قطع وجود او کرده باشند و در میان واقع شده باشد تمت‌الرساله مولوی یوسف .

٤- جعل وتفسیر ایمان = رساله در ... **(کلام - عربی)**

از مولوی صوفی .

آغاز : قال‌الفاضل‌المحشی‌الخیالی : نجعلها للذین ای نخلقها . لم حملت‌الجعل بمعنی‌الخلق ومتعدیاً الی مفعول واحد حتی احتج فی دفع‌المعارضة ...

انجام : لازماً بوجودالجنة خال‌التنزل فیندفع‌التعارض مع ارادةالاستقبا ایضا کما هوالشایع تمت .

٥- مقالی در مغفرت **(کلام - عربی)**

از مولا صوفی کمانکرانی .

آغاز : قال الفاضل المحشی الخیالی وما ذکره الشارح من الادلة فلاثبات جزء الاول من الدعوی مع ان الخصم لاینکره ...

انجام : واکیفینا بهذا القدر من الکلام هو الله العلیم العلام ... فی جمیع الشهور والایام وعلی آله وجمیع اصحابه والسلام . هذا الرسالة مولوی یوسف قرباغی .

۶ــ رؤیت = رساله در ... **(کلام ــ فارسی)**

تألیف قرن دهم هجری . شامل یك مقدمه وسه مجلس ویك خاتمه . مقدمه در معنی رؤیت، مجلس اول دراثبات رؤیت شامل دومسلك . مسلك اول دراثبات رؤیت بدلیل عقلی مسلك دوم دراثبات رؤیت به‌دلیل نقلی . مجلس دوم دربیان مذهب منکران رؤیت . مجلس سوم دربیان دیدن فرشتگان و حوران وغلمان ... ومراتب مؤمنین در دیدار حق تعالی .

آغاز : بسمله این رساله مرتب است برمقدمه وسه مجلس وخاتمه ... پوشیده نماند که رؤیت مصدر مبنی للمفعول است بمعنی دیده‌شدن پس رؤیت خدای تعالی ببصر دیده‌شدن اوست بدیدهٔ بصری ...

۷ــ بدایة الهدایة **(فقه ــ عربی)**

تألیف شیخ حر عاملی، محمدبن حسن متوفی ۱۱۰۴ هـ.ق. شامل یك دورهٔ فشردهٔ فقه است با حذف ادله این کتاب خلاصه کتاب دیگر همین مؤلف است بنام ــ هدایة الامه ــ کتاب بدایة الهدایه مکرر چاپ شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة علی محمد وآله الطاهرین وبعد فیقول الفقیر الحقیر ...

خطوط شش رسالهٔ اول شبیه یکدیگر نستعلیق ۲۳ سطری ۹×۱٤/٥ س، که رساله ششم بخط محمدعزیزنامراد گویا تحریر ۹۷۸ هـ.ق. و رساله هفتم نسخ ۱٦ سطری ۸×۱٤ س، تحریر ۱۲٥٥ هـ.ق. عنوان ونشان‌هاشنگرف، کلاً دارای ۱۰٤ گ ۱۲×۱۹/٥ س، مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد تیماج لایه‌ئی زرد.

۸٤۰

تهذیب‌الوصول الی علم‌الاصول **(اصول فقه ـ عربی)**

تألیف علامه حلّی، حسن‌بن یوسف متوفی ۷۲٦ هـ.ق. (ر.ك.: ۲۳۷)

آغاز: بسمله الحمدلله رافع درجات‌العارفین الی ذروةالعلا ومهبط ...

انجام: فلیطلبه من کتابناالمسمی بنهایةالوصول فانه قد بلغ‌الغایة وتجاوزالنهایة والله‌الموفق للخیر والصواب والحمدلله رب‌الارباب الّذی اعاننا بتمام هذاالکتاب... محمدالنبی‌الهاشمی والآل والاحباب.

نسخ ۱۲ـ۱۰ سطری ۷/٥×۱۲/٥ س، بخط اسماعیل بن ابراهیم‌بن احمد کاشانی معلم حافظ درعشر اول جمادی‌الثانی ۱۰۱۳ هـ.ق. عناوین شنگرف، معلق بحواشی آقاجمال خوانساری، دارای ۱۱٦ گ، ۱۲/٥×۱۹ س، برگ اول کسرنویسی شده، با مهر حاج سیدسعید، جلد مقوا عطف پارچه سرخ.

۸٤۱

مجموعه:

۱ـ مفتاح‌الفرر لفتح‌الباب‌الحادی‌عشر **(کلام ـ عربی)**

علامه حلّی متوفی ۷۲٦ هـ.ق. کتاب جامع ومختصری شامل عقائدامامیه نگاشته

است بنام ــ الباب‌الحادی عشر ــ که برآن شروح وحواشی متعددی نوشته شده که ازآن جمله است شرح شیخ نجم‌الدین خضربن شمس‌الدین محمدعلی‌بن علی رازی حبله رودی نجفی زنده بسال ۸۳۹ هـ.ق. بنام ــ جامع‌الدرر فی شرح‌الباب‌الحادی عشر ــ سپس همین شیخ نجم‌الدین کتاب خود را خلاصه کرده وگزینهٔ آنرا بنام ــ مفتاح‌الغرر ... نامیده وفوائدی برآن افزوده که نسخه حاضر باشد. نسخهٔ موجود ازآغاز تا مقداری ازفصل هفتم درمعاد جسمانی را دارد.

آغاز: بسمله الحمدلله الواحدالقدیم الذی خلق‌الخلائق والهم‌الحقایق و بین دقایق‌الخیر والشر ...

۲ــ امامت ؟ (کلام ــ فارسی)

نسخه‌ای است ناقص‌الاول که اسم اصلی آن دست نداد، چیزی شبیه ترجمه اسرارالائمه ویا ترجمه جوامع‌الدلائل است ویا مناقب‌الطاهرین فی فضائل اهل‌البیت المعصومین می‌باشد ؟ مؤلف این‌کتاب عمادالدین طبری، حسن‌بن علی‌بن محمدبن علی‌بن محمدبن حسن ازمعاصرین محقّق حلّی وخواجه نصیرالدین طوسی و زنده بسال ۶۹۸ هـ.ق. درپشت صفحه اول آمده که: شرح فارسی منهاج‌الکرامه علامه حلّی ــ است این یادداشت درست نیست زیرا اولا منهاج‌الکرامه در شش فصل‌است (ر.ك.: فهرست رضوی: ۴/۲۶۱) واین کتاب شامل هشت باب وهرباب دارای چند فصل می‌باشد. ثانیاً درفصل چهارم ازمقدمه تصریح بنام مؤلف کرده وآمده است: «بدانکه ارباب اولوالالباب که موفق حضرت الوهیّت بودند ازمؤلف این کتاب حسین (حسن) بن علی‌بن محمدبن حسن طبری بسبب آنکه درین باب اندك مهارت و

کتابخانه ۱۳۶۲

غواصی داشت استدعاء تألیف کتابی به‌پارسی کردند در امامت ملتمس ایشان بغایت وضوح بجای آورد تا فردای قیامت به‌حجت شأنه بنابر تناصف وتصادق نهاده واین فقیر را ارتکاب آن لازم بود ...»

درفصل اول ازباب چهارم آمده : «درکتاب کامل نوشتم به‌بسط تمام ... در همین باب آمده : «و درکتاب مؤلف طبری ...»

درباب سیم آمده : «از زمان ما تا زمان رسول که هفتصدسال است هفتصد مذهب دراسلام بدعت نهادند» . باز درهمین باب گوید : «دراصفهان میان من و جمعی شافعی مذهب بحث واقع شد درامامت ...» نیز دراین باب مذکور است : «چنانکه درین ایام اهل طبرستان وعراق والحال بدولت شاه عالم عراق وخراسان و اکثر بلاد اسلام درهندوستان همگی شیعه امیرالمؤمنین گردیده وبر منابر خطبهٔ دوازده امام می‌خوانند ولعن برظلمهٔ اهل بیت می‌کنند ...»

این کتاب شامل یك مقدمه درشش فصل و ده باب است . باب اول دربیان رسول ونبی و دربیان آنکه بنای نبوت برچند چیز است و دربیان عصمت در سه فصل . باب دوم درآنکه لابدست خلایق را ازامام معصوم مبنی بر سه فصل . باب سیم دراسئله واجوبه باب چهارم در ذکر انساب سیدالمرسلین و ولادت و وفات امامان مشتمل بر سیزده فصل . باب پنجم دراثبات وجود صاحب‌الزمان و در غیبت . در سه فصل. باب ششم دربیان بلاد اسلام وبلاد کفر . درچهارفصل . باب هفتم در اخباری که بر رسول خدا افترا زده‌اند دریك مقدمه وسه فصل . باب هشتم در سئوالاتی که برشیعه ایراد می‌کنند وآنچه شیعه درجواب ایشان می‌گویند در دو فصل . باب نهم درآنکه علماء سلف وخلفاء ایشان درحق صحابه گفته‌اند از صفات

ذمیمه در سه فصل . باب دهم درمسائل متفرقه مشتمل بر هشت فصل .

آغاز موجود : یعصمك من الناس وقوله تعالی فمن یتوکل علی‌الله ... وامثال آن . و دلیل دیگر برآنکه رسول (ص) ازایشان خائف بود وصلاح نبود وقتل و ایذاء ایشان که هریك ...

انجام : بعداز نماز صلوات دهند بر محمد (ص) وبر اولاد او علیهم‌السلام من یومنا هذا الی یوم‌الدین صلوة تعصم ظهورالملحدین وترغم انوف‌الجاهدین ... وملاء السموات والارضین برحمتك یا ارحم‌الراحمین .

خط هردو رساله شبیه یکدیگرند . نستعلیق ۱۸ و۱۷ سطری ۴×۱۳/۵ س، رسالهٔ اول ناقص‌الآخر و رساله دوم ناقص‌الاول است بخط محمد مؤمن‌بن آقارضا زوارئی در سه‌شنبه پنجم صفر ۱۰۲۰ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، کلاً دارای ۲۲۳ گ ۸×۱۹ س، کاغذ هندی، جلد مقوا عطف‌میشن قهوه‌ئی، مهر حاج سیدسعید را دارد .

۸۴۲

تهافت‌الفلاسفه **(حکمت ـ عربی)**

از مصلح‌الدین مصطفی‌بن یوسف‌بن صالح برسوی رومی حنفی معروف به ـ خواجه‌زاده ـ متوفی ۸۹۳ هـ.ق. مدرس مدرسهٔ سلطانیه درشهر بروسه ومفتی همان شهر . که این کتاب را بدستور سلطان محمدخان عثمانی فاتح در چهارماه نگاشته است و ده‌هزار درهم وجه نقد ویك استر عالی بعنوان جایزه دریافت‌داشته است . این کتاب شامل بیست‌ودوفصل است . فصل اول در باطل‌ساختن قول حکما که گویند مبدء نخستین بالذات مجبور است نه مختار . ۲ـ درابطال قول حکما که قائل به‌قدم عالم هستند ۳ـ درابطال گفتهٔ آنان‌که عقیده به‌ابدیت جهان دارند.

٤ــ در باطل‌نمودن نظریّهٔ فلاسفه که می‌گویند : ازیك‌چیز جز یك‌چیز صادر نشود... ۱۰ــ دربیان این‌که حکما عاجزند ازاثبات اینکه ذات اول منقسم به‌جنس و فصل نمی‌شود ... ۲۰ــ فلاسفه ازاثبات اینکه نفس آدمی جوهر مجرد قائم بذات است، عاجزند . ۲۱ــ درابطال قول فلاسفه که گویند نفوس بشری محال است که فانی شوند ۲۲ــ درابطال گفته حکما که معاد جسمانی وحشر اجساد را انکار می‌کنند .

این کتاب بسال ۱۳۰٤ هـ.ق. دربمبئی درحاشیه تهافت‌الفلاسفه غزالی چاپ سنگی شده و درسال ۱۳۲۱ هـ.ق. درمصر با تهافت‌الفلاسفه غزالی چاپ سربی گردیده است واگر همین کتاب با نسخه‌های معتبری دیگر مقابله وبصورت مستقل تصحیح وچاپ شود وبا تعلیقاتی چند مفید مفایده خواهد بود .

آغاز موجود : کتباً معتبرة وألفّوا زُبُراً مطوّلة ومختصرة وحققوا فیها قواعد عقائدالاسلام ...

انجام : العقلیّةالحقیقیة فیکون‌النفس فائزة بالطلبتین جامعة بین‌السعادتین جعلناالله من‌السعداء ... منك‌المبدء والیك‌المآب والله اعلم بالصواب .

شکسته نستعلیق ۲۱ سطری ۶/۵×۱۳ س، تحریر ۹۲۷ هـ.ق. مصحّح. درآخرنسخه‌سه‌برگ یادداشتهای‌متفرقه. برگ اول کسر است . عنوان ونشان شنگرف، دارای ۸۳ گ ۱۰/۵×۱۹/۵ س، کاغذ سفید وفستقی، مهر حاج‌سیدسعید را دارد . جلد تیماج عنابی لایه‌ئی .

۸٤۳

مجموعه :

۱ــ پنجاه باب سلطانی **(ستاره‌شناسی ــ فارسی)**

تألیف رکن‌الدین‌بن اشرف (شرف)الدین حسینی آملی که آنرا در هرات‌بسال

۸٦۰ ه.ق. بنام سلطان ابوالقاسم بابرخان بهادر درپنجاه باب و دومقاله دراسطرلاب واستخراج تقویم نگاشته است . مقاله اول در ذکر مسائل واعمال آن برصفایح بلاد شامل سی‌وهشت باب . مقاله دوم در ذکر مسائل واعمال گذشته برصفیحه آفاقی، مشتمل بر دوازده باب .

آغاز : بسمله حمد وثنای بی‌حد وعد حضرت واجب‌التعظیمی را جل جلاله که آسمان دل عارفان را بانوار کواکب مزین گردد ... اما بعد چنین گوید محرر این رساله ومقرر این مقاله ...

انجام : هم توان شناخت چنانکه دراشتباه نیفتد وجدول اینست والله اعلم بحقایق‌الموجودات .

۲ـ استخراج (ستاره‌شناسی ـ فارسی)

تألیف ابوجعفر محمدبن ایوب حاسب طبری از ستاره‌شناسان قرن چهارم و پنجم هجری قمری شاید نخستین کتابی دراسطرلاب باشد که بزبان پارسی دراین موضوع نگارش یافته است ؟ این کتاب شامل سی‌باب است ۱ـ اندر شناختن قاعدهٔ عمرهای مردم ۲ـ درمعرفت مولودی که آنرا ترتیب نباشد ۳ـ درشناختن حالها وقسمها وترتیبها ٤ـ درشناختن هیلاجات وجایگاه ... باب دهم درشناختن ارباب حظوظ وشهادتهای ستارگان دربروج باب بیست‌وپنجم درمعرفت درجه‌های قاطع هر هیدوج باب بیست‌وهشتم در ادلاء ترك که به‌بینند درتحویل ... باب سی‌ام در حکم‌کردن عمرهای مولود وتصرف درآن .

آغاز : بسمله حمد له اما بعد چنین گوید محرر این‌رساله خواجه ایوب‌بن

حاسب‌الطبری که از دشواری شناختن حالهای مردم وبقای وی اندر جهان وبدان حکم‌کردن ... و او را کتاب استخراج خواندیم اندر طلب عمر وهیلاجات و او را به سی‌باب بنهادیم واندر هر دری پیدا کردیم که ...

انجام : وآن قاطع رفع گردد اینست احوال ادلاء عمر که یاد کردیم والله اعلم بمعنی‌الکتاب .

۳ـ مطالع‌المضحج **(ستاره‌شناسی ـ فارسی)**

تألیف قاسم‌علی قاینی دریك مقدمه وچند باب وخاتمه . مقدمه درآن چیزی که پیش دانست . باب اول درخانه‌های ستارگان ۲ـ دربیان سعادت ونحوست ستارگان ۳ـ درمعرفت اوتاد اربعه وتسویةالبیوت ومنسوبات آن ٤ـ درترتیب کواکب برمولود ٥ـ درمعرفت برج ... باب دوازدهم درنسق چیزیافتن ۱۳ـ طالع حکم‌کردن ... باب نوزدهم که گویا پانزدهم باشد، درشناختن هیلاجات .

آغاز : بسمله ثنای حکیمی را زیبد که ذاتش ازمناسبت زمان ومجاورت مکان ومقاربت امکان مبراست وقدیمی را شاید ... الحقیرالمحتاج الی قاسم‌الارزاق قاسم علی قاینی ... وآن مسمی گشت ... مطالع‌المضحج (مصحح) مشتمل برمقدمه وچند باب ...

انجام : یك صفحه جدول نجومی می‌باشد .

این مجموعه بخط شکسته نستعلیق ۱۷ سطری ۸×۱۵ س، بخط محمدحسن‌بن رفیع‌الدین عسکری رضوی در۱۰۸۸ هـ.ق. عنوانها وجداول نجومی‌شنگرف، رساله‌سوم ناقص‌الآخر است کلاً دارای ۱۲۷ ك ۱۲/٥×۱۹ س، برگ اول نونویسی شده ، با مهر حاج سیدسعید . جلدتیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار .

۸۴۴

تهذیب‌الوصول الی علم‌الاصول **(اصول فقه ــ عربی)**

تألیف علامه حلّی، حسن‌بن یوسف، متوفی ۷۲۶ هـ.ق. (ر.ك.: ۲۳۷) که آن‌را درشب نیمهٔ ربیع‌الاول ۶۹۸ هـ.ق. ساخته است. در دوازده مقصد ۱ــ در مقدمات ۲ــ درلغات ۳ــ امر و نهی ۴ــ عام وخاص ۵ــ مجمل ومبین ۶ــ افعال ۷ــ نسخ ۸ــ اجماع ۹ــ اخبار ۱۰ــ قیاس ۱۱ــ تعادل ۱۲ــ اجتهاد.

آغاز : بسمله الحمدلله رافع درجات‌العارفین الی ذروة‌العلاء ومهبط منازل الجاهلین الی اسفل درك‌الشقا ...

انجام : فلیطلبه من کتابنا‌المسمّی بنهایة‌الوصول فانه قد بلغ‌الغایة وتجاوزالنهایة والله‌الموفق للصواب ...

نسخ ۱۲ سطری ۶×۱۱/۵ س، بخط محمدزمان‌بن سلطان محمدمؤذن قاری مشهدی در ۱۳ شوال ۱۰۷۹ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف. نسخه مقابله شده‌است. معلق‌بحواشی آقاجمال. درپشت صفحه اول یادداشت تملك محمدزمان قاری مشهدی وتملك علی‌محمدبن حاجی قربان سلیم‌مشهدی، دارای ۱۰۶ گ ۱۲×۱۹/۵ س، مهر حاج سیدسعید را دارد. کاغذ اصفهانی، جلد کالینگور ولاجوردی عطف وگوشه پارچه سرخ.

۸۴۵

مقباس‌المصابیح **(ادعیه ــ فارسی)**

از مجلسی دوم، محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق. در ده فصل در تعقیبات و ادعیهٔ نمازها که آن‌را بنام شاه سلیمان در ۱۰۹۶ هـ.ق. ساخته است. نسخهٔ

موجود از اوائل فصل دوم که درتعقیبات مشترکه است تا اواخر فصل دهم را دارد . فصل ۳ــ درتعقیبات مخصوص نماز ظهر ٤ــ تعقیبات نماز عصر ٥ــ تعقیب مخصوص نماز مغرب ٦ــ تعقیبات مخصوص نماز خفتن ۷ــ تعقیبات مخصوص نماز صبح ۸ــ فضیلت وکیفیت سجده شکر ۹ــ دعاها که درصباح ومسا بایدخواند ۱۰ــ دعاها که درساعات روز باید خواند . این کتاب چاپ شده است .

آغاز موجود : ومورث ثواب بی‌انتهاست ومنقولست که درابتدا حضرت فاطمه (ع) ...

نسخ ۱۲ سطری ٦×۱۱/٥ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان شنگرف، نسخه از اول وآخر ناقص است . دارای۲۳۸ گ ۱۲×۱۹ س، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج قهوه‌ئی .

۸٤٦

حاشیهٔ شرح شمسیه = حاشیهٔ تحریرالقواعدالمنطقیة فی شرح‌الشمسیه **(منطق ــ عربی)**

از میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱٦ هـ.ق. (ر.ك.: شماره ۷۷۱)

آغاز : بسمله قوله و رتبته علی مقدمه وثلاث مقالات وخاتمة . اقول هکذا وجد عبارةالمتن فی کثیر من‌النسخ والصواب ان لفظ ثلث هیهنا زائدة ...

انجام : بل مندرجاً فی‌المبادی‌التصدیقیة .

نسخ خوش ۲۱ سطری ٤/٥×۱۳ س، بخط حسین‌بن مجدالدین علی بهبهانی در ۱۱ صفر ۱۰٥۲ هـ.ق. عنوانها قرمز، معلق بحواشی «احمد . عماد . فاضل» نسخه ازاول نونویسی شده وقسمتی از اوراق آخر آسیب موریانه دیده‌است. دارای

۸۲ گ ۱۱×۱۹ س، با مهر حاج سیدسعید، جلد تیماج‌مشکی لایه‌ئی .

۸۴۷

عروةالوثقی (تفسیر ـ عربی)

از شیخ بهائی، محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. تفسیری است برتمام سوره مبارکه حمد که درسال ۱۳۱۹ هـ.ق. درتهران ضمن مجموعه‌ای که حبل‌المتین ومشرق‌الشمسین جزو آنست چاپ سنگی شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی انزل علی عبده کتاباً الهیا یتفجر من بحاره انهار العلوم‌الحقیقیه ...

انجام : الی جنةالنعیم وتقبله منا انك انت‌السمیع‌العلیم فانا نتوسل الیك بنبیك نبی‌الرحمة محمد سیدالمرسلین ... برحمتك یا ارحم‌الراحمین .

نسخ خوش ۱۷ سطری ۵/۵×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. جمله‌ای از عنوانها شنگرف، درپشت صفحه اول تملك محمدکاظم‌بن‌میراحمد بامهربادامی‌شکل‌او با سجع «والکاظمین الغیظ والعافین عن‌الناس» ونیز مهر بیضی‌شکل با سجع «یا امام حسین» ویادداشت تملك احمدعلی بحرانی با مهر بیضی شکل‌او با سجع «وصی احمدعلی ۱۱۹۰» ونیزمهرچهارگوشه‌ای با سجع «سلمان منا اهل‌البیت» ومهر چهارگوشهٔ دیگری با سجع «عبده سلمان ابوهانی‌الحسینی‌الحسنی» ومهر کتابخانه مجدالدین . درصفحات ضمیمه یادداشتهای تفسیری . دارای ۳۹ گ ۱۲/۵×۱۹ س، جلد لاجوردی‌رنگ، عطف وگوشه پارچه سرخ .

۸۴۸

مجموعه :

۱ــ الحقایق (اخلاق عرفانی ــ عربی)

تألیف مولی محسن‌بن مرتضی فیض کاشانی متوفی ۱۰۹۱ هـ.ق. دراسرار دین ومکارم اخلاق که گزینهٔ کتاب محجةالبیضاء خود اوست و در شش مقاله که هر مقاله دارای چند باب و درهرباب چند فصل می‌باشد . مقالهٔ نخست درچیزهائی‌که به‌منزلهٔ اصول هستند وشامل سه‌باب است . این کتاب مکرر چاپ شده است وترجمه فارسی آن نیز چاپ گردیده .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی نور قلوبنا بنورالایمان وعرفنا من اسرارالحدیث والقرآن ...

انجام : فی سوأة ذنوبی یا ارحم‌الراحمین .

۲ــ ضیاءالقلب (عرفان ــ عربی)

از مولی محسن‌بن مرتضی فیض کاشانی متوفی ۱۰۹۱ هـ.ق. درهشت باب به‌عدد ابواب بهشت . باب اول درحقیقت نفس آدمی که محکوم علیه است ۲ــ درمراتب فضل وشرف نفس ۳ــ عوامل تسلط وغلبهٔ نفس ٤ــ مصالح ومفاسد پیروزی نفس ٥ــ ترجیح برخی ازاین مصالح ومفاسد بر برخی دیگر وتشخیص‌میان آنها ٦و۷ــ دو حکایت از اولیاءالله ۸ــ جواب شبهه‌ای . این کتاب چاپ شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی جعل مراسم‌الشرایع مطابقة لمقتضی‌عقول‌الکاملین..

انجام : ولقد عجبت لهالك ونجاته موجودة ولقد عجبت لمن نجا هذا آخر ما اردنا ذکره ...

هردو رساله بخط نسخ ۱۸ سطری ۶×۱۲/۵ س، که رساله نخستین را در سه‌شنبه هشتم ربیع‌الاول ۱۰۹۶ هـ.ق. و رساله دوم را در سه‌شنبه ۱۶ جمادی‌الثانی ۱۰۹۸ هـ.ق. نگاشته است. برخی ازعناوین شنگرف، کلاً دارای ۲۰۴ گ ۱۱/۵×۱۹/۵ س، درپشت‌صفحه اضافی آخرنسخه‌یادداشت فوت حاج ملامحمد رفیعا خلف آقامحمد بیدآبادی زوال روز چهارشنبه دوم ذی‌حجه ۱۲۱۳ هـ.ق. جلد تیماج لایه‌ئی لولائی قهوه‌ئی.

۸۴۹

الموجز = موجزالقانون (پزشکی ــ عربی)

اصل از ابن‌سینا که علاءالدین علی‌بن ابی‌الحزم قرشی معروف به ــ ابن‌نفیس ــ متوفی ۶۸۷ هـ.ق. آنرا گزین کرده است ومکرر چاپ گردیده.

آغاز: بسمله قال‌الشیخ‌الامام‌العالم الحبرالکامل قدوةالحکما ... ابوالحسن علاءالدین علی‌بن ... قد رتبت هذاالکتاب علی اربعة فنون‌القن‌الاول فی قواعد جزئی‌الطب علمیة وعملیة بقوله ــ کلّی ــ ...

انجام: فاستعملوا دواء جالینوس وغیره من‌العلاج‌المذکور.

نسخ ۱۴ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س، تاریخ تحریر عناوین شنگرف آن بخط محمدکاظم در ۲۱ شوال ۱۲۲۶ هـ.ق. در آخرنسخه مهربیضی‌شکلی‌هست با سجع «یا هادی‌المضلّین» ونیز مهر چهارگوشه‌ای است با سجع «لااله‌الاالله‌الملک‌الحق المبین محمدهادی» کلاً دارای ۲۶۷ گ ۱۲×۱۹/۵ س، با مهر حاج سیدسعید، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج مشکی ضربی‌دار.

۸۵۰

مجموعه :

۱ــ ترجمهٔ مصباح‌الشریعه (اخلاق ــ فارسی)

مصباح‌الشریعه منسوب به‌حضرت صادق (ع) است وشامل یکصدباب در آداب ومواعظ ومعارف واخلاق عرفانی می‌باشد که آن‌دو ترجمه می‌شناسیم یکی‌از عبدالکریم قمی متخلص به‌کوثر در ۱۵ شوال ۱۲۸۳ هـ.ق. و دیگری از اسماعیل‌بن محمدعلی رضوی بنام ــ ضیاءالمصباح . نسخهٔ موجود ازاول وآخر ناقص است واز میانهٔ باب ۸۲ تا کمی ازباب ۹۸ را شامل می‌باشد و دانسته نشد که کدامیك ازآن دو ترجمه است یا اینکه گزارشی دیگر ؟ نخست متن کتاب‌را با رمز ــ م ــ می‌آغازد درصورتی‌که جای متن نانویس است سپس با رمز ــ ج ــ به‌ترجمهٔ آن می‌پردازد .

آغاز موجود : سلطان امری ناپسند ازایشان مشاهده‌کند وازآن برنجد وازنظر او بیفتد و درچشم او خوار شوند و اما قسم اول مرتبه عالیست وهمه‌کس را پایه آن نیست وآن مرتبهٔ مخلصان وعاشقانست که خود را مطرح اشعهٔ انوار ومظهر صفات کمال ...

انجام موجود : کذلك اعظم‌الله اجرك والظاهر انه غیر زایدة واعظم .

۲ــ دیوان صائب (شعر ــ فارسی)

سرودهٔ میرزا محمدعلی صائب تبریزی متوفی ۱۰۸۶هـ.ق. شامل بخشی ازغزلیات او درقافیهٔ میم وکمی ازحرف ــ د ــ که درمیان آمده‌است و اوراق هم مشوش وصالی شده کلاً حدود ۳۰۸ بیت را دارد .

آغاز موجود : تا نظر از گل رخسار تو برداشته‌ام ...

۳ـ ادعیه (فارسی)

گفتارهائی است درخواص ادعیه وافسونگری .

۴ـ الحکمة فی نظم‌الحقیقه = طب منظوم (پزشکی ـ فارسی)

منظومه‌ای است بفارسی که حدود ۴۵۰ بیت دارد دربیماری‌ها ومعالجات آنها وخواص ادویه .

آغاز : بسمله آب آبی شکست تسکنیت بکند قطع قی و دفع حشا ...

انجام : ... بچشم خلق نمائی همیشه یار عزیز .

رسالهٔ اول بخط نستعلیق ۱۳ـ۱۱ سطری ۷×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. جای متن نانویس، عنوانها شنگرف، آغاز وانجام ناقص و رسالهٔ دوم نستعلیق ۱۴ سطری ۷/۵×۱۳/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. اول وآخر آن نیز ناقص است و رسالهٔ سوم شکسته نستعلیق بطور چلیپا که اول وآخر این رساله نیز کسر است و رساله چهارم نستعلیق ۱۱ سطری ۷×۱۳/۵ س، تحریر ۱۳۲۳ هـ.ق. این‌مجموعه کلاً دارای ۸۳ گ ۱۱/۵×۱۸ س، کاغذ فرنگی، برخی اوراق وصالی شده ، جلد تیماج لایه‌ئی عنابی فرسوده .

۸۵۱

مجموعه :

۱ـ حاشیهٔ حاشیهٔ لوامع‌الاسرار فی شرح مطالع‌الانوار (منطق ـ عربی)

یادداشتهائی است از میرزا حبیب‌الله‌بن عبدالله دهلوی باغنوی شیرازی اشعری

شافعی معروف به میرزاجان یا ملامیرزا متوفی ۹۹٤ ه.ق. برحاشیهٔ میرسید شریف گرگانی متوفی ۸۱٦ ه.ق. بر شرح قطب‌الدین رازی متوفی ۷٦٦ ه.ق. که این شرح بنام ــ لوامع‌الاسرار فی شرح مطالع‌الانوار ــ موسوم است برکتاب مطالع‌الانوار سراج‌الدین محمدبن ابی‌بکربن احمد ارموی متوفی ٦۸۹ ه.ق. یا ٦۸۲ ه.ق. ازبرگ ۱ــ۷٤.

آغاز : بسمله قال قدس سره‌الشریف‌الفیاض‌الوهاب الخ قد نقل ههنا حاشیة عنه وهی قوله‌الفیاض فنقول الی معنی‌الوهاب والنقل بواسطة او بغیر واسطه ...

انجام : لایقال صدور هذاالحکم الخ . مثل هذا یرد علی قوله وهو مدفوع بقیدالاطلاق . قد وقع‌الفراغ عن تسوید هذه‌الحاشیة‌المنسوبة الی‌المولی‌الفاضل المحقّق حبیب‌الله‌الشهیر به میرزاجان‌الباغنوی علی حاشیة‌المطالع‌الشریفة‌الشریفیه...

۲ــ تهلیلیه **(ادب ــ عربی)**

گفتاری است لغوی پیرامون کلمه ــ لااله‌الاالله ــ ازمولی حنفی‌زاده . برگ ۷٥ــ۷٦.

آغاز : من‌المباحث‌اللغویه‌المتعلقة بکلمة‌التوحید اعنی لااله‌الاالله . اعلم ان لالنفی‌الجنس ویسمّی ...

انجام : والتوکل علی‌الله‌الودود انه تفیض‌الخیر والجود .

۳ــ حاشیهٔ حاشیهٔ لوامع‌الاسرار فی شرح مطالع‌الانوار (منطق ــ عربی)

تعلیقاتی است مختصر در سه صفحه ازقاضی‌زاده رومی متوفی ۸۱٤ ه.ق. بر حاشیهٔ میرسیدشریف گرگانی متوفی ۸۱٦ ه.ق. بر شرح قطب‌الدین رازی متوفی

۷۶۶ هـ.ق. برکتاب مطالع‌الانوار سراج‌الدین محمدبن ابی‌بکربن احمد ارموی متوفی ۶۸۹ هـ.ق. یا ۶۸۲ هـ.ق. برگ ۷۷ و۷۸ .

آغاز : بسمله قوله‌الفیاض‌الوهاب الخ یشیر الی انه شبّه اولاً موهبته تعالی بفیضان‌الماء ...

انجام : ونهایة‌التدقیق فی هذاالمرام ومن‌الله‌التوفیق و به‌الاعتصام والله اعلم .

۴- حاشیهٔ حاشیهٔ لوامع‌الاسرار فی شرح مطالع‌الأنوار (منطق - عربی)

فوائدی چند می‌باشد از خواجه شرف‌الدین حسن شاه بقال برحاشیهٔ میرسید شریف گرگانی بر شرح مطالع ... برگ ۷۹ و۸۰ .

آغاز : بسمله قوله‌الفیاض‌الوهاب الخ اعلم انه تقرر عندهم ان‌الذوات‌المعتبرة فی‌الصفات لیست لها تعیّن وخصوص اصلاً ...

انجام : فتأمل ولاتغفل . هذا من فوایدالفاضل‌العلامه وحید زمانه ... تغمده‌الله بغفرانه ...

۵- حاشیهٔ شرح تجرید = حاشیهٔ قدیم بر شرح تجرید (کلام - عربی)

از ملاجلال دوانی متوفی ۹۰۸ هـ.ق. نسخهٔ موجود، دیباچهٔ حاشیهٔ قدیمه ملاجلال است که آنرا بنام ابوالفتح سلطان بهادرخان معنون داشته. برگ ۸۱و۸۲.

آغاز : بسمله یا من وفقنا لتجریدالکلام فی تقریر عقائدالاسلام وسیّدنا ...

انجام : فان وقع من خدام حضرته‌العالیة موقع‌القبول والرضا فهو غایة‌البغیة و نهایة‌المنی والله‌المستعان وعلیه‌التکلان .

٦ـ حاشیهٔ کلامی (کلام ـ عربی)

ازبرگ ۸۳ تا ۸٦ .

آغاز : بسمله بناء علی تفسیره الخ ای تفسیرالامرالعام او تفسیر ...

انجام : هو ان لایکفی فی تعقل کنه‌الشیئی تعقل اخری له‌الاولیة مجملا وهو ایضاً محال فیما نحن فیه فتأمل .

۷ـ تحقیق‌التشکیك = تحقیق مسئلة‌التشکیك (کلام ـ عربی)

ازبرگ ۸۷ـ۹۵ .

آغاز : بسمله اللّهم بالهامك وازاحة‌الشکوك بفیضك وانعامك فحمداً لك یا رب علی ما انعمت وشکراً لك علی ما علمت ... وبعد هذا اخوانی ما یحضر لی من تحقیق مسئلة‌التشکیك وتقریر کلام‌الاستاد ...

انجام : کما افاده‌الاستاد فی صدرالحاشیه ولنقتصر علی هذا قائلین رب اشرح لی صدری ویسر لی امری واحلل عقدة من لسانی یفقهو قولی والحمدلله ...

۸ـ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید (کلام ـ عربی)

حواشی است از مولی عبدالله‌بن شهاب‌الدین یزدی شاه‌آبادی متوفی ۹۸۱ه.ق. برحاشیهٔ قدیم جلال‌الدین دوانی متوفی ۹۰۸ ه.ق. برشرح علاءالدین علی قوشچی متوفی ۸۷۹ ه.ق. بر تجریدالعقائد خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ٦۷۲ ه.ق. از برگ ۱٦۲ـ۹٦ .

آغاز : بسمله لایخفی بعد ما تقرر ان وجودالواجب عینه عدم تمشّی هذا الجواب . قال قدس سره فی‌الحاشیة عدم تمشی‌الدلیل ایضاً انتهی فانه علی تقدیر

عینیةالوجوب لذات‌الواجب ...

انجام : فان جهةالوحدةالکل ایضاً متحقّقة فی نفس‌الامر وکل جملة تحقّق فیها جهة وحدة فی نفس‌الامر فهی هناك . تمت‌الحاشیةالمنسوبة الی مولانا عبدالله الیزدی

این مجموعه بخط شکسته نستعلیق ۲۸– ۲۰ سطری ۱۴×۵/۵ س، بخط عبدالکریم‌بن شریف‌الله طولی دراصفهان وشیراز در ۱۰۱۳ هـ.ق. برخی عنوانها شنگرف، درپشت‌صفحهٔ اول تملك حسن‌بن امامقلی اصفهانی با مهر بیضی‌شکل او با سجع : «عبده محمدحسن» درهمین صفحه یادداشتی : انی القی الی کتاب کریم، با مهر بیضی‌شکل کوچك با سجع : عبدالکریم» ونیز تملك محمدباقر موسوی، مهر حاج سید سعید را دارد . کلاً دارای ۱۶۲ گ ۱۱/۵×۱۹ س، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی .

۸۵۲

ارشادالاذهان الی احکام‌الایمان (فقه ـ عربی)

تألیف آیةالله علامهٔ حلّی ، حسن‌بن یوسف، متوفی ۷۲۶ هـ.ق. که چاپ شده است (ر.ك.: شماره ۱۷۶) .

آغاز : بسمله الحمدلله المتفرد بالقدم والدوام‌المنزّه عن مشابهةالاعراض والاجسام ...

انجام : او غیر ذلك من کتبنا والله‌الموفق لکل خیر بجوده وکرمه ... اجمعین.

نسخ ۱۶ سطری ۱۲×۶/۵ س، بخط محمدمحسن تفرشی مشهدی در سه‌شنبه ۲۸ شعبان ۱۰۸۵ هـ.ق. عناوین شنگرف . معلق بحواشی، نسخه در سه‌شنبه ۱۶ ذیحجه

۱۰۸۶ ه.ق. تصحیح شده است . با مهر بیضی‌شکل با سجع « عبد محمدمحسن مشیدی» دارای ۱۸۸ گ ۱۲/۵ × ۲۰ س، جلد تیماج قهوه‌ئی فرسوده .

۸۵۳

مجموعه :

۱- حاشیهٔ حاشیهٔ تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الرسالة الشمسیة

(منطق – عربی)

تعلیقاتی است از میرفخرالدین سمّاکی، محمدبن حسین حسینی متوفی ۹۷۰ ه.ق. برحاشیهٔ میرسیدشریف جرجانی متوفی ۸۱۶ ه.ق. بر شرح قطب‌الدین‌محمدبن محمد تحتانی رازی متوفی ۷۶۶ ه.ق. بر شمسیهٔ نجم‌الدین علی‌بن عمربن محمد قزوینی معروف به‌دبیران کاتبی متوفی ۶۷۵ ه.ق.

آغاز : بسمله نحمدك یا مفیض‌الحق والتحقیق ونشکرك یا ملهم‌التصور والتصدیق ... وبعد فیقول‌الفقیر الی‌العفوالغنی محمدالشهیر بفخرالدین‌الحسینی ان شرح‌الرساله‌الشمسیة وحواشیه‌الشریفة‌الشریفیة لما کان محتویاً علی معان رشیقه ... اردت توضیح‌الکلام بما لایمضی الی‌الاملال ... قال‌الشارح قوله و رتبته علی مقدمة وثلث مقالات وخاتمة اعلم ان قول‌المصنف و رتبته امّا عطفاً علی قوله وسمیّته ...

انجام موجود : فانما هو بالجواب‌الاول انتهی وفیه نظر لان عدم‌الملائمة ثمه وما ذکر لبیانه مقدوح .

۲- منطق = رساله در ... **(عربی)**

رساله‌ای است بدون آغاز و اوراق هم ازمیان آشفته وصالی شده . دربرگ

دوم آمده است : الباب‌الثانی فی مباحث‌الکلی والجزئی وفیه فصول . الاول فی اقسامها واحکامها وفیه مباحث‌الاول‌المفهوم ...

آغاز موجود : یحتاج الیه والا لما قدرنا علی تحصیل ...

انجام : فکل میسر لما خلق له وهذا آخر ما قصدنا ذکره من‌المنطق علی سبیل الاختصار ولننقل الی‌العلوم‌الحکمیة بعده انشاءالله تعالی .

رسالهٔ اول نستعلیق ۱۷ سطری ۷×۱۱ س، تحریرسنهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ــ قوله ــ قال‌الشارح ــ شنگرف، نسخه را کاتب بآخر نرسانده است معلق بحواشی ومصحّح، و رساله دوم نسخ ۲۲ سطری ۶×۱۵ س، بخط مسعودبن علی مطلبی در ۹۴۱ هـ.ق. عناوین شنگرف، هردو رساله شامل ۱۱۳ گ ۱۲/۵×۱۹ س، جلد کالینگور لاجوردی‌رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ .

۸۵۴

حاشیهٔ شرح مختصرالاصول (اصول فقه ــ عربی)

ابن‌حاجب مالکی، جمال‌الدین ابی‌عمر وعثمان‌بن عمر متوفی ۶۴۶ هـ.ق. کتابی درعلم اصول فقه نگاشته است بنام ــ منتهی‌السئول والأمل فی‌علمی‌الاصول‌والجدل ــ که پس‌از اینکه این کتاب را تألیف کرد، خود آنرا گزین نموده وبنام ــ مختصر المنتهی ــ ومختصر ابن‌حاجب ــ شناخته شده، سپس این مختصر را گروهی از دانشمندان گزارش نمودند که ازآنجمله است شرح عضدالدین عبدالرحمن‌بن احمد ایجی متوفی ۷۵۶ هـ.ق. که بنام ــ شرح مختصر عضدی ــ مشهور است و گروهی دیگر ازعلما براین شرح عضدی حاشیه نبشته‌اند که ازآن‌جمله است حاشیهٔ ملامیرزا

جان شیرازی، حبیب‌الله باغنوی اشعری شافعی متوفی ۹۹٤ هـ.ق. بنقل حاجی خلیفه ومتوفی ۹۰۲ هـ.ق. بروایت دیگران که عده‌ای آنرا بنام ــ حاشیهٔ میرزاجان بر شرح مختصر عضدی می‌خوانند که همین نسخهٔ حاضر باشد ، که یکی‌از تعلیقات مفیده‌است و حاوی تحقیقات ارزنده‌ای می‌باشد .

آغاز موجود : تکلیف‌الغافل‌المستحیل حیث لم یتصور ذلك ایضاً بل لابدان یقال وجب علیه تعالی اسماعهم .

انجام : کانه قال جمیع احکامی مرفوع عنکم حتی معرفة هذاالحکم .

نستعلیق ۱۷ سطری ۸×۱۳ س، بخط محمدعلی‌بن محمدکاظم در روز یکشنبه ۱۱ شعبان ۱۰۹۵ هـ.ق. درمدرسهٔ عباسیه، نسخه تصحیح ومقابله شده است ، ناقص‌الاول ، دارای ۱۸۵ گ ۱۲/۵×۱۹ س، با مهر حاج سیدسعید، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۸۵۵

مسالك‌الافهام فی شرح شرایع‌الاسلام (فقه ــ عربی)

اصل از محقّق حلّی، شیخ نجم‌الدین ابوالقاسم جعفربن حسن حلی متوفی ٦۷٦ هـ.ق. وگزارش از شهید ثانی، زین‌الدین‌بن علی‌بن احمد شامی عاملی مقتول بسال ۹٦٦ هـ.ق. ازمتون مهمّهٔ فقه امامیه است مشتمل برادلهٔ احکام که مکرر چاپ شده است . نسخهٔ موجود از آغاز تا آخر امر بمعروف ونهی ازمنکر را دارد .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی اوضح مسالك‌الافهام الی تنقیح شرایع‌الاسلام و شرح صدورنا ... وبعد فهذا نکت مختصرة وفوائد ... وضعها علی کتاب شرایع الاسلام ...

انجام : العمل والحرج من‌الاکراه وانه لاتقیّة تم والله‌الموفق وحسن توفیقه .

نسخ بی‌نقطهٔ ۲۵ سطری ۶/۵×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ــ قوله ــ شنگرف، درپشت صفحهٔ اول‌تملك: میرزا احمدبن آقاجلیل با مهر بیضی‌شکل ازاو با سجع : «افوض امری الی‌الله» ونیز درهمین صفحه آمده : ازمتروکات حاجی سیدصادق طهرانی . درهمین صفحه مهر بیضی‌شکل دیگر با سجع : «عبده‌الراجی محمدبن محمدالحسینی» ومهر حاج سیدسعید . دارای ۲۵۱ برگ ۱۱×۱۹ س، کاغذصیقلی، جلد کالینگور لاجوردی‌رنگ عطف پارچه سرخ وگوشه پارچه مشکی .

۸۵۶

شرح کافی = شرح اصول کافی (اخبار ــ عربی)

از حسام‌الدین ملامحمدصالح‌بن احمد مازندرانی متوفی ۱۰۸۶ هـ.ق. ازشروح جامع ومفید کافی است که کتاب عقل وعلم وجهل وتوحید را بصورت مزجی شرح کرده وبقیّهٔ کتاب کافی را اختصاراً بگونهٔ حاشیه نگاشته وتنها عبارات اخباری را که محتاج بشرح دیده است تحت عنوان ــ قوله ــ اقول ــ گزارش نموده است. نسخهٔ موجود از اوائل تا آخر کتاب العقل والتوحید را دارد .

آغاز موجود : ادرکته واحاطت به فهو منزه عنه وان‌السبیل الی معرفة کنه عظمته مسدود ...

انجام : اذا اراد بعبد خیراً القصد اخراجه من‌الشقاوة تفضلاً ولطفاً امر ملکاً فاخذ بعنقه ... ولم یبلغ حدالجبر لان‌الجبر عندنا منفی کل کتاب‌العقل والتوحید من کتاب کافی .

شکسته نستعلیق ۲۰–۲۳ سطری ۸×۱۵/۵ س؛ بخط ابراهیم کشمیری در ۱۴ رجب ۱۰۹۳ هـ.ق. عنوان متن شنگرف، مصحّح ناقص‌الاول؛ دارای ۱۷۲ گ ۱۲×۱۹ س؛ با مهر حاج سیدسعید؛ جلد کالینگور لاجوردی‌رنگ عطف و گوشه پارچه سرخ.

۸۵۷

حاشیهٔ عدةالاصول ج۱ **(اصول فقه – عربی)**

رساله‌ای است بدون آغاز وانجام وهیچ جای آن نشانی ازنام کتاب ومؤلف آن نیست لکن درمیان گوید «ونقل‌المصنّف فی‌التبیان فی تفسیر قوله تعالی ...» معلوم می‌شود که کتاب حاضر، حاشیه‌ای باشد بر کتاب عدةالاصول شیخ طوسی، محمدبن حسن متوفی ۴۶۰ هـ.ق. وبه‌قرائن موجود گمان می‌رود که محشی مولی خلیل‌بن غازی قزوینی متوفی ۱۰۸۹ هـ.ق. باشد. نسخه از اوائل کتاب شروع می‌شود، مقدمهٔ اولی درمعرفت مبادی. مقدمه دوم درمعنی حکم شرعی. دراین مبحث بتفصیل از حسن وقبح ذاتی ونفسی بحث کرده وبه‌معنی وجوب سابق ولاحق اشاره نموده وبهنگام بیان معنی مشیّت، تحقیقات کلامی وفلسفی دارد. رفع شبههٔ استلزام نموده وبرهان بر تجرد نفوس وعقول اقامه می‌کند وشبهه داود قیصری که شبههٔ انتفاء حادث یومی است پاسخ‌می‌گوید وجواب‌شکوك ارادهٔ موجبه‌را می‌دهد وپیرامون توفیق وخذلان بحث می‌کند نسخه‌ای ازچاپی وخطی کتاب حاشیهٔ عدة الاصول دراختیار نبود تا قطع پیدا کنم که همانست یا چیز دیگری است؟

آغاز موجود: لاصحاب‌الکلام یقولون هذا ینقاد وهذالاینقاد ... وقدوردت

تشدیدات فی‌النهی عن امثال ذلك فی‌الدین ... قوله لان‌الشریعة کلها بینته علیه آه. اشارة الی دلیل علی ...

انجام موجود: وقال بعض‌الفضلاء معنی‌القدری من یجعل قدرالله تعالی.

بخط نسخ و نستعلیق ۱۲ سطری ۶×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۲ ه.ق. عنوان ونشان شنگرف، معلق بحواشی ــ منه رحمه‌الله. نسخه از اول وآخر ناقص است، دارای ۱۰۳ گ ۱۲×۱۹ س، برخی اوراق وصالی شده، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی.

۸۵۸

معانی‌الاخبار **(اخبار ــ عربی)**

تألیف شیخ صدوق، ابی‌جعفر محمدبن علی‌بن‌الحسین‌بن موسی‌بن بابویه قمی رازی ایلاقی متوفی ۳۸۱ ه.ق. (ر.ك.: شماره ۲۲۱) در دوجزء که کلاً ۴۲۶ باب دارد ومکرر چاپ شده است.

شانزده برگ اول نستعلیق وبقیه نسخ ۱۵ سطری ۷×۱۳/۵ س تحریر ۱۰۷۲ ه.ق.؟ در قزوین، عناوین شنگرف، درآخر نسخه وپشت صفحه اول یادداشت تملك ابوالحسن‌بن عسکری حسینی با مهر بادامی‌شکل او با سجع «وفق یا علی ابوالحسن‌الحسینی» مهر کتابخانه مجدالدین را دارد. دارای ۲۸۹ گ ۱۲×۱۹ س، کاغذ کمی آبدیده، جلد تیماج عنابی فرسوده.

۸۵۹

شرح ملخص چغمینی **(ستاره‌شناسی ــ عربی)**

اصل از محمودبن محمدبن عمر چغمینی خوارزمی متوفی ۷۴۵ ه.ق. وشرح

از میرسیدشریف جرجانی متوفی ۸۱٦ هـ.ق.

آغاز : بسمله سبحانك اللهم یا مدبر اطباق السموات بلاعمد و اوتاد علی القطب والمحور ویا مزین ... وبعد فقد دلت البراهین العقلیّة والشواهد النقلیة ...

انجام : عن السنة الشمسیة الحقیقیة بعشرة ایام وعشرین ساعة و نصف ساعة بالتقریب والله اعلم بالصواب .

نستعلیق ریز ۱۸ سطری ۱۰×۱۱ س، تحریر ۸۲۲هـ.ق. عناوین ــ قوله ــ اقول ــ شنگرف درآخر نسخه یادداشت تملك عبدالمطلب با مهر هشت ضلعی او با سجع : «الدائم الباقی عبده مطلب» مصحّح، جای اشکال نجومی نانویس، دارای ٤٦ گ، ۱٦×۱۹ س، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی .

۸٦۰

حاشیهٔ حاشیهٔ شرح شمسیه **(منطق ــ عربی)**

نجم‌الدین عمربن علی قزوینی معروف به‌کاتبی متوفی ٦۹۳ هـ.ق. که شاگرد خواجه نصیرالدین طوسی بوده است رساله‌ای درمنطق نگاشته بنام ــ الرسالة الشمسیة فی قواعدالمنطقیة ــ که قطب‌الدین رازی بویهی متوفی ۷٦٦ هـ.ق. آنرا شرح کرده که بنام ــ شرح شمسیه ــ ویا تحریرالقواعدالمنطقیة فی شرح‌الرسالة الشمسیه ــ موسوم است ومیرسیدشریف جرجانی متوفی ۸۱٦ هـ.ق. برمبحث قضایا تا آخر این شرح حاشیه‌ای نگاشته که بنام ــ حاشیه شرح شمسیه ــ معروف است و مولی عماد (عمادالدین محمد) ابن یحیی‌بن علی فارسی برحاشیه میرسید شریف وشرح قطب‌الدین رازی یادداشتهاای دارد باسم ــ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح شمسیه ــ

که همین نسخهٔ موجود می‌باشد . مطالب تحت عنوان ــ قوله ــ وقال ــ الشارح ــ آمده واین نسخه بدون خطبه است .

آغاز : بسمله . قول و رتبته علی مقدمه الخ اعلم ان من دأب المصنّفین ان یشیر فی اول تصانیفهم الی اجزائها اجمالا لیکون الشارع فیها علی بصیرة فلهذا قال المصنف و رتبته الخ وهو عطف علی قوله وسمیّته ...

انجام : وانت خبیر بانه لو قیل کالا مرین المتضایفین لکان اولی . هذا آخر ما اردنا فی هذاالکتاب والحمدلله علی کل باب . تمت .

نسخ ۱۹ و ۲۰ سطری ۶×۱۱ س، بخط فضل‌الله بن محمد شریف در ربیع‌الاول ۹۷۱ هـ.ق. نسخه مصحّح ومعلق بحواشی . عناوین شنگرف، دارای ۱۰۳ گ ۱۳×۱۹ س، در پشت صفحه اول یادداشت تملك ازطریق بیع ابن‌عبدالله حسینی، با مهر بیضی‌شکل با سجع : «محمدتقی‌الحسینی» و درپشت صفحه بدرقه یادداشت نکاح مورخ ۱۹ ربیع‌الاول ۹۵۲ هـ.ق. کاغذ صیقلی جلد تیماج قهوه‌ئی .

۸۶۱

الفوائدالمليه بشرح الرسالة النفلية (فقه ــ عربی)

شهید اول، شمس‌الدین محمدبن مکی عاملی مقتول بسال ۷۸۶ هـ.ق. رسالهٔ جامعی که مشتمل بر چهارهزار مسئله ازمسائل مستحبّهٔ نماز می‌باشد نگاشته بنام ــ الرساله‌النفلیّه ــ شهید ثانی زین‌الدین‌بن علی‌بن احمد شامی عاملی مقتول بسال ۹۶۶ هـ.ق. شرحی مزجی برآن نگاشته است که همین نسخهٔ موجود باشد . این شرح وآن متن هردو بچاپ رسیده است .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی شرع لنا معالم دینه‌الفرضیّة والنفلیّة وشرح صدورنا بلمعة من بیان دروس‌الاحکام‌التکلیفیة والصلوة علی ... وبعد فهذه کلمات قلیلة وتنبیهات جلیله وفوائد ملیّه ... وسمیّتها الفوائدالملیة بشرح‌الرسالةالنفلیة...

انجام : فی رکوعك وسجودك الحمدلله الذی استجاب دعائی واعطانی مسئلتی وعلی هذاالختام نقطع‌الکلام اللهم کما جعلته ... والحمدلله حمد الشاکرین والصلوة علی سید رسله واشرف خلقه محمد وآله‌الطیبین‌الطاهرین .

نستعلیق ۲۱ سطری ۸×۱۲/۵ س، بخط نظام‌الدین‌بن حسین در ربیع‌الآخر ۹۸۳ هـ.ق. دربزد از روی نسخه اصل. نشان متن شنگرف، درپشت صفحه اول آمده : قطع وسط ، کاغذ سمرقندی درهمین صفحه مهر بیضی‌شکل با سجع «محمدباقربن‌محمدتقی‌الموسوی» ونیزمهرکتابخانه‌مجدالدین، دارای ۱۴۷ گ ۱۳×۱۸/۵ س، کاغذ آب‌دیده جلد تیماج لایه‌ای قهوه‌ئی .

۸۶۲

صحیفهٔ سجادیه (ادعیه – عربی)

دعاهائی است منسوب به حضرت امام زین‌العابدین سجاد (ع) متوفی ۹۳هـ.ق. نسخهٔ ما شامل ۵۴ دعاء اصل می‌باشد وملحقات آنرا ندارد .

آغاز موجود : علیه‌السلام فی شهر ربیع‌الاول من سنة ست عشرة وخمسمایه...

نسخ خوش معرب ۱۲ سطری ۵/۵×۱۲ س، تحریر شعبان ۱۰۸۲ هـ.ق. عناوین‌شنگرف، دارای ۱۴۲گ ۱۱/۵×۱۹ س، ناقص‌الاول با مهر حاج سیدسعید ، جلد تیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار فرسوده .

۸۶۳

جامع‌الاخبار (حدیث ــ عربی)

این کتاب شامل ۱۴ باب و بین ۱۲۳ تا ۱۴۱ فصل دارد باختلاف نسخه‌های خطی آن وحاوی اخبار شیعی است درشناخت خداوند، توحید وعدل وفضیلت پیغمبر اکرم (ص) واجداد پاکش وبرتری شیعه وفضیلت زیارت رسول‌الله (ص) وامامان و چیزهائی‌که درشریعت اسلام واجب یا مستحب ومسدوح است وبیان اسلام وایمان و ... نقل این روایات، بدون ذکر سند است. تألیف این کتاب را به‌چند دانشمند شیعی نسبت داده‌اند. مؤلف در دیباچهٔ این نسخه گوید که از بیست‌سالگی تا پنجاه سالگی دراندیشه جمع‌نمودن ونگاشتن چنین کتابی بوده ... درهرحال این کتاب معروفی است که مکرر چاپ شده.

آغاز: بسمله الحمدلله الاول بلا اول کان قبله والآخر بلا آخر یکون بعده الذی قصرت ...

نسخ ۱۳ سطری ۶/۵×۱۲ س، بخط محمدرضا ولد سیدافتخار ولوکلائی در پنجشنبه سلخ‌رجب ۱۱۱۹ ه.ق. در آخر نسخه دوحدیث از سلمان فارسی که ازحضرت علی (ع) درخواست معجزه ناقهٔ صالح ومعجزه حضرت سلیمان را نموده است آمده در ۱۹ صفحه. عنوانها شنگرف، کلاً دارای ۲۰۹ گ ۱۲×۱۸ س، درپشت صفحهٔ اول تملك ازطریق معاوضهٔ محمدبن محمدحسین، جلد تیماج ضربی‌دار زرد.

۸۶۴

مجموعه:

۱ــ حاشیهٔ شرح هدایةالحکمة (حکمت ــ عربی)

حاشیه‌ایست ازمیرفخرالدین سمّاکی‌حسینی، محمدبن‌حسین (قرن‌دهم ه.ق.)

بر شرح قاضی میرحسین‌بن معین‌الدین میبدی حسینی زنده بسال ۸۸۰ هـ.ق. بر هدایةالحکمه، تألیف شیخ اثیرالدین مفضل‌بن عمر ابهری متوفی ۶۰۵ هـ.ق. ازآغاز تا آخر فن دوم طبیعی، فلکیات را دارد.

آغاز : بسمله الحمدلله العلیم الحکیم والصلوة علی محمدالمبعوث بالخلق العظیم ... فیقول افقر خلق‌الله ...

انجام : والحمدلله علی‌التوفیق لاتمام‌الفلکیات و منه‌الاستعانة لتحقیق‌الفنون الباقیة انه‌الموفق والمعین ...

۲ـ شرح هدایةالحکمه (حکمت ـ عربی)

اصل از اثیرالدین ابهری، مفضل‌بن‌عمر متوفی حدود ۶۰۵ هـ.ق. یا ۶۶۵ هـ.ق. وشرح از قاضی میرحسین‌بن معین‌الدین میبدی که آنرا درسال ۸۸۰ هـ.ق. نگاشته است وچاپ شده.

آغاز موجود : جسم ابیض ویرجع الی هذا ما قیل من ان‌الحلول اختصاص احدالشیئین بالآخر بحیث یکون ...

انجام : وفوق طورهما طور عن قدره کالکبریت‌الاحمر وتوفیق‌الوصول‌الی ...

رسالهٔ اول نستعلیق ۲۱ سطری ۷/۵×۱۳ س، بخط محمدصالح‌بن جعفر حسینی کاشانی درسه‌شنبه ۱۶ربیع‌الثانی ۱۰۱۵ هـ.ق. درآخر نسخه تملك بیع از محمدبن حاجی محمد خادم روضه مقدسه رضویه در ذیقعده ۱۱۱۲ هـ.ق. دراصفهان. با مهر بیضی‌شکل با سجع «لااله‌الاالله‌الملك‌الحق‌المبین عبده محمدتقی» عناوین ـ قوله ـ شنگرف، معلق بحواشی، ورسالهٔ دوم نستعلیق ۱۵ سطری ۶/۵×۱۳/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱

هـ.ق. جای نام کاتب وتاریخ کتابت را محو کرده‌اند . عناوین ونشان متن شنگرف، مصحّح ومعلق بحواشی، ناقص‌الاول، هردورساله‌دارای ۱۵۵گ ۱۲/۵×۱۹ س، کاغذ هندی، جلد تیماج مشکی فرسوده وصالی شده ، کاغذ هندی .

۸۶۵

مجموعه :

۱– صلوة‌الجمعة (فقه – عربی)

از مولی محمدامین‌بن محمدعلی (بن فرج‌الله) کاظمی زنده بسال ۱۰۸۵ هـ.ق. شاگرد فخرالدین طریحی در وجوب نماز جمعه درعصر غیبت، وقتی شرائط حاصل شود ، که آنرا بخواهش برخی ازمؤمنین نگاشته . ازبرگ پ ۹–۱ .

آغاز : بسمله الله احمدعلی نعمه‌الباطنة والظاهرة وصـــی‌الله علی محمد وعترته الطیّبة‌الطاهرة امّا بعد فیقول‌المفتقر الی رحمة ربّه‌الغنی محمدامین‌بن محمدعلی الکاظمی انّه کثر علیّ‌السئوال عن حکم صلوة‌الجمعة فی زماننا اعنی حـــال غیبـــة صاحب‌الزمان ...

انجام : وکان بالمؤمنین رحیماً والحمدلله اولاً وآخراً والصلوة والسلام علی خاتم‌الانبیاء و اولهم وعلی آخرالاوصیاء ومقدمهم وعلی آله اشرف آل واوسطهم.

۲– اربعون حدیثا (اخبار – عربی)

تألیف سیدامیر فیض‌الله‌بن عبدالقاهر حسینی تفرشی متوفی ۱۰۲۵ هـ.ق. شامل چهل حدیث دربارهٔ ناصبین ومخالفین اهل حق که برخی ازآن احادیث را باجمال یا تفصیل توضیح داده است . این کتاب درسال ۱۳۱۴ هـ.ق. بضمیمه کتاب نثراللئالی

چـاپ شده است . ازبرگ پ ۴۲ــ۹ ر .

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی محمد وآله‌الطاهرین اما بعد فهذه اربعون حدیثاً صحیحاً ومعتبراً فی احوال‌المخالفین لاهل‌الحق . الحدیث‌الاول ما رواه محمدبن یعقوب‌الکلینی فی باب من ادعی‌الامامة ولیس لها باهل ...

انجام : فی‌الجمله والله‌الموفق للصّواب و الیه‌المرجع والمآب .

۳ــ منتخب کتاب‌الرجعه (اخبار ــ عربی)

احادیثی‌ا ست درفضیلت امامان شیعه، گزین شده ازکتاب ــ الرجعهٔ ــ تألیف شیخ حسن‌بن سلیمان حلّی برگرفته شده ازکتاب بصائرالدرجات سعدبن عبدالله‌بن ابی‌خلف قمی . ازبرگ پ ۴۶ــ۴۲ ر .

آغاز : بسمله سعدبن عبدالله عن محمد خالدالبرقی عن محمدبن‌سنان عن بشیر الدهان عن حمران‌بن اعین ...

انجام : وانتم اهل بیت معروف لکم‌الهذیان فی موتکم الی آخرالحدیث .

۴ــ التنبیهات‌العلیة علی وظائف‌الصلاة‌القلبیه (فقه ــ عربی)

تألیف شهید دوم، زین‌الدین‌بن علی‌بن احمد شامی عاملی مقتول بسال ۹۶۶ هـ. ق. که آن‌را در روز شنبه ۹ ذیحجه ۹۵۱ هـ.ق. ساخته است دریك مقدمه وسه‌فصل ویك خاتمه دراسرار قلبی نماز و وظائف آن . این کتاب مکرر چاپ شـده است. ازبرگ ۱۰۹ــ۴۶ ر .

آغاز : بسمله الحمدلله مطلع من اختاره من عباده‌الابرار علی حقایق‌الاسرار ...

۵ــ التحصین فی صفات‌العارفین (عرفان ــ عربی)

تألیف احمدبن محمدبن فهد حلّی متوفی ۸٤۱ هـ.ق. درسه قطب، ۱ــ در عزلت ۲ــ درآداب عزلت ۳ــ درفوائد عزلت . این کتاب درحاشیهٔ مکارم‌الاخلاق چاپ شده است . ازبرگ ۱۲۵ــ۱۱۰ .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی تجلّی لعباده فشغلهم عن‌الشهوات واظهر لهم و میض نوره ...

٦ــ محاسبةالنفس (عرفان ــ عربی)

گفتارهائی است درموعظه ومحاسبهٔ نفس که مطالبی تحت عنوان ــ یا نفس ــ که پس‌از پنج‌برگ عنوان تحت ــ السادسه ــ حفظا لبدن ... السابعه خفّةالمؤنة . پس‌ازآن دوفصل دارد و درآخر هم خاتمه درمناظرهٔ نفس . فصل حقیقةالتوبه .

گویا جزئی ازکتابی است . ازبرگ ۱۳۵ــ۱۲۵ ر .

آغاز : بسمله الحمدلله السریع حسابه‌الالیم عقابه واشهد ان لااله‌الاالله شهادة تومن صاحبها ...

انجام : فالتلاقی علی حسب‌الامکان وبذلك یحصل‌الکمال .

این مجموعه بخط نسخ خوش ۱٦ سطری ۵/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. درصفحه اول رسالهٔ نخستین یك سرلوح کمکار، صفحات مجدول بطلا ومشکی، عناوین‌شنگرف، برخی اوراق وصالی شده ، کلاً دارای ۱۳۵ گ ۱۱×۱۸/۵ س، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج لایه‌ئی عنابی .

۸٦٦

حاشیهٔ شرح مختصرالاصول **(اصول فقه – عربی)**

حواشی مفیده‌ای است تحت عنوان – قوله – ازشیخ بهائی، بهاءالدین‌محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ ه.ق. برشرح قاضی عضدالدین عبدالرحمن‌بن احمد ایجی متوفی ۷۵٦ ه.ق. برکتاب مختصرالاصول (یا منتهی‌السئول والامل فی علمی الاصولی والجدل) تألیف ابن‌حاجب، جمال‌الدین ابی‌عمر وعثمان‌بن عمر متوفی ٦٤٦ ه.ق.

آغاز : هاتان مسئلتان بما یتعلق بالتحریم . ای هاتان مسئلتان من‌المسائل التی یتعلّق بالتحریم اوالمسئلتان هما متعلقان بالتحریم ...

انجام : من منع‌التلاوة واللمس محدثاً ان ایدالحدث‌الاصغر .

شکسته نستعلیق شیرین ۱۷ سطری ۷×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۱ ه.ق.، جای عناوین – قوله – نانویس . نسخه‌را کاتب بآخر نرسانده است . درپشت صفحهٔ اول یادداشت تملک‌بیع از سیدمحمدبن غیاث‌الدین محمد حسینی . مهر حاج سید سعید را دارد ، دارای ٤۸ گ ۱۳×۱۹ س، جلد تیماج سرخ لایه‌ئی .

۸٦۷

مجموعه :

۱– حجیت‌الاجماع **(اصول فقه – عربی)**

تألیف مولی محمدبن عبدالفتّاح سراب تنکابنی طبرسی متوفی ۱۱۲٤ ه.ق. دراصفهان . شامل یك مقدمه درتعریف اجماع معتبر که درآن چند اصل تأسیس

کرده وشبهاتی را تحت عنوان ــ لایقال ــ پاسخ گفته وبه ایراد اقوال علماء دراین باب پرداخته پس‌ازآن موجودی نسخهٔ ما یك فصل ویك خاتمهٔ دیگر است که در فصل، رأی‌النحریرالمدقق، رئیس‌العلماء ومفخرالفضلاءالمحقق‌الخوانساری طاب‌ثراه را جزءبجزء نقل ونقد می‌کند تحت عنوان ــ قوله ــ اقول ــ ازبرگ ۳۷ــ۱.

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین وصلی‌الله علی محمد سیدالمرسلین وآله سادةالاولین والآخرین سیّما ابن‌عمّه سیّدالوصیین وبعد فان‌الاجماع مسئلة قد عمّت بهاالبلوی ...

انجام موجود : فهو دلیل فی‌الاحکام‌الشّرعیة فلا یضرّنا مثقال ذرة ایضاً لأنّا لانسلّم .

۲ــ رسالة فی صلاةالجمعة **(فقه ــ عربی)**

تألیف مولی محمدبن‌عبدالفتاح سراب تنکابنی طبرسی متوفی ۱۱۲٤ هـ.ق. دراصفهان . این رساله در رد نفی عینیّت نماز جمعه است ومؤلف در دیباچه گوید: پس‌از آنکه بدستور استادم ــ شیروانی ــ رساله‌ای بفارسی در وجوب عینی‌بودن نماز جمعه نگاشتم و رساله فارسی آقاجمال خوانساری را درآن رد کردم پس‌ازفوت استادم همان رساله را بعربی درآوردم . ازبرگ ۱٦۱ــ۳۸ تاریخ فراغت از تألیف این رساله اواخر رمضان ۱۱۰٦ هـ.ق. می‌باشد .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی شرف‌الجمعة علی غیرها من‌الازمان والاوقات وفضلها علی سایرالعبادات ...

انجام : فان بقی لك ریب فارجع الی رسالة کتبتها فی‌الاخبار والاجماع قد تمت‌الرسالة ...

۴- العین فی سقی المتبایعین **(فقه - عربی)**

تألیف بهاءالدین محمد حسینی در نیمه شب ۲۸ ربیع‌الاول ۱۱۲۸ هـ.ق. در جعفرآباد اصفهان. این رساله درتوضیح مسأله‌ای است که شهید ثانی درشرح لمعه باجمال بیان داشته است که هرگاه کسی درخت میوه‌داری را بدون میوه‌اش بفروشد فروشنده وخریدار چه باید بکنند؟ شامل دو ـ عین ـ وچند تنبیه. از برگ ۱۸۵ـ۱۶۲.

آغاز: بسمله الحمدلله جابرالضرار بجبابرالخیار و کاسرجورالشرار بعدل‌الخیار والصلوة علی محمد وآله سفن‌النجاة وبحارالانوار ما سقت‌الاشجار سواقی‌الانهار... اما بعد فهذه مسئلة مهمة اضطربت فیها کلمة‌الائمة ...

انجام: وهدانا الی‌الصدق‌المحقق بنورالتوفیق وقد فرغ من تسویده فی سوادالیل ... من آفات‌الدوران و حوادث‌الزمان.

رساله اول نسخ ۱٤ سطری ۸×۱۳/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. ناقص‌الآخر، نسخه تصحیح‌ومقابله شده‌است ورساله دوم نسخ ۱۵ سطری ۷×۱۳/۵ س، تحریر اول رمضان ۱۱۳۱ هـ.ق. ورساله سوم نسخ ۱۲ سطری۷×۱۱/۵ س، تحریرسدهٔ ۱۲ هـ.ق. عناوین هرسه‌رساله شنگرف، کلاً دارای ۱۸۵ گ ۱۲/۵×۱۹ س، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی.

۸۶۸

تحفة‌الزائر **(ادعیه - فارسی)**

تألیف علامهٔ مجلسی، محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱هـ.ق. (ر.ك : شماره

۱۷٤) این کتاب مکرر چاپ شده است .

آغاز : کبوتر ستایشی که ازبروج مشیّدهٔ افواه ...

انجام : درحال حیات این مجرم وبعداز وفات وکان ذلك فی شهر صفر سنه ۱۰۸۵ خمس وثمانین بعدالالف من الهجرة والحمدلله اولاً وآخراً ... اجمعین ابد .

نسخ زیبای ۲۰ سطری ۷×۱۳/٥ س، تحریر هفتم ربیع‌الثانی ۱۲۷۲ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف و لاجورد جدول وکمند طلا و مشکی، برگ اول وصالی‌شده ، دارای ۲۸۰گ ۱۲×۱۹ س، کاغذ ترمه، جلد تیماج عنابی .

۸٦۹

معانی‌الاخبار **(اخبار ــ عربی)**

تألیف شیخ صدوق . ابی‌جعفر محمدبن علی‌بن‌الحسین‌بن موسی‌بن بابویه قمی رازی ایلاقی متوفی ۳۸۱ هـ.ق. (ر.ك.: شماره ۲۲۱) در دوجزء که مکرر چاپ شده است .

نسخ ۱۳ــ۱۹ سطری ۸/٥×۱۲/٥ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان‌ونشان قرمز، نسخه مصحّح، دارای‌بلاغ وسماع، ناقص‌الآخر، دارای ۲۲۰گ۱٤×۱۹ س، مهر کتابخانهٔ‌مجدالدین را دارد، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۸۷۰

النافع یوم‌الحشر فی‌شرح‌الباب‌الحادی‌عشر **(کلام ــ عربی)**

شیخ‌الطایفه، محمدبن حسن طوسی متوفی ٤٦۰ هـ.ق. کتابی درادعیه نگاشته است بنام ــ مصباح‌المتهجد ــ این کتاب را علامهٔ حلّی متوفی ۷۲٦ هـ.ق. بخواهش

محمدبن محمد قوهدهی وزیر در ده باب خلاصه نموده وبنام ــ منهاج‌الصلاح فی مختصرالمصباح ــ موسوم داشته است . بعدها همین علامه حلّی یك‌باب دیگر بر این ده‌باب ازکتاب منهاج‌الصلاح فی مختصرالمصباح ــ افزود که درآن باب مسائل اصول دین را متذکّر شده است وتحت عنوان ــ الباب‌الحادیعشر فیما یجب علی عامةالمکلفین فی اصول‌الدین ــ موسوم داشته وچون این یك‌باب، خود مبحث مستقلّی بوده است ومورد نیاز عامّه، لذا جداگانه استنساخ وچاپ گردیده است و برآن شروح وحواشی نگاشته شده وتنها در ذریعه بالغ بر سی‌شرح وحاشیه براین کتاب یاد شده است که یکی‌ازآن شرح‌ها ازآن ابی‌عبدالله شرف‌الدین فاضل‌مقداد، مقدادبن عبدالله سیوری حلّی متوفی ۸۲٦ هـ.ق. می‌باشد که بنام ــ النافع یوم‌الحشر فی‌شرح‌الباب‌الحادیعشر ــ موسوم است که همین نسخهٔ موجود است . شرحی است مزجی بصورت قال ــ اقول، وازکتب درسی طلاب علوم دینی بوده و مکرر چاپ شده وبه انگلیسی هم درآمده است .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی دلّ علی وجوب وجوده افتقارالممکنات وعلی قدرته وعلمه احکام‌المصنوعات ... اما بعد فان‌الله تعالی لم یخلق‌العالم عبثاً ...

نسخ ۱۷ سطری ۵×۱٤/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ. ق. عناوین شنگرف، ناقص‌الآخر . دارای ٥٦گ ۱۰/۵×۱۹ س، کاغذ فرنگی، مهرحاج سید سعید را دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۸۷۱

الجواهرالسنیة فی‌الأحادیث‌القدسیة (اخبار ــ عربی)

تألیف شیخ حرّ عاملی، محمدبن حسن متوفی ۱۱۰٤ هـ.ق. واین نخستین

تألیف او می‌باشد که در دههٔ سوم رمضان ۱۰۵۶ هـ.ق. ساخته است واحادیث را بترتیب ازحضرت آدم تا حضرت خاتم (ص) ذکر نموده . این کتاب درایران چاپ شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی اوضح فی کلامه سبیل‌الهدایة واطلع فی افلاك القلوب من مشارق ...

نسخ معرب ۱۶ سطری ۸/۵×۱۴ س، بخط عبداللطیف بن کیّال هاشمی جزائری در روز ۱۴ صفر ۱۰۸۳ هـ. ق. در مشهد رضوی درخراسان که در زمان حیاة مؤلف نگاشته‌است. نشان قرمز، جدول صفحات قرمز وآبی، درپشت صفحه اول ودرآخر نسخه از مؤلف ستایش کرده ونیز آمده : «... دام ظلّ مؤلفه ... » دارای ۱۷۵گ ۱۳×۱۹ س، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد . جلد تیماج عنابی لایه‌ئی .

۸۷۲

حاشیهٔ مطول = حاشیهٔ شرح‌تلخیص‌المفتاح (معانی، بیان، بدیع ـ عربی)

سراج‌الدین ابن‌یعقوب یوسف‌بن ابی‌بکربن محمدبن علی سکّاکی متوفی ۶۲۶ هـ.ق. کتاب جامعی درانواع ادب بجز لغت نگاشته است بنام ـ مفتاح‌العلوم ـ که در سه‌قسم بوده است ۱ـ صرف، ۲ـ نحو ۳ـ معانی وبیان وبدیع . قسم سوم آن‌راشیخ‌جلال‌الدین محمدبن‌عبدالرحمن‌عبدالرحمن قزوینی‌شافعی معروف به‌خطیب قزوینی یا خطیب دمشقی متوفی ۷۳۹ هـ.ق. خلاصه کرده است و بنام ـ تلخیص ـ المفتاح ـ موسوم داشته است . سپس همین خلاصه را، علامه سعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۲ هـ.ق. دومرتبه شرح کرده است که یك‌مرتبه شرحی مفصل

بوده است ومزجی وبار دوم، شرحی بوده است مختصر . شرح اول تفتازانی بنام ــ مطول ــ ویا ــ شرح تلخیص‌المفتاح ــ مشهور گردیده است وشرح دوم آن بنام ــ المختصر ــ یا ــ شرح تلخیص‌المفتاح ــ معروف شده است . بر ــ مطول ــ تفتازانی، عده‌ای ازعلماء حواشی دارند ازجمله میرسیدشریف گرگانی علی‌بن محمد متوفی ۸۱۶ ه.ق. بهنگامی‌که عده‌ای از طلاب کتاب مطول را نزد او می‌خوانده‌اند، یادداشتهائی براین کتاب نوشته وپس‌ازآن ازاو خواسته‌اند که این یادداشتها را مفصلتر وبیشتر توضیح بدهد تا حل مشکلات مطول شود ومقاصد آن توضیح داده شود ومیرسیدشریف هم نتیجهٔ نسخهٔ حاضر را که بنام ــ حاشیهٔ مطول ــ موسوم است پدید آورد واین حواشی متضمّن فوائد بسیاری‌است وحاوی تحقیقات‌لطیفه‌ای می‌باشد وبر شارح، اعتراضی دارد . این حواشی برتمام مطول است وتحت عنوان ــ قوله ــ می‌باشد .

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی سیدالمرسلین محمد و آله اجمعین وبعد فهذه حواشی علی‌الشرح‌المشهور لتلخیص‌المفتاح کنت قد قیدتها علیه مجملة حال ما قرأه علیّ بعض اخوانی ...

انجام : قوله ومثل‌الرقطاءالرقطاء سواد یَشُوبُهُ نقطة بیاض یقال دجاجة رقطاء . تمت .

نستعلیق ۱٤ سطری ۷×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۱ ه. ق. بخط قرامندی‌بن جادتکه درخانقاه شیخ ابوالمفیث‌که از اول چندبرگی نونویسی‌شده‌است، عنوان ونشان‌شنگرف، مصحّح و دارای بلاغ است . درهامش صفحهٔ اول یادداشت عبدالغفور بن‌حاج صفرعلی در غرهٔ شوال ۱۲۳۲ ه. ق. و دربرگ‌الحاقی

آخر نسخه مهر بیضی‌شکل با سجع «محمد طاهرالحسینی» مهر حاج سید سعید را دارد . دارای ۲۲۸ گ ۱۳×۱۹ س، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۸۷۳

حاشیه مطول = حاشیه شرح تلخیص المفتاح (معانی و بیان و بدیع - عربی)

از میرسیدشریف گرگانی متوفی ۸۱۶ ه.ق. نسخهٔ دیگری ازکتاب پیشین (ر.ك.: شماره ۸۷۲) آغاز وانجام همان است .

نسخ ۲۱ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۰ ه. ق. درآخر نسخه تاریخ ۸٤٦ ه. ق. داردکه نباید مربوط به تاریخ تحریر باشد . عنوان ونشان شنگرف، معلق بحواشی منقول‌از - تاج - صراح اللغه شرح دمامینی، صحاح - چلپی، کاتب، عصام، ابوالقاسم، ملازاده، خطائی و ... و در حواشی تعلیقاتی بخط رضا بن‌کمال‌الدین محمد و ... درپشت صفحهٔ اول یادداشت تملّك شیخ‌الاسلام با مهر دائره‌شکل بزرگ با سجع : «خادم شرع محمد علیه‌السلام قاضی شیخ ... (خوانده نمی‌شود) » درهمین صفحه یادداشت‌تملك مورّخ ۱۲۸۵ ه. ق. دارای ۱۹۱ گ ۱۲×۱۹ س، موریانه به‌برخی اوراق آسیب رسانده ، جلد تیماج زرد .

۸۷٤

اربعین حدیثا (اخبار - عربی)

تألیف شیخ بهائی، محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ ه.ق. (ر.ك.: شماره ۲۸۷) .

آغاز : (پس‌از فهرست کتاب) بسمله إنّ احسن حدیث تحلّی‌اللسان ...

انجام : مصلیاً علی اشرف‌الانام و آله‌الهادین الی دارالسلام .

نسخ و نستعلیق ۱۱ سطری چلیپا ۷×۱٤ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ ق. عناوین شنگرف، جدول صفحات زرین ومشکی وآبی، فهرست کتاب درپنج برگ درآغاز : نسخه در زمان‌حیات مؤلف نگاشته شده‌است . چنانکه دربرگ ۳۷ آمده : که مصنف دام ظلّه درحاشیه ... معلق بحواشی و تحقیقات عالیه وترجمهٔ بعضی احادیث و شروح آنها بصورت زیرنویس و درهامش، در پشت صفحه اول تملّک مورخ ۱۲٦۳ هـ ق. با مهر بیضی‌شکل کوچك با سجع : یا ابوالحسن «درآخر نسخه احادیثی درچهار برگ، کلاً دارای ۱۷٤ گ ۱۰/۵×۱۸ س، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج عنابی .

۸۷۵

المصاعدالعلیة فی‌القواعدالنحویه (نحو — عربی)

جلال‌الدین عبدالرحمن‌بن ابی‌بکر سیوطی شافعی متوفی ۹۱۱ هـ.ق. کتاب جامع ومفصّلی در ادب نگاشته که شامل هفت فن است وهر فنّی را بنام خاصّی موسوم داشته است بدین‌ترتیب :

۱ــ المصاعدالعلیّة فی‌القواعدالنحویّه .

۲ــ تدریب اولی‌الطلب فی ضوابط کلام‌العرب .

۳ــ سلسلةالذهب فی‌البناء من کلام‌العرب .

٤ــ اللمع والبرق فی‌الجمع والفرق .

۵ــ الطراز فی‌الالغاز .

۶ــ المناظرات والمجالسات والمطارحات .

۷ــ التبرالذائب فی‌الافراد والغرائب .

برمجموع این هفت فن یك‌نام گذارده است ــ الاشباه والنظائر فی‌النحو ــ که نسخهٔ ما جزء اول آنست بلکه گزینه‌ای ازجزء اول آن می‌باشد .

آغاز : بسله قال‌المصنّف و هذاالکتاب مشتمل علی سبعة فنون‌الاول فی‌القواعد والاصول الّتی ...

انجام : فی قوله تعالی یا ابتِ اراد یا ابتا فحذف‌الألف . تم منتخب‌الفن‌الاول السمّی بالمساعدالعلیة فی‌القواعدالنحویة من‌الفنون‌السبعة من کتاب‌الاشباه والنظائر ...

نسخ ۱۲ سطری ۶×۱۲ س، بخط محمدهادی‌بن‌ملامحمد زمان گلپایگانی در ذیقعده ۱۱۱۵ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، درپشت صفحه اول مهر بیضی‌شکلی هست با سجع «محمدباقر بن محمدتقی الموسوی» درزیر این مهر یادداشتی با خط مغایر آمده «خاتم مبارك حضرت حاج محمدباقر حجةالاسلام معروف درآفاق است اعلی‌الله مقامه» . درهمین صفحه مهر بیضی شکل دیگری هست باسجع «محمدتقی بن‌علینقی» دارای ۶۹ برگ ۱۲×۱۹ س، جلد تیماج سبز لایه‌ئی

۸۷۶

شرایع‌الاسلام فی مسائل‌الحلال والحرام. ج۱. (فقه ــ عربی)

تألیف شیخ نجم‌الدین ابوالقاسم جعفربن ابی‌یحیی حسن‌بن سعید هذلی‌معروف به محقّق حلّی متوفی ۶۷۶ هـ.ق. نسخهٔ موجود ازغسل میت تا آخر وصیّت است

و ناقص‌الاول می‌باشد .

آغاز موجود : ... الثانی فی‌التغسیل وهو فرض علی‌الکفایة وکذا تکفینه و دفنه والصلاة علیه ...

انجام : وفی ثبوت مهرالشل تردد وعلی‌القول‌الآخر یصح‌الجمیع . تم‌الجزء الاول من کتاب‌الشرایع .

نسخهٔ کهن و معتبری است با خط نسخ ۲۱ سطری ۹/۵×۱۳ س، تحریر سلخ ربیع‌الآخر ۸۲۳ هـ. ق. با عناوین شنگرف، نسخه تصحیح شده و دارای سماع وبلاغ است ومکرر آمده «بلغ قراءة دام فیضه» . «ثم بلغ سماعاً ایده‌الله تعالی» . معلق بحواشی با امضاء «شرح شرایع‌ز» و «زین» «ح ر.» «ع ل» ، درپشت صفحهٔ اول آمده : «این‌کتاب شرایع ازشهید ثانی است‌که نزد شیخ علی بن‌العال میسی قرائت نموده‌اند و بلغ‌قرائة زید فضله مرقوم داشته‌اند ونیز چند نفر علما قرائت نموده‌اند تاریخ آن در ۸۲۳ نوشته شده ازحیث صحت بی‌نظیر است ورق آخرکه صورت اجازهٔ شهید بوده سرقت شده ناقص‌الاول، برخی اوراق وصالی‌شده وبه‌قسمتهائی از برگها، موریانه آسیب رسانده است . دارای ۹۴ گ ۱۳×۱۸ س، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج مشکی فرسوده .

۸۷۷

مجموعه :

۱ـ شرح حدیث قدسی «کنت کنزاً مخفیاً ...» = رسالة‌الأعیان‌الثابته

(عرفان ـ عربی)

درنسخهٔ آستان قدس رضوی این رساله به محیی‌الدین ابن‌عربی متوفی ۶۳۸هـ.

ق. نسبت داده شده است و درسال ۱۳۱۵ هـ.ق. ضمن کلمات‌المحققین بنام هسین مؤلف چاپ شده است . کاتب نسخهٔ موجود احتمال داده است که ازآنِ نوربخش باشد که صحیح نیست . نویسنده می‌گوید که یکی‌از اهل علم حدیث قدسی «کنت کنزا مخفیا فاحببت ان اعرف فخلقت‌الخلق لاعرف» را طرح کرده وازهرکس پرسیده جواب درستی دریافت نکرده، لذا شرح آنرا ازاو خواسته است وپاسخ قانع‌کننده‌ای شنیده، اشکال این‌است که شرح خفا چیزی مخلوق‌بودن است وحقتعالی منزه است ازاین امر . مؤلف درجواب این اشکال چهار وجه را بیان می‌کند ۱ــ اینکه مراد ازخفا،عدم وجود عارف بذات او باشد، ۲ــ اینکه اشیاء دارای دو وجود هستند یکی وجود علمی که بآنها ــ اعیان ثابته ــ گویند و دیگری وجود خارجی ومراد ازخفاء ، به‌نسبت باعیان ثابته بوده ۳ــ ممکن‌است بگوئیم خفاء از اضداد است که هم بمعنی کتمان وخفاء آمده وهم بمعنی ظهور و دراین حدیث هم مراد ــ ظهور باشد ٤ــ مراد ازکنز مخفی ، درغایت ظهوربودن است ...

آغاز : بسله اعلم وفقك‌الله لما ینبغی و یرضی ان بعض اهل‌العلم اورد علیّ هذا الحدیث‌القدسی ...

انجام : والحجاب سببا للظهور والادراك والله اعلم بحقایق‌الامور .

۲ــ قدم و حدوث = نامه‌ای در ... (عرفان ــ فارسی)

از سیدمحمدبن محمدبن‌عبدالله موسوی‌خراسانی‌قائنی مشهور به ــ نوربخش ــ متوفی ۸٦۹ هـ.ق. نامه‌ای است درپاسخ کارکیا امیرکیا دراعتباری ونسبی‌بودن قدم وحدوث که بشیوهٔ عرفا درآن بحث شده است . این رساله در دوصفحه است .

آغاز : بسمله نسیمی‌که ازحضرت لاهوت برمیادین جبروت وباطلین ملکوت... خلاصهٔ ملوك آل‌عبا کارکیا امیرکیاباد . بعد اعلام می‌رود که قدم وحدوث ازامور اعتباری نسبی است ...

انجام : وشبهات اذکیا بیقین مبدّل گرداناد بحرمة کمّل اولیاء من‌الاقطاب والافراد ...

۳ـ کشف و ریاضت = رساله ... (عرفان ـ فارسی)

از سید محمدبن محمدبن عبدالله موسوی خراسانی قائنی مشهور به ـ نوربخش ـ متوفی ۸٦۹ هـ.ق. این رساله در دوبرگ است .

آغاز : بسمله جناب وزارت‌پناه اعتضاد اهل‌الله رزقه‌الله کمال‌المعرفة بسلام مخصوص است . بعد اعلام می‌رود که مکاشفان محقق ازکمّل انبیا و اولیا که از قبور خبر می‌دهند جهة حجت است بر خصم اگر ازاحوال ارواح وثواب وعقاب ...

انجام : آنجناب را ازانوار حقایق مستلی گرداناد بحرمة کمّل اولیائه من‌ـ الاقطاب والاقران .

٤ـ نامه‌های سیدمحمد نوربخش (عرفان ـ فارسی)

شامل : نامه‌ای است به امیرعلاءالدولة والدین که درآن ازمکاشفات اولیا بحث نموده است به‌فارسی در سه برگ .

آغاز : بسمله ظل ظلیل همای همایون همت عالیه امام‌العابدین چتر دولت افتخارالقوانین امیرعلاءالدولة والدین باد بعد اعلام می‌رود که خوض مستوفی در معرفت حقیقی اکمل اولیاء ...

انجام : که مورث کمال عرفان است محقق باد بحرمة کمّل اولیائه من الاقطاب والافراد/ تم .

۵ــ مکارم‌الاخلاق (عرفان ــ فارسی)

نامهٔ دیگری است از سیدمحمد نوربخش به ــ اسحاق ــ که درآن از اخلاق مرضیه بشیوهٔ عرفانی سخن رانده است . این رساله درسه برگ است .

آغاز : بسله شکر وسپاس حکیمی را که لطائف ملکوتی را بکثائف ملکی ممتزج گردانید جهت تکمیل مراتب عرفان وقوای علوی را بربناء سفلی ارسال فرمود جهت رنج اعمال صالحه واخلاق مرضیه ... خصوصاً بر صاحب وقت‌که ممتّی به‌اسحاق است اما بعد بدانك بشهادت ...

انجام : وبشراب تجلیّات صاحب غبوق وصبوح گردد إنّهٔ قریب مجیب والحمدلله والسلام علی من‌اتبع‌الهدی .

۶ــ نامه‌ی عبدالرزاق کاشانی به علاءالدولهٔ سمنانی وپاسخ آن (عرفان ــ فارسی)

دراین نامه، عبدالرزاق کاشانی به‌دفاع از محیی‌الدین عربی برخاسته وازنظریهٔ او که حق را وجود مطلق دانسته حمایت کرده و علاءالدولهٔ سمنانی این سخن را نمی‌پسندد . این نامه وپاسخش درهشت برگ است وهردو به‌پارسی می‌باشند . این نامه وپاسخ آن بنسامه درکتاب نفحات‌الانس جامی تصحیح مهدی توحیدپور چاپ ۱۳۳۷ شمسی ازصفحه ۴۸۳ تا ۴۹۰ چاپ شده است .

آغاز نامه : امداد توفیق وانوار توحید وتحقیق ازحضرت احدیت ظاهر ...

انجام : همکنان را هدایت سوی جمال خویش کرامت کناد وانّا او إیـاکم لعلی هدی او فی ضلال مبین .

آغاز جواب : بزرگان دین و روندگان راه یقین ...

انجام : بطاعات دریغ باشد که درین قیل وقال که مثمر جدالست بـا زمانـی والسلام علیکم .

۷ـ نی‌نامه (عرفان ـ فارسی)

از نورالدین عبدالرحمن بن احمد جامی متوفی ۸۹۸ هـ.ق. درشرح بیتهای آغاز مثنوی معنوی بنظم ونثر وبیان معنی نی وحدیث شکایت او . این رساله درسـال ۱۳۰۳ درایران چاپ سنگی شده ویکبار دیگر بسال ۱۳۷۷ درکابل چاپ گردیـده است . این رساله درپنج برگ است .

آغاز: بسمله‌عشق‌جز نایی وما جز نی‌نه‌ایم وی دمی بی‌ما وما بی وی نه‌ایم...

این سطری چند است بعضی منثور وبعضی منظوم بقلم صدق ... دربیان معنی نی وحکایت شکایت وی ...

انجام : دربقای او شوی فانی مدام زنده و جاوید باشی والسلام .

۸ـ تقویم = رساله درمعرفت ... (ستاره‌شناسی ـ فارسی)

از محمود (محمد) سراج مشتمل بر سه قسمت ۱ـ قسم اول درمعرفت بروج وکواکب . قسم دوم درمعرفت ارقام جداول تقویم . قسم سوم درمعرفت آنچـه در باقی اوراق نویسند . این رساله در ۱۳ صفحه است .

آغاز : بسمله بعداز حمد وسپاس بی‌قیاس خداوند تبـارك وتعالـی را درود

نامعدود بر رسول وآل او باد بدانکه این مختصری است درمعرفت تقویم ...

انجام : وطالع مدت تأثیر نموده با احکام در ذیل هریك ثبت کنند اینست معرفة آنچه درتقاویم رسمی می‌باشد والله اعلم .

۹ــ وادی مقدس (عرفان ــ فارسی)

از محمدباقر تبریزی واعظ متخلص به ــ عرفان ــ زنده به‌سال ۱۰۳۶ هـ.ق. دربیان منازل سالکین ومراحل طالبین وطریق سیر سالك درآن مسالك و قانون استخلاص وی درهر مقامی ازمفاسد ومهالك ازابتداء منزل طلب تا انتهاء وصول بکعبهٔ مطلب ... این رسالهٔ وادی مقدس بر بیست‌وچهار وصل ویك خاتمه مرتب است ... وصل اول درابتدای تسلّط فرعون نفس امّاره بر مصر بدن فرعون نفس اماره درملك مصر وجود انسانی ... این رساله در ۲۸ برگ است .

آغاز : بسمله سبحانك یا هو یا من هو یا من لیس الا هو سُبُّوح قدوس ... اما بعد چنین گوید خوشه‌چین خرمن عرفا و گوشه‌نشین انجمن فقرا ...

انجام : و درحال اعتدال قرین وصال ومقرون شرف اتصال گردیده درمجلس خاص ازاهل اختصاص شد که ... والاعتدال والتخلّص عن‌الانهماك والاضمحلال بسحمد وآله ذی‌الافضال . تمت .

۱۰ــ احادیث (عربی)

احادیث متفرقه‌ای است منقول از ابن‌بابویه درطلب فرزندنمودن حضرت دانیال وحدیث اصحاب رس و دربارهٔ خصوصیات حضرت محمد (ص) . این روایات بدون خطبه وخاتمه هستند و در دوبرگ گردآوری شده .

۱۱- عروض (عروض وقافیه - فارسی)

ناشناخته دربیان بحور شعر . ناقص‌الآخر . در سه برگ .

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین والعاقبة للمتقین والصلوة علی رسوله محمد وآله اجمعین اما بعد این رساله‌ایست دربیان بحور شعر وبالله‌التوفیق. بحر اول : بتی دارم که گرد گل زسنبل سایه‌بان دارد ...

۱۲- علوم قرآنی (عربی)

بندی است بدون خطبه وخاتمه درمعرفت ناسخ ومنسوخ وخاص وعام ومحکم ومتشابه ... در دوبرگ پس‌ازآن یادداشتهای متفرقه‌ای است در سه صفحه .

۱۳- عشق = رساله درعشق = صفات‌العشق (عرفان - فارسی)

از ملاسائل همدانی دماوندی متوفی ۹٤۰ هـ.ق. به‌نثر ونظم درمرتبه عشق، مطالب تحت عنوان (صفحه) آمده است، درپنج‌برگ . پس‌ازآن چند روایت وبندی درحکمت ویادداشتهای متفرقه در ٤ برگ .

آغاز : ای جنبش این طارم نه طاق از تو وی غلغله اندر همه آفاق از تو ...

انجام : نه ساکن راه کعبه نه ساکن دیر چون نامهٔ هستیش تمام ازتوبود.تم.

۱٤- اوزان شرعیه (فقه - فارسی)

برگی است از رساله‌ای در اوزان شرعیه که آغاز وانجام ندارد وپس‌ازآن پنج صفحه به‌عربی درعقائد شامل معرفةالنفس، بداء وعلم حقتعالی و رؤیت و ...

آغاز موجود : اما بعد این رساله‌ایست دربیان اوزان شرعیّه بدانکه مقدار

درهم بحساب ما سه‌دانگ‌ونیم و دونخود است وبحساب شیخ محمد سه‌دانگ‌ونیم نخود و عشر نخود است ...

۱۵- اعتقادات مجلسی (کلام - عربی)

تألیف علامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ ه.ق. رسالهٔ مختصری است درعقائد شیعه مشتمل بر دوباب. باب اول آنچه متعلق است به اصول عقائد. باب دوم درآنچه مربوط به‌کیفیت عمل است. این رساله در بیست‌وسه صفحه است. تاریخ فراغت ازتألیف، محرم ۱۰۷۶ ه.ق. این کتاب مکرّر چاپ شده است (نسخه دیگری ازاین رساله درصفحه ۸۷۷ بشماره ۷۶۷ گذشت).

آغاز: بسمله الحمدلله الذی سهل له سلوك شرایع‌الدین و اوضح اعلامه ...

انجام: وعندی خطوط فی ذلك ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده ... فتنفعه الذکری.

۱۶- برءالساعه (پزشکی - عربی)

تألیف ابی‌بکر محمدبن زکریا رازی طبیب متوفی ۳۱۱ ه.ق. که آنرا برای وزیر محمدبن ابوالقاسم عبدالله در ۲۳ باب نگاشته ومیرسیداحمد تنکابنی آنرا به‌فارسی ترجمه نموده وهفت باب دیگر هم برآن افزوده است. ازمختصرات مفیدهٔ طبی است که مکرر چاپ گردیده وگویا آخرین نگارش رازی همین رساله بوده است. نسخهٔ موجود را کاتب بآخر نرسانده است وحدود پانزده باب بیش ندارد. در دوبرگ. پس‌ازآن سه برگ مطالب گوناگون فلسفی، تفسیری، منطقی، حدیثی و طلسمات.

آغاز : بسمله قال‌الحکیم‌الواصل‌الفیلسوف‌الفاضل ...

۱۷– الواردات‌القلبیة فی معرفة‌الربوبیة = التسبیحات‌القلبیة ...
(فلسفه – عربی)

تألیف صدرالمتألهین، محمدبن ابراهیم شیرازی معروف به ملاصدرا، متوفی ۱۰۵۰ ه.ق. رساله عرفانی فلسفی است شبیه کتاب – شواهدالربوبیهٔ – همین مؤلف . الواردات‌القلبیه، رساله موجزی است مطالب تحت عنوانهای – فیض – آمده . مؤلف دراین کتاب ازچاپلوسان وستایشگران حاکمان زمان مذمّت کرده است . این رساله بسال ۱۳۰۲ ضمن رسائل او بچاپ رسیده است . این رساله در چهارده برگ است .

آغاز : بسمله بعدالحمد لمبدع‌النفس والعقل والصلواة علی‌النبی والاهل یقول الفقیر الی رب‌العالمین محمدالمشتهر بصدرالدین حول‌الله علی عقله ...

انجام : ومحجوب عن خبایا اسرار ربّه و دیّانه واستغفر لی ولك ولمن سعی و رعی وقبل‌الوصیّه والتقی تمت .

۱۸– المشاعر **(فلسفه – عربی)**

تألیف صدرالمتألهین، محمدبن ابراهیم شیرازی متوفی ۱۰۵۰ ه.ق. مشتمل بر یك فاتحه و دوموقف وهرموقفی دارای چند مشعر . رسالهٔ موجز ومفیدی‌است ومؤلف درآن بیان داشته است که درگذشته ماهیّت را اصل می‌دانسته لکن ازاین عقیدت برگشته و وجود را اصلی ثابت درهر موجودی می‌داند . این کتاب مکرر چاپ شده است .

آغاز : بسمله نحمدالله ونستعین بقوته الّتی اقام ملکوت‌الارض والسماء ...

انجام موجود : اولاً بحسب‌النظرالجلیل من ان فی‌الوجود .

رساله اول تا ۱۳ بخط نستعلیق ۱۶ سطری ۷×۱۳/۵س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ. ق. وبقیهٔ رساله‌ها شکسته نستعلیق ۲۰ تا ۲۴ سطری بصورت راسته و چلیپا ۸×۱۴/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ. ق. ناقص‌الآخر، کاغذ اصفهانی، مهر حاج سید سعید را دارد . دارای ۱۱۸ گ ۱۱/۵×۱۹ س، جلد کالینگور لاجوردی رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ ومشکی .

۸۷۸

الوجیزه **(فقه ــ عربی)**

تألیف سیدعبدالله‌بن محمدرضا حسینی علوی موسوی معروف به ــ شُبَّر ــ متوفی ۱۲۴۲ هـ.ق. ازاعاظم فقهای امامیه وثقات محدثین شیعه وجامع علوم شرعیه که بالغ بر شصت کتاب درعلوم اسلامی ازفقه وحدیث وتفسیر ولغت‌و اخلاق وکلام واصول فقه وجز آنها نگاشته است‌که ازآن جمله رسالهٔ حاضر می‌باشد درطهارت وصلات با اشاره به‌دلیل وبیان طریق احتیاط که تنها راه متقین است که آن‌را درسوم جمادی‌الثانی ۱۲۳۶ هـ.ق. ساخته است وشامل دوهزاروهفتصد بیت می‌باشد .

آغاز : بسمله الحمدلله ربِ‌العالمین والصلوة علی محمد وآله‌الطاهرین امّا بعد فیقول‌المذنب‌الجانی والاسیرالفانی افقرالخلق الی ربه‌الغنی عبدالله‌بن محمدرضا الحسینی هذه رساله وجیزة فی فنّها عزیزة قد تضمّنت معرفةالعبادات وما یتعلق بها من‌الواجبات والمستحبات باوجز عبارة والطف اشارة ... کتاب‌الطهارة وهی لغة النظافة والنزاهه وشرعاً استعمال طهور مشروط ...

انجام : ولعل اطلاق النص والفتوی یوالثانی اللهم ایدنا بتأییدك وسددنا بتسدیدك ونور قلبی بما کان اکثر هذه الشکوك واجعلنا من اخلص عبیدك وارشدنا ما هدینا و وفقنا والحمدلله رب العالمین کثیراً کما هو اهله والصلوة علی محمد و آله الطاهرین . تمت .

نسخ ۲۱ سطری ۶×۱۴ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ. ق. عناوین شنگرف، مهر حاج سید سعید را دارد . شامل ۷۷ گ ۱۰/۵×۱۹س، کاغذ فرنگی، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی که یکسوی آن افتاده .

۸۷۹

مجموعه :

۱ــ التنبیهات العلیة علی وظائف الصلوة القلبیة واسرارها (فقه ــ عربی)

تألیف شهید دوم، زین‌الدین علی‌بن احمد شامی آملی مقتول بسال ۹۶۶ هـ.ق. (ر.ك.: شماره : ۷۶۷) از برگ ۱ تا ۵۱ .

آغاز : بسمله الحمدلله مطلع من اختاره من عباده الابرار علی خفایا ...

۲ــ حدائق الصالحین = حدیقة الهلالیه (ادعیه ــ عربی)

شیخ بهائی، بهاءالدین محمدبن حسین‌بن عبدالصمد عاملی متوفی ۱۰۳۱هـ.ق.، کتاب صحیفهٔ سجادیه را شرح نموده است وهر دعائی را تحت عنوان ــ حدیقه ــ گزارش نموده است که شرح بخشی ازاین حدیقه‌ها را بانجام رسانده ونسخهٔ موجود ، شرح دعای چهل‌وسوم ازصحیفه سجادیه است وشامل دعائی است که بهنگام رؤیت هلال خوانده می‌شود . حدیقه هلالیه درهامش کتاب نورالانوار سید نعمت‌الله جزائری بسال ۱۳۱۷ هـ.ق. درتهران چاپ سنگی شده است . شیخ بهائی

ــ حدیقهٔ هلالیه ــ را درقزوین شروع به‌تألیف نموده و دراوائل جمادی‌الثانی ۱۰۰۳ هـ.ق. درکاظمین ازتألیف آن فراغت یافته است . ازبرگ ۵۲ تا ۸۱ .

آغاز : نحمدك یا من اطلع فی فلك‌الهدایة شمس‌النبوة وقمرالولایة ...

۳- تفسیر سورهٔ جحد = تفسیر سورهٔ کافرون **(عربی)**

تفسیری است تحقیقی در چهاربرگ (۸۱ــ۸۴) برسورهٔ مبارکه قل یا ایها الکافرون که آغازآن کسر است وگمان می‌رود ازملاجلال دوانی، جلال‌الدین محمدبن اسعد متوفی ۹۰۷ هـ.ق. باشد ؟ مطالب تحت عنوان ــ اقول ــ توضیح داده شده است .

آغاز موجود : والآن حان ان نشرع فی تفسیرالسورة بتوفیق‌الله تعالی فنقول ذکرالمفسرون ... قالوا یا محمد هلم فلنتبع دیننا ونتبع دینك، نعبدالهناسنة ونعبد الیك سنة فقال معاذالله ... والمعنی لااعبد فی‌المستقبل ما تعبدون فی‌الحال او فی الاستقبال ایضاً بناءً علی ما ذکره صاحب‌الکشاف وغیره ان‌الخطاب ...

انجام : ولان‌المراد فی‌الاول نفی‌العبادة فی‌الحال وفی‌الثانی‌النفی فی‌الاستقبال علی ما مر تفصیله والحمدلله رب‌العالمین . تمت .

رساله اول نسخ ۱۷ سطری ۷×۱۳/۵ س، تحریر ۱۳۰۱ هـ. ق. از روی نسخه‌ای‌که بخط مصنف بوده‌است . عناوین شنگرف، درپشت صفحه اول و درآخر این رساله مهر بیضی شکل با سجع : «زین‌الدین علی الشریف‌الموسوی» مورخ۱۱۵۱ هـ. ق. ، ومهر کتابخانه مجدالدین ، وصفحهٔ اول رسالهٔ دوم کسرنویسی شده وبقیه بخط نستعلیق ۱۳ سطری ۸/۵×۱۳/۵ س، تحریر پنجشنبه ۱۲ ربیع‌الثانی ۱۰۸۰ هـ. ق. درساری از

شهرهای طبرستان مشهور به‌مازندران . عناوین شنگرف، و رساله سوم نسخ و نستعلیق ۱٤ سطری ۸/۵×۱۲/۵ س، نسخه از اول کسراست ونام کاتب هم ذکر نشده، کلاً دارای ۸٤ گ ۱۲/۵×۱۸/۵ س، جلد کالینگور لاجوردی عطف وگوشه پارچه سرخ .

۸۸۰

المحکم والمتشابه **(علوم قرآنی ــ عربی)**

تألیف سیدمرتضی، علی‌بن ابی‌احمد حسین موسوی علوی متوفی ٤۳٦ هـ.ق. چنانکه درمقدمهٔ کتاب امالی مرتضی تحقیق محمد ابوالفضل ابراهیم : ۱٤ بنقل از ابن‌شهرآشوب و در ریحانه‌الادب : ٤/۱۸۷ و ذریعه : ۲۰/۱۵٤ و ... آمده‌است. تمام این رساله درجزو دوم ازجلد نوزدهم بحارالانوار چاپ شده است . شریف مرتضی دراین رساله معتقد است که تفسیر قرآن را جز امامان شیعه ندانند وآگاهی برحقایق قرآن تنها ازطریق اهل بیت عصمت وطهارت میسّر است . او دراین رساله ازناسخ ومنسوخ ومحکم ومتشابه وتأویل وتنزیل وخاص وعام وآیات احتجاجیّه، اثبات حاجت به رسول وامام و ... بحث می‌کند .

آغاز : بسمله الحمدلله ذی‌العظمة والجبروت والعز والملکوت ... واعلم یا اخی وفقك‌الله لما یرضیه ان‌القرآن جلیل خطره عظیم ...

انجام : بعدالهدی واتباع‌الهوی واياه نستعین علی ما یقرب منه انه سمیع مجیب . تمت .

نسخ ۱۹ سطری ۸×۱۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ. ق.
عنوانها درهامش شنگرف، درپشت صفحه اول مهر بیضی‌شکل

با سجع «عبده‌الراجی علی‌اکبر» مهر حاج سید سعید را دارد.
دارای ۵۱ گ ۱۳×۲۰ س، جلد تیماج لایه‌ای قهوه‌ئی.

۸۸۱

الکافل بنیل‌السؤل فی علم‌الاصول **(اصول فقه ـ عربی)**

تألیف بهران یمنی، محمدبن یحیی صعدی یمنی بصری متوفی ۹۵۷ ه.ق. از علمای زیدیّه، شامل ده باب. باب اول دراحکام شرعیّه، باب دوم در ادله شامل چهارفصل ویك خاتمه. باب سوم درمنطوق ومفهوم دریك فصل. باب چهارم در حقیقت ومجاز دارای یك فصل باب پنجم درامر ونهی. باب ششم درعموم‌وخصوص واطلاق باب هفتم درمجمل باب‌هشتم درنسخ باب نهم دراجتهاد وتقلید باب دهم در ترجیح. خاتمه درحدود وتعاریف. نسخهٔ بسیار خوب ونادر است.

آغاز: بسمله الحمدلله علی سوابغ نعمائه وبوالغ‌آلائه وصلواته وسلامه علی سیدنا محمد خاتم انبیائه وعلی آل سیدنا محمد و اولیائه وبعد فهذا مختصر فی علم اصول‌الفقه ...

انجام: وفهم غیر سقیم وتوفیق من‌الفتاح‌العلیم والله یهدی‌من یشاء الی صراط مستقیم.

نسخ ۱۳ سطری ۷×۱۳ س، تحریر ربیع‌الآخر ۱۰۵۹ ه.ق. نشانها شنگرف، دارای ۲۶ گ ۱۵×۲۰ س، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی، مهر حاج سید سعید را دارد.

۸۸۲

مفتاح‌الفلاح **(ادعیه ـ عربی)**

تألیف شیخ بهائی، محمدبن حسین جبّائی عاملی متوفی ۱۰۳۰ ه.ق. که آنرا

بخواهش جمعی از دوستان دراعمال واجبه ومستحبّهٔ مهمّهٔ شبانه‌روز و ادعیّهٔ مأثوره نگاشته والفاظ مشکله وغریبه ادعیه واحادیث را شرح وبیان داشته است، این کتاب مشتمل بر شش‌باب وهرباب شامل چند فصل است . باب اول دربیان معنی فجر وفضیلت اعمال آن ۲ــ دربیان اعمال ازطلوع آفتاب تا ظهر ۳ــ دراعمال ازظهر تا غروب آفتاب ٤ــ دراعمال ازغروب تا وقت خواب ٥ــ دراعمال از وقت خواب تا نصف شب ٦ــ دراعمال ازنصف شب تا طلوع فجر . و درآخر هم سورهٔ مبارکهٔ حمد را بطرز جالبی تفسیر نموده است . تاریخ فراغت ازتألیف اوائل عشر سوم صفر ۱۰۱٥ هـ.ق. دربلدهٔ گنجه است . این کتاب مکرر چاپ شده است و دارای شروح وترجمه‌های متعددی می‌باشد .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی دلّنا علی جادةالنجاة وهدانا الی ما یوجب علی الدرجات والصلواة ...

انجام : انه ارحم‌الراحمین و اکرم‌الاکرمین ... والحمدلله اولاً وآخراً وباطناً وظاهراً .

نسخ ونستعلیق خوش ۱۷ سطری ٦×۱۳س، بخط‌محمد امین درجمعه ۷ جمادی‌الاول ۱۰۸٥ هـ. ق. دربلدهٔ شماخی ، عنوان ونشان شنگرف، درپشت صفحه بدرقه مهر بیضی‌شکل با سجع : «محمدباقربن محمدتقی‌الموسوی» و مهر بیضی‌شکل دیگر باسجع «زین‌العابدین بن‌عبدالوهاب‌الموسوی» . ونیز مهر حاج سید سعید را دارد . درصفحه اول نیز همین مهرها دیده می‌شود . نسخه کامل است وجلد تیماج مشکی ضربی‌دار با ترنج . قطع : ۱۱×۲۰ س .

۸۸۳

مجموعه :

بخیه = با (پزشکی ـ فارسی)

تألیف اواخر قرن ۱۳ و اوائل قرن ۱٤ هـ.ق. شامل سی بخیه است . نسخهٔ موجود تا اواخر بخیه هفتم را بیشتر ندارد که در ادویه ومعاجین است ۱ـ در صورت‌بستن فرزند از صلب ۲ـ شیوهٔ جماع ... ازبرگ ۲۳ـ۱ .

آغاز : بسمله سبحان‌الله رنگ‌آمیز بساط وسپاس حکیمی که خرقهٔ معرفت را برقامت صحیح مزاجان ... اما بعداز تشریح بدن‌آرائی ... خاطر افتاد که راقم مجموعه جان‌فشانی در راه دین و دولت ابد مدت صاحب‌قرانی خسرو سلیمان تحت آسمان درگاه ... مرتضی قلی سلطان‌بن شاملو ...

انجام : شکم ودرد کمر ومفاصل ونقرس وقولنج را نفع دهد .

۲ـ عریضه‌ای که به ائمه اطهار نویسند (دعا ـ عربی)

دریك صفحه .

۳ـ اعتقادات صدوق (عقائد ـ عربی)

از شیخ صدوق متوفی ۳۸۱ هـ.ق. چند برگی ازاین کتاب است ازبرگ ۳۱ـ۲۵

٤ـ اثنی‌عشریه ۲ (فقه ـ عربی)

از شیخ بهائی، محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. چندین رساله از اوست درابواب مختلف فقهی بهمین‌نام . که رساله حاضر دومین اثنی‌عشریه اوست در واجبات ومستحبات نماز روزانه که نسخهٔ موجود ازاول وآخر ناقص است .

۵- اثنا عشریهٔ ٤ **(فقه - عربی)**

ازهمو . چهارمین رساله اوست باین نام دراحکام روزه . این‌رساله‌کامل‌است.

٦- شرح قصیده یائیهٔ میرفندرسکی **(عرفان - فارسی)**

میرفندرسکی، میرزا ابوالقاسم‌بن میرزا بزرگ متوفی ۱۰٤۹ یا ۱۰۵۰ هـ.ق. قصیدهٔ عرفانی سروده با مطلع چرخ با این اختران نغز وخوش و زیباستی ... که این قصیده را ملامحمدصالح‌بن محمدسعید خلخالی متوفی ۱۱۷۵ هـ.ق. شرح نموده است که نسخه حاضر می‌باشد .

آغاز: بسمله ای‌آنکه بجز تو نیست‌درهردوجهان برتر زخیالی ومبرا زگمان

انجام : بعدازآن راهی باین معانی بتوفیق‌الله می‌تواند یافت والسلام علی من‌اتبع‌الهدی .

رساله اول بخط نستعلیق ۱۵ سطری ۱۰×۱۵/۵ س؛ کاتب آن‌را بآخر نرسانده است؛ تحریر سدهٔ ۱۳ هـ. ق. با کاغذ فستقی، و رساله دوم دریك صفحه شبیه همان خط و رساله سوم ناقص‌الاول با خط نسخ ۱۵ سطری ۱۰×۱۵ س، تحریر چهارشنبه ۱۹ ربیع‌الثانی ۱۱۳۸ هـ. ق. و رساله چهارم بهمان خط و اندازه‌که از اول وآخر ناقص و رساله پنجم نسخ ۱۳ سطری با تحریر جمادی‌الاول ۱۱٦۸ هـ. ق. و رساله ششم شکسته نستعلیق ۱۹ سطری ۱۲×۱۵ س؛ تحریر سدهٔ ۱۳ هـ. ق. کلاً دارای ۷۷ گ ۱٦×۱۹ س؛ عناوین شنگرف، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج مشکی .

۸۸٤

اربعین حدیثاً **(اخبار ــ عربی)**

تألیف شیخ بهائی، محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ هـ.ق. (ر.ك.: شماره ۳۸۷) تاریخ ختم تألیف بنابر نسخه موجود، روز دوشنبه ۲۳ صفر ۹۹۵ هـ.ق. در اصفهان می‌باشد.

آغاز : بسمله انّ احسن حدیث تحلّی‌اللسان ...

نسخ ۱٤ سطری ٦/٥×۱٤ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ. ق. جدول صفحات زرین ومشکی وآبی، دارای یك سرلوح زمینه لاجورد و زرین، درپشت صفحه اول یادداشت وقف، نسخه کامل است، لکن کاتب نام خود وتاریخ تحریر را ننوشته است، مهرحاج‌سیدسعیدرا دارد، جلدتیماج قهوه‌ئی‌لولائی‌وصالی‌شده.

۸۸٥

زادالمعاد **(ادعیه ــ فارسی)**

تألیف علامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق. که آنرا در رمضان ۱۱۰۷ هـ.ق. دراصفهان پس‌از تألیف کتاب بحارالانوار دریك مقدمه وچهارده باب وخاتمه ساخته است در دعاهای سال و زیارت پیشوایان دینی ونمازهای واجب ومستحب واحکام اموات وخمس و زکوة واعتکاف وکفّارهٔ گناهان‌که بیش‌از بیست‌بار چاپ شده است . (ر.ك.: شماره ۷۳۷) بنا به‌ضبط نسخه موجود، تاریخ فراغت ازتألیف، رمضان ۱۱۱۷ هـ.ق. می‌باشد که باید سهوی ازکاتب نسخه باشد .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی‌جعل‌العبادة وسیلةلنیل‌السعادةفی‌الاخرةوالاولی...

نسخ خوش ۲۳ سطری ۸×۱٤ س، بخط میرزا محمدبن محمدعلی در پنجشنبه ۱٤ ربیع‌الاول ۱۲۲۵ هـ. ق. دارای یك سرلوح کم‌کار درهامش دوصفحه اول گل وبوته‌اندازی‌شده با اکلیل، جدول وکمند صفحات مشکی و زرین، دارای ۱۷۹ گ ۱۲/۵×۱۹/۵ س، کاغذ ترمه مهر حاج سید سعید را دارد. جلد تیماج مشکی.

۸۸٦

مجموعه:

۱- الفیه (فقه - عربی)

تألیف شهید اول، شمس‌الدین محمدبن مکی شامی عاملی مقتول بسال ۷۸٦ هـ.ق. مشتمل بر هزار واجب از واجبات نماز دریك مقدمه وسه فصل وخاتمه که مکرر چاپ شده است. ازبرگ ۱ تا ۲۳.

آغاز: بسمله وحمد له امّا بعد فهذه رسالة وجیزة فی فرض‌الصلوة اجابة لالتماس من طاعته ...

انجام: ولو اطلق‌القضاء علی صلوةالجنازة والطواف فمجاز وکذا النذر المطلق. تم.

۲- جعفریه (فقه - عربی)

از شیخ نورالدین علی‌بن حسین‌بن عبدالعالی کرکی معروف به محقّق‌کرکی متوفی ۹٤۰ هـ.ق. درمقدمات و واجبات‌و مندوبات نماز مشتمل بر یك‌مقدمه وپنج باب ویك خاتمه، که آن‌را درپنج‌شنبه ۱۰ جمادی‌الثانی ۹۱۷ هـ.ق. درمشهد رضوی تألیف نموده است. این‌کتاب چاپ شده است. برگ ۲٤ نانویس است. ازبرگ ۲۵

تا ۹۱ .

آغاز : بسمله الحمدلله الولی الحمید المبدیء المعید الفعّال لما یرید الذی شرع لعبادة الصلوة وسیلة الی الفوز ... اما بعد فان التماس من اجابته من افضل الطاعات ...

انجام : علی ما فیه رضاه مصروفا فیما یحبّه ویرضاه .

۳ــ بندی در واجبات نماز به‌فارسی در دوصفحه (پ۹۱ و ۹۲ر)

٤ــ اصول‌الدین (کلام ــ عربی)

گویا از شیخ طوسی، محمدبن حسن، متوفی ٤٦٠ هـ.ق. رسالهٔ موجزی است دراصول دین . مطالب تحت عنوان ــ والدلیل علی ... ــ آمده است ازبرگ۹۲تا۹۸.

آغاز : اذا سألك سائل وقال ماالایمان قل هوالتصدیق بالله وبالرسول وبما جاء به‌الرسول... (بعدازیك‌صفحه) والدلیل علی ان‌الله موجود ان‌العالم محدث... والدلیل علی حدوث ...

انجام : کما ثبت من جدله وحکمته فثبت اعاده‌الاجسام وصلی‌الله علی محمد وآله اجمعین‌الطاهرین تم .

٥ــ الباب‌الحادی عشر (کلام ــ عربی)

تألیف علامه حلّی، محمدبن حسن متوفی ۷۲٦ هـ.ق. رساله معروفی است که مکرر چاپ شده است ازبرگ ۹۸ تا ۱۰۸ وبرگ ۱۰۹ یادداشتهای متفرقه است .

آغاز : الباب‌الحادی عشر فیما یجب علی عامة‌المکلّفین من معرفة اصول‌الدین اجمع کافة‌العلماء ...

انجام : فان‌الامر والنهی بالماضی عبث وتجویزالتأثیر والامن من‌الضّرر .

۶- الفرائض‌النصیریه = التحریر **(فقه - عربی)**

تألیف خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. مشتمل بر دوقسم، قسم اول درفقه مواریث وآنچه بدان مربوط است وقسم دوم درکیفیت تخصیص با تصحیح سهام، قسم اول در دوفن. فن اول درفقه مواریث واحکام آن مشتمل بر دوباب ازبرگ ۱۱۰ تا ۱۲۵.

آغاز: بسمله لله الحمد و ولیّه ومنتهاه وبدیه والصلوة علی محمد حبیه و صفیه وعلی آله... هذه اصول وجمل من علم‌الفرائض وما یتعلق بها تعلق‌العارض...

انجام: و لعنّها اثنان ولعنتها واحد وهذا هوالجواب عنه وبالله‌العصمة والتوفیق وهو حسبنا و نعم‌الوکیل نعم‌المولی ونعم‌النصیر ولاحول ولاقوة الا بالله العلی‌العظیم. تمت.

این مجموعه بخط نسخ مُعرّب ۱۳ سطری ۱۴×۴/۵ س، بخط عبدالحسین رودستی در رمضان ۱۰۸۶ هـ.ق. تا ذی‌قعدهٔ همین سال تنها رساله آخرکه بخط همین کاتب است نسخ ۲۳ سطری می‌باشد. برخی عنوانها شنگرف، درآخرنسخه یادداشت تملك محمد معصوم، کلاً دارای ۱۲۵ گ ۱۰×۲۰س، مهر حاج سید سعید را دارد. جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی.

۸۸۷

الفیهٔ ابن‌مالك **(نحو - عربی)**

سرودهٔ ابن‌مالك نحوی، جمال‌الدین ابوعبدالله محمدبن عبدالله‌بن مالك طائی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. منظومهٔ معروفی است درنحو که مکرر چاپ شده است. نسخهٔ حاضر برخی توضیحات بصورت زیرنویس و درهامش را دارد.

آغاز : قال محمد هو ابن‌مالك ...

نسخ مُعرَب۹و۸ سطری۹/۵×۱۳/۵ س، تحریرشعبان ۱۲۲۹ هـ ق. نسخه کامل است . عنوان ونشان قرمز، مهرحاج سید سعید را دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۸۸۸

تجوید (عربی)

نسخه‌ای است بدون خطبه وخاتمه که درآن از لزوم استعاذه وبسمله درآغاز وقرائت سوره حمد وموارد وصل و وقف این سوره، ادغام، هاء کنایه، ذکر مدّ و قصر، همزه، ادغام واظهار، فتحه، حکم راء مفتوحه، وقف، نسبت قرائت اهل‌کوفه وبصره وشام به‌قاریان خود ومحل نزول سور قرآنی وعدد آیات واختلاف آنها، پس ازآن پنج برگ نانویس دارد وسپس که قسمت اعظم این‌کتاب را تشکیل می‌دهد در فرش سوره‌ها وآیات آنست ازسورهٔ بقره تا ناس .

آغاز موجود : اعلم انّ‌االقُرّاء اتفقوا علی‌التلفظ بالتّعوذ قبل‌التسمیة وقال امیرالمؤمنین (ع) الاستعاذة هی ما قد امرالله به عباده عند قرائتهم‌القرآن فقال ...

انجام موجود : برب‌ّالناس ملك‌الناس اله‌الناس ... عن یسیل‌الناس فی موضع الجر ولا یسیل فی‌الرفع والنصب والباقون لایسیلون .

شکسته نستعلیق ۱٤ سطری ۷/۵×۱٤ س، تحریرسدهٔ ۱۳ هـ ق. عنوانها قرمز، درآغاز نسخه سه برگ حاوی فوائد تجویدی، شامل ۹۷ گ ۱۳/۵×۱۹/۵ س، مهر حاج سیدسعید را دارد، کاغذ فرنگی، جلد تیماج لایه‌ای مشکی، عطف ولبه وصالی‌شده .

۸۸۹

شرح تجریدالکلام **(کلام – عربی)**

اصل از خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۳ ه.ق. وشرح از علاءالدین علی قوشچی متوفی ۸۷۹ ه.ق. شرحی است مزجی که چاپ شده است . نسخهٔ موجود شرح تمام تجرید را دارد .

آغاز : بسمله امّا بعد حمد واجب‌الوجود علی نعمائه والصلوة علی سید انبیائه وعلی اکرم احبائه ای علی آله واصحابه‌الذین هم موصوفون ...

انجام : واذا ظن کل طائفة انه لم یقم به‌الآخر اثم‌الکل بترکه هذا آخر ما یتیسّر لنا من شرح تجریدالکلام ...

نستعلیق خوش ۲۷ سطری ۶/۵×۱۳/۵ س، بخط مبارک‌بن عبدالله هندی شیرازی در پنجشنبه غرّهٔ محرّم ۸۸۱ ه. ق. عنوان ونشان متن شنگرف، درپشت صفحه اول تملك محمدکاظم‌بن محمدصادق با مهر چهارگوشهٔ او با سجع : «عبده محمدکاظم» ودرهمین صفحه تملك داودبن‌حسن بحرانی. نسخه کامل است وکمی آب‌دیده می‌باشد . مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج مشکی، قطع ۱۲×۱۹/۵ س .

۸۹۰

مجموعه :

۱ – الاعتماد فی شرح واجب‌الاعتقاد **(کلام وعقائد – عربی)**

علامه حلّی، حسن‌بن یوسف‌بن مطهّر متوفی ۷۲۶ ه.ق. کتاب جامعی در اصول اعتقادات بغیر ازمبحث معاد ونیز درفروع فقهی ازطهارت تا آخر امربمعروف

ونهی ازمنکر نگاشته‌است بنام ــ واجب‌الاعتقاد ــ که شیخ جمال‌الدین ابوعبدالله مقدادبن عبدالله‌بن محمد سیوری حلّی اسدی معروف به ــ فاضل مقداد ــ متوفی ۸۲۶ هـ.ق. شاگرد فخرالمحققین محمدبن حسن‌بن یوسف متوفی ۷۷۱ هـ.ق. آن‌را شرح کرده است بصورت مزجی تحت عنوان ــ قال ــ اقول ــ که بنام ــ الاعتماد فی شرح واجب‌الاعتقاد ــ موسوم است وهمین نسخه حاضرمی‌باشد . فاضل مقداد، این شرح را قبل‌از سال ۷۷۱ هـ.ق. یعنی در زمان حیاة استادش فخرالمحققین ساخته است، چنانکه درمبحث ــ سلام نماز ــ گوید : «ویجب علیه‌التسلیم فقیل انه واجب وهو قول‌السیدالمرتضی رحمه‌الله وجماعة من‌الاصحاب وقیل انه مندوب وهو قول ابی‌جعفرالطوسی رحمه‌الله واختاره‌المصنف قدس‌الله روحه فی اکثر ثم رجع عن‌القول بالندب وافتی بالوجوب علی ما نقله عنه شیخنا‌العلامه ولده فخرالدین محمد ادام‌الله ایامه» . این کتاب درسال ۱۳۱۵ هـ.ق. درتهران چاپ سنگی شده است ضمن مجموعه‌ای بنام ــ کلمات‌المحققین ــ .

آغاز : بسمله قال‌الحمدلله علی نعمائه وصلی‌الله علی سید رسله واشرف‌انبیائه... وبعد فقد بیّنت فی هذه‌المقالة واجب‌الاعتقاد علی جمیع‌العباد ولخصت فیما یجب معرفته ... اقول‌الحمد هوالثناءاللسانی علی‌الفعل‌الحسن‌الاختیاری ...

انجام : واذا ارتفع‌الامن ارتفع‌الوجوب والجواز ایضا والتسکین وهذا آخر ما اردنا ... خیر موفق ومعین ... محمدالمصطفی وعلی آله‌الطیبین‌الطاهرین . ازبرگ ۱ــ۴۵ .

۲ــ المسائل‌الطوسیه = العقائدالنصیریه (کلام وعقائد ــ عربی)

از خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن محمدبن حسن متوفی ۶۷۲ هـ.ق. رساله

مختصری است شامل ۳۰ مسئله درخصوص ذات وصفات پروردگار، نبوت، امامت، حضرت مهدی (ع)، قبر ومسائله وبهشت و دوزخ . درهشت صفحه .

آغاز : بسمله مسئلة معرفةالله تعالی واجبة علی کل مکلف بدلیل انه منعم فیجب شکره فیجب معرفته . مسئلةالله تعالی موجود بدلیل انه صنع العالم واعطاه الوجود ...

انجام : وامکان ذلك وعدم تجویزالعقل بذلك . تمت .

۳ــ غایةالایجاز لخائف‌الاعواز **(فقه ــ عربی)**

تألیف ابن‌فهد حلّی، احمدبن محمد متوفی ۸۴۱ هـ.ق. در واجبات نماز، دستوراتی‌که اگر مکلّف برآنها آگاهی نداشته باشد نمازش باطل است، شامل دو فصل ۱ــ درطهارت ۲ــ درنماز وافعال آن درهفت صفحه . این کتاب درسال ۱۳۰۰ هـ.ق. درتهران چاپ سنگی شده است وبا کتاب اسرارالصلوة شهید ثانی در یك مجلد منتشر گردیده است .

آغاز : بسمله الحمدلله سابغ‌الانعام ومبین‌الاحکام والصلوة علی اشرف‌الانام محمد وآله‌الاکرام وبعد فهذه رسالة وجیزة تشتمل علی مالایسع‌المکلف جهله ...

انجام : بین قراءةالحمد وحدها وبین سبحان‌الله والحمدلله ولااله‌الاالله والله اکبر ولیکن هذا آخر ...

۴ــ الفخریة فی اءرالنیة **(فقه ــ عربی)**

تألیف فخرالمحققین محمدبن حسن‌بن یوسف متوفی ۷۷۱ هـ.ق. که آنرا بخواهش شیخ فخرالدین حیدربن سعید شرف‌الدین علی‌بن محمدبن ابراهیم بیهقی

در سه فصل نگاشته است، فصل اول درحقیقت نیت، فصل دوم در وجوب نیّت در تمام عبادات، فصل سوم درچگونگی نیت درانواع عبادات است . ایـن رساله در بیست برگ می‌باشد .

آغاز : بسمله الحمدلله علی هدایتنا بسیدالمرسلین و ارشادنا الی‌الدین‌المبین وتکلیفناالامور اما بعد یقول محمدبن‌الحسن‌بن‌المطهر هذه رسالة ...

انجام : واماالمستحب منهما ینوی عند کل فعل‌الاستباحة والقربة فهذا آخر ما املیناه ...

۵ـ الجمل والعقود (فقه ـ عربی)

تألیف شیخ‌الطائفه ابی‌جعفر محمدبن حسن طوسی متوفی ۴۶۰ هـ.ق. در عبادات که مکرر چاپ شده است در چهل‌وشش برگ . نسخه موجود از اول تا سه سطر از امر بمعروف ونهی ازمنکررا دارد .

آغاز : بسمله الحمدلله حق حمده والصلاة علی خیر خلقه محمد وآله‌الطاهرین الاخیار وسلّم تسلیماً کثیراً اما بعد فانا مجیب الی ما سأل‌الشیخ‌الفاضل .

۶ـ واجبات‌الصلاة وشرائطها واحکامهاالابدیة (فقه ـ عربی)

تألیف شیخ سلیمان‌بن عبدالله‌بن علی بحرانی ماحوزی معروف بـه محقّق بحرانی متوفی ۱۱۲۱ هـ.ق. شامل ۲۴ فصل ۱ـ درطهارت ۲ـ درتیمم ۳ـ در وجوب ازالهٔ نجاست ازجامه وبدن بهنگام نماز ... فصل در وجوب عینی‌بودن نمازجمعه ... که آنرا بخاطر شیخ‌علی احساوی در روز سه‌شنبه ۱۸ رجب ۱۱۰۸ هـ.ق. ساختـه است . این رساله در ۳۹ برگ می‌باشد .

آغاز : بسمله اما بعد حمد لله علی نعمه‌الوافرة والصلوة علی محمد ... فانی مجیب الی ما سألت ایهاالاخ ... فصل‌الطهارة استعمال طهور مشروط بالنیة لذاته ...

انجام : اصحهماالجوازعلی‌کراهة جمعاً بین‌الاخبار ولیکن هذا آخر ما نسلیه... واختم لنا بخیر یا کریم .

رسالهٔ اول نسخ ۱۳ سطری ۱۰×۱۴/۵ س، بخط‌محمد بن علی‌بن حسین‌بن علی‌بن حسین‌بن مفلح دریکشنبه نیمه‌شعبان ۱۰۷۳ هـ.ق. ، عنوان ـ قال ـ اقول ـ شنگرف، ازبرگ۱ـ۴۵، رسالهٔ دوم بهمان خط و اندازه، ازبرگ ۴۵ـ۴۹، رساله سوم نیز بهمان خط و اندازه ، ازبرگ ۴۹ـ۵۲، رساله چهارم شبیه همان خط وبهمان اندازه . ازبرگ ۵۲ـ۷۱ و رساله پنجم شبیه همان خط وبهمان انداز، ناقص‌الآخر، ازبرگ ۷۱ـ۱۱۶ ورساله ششم نسخ ۹ و ۱۰ سطری ۸/۵×۱۲ س، بخط حسین‌بن محمدبن جعفربن سلیمان بحرانی ماحوزی شاگرد مؤلف این رساله شیخ سلیمان بحرانی، تحریر ۲۶ ذیقعده ۱۱۱۶ هـ. ق. عنوانها شنگرف، معلق بحواشی با امضاء ـ منه‌دام‌ظلّه ـ از برگ ۱۱۷ـ۱۵۶، کاغذ کمی رطوبت دیده است، مهر حاج سید سعید را دارد، جلدتیماج مشکی لایه‌ئی. قطع ۱۵×۱۹/۵ س.

۸۹۱

ارشادالقلوب الی‌الصواب ؟ **(اخبار ـ عربی)**

گفتاری است بدون خطبه که گویا جزوی ازکتابی است، تمام این کتاب در مناقب حضرت علی (ع) است ونخستین حدیث آن روایتی است که ازشیخ مفید درکتاب مقالاتش نقل شده که هرکس بهنگام مرگ رسول‌الله (ص) وعلی‌را می‌بیند.. ونیز جمله‌ای از زیارات امامان شیعه واحوال و اوصافشان را دارد، وحدیث ازدواج

فاطمه زهرا (ع) با حضرت علی (ع) وجمله‌ای‌ازمناقب آن بزرگوار آمده است در پشت صفحه بدرقهٔ کتاب با خط مغایر آمده : مناقب دیلمی .

آغاز : بسمله ذکرالشیخ‌المفید محمدبن محمدبن‌النعمان‌الحارثی فی کتاب‌ـ المقالات ما حکایته‌القول فی رؤیة‌المحتضرین رسول‌الله وامیرالمؤمنین علیهما و آلهماالسلام عندالوفاة ...

انجام : وخیرالناس من بعدنا من ذاکر بامرنا و دعا الی ذکرنا . وفیما ذکرنا فی هذاالکتاب من مناقب‌الائمةالانجاب علیهم صلوات‌الارباب کفایة لاولی‌الالباب لان مناقبهم خارجة عن حدالحساب ولایحیط باحصائهاالحساب کما قال‌الله ... ولو جئنا بمثله مددا ...

نسخ ۱۵ سطری معرب ۷/۵×۱۳/۵ س،تحریربسدهٔ ۱۱ هـ. ق. دارای ۱۶۸ گ ۱۲/۵×۱۹/۵ س، عنوان شنگرف، کاغذ اصفهانی درپشت صفحه اول یادداشت تولد ۱۱۳۶ هـ. ق. و یادداشت تملك علی محمدبن محمدعلی شریف اصفهانی در جمادی‌الاولی ۱۲۸۶ هـ. ق. با مهر بیضی‌شکل او با سجع «الواثق‌بالله الغنی علی محمدبن محمدعلی» . جلد تیماج مشکی. مهر حاج سید سعید را دارد .

۸۹۲

مجموعه :

۱ـ فرهاد وشیرین = شیرین وفرهاد (شعر ـ فارسی)

سرودهٔ کمال‌الدین وحشی بافقی یزدی متوفی ۹۹۱ هـ.ق. که هزاربیت آنرا سروده و درگذشته، سپس وصال شیرازی نزدیك ۱۸۰۰ بیت برآن افزوده ومکرر

چاپ شده است . عناوین بدین‌شرح است :

سرآغاز، بنام خدای تعالی، درمناجات، درنعت رسول اکرم (ص)، درتعریف معراج، درمنقبت شاه ولایت علی (ع) درتعریف سخن، قطعه درتمثیل، تعریف خموشی، درجذبه‌محبّت، حکایت درتمثیل، درتعریف عشق، تمثل : دل‌بعشق‌بستن بامید وصال، آغاز داستان شیرین وفرهاد ... ازبرگ ۳۳ــ۱ .

آغاز :

الهی سینه‌یی ده آتش‌افروز در آن سینه دلی وآن دل همه سوز

انجام :

اگر چه صد نواخیزد ازین چنگ چو نیکو بنگری باشد یك آهنگ

آغاز تتمهٔ وصال :

هزاران نغمه بر قانون عشق است بهر یك نغمها ز افسون عشق است

انجام :

دلی از سنگ باید جانی از روی که پردازد بسنگ و تیشه نیروی

۲ــ سوز وگداز = عشقی ... (شعر ــ فارسی)

سرودهٔ نوعی خبوشانی، ملامحمدرضابن شیخ محمود متوفی ۱۰۱۹ ه.ق. در برهانپور هند، مثنوی عشقی است دربرابر «خسرو و شیرین» که آنرا در عشق شاهزادهٔ هندو که به‌روزگار اکبرشاه می‌زیسته وخود را درآتش افکنده است وبنام شاهزاده دانیال ساخته است . این مثنوی درسال ۱۲۸۶ ه.ق. درلکهنو چاپ شده است . ازبرگ ۶۷ــ۳۳ .

آغاز : الهی خنده‌ام را نالکی ده سرشکم را جگر پرکالکی ده
انجام : گلی‌بخش از گلستان خلیلم درین ره‌ساز آتش را دلیلم

۳- منتخباتی ازیغما وحاجی محمدابراهیم (شعر - فارسی)

گزینه‌ای است ازغزلیات میرزا ابوالحسن یغما جندقی وحاج محمدابراهیم. ازبرگ ۸۰-۶۷ .

رساله اول بخط شکسته نستعلیق ۱۷ سطری ۶×۱۲س، رساله دوم وسوم شکسته نستعلیق ۱۹ سطری متن وحاشیه و جمله‌ای از آنها چلیپا ۹×۱۶ س، بخط محمد ابراهیم‌بن‌حاج محمدعلی اصفهانی در ذیقعده ۱۲۶۰ هـ. ق. و ۲۶ صفر ۱۲۷۰ هـ. ق. جدول وکمند صفحات زرین وشنگرف وآبی، عناوین سبز، دارای ۸۰ گ ۱۲/۵×۲۰ س، کاغذ الوان، مهر حاج‌سید سعید را دارد . جلد تیماج قهوه‌ئی .

۸۹۳

مجموعه :

۱- زکات = رساله در ... (فقه - عربی)

از شیخ مرتضی انصاری شوشتری متوفی ۱۲۸۰ هـ.ق. رسالهٔ استدلالی و جامعی است که ضمن ملحقات مکاسب چاپ شده است .

آغاز : بسمله حمد له کتاب‌الزکوة،الزکوه فی‌اللغه بمعنی‌النمو والطهاره والصلاح قیل ومن‌الاول قوله تعالی ذلك ازکی لکم واطهر وقوله تعالی تطهرهم بها وتزکیهم بناء علی ترجیح‌التأسیس علی‌التأکید واماالثانی فکثیر ومن‌الثالث قوله تعالی خیراً منه زکوة واقرب رحما ...

انجام : بعد خروج الوقت فی الوجه السابق هو التکلیف المطلق باداء الفطرة وفی هذا الوجه هو الحکم الوضعی فتدبر والله الهادی وله الحمد والشکر کما هو اهله .

۲ـ اجتماع امر ونهی (اصول فقه ـ عربی)

گفتاری است استدلالی وجامع اقوال متقدمین ومتأخرین، درآن آمده : جمع من متأخری اصحابنا کالمحقق الخوانساری ... وجمال الدین والمدقق الشیروانی والسید الشارح الوافیة والمحقق القمی، وحید بهبهانی، فاضل نراقی، سلطان العلما ... مطالب تحت عنوان مقدمه وچند هدایه وخاتمه آمده است .

آغاز : بسمله القول فی جواز اجتماع الامر والنهی وعدمه فی شیئی واحد و توضیح المرام فی طی مقدمه وهدایات اما المقدمه ففی بیان ان هذه المسئله هل هی ملحقة بمسائل الاصول او بمسائل الکلام ...

انجام : وقد یذکر فی مقام الفرق وجوه لامحصل لها والاعتماد علی ما قلنا والله الهادی .

۳ـ النهی و دلالته علی الفساد = القول فی اقتضاء النهی للفساد (اصول فقه ـ عربی)

مؤلف این رساله گویا نویسندهٔ رساله قبل باشد . مطالب تحت عنوان ـ هدایه ـ آمده استدلالی ومشتمل براقوال است .

آغاز : بسمله القول فی اقتضاء النهی للفساد فیما اذا تعلق بشیئی وتحقیق البحث فی طی هدایات هدایة فی تقدیم امور لعلها ینفع فی توضیح المطلوب الاول قد عرفت فی المسئله ...

انجام : علی‌القول بالتصویب ویظهر من بعضهم بالتبعیض مطلقاً ولاوجه کما عرفت .

رساله اول‌شکسته نستعلیق۲۱–۱۸ سطری ۹/۵×۱٤ س؛ بخط حاج شیخ حسنعلی تهرانی مذکور درصفحه ۹۹۳ متوفی ۱۳۲۵ هـ.ق. بامرکب مشکی و آبی؛ ازبرگ ۸۳–۱ ، رساله دوم وسوم بخط نسخ ۱۹–۱۸ سطری ۹×۱۳/۵ س، از برگ۱۲۳–۸٤ واز۱۳۸–۱۲۳ درپشت صفحه اول‌یادداشت تملك حاج شیخ حسنعلی تهرانی کلاً دارای ۱۳۸ گ ۱٤×۱۹ س، مهر حاج سید سعید را دارد، جلد مقوا عطف میشن قهوه‌ئی با روکش کاغذ ابری .

۸۹٤

حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید (کلام – عربی)

یادداشتهائی است از ملاعبدالرزاق بن علی‌بن حسین لاهیجی قمی متخلص به ــ فیاض ــ متوفی ۱۰۷۲ هـ.ق. برحواشی شمس‌الدین خفری، محمدبن احمد متوفی ۹٤۲ هـ.ق. برشرح ملاعلی قوشچی متوفی ۷۸۹ هـ.ق. بر تجریدالعقائد خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن حسن متوفی ٦۷۲ هـ.ق. نسخهٔ حاضر ازاول مقصد سوم دراثبات صانع تعالی وصفات وآثارش تا مسئله ششم درکلام حق تعالی را دارد . ملاعبدالرزاق دراین حاشیه از ملاصدرا به ــ استادناالمحقق صدرالحکماءالمتألهین ادام‌الله برکاته فی‌العالمین ــ یاد کرده است واز محقق فخری، جبائیه، ابوالقاسم بلخی، شرح مواقف ومانویه که اصحاب مانی‌بن ماین حکیم که در زمان شاپوربن اردشیر ظهور کرده وبهرام هرمزبن شاپور آنرا کشته واز حکمت‌الاشراق شیخ اشراق، وکتاب شفا وحواشی شرح حکمت‌الاشراق واثولوجیای ارسطو ومثل

افلاطونیه و ... یاد وبحث کرده .

آغاز : بسمله‌الحمد لصانع‌السموات‌العلی و خالق‌الارضین‌السفلی وله‌الاسماء الحسنی والصفات‌العلیا ... فیقول‌العبدالراجی بباب ربه‌اللتجی عبدالرزاق علی‌بن الحسین‌اللاهیجی ... هذه تعلیقات منسّی علی‌الحواشی‌الخفریة‌المعلقة علی شرح الهیات‌التجرید ... قال‌المصنف اعلی‌الله مقامه، الثالث فی اثبات‌الصانع تعالی ــ اقول ای صانع‌العالم علی‌اللام للعهد ...

انجام: احدهماالتکلم مجئی‌الکلام بمعنی‌التکلّم فی‌اللغة والعرف غیر ظاهر و کون‌السئال عین‌السئل غیر ظاهر کما لایخفی علی من له ذوق سلیم . هذا آخر کلام‌المحقق ...

نسخ و نستعلیق ۲۱ــ۲۰ سطری ۷×۱٤/ س، بخط محمدکاظم‌بن حاج محمد صادق‌بن حاج محمدرضابن حاج محمد صادق در ۱۲ شوال ۱۲۳۳ هـ ق. دارای ۸۲ گ ۱۲/٥×۱۹/٥ س، کاغذ اصفهانی، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی .

۸۹٥

هیئت = فارسی هیئت (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

از علاءالدین علی‌بن محمد قوشچی معروف به ملاعلی قوشچی، متوفی ۸۷۹ هـ.ق. دریك مقدمه و دومقاله ویك خاتمه (ر.ك.: شماره ۸۹۹) .

آغاز : بسمله حمد له اما بعد این‌کتاب مشتملست برمقدمه و دومقاله وخاتمه. مقدمه دربیان آنچه پیش‌از شروع دراین علم دانستنی است وآن‌دو قسم‌است قسم اول دربیان آنچه تعلق بهندسیات دارد و .

انجام : واصغر ثوابت موجوده بیست‌وسه برابر جرم زمین است . والله اعلم.
شکسته نستعلیق۲۲ سطری ۹×۱۶/۵ س، تحریر۱۱۲۵
هـ. ق. نشان واشکال‌نجومی‌قرمز، کلاً دارای۲۶ گ ۱۴×۱۹/۵
س، کاغذ فستقی، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج
لایه‌ئی قهوه‌ئی فرسوده .

۸۹۶

مغنی‌اللبیب عن کتب‌الاعاریب **(نحو ــ عربی)**

تألیف جمال‌الدین عبدالله‌بن یوسف‌بن احمدبن عبدالله‌بن هشام انصاری نحوی حنبلی معروف به ابن‌هشام ــ متوفی ۷۶۱ هـ.ق. از اکابر علمای نحو وادب درمصر بوده که علم وادب را با تواضع وفروتنی‌واحسان‌ومهربانی ونرم‌خوئی و رقت قلب جمع کرده بود . او این کتاب را بسال ۷۵۶ هـ.ق. درمکّه معظمه درهشت‌باب ساخته است ومطالب آن‌را با شواهدی ازآیات واخبار واشعار فصحا وبلغا بیان داشته‌است و دائر بین طلاب ازمتأخرین ومتقدمین می‌باشد وشروح وحواشی بسیاری دارد و درایران ومصر وهندوستان مکرر چاپ شده است . نسخهٔ موجود صفحه اول وآخر را ندارد .

آغاز موجود : مع ان‌الذی اودعته فیها بالنسبة الی ما ادخرته عنها ...

انجام : و دخول بعضها علی بعض فی معناه نجاء من ذلك امثله کثیرة هذا آخر ما تیسر ایراده فی هذاالتألیف ... ولااله‌الا انت سبحانك انی کنت من‌الظالمین.
نسخ ۲۰ سطری ۸×۱۴/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۴ هـ. ق.
بخشی نونویسی شده آن، صفحه اول وآخر کسراست عناوین
شنگرف، مهر حاج سید سعید را دارد، کاغذ سفید وفستقی،

جلد کالینگور لاجوردی . عطف وگوشه پارچه سرخ و مشکی، قطع ۱۴ × ۲۰ س.

۸۹۷

ارشادالاذهان الی احکام‌الایمان (فقه ـ عربی)

تألیف علامه حلّی، جمال‌الدین حسن‌بن یوسف‌بن علی‌بن مطهّر متوفی ۷۲۶ هـ.ق. که آنرا ازسال ۶۷۶ تا شوال ۶۹۶ هـ.ق. بخواهش پسر خود فخرالمحققین در دوبخش نگاشته وازبهترین کتب جامع وکامل ومعتبر فقهی است که بالغ بر پانزده‌هزار مسئله دارد وپیوسته موردنظر اکابر علمای امامیه بوده است وبیش‌از سی‌وشش شرح برآن نگاشته شده حاوی تمام ابواب فقهی است ازطهارت تا دیات. این کتاب چاپ شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله‌المتفرد بالقدم والدوام‌المنزّه عن مشابهةالاعراض والاجسام ...

انجام : ومن ارادالتوسّط فعلیه بما افدناه فی‌التحریر او تذکرةالفقهاء او قواعدالاحکام او غیر ذلك من کتبنا والله‌الموفق لکل خیر والحمدلله رب‌العالمین .

نسخ ۱۵ سطری ۶ × ۱۲ س، بخط رکن‌الدین محمدبن معزالدین محمد حسینی ادهمی درپنجشنبه ۱۲ محرم ۱۰۳۸ هـ. ق. معلق به‌حواشی عنوان ونشان شنگرف، درآغاز نسخه پنج برگ اضافی با یادداشتهائی متفرقه چند دعاء رموزمشایخ بدین شرح : ط= شیخ ابوجعفر طوسی ف= شیخ مفید ض= سید مرتضی س= ابن ادریس ب= ابن بابویه ع= عمادالدین ح= ابوالصلاح ق= ابن ابی‌عقیل ی= قطب‌الدین‌الراوندی ر= سالار (سلار) زی= شیخ زیدالدین ج= ابن‌براج مه=

علامه ع‌ل= شیخ علی . پس‌ازآن رموز کتابها بدین قرار آمده: ر= سرائر ه = نهایه ط= مبسوط ف= مسائل‌الخلاف ر = استبسار ح= مصباح ل= جمل ع=مقنع . ك= مستمسك له= رساله یع= شرایع فی= کافی هـ = تبصره . ر= مختصر د= ارشاد عد = قواعد لف= مختلف د = اقتصاد ع = عقلیه یب = تهذیب ن = ارکان م = مراسم ر = محرر پس‌ازآن فهرست کتاب وصیغ برخی افعال عبادی وفوائدفقهی، نسخه تصحیح و مقابله شده‌است وکامل می‌باشد . مهر حاج سید سعید را دارد کاغذ اصفهانی، جلد تیماج عنابی . قطع۱۳ × ۲۰ س .

۸۹۸

زادالحجیج **(فقه ــ فارسی)**

ناشناخته . گفتاری است دریك مقدمه وسه منسك وخاتمه . مقدمه در ذکر اموری‌که پیش‌از مشغول‌شدن بمناسك حج، دانستن یا بجاآوردن آن ضرور است و آن مشتمل است بر سه فصل : فصل اول درفضیلت حج وعقاب تارك آن ۲ــ درآداب سفر ۳ــ دراقسام حج وشرایط آن . منسك اول درافعال عمره تمتع وآن مشتمل است برچهارباب ۱ــ در احرام بستن ۲ــ درطواف خانه معظمه ومقدمات وآداب و احکام آن ۳ــ درسعی میان صفا ومروه ومقدمات وآداب واحکام آن ٤ــ درتقصیر. منسك دویم درافعال حج تمتع وآن مشتمل است بر شش‌باب . منسك سیم دربقیه احکام محرمین و درآن سه‌باب است . خاتمه در داخل‌شدن مدینه طیبه .

آغاز : بسمله الحمدلله کفاء افضاله وله‌الشکر علی عظیم نواله والصلوة علی سیدالمرسلین محمد وآله وبعد این رساله‌ایست موسوم به زادالحجیج مشتمل بر

مقدمه وسه منسك وخاتمه مقدمه در ذکر اموری که پیش‌از مشغول‌شدن بمناسك حج دانستن ...

انجام : و رزقناالله‌الوصول الی تلك‌المشاعر واقامة شعائرالله فیها . اینست آنچه برسبیل اختصار واستعجال ازمناسك احکام حج وعمره بجهة تذکره بعضی از کرام احباب درسلك بیان منتظم شد امید ازاصحاب دین وارباب یقین آنست که هرگاه بر سهوی اطلاع یابند بقلم عفو اصلاح نمایند واین فقیر را درمواقف ومشاعر یادآوری فرمایند . الحمدلله اولاً وآخراً .

نسخ۱۶سطری۸/۵×۱۴/۵ س، تحریر اوائل سدهٔ ۱۴ هـ. ق. دارای ۴۸ گ ۱۴/۵×۲۰ س، کاغذ فرنگی صیقلی . در پشت صفحه اول‌مهر کتابخانه مجدالدین . جلد تیماج لایه‌ئی سبز .

۸۹۹

هیئت = فارسی هیئت **(ستاره‌شناسی - فارسی)**

از علاءالدین علی‌بن محمد قوشچی معروف به ــ ملاعلی قوشچی ــ متوفی ۸۷۹ هـ.ق. دریك مقدمه و دومقاله ویك خاتمه . مقدمه دربیان آنچه پیش‌از شروع دراین علم، دانستن آن لازم است در دوقسم مقاله اول دربیان احوال اجرام علوی، در شش باب . مقاله دوم دربیان هیئات زمین وتقسیم او باقالیم در یازده باب. خاتمه درمعرفت اجرام وابعاد . نسخهٔ موجود ازاول تا فصل چهارم ازباب ششم ازمقاله اول را دارد . این کتاب مکرر چاپ شده است .

آغاز : بسمله حمد له . اما بعد این کتاب مشتمل است برمقدمه و دومقاله و خاتمه مقدمه در ...

انجام موجود : وتیرگی که بر روی ماه ناید آن رنگ ماه .

نستعلیق ۱۲ سطری ۶×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ. ق.
عنوان و دوائرنجومی شنگرف، ناقص‌الآخر، کاغذ فرنگی، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی . مهر حاج سید سعید را دارد .

۹۰۰

کفایة‌التعلیم فی صناعة‌التنجیم (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

تألیف سیدالعلما ابوالمحامد خواجه ظهیرالحق محمدبن مسعودبن محمد زکی غزنوی مروزی بخارائی‌که درمحرم ۵۴۲ هـ.ق. مشغول نگاشتن آن بوده است . در شناختن هیأت واحکام آنست وقسمت این کتاب، دوجنس است وهر جنسی انواع وهر نوعی اصناف وهر صنفی فنون وهر فنی ضروب وهر ضربی مقالات وهرمقالاتی حملی وهر حمله تفاصیل وهر تفصیلی ابواب بقدر حاجت ... وبیشتر قسمتها با فصل کرده شود . این کتاب درسال ۱۲۸۷ درتهران چاپ سنگی شده‌است . (نسخه دیگری ازاین کتاب را بشماره۹/۲۷ بنگرید) .

آغاز : بسمله سپاس خداوندی را که آفریدگار است بی‌مخایل حاجت و آفریدگار بدلایل حجت... می‌گوید هرمصنف که کتابی تصنیف‌کند باید که دراول هشت مقدمه بکار دارد (رؤوس ثمانیه) ... بدانکه علم این کتاب علم نجوم است و نام کتاب کفایت‌التعلیم ودرصناعت تنجیم ونام مصنف محمدبن مسعودبن محمدزکی الغزنوی لقاءالله خیرالخیر و وقاه کل‌الشر وغرض کتاب شناختن هیأت واحکام ... مقصود ازتصنیف این کتاب تصحیح‌احکام است ومنفعت‌کتاب اینست که مبتدی در علم هیأت این کتاب را بخواند قادر گردد برآنچ منتهی را بکار شود ... وقادر

شود بر استخراج هر حکمی ...

انجام : و دیگر برین قیاس کن وبدانکه چون بدینجای رسیدیم کتاب بپایان رسید بحمدالله ...

نستعلیق ۱۹ سطری ۱۰×۱۴/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ. ق. عنوانها و دوائر نجومی شنگرف، درآخر نسخه و اول آن یادداشت تملك از نیشابوری، با مهر بیضی‌شکل کوچك با سجع «محمدحسین» مهر حاج سید سعید را دارد دارای ۲۲۶ گ ۱۴×۲۰ س، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی عطف ولبه وصالی‌شده .

۹۰۱

منیةالمرید فی آداب‌المفید والمستفید (آموزش‌وپرورش ـ عربی)

تألیف شهید ثانی، زین‌الدین‌بن شیخ نورالدین علی‌بن احمد عاملی مقتول بسال ۹۶۶ هـ.ق. درپنج‌شنبه ۲۰ ربیع‌الاول ۹۵۴ هـ.ق. شامل روایاتی که از اهل بیت عصمت (ع) درشرایط وآداب و وظائف تحصیل علم ومعلم ومتعلم آمده‌می‌باشد دریك مقدمه وچهارباب وخاتمه . مقدمه درفضیلت علم درچند فصل . باب اول در آداب معلم ومتعلم مشتمل بر سه نوع وچند فصل . باب دوم درآداب فتوی ومفتی ومستفتی . باب سوم درآداب کتابت‌وکتاب (که دراین‌نسخه باب‌چهارم آمده) خاتمه در وصیت مؤلف این کتاب مکرر چاپ شده است .

آغاز : بسمله وعلیك‌الاعتماد یا کریم الحمدلله الذی علم بالقلم علم‌الانسان ما لم یعلم ...

انجام : اجودالاجودین وعلی هذاالقدر نختم‌الرساله ... وصلوته علی محمد و

آله‌الطاهرین ...

نسخ ۱۹ سطری ۷/۵×۱۳ س، تحریر سه‌شنبه سلخ صفر ۱۰۶۹ هـ.ق. عنوان قرمز، برگ اول کسرنویسی‌شده، مصحح، دارای ۱۱۱ گ ۱۲/۵×۱۹/۵ س، درپشت صفحه اول مهربیضی‌شکل باسجع «محمدباقربن محمدتقی‌الموسوی» ومهر حاج سید سعید را دارد. کاغذ اصفهانی، جلد تیماج مشکی ضربی‌دار.

۹۰۲

مجموعه:

۱ـ الخراره فی شرح‌العجاله = حاشیهٔ حاشیهٔ تهذیب‌المنطق (منطق ـ عربی)

مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۲ هـ.ق. کتابی درمنطق وکلام نوشته است بنام ـ تهذیب‌المنطق والکلام ـ چون بخش منطق آن در زمینهٔ‌خود، بسیار مفید وجامع بوده است برآن شروح وحواشی وتعلیقاتی نگاشته شده است، ازجمله جلال‌الدین محمدبن اسعد صدیقی دوانی متوفی ۹۰۷ هـ.ق. حاشیه‌ای بر تهذیب‌المنطق نوشته است که بنام‌های حاشیهٔ جلالیه، العجاله، نخود فولاد، نقط فولاد ـ موسوم ومعروف گردیده است و ملاعبدالله‌بن شهاب‌الدین حسین یزدی شاه‌آبادی متوفی ۹۸۱ هـ.ق. برآن حاشیه‌ای نوشته است که بنام‌های ـ الخراره فی شرح‌العجاله ـ و ـ حاشیهٔ حاشیه تهذیب ـ مشهور می‌باشد که نسخهٔ حاضر است. حاشیه‌ای است مزجی، تحت عنوان ـ قوله ـ تحقیقی ومستدل که بر بخشی از تهذیب است نه تمام آن و درآن از: اشارات ابن‌سینا، قواعدالعقائد طوسی، مواقف،

حاشیه مطول، شرح مفتاح، حاشیه مطالع میرسیدشریف، حاشیه تجرید ، حاشیه شمسیه، شرح مطالع و ... یاد می‌کند . (جهت دانستن وجه تسمیه این کتاب به‌این‌نام رجوع کنید به : الذریعه : ۱٤٥/۷) .

آغاز : بسمله غایة تهذیب‌الکلام بحمدالله العزیزالعلام ونهایة تقریرالمرام بالصلوة والسلام ... فهذه حقایق لایحة و دقایق سانحة اثناء مباحثةالحاشیةالجلیلة الجلالیه علی منطق‌التهذیب ... اقتصرت فیها علی تحقیق حقایقها وتبیین دقایقها من غیر التفات الی تکثیرالاسئله وتوفیرالاجوبه و ربما نبّهت علی ما اتفق فی‌الکتابین من خلل او وقع للناظرین فیهما من زلل ... قوله تهذیب‌المنطق والکلام . التهذیب التحریر والتنقیه والمنطق والکلام ...

انجام موجود : فان قیل‌المرادالدلالة جزءاللفظ من حیث انه جزء .

۲- حاشیهٔ مختصر خطائی (بلاغت - عربی)

ابی‌یعقوب سراج‌الدین یوسف‌بن ابی‌بکربن محمدبن علی سکّاکی متوفی ٦۲۹ ه.ق. کتابی بنام «مفتاح‌العلوم» تألیف کرده که حاوی علوم ادبی می‌باشد . وقسم سوم آن ویژهٔ‌علوم بیان وبدیع است. این بخش‌را جلال‌الدین محمدبن عبدالرحمن‌بن عمر قزوینی مشهور به‌خطیب دمشق متوفی ۷۳۹ ه.ق. خلاصه‌کرده وبنام «تلخیص‌المفتاح» موسوم داشته است، تلخیص‌المفتاح را سعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۲ ه.ق. دوشرح کرده که اولی «المطول» و دومی آن بنام «المختصر» نامیده شده است . کتاب المختصر دارای حواشی متعددی است وازآن‌جمله نسخهٔ ما که حاشیه‌ای است از ملازاده نظام‌الدین عثمان‌بن عبدالله خطائی متوفی ۹۰۱ه.ق.

که بنام «حاشیهٔ مختصر خطائی» معروف است .

آغاز موجود : احدالامرین من حقیقةالطرفین او مجازیتهما عنی ما یشعر بـه کلمة او ...

انجام : والاولی ان یقال‌المتروك بالمتروك الیه فیقال ترك‌المعین الی غیرالمعین اوالخطاب . تمت‌الحاشیه بعون‌الله .

هردورساله بخط شکسته نستعلیق، رسالـه اول ۱۷ سطری ۵/۵×۱۳/۵ س، ناقص‌الآخر، ازبرگ ۷۹–۱، برخی از عناوین ــ قوله ــ با شنگرف، وجای بعضی دیگر نانویس، مصحح ومعلق بحواشی، و رساله دوم ۱۶ سطری ۷×۱۴ س، ناقص‌الاول، ازبرگ ۸۵–۸۰، بخط قاضی جهان مشهور به‌علی نقی ابن‌قاضی حسن حسینی اوجی قمرشی درچهارشنبه غره رمضان ۱۰۵۴ هـ.ق. جلد مشمع لاجوردی رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ وسیاه ، قطع ۱۲×۲۰ س، کاغذ اصفهانی

۹۰۳

شرح زایرچه = شرح زایچه **(طالع‌بینی ــ عربی)**

اصل از ابوالعباس احمدبن محمدبن عثمان ازدی مراکشـی خزرجی سبتـی معروف به ابن‌البنا متوفی ۷۲۱ هـ.ق. که ازاعلام صوفیهٔ مغرب‌بوده است . گمـان می‌رود شارح، عبدالله‌بن عبدالملك مرجانی باشد ؟ رساله‌هـای متعـددی است در زایچه که زایرجه تصحیف‌شدهٔ زایچهٔ فارسی است، دراستخراج امور غیبی و درآن قواعد بسیاری هست که بعلم‌های شگفت‌آوری منتهی می‌شود وبسیاری ازخواص، برای استفاده از امور غیبی اهتمام و دلبستگی فراوان بدان نشان‌می‌دهند. موجودی

این نسخه عبارت است ازمقدمه واصول بصورت سئوال وجواب . کیفیت ترکیب مسائل . عمل در وضع ادوار واستخراج حروف که شامل دوازده دور است و درهر دور سئوال وجواب . پس‌ازآن رساله‌ای است درطالع مشتمل بر ۱۲ دور حمل و میزان پس‌ازآن جدول استخراج امور جزئیه (پس ازاین قسمتی افتاده است) سپس قسم چهارم ازشرح زایرچه = زایچه درمعرفت قواعد شانزده‌گانه بعدازآن فصلی است دربیان صور به‌شعر عربی در نودبیت و درآخرشرح‌سبتیه به‌شعر که ناقص‌الآخر است وموجودی این رساله حدود ۲۰٤ بیت دارد .

آغاز موجود : المعتبر بالطول والعرض واقیس بتدبیری وسیاستی... فقصدت المغرب‌الاسنی ...

انجام موجود : ایا طالباالطب مع علم جابر ومرتقیا للراضع واعملا

نسخ ۱۷ سطری ۶/۵×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ. ق. اول وآخر نسخه ناقص‌است، عنوان شنگرف، شامل ۵۰ گ ۱۲×۲۰ س، کاغذکمی آب‌دیده ، مهر حاج سید سعید رادارد جلد کالینگور لاجوردی رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ .

۹۰٤

شرح عقائد عضدی (کلام – عربی)

اصل از قاضی عضدالدین عبدالرحمان‌بن احمد ایجی متوفی ۷۵۶ هـ.ق. که آخرین اثر ایجی همین کتاب – عقائد – بوده است که‌پس‌از دوازده روز درگذشته وازمتون موجز ومفید دراین‌باب است وشارح جلال‌الدین محمدبن اسعد دوانی صدیقی متوفی ۹۰۸ هـ.ق. که این شرح را در ربیع‌الاول ۹۰۵ هـ.ق. ساخته است در بلدهٔ جیرون (جزیرهٔ هرمز) واین شرح هم آخرین تألیف دوانی بوده است . شرحی

است مزجی که درسال ۱۳۲۸ هـ.ق. درلکهنو چاپ شده است .

آغاز : بسمله یا من وفقنا لتحقیق‌العقائدالاسلامیة وعصمنا عن‌التقلیدفی‌الاصول والفروع‌الکلامیة ... وبعد فیقول‌الفقیرالمحتاج ...

انجام : هذا مما علم فیما سبق فلیس للفعل حکم فی حسن‌الاشیاء وقبحهـا و کون‌الفضل سببا للثواب والعقاب ... و رزقنا عما قریب من‌الاصول الی‌الوطن اولاد قرةالعیون و قوةالسنون ص .

نسخ ۱۱ سطری ۵/۵×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ ق. نشان متن وکمند صفحات قرمز، جدول، قرمز وآبی، دارای ۱۷۷ گ ۱۱/۵×۱۹ س، برگ ماقبل آخر کسراست . جلد تیماج‌ضربی‌دار عطف وگوشه میشن زرد، مهر حاج سیدسعید را دارد .

۹۰۵

مجمع‌البحرین و مطلع‌النیرین **(لغت ــ عربی)**

تألیف شیخ فخرالدین‌بن محمدبن علی‌بن احمدبن طریح نجفی متوفی ۱۰۸۵ هـ.ق. که آنرا در روز سه‌شنبه ششم رجب ۱۰۷۹ هـ.ق. ساخته است . مشتمل بـر لغات غریب قرآن ولغات غریب احادیث امامیه که صحیح ومعمول می‌باشد گرچـه شامل تمام احادیث غریب نمی‌باشد که آنرا بترتیب صحاح‌اللغهٔ جوهری مرتب‌نموده مبتنی برآخر حروف وجهت سهولت بهره‌گیری ازآن، حرف الف وهمزه را دریك باب قرار داده است وفوائدی متضمن گفتارهای گوناگون درآخر آن دارد . این کتاب مکرر درایران چاپ شده است .

آغاز : بسمله اما بعد فلما کان‌العلم باللغةالعربیة من‌الواجبات‌التعقلیة لتوقف

العلوم‌الدینیه ...

نسخ ۲۹ سطری ۷/۵×۱۴/۵ س، جزء اول و دوم و سوم از روی نسخه‌ای‌که بخط محمدحسین‌بن محمدتقی در ربیع‌الثانی ۱۰۹۸ هـ ق. تا یازدهم ربیع‌الاول ۱۰۹۹ هـ ق. و جزء چهارم بخط سید سعیدبن عبدالفتاح‌حسینی‌درسه‌شنبه ۲۲ محرم۱۰۹۸ هـ‌ق. نگاشته شده است. تمام اجزاء چهارگانه وسیلهٔ نصیرالدین محمدبن ملامحسن‌بن میرزا ابوطالب در بیستم صفر ۱۲۴۱ تا ۱۶ صفر ۱۲۴۲ هـ‌ق. تحریر یافته‌است نسخه اصل در ربیع‌الاول ۱۰۹۸ هـ‌ق. مقابله شده است. جمله‌ای از عنوان و نشانها قرمز، نسخه بدون خطبه است، دارای ۸۱۳ برگ ۱۲×۱۹/۵ س، یك سرلوح کمکار زمینه لاجورد و شنگرف سه برگ نخستین دارای جدول زرد، در صفحه اول وآخر مهر بیضی‌شکل با سجع «الراجی محمد حسین» کاغذ حنائی وسفید، مهر حاج سید سعید را دارد. جلد تیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار.

۹۰۶

مجموعه:

۱- من لایحضره‌التقویم = بغیةالانام فی معرفةالساعات والایام

(ستاره‌شناسی - عربی)

تألیف ملامحسن فیض کاشانی، محمدبن مرتضی متوفی ۱۰۹۱ هـ‌ق. دراحکام نجوم وسعد ونحس روزها و اوقات براساس اخبار وارده از ائمه اطهارعلیهم‌السلام، مشتمل بر یك مقدمه و دومقاله وخاتمه. مقدمه دربیان اختلاف اهل شرع و روم و فرس ومنجمین در روزها وماهها وسالها. مقاله اول دراخبار مرویه از ائمه اطهار (ع)

دراین رابطه، در دومطلب، مطلب اول در روایاتی‌که درخصوص احوال روزها نسبت به‌حوائج مطلب دوم دراخباری که دراحوال حوائج نسبت به روزها وارد شده است . مقاله دوم : دراحکام نجوم، شامل یك مقدمه و دومطلب، مقدمه دربیان ارتباط حوادث عالم خاکی باستارگان سیّاره . مطلب اول دربیان آنچه مربوط است به‌ماههای دوازده‌گانه که این مبحث را به‌شعر فارسی آورده در پنجاه‌ویك بیت در پس‌ازآن تتمه‌ای هست . مطلب دوم درچیزهای گوناگون وطریق اختیارات برخی امور . ازبرگ ۳۸ــ۱ .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی کوّرالليل علی‌النهار وکوّرالنهار علی‌الليل و جعلهما خلقه ...

انجام : ثم من‌الزوال الی‌العصر والسبت الی‌الضحی ثم من‌الزوال الی‌العصر والله اعلم بالصواب والمآب والختم رسالتنا هذه بهذه‌المقدار ونسأل‌الله تعالی‌العصمة وان یحشرنا مع‌الابرار ...

۲ــ ذبایح اهل‌الکتاب = رساله فی ... = ذبیحیه (فقه ــ عربی)

تألیف شیخ بهائی، محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. در حرمت و نجاست حیواناتی‌که‌بدست کفار کشته شوند وصنایعی‌که وسیلهٔ آنها ساخته می‌شود که آن‌را به‌دستور شاه‌عباس درپاسخ سفیر عثمانی نگاشته است درسه فصل .

این کتاب بسال ۱۳۱۵ هـ.ق. ضمن مجموعه ــ کلمات‌المحققین ــ چاپ شده است . ازبرگ ۴۷ــ۳۹ .

آغاز : بسمله الحمدلله علی جزیل افضاله والصلوه علی اشرف‌العالمین محمد وآله فیقول‌الفقیر الی عفو ربه .

انجام : من دون حاجة الی حمل شیئی منها الی‌التقیه والله اعلم بحقایق‌الامور...

۳ـ اثنا عشریه ۱ = طهارت (فقه ـ عربی)

از شیخ بهائی، محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. وی را پنج رساله هست بنام ـ اثنا عشریه ـ بدین‌ترتیب ۱ـ اثنا عشریه طهارت ۲ـ اثنا عشریه صلاة ۳ـ اثناعشریه زکاة وخمس ٤ـ اثنا عشریه صوم ٥ـ اثنا عشریه حج . که بسال ۱۳۰۷ هـ.ق. و ۱۳۰۹ هـ.ق. درتهران چاپ شده است ضمن تبصرهٔ علامه . رساله موجود نخستین آنهاست درطهارت، دارای ۱۲ مطلب مطلب اول : ماالطهاره . مطلب ۲ـ کم‌الطهاره ... مطلب ۱۲ـ ماالذی ینبع‌الطهاره . بترتیب پرسشهای منطقی از برگ ٦٦ـ٤٨ و دربرگ ٦۷ بندی درتفسیر آیهٔ «ولکن حق‌القول ...» .

٤ـ احتجاج حضرت زینب (ع) بآ یزید = خطبه حضرت زینب (ع) (اخبار ـ عربی)

انشاء حضرت زینب کبری (ع) دختر علی‌بن ابیطالب (ع) درمجلس یزید به‌روایت شیخ صدوق که درکتب مقتل چاپ شده است . ازبرگ ۷۰ـ٦۸ . برگهای ۷۷ـ۷۱ نانویس .

آغاز : احتجاج زینب ... انه لما دخل علی‌بن‌الحسین (ع) وحرمه علی یزید ...

٥ـ بیان مذهب‌التصوف = رساله فی ... (عرفان ـ عربی)

گفتاری است کوتاه در دوصفحه دراینکه فرقه‌های صوفیه دوازده‌گروه‌هستند که یك فرقهٔ آنها درطریق مسلمین هستند وبقیه درصراط بدعت وضلالت .

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین والصلوه علی محمد وآله‌اجمعین ومنه‌الحول

والقوه هذا بیان مذهب‌التصوف من تصنیف‌الشیخ‌الامام‌الاجل نجم‌الدین عمرالنسفی رحمه‌الله تعالی علیه اعلم ان‌الصوفین علی اثنی‌عشر فریقا واحد منهم علی‌الطریق المسلمین ...

برگ ۷۸ و۷۹. برگهای ۸۳ــ۸۰ نانویس وبرخی یادداشتهای تفسیری وکلامی وحدیثی .

رساله‌های اول و دوم و سوم بخط نستعلیق ۱٤سطری ٦×۱۲/٥ س، بخط‌صالح‌بن قاسم که رساله سوم‌را در ۱۰٦۰ هـ. ق. نگاشته است و رساله اول معلق بحواشی بخط همین کتاب با امضاء ــ منه‌مدظله ــ عنوان و نشانها قرمز، ورساله چهارم نسخ ۱۹ سطری ۹×۱٦/٥ س، بطور چلیپا بخط محمد قاسم درجمادی‌الثانی ۱۰۸۲ هـ.ق. کلاً دارای ۸۳ گ۱۲×۲۰ س، کاغذ فرنگی صیقلی . درپشت صفحه اول یادداشت تملك ملامحمد اسماعیل‌بن اقامراد فومنی، درهمین صفحه مهر بیضی‌شکل با سجع «عبده ابوالقاسم‌بن محمدتقی» مهر حاج سید سعید . جلد تیماج عنابی .

۹۰۷

کفایة‌المؤمنین فی معجزات‌الائمه‌المعصومین = ترجمه الخرائج والجرائح (اخبار ــ عربی)

قطب‌الدین راوندی، ابوالحسن سعیدبن هبةالله راوندی متوفی ۵۷۳ هـ.ق. کتابی بعربی درمعجزات امامان شیعه (ع) در بیست‌باب نگاشته است که بسال ۱۳۰۵ هـ.ق. درتهران چاپ گردیده است . این کتاب را محمدشریف خادم (قرن دهم هجری قمری) بپارسی در ۱٤ باب ترجمه کرده است وبنام سلطان ابراهیم قطب‌شاهی

(۹۵۷ــ۹۸۹ ه.ق.) چهارمین پادشاه ازسلسله قطب‌شاهی در گلکنده هندوستان‌که شیعی مذهب بوده‌است معنون داشته در دیباچه این رباعی را آورده است :

امیدوار چنانم که جرم ــ ابن‌حسام بگرد کوکبهٔ شاه لافتی بخشند
خطای این سر شوریدهٔ پریشان حال بجعد گیسوی مشکین مصطفی بخشند

صاحب ذریعه احتمال داده است که این رباعی ازآن مترجم است وتخلص او ــ ابن‌حسام بوده است ونیز محتمل است که از ابن‌حسام قهستانی، شمس‌الدین‌محمد متوفی ۸۷۵ یا ۸۹۲ ه.ق. سراینده مثنوی خاورنامه باشد . درهرحال مترجم در حدیث پنجم ازباب پنجم این کتاب گوید : «درکتاب روضه‌الشهداء رحمه‌الله علیه نقل کرده و درکتاب خرائج وجرائح نیز مذکور است ...» پیداست که مؤلف کتاب روضه‌الشهداء ملاحسین کاشفی واعظ متوفی ۹۱۰ ه.ق. است پس باید ترجمه این کتاب پس‌ازاین تاریخ باشد چنانکه گفته شد این ترجمه در چهارده‌باب است :

باب اول دراظهار حالات وبعضی از آثار حضرت خاتم‌النبیین (ص) ومعجزات آن حضرت .

باب دوم دربیان معجزات حضرت امیرالمؤمنین (ع) .

باب سوم دربیان بعضی ازمعجزات که منسوبست بحضرت فاطمه زهرا (ع) .

باب چهارم دربیان بعضی ازمعجزات امام حسن (ع) .

باب پنجم دربیان معجزات امام حسین (ع) .

باب ششم دربیان بعضی ازمعجزات امام علی‌بن‌الحسین زین‌العابدین (ع) .

باب هفتم دربیان بعضی ازمعجزات واخبار امام محمدباقر (ع) .

باب هشتم دربیان بعضی ازمعجزات باهرات امام جعفربن محمدالصادق (ع).

باب نهم دربیان برخی ازمعجزات وحالات حضرت موسی‌الکاظم (ع) .

باب دهم دربیان بعضی ازاخبار ومعجزات وکرامات امام علی‌بن موسی (ع).

باب یازدهم دربعضی ازمعجزات واخبار امام محمدجواد (ع) .

باب دوازدهم دربیان برخی ازمعجزات امام علی‌النقی (ع) .

باب سیزدهم دربیان بعضی ازمعجزات باهرات امام حسن عسکری (ع) .

باب چهاردهم دربیان بعضی ازمعجزات صاحب‌الامر والزمان (ع) .

نسخه دیگری ازاین کتاب توسط مرحوم خانبابا مشار بتاریخ ۱۳۸۵ هـ.ق. وقف کتابخانه آستانقدس رضوی مشهد گردیده است. ونسخه دیگر درآصفیه: ۶۲۲/۳ .

آغاز موجود : وتسلیم آن شفیع روز معاد امر کرد وفرمود یا ایهاالذین آمنوا صلّوا علیه وسلموا تسلیما اما بعد چون غرض ازاخبار وبیان معجزات سید کاینات و اولاد امجاد آنحضرت ...

انجام : واشارت بآن درمکتوب نبود آنرا نیز ذکر کرده بشارت داده بود که آن نیز عنقریب میسر خواهد شد انشاءالله تعالی وحده‌العزیزالملک‌الجبار والقهار. تمت .

نستعلیق ۱۴ و۱۵ سطری ۸×۱۴ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، برگ اول نسخه کسراست و از آخرهم سه برگ کسر داشته که از روی نسخه آستانقدس فتوکپی شده و ضمیمه گردیده است چند برگ اول وآخر وصالی شده وبه‌قسمتی از حروف متن آسیب رسانده است. دارای ۳+۱۹۴ گ ۱۴×۱۹/۵ س، کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی. مهر حاج سید سعید رادا رد . جلد تیماج ضربی‌دار زرد .

۹۰۸

حاشیهٔ حاشیهٔ شرح جدید تجریدالعقائد (کلام ــ عربی)

یادداشتهائی است تحقیقی از کمال‌الدین حسین‌بن محمدبن فخربن علی لاری زنده به‌سال ۹۲۸ هـ.ق. شاگرد جلال‌الدین دوانی، برحاشیهٔ استادش جلال‌الدین دوانی متوفی ۹۰۸ هـ.ق. برشرح جدید تجرید ملاعلی قوشچی متوفی ۷۸۹ هـ.ق. بر تجریدالعقائد خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن محمدبن حسن متوفی ۶۷۲ هـ.ق. حاشیهٔ دوانی که مشهور به ــ حاشیه قدیم دوانی ــ است شامل مقصد اول کتاب است وبیش ازاین حاشیه ندارد که مشتمل برامور عامه می‌باشد وحواشی لاری هم تا اواخر تقابل را دارد که آخر مقصد اول است تحت عنوان ــ قال‌الشارح ــ قال‌لمحشی ــ .

آغاز : بسمله قال‌لشارح فی‌الحاشیه اعنی من اتصف من محبوبیه بزیاده‌الکرم فی‌الجمله اقول اراد بالزیاده علی بعض ما عداه‌الذی هوالمضاف الیه فاشار بقید فی‌الجمله ...

انجام : والاولی ان یقال فی‌الجواب ان‌الشارح لم یدع ان‌المضاف اخص مطلقا من‌المقابل بل سلم هذاالحکم ... اذ یمکن ان یمنع کون‌المضاف قسما من‌المقابل بل یمنع کونه اخص منه مطلقا قان‌القسم هو مجموع‌المقابل‌المضاف والمضاف قیدالقسم یجوزان اعم من وجه ومطلقاً بالنسبه الی‌المقسم . تمت کتابة‌الحاشیه علی‌الحاشیه القدیمه علی‌الشرح‌التجرید ...

شکسته نستعلیق ۱۷ سطری ۵×۱۳ س؛ بخط محمدبن عنایت‌الله جیلانی لاهیجانی در دارالعباد یزد؛ درپشت‌صفحه

اول یادداشتی بخط لطفعلی‌بن فراق‌خان مورخ ۱۰۸۵ هـ.ق. درکوه کیلویه، مهر حاج سید سعید را دارد، دارای ۱۴۵ گ ۱۰×۱۹/۵ س، جلد تیماج قهوه‌ئی لولائی.

۹۰۹

مجموعه:

۱ــ حاشیهٔ شرح حکمت‌العین (فلسفه ــ عربی)

نجم‌الدین علی‌بن عمر شافعی قزوینی معروف به‌دبیران‌کاتبی متوفی ۶۷۵هـ.ق. کتابی درفلسفه نگاشته بنام ــ حکمة‌العین ــ که شمس‌الدین محمدبن مبارکشاه بخارائی مشهور به ــ میرک بخاری ــ از دانایان سدهٔ هشتم هجری برآن شرحی نبشته که بنام ــ شرح حکمت‌العین ــ شناخته شده وملامیرزاجان حبیب‌الله باغنوی شیرازی متوفی ۹۸۱ هـ.ق. برآن حاشیه نگاشته است که همین نسخه حاضرمی‌باشد که تا پایان مقالهٔ دوم (امورعامه) را دارد. ازبرگ ۱۲۰ــ۱.

آغاز: بسمله قوله‌الحکمة استکمال‌النفس اه‌الاستکمال مصدر والمصدر قد یطلق ویراد بها معانیهاالنسبیه وقد یطلق ویراد بهاالحاصل بالمصدر مثلا ...

انجام: غیرمتناه آخر معدوم بمجرد وجودهما فی‌الفعل فیلزم ان لایقدرالعقل علی تعلقها هف. هذا آخر ما تیسر لی فی‌الابحاث‌المتعلقة بمباحث‌الامورالعامة.تم.

۲ــ حاشیهٔ شرح جامع‌الدقایق ...؟ (منطق ــ عربی)

نسخه‌ای است بدون خطبه، وجای عنوانها نانویس، وکاتب هم آنرا ناتمام رها کرده است. موجودی نسخه حدود ۱۰ برگ بیشتر نیست. به‌حواشی‌وتعلیقاتی می‌ماند برشرح یکی‌از متون منطقی که درآن از ــ صحاح‌اللغه ــ و ــ شفاء ــ یاد

می‌کند، دربرگ چهارم آمده : الضمیر ههنا راجع الی‌التصور المذکور کلام‌المصنف فی جامع‌الدقایق ... دربرگ پنجم آمده : فالی ما یناسبه من‌القول‌الشارح ... وچون می‌دانیم که کاتبی، نجم‌الدین ابی‌الحسن علی‌بن عمر کاتبی متوفی ٦٧٥ هـ.ق. کتاب جامع وپرارزشی درمنطق دارد بنام جامع‌الدقایق کشف‌الحقایق، که شرحی هم براین کتاب بنام ــ کشف ... موجود است، آیا ممکن‌است که این رساله، حاشیه‌ای بر شرح جامع‌الدقایق کاتبی باشد ؟

آغاز : بسمله یلزم من ذلك مما ذکره توقف‌الشروع فی‌المقدمه علی‌المقدمه بل علی‌الشروع لان ما یجب‌ان یعلم فی علم اجزاوه والضمیر فی فیه عائد الی‌المنطق...

انجام موجود : الذی هو فاعل‌الحرکه بالذات بواسطة‌المنشار لان‌الحرکه انما صدرت فی‌النجار .

۳ــ حاشیهٔ تهذیب‌المنطق = شرح .. **(منطق ــ عربی)**

اصل از سعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۲ هـ.ق. وگزارشی ازنوهٔ مؤلف . شیخ‌الاسلام احمدبن یحیی‌بن محمدبن سعدالدین تفتازانی متوفی حدود ۹۰٦ هـ.ق. شرحی است مزجی وتحقیقی که نسخه ما تا بحث دلالت را دارد .

آغاز : بسمله احسن ما یوشح به صدرالمنطق والکلام واحری ما اجری الیه عنان‌الاهتمام ... (بعداز دوصفحه) فقال یتسنا «بسم‌الله» الجامع لصفات‌الالوهیه المنعوت بنعوت‌الربوبیه ...

انجام موجود : ویمکن ان یقال لاضد فی‌الالتزام ان هذااللفظ مفید حین قصد.

رساله اول نستعلیق ۱۹ سطری ٥×۱۲/٥ س، بخط محمدباقربن آقا عرب شیرازی در ۱۰۰٦ هـ.ق. دراصفهان در

مدرسه ملاعبدالله معلق بحواشی، ملامیرزا ، قاضی‌زاده ، گرهرودی، ازبرگ ۱۲۰–۱ رساله دوم شکسته نستعلیق ۱۵ سطری ۵×۱۲ س، ناقص‌الآخر، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. ازبرگ ۱۳۸–۱۳۰ . درپشت صفحه اول مهر بیضی‌شکل با سجع «محمدباقربن محمدتقی‌الموسوی» درآخر نسخه پنج برگ نانویس اضافی . جلد تیماج قهوه‌ئی کلاً دارای ۱۳۸ گ ۱۰×۱۹ س .

۹۱۰

مجموعه :

۱– اختلاف هجاء قرآنی (تجوید وقرائت – فارسی)

تألیف ابوبکر احمدبن حسین‌بن مهران (مهران) اصفهانی نیشابوری متوفی شوال ۳۸۱ هـ.ق. بن هشتادسالگی درییان رسم‌الخط قرآن که بترتیب سوره‌ها و تحت عنوان – باب – آمده است . این رساله، نمونه‌ای ازنثر پارسی علمی درقرن چهارم هجری است . نسخه دیگری بشماره ۴۰۳/۱ بنگرید ازبرگ ۹–۱ .

آغاز : بسمله حمد له قال‌الشیخ‌الامام ابوبکربن ... درخواستند ازمن یاران بیان‌کردن اختلافهای‌هجا که درقرآن هست که درکرانهای اهل حجاز واهل شام و اهل حرم نبشته‌اند وازجمله آنها که مختلف است ...

انجام : جماعتی ازامامان وفقیهان وبزرگان دین چنین گفته‌اند که واجب‌است برمقریان وقاریان و دینیان که هریك ازایشان هم‌خط‌بداند وبعدازآن بنوشتن‌مصحف مشغول گردد تا عندالله آثم نشود .

۲– گفتارهای گوناگون (تجوید وقرائت – فارسی)

درپشت برگ ۹ . ابیات مختلف که با – بسم‌الله – شروع شده است . مثلاً:

خسرو ــ بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم ــ طرفه خطاییست زفرس قدیم ... دربرگ ۱۰ قطعه‌ای ازناصرخسرو در روی برگ ۱۱ سئوال وجواب تجوید .

۳ــ قرائت نافع (تجوید وقرائت ــ فارسی)

رساله‌ای است درقرائت نافع به‌روایت ورش وقالون . ازبرگ ۱۴ــ۱۱ .

آغاز : بسمله اما بعد این رساله‌ایست دربیان قواعد کلیهٔ قراء عشره با بعضی دلائل و وجوهات متفرقه که این فقیر حقیر جمع وتألیف نموده ــ بدانکه نافع مدنی است واعوذ بالله من‌الشیطان‌الرجیم درمحل تلاوه آهسته تلفظ می‌کند و راویان وی که ورش وقالون‌اند ...

انجام : و درام‌الکتاب ملك یوم‌الدین می‌خواند .

۴ــ مخارج حروف = رساله در ... (تجوید وقرائت ــ فارسی)

این رساله دربیان احکام قرآن وتجوید ومخارج حروف است ومشتمل بر شش فصل : ۱ــ درمخارج حروف که شانزده است ۲ــ دراحکام نون ساکن وتنوین ۳ــ دراحکام مدها ۴ــ درترقیق وتفخیم ۵ــ دراظهار وادغام وساکن‌ها ۶ــ قرائت قراء سبعه . ازبرگ ۱۸ــ۱۵ .

آغاز : بسمله حمد له اما بعد این حروف چند که ذکر می‌شود از استدعای بعضی‌ازطالبان‌قرآن... فصل‌اول درمخارج حروف ومخارج حروف شانزده است ...

انجام : فاتحه وسوره درست ندانسته باشد ونماز وی قبول نیست .

۵ــ وقف (تجوید ــ فارسی)

منظومه‌ای است در بیست بیت و در دوصفحه با مطلع :

حافظا این نظم را بشنو کنون تا تو را در وقف باشد رهنمون

نسخه دیگری ازاین رساله را به‌شماره ۴۰۳/۲ ببینید .

۶ـ وقوف سجاوندی (تجوید وقرائت ـ فارسی وعربی)

دیباچه کتاب فارسی است واصل کتاب بعربی نگاشته شده، تألیف محمدبن محمدبن عبدالرشیدبن طیفور سراج‌الدین ابوطاهر سجاوندی حنفی متوفی حدود ۶۰۰ تا ۷۰۰ هـ.ق. که درآن کلمات جملات قرآن کریم بترتیب سوره‌ها ازفاتحه تا ناس با علامت وقف ومحل وقف کلمات را آورده (ر.ك.: بشماره ۴۰۳/۶) دیباچه نسخه موجود آشفته است . ازبرگ ۱۱۶ـ۱۹ درآخر نسخه سه‌برگ یادداشتهای متفرقه تجویدی .

آغاز : بسله حمد له بدانکه این وقف را فخرالاسلام ... سجاوند ... بر پنج مرتبه نهاده است لازم. مطلق. جایزه .. سوره فاتحه‌الکتاب سبع آیات وهی مکیه ثم مدنیه بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم العالمین لاالرحیم ..

انجام : لا اله‌الناس لا فی صدورالناس لا من‌الجنه والناس .

این مجموعه بخط نستعلیق ۱۹ـ۱۴ سطری ۸×۱۴/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان و رموز شنگرف، درآخر نسخه یادداشت بیع‌سلطان‌القراء ازتهران در ۱۲۹۰ هـ.ق. کلاً دارای ۱۱۹ گ ۱۵×۱۹/۵ س، مهر حاج سید سعید را دارد. جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی .

۹۱۱

مجموعه :

۱- حاشیهٔ مختصر خطائی = حاشیه مختصر تلخیص‌المفتاح

(بلاغت - عربی)

ابی‌یعقوب سراج‌الدین یوسف بن ابی‌بکر بن محمد بن علی سکاکی متوفی ۶۲۶ ه.ق.، کتابی بنام (مفتاح‌العلوم) تألیف نموده‌است که حاوی علوم ادبی می‌باشد. قسم سوم این کتاب که ویژه علوم بلاغت (معانی وبیان) است وسیله جلال‌الدین محمد بن عبدالرحمن بن عمر قزوینی معروف به‌خطیب دمشق متوفی ۷۳۹ه.ق. خلاصه شده وبنام(تلخیص‌المفتاح) موسوم است. تلخیص‌المفتاح را سعدالدین مسعود بن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۲ ه.ق. دوشرح کرده است که یکی را (المطول) ودیگری را (المختصر) گویند. کتاب المختصر دارای حواشی متعددی است که مشهورترین آنها حاشیه ایست از نظام‌الدین عشان بن عبدالله خطائی متوفی ۹۰۱ ه.ق. که‌یك پنجم مختصر را بیشتر حاشیه‌ننوشته یعنی ازآغاز تا مبحث‌تعریف مسندالیه‌بضمیر تعلیقاتی دارد وهمین نسخه موجود است که درسال ۱۲۵۶ ه.ق. درکلکته چاپ شده است. ازبرگ ۸٤-۱.

آغاز : بسمله نحمدك اللهم علی ماأعطینا من سوابغ النعم وبوالغ الحکم ونصلی علی نبیك الهادی للعرب والعجم علی وجه اکمل و اتم قوله نحمدك آثرا الحمد علی الشکر لأن الحمد یعم الفضائل ...

انجام : قوله وقد ترك الخطاب مع معین قال فی قول السکاکی وحق الخطاب.. فیقال ترك السعین الی غیر معین اوالخطاب.

۲ــ حاشیهٔ حاشیهٔ مختصر خطائی = حاشیه حاشیه مختصر تلخیص‌المفتاح (بلاغت ــ عربی)

از ملاعبدالله‌یزدی شاه‌آبادی متوفی ۹۸۱ هـ.ق. که آن‌را در شیراز ۱۷ذی‌حجه ۹۶۲ هـ.ق. ساخته است در مدرسه منصوریه. از برگ ۱۹۰ــ۸۶ . (حواشی و یادداشتهای ملاعبدالله برحاشیهٔ مختصر خطاطی است که فوقاً مذکور افتاد) .

آغاز: بسله حمدالمن خلق‌الانسان علمه‌البیان وشکرا لمن‌علمه‌بدائع‌المعانی... قوله نحمدك اللهم‌الاصل فیه یا الله...

انجام : قوله والمرجو من‌الله تحسن‌الخاتمه اصلاح‌العاقبه انه علی مایشاءقدیر و باجابة دعا الراجین جدیر والحمدلله علی توفیق‌الاتمام والسلام .

هردو رساله بخط شکسته نستعلیق شیرین۱۷ سطری ۱۲/۵×۴ س، بخط شیخ علی‌بن استاد رضا کفاش قمی که رساله اول را درچهارشنبه از ماه ربیع‌الاول ۱۰۴۳ هـ.ق. و رساله دوم را در ۱۰۴۴ هـ.ق. نوشته است عناوین ــ قوله ــ ونشان متن شنگرف، دارای ۱۹۰ گ ۸/۵×۱۹/۵ س، مهر حاج سیدسعیدرا دارد. جلد تیماج سرخ لایه‌ئی‌عطف‌پارچه‌ئی.

۹۱۲

مجموعه :

۱ــ حاشیهٔ شرح تجریدالعقائد (کلام ــ عربی)

تعلیقاتی است ازشمس‌الدین‌محمدبن‌احمدخفری متوفی ۹۵۷ هـ.ق. برشرح علاءالدین علی‌قوشچی متوفی ۸۷۹ هـ.ق. برتجریدالعقائد خواجه نصیرالدین‌طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. از برگ ۲۹ــ۱.

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی‌سیدالمرسلین محمد وآله الطاهرین. فقیول‌الفقیر الی‌الله‌الغنی محمدبن احمدالخفر هذه تعلیقات اتفقت منی علی شرح‌الهیات‌التجرید قد جمعتها تذکرة لمن‌له... استدل علی وجودالواجب‌الخ اختارالمصنف قدس‌سره فی‌اثبات‌الواجب منهج‌الحکماء الالهیین ...

انجام : کان واجب‌الوجود بذاته واجب‌الوجود لغیره .

۲ــ حاشیة حاشیة شرح تجریدالعقائد (کلام ــ عربی)

یادداشتهایی است از خلیفه سلطان، سید علاءالدین حسین‌بن‌رفیع‌الدین محمد مرعشی‌آملی اصفهانی متوفی ۱۰٦٤ هـ.ق. بر بخش الهیات از حاشیه شمس‌الدین محمدبن‌احمد خفری متوفی ۹۵۷ هـ.ق. برشرح علاءالدین قوشچی متوفی۸۷۹هـ.ق. برتجریدالعقائد خواجه‌نصیرالدین طوسی متوفی ٦۷۲ هـ.ق. ازبرگ ٤٦ــ۲۹ .

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین والصلوة والسلام علی‌محمدوآله‌الطاهرین. فهذه تعلیقات کتبها العبدالفریق فی‌بحر... واوثق الخ لان‌صورت‌الطرق الاخرشبیهة بصورة ...

انجام: وحث مهیة‌الجنس ای‌حیث یکون‌مهیه‌الجنس اومهیة‌النوع‌عین‌الوجود.

۳ــ تصور وتصدیق = رسالة فی‌التصور والتصدیق (منطق ــ عربی)

ازملاصدرا شیرازی، محمدبن‌ابراهیم متوفی ۱۰۵۰ هـ.ق. که‌این رساله‌بخوبی ازاین مسأله منطقی بحث کرده وازسخنان قطب‌الدین رازی درشرح شمسیه ومطالع و رساله تصور وتصدیق نیزخرده گرفته است. این رساله درسال ۱۳۱۱ هـ.ق. ضمیمه کتاب الجوهرالنضید، چاپ سنگی شده است در تهران ازبرگ ٥٤ــ٤٦ برگ ٥۸

و۵۷ نانویس .

آغاز : بسمله تصورنا امامك وصدقنا رسالاتك ... اعلم انالعلم عبارة عن حضور صورةالاشياء عندالعقل ونسبته الىالمعلوم كنسبة الوجود الىالمهية ...

انجام : وادراك ذلك يحتاج الى لطف قريحة لهذا ناسح اما فىباب‌التصور والتصديق واللهالموفق والمعين .

٤ــ حاشيهٔ حاشيهٔ شرح تجريدالعقائد (کلام ــ عربی)

تجريدالعقائد ازخواجه‌نصيرالدين‌طوسى متوفى ٦٧٢ هـ.ق. است و شرح از علاءالدين على‌قوشچى متوفى۸۷۹ هـ.ق. وحاشيه ازشمس‌الدين‌محمدبن‌احمدخفرى متوفى ۹۵۷ هـ.ق. و حاشيه دوم كه همين نسخه موجود باشد ازملاعبدالرزاق‌بن‌على بن‌حسين لاهيجى قمى متخلص به ــ فياض ــ متوفى ۱۰۷۲ هـ.ق. حواشى است بربخش الهيات. از برگ ۷۰ــ۵۹ .

آغاز : بسمله الحمدلصانع‌السموات‌العلى و خالق الارضين‌السفلى و له‌الاسماء الحسنى ... و بعد فيقول العبدالراجى ... قال‌المصنف اعلى‌الله مقاله‌السقصدالثالث فى‌اثبات‌الصانع اى‌صانع‌العالم فلى انااللام للعهد ...

انجام موجود : و مراتبه اربع انما احتج فى‌عمله .

این مجموعه بخط نستعلیق ۲۱ سطری ۸/۵×۱۵س، تحریررسالهٔ اول ۷۱ رجب ۱۲۱۵ هـ.ق. درهامش صفحه آخر از رسالهٔ سوم چنین آمده‌است «فى‌يوم ثامن عشر من‌شهر ذى حجةالحرام اعنى يوم‌الغدير من‌شهور سنته۱۲۱۷ استولى مسعودبن عبدالعزيزالوهابى لعنهماالله بكربلا وقتل اهاليها و مجاوريها و سلبهم ... » . درآخر رساله دوم نام کاتب آمده :

کرم‌علی بنکشی تاریخ فراغت ازکتابت ۱۲ شعبان ۱۲۱۵ هـ.ق. رساله چهارم‌ناقص‌الآخراست. کلاً دارای ۷۰گ ۱٤/٥×۱۹/٥ س، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی، مهر حاج‌سید سعید را دارد.

۹۱۳

دلیل‌الدعاء = ؟ **(دعا ــ فارسی)**

نسخه‌ای است بدون آغاز و خاتمه و نام اصلی آن دست نداد. در موارد متعددی نویسنده ازکتاب دیگرش بنام ــ فرح‌الحزین وذخرالعالمین ــ یاد می‌کند، درجای دیگر گوید: وتفصیل این اجمال در رسالهٔ و جیزهٔ فقیر مذکور است . در جای‌دیگری گوید: اما استاد (ره) درکتاب لسان‌الخواص... (البته‌آقارضی‌قزوینی متوفی ۱۰۹٦ هـ.ق. کتابی به‌این نام دارد). در مورد دیگری می‌گوید: تفصیل این اجمال از شرح شافی استاد قدس‌سره وحواشی فقیر برآن ظاهر می‌شود .

پیداست که کتاب شافی تألیف ملاخلیل‌بن‌غازی قزوینی متوفی ۱۰۸۹ هـ.ق. است وشاگردش حاج‌ملامحمد مهدی‌بن‌ملاعلی‌اصغر قزوینی متوفی حدود ۱۱۲۹ هـ.ق. حاشیه‌ای برشافی دارد، همچنین همین‌محشی‌کتابی‌دارد بنام‌ذخرالعالمین‌ــ، بنابراین باید گفت مؤلف نسخه حاضر بموجب نصوص مندرج دراین کتاب حاج ملامحمدمهدی‌بن‌ملاعلی‌اصغر قزوینی متوفی ۱۱۲۹ هـ.ق. می‌باشد و این‌کتاب‌هم‌ــ دلیل‌الدعاء ــ اوست . اولین دعای موجود ــ دعای حمیدی ــ وآخرین دعا ــ پانزدهم مناجات زاهدین ــ چنین می‌نماید که کتاب دو مقصد است ــ مقصد اول شامل چهل ویك دعا و مقصد دوم در ذکر اصل ادعیه منقوله ازمصباح‌کفعمی و ملحقات آن، اول دعای جوشن‌کبیرکه مرویست‌ازحضرت‌پیغمبر(ص) وآن‌صدفصل

است وهرفصلی مشتمل برده اسم از اسماء الهی ... هرفصلی را با ترجمه زیرنویس وتوضیحات لغوی وادبی و تفسیری و ... و شرحی تحت‌عنوان ــ قوله ــ آورده. پس‌ازاین‌دعا وشرح مفصل‌آن کــه قسمت اعظم کتاب راشامل است بــاب سیم در مناجاتها و دراین‌باب هیجده مناجات مذکور می‌شود مناجات اول منسوب به‌حضرت امیرالمؤمنین(ع)... پانزدهم مناجات زاهــدین که آخرین بخش این کتاب است و بیشتر ندارد .

آغاز موجود : دوم دعای حمیدی که مرویست ازحضرت پیغمبر(ص) و آن این است: بسماللهم انك حمید مجید ودود شکور کریم ...

انجام : من‌صفوتك‌الابرار من‌خاصتك یا ارحم‌الراحمین . تمت

نسخ و نستعلیق ۲۳ سطری ۷×۱۵/۵ س؛ تحریرسدهٔ ۱۳ هـ.ق. عناوین وترجمه‌های زیرنویس شنگرف؛ ناقص‌الاول کسرنویسی شده وکاغذ فرنگی آب‌دیده؛ مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد تیماج مشکی ضربی‌دار. قطع۱۱/۵×۱۹/۵س.

۹۱۴

صحیفهٔ سجادیه = صحیفهٔ کامله سجادیه (ادعیه ــ عربی)

ادعیه‌ای‌است از انشائیات حضرت امام زین‌العابدین(ع) متوفی ۹۳هـ.ق. کــه حاوی مطالب فالیه و دقایق عارفانه مشتمل برپنجاه‌وچهار دعاء اصل و چهارده دعاء معروف به‌ملحقات (ر.ك.: شماره ۷۸۱) .

آغاز : بسمله حدثنا السیدالاجل نجم‌الدین‌بهــاءالشرف ابوالحسن محــمدبن الحسن‌بن‌احمد...

انجام : صفوتك الابرار من‌خاصتك یا ارحم‌الراحمین . تمت

نسخ ونستعلیق ١٤ سطری مُعَرب، تحریر سدهٔ ١٢ هـ.ق. عناوین شنگرف، برگ اول نونویسی‌شده، مهر حاج‌سید سعید را دارد. جلد تیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار. قطع ١٢×٢٠.

۹۱۵

مجموعه:

۱ــ طوالع‌الانوار من مطالع‌الانظار (کلام ــ عربی)

ازقاضی بیضاوی، عبدالله‌بن عمرشافعی متوفی ٦٨٥ هـ.ق. ازجمله متون‌جامع ومختصر علم کلام است شامل یك‌مقدمه و سه‌کتاب. مقدمه درسه‌باب. باب اول در مباحث مربوط‌به‌نظر، مشتمل برچند فصل .. کتاب اول درطبیعیات، دارای سه‌باب. کتاب دوم در الهیات درچند باب. کتاب سوم درنبوت مشتمل برچند مبحث. این کتاب بالغ بر سی‌شرح وحاشیه دارد. ازبرگ ٤٨ــ١.

آغاز: بسمله‌الحمد لمن‌وجب وجوده و بقاوه وامتنع عدمه و فنأوه دل علی وجوده ... و سمیته طوالع‌الانوار من‌مطالع‌الانظار... فمقصود الکتاب مرتب علی مقدمه وثلثه کتب‌الاول ففی مباحث یتعلق بالنظرو فیها فصول فصل‌الاول فی‌المبادی اعلم ...

انجام: ومانقل من‌المطاعن فله محامل وتأویلات ومع‌ذلك فلایعادل ماورد فی مناقبهم وکل عن آثارهم نفعناالله بمحبتهم‌اجمعین ... وفیضه‌النعیم انه سمیع مجیب والحمدلله علی نعمائه ... تم.

۲ــ شمسیه = الرسالة‌الشمسیة فی قواعدالمنطقیة (منطق ــ عربی)

تألیف نجم‌الدین عمربن علی قزوینی معروف‌به ــ کاتبی ــ متوفی ٦٩٣ هـ.ق.

شاگرد خواجه نصیرالدین طوسی، شامل یك مقدمه وسه مقاله وخاتمه، مقدمه در دو بحث ۱ــ درماهیت منطق ۲ــ درموضوع منطق مقاله اول درمفردات، شامل چهار فصل . مقاله دوم در قضایا واحکام آن دریك مقدمه وسه فصل .

مقاله سوم درقیاس . مشتمل برسه فصل . مؤلف، این‌کتاب را بدستور صاحب دیوان بهاءالدین محمد نگاشته است ونسخهٔ ما فاقد دیباچهٔ آنست . این‌کتاب چاپ شده‌است ازبرگ ٦٧ــ٤٩ .

آغاز : علی مقدمة و ثلث مقالات وخاتمة . ففیها بحثان‌الاول فی‌ماهیةالمنطق‌و بیان‌الحاجةالیه .

انجام : لامتناع ان یکون جزءالشیء مطلوباً بثبوته له بالبرهان ولیکن هــذا آخرالکلام فی‌هذه‌الرسالة والحمدلله رب‌العالمین تمت .

۳ــ آداب‌البحث = آداب‌الفاضل شمس‌الدین (منطق ــ عربی)

تألیف سمرقندی، شمس‌الدین محمدبن اشرف حسینی حکیم متوفی حدود٦۰۰ هـ.ق. که آن‌را بخاطر شرف‌الدین عبدالرحمان درسه فصل بطور موجز نگاشته است، فصل اول درتعریف‌های مناظره . فصل دوم درترتیب بحث، فصل سوم درمسائلی‌که مؤلف ابداع کرده‌است‌که دراینجا سه مسأله را بیان می‌دارد، یکی برگرفته شده از علم‌کلام، دیگری ازحکمت وسومین ازخلاف. این رساله ازمشهورترین کتابهای این فن است‌که برآن شروح وحواشی متعددی نگاشته شده‌است ازبرگ ۷۲ــ٦۸ .

آغاز : بسمله‌المنة لواهب‌العقل هذه رسالة فی‌آداب‌البحث یحتاج‌الیها کل‌متعلم لتکون حافظة له فی‌البحث من‌الضلالة و ...

انجام : وان لم‌یکن یلزم‌العلیة وبها یحصل‌المطلوب والله اعلم‌بالصواب .

٤ــ الملخص فی‌الهیئة (ستاره‌شناسی ــ عربی)

از چغمینی . محمودبن محمدبن عمر خوارزمی متوفی ۷٤٥ هـ.ق. دریك‌مقدمه و دومقاله . مقدمه دربیان اقسام اجسام بطور اجمال، مقاله اول دربیان هیئت افلاك وآنچه بآن‌متعلق است درپنج باب مقاله دوم دربیان هیئت زمین وآنچه بدان مربوط است درسه باب . ازبرگ ۹۲ــ۷۲ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله کفاءافضاله والصلوة علی نبیه محمدوآله یقول‌الفقیر ... انی الفت هذاالکتاب فی هیئةالعالم تذکرة لکل عالم ...

انجام : بعشرة ایام و عشرین ساعه ونصف ساعة بالتقریب .

٥ــ هدایةالحکمه = الهدایةالاثیریه (حکمت ــ عربی)

تألیف اثیرالدین ابهری، مفضل‌بن عمر متوفی حدود ٦٦۰ هـ.ق. ازجمله متون مختصرهٔ حکمت است، مشتمل برسه بخش . قسم اول درمنطق، قسم دوم درطبیعیات قسم سوم درالهیات،که برآن شروح و حواشی متعددی نگاشته‌شده . نسخهٔ موجود شامل قسم دوم و سوم (طبیعیات والهیات) آنست ازبرگ ۱۱۰ــ۹۳ .

آغاز : بسمله‌القسم‌الثانی‌فی‌الطبیعیات وهو مرتب علی ثلثة فنون . الاول فیمایعم الاجسام وهو مشتمل علی فصول . فی‌ابطال‌الجزءالذی لایتجزی ...

انجام : والوقوف علی مذهب‌الحکماء فلیرجع الی کتابناالسمی بزبدةالاسرار. تم‌الکتاب .

٦ــ نصاب عربی ترکی (لغتنامه‌ها ــ عربی ترکی)

ازبرگ ۱۱٤ــ۱۱۰ .

آغاز : بسمله‌القطعة الاولی .

خبر انك قبل‌اویمك زرع‌اکمك‌قول‌غلام خلق برنسق‌خرق برنسق‌اولوکشیدرمام

انجام :

فوکشی جار دراستی جار منهبر دراقچی رجل ایق‌کعب طویق خف ادکضوثخین

این مجموعه بخط نستعلیق ۲۳ سطری ٥×۱٥ س ، تحریر اوائل ذی‌قعده ۱۰۳٤ هـ.ق. کلاً دارای ۱۱٤ گ ۱۰×۱۹/٥ س، کاغذ اصفهانی، مهر حاج سید سعید رادارد. جلد مقوا کالینگور لاجوردی رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ .

۹۱٦

فقه شافعی (عربی)

ناشناخته . این نسخه ازاول وآخر، ناقص‌است . متنی‌است کهن‌که درآن از مُزنی، اسماعیل‌بن یحیی‌بن عمر و مصری مزنی شافعی متوفی ۲٦٤ هـ.ق. نخستین کسی‌که فتاوی شافعی را جمع و تدوین نمود وابن‌سریج ابوالعباس احمدبن عمربن سریج متوفی ۳۰٦ هـ.ق. فقیه بزرگ شافعی وقاضی شیراز، واز اصطخری، ابوسعید حسن‌بن احمدبن زیدبن عیسی متوفی ۲۸ هـ.ق. قاضی قم واز اعاظم فقهای شافعی، ونیز از ابن حداد مصری شافعی، محمدبن احمد متوفی ۳٤٤ هـ.ق. که از اکابر محققین فقهای‌شافعیه بوده‌است یاد می‌کند وهمچنین درمواردی‌به‌کتاب ــ تلخیص ــ که گویا همان ــ التلخیص فی‌الفروع ــ تألیف ابوالعباس احمدبن محمد طبری شافعی متوفی ۳۳٥ هـ.ق. باشد وکتاب ــ المجموع ــ که شاید (المجموع فی‌فروع الشافعیه) تألیف ابی علی حسین‌بن شعیب معروف به‌ابن سنجی متوفی ٤۳۰ هـ.ق. است استشهاد جسته و فتاوی و اقوالی ازاین‌دو کتاب نقل می‌کند، مطالب تحت

عنوان‌های ــ باب، کتاب، فصل ــ آمده ، شیوهٔ مؤلف اینست‌که درهر بابی، ابتدا، مسائل منصوصه وتخریج شده را ذکرمی‌کند وسپس مواردی راکه ابوحنیفه برخلاف قواعد شافعی فتوی داده است متذکر می‌گردد و گیگاه رأی مالك را نیز اضافه می‌نماید . ظاهراً مؤلف از فقهای مصر باشد، چه درمواضع متعددی می‌گوید : قال‌العراقیون من اصحابنا، که نظر فقهای عراقی‌ها را با فقهای مثلا مصر مقایسه می‌نماید . ابواب و فصول کتاب ازاین قراراست :

سه فصل ازباب بیع معیب ؟

باب بیع‌المصراة . دراین باب فصلی نیست .

باب‌الخراج بالضمان . این باب شامل ۱۲ فصل است .

باب‌البیع شرط‌البراءة من‌العیوب .

باب‌الاستبراء فی‌العیب .

باب بیع‌المرابحه . یك فصل دارد .

باب تفریق‌الصفقه من جمعها .

باب اختلاف‌المتبایعین . دراین باب یك فرع وسه فصل است .

باب‌الشروط فی‌العقد شامل چهار فصل .

باب‌النهی عن بیع‌الغرر و عشب‌الفجل . شامل دوفصل .

باب بیع حبل‌الحبله والملامسه والمنابذه وشری‌الاعمی . یك فصل .

باب‌النهی عن بیعتین فی‌بیعة .

باب لایبیع حاضر لباد والنهی عن تلقی‌الرکبان .

باب‌النهی عن بیع وسلف یك فصل دارد .

باب تجارت‌الوصی بمال‌الصبی . دارای یك فصل .

باب مداینة‌العبد ، دارای یك فصل .

باب بیع‌الکلاب . دارای یك فصل .

کتاب السّلم . شامل ده فصل .

باب مالا یجوزالسلم فیه .

باب‌السعیر والاحتکار . دریك فصل .

باب امتناع ذی‌الحق من حقه ومالا یلزمه قبوله .

کتاب‌الرهن شامل بیست وهفت فصل ویك فرع .

باب‌الرهن والجنیل واختلاف‌التراهنین درسه فصل .

باب‌الزیادة فی‌الرهن وما یحدث فیه دوفصل دارد .

باب‌الرهن جمع بین شیئین مختلفین من نبات‌الارض وبنا و غیره .

باب‌الشروط فی‌الرهن سه فصل دارد .

باب‌الرهن غیر مضمون در دوفصل .

کتاب‌التفلیس شامل شش فصل .

باب‌العهد فی مال‌المفلس .

باب حبس‌المفلس دریك فصل .

کتاب‌الحَجر، یك فصل .

کتاب‌الصلح، دارای پنج فصل .

کتاب‌الحواله، شامل نه فصل .

کتاب‌الشرکة در دوفصل .

باب‌الرجل یبیع الشیئ الی اجل ثم یشتریه قبل حلول‌الاجل باقل‌منه . یك فصل ویك فرع .

کتاب‌الضمان دریك فصل .

آغاز موجود : قال‌القاضی الامام رحمه‌الله ان باعه بلفظ قام فراش ... (دربرگ سوم) فصل لواشتری شیئاً و وجده معیبا ثبت‌له ...

انجام موجود : یرتفع‌العقد من حینه، وقلنا جنایة کافة سماویة لم‌یرجع .

نسخ ۱۶ سطری ۱۲/۵×۱۵ س، تحریر سدهٔ ۹ هـ.ق.
دارای ۱۵۶ گ ۱۵/۵×۱۹/۵ س، کاغذ دولت‌آبادی، نسخه صدراً و ذیلاً ناقص است . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی، مهرحاج سید سعید را دارد .

۹۱۷

حاشیهٔ حل مشکلات‌الاشارات = حاشیه شرح اشارات (حکمت ـ عربی)

شیخ‌الرئیس ابی علی حسین‌بن عبدالله معروف به‌ابن‌سینا متوفی ۴۲۸ هـ.ق. کتاب جامعی درمنطق وحکمت نگاشته است بنام ـ الاشارات والتنبیهات فی‌المنطق والحکمة ـ که برآن شروح وحواشی چند نگاشته شده‌است، ازآن جمله است شرح خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن حسن متوفی ۶۷۹ هـ.ق. که خواجه دراین شرح اعتراضات فخر رازی متوفی ۶۰۶ هـ.ق. را رد کرده است و از ابن‌سینا دفاع نموده ـ شرح خواجه نصیر ـ بنام ـ حل مشکلات‌الاشارات ـ یا شرح اشارات معروف است، براین شرح حواشی متعددی هست‌که یکی‌از آنها حاشیه آقاحسین‌بن آقاجمال‌الدین محمد خوانساری متوفی ۱۰۹۹ هـ.ق. می‌باشدکه همین نسخه موجود است .

تعلیقاتی است بربخش طبیعیات والهیات شرح اشارات، مطالب تحت عنوان ــ قوله، قوله، وقال‌المحاکم . قال‌الشارح ــ آمده .

آغاز : بسمله قوله لایخفی علی‌الناظر ان‌المذکور آه . لایخفی ان‌الکلام‌المحاکم لایدل علی ان هذاالنمط فی‌الوجودالمطلق وفی بیان ان‌الوجودات‌الخاصة علل له‌بل انّه فی‌الوجودالمطلق وفی‌الوجودات خاصة ...

انجام : وله هذا آخر ماتیسر لنا من‌الکلام علی‌الشرح وشرح‌الشرح و حاشیة المحقق‌الشیرازی‌الباغنوی .

نسخ ۱۹ سطری ۸×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۱ ه.ق. عنوان قوله شنگرف، معلق بحواشی باامضاء ــ محمدباقر ــ پشت صفحه اول یادداشت تملك ابی‌طالب‌بن عبدالکریم، با مهر بیضی‌شکل با سجع «ابوطالب‌بن میرزاموسوی» و مهر چهارگوشه دیگری با سجع«المذنب عبدالمجیدبن ابوطالب الحسینی» چند مهر دیگر داشته‌که پاك کرده‌اند دارای ۳۰۰ گ ۱۴×۱۹/۵ س، کاغذ فرنگی آهار مهره‌یی، جلد کالینگور سرخ عطف وگوشه پارچه سرمه‌یی . مهر حاج سید سعید را دارد .

۹۱۸

حاشیة شرح مختصرالاصول = حاشیة شرح مختصرالمنتهی

(اصول فقه ــ عربی)

ابن حاجب، جمال‌الدین عثمان‌بن عمر مالکی متوفی ۶۴۶ ه.ق. کتابی دراصول فقه نگاشته است . بنام «منتهی‌السئول والامل فی علمی‌الاصول والجدل» سپس آن

را گزین کرده‌است که بنام‌های مختصرالمنتهی و مختصر ابن‌حاجب معروف است . براین مختصر، شروحی و حـواشی نگاشته شده‌است ازجمـله شرح عضدالـدین عبدالرحمان‌بن احمد ایجی متوفی ۷۵۶ هـ.ق. و براین شرح حواشی متعددی نبشته آمده واز آن جمله است حاشیهٔ آقا جمال‌الدین‌بن آقاحسین‌بن جمال‌الدین‌خوانساری متوفی ۱۱۲۵ هـ.ق. که همین نسخهٔ موجود می‌باشدکه از اوائل مبحث کتاب تاآخر بحث سنّت وتمام مبحث اجماع وخبر واحد را دارد وشامل تحقیقات مفید و ارزندهٔ اصولی، فقهی، کـلامی حدیثی و ... می‌باشد، مطـالب تحت عنوان ــ قوله ــ قول‌الشارح ــ قوله فی‌الحاشیه ــ آمده .

آغاز : بسمله قول‌الشارح لان‌الدلیل وحی او غیره قال فی‌النهایة قـد تکرّر ذکرالوحی‌فی‌الحدیث ویقع علی‌الکتابة والاشارة والرسالة والالهام والکلام‌الخفی...

انجام مبحث سنّت : یحتمل ان یکون بعدالتأسی فلایکون فیه تعارض اصلا فلایلزم نسخ فتأمل .

آغاز مبحث اجماع : بسمله قول‌الشارح والاجماع لغة یطلق لمعنیین‌الشایـع تعدیة الاطلاق بعلی وکان‌العدول عنه الی‌اللام‌المفیدة للاختصاص ...

انجام مبحث اجماع : واما احتمال عدم‌القطع بکونه حجة فلایجری فی‌الاجماع علی طریقتنا کما لایخفی تست .

آغاز مبحث خبر واحد : بسمله قال‌الشارح‌السند هوالاخبار عن طریق‌المتن‌آه . ای السند بیان حال طریق‌المتن من‌کونه متواتراً اواحادا وطریق‌المتن هو نقل‌الناقلین له. ...

انجام این مبحث: قال‌الشارح ومنها ان‌الذین‌یکتمون ما انزل‌الله الآیة فی‌القرآن

المجید هکذا ان‌الذین یکتمون ما انزل .

نسخ ونستعلیق ۱۹ سطری ۷×۱۳ س، تاریخ تحریر مبحث اجماع ۱۱۰۶ هـ.ق. جای عناوین ـ قوله ـ نانویس و کمی هم باشنگرف . نسخه در زمان حیاة مؤلف نگاشته شده وبیشتر صفحات معلّق بحواشی با امضاء «منه سلمه‌الله ـ منه‌دام‌ظلّه» نسخه مصحح و دارای بلاغ است دارای ۳۷۹گ ۱۲×۱۹/۵ س، کاغذ فرنگی آهار مهره‌یی، نسخه را کاتب تا آخر ننوشته، دارای مهر کتابخانه مجدالدین، جلد کالینگور سبز عطف پارچه مشکی .

۹۱۹

مجموعه :

۱ـ الفیه **(فقه ـ عربی)**

تألیف شهید اول، شمس‌الدین محمدبن مکی مقتول بسال ۷۸۶ هـ.ق. دریك مقدمه وسه فصل‌وخاتمه پیرامون واجبات نمازکه بچاپ رسیده‌است . ازبرگ۳۰ـ۱ .

آغاز : بسمله حمدله وبعد فهذه رسالة وجیزة فی فرض‌الصلوة اجابةً‌لالتماس من طاعته حتم ...

۲ـ کلمات قصار رسول اکرم (ص) **(اخبار ـ عربی وفارسی)**

گزینه‌ای است از سخنان رسول اکرم (ص) با ترجمه ساده بصورت زیرنویس ازبرگ ۵۱ـ۳۱ .

آغاز : بسمله حدیث قال‌النبی (ص) اعمل لدیناك بقدر مقامك فیها واعمل لا خرتك بقدر ...

انجام : من مات فی شهر رمضان ومن مات یوم‌الجمعة .

۳ـ مواعظ ونصایح (اخلاق اسلامی ـ فارسی)

ترجمه و توضیح گزیده است از روایات اخلاقی شامل مساوی و محاسن اخلاق مثلا درمذمت دنیا و ریا در فوائد عفت ... ازبرگ ۷۳ـ۵۱ .

آغاز : درمذمت عصیان . قدوه ارباب قلوب شیخ محمدبن یعقوب درکافی ...

رسالهٔ اول بخط نسخ ۷ سطری۸/۵×۱۲/۵ س، بخط محمد طیّب‌بن حاجی محمد یوسف نوری در ۲۸ ذی‌قعده ۱۰۱۹ هـ.ق. و رسالهٔ دوم نسخ و نستعلیق ۱٤ سطری۸×۱۲ س، کـه کاتب آن‌را بپایان نرسانده تحریر سدهٔ ۱۱ هـ. ق. ترجمه‌های زیرنویس باشنگرف و رسالهٔ سوم نسخ۱٦ سطری ۱۱/۵×۱٦ س . تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. عنوانها شنگرف، کلاً دارای ۷۳گ ۱۳×۱۹/۵ س، مهر حاج سید سعید را دارد. جلد کالینگور لاجوردی عطف وگوشه پارچه سرخ .

۹۲۰

حاشیهٔ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح مطالع (منطق ـ عربی)

شیخ سراج‌الدین محمدبن ابی‌بکربن احمد ارموی متوفی ٦۸۹ هـ.ق. یا ٦۸۲ هـ.ق. کتابی درمنطق وحکمت نگاشته است بنام ـ مطالع‌الانوار ـ که بخش منطق ایـن کتاب را قطب‌الـدین رازی متوفی ۷٦٦ هـ.ق. شرح نـوده است وبنام ـ لوامع‌الاسرار فی شرح مطالـع‌الانوار ـ موسوم است و اختصاراً بآن ـ شرح مطالع ـ گویند . میر سیدشریف گرگانی متوفی ۸۱٦ هـ.ق. براین شرح دوحاشیه داردکه یکی بنام حاشیهٔ قدیمه برشرح مطالع نامیده می‌شود و دیگـری را حاشیهٔ

جدیده برشرح مطالع خوانند .

امیر صدرالدین محمد دشتکی شیرازی متوفی ۹۰۳ هـ.ق. حاشیه‌ای برحاشیهٔ قدیمهٔ میر سیدشریف داردکه معروف‌به ــ حاشیهٔ حاشیه شرح مطالع ــ است .

غیاث‌الدین منصوربن امیر صدرالدین محمد دشتکی شیرازی متوفی ۹۴۸ هـ.ق. حاشیه‌ای برحاشیهٔ پدر خود داردکه همین نسخهٔ موجود می‌باشد .

یادداشتهائی است تحقیقی تحت عنوان ــ قوله ــ قال صاحب‌الحواشی ــ نحن نقول ــ آمده است .

آغاز : بسمله الحمدلله‌الذی ایدنالتقریر ما اتی به‌سیّدنا سیدالعالمین محمد... وبعد فیقول الفقیرالحقیر غیاث‌المشهور بمنصور لایخفی علی اولی النهی ان ابانا و سیدنا اباالاباء و صدراعاظم‌الحکماء کان قدیما یقیّد شیئا من شرح‌المطالع‌القطبیه و حواشیه‌الشریفةالشریفیه ...

انجام : من حیث انه ابیض بواسطة انه فرد للجسم نظیر ذلك ان عروض‌للطبیب لیس لما هو طبیب .

نسخ ۲۱ سطری ۶/۵×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۰ هـ.ق. نسخه را کاتب بآخر نرسانده‌است درآخر و اول نسخه مهر بیضی‌شکل باسجع «لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین محمدمحسن» مورخ ۱۲۰۳ هـ.ق. هست عنوان قوله ونشان شنگرف، درپشت صفحه آخر یادداشت خرید این‌کتاب به‌مبلغ سه‌ریال محمد شاهی ۲۸ نخودی در ۱۶ جمادی‌الثانی ۱۲۶۲ هـ.ق. درهمین صفحه مهر بادامی کوچکی با سجع «حسن‌بن علی» قسمتی‌از برگ اول افتاده، درپشت برگ اول یادداشتی آمده «من متملکات منصور» درهمین صفحه آمده «ملکه‌العبدالحسین

الحسینی‌المفتی‌الکرکی» درکنار این صفحه یادداشتی از مجدالدین‌داردکه این خط‌شریف سیدحسین‌بن‌سیدضیاءالدین موسوی حسینی کرکی عاملی است ونیز دراین صفحه مهر مدوّر نسبتاً بزرگی باسجع «الواثق‌بالله‌الغنی عبده مظفرعلی الحسینی سنه ۱۰۳۸ هـ.ق. درهرحال نسخهٔ قابل اعتنائی است ونسبتاً کامل، جلد مشمع لاجوردی رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ، قطع ۱۲×۲۰ س.

۹۲۱

مجموعه :

۱ــ اعتقادات صدوق (کلام وعقائد ــ عربی)

تألیف شیخ صدوق . ابی جعفر محمدبن علی‌بن حسین‌بن موسی‌بن بابویه قمی متوفی ۳۸۱ هـ.ق. شامل یك دوره عقائد ضروریه وغیر ضروریهٔ شیعهٔ امامیه است‌که مکرر چاپ شده‌است . ازبرگ ٤٥ــ۱ برگ ٤٦ بندی مأخوذ ازکتاب منهاج‌الصلاح در دعا .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین وحده لا شریك‌له ... باب صفت اعتقاد الا مامیه فی‌التوحید ...

۲ــ اثنی‌عشریهٔ ۲ (فقه ــ عربی)

تألیف شیخ بهائی، محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. دومین رسالهٔ از پنج رسالهٔ اوست باین نام که در واجبات و مستحبات نماز روزانه است و تاریخ فراغت از تألیف این رساله روز ولادت حضرت رسول اکرم (ص) ازسال ۱۰۱۲هـ.ق. می‌باشد ازبرگ ۷۰ــ٤۷ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی وفقنا للاهتداء بشریعة اشرف‌المرسلین ...

۳ـ الفخریه فی امرالنیه **(فقه ـ عربی)**

تألیف فخرالمحققین شیخ ابیطالب محمدبن حسن‌بن یوسف‌بن مطهّر حلّی متوفی ۷۷۱ هـ.ق. که آنرا بخاطر شیخ فخرالدین حیدربن سعید شرف‌الدین علی‌بن ابی‌الحسن علی‌بن محمدبن ابراهیم بیهقی درسه فصل نگاشته است ۱ـ درحقیقت نیّت ۲ـ در وجوب نیت ۳ـ درصفت نیت . این امور را، درانواع عبادات توضیح داده‌است که شامل کتاب طهارت، صلوة، زکوة، خمس، روزه، حج و عمره وکتاب جهاد و مرابطه و درآخر دوفصل داردکه یکی درامر بمعروف ونهی‌ازمنکر است و فصل دیگری درامور متفرقه . ازبرگ ۸۵ـ۷۱ .

ترجمه فارسی این‌کتاب تحت عنوان ـ ترجمةالفخریه فی‌امرالنیة ـ که وسیله صدرالدین محمد تبریزی و بدستور شیخ بهائی صورت پذیرفته است بشماره ۲۳۸۲ درکتابخانه دانشگاه تهران موجود است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی هدایتنا بسیدالمرسلین و ارشدنا الی‌الدین‌المتین و تکلفنا باحکام‌الشرعیة ...

انجام: وکذانیة استماعه وکتابته و کذا الاحادیث‌المنقولةعن‌النبی والائمة(ع) فینوی عندکل فعل الاستحباب والقربة .

۴ـ الکبائر ـ رسالة فی‌الکبائر **(فقه ـ عربی)**

از محقق کرکی، شیخ نورالدین علی‌بن حسین‌بن عبدالعالی کرکی متوفی۹۴۰ هـ.ق. که درآن از عدالت وتقوی وگناهان کبیره بحث شده‌است . ازبرگ ۸۸ـ۸۵.

آغاز : بسمله‌الحمدلله لماکانت‌العدالة تستلزم ثبوت‌التقوی والمروة والتقوی انما یتحقق باجتناب‌الکبائروعدم‌الاصرارعن‌الصغائر لزم‌معرفة‌الکبائرعلی‌المکلفین...

انجام : فلایتعین احدالافراد لتعلق‌الشهادة فیه والحمدلله رب‌العالمین‌والصلوة علی محمدوآله اجمعین .

۵– صیغ‌العقود (فقه – عربی)

از محقق‌کرکی (محقّق ثانی) شیخ نورالدین علی‌بن حسین‌بن عبدالعالی‌کرکی متوفی ۹۴۰ هـ.ق. که درآن کلیهٔ صیغه‌هائی راکه برای ایجاد عقود و ایقاعات لازم است آورده . این‌کتاب یکبار بسال ۱۳۱۵ هـ.ق. ضمن مجموعه کلمات‌المحققین‌چاپ شده‌است ویکبارهم‌در حاشیه دررالفوائد آخوند خراسانی درسال ۱۳۱۹ هـ.ق. از برگ ۱۱۲–۸۸ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله حمداً کثیراً کما هواهله والصلاة والسلام علی رسوله محمد وآله وبعد فهذه جملة کافیه ببیان صیغ‌العقود والایقاعات .

انجام : وجمیع ذلك مذکور فی معادنه من‌کتب‌الاصحاب رحمهم‌الله تعالی فلیطلب من هناك ولیکن هذا آخر الرسالة ...

۶– صحیفة‌الرضا = صحیفة‌الرضویه = مسندالرضا = الرضویات (اخبار – عربی)

منسوب به‌حضرت علی‌بن موسی‌الرضا (ع) ویکی از اصول شیعی است‌ومشتمل براحادیث اخلاقی شیعی‌که درسنه۱۹۴ هـ.ق. آن حضرت بهنگام عبور ازشهرنیشابور برحسب خواهش شیعیان آن‌شهر بیان فرموده است و برابر نسخه موجود کلاً ۲۰۲

سند از آن حضرت با روایاتش هست . این کتاب مکرّر چاپ شده‌است . از برگ ۱۳۵–۱۱۲ .

آغاز : بسمله هذا اسنادنا فی روایة هذالصحیفةالمنسوبة الی حضرت الرضا(ع) اخبرنی الشیخ الفاضل العالم الکامل قطب السالکین مؤیدالاسلام والمسلمین مولانا عبدالعلی بن عبدالمجید بن محمدالسبزواری وهو یروی عن الشیخ المعظم والفخر المکرّم جلال الدین بن محمد بن عبیدالله القاینی ...

انجام : فینظرون الی الله تعالی فی کل یوم بکرة وعشیّاً . تمت .

این مجموعه بخط نسخ ۱۴ سطری ۷×۱۲/۵ س، کاتب هر شش رساله شمس‌الدین محمدبن ملاخواجه مازندرانی در شهرساری می‌باشدکه رساله اول را دردهه دوم جمادی‌الاولی ۱۰۲۹ هـ.ق. و رساله دوم در ربیع‌الاول ۱۰۲۸ هـ.ق. ورسالهٔ سوم و چهارم بهمان خط لکن بدون تاریخ، رساله پنجم بهمان خط در ۱۵ ربیع‌الاول ۱۰۲۷ هـ.ق. دربلدهٔ کاشان ده روز به عید نوروز سلطانی مانده و رساله ششم بهمان خط درعشر اوسط ماه رجب ۱۰۲۸ هـ.ق. درمدرسه حضرت معصومه(ع) دربلدهٔ قم . درپشت صفحه اول مهر دائره‌شکل بزرگی هست با سجع «بندهٔشاه جهان‌محمد ... » که قسمتی دیگر آن‌خوانده نمی‌شود، دراین صفحه مهر بادامی‌شکل کوچك با سجع «ومن یتوکل علی‌الله فهو حسبه تقی» ومهر بادامی کوچکتر با سجع «التقی من وقاه‌الله» ومهر چهارگوشه کوچکی با سجع «صراط علی حق نمسکه ۱۱۳۶» و یادداشت بیعی بخط محمدکاظم‌بن محمدتقی سبزواری‌که تاریخ تحریر آن را محو کرده‌اند ومهر کتابخانه مجدالدین را دارد با چند مهر دیگرکه غیر مقرّو است، رساله اول تصحیح ومقابله شده است ومعلق بحواشی

وترجمه فارسی بعضی لغات، عناوین شنگرف درپشت رساله دوم یادداشتی دارد : من عواری‌الزمان لدی «با دومهر که یکی چهارگوشه با سجع» لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین محمدتقی العلوی» ودیگری مهر بادامی‌شکل کوچك باسجع «التقی من وقاه‌الله» و برگوشهٔ همین صفحه و درآخر این رساله مهر چهارگوشه «صراط علی حق نمسکه» این رسالهٔ دوم معلّق بحواشی باامضاء» «منه مدظله‌العالی، عنوانها شنگرف، رساله سوم عنوان ونشان شنگرف، دراول وآخر مهر صراط علی ... و رساله‌چهارم عنوانها شنگرف‌معلّق بحواشی باامضاء «محمد مهدی خوانساری عفی‌عنه» و در اول وآخر همان مهرصراط علی ... و دومهر محمدتقی علوی . و رسالهٔ پنجم عنوانها شنگرف و درآخر این رساله همان سه مهر با یادداشت تملك محمدتقی‌علوی. و رساله ششم نشان‌شنگرف، درآخریادداشت بیع بخط محمدکاظم‌بن محمدتقی سبزواری علوی فاطمی. و مهرهای محمدتقی علوی مذکور . کلاً دارای ۱۳۵ گ ۱۲/۵ × ۲۰ س، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی‌عطف میشن مشکی .

۹۲۲

شرح هدایة‌الحکمه (حکمت ــ عربی)

اصل از اثیرالدین ابهری، مفضّل‌بن‌عمر متوفی ۶۶۳ هـ.ق. وشرح از قاضی میرحسین‌بن معین‌الدین میبدی‌که آنرا درشوال ۸۸۰ هـ.ق. ساخته است .

آغاز : بسمله‌الهدایة امر من لدیه وکل شیئ یعود الیه له‌الحمد علی ما انعم علینا سوابق‌النعم ...

انجام : ومن اراد الاستقصاء فی‌الحکم والوقوف الی مذهب‌الحکماء فلیرجع

الی کتابنا المسمی بزبدةالاسرار ... وتوفیق‌الوصول الیه من‌الله‌الاکبر .

نسخ ۱۷ سطری ۶/۵×۱۳ س، بخط ابن‌محمد شفیع محمدجعفرالحسینی درغرّه صفر ۱۱۵۴ ه.ق. عنوان ونشان شنگرف . معلّق بحواشی میر فخرالدین با رمز ــ ح ك ــ و شرح مولازاده ، رمز ــ زاد، ده ــ و شرح مولانا شاه علی بارمز ــ سل ــ و رمز ــ میرك ــ م ك ــ وحواشی منقول ازغیاث‌الدین بحرانی با رمز ــ ع ــ کاغذ کمی‌آب‌دیده، جلدکالینگورلاجوردی عطف وگوشه پارچه سرخ، مهر حاج سید سعید را دارد .

۹۲۳

تلخیص‌المفتاح (بلاغت ــ عربی)

سراج‌الدین ابی یعقوب یوسف‌بن ابی‌بکربن محمد سکّاکی‌متوفی ۶۲۶ ه.ق. کتاب جامعی درانواع ادب بجز لغت نگاشته است بنام ــ مفتاح‌العلوم ــ درسه قسم، ۱ــ درصرف ۲ــ نحو ۳ــ معانی وبیان قسم سوم این‌کتاب‌را شیخ جلال‌الدین محمدبن عبدالرحمن قزوینی شافعی معروف به‌خطیب قزوینی یا خطیب دمشق‌متوفی ۷۳۹ ه.ق. خلاصه‌کرده‌است وبنام ــ تلخیص‌المفتاح ــ موسوم داشته است‌که همین نسخه موجود است‌که چاپ گردیده .

آغاز : بسمله‌الحمد علی ما انعم وعلّم من‌البیان مالم نعلم ... اما بعد فلما کان علم‌البلاغه ...

انجام : واکملها یظهر ذلك بالتأمل مع‌التذکر لماسبق .

نسخ ۷ سطری ۷/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ ه.ق. کاغذ آهار مهره‌ئی، عنوان شنگرف، مهر حاج سید سعید را دارد، جلد کالینگور لاجوردی، عطف وگوشه پارچه‌سرخ .

۹۲۴

مجموعه :

۱ــ دیوان سلطان (شعر ــ فارسی)

قطعات پراکنده و آشفته‌ای اشعار است با تخلص ــ سلطان ــ که گویا سرایندهٔ آن سلطان محمد میرزا ملقب به‌سیف‌الدوله چهل وچهارمین پسر فتحعلیشاه قاجار متخلص به ــ سلطان ــ متوفی ۱۲۹۲ هـ.ق. باشد ؟

آغاز موجود :

دل تمنای وصال رخش از ما می‌کرد وصل بیهوده ز بیگانه تمنا می‌کرد

۲ــ شرح عقائد ؟ (کلام ــ فارسی)

(تألیف قرن نهم هجری قمری)

نسخه‌ای است بدون آغاز وانجام ونام اصلی آن دست نداد . شرحی است مزجی از دانشمندی شیعی بریکی ازمتون کلامی اهل سنت . درمبحث امامت‌چنین آمده : ... مولانا سعدالدین تفتازانی درشرح چنین می‌گوید ... درجای دیگر تصریح می‌کندکه شارح ملاسعدالدین تفتازانی است . دربحث کلام‌الهی آورده که مصنف قائل به‌کلام نفسی‌است . بنابراین ممکن‌است گزارش فارسی برعقائد نسفی یا العقائدالنسفیه، تألیف ابوحفص عمربن محمد نسفی متوفی ۵۳۷ هـ.ق. و ناظر به‌شرح ملاسعدالدین تفتازانی، مسعودبن عمر متوفی ۷۹۱ هـ.ق. بوده‌است، وازمیر سیدشریف جرجانی متوفی ۸۱۶ هـ.ق. دفاع نموده و معتقداست‌که وی عالمی‌شیعی بوده‌است واز روی تقیه طرفداری حنفیه می‌کرده است وهمچنین خواجه‌نصیرالدین طوسی صاحب تجریدالعقائدکه شکی درتشیع او نیست (در مبحث امامت) در همین

بحث امامت آمده : «این فقیر شنید از امیر سید محمد علیه‌الرحمة والغفران که فرزند امیر سیدشریف است‌که روزی در اثناء درس می‌فرمودند که حضرت میر گفته‌اند که سه‌کس ازعلما را نظیر نبوده‌است: زیرکی‌همچو ابوعلی نیامده ومتکلمی همچو امام فخرالدین رازی‌ومحققی همچون خواجه نصیرالدین طوسی» ... ازاین عبارت معلوم می‌شود که نویسنده این‌کتاب از شاگردان شمس‌الدین محمدبن‌علی‌بن محمد جرجانی شیعی متوفی ۸۳۸ هـ.ق. پسر میر سیدشریف جرجانی بوده‌است .

درهرحال شرحی است مزجی با فارسی روان و دور از تعقید وتکلّف ودر عین حال متین و مستدل‌که درهرجا متن با اندیشه شیعی امامی مغایرت دارد به‌رد و نقض آن می‌پردازد درمسئله کلام الهی و رؤیت الهی وجبر واختیار و امامت بتفصیل پرداخته وگهگاه با شعار مثنوی و سخنان اهل کشف و اقوال حکما و متکلّمین استدلال جسته واز نهج‌البلاغه واحادیث نبوی (ص) و روایات امامان شیعه‌استشهاد نموده واز تفسیر امام فخر رازی‌وکتاب عمدةالعقائد ابوالبرکات وتفسیر قاضی و کتاب نهایةالعقول امام فخر رازی وکتاب فردوس‌الاخبار یاد نموده وبنقل آراء شافعیه، معتزله حنفیه، اشاعره ، متکلمان اهل سنت، کرامیه وخوارج پرداخته و و درهر مبحثی مطالبی ازخویش تحت‌عنوان : تذنیب، تذییل، تلخیص‌المقال و ... افزوده است، ای‌کاش رساله نهم از مجموعه شماره /۸۱۷۳ نسخه کتابخانه سپهسالار را می‌توانستم بااین‌نسخه مقابله‌کنم تا یکسانی یا مغایرت‌این‌دو باهم معلوم‌می‌گردید.

از اول وآخر نسخه چند برگی بیش کم نیست، وازاثبات واجب‌الوجود شروع می‌شود واز صفات وافعال الهی ونبوت وامامت ومعاد بحث می‌کند .

آغاز موجود : اطلاق برحق می‌توان کرد وکدام نمی‌توان کرد اکنون محدث

اگرچه این اسم ظاهراً نیامده است اما ...

انجام موجود : والاستهانة بها والاستهزاء علی‌الشریعة کفر . زیراکه ایمان تصدیق بماجاء به‌الرسل است وهرکه مستحل ... یعنی منکر کافر است .

رساله اول بخط شکسته نستعلیق ۱۱ سطری ۱٤/٥×۷/٥ س، تحریر سدهٔ ۱٤ هـ.ق. اول وآخر آن ناقص، ازبرگ ۷ـ۱ جدول وکمند وستون‌بندی‌صفحات زرین‌ومشکی وآبی، رساله دوم نستعلیق ۱٥ سطری ۱۳/٥×٥/٥ س، عنوان ونشان شنگرف، تحریر سدهٔ ۱۲هـ.ق. نسخه از اول و آخر ناقص است . کاغذ اصفهانی، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج مشکی .

۹۲٥

مجموعه :

۱ـ الفخریة فی امر (معرفه) النیة (فقه ـ عربی)

تألیف فخرالمحققین، شیخ ابیطالب محمدبن حسن‌بن یوسف‌بن مطهّرحلّی متوفی ۷۷۱ هـ.ق. (ر. ك. : شماره ۹۲۱) ازبرگ۲۹ـ۱ برگ ۳۰ و ۳۱ نانویس‌است. آغاز و انجام همان است .

۲ـ الموجزالحاوی لتحریرالفتاوی (فقه ـ عربی)

تألیف ابن‌فهد حلی، جمال‌الدین ابوالعباس احمدبن محمدبن فهد اسدی‌متوفی ۸٤۱ هـ.ق. مشتمل برچهار قاعده، قاعده اول در عبادات، شامل چند کتاب‌که‌نویسنده موفق بنوشتن این کتاب از آغاز طهارت تا آخر زکوة بیشتر نشده‌است . ازبرگ ۳۲ـ۸٦ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین وصلی‌الله علی سیدالمرسلین محمد وآله‌ـ الطاهرین وبعد فقداستخرت‌الله سبحانه وعملت هذا المختصر وسمّیته‌الموجزالحاوی لتحریرالفتاوی و نبّینه علی اربع قواعد ...

انجام : و للفقیر ولا یدل‌الغنیمه .

۳ـ نزهة‌الارواح فیما یتعلق باقسام‌النکاح (فقه ـ عربی)

(تألیف قرن نهم هجری) مؤلف این‌کتاب شناخته نشده، متنی است موجز و فقهی دربیان احکام وآداب نکاح مشتمل برشش باب به‌شیوه‌ای خاص‌که تا زمان تألیف این‌کتاب بدین سبك کتابی نگاشته نگردیده است . باب ۱ـ درتعریف نکاح ۲ـ درمقدمات نکاح شامل‌چندمطلب ۳ـ درمستحبات تزویج ٤ـ درمکروهات تزویج ٥ـ درمعرفت اوقات ازدواج ٦ـ در امور متفرقه . نویسنده دراین‌کتاب‌از فاضل مقداد متوفی ۸۲٦ هـ.ق. و دیگر علمای شیعه قبل‌از او یاد می‌کند . این رساله ازبرگ ۱۲۲ـ۸۷ می‌باشد . نسخه‌ای دیگر ازاین کتاب درکتابخانه آستانقدس رضوی و نسخه‌ای هم در دانشگاه تهران موجود است .

آغاز: بسمله‌الحمدلله الذی حلل‌النکاح و حرم‌السفاح وجعله من‌اعظم شعائر الاسلام... فلماکان ذلك‌کذلك احببت ان‌اضع له مقدمة تجمع مستحبه ومکروهاته و واجبه ومحرماته ...

انجام : للاخلال بمرادالشارع فلم یحصل‌الامتثال ولیکن هذا آخر ماارداناه و غایه ماقصدناه ... شاکرین له‌علی جزیل عطائه مصلین علی محمد وخلفائه والحمدلله رب‌العالمین .

٤ـ خلق‌الاعمال = افعال‌العباد = الجبر والاختیار (کلام‌وعقائد ـ عربی)

تألیف جلال‌الدین محمدبن‌اسعد دوانی متوفی ۹۰۸ هـ.ق. که‌آنرا بخواهش سعدالدین محمداسترآبادی سدنی نگاشته است . از برگ۱۳۱ـ۱۲۳ .

آغاز: بسمله امـا بعد حمدالله فتاح‌القلوب فتاح‌الغیوب والصلوة‌السلام علی صفیه‌المحبوب... فقد سئلنی الاخ فی‌الدین... انی‌اکتب له ماحضرنی فی‌الوقت من الدقایق المتعلقة بمسئلة خلق الاعمال حسبما تقررلدی ... فاقول افعال‌العباده دائرة بحسب‌الاحتمال العقلی بین‌امور: الاول ان یکون...

انجام: ویکفی فی‌تحقیق‌هذه‌المرتبه‌الکلمات‌الحسن‌المأثوره عن‌امیرالمؤمنین ویعسوب‌الموحدین علی‌النبی وعلیه‌الصلوة والسلام... فی‌جواب کمیل بن‌زیاد صاحب سره وقابل جوده و بره فلینظر بنظر دقیق و تتفکر فیه بفکر عمیق یتجلی علیه انوار التحقیق والله ولی‌التوفیق .

رساله اول بخط‌نسخ ۱۱ سطری ۷/۵×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۰ هـ.ق. عنوانها شنگرف، درپشت صفحه اول‌یادداشت تملك با مهر بیضی‌شکل با سجع «عبده محمد صالح‌الحسینی ۱۱۱٦» ونیز مهر بیضی‌شکل دیگر با سجع «محمدباقـربن محمدتقی موسوی» ومهر کتابخانه مجدالدین و رساله دوم بخط نسخ ۱٦ سطری ۷×۱۲/۵ س، بخط عبدالکاظم‌بن‌محمد خفاجی مجاور کاظمین در دوشنبه ۱۵ ربیع‌الاول ۹۸۲ هـ.ق. عناوین شنگرف و رساله سوم نسخ ۱٦ سطری ۹/۵×۱٤/۵ س، جای عنوانها نانویس، نام کاتب وتاریخ کتابت ذکر نشده است، تحریر سدهٔ ۱۰ هـ.ق. و رساله چهارم نسخ ۱۱ سطری

۷/۵×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. این مجموعه کلاً دارای ۱۳۱ گ ۱۴×۱۹/۵ س، جلد تیماج لایه‌ئی سرخ.

۹۲۶

منیة‌اللبیب فی شرح‌التهذیب **(اصول فقه ــ عربی)**

اصل از علامه حلی متوفی ۷۲۶ هـ.ق. وشرح ازشاگرد وخواهرزاده‌اش سید عمیدی، عمیدالدین عبدالمطلب‌بن سیده‌جدالدین‌ابن الفوارس محمدبن‌فخرالدین علی‌بن‌اعرج‌حسینی‌حلی معروف‌به‌ابن‌اعرج متوفی۷۵۴ هـ.ق. شرحی‌است به‌عنوان ــ قوله ــ اقول ــ برکتاب تهذیب الوصول الی علم الاصول علامه حلی. این شرح در سال۱۳۱۶ هـ.ق. درلکهنوچاپ شده است. نسخهٔ موجود ناقص‌الآخر است تامبحث مکلف را دارد.

آغاز: بسمله اللهم انی احمدك حمداً لایقدر حصره ولایحصرقدره ولاینسی ذکره. قال‌المصنف قدس‌الله روحه بعدالخطبه ورتبت هذاالکتاب الی قوله من‌حیث هی‌صالحة‌للترکیب. المقاصد جمع مقصد و هوموضع‌القصد و المقدمات جمع مقدمة والمقدمة عبارة عن ...

انجام موجود: لان‌المکلف یمکنه‌الانفکاك عنهما اجمع وفیه نظرفان‌التکلیف انما هو مایحکم بتعیین.

شکسته نستعلیق ۲۱ سطری ۹×۱۵ س، بدون نقطه، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. نشان‌شنگرف، ناقص‌الآخر،کاغذصیقلی، پشت صفحه اول آمده: من متملکات سرکار آقا روحی‌فداه». مهر حاج سید سعید را دارد، جلد تیماج لایه‌ئی عنابی. قطع ۱۲/۵×۱۹/۵ س.

۹۲۷

مجموعه :

۱ــ کشف‌الحقایق فی حل‌الدقایق (کلام وعقائد ــ عربی)

تألیف معین‌الدین حسینی سلطانیوی (قرن یازدهم هجری قمری) رسالهٔ جامع و مفیدی است دربیان حقیقت ایمان و اصول ایمان ومعنی توبه و قضا وقدر و شفاعت و... که نویسنده آن را به‌مشرب شیعه امامیه نگاشته بخواهش برخی از برادران مشتمل برپنج‌باب وخاتمه. باب اول درحقیقت ایمان درشش‌فصل. باب‌دوم درتوبه، شامل چهارفصل باب سوم درمعنی قضا وقدر. باب چهارم درمعنی شفاعت. باب‌پنجم درمعنی احباط و تکفیر. خاتمه دربیان سایر مسائل مربوطه شامل یازده مبحث. متن استوار و قابل تحقیق است . ازبرگ ۳۵ــ۱ .

آغاز: بسمله الحمدلله الذی رزقنا اسباب‌الایمان حتی نؤمن به وبملائکته و رسله واولیائه الاثنی‌عشر .... اما بعد فیقول‌الفقیرالعبدالمحتاج... الفصل‌الاول فی تعریف‌الایمان. الایمان لغةالتصدیق کقوله تعالی...

انجام: ویجبان بالقلب واللسان والید ولاینقل الی الاصعب مع‌النجاح‌الاسهل والله اعلم بالصواب.

۲ــ استقصاءالنظر فی‌البحث عن‌القضاء والقدر (کلام وعقائد ــ عربی)

تألیف آیةالله شیخ‌جمال‌الدین ابی‌منصور حسن‌بن‌یوسف‌بن‌مطهر حلی معروف به‌علامه حلی متوفی ۷۲٦ هـ.ق. که‌آنرا بخواهش سلطان خدابنده نگاشته است . رسالهٔ جامعی است‌درخصوص مسئله جبر واختیارکه مورد اختلاف عدلیه واشاعره

می‌باشد وحضرت‌علامه ۱۷دلیل عقلی و۱۸برهان نقلی ازآیات قرآن‌کریم براثبات نظریهٔ شیعه امامیه دراین‌باب آورده وپس‌ازآن به‌ذکر ادلهٔ جبریون پرداخته ویك یك‌آنها را رد نموده است. این‌کتاب چاپ شده است. ازبرگ ۵۶ــ۳۶.

آغاز: بسمله‌الحمدلله الحکیم‌الغفار و القدیم‌القهارالعظیم‌الستار الذی خلق الانسان... امابعد فانه لماکان‌السلطان... فنقول ذهب‌الجهم‌بن‌صفوان الی انه‌لافعل للعبد البته...

انجام: والفرق‌بین‌الصورتین ثابت. هذاآخرما نورده فی‌هذاالکتاب‌والله‌الموفق للصواب.

۳ــ التحفه = تحفة‌الکلامیه (منطق وکلام ــ عربی)

رساله موجزی است که نشانی از مؤلف نجستم، مشتمل بردو مقاله، مقاله‌اول درتقریر قوانین منطق شامل یك مقدمه و دوقسم، مقدمه در تصور و تصدیق، قسم اول در اکتساب مجهولات تصوریه در دوفصل و یك‌تنبیه، قسم دوم در اکتساب مجهولات تصدیقیه در دوبحث. خاتمه درقیاس مرکب. مقاله دوم درعلم‌کلام دارای چند مقدمه و چند باب وخاتمه. مقدمه اول دربیان نیاز به‌علم‌کلام. مقدمه دوم در تحقیق ماهیت‌علم‌کلام، مقدمه سوم درکیفیت تحصیل علم‌کلام. باب اول درتوحید، شامل ۱۵مسئله. باب دوم درعدل درپنج‌مسئله. باب‌سوم درمعاد درچهارمسئله. باب چهارم در نبوت در چهارمسئله. باب پنجم در امامت در پنج مسئله. خاتمه شامل دوفایده فایدهٔ اول در تحقیق معنی ایمان. فایدهٔ دوم توصیهٔ مؤلف. نسخهٔ دیگری از این کتاب در کتابخانه سپهسالار تهران موجود است بشماره ۳۸۷۸. رساله موجود ازبرگ ۱۰۱ــ۵۶.

آغاز: بسمله اللهم انانحمدك علی‌ما وفقتنالتبیین فصول‌الکلام بالمنطق ... و بعد ایاالحریص بتحقیق‌الحق انی مهدت‌الیك فی‌هذه‌التحفة اصولاً هی‌خلاصة علم الکلام ومقدم علی ذلك قوانین من‌المنطق ...

انجام: ومسائله‌البرزخ ولاتکلنی الی‌نفسی فتهلکنی ولا الی‌غیرك فتخذلنی و اعن علی استحضارها.

٤ــ احوال افعال‌المکلفین = جبر واختیار (کلام وعقائد ــ عربی)

تألیف محمدبن‌علی سامغانی(قرن۱۱ هـ.ق.) که‌آنرا به‌اعلی علماء زمان . . . الفایزبالمعقولات والمنقولات، حاوی فروع واصول... قاضی رفیع‌الدین محمد هدیه کرده است مشتمل بردوفصل ۱ــ در اثبات واجب وصفات آن ۲ــ درافعال مکلفین. رسالهٔ کلامی جامع و مفیدی است بشیوهٔ امامیه وحاوی آراء متکلمین بالاخص اشاعره و معتزله و امامیه دراین‌باب. ازبرگ ۱۱۹ــ۱۰۲ .

آغاز : بسمله‌الحمد لرفیع‌رفع بقضائه احکام احکام محکمة‌الاسلام... و بعد یقول مفتقر الی لطفه‌السبحانی محمدبن‌علی‌السامغانی هذه عجالة قدتعجلت بها و ضحضاحة قدا رویت به‌غلیل‌طالب‌الصناعیة، الکلامیة غایتها بیان‌احوال افعال المکلفین . . .

انجام : یخرجهم عن‌القدرالصرف فهاهم بین‌المفوضة والمعدله فلیکن هذاآخر تحریر ماقصدناه فی‌هذه‌الرسالة وهوالمعین والمستعان والتوفیق علی‌التکلان .

٥ــ الجمع بین کلام‌النبی (ص) قول‌الوصی والجمع بین آیتین من‌الکتاب‌العزیز (کلام وعقائد ــ عربی)

از علامه حلی حسن‌بن‌یوسف‌بن مطهرحلی متوفی ۷۲٦ هـ.ق. بهنگامی که در

اردوی ایلخانی حاضر می‌شود وخواجه رشیدالدین‌فضل‌الله هم‌حضور دارد، شبی ازخواجه دوسئوال مشکل پرسیده می‌شود که‌یکی مربوط به‌جمع بین‌کلام نبی(ص) و قول وصی است ودیگری مربوط به‌جمع میان دوآیه‌کریمه ازقرآن است والحق خواجه رشیدالدین بخوبی ازعهده جواب برآمده است و این‌مشکل‌را بنحو احسن حل نموده است علامه حلی این‌سئوال وجواب را دراین رساله گردآورده است تحت‌عنوان «دومسئله»، مسئله‌اول اشکال‌گرفته‌است که‌حضرت علی‌بن‌ابیطالب(ع) می‌فرماید «لوکشف‌الغطاء ماازددت‌یقینا» درصورتی‌که حق‌تعالی به‌رسول‌اکرم(ص) دستورمی‌دهدکه «قل رب‌زدنی علما» علامه بنقل ازخواجه پاسخ این اشکال را با ذکر ده مقدمه بیان می‌دارد. مسئله دوم دروجه جمع میان آیهٔ کریمه«وقِفُوهُم انهم مَسئولُون » و آیه «فَوَرَبِّكَ لنَسألنَهُم اَجمَعین عما كانُوا يَعمَلون» و بین آیه «فَيَومَئذٍ لايُسأل عَن ذَنبِهِ اِنس ولاجان»، وجه جمع میان این‌دو دسته از آیات را به‌چهار وجه توضیح داده است. ازبرگ ۱۲۸ــ۱۲۰ .

آغاز : بسمله يقول‌العبدالفقير الى‌الله‌تعالى حسن‌بن يوسف‌بن مطهر اما بعد حمدالله على سوابغ نعمائه والشكر على‌جزيل‌الائه ... فانني لماامرت بالحضور بين يدى ... و قداوردت فى‌هذه‌الرسالة تقرير مابينه من‌السقالة الله‌الموفق للصواب المسئلة الاولى فى‌الجمع ...

انجام : قوله تعالى يعرف‌المجرمون بسيماهم، اى بعلامات لهم ويكون ذلك اشارة اصناف معينين من‌الكفار والحمدلله وحده وصلى‌الله على سيدالمرسلين محمد النبى واله‌الطاهرين وسلم تسليما .

۶- الجمع بین‌الآیتین (تفسیر ــ کلام ــ عربی)

از علامه حلی حسن‌بن یوسف‌بن‌مطهرحلی متوفی ۷۲۶ هـ.ق. کـه باخواجه رشیدالدین فضل‌الله در اردوی ایلخانی سئوالی ازخواجه می‌شود از دوآیه «ولو علم‌الله فیهم خیراً لاسمعهم» و آیه «ولو اسمعهم لتولوا وهم معرضون» که‌خواجه باسه وجه این اشکال را پاسخ می‌گوید ازبرگ ۱۳۰ــ۱۲۸ .

آغاز : بسمله اما بعد حمد من‌تقدس بوجوب وجوده عن‌مشارکةالسکنات و تنزه ...

انجام : فجازان‌یستلزم‌المحال فهذا خلاصة ماقاله ادام‌الله ظلاله وبلغه‌فی‌الدارین آماله وختم بالصالحات اعماله ... وسلم تسلیما ولاحول ولاقوةالاباالله. بلغ عرضاًو قبالاً بنسخةالاصل التی بخطالسنصف دام‌ظله فصح الامـازاغ عنه‌النظر وحس‌عنه البصر فی‌شوال ۷۱۲ هـ.ق.

۷- اربعین سورة من‌التوراه (حدیث ــ عربی)

شامل گزینه چهل سوره از تورات است که از زبان سریانی به‌عربی نقل شده است و مکرر چاپ گردیده از برگ ۱۵۵ــ۱۳۱ .

آغاز : بسمله قال‌الله عزوجل عجبت لمن ایقن بالموت کیف یفرح ...

انجام : زدناهم عذابا فوق‌العذاب . تمت .

رساله اول تا چهارم بخط نسخ خـوش ۱۲ سطـری ۶/۵×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوانها شنگرف، نـام کاتب وتاریخ کتابت درسه رساله اول نیامده و درآخررساله چهارم آمده که کاتب محمدکریم‌بن درویش علی طوغانی در

۱۶ ربیع‌الثانی ۱۰۷۹ ه.ق. رساله پنجم وششم بخط نسخ ۱۴ سطری ۷×۱۲/۵ س، بخط خلیل‌الله‌بن محمد ابراهیم حسینی درشوال ۱۰۷۷ ه.ق. عناوین شنگرف و رساله هفتم بخط نسخ شیرین ۱۲ سطری ۵/۵×۹/۵ س، بخط عبدالکریم بن محمدحسین ازغندی در ۱۰۷۹ ه.ق. عناوین شنگرف کلاً دارای ۱۵۵ گ ۱۲×۱۹/۵ س، درپشت صفحه اول یادداشت تملك محمدتقی‌بن محمدرضا کاشی با مهر شش ضلعی او . مهر حاج سید سعید را دارد . کاغذ سمرقندی، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی .

۹۲۸

دیوان فضولی **(شعر – ترکی)**

سرودهٔ محمدبن سلیمان فضولی بغدادی متوفی ۹۶۳ ه.ق. شاعر معروف قرن دهم هجری، شامل غزلیات وقصائد و رباعیات که چاپ شده است. نسخهٔ موجود از اول و آخر ناقص است .

آغاز موجود : ره‌کذا اهل عشق ایچره قلینك ... وله ایضا : کمال‌حسن دیر و بدر شراب ناب سنکا...

انجام موجود :

هرنعمت و محنت که دیر درسن یارب دیر نعمته برقناعت و محنته صبر .

نستعلیق ۱۵ سطری ۶×۱۴ س، تحریر سدهٔ ۱۲ه.ق. عنوانها شنگرف، نسخه از آغاز وانجام افتاده دارد، مهرحاج سید سعید را دارد . درآخر نسخه مهر بادامی کوچکی‌هست با سجع «حسینعلی» جلد تیماج عنابی ضربی‌دار . قطع ۱۲/۵×۱۹ س .

۹۲۹

ام‌الوسائل فی ام‌الحسائل = تفسیر سوره حمد (تفسیر - عربی)

تألیف ابوالشریف سلطان محمدقاینی (قرن ۱۱ هـ.ق.) که این‌کتاب را پس‌از کتاب ــ تطهیرالأئمه ــ وتفسیری‌که بنام ــ تهذیب الامه ــ نگاشته است ومفصل بوده است بخواهش‌عده‌ای سوره مبارکه حمد رابطورمستقل تفسیرکرده است که حاوی اصول‌دین وبراهین عقلی می‌باشد نبشته که‌همین‌نسخه باشد، شامل دوازده باب وهرباب مشتمل برچند فصل، باب‌اول درتفسیر استعاذه ۲ــ درذکراسامی این سوره و وجه‌تسمیهٔ‌آن بهریك ازاین‌اسماء ۳ــ درفضیلت بسم‌الله وبرخی ازخواص آن. ٤ــ دربیان فرق میان حمد وشکر ومدح واقسام حمد وفضیلت آن و غیره ٥ــ درتفسیر«رب‌العالمین» واقسام عالم برابرنظریهٔ حکما ونفی‌جبر وتفویض و بطلان مذاهب دهریه وفلاسفه درخصوص قدم‌عالم ومباحثی مفید دیگر ٦ــ دربیان وجه ذکرالرحمن‌الرحیم ــ درالحمدلله وبسم‌الله واستدلال برعصمت امام ۷ــ در بیان اضافه مالك وبحث درــ یوم‌الدین ــ وعصمت امام ۸ــ درمعنی عبادت واقسام آن وبحثهای نافع‌دیگر ۹ــ درمعنی‌هدایت وصراط مستقیم واقسام‌آن ۱۰ــ دربیان معنی نعمت واقسام‌آن وذکراقوال درــ انعمت‌علیهم ــ وبرخی شکوك وپاسخ‌آنها ۱۱ــ دربیان معنی غیرالمغضوب‌علیهم‌ولاالضالین واستدلال برعصمت وذکربرخی شبهات وجواب‌آنها ۱۲ــ دربعضی ازدلائل عصمت ومسائل علمی دیگر .

آغاز : بسمله‌الحمدلله الذی حمدته بلسان‌المقال‌السنةالشاکرین وشکرته‌بسنطق البال خواطرالذ اکرین‌فانا افقرعباده... اقول لما رأی بعض‌الاجلاء من‌الاصحاب

والازکیاء من الطلاب ...

انجام : وطریق الجنة بسببه فیهلکو اویهدی الی الثواب .

نسخ ۱۵ سطری ۸×۱۳/۵ س، بخط شیخ کمال‌بن حاجی محمد ابراهیم، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. درهامش صفحه آخر تملکی بخط پسر مؤلف «من عواری الزمان عندی الاقل ابن سلطان محمد اشرف الشریف القاینی ۱۱۳۳» با مهر بیضی‌شکل او با سجع «اشرف الشریف الحسینی» درپشت صفحه اول نیز همین یادداشت آمده است همچنین مهر بیضی‌شکل با سجع «محمد باقر بن محمدتقی الموسوی» دارای ۲۱۱ گ ۱۲×۱۹ س، در میان حواشی هست، امضاء ــ ابن المؤلف ــ کاغذ اصفهانی جلد کالینگور لاجوردی عطف وگوشه پارچه سرخ .

۹۳۰

مشرق الشمسین و اکسیر السعادتین = مجمع النورین ومطلع النیرین

(فقه ــ عربی)

تألیف شیخ بهائی، بهاءالدین محمدبن حسین متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. فقه استدلالی امامیه است که آنرا بخواهش عده‌ای ازدوستان تألیف نموده است. اواین کتاب را ازاحادیث معتبره که مربوط به فروع است ازاصول اربعهٔ امامیه استخراج نموده است وآنرا درچهارمنهج مرتب نموده ۱ــ عبادات ۲ــ عقود ۳ــ ایقاعات ٤ــ احکام . ودرآغازهم مقدمه‌ای درتعریف حدیث واصطلاحات متأخرین راجع به اقسام وانواع احادیث ودرخاتمه فرق میان طریقه کلینی وابن بابویه طوسی را نگاشته است . نسخهٔ موجود ازآغاز تاآخرکتاب طهارت را داردکه تاریخ فراغت ازتألیف آن ۱٤ ذیقعده ۱۰۱۵ هـ.ق. درشهر قم می‌باشد این کتاب باکتاب ــ الحبل المتین ــ بسال ۱۳۱۹هـ.

ق. چاپ‌سنگی شده است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله الذی هدانا بانوارکتابه‌المبین ووفقنالاقتفاء سنة نبیّنا محمدسیدالاولین والآخرین. اما بعد فان‌افقرالعباد الی رحمه ربه‌الغنی ...

انجام : اذا خرج فی‌تلك‌الظلمة عرف‌الصحابة انه رسول‌اللهص برائحة‌المسك تم‌کتاب‌الطهارة ... ظاهراً وباطناً والسلام علی ما اتبع‌الهدی ...

نستعلیق ۱۶ سطری ۱۲/۵×۴/۵ س، تحریر اواخر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان و جدول صفحات قرمز، درپشت‌صفحه اول مهر چهارگوشه‌ای با سجع «بندهٔ آل‌محمد معصوم» ونیز تملك میرزا معصوم وزیر مورخ صفر ۱۱۰۵ هـ.ق. ومهرچهار گوشه دیگری با سجع «لااله‌الله‌الملك‌الحق‌المبین عبده امام و یرد» مهر حاج سید سعید را دارد . جلد کالینگور لاجوردی عطف وگوشه پارچه سرخ قطع ۱۰/۵×۱۹ س .

۹۳۱

مجموعه :

۱ــ حاشیه شرح شمسیه = حاشیة تحریرالقواعدالمنطقیة فی شرح‌الشمسیه (منطق ــ عربی)

شمسیه ازنجم‌الدین عمرقزوینی معروف به‌دبیران‌کاتبی متوفی ۶۷۵ هـ.ق. شاگرد خواجه نصیرالدین‌طوسی است که‌آن‌را قطب‌الدین رازی، محمدبن‌محمد متوفی۷۶۶ هـ.ق. شرح‌کرده است وبنام تحریرالقواعدالمنطقیة فی‌شرح‌الشمسیة ــ موسوم داشته است ومیرصدرالدین‌دشتکی، محمدبن‌ابراهیم‌حسینی‌شیرازی‌معروف به ــ صدرالدین‌کبیر ــ مقتول‌بسال۹۰۳ هـ.ق. بدست ترکمانان براین‌شرح حاشیه‌ای نگاشته‌که درآن‌حاشیه، حاشیهٔ میرسیدشریف را رد نموده است وهمین‌نسخه‌موجود

می‌باشد. حاشیه‌ای‌است تحقیقی تحت عنوان ــ قوله ــ این نسخه فاقد دیباچه‌است. ازبرگ ۵۰ــ۱ که درمیان چندبرگ نانویس دارد .

آغاز : بسمله قوله‌ای مایجب انیعلم فی‌کتب‌المنطق فانقلت انارید‌بالوجوب الوجوب‌العقلی فلایکاد ...

انجام : ماهوالموضوع‌بالذات بل‌یبین انالحکم فی‌عمومه تارة وفی‌خصوصه اخری . تمت .

۲ــ حاشیه برحاشیهٔ قدیمه برشرح تجرید (کلام ــ عربی)

ازنظام‌الدین احمدبن‌زین‌العابدین علوی‌عاملی حسینی متوفی حدود ۱۰۵٤هـ. ق. شاگـرد میرداماد کـه در سال ۱۰۱۷ هـ.ق. ازاو اجازه دریافت داشته است . یادداشتهائی‌است عالمانه وتحقیقی‌که فوائدبسیاری دارا می‌باشد. ازبرگ۱۲۷ــ۵۱.

آغاز : بسمله‌احمدالله علی‌جزیل‌الآئه حمداً یملاء قلوب ارباب‌التجرید واشکره علی جمیل نعمائه شکراً یتلألأ فی‌تباشیر صبح اصحاب عقول... المصنف بعد حمد واجب‌الوجود اشارالی‌انالواجب علی مصنف کل کتاب ...

انجام موجود : وکذا الکلام فی‌الثلثة والسبعة وهکذا علی انالاحاد معتبرة بنفسهـا .

رساله اول شکسته نستعلیق ۱۹ سطری ۷×۱۲ س، تحریر رمضان ۱۱۱۷ هـ.ق. دراصفهان . و رساله دوم شکسته نستعلیق ۲۵ سطری ۸/۵×۱٤ س، شبیه همان‌خط، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. ناقص‌الآخر . ازمیان چند برگ نانویس دارد درپشت صفحه اول مهر کتابخانه مجدالدین، کلاً دارای۱۲۷

گ ۱۲/۵×۱۹ س، کاغذ اصفهانی، برخی اوراق وصالی‌شده
جلد تیماج مشکی لایه‌ئی وصالی‌شده.

۹۳۲

مجموعه:

۱ـ هیئت = فارسی هیئت **(ستاره‌شناسی ـ فارسی)**

تألیف علاءالدین علی‌بن‌محمدقوشچی معروف به‌ملاعلی قوشچی متوفی۸۷۹ هـ.ق. که چاپ شده است. دریك مقدمه و دومقاله و یك‌خاتمه. مقدمه دربیان‌آن که پیش‌ازشروع درین‌علم دانستنی است وآن در دوقسم است. مقاله اول دربیان احکام و احوال اجرام علوی و درآن شش‌باب است. مقاله دوم دربیان هیأت‌زمین وقسمت‌آن‌به‌اقالیم... و درآن یازده باب است. خاتمه درمعرفت ابعاد اجرام و کواکب به‌رصد ... ازبرگ ۷۳ـ۱.

آغاز: بسمله‌الحمدلله‌رب‌العالمین حمدالشاکرین والصلوة والسلام علی خیرخلقه محمد وآله‌اجمعین اما بعد این‌کتاب مشتمل است برمقدمه و دو مقاله...

انجام: واصغر ثوابت مرصوده بیست وسه برابر زمین است والله‌اعلم‌بالصواب والیه‌المرجع والمآب ..

۲ـ غیاثیه **(ستاره‌شناسی ـ فارسی)**

ازمحمودبن‌محمدبن‌قوام‌قاضی‌والشتانی معروف‌به ـ محمود هروی ـ زنده به‌سال۸۳۸هـ.ق. این‌کتاب ترجمه وشرحی است برکتاب «ملخص» چغمینی متوفی ۸۰۸ هـ.ق. که مترجم، آن‌را بنام غیاث‌الدین سیداحمدمعنون داشته و دریك‌مقدمه و دومقاله، مقدمه دربیان چیزهائی که‌پیش‌از شروع درمقاصد بدان احتیاج است

و آن مشتمل بردوفصل است. ازبرگ ۱۶۲ــ۷٤ .

آغاز : بسمله سپاس نامعدود وستایش نامحدود حضرت آفریدگاری راست‌که تدویر دوایر تسعه افلاك... چنین گوید محرر این مقاله و مقرر این رساله.....

انجام : واین‌سال شمسی حقیقی کمتر است بده روز و بیست‌ساعت ونیم بتقریب والله‌اعلم بالصواب ...

رسالهٔ اول نسخ خوش ۱۵ سطری ٤/٥×۱۲/٥ س، بخط شرف‌الدین حسین در اواسط شوال ۱۰۸۲ هـ.ق. در بلدهٔ هرات، عنوان ونشان و دوائر نجومی شنگرف، و رساله دوم نسخ ۱۵ سطری ٤×۱۲ س، بخط محمد شفیع در غرّهٔ رمضان ۱۰۸۲ هـ.ق. در بلدهٔ هرات، عناوین ونشان و دوائر نجومی شنگرف، این رساله تصحیح ومقابله شده است. کلاً دارای ۱۶۲ گ ۱۰×۱۸/٥ س، مهر حاج سید سعید رادارد. جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی عطف میشن سرخ .

۹۳۳

مجموعه :

۱ــ هیئت = فارسی هیئت (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

تألیف علاءالدین علی‌بن‌محمدقوشچی معروف به‌ملاعلی قوشچی متوفی۸۷۹ هـ.ق. (ر.ك. : ۹۳۲) ازبرگ ٤۲ــ۱ .

۲ــ بیست‌باب در اسطرلاب (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

تألیف خواجه نصیرالدین‌طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. که آن‌را از صد باب خودگزین کرده است. باب اول درالقاب‌آلات وخطوط و دوایر اسطرلاب آنچه

علاوه در وی بود ... بـاب بیستم درصفت ستارگـان چنداز ثوابت کـه آنرا براسطرلاب ثبت کنند . ازبرگ ۶۸ــ۴۳ .

آغاز : بسمله این مختصری است درعلم اسطرلاب مشتمل بربیست باب ....

انجام : چنانکه اشتباه نیفتد کفایت باشد . اینست تـمامی سخن درمعرفت اسطرلاب الحمدلله علی‌الاتمام ... والله‌اعلم بالصواب .

۳ــ شرح بیست‌باب (سنباره‌شناسی ــ فارسی)

ازنظام‌الدین عبدالعلی‌بن‌محمد بیرجـندی متوفی ۹۳۴ ه.ق. متن از خواجه نصیرالدین‌طـوسی متوفی ۶۷۲ ه.ق. بیرجندی این‌شرح را بسال ۸۸۹ ه.ق. بنام ناصرالدین وزیر دربیست باب ساخته است . ازبرگ ۹۲ــ۶۹ .

آغاز : بسمله فاتحه کتاب درهرباب وخاتمه مقال درهمه احـوال، سپاس و ستایش حکیمی را سزدکه درجات ... اما بعد فیقول‌الفقیر الی ربه‌الهادی ... کـه چون این بی‌بضاعت ...

انجام موجود : تا برمقنطره له‌شرقی کدام جزو افتاده است .

۴ــ التنبیهات‌العلیة علی وظایف‌الصلوة‌القلبیة واسرارها (فقه ــ عربی)

تألیف شهید دوم . زین‌الدین علی‌بن احمد شامی آملی مقتول بسال۹۶۶ ه.ق. (ر.ك. : ۷۶۷) ازبرگ ۱۳۸ــ۹۳ .

آغاز موجود : من دقایق‌الحقایق التی تظهرللمصلّی بفکره الدارق ومن ثم کانت‌الصلوة ... وقد ذکرنا فی هذه‌الرسالة ...

انجام : فان ذلك منه وبه وله وهو حسبنا ونعم‌الوکیل وهینا نقطع‌الکلام ...

رساله اول نسخ ۱۸ سطری ۵/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. و رساله دوم نسخ ۱۸ سطری ۵×۱۲/۵ س، بخط محمدکاظم‌بن شیخ عبداللطیف، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. و رساله سوم شکسته نستعلیق ۱۶ سطری ۵/۵×۱۱ س، تحریرسدهٔ۱۲ هـ.ق. ورسالهٔ چهارم نسخ۱۸سطری۵/۵×۱۲/۵ س، تحریرسدهٔ۱۲ هـ.ق. ناقص‌الاول درمواردمختلفی مهر چهار گوشه‌ای‌است باسجع: الواثق‌بالله‌القوی محمدشفیع‌الموسوی» این مجموعه دارای ۳۱۸گ ۱۰×۱۸/۵ س، مهر حاج سید سعید را دارد. جلد تیماج عنابی لایه‌ئی.

۹۳۴

نهج‌البلاغه = منتخب **(اخبار ـ عربی)**

جامع آن سید اجل محمدبن حسین‌بن موسی معروف به‌سید رضی متوفی ۴۰۶ هـ.ق. نسخهٔ موجود شامل گزینه‌ای ازسخنان حکمت‌آمیز وکلمات قصارحضرت علی (ع) است.

آغاز: من‌حِکَم امیرالمؤمنین علیه‌السلام و مواعظه والمختار من‌اجوبةمعامله والکلام‌القصیر الخارج فی سایر اعراضه. قال علیه‌السلام کن فی‌الفتنه‌کابن‌اللبون...

انجام: قال‌السیدالرضی رحمه‌الله هذا حین انتهاءالغایة بنا الی قطع‌المختارمن کلام امیرالمؤمنین حامدین‌الله ... ویقع‌الینا بعدالشذوذ وما توفیقنا الا بالله علیه توکلنا وهو حسبنا ونعم‌الوکیل و ذلك فی رجب سنه اربعمائه.

نسخ ۲۲ سطری ۷×۱۴/۵ س، تحریر جمادی‌الثانی ۱۰۹۹ هـ.ق. دارای ۲۶گ ۱۲/۵×۱۹ س، پشت صفحه اول یادداشت تملك علی‌رضا مؤذن، مهر حاج سید سعید را دارد. کاغذ صیقلی، جلد تیماج لایه‌ئی تریاکی.

۹۳۵

مختصر نافع = النافع فی مختصرالشرایع (فقه ـ عربی)

تألیف محقق حلّی، نجم‌الدین ابوالقاسم جعفربن حسن‌بن ابی ذکریا هـذلی حلی، متوفی۶۷۶ هـ.ق. ازمتون‌جامع‌ومختصره درفقه امامیه‌است‌که مکرّرچاپ‌شده.

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی صغرت فی عظمته عبادةاللعابدین .. فانی مورد لك فی هذاالمختصر خلاصةالمذهب ...

انجام : ویختص‌ضمانها بالجنایة علی الادمی حسب فهذا آخر ما اردنا ذکره ... انه یخیّب من سیاله ولایخسر من عمله . تمت .

نسخ ۲۰ و۱۹ سطری ۷/۵×۱۲/۵ س، درنیمه‌شعبان ۱۲۷۶ هـ.ق. عنوان شنگرف، کاغذ اصفهانی، کمی آب‌دیده . برخی اوراق وصالی‌شده ، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی‌فرسوده. قطع ۱۱/۵×۱۸/۵ س .

۹۳۶

کشف‌الدرایة فی ترجمه‌البدایة = کشف‌الهدایة فی شرح (ترجمة) البدایة (فقه ـ فارسی)

شیخ حُرّ عاملی، محمدبن حسن متوفی۱۱۰۴ هـ.ق. کتاب جامع ومهمی‌نگاشته است بنام «تفصیل وسائل‌الشیعه الی تحصیل مسائل‌الشریعه» که معروف‌به ـ وسائل الشیعه ـ است . پس‌ازآن این‌کتاب را گـزین نمود و اسنـاد و مکرّرات آن‌را حذف‌کرد وکتاب دیگری نگاشت بنام ـ هدایةالامة الی احکام‌الائمه ـ وسپس گزینه وخالص ونتیجه این‌کتاب را انتخاب کرد وکتاب مختصری پدید آوردکه در

واقع چکیدهٔ آن دواثر قبلی خویش‌است وبنام ــ بدایةالهدایة ــ موسوم می‌باشد و حاوی ۳۹۸۳ مسئله و فرع منصوص می‌باشد از واجبات و محرمات .

پس‌ازآن یکی‌از شاگردان شیخ حُرّ عاملی بنام محمد جعفربن سلیمان فراهی این‌کتاب ــ بدایةالهدایه ــ را بفارسی ترجمه می‌کند بااندك تفاوتی وهرجا کــه احتیاج به‌توضیح بوده، بعضی را دراصل وبعضی را درحاشیه توضیح داده ... وآن را بنام ــ کشف‌الدرایــة فی ترجمةالبدایه ــ نامیده است‌کــه همین نسخه حاضر می‌باشد . تاریخ‌فراغت ازترجمه سه‌شنبه ۱۸ ذیحجه ۱۱۱٤ هـ.ق.

آغاز : بسمله فتح مسائل معرفت خدادانی و دیباچهٔ وسائل شریعت صمدانی خداوندی است‌که ذات مقدسش ... اما بعد چنین گوید این غریق بحرمعاصی ...

انجام : وایاکم لدرك‌الاسرار و متابعةالاخبار بمحمدوآله‌الاطهار تمت . ترجمه باینجا ختم شد ترجمه رسالهٔ بدایةالهدایه درمشهد مقدسه منوّره امام اهل صدق و صفا علی‌بن موسی‌الرضا(ع) در روز سه‌شنبه هیجدهم شهرذی‌حجه‌الحرام۱۱۱٤هـ.ق.

نسخ ۱٦ سطری ٦×۱۲/٥ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق.

عنوان ونشان شنگرف، معلق بحواشی مترجم، دارای ۱٥۲گ ۱۲×۱۸/٥ س؛ کاغذ اصفهانی، مهر حاج سید سعید رادارد.

جلد کالینگور سرخ عطف وگوشه پارچه .

۹۳۷

مجموعه :

۱ــ اوزان بحورالشعر (عروض وقافیه ــ عربی)

قطعه‌ای‌است درشانزده سطر درهر سطر وزن و بحری از اوزان و بحور شعر آمده است .

آغاز : بسمله‌الطویل .

طویل له دون‌البحور فضائل فعولن مفاعیلن فعولن مفاعل ...

انجام :

التدارك‌حرکات‌المحدث‌تنتقل فعلن فعلن فعلن فعل

۲- المختصر فی‌العروض (عروض وقافیه - عربی)

رساله‌ای‌است شامل‌بیان اسباب واوتاد وفواصل وبحور واوزان شعردرسه‌برگ.

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین و صلواته علی محمدوآله‌الطاهرین اما بعد فاعلم ان علم‌العروض میزان‌الشعر یعرف بها مستقیمه من ...

انجام : وبیته :

هذا ولهی وکم‌کتمت‌الولها صونالحدیث من هوی‌النفس لها . تم .

۳- الرامزه = خزرجیه = الزاهرةالوافیه (عروض وقافیه - عربی)

سرودهٔ ادیب ضیاءالدین ابی محمد عبدالله خزرجی متوفی٦٢٦ ه.ق. قصیده‌ای است درعروض وقافیه شامل ۹۷ بیت .

آغاز: بسمله وللشعر میزان یسمی‌عروضه بهاالنقص‌والرجحان یدریهاالفتی

انجام : ویسال عبدالله ذالخزرجی من مطالعها اتخافه منه بالدعا

٤- کافیه (نحو - عربی)

تألیف ابن‌حاجب نحوی، جمال‌الدین ابی عمر وعثمان‌بن عمر متوفی ٦٤٦ه.ق. از بهترین کتب مختصرهٔ دراین باب می‌باشد و بمنزلهٔ مقدمه‌ای بر نحو بشمارمی‌رود و شروح وتعلیقات زیادی برآن نگاشته شده‌است وخود مکرر چاپ گردیده وسالها

درمناطق مختلف اسلامی درحوزه‌های علمیه جزو کتب درسی بوده‌است . ازبرگ ۳۵ــ۸ .

آغاز : بسمله‌الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد وهی اسم وفعل وحرف لانها امّا ان تدل علی معنی فی‌نفسها ...

انجام : والمخففه تحذف‌الساکن وفی‌الوقف فیرد ما حذف والمفتوح ما قبلها تقلب الفا .

۵ــ شافیه (صرف ــ عربی)

تألیف ابن‌حاجب نحوی، جمال‌الدین ابی عمر وعثمان‌بن عمر متوفی ۶۴۶ه.ق. مختصری است درعلم صرف و درآخر آن قسمتی از قواعد نگارش کلمات آمده . این‌کتاب نیز پیوسته در حوزه‌های علمیه تدریس می‌شده و شروح و حواشی‌بسیاری بزبان فارسی و عربی و ترکی برآن‌نگاشته شده است. کتاب شافیه مکرّر درایران و هند و آستانه و مصر چاپ گردیده . ازبرگ ۶۰ــ۳۶ .

آغاز : بسمله حمدله اما بعد فقد سألنی من لایسعنی مخالفته ان‌الحق بمقدمتی فی‌الاعراب مقدمة فی‌التصریف علی نحوها و مقدمة فی‌الخط فاجبته سائلا ...

انجام : ومثل اطمانت اقرایات و مضارعه یقرئنی مثل یقیر عیع تم .

۶ــ خط = رساله در دستور ... (صرف ــ عربی)

این رساله پس‌از ــ شافیه ــ بصورت مستقل آمده‌است . ازبرگ ۶۴ــ۶۱ .

آغاز: بسمله‌الخط‌تصویر اللفظ‌بحروف‌هجائه‌الاسماءالحروف اذا قصدالسمی...

انجام : وانما کتبوا بالیاء لقولهم یك وکلا تکتب علی‌الوجهین .

۷- مقدمه جزری = المقدمةالجزریه = منظومةالجزریه
(تجوید وقرائت - عربی)

سرودهٔ شیخ شمس‌الدین محمدبن محمد جزری شافعی متوفی ۸۳۳ هـ.ق. منظومه‌ای است در ۱۰۹ بیت‌که مکرر چاپ شده‌است . ازبرگ ٦۷-٦٤ .

آغاز : بسمله یقول راجی عفو رب سامع محمدبن‌الجزری‌الشافعی ...

انجام : والحمدلله لها ختام ثم‌الصلوة بعد والسلام .

مجموعه قابل اعتنایی است. رساله اول دریك صفحه بخط نسخ ۱۵سطری و رساله دوم و سوم نسخ ۲۰سطری ۷×۱۳/۵س، هردو رساله بخط مرحوم شیخ حرعاملی در سال ۱۰۹۷ هـ.ق. و رساله چهارم نسخ خوش ۱۵سطری ۷×۱۳س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف ، تصحیح ومقابله شده رساله پنجم و ششم نسخ ۱۸سطری ٦/۵×۱۳س، درپشت صفحه رساله پنجم یادداشت تملك ومهر مرحوم شیخ حرعاملی، بیضی‌شکل با سجع«العبدمحمد الحر» رساله هفتم نستعلیق ۱۹ سطری ۷×۱۳/۵س، بخط محمد رضا حرعاملی، کلا دارای ٦۷ک ۱۲×۱۸/۵س، کاغذ اصفهانی، مهر کتابخانه حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج عنابی .

۹۳۸

مجموعه :

۱- افعال‌الانسانیه = خیر وشر = الجبر والاختیار (کلام‌وعقائد - عربی)

رساله‌ای است جامع ومفید واز متون کهن وقابل تحقیق، ولی مؤلف آن

شناخته نشد، مطالب تحت عنوان ــ القول فی ... ــ آمده‌است . سرعنوانهای این رساله بدین شرح است : بعداز دیباچه : القول فی‌مائیةالفعل . القول فی‌اقسام‌الفعل. القول فی اسباب‌الفعل . القول فی‌جهات‌الفعل . القول فی قوی‌الفعل . القول فی التفرقه . القول فی صدورالافعال المختلفة . القول فی‌الاستطاعة والعجز . القول فی التوفیق والخذلان . القول فی‌الفاعل والمفعول . القول فی‌القضا والقدر . القول فی الجبر والتفویض . القول فی خلق‌الافعال . القول فی‌الارشاد والاضلال . القول فی الصلاح والفساد .

درآخر بحث: القول فی‌اقسام‌الفعل چنین آمده‌است: وقدذکرنا فی‌کتابنا‌الملقب بالارشاد لتصحیح الاعتقاد . درآغاز بحث : القول فی‌الجبر والتفویض گوید : روی عن سید علماءالتابعین جعفربن محمدالصادق (ع) انه قال لاجبر ولا تفویض، و روی عن رئیس‌الفقهاء ابی حنیفه انه قال اکره‌الجبر و لااقول بالقدر واقول قولا بین‌قولین ولیس یشك ان هذین‌القولین من هذین‌الامامین یؤدیان جمیعا الی حقیقة واحدة وان یکون ابوحنیفة اخذالحق فیه عن جعفر فانه کان فی زمانه وکان کثیرالاختلاف الیه ... درآخر رساله آمده‌است : وهذا آخرما انتهی الیه البیان فی وصف‌الجمل من‌الحالات‌المتعلقة بالافعال الاختیاریة وقد کنت بعثت‌الیك لدی مقدمی بنیسابور جزء من هذه‌المعانی بعینها ووافق ذلك منی حدالعجلة وشغل‌القلب ثم لما وجدت عنایةالاحرار متصلة بالتحقیق لهذه‌الابواب اوجبت عنایة متجددة وهی هذه‌النسخة الاخیره ... درپشت صفحه اول این رساله با خط مغایر آمده‌است : «رسالةالغزالی فی‌الجبر والاختیار» درآن قسمت از منابعی‌که دراحوال غزالی دراختیار داشتم ، نام این رساله جزو آثار او نیامده است . این رساله ازبرگ ۲۰ــ۱ .

آغاز : بسمله اعلم اعانك‌الله علی تحصیل‌الفضائل وجنبك ابواب‌الرذائل ووفقك لصواب‌القول ... انی وقف ادام‌الله تعالی سلامتك علـی ماشکوته من ازدحام‌الشبه علیك فی شأن‌الافعال الانسانیة ...

۲ــ معارج‌الاصول (اصول فقه ــ عربی)

تألیف محقق اول، شیخ نجم‌الدین ابوالقاسم جعفربن ابی یحیی حسن‌بن‌سعید هذلی متوفی ٦٧٦ هـ.ق. این‌کتاب یکی‌از کتب مختصر ومفید علم اصول فقه است وحاوی اکثر مباحث، مشتمل بر ده باب ۱ــ درمقدمات ۲ــ در اوامر و نواهی ۳ــ درعموم و خصوص ٤ــ درمجمل ومبین ٥ــ درافعال ٦ــ دراجـمال ۷ــدراخبار ۸ــ درناسخ ومنسوخ ۹ــ دراجتهاد ۱۰ــ خاتمه. این‌کتاب بضمیمه کتاب مبادی‌ــ الوصول ــ درتهران چاپ شده‌است . ازبرگ ۱۲٤ــ۲۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی سابغ نعمه وسایغ عطیته کما اشکره علی جلیل هبته وجمیل هدایته ... وبعد ذلك فانّه تکرّر من جماعة من‌الاصحاب ...

انجام : فعلی هذا النهج یکون احتجاجك علی مایرد علیك من هذاالباب‌والله العالم .

۳ــ النافع یوم‌الحشر فی شرح‌الباب‌الحادی عشر (کلام وعقائد ــ عربی)

شیخ‌الطائفه، محمدبن حسن طوسی متوفی ٤٦۰ هـ.ق. کتابی در ادعیه نگاشته است بنام ــ مصباح‌المتهجد ــ این‌کتاب را علّامه حلّی متوفی۷۲٦ هـ.ق. بخواهش محمدبن محمد قوهدهی وزیر در ده باب خلاصه کرده‌است وبنام ــ منهاج‌الصلاح فی مختصر‌المصباح ــ موسوم داشته است. بعدها علامه حلّی یك باب دیگر براین

ده باب افزوده که درآن باب مسائل اصول دین را متذکر شده‌است وتحت عنوان ــ الباب الحادیعشر فیمایجب علی کافةالمکلفین فی‌اصول‌الدین ــ موسوم شده و چون این یك باب، خود مبحث مستقلی بوده‌است ومورد نیاز عامه، لــذا جداگانه استنساخ وچاپ گردیده است . براین باب، شروح وحواشی متعددی نگاشته شده ازجمله ابی عبدالله شرف‌الدین فاضل مقداد، مقدادبن عبدالله سیوری حلی متوفی ۸۲۶ هـ.ق. برآن حاشیه‌ای نگاشته است‌که بنام ــ النافع‌یوم‌الحشر ... نامیده شده که همین نسخهٔ موجود می‌باشد ومکرّر چاپ شده . شرحی‌است مزجی بصورت ــ قول ــ اقول ازبرگ ۱۶۷ــ۱۲۵ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی دل علی وجوب وجوده افتقارالممکنات وعلی‌قدرته وعلمه احکام‌المصنوعات ... اما بعد فان‌الله تعالی لم یخلق‌العالم عبثا فیکون ..

انجام : ولاینتقل الی الاصعب مع‌اتجاع‌الاسهل و هذا ما تهیلی تتمیمه ... انه سمیع‌مجیب وصلی‌الله علی‌سیدنا محمدوآله‌الطاهرین والحمدلله‌رب‌العالمین.

رساله اول نسخ ۱۶سطری ۶/۵×۱۲/۵س، بخط علی بن‌شمس‌الدین محمدنجفی در غرهٔ صفر ۱۱۲۵هـ.ق. نشان قرمز، درپشت صفحه اول یادداشت تملك عبدالله‌بن‌محمد کاظم اصفهانی، با مهر چهارگوشه وکوچك او باسجع: «انی عبدالله‌آتانی‌الکتاب» درهمین صفحه مهرکتابخانهٔ مجدالدین رسالهٔ دوم نسخ ۱۲ سطری ۶/۵×۱۲س، بخط ابوالحسن‌بن محمدجعفر قهپایه در ذیحجه ۱۱۲۵هـ.ق. عنوان و نشان شنگرف، مملق بحواشی با امضاء ــ فیض‌ره ــ پشت صفحه اول این رساله یادداشت استکتاب عبدالله بن‌محمدکاظم‌بن‌ــ شاه محمد تبریزی با مهر چهارگوشه‌کوچك او: «انی‌عبدالله آتانی‌الکتاب». ورساله سوم نستعلیق۱۵سطری۶/۵×۱۴/۵

س، بخط سیداحمدهاشمی درجمعه ۱۴ ذی‌قعده ۱۱۲۵ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، مصحح، درپشت این رساله نیز همان مهرچهارگوش آمده است. کلا دارای ۱۶۷ گ ۱۲×۱۹ س، کاغذ اصفهانی، جلد تالینگور لاجوردی عطف و گوشه پارچه سرخ.

۹۳۹

الدرالمسلوك فی احوال‌الانبیاء والاوصیاء والخلفاءوالملوك . جلد اول

(تاریخ ــ عربی)

تألیف شیخ‌احمدبن‌حسن حرعاملی زنده بسال ۱۱۲۰ هـ.ق. برادر شیخ محمدبن حسن حرعاملی صاحب کتاب وسائل‌الشیعه کــه‌پس‌ازفوت برادرش شیخ‌الاسلام مشهد بوده است. این‌کتاب شامل یك مقدمه و پنج رکن و خاتمه است. مقدمه در آغاز آفرینش آسمانها و زمین و عجائب مخلوقــات. رکن ۱ــ دراحوال پیامبران و مرسلین ۲ــ دراحوال امامان شیعه و کسانی‌که عمرطولانی داشته‌اند . ۳ــ دراحوال شاهان پیشین وملتهای قدیم . ٤ــ دراحوال خلفــای مسلمین و سلاطین. ٥ــ در وفات صحابه وتابعین. خاتمه حوادث آخرالزمان و فصلی دراحوال قیامت وحساب.

این نسخه شامل جلد اول آنست ازآغاز تاآخر رکن سوم .

آغاز: بسمله الحمدلله الذی احسن کل شئ خلقه وبدأ خلق‌الانسان من‌طین... وبعد فهذا کتاب‌الدرالسلوك ...

انجام : فنسأل‌الله خیرها ونعوذ به‌من‌شهرها والحمدلله وحده وصلی‌الله علی محمد وآله ومن‌علی منواله . تم‌النصف‌الاول من‌کتاب ...

نسخ ۱۹ سطری ۷/۵×۱۴س، بخط جمال‌الدین بن محمد قاسم بن یوسف عاملی در روز جمعه ۱۲ صفر ۱۱۰۶ هـ.ق. در زمان حیات مؤلف. درپشت صفحه اول تفریظ سید رضی بحرانی و قصیده‌ای که درمدح مؤلف سروده است، درهامش صفحه اول، یادداشت وقف این نسخه براولاد و پس‌ازآنها به‌علمای مشهد. واقف سید جعفر پیش‌نماز. عنوان و نشان شنگرف، مهرحاج سیدسعید را دارد. کاغذ سپاهانی، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی.

۹۴۰

مجموعه:

۱ـ حاشیة النافع فی مختصرالشرایع = حاشیه‌مختصرنافع (فقه ـ عربی)

اصل ازمحقق‌اول ابوالقاسم جعفربن‌حسن حلی متوفی ۶۷۶ هـ.ق. وحاشیه از محقق ثانی شیخ‌علی‌بن‌الحسین‌عاملی‌کرکی متوفی ۹۴۰ هـ.ق. نسخهٔ موجود ازآغاز تا نماز کسوف را دارد. ازبرگ ۴۷ـ۱.

آغاز: بسمله حمدله و بعد فهذا فوائد علقتها علی‌کتاب‌النافع مختصرالشرایع لبیان مایعتمدعلیه من‌الفتوی مما تردد فیه صاحب‌الکتاب ... قوله اماالمطلق انلم یتعرض لتعریف ...

انجام: قولـه ویستحب فیهاالجماعة والاطاله بقدرالکسوف وطـریق ذالك العلم ... اویرجع الی‌قول.

۲ـ جعفریه (فقه ـ عربی)

تألیف محقق‌کرکی، شیخ نورالدین ابوالحسن عـلی‌بن‌الحسین بن‌عبدالعالی

عـاملی معروف‌به‌محقق ثانی متوفی ۹٤۰ هـ.ق. کتاب مختصری است در واجبات و مستحبات نماز که آنرا درپنجشنبه ۱۰ جمادی‌الثانی ۹۱۷ هـ.ق. درمشـهد رضوی ساخته است دریك مقدمه‌وچهار باب وخاتمه . مقدمه درمعنی صلواة و اقسام آن . باب ۱ـ درطهارت ۲ـ درباقی‌مقدمات‌نماز ۳ـ درافعال نماز ٤ـ درتوابع . خاتمه درسایر نمازها. این‌کتاب چاپ شده است . ازبرگ ۱۰۵ـ٤۸ .

آغاز : بسمله الحمدلله الولی‌الحمید. المبدی المعید. الفعال‌لمایرید. الـذی شرع‌لعباده‌الصلوة وسیلة الی‌الفوز... وبعد فان‌التماس‌من‌اجابته من‌افضل‌الطاعات...

انجام : مقصوراً علی مافیه رضاه مصروفاً فیما یحبه ویرضاه فرخ من‌تسویدهـا مؤلفها.. مصلیاً و مسلماً .

رسالـه اول نستعلیق ۱۹سطری۷/۵×۱۲س. تحریر سدهٔ ۱۰ هـ.ق. عنوان ـ قوله ـ شنگرف، درپشت صفحه‌اول یادداشت تملك محمدبن‌مسعود حسنی، مهر دائره شکل او با سجع «المعتصم‌بفضل‌الله‌الغنی محمدبن مسعود حسنی» و نیز تملك محمدعلی موسوی، مهر بیضی شکل او با سجع«محمد علی‌الموسوی» رساله‌دوم نسخ ۱۰سطری ۷×۱۰/۵س بخط نورالهدی‌بن‌قوام‌الدین حسینی رازی در بیع‌الثانی ۹٤۸هـ.ق. نسخه تصحیح و مقابله شده است در ۱٤ جمادی‌الثانی ۹۵۰ هـ.ق. توسط محمدبن مسعود حسنی بامهر دائره‌شکل او کـه فوقاً مذکور افتاد. درپشت صفحه‌اول ـ درهمین صفحه مهر بیضی شکل‌باسجع «عبده جعفربن محمدباقرالموسوی»عنوان ونشان شنگرف، معلق بحواشی با امضاء : ف . منه مدظله، قواعد، سماع (یعنی سماع از مصنف) ، حاشیه ارشاد، عل‌ـ م رحمه‌الله، ... چنین‌می‌نمایدکه تاریخ تحریراین‌نسخه‌درست

نباشد چون شواهد موجود حاکیست‌که در زمان حیاة مؤلف نوشته شده‌است ؟ درهرحال نسخهٔ قابل اعتنائی است. کلاً دارای ۱۰۵ گ ۱۲ × ۱۸/۵ س، کاغذ سمرقندی، جلد تیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار اولائی.

۹۴۱

مجموعه :

۱ــ حاشیهٔ محاکمات **(حکمت ــ عربی)**

حاشیه‌ای است ازباغنوی، میرزاجان حبیب‌الله‌بن‌عبدالله دهلوی اشعری‌شافعی متوفی ۹۹۴ هـ.ق. برکتاب ــ المحکمات بین‌شرحی‌الاشارات ــ تألیف قطب‌الدین رازی، محمدبن‌محمدبویهی‌تحتانی‌متوفی ۷۶۶ هـ.ق. تحت عنوان ــ قال‌المحاکم ــ اقول ــ یعنی باغنوی درآغاز، قسمتی ازعبارت محاکمات را نقل می‌کند، آنگاه به‌جرح و تعدیل آن می‌پردازد وبرصاحب محاکمات خرده‌گیری‌هائی دارد . باغنوی این شرح را بنام شاه سلطان‌اسماعیل صفوی نگاشته است. ازبرگ ۴۳ــ۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله الحکیم‌الذی شفی علیل‌الحکمة باشارات فایقه و روی غلیل‌العلم والمعرفة بتنبیهات رائعة و وفقنا لنظرالتحقیق فی‌حقایق حکمته‌النابعة ...

انجام : لان مطاق‌الوجود لیس عرضا ذاتیا لشیئ‌من‌الموجودات والمبحوث عنه .

۲ــ تهذیب‌المنطق **(عربی)**

تألیف سعدالدین تفتازانی متوفی ۷۹۲ هـ.ق. کتاب موجز و معروفی است و مکرر چاپ شده و حواشی وشروح متعددی دارد. ازبرگ ۴۸ــ۴۳ .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی هدانا سواءالطریق وجعل لناالتوفیق خیر رفیق...

وبعد فهذا غاية تهذيب‌الكلام فی‌تحرير المنطق ...

انجام : الی الوقوف علی‌الحق والعمل به وهذا بالمقاصد اشبه .

۳- الفية ابن‌مالك = الخلاصة (نحو - عربی)

ابن‌مالك نحوی، جمال‌الدين ابی‌عبدالله محمدبن‌عبدالله‌طائی متوفی ۶۷۲هـ.ق. ارجوزه‌ئی در نحو نگاشته است بنام ــ الخلاصه ــ که چون در هزاربیت می‌باشد به‌ــالفیه ــ معروف گردیده است که همین نسخه حاضر است .

آغاز: قال محمد هوبن مالك احمد ربی الله خیرمالك ...

انجام : و آله‌العزالكرام البرره و صحبه المنتجبين الخـيره

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق زیبای ۲۲ سطری ۵×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، رساله دوم شکسته نستعلیق ۹ تا ۲۲ سطری ۵/۵×۱۲/۵ س، تحریر ۱۲۸۲ هـ.ق. و رساله سوم نسخ خوش مُعرَب ۱۱ سطـری ۵/۵×۱۲/۵ س، جدول تمام صفحات زرین ومشکی وآبی . کاغذ ترمه، مهر حاج سید سعید را دارد، جلد تیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار .

۹٤۲

شرح کافی = شرح فروع کافی (اخبار - عربی)

از مولی محمدهادی‌بن‌مولی محمدصالح مازندرانی، متوفی ۱۱۲۰ هـ.ق. در اصفهان . این گزارش برشرح کتاب طهارت و جنائز فروع کافی است‌که آن را در روز پنجشنبه ۱۱ ربیع‌الاول ۱۰۹۶ هـ.ق. ساخته است .

آغاز : بسمله المخصوصة لاشتمالها علی المسائل المتکثرة و هو ایضاً مصدر مزید مشتق من المجرد لموافقته له فی الحروف الاصلیة والمعنی اولطهارة مصدر طهر بالضم و هی لغة ...

انجام : فقال الاتسمعون ان الله لایعذب بدمع العین ولایحزن القلب ولکن یعذب بهذا و اشار الی لسانه اویرحم. قد فرغت من شرح .. و اوردنا حوضهم ... وصلی الله علی خیر خلقه محمد وآله المعصومین .

نسخ ۱۹ سطری ۹×۱۵ س، بخط محمدجعفربن حاجی محمد قلی در ربیع الثانی ۱۱۳۱ هـ.ق. حسب الفرموده آقا محمدحسین، دارای ۲۹۱گ ۱۲/۵×۱۹ س، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی.

۹۴۳

نور ساطع = ترجمه بدایة الهدایة = شرح فارسی بدایة الهدایة

(فقه ـ فارسی)

از ملامراد (ملامحمدمراد) کشمیری شاگرد شیخ حرعاملی که آنرا دررجب ۱۰۹۸ هـ.ق. ساخته است . این کتاب، ترجمه‌ای است از کتاب بدایة الهدایه تألیف شیخ حرعاملی، محمدبن حسن متوفی ۱۱۰۴ هـ.ق. و درسال ۱۳۱۲ هـ.ق. بنام ساطع الانوار چاپ شده است .

آغاز موجود : بشرح دیگر برهمین رساله نموده بود بروجهی که متضمن باشد دلائل مسائل ....

انجام : اگر غلطی یا تفاوتی در ترجمه شده باشد قلم عفو برآن کشند و در

اوقات صلوات وزیارات و دعوات فقیر را یاد کنند و سبب تقصیر این حقیر اوقات فراموش نکنند.

نسخ ۱۵ سطری ۷/۵×۱۳/۵ س، بخط محمد فصیح بن محمد جعفر حسنی طالقانی در ۱۱۰۷ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، برگ نخست کسراست و برگهای آخر فرسوده، نسخه آب‌دیده و به‌برخی از اوراق آسیب رسانده است، کاغذ اصفهانی، جلد کالینگور مشکی عطف وگوشه‌پارچه‌آبی و سرخ، قطع ۱۲×۲۰ س.

۹۴۴

مضمار دانش **(علوم طبیعی ــ فارسی)**

تألیف نظام‌الدین‌احمدبن ملاصدرا گیلانی زنده بسال ۱۰۶۷ هـ.ق. که آن را بدستور شاه عباس ثانی (۱۰۵۲ــ۱۰۷۷هـ) چنانکه لشگر به‌اقسام پنجگانه تقسیم می‌شود این کتاب نیز مشتمل برمقدمه و سه‌مرحله که بمنزله قلب و جناحین وخاتمه که بجای ساقه است منقسم گردیده، مقدمه در ذکر آغاز آفرینش اسب و باعث رام شدن، مرحله اول در ذکر محامد و ذمایم اسب شامل نه‌باب، مرحله دوم درآداب تربیت اسب در نه باب، مرحله سوم در معالجات و امراض اسب، در نه باب. خاتمه دربیان مجملی از اسبان پادشاه.

آغاز: بسمله از سخن حمد بی‌نیاز حقیقی میدان وادی فرسوده تك و تاز ...

انجام: اعضای اسب بمالند نفع بسیار بخشد تست.

نستعلیق ۱۵ سطری ۸/۵×۱۴/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. عنوانها قرمز، دارای ۳۳گ ۱۲/۵×۱۸/۵ س، مهرحاج سید سعید را دارد ــ کمی آب‌دیده، جلد تیماج قهوه‌ئی‌لایه‌ئی.

۹٤٥

هدایةالامة الی احکام‌الائمة **(اخبار ــ عربی)**

تألیف شیخ حر عاملی، محمدبن حسن متوفی ۱۱۰٤ هـ.ق. (ر.ك. : جلد اول، شماره ۳۰۰) نسخهٔ موجود شامل جلد دوم آنست و از آغاز کتاب جهاد تا آخر هبه را دارد .

آغاز : بسمله‌الکتاب الحادی‌عشر کتاب‌الجهاد وفیه‌اثناعشر فصلا فی وجوبه و شرایطه ...

انجام : قیل ارایت ان‌کتابه هبة؟ قال یجوز . تم‌الجزءالثانی من کتاب هدایة الامة.

نسخ ۱۵ سطری ۷/۵×۱۳/۵ س. تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. مهر حاج سید سعید را دارد . این جلد نسبتاً کامل است . جلد تیماج عنابی عطف میشن زرد. قطع ۱۲×۱۸ س .

۹٤٦

ترجمهٔ حاشیهٔ تهذیب‌المنطق **(منطق ــ فارسی)**

تهذیب‌المنطق ازملاسعدالدین‌بن‌مسعودبن عمرتفتازانی متوفی۷۰۲ هـ.ق. است وحاشیهٔ تهذیب‌المنطق که معروف به‌حاشیه ملاعبدالله است تألیف مولی نجم‌الدین عبدالله‌بن‌شهاب‌الدین حسین‌یزدی شهابادی متوفی ۹۸۱ هـ.ق. مترجم شناخته نشد . درآخر نسخهٔ موجود آمده است «قد وقع‌الفراغ من تحریر هذاالکتاب بعون‌الله الملک‌الوهاب وقت‌الزوال یوم‌الجمعه‌سابع‌عشر شهررمضان‌المبارك سنه احدی والف

من الهجرة النبویة علی یدالفقیرالضعیف النحیف المحتاج الی رحمة‌الله الملك العلام معزالدین محمدبن حاجی محمدطاهر عفی عنهما .» چون نسخه تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. است بنابراین گمان می‌رود که مؤلف معزالدین محمدبن حاجی محمد طاهر است که آنرا در رمضان ۱۰۰۱ هـ.ق. ساخته است .

آغاز : الحمدلله الحمد حمد درلغت وصفیست بجمیل اختیاری برجهت تعظیم و تبجیل بطریق ...

انجام : و هذا بالمقاصد اشبه یعنی آنچه مذکور است در ثامن از رؤس‌ثانیه بمقاصد اشبه است . این ظاهر شد از بیان مذقور . قد وقع ....

نستعلیق ۲۲ سطری ۸/۵×۱۴/۵ س، تحریر ۱۳ ربیع‌الثانی ۱۲۳۷ هـ.ق. درپشت صفحه اول مهر بیضی‌شکل با سجع «محمدباقربن محمدتقی‌الموسوی» مهرحاج‌سیدسعید را دارد . دارای ۶۳گ ۱۲/۵×۱۹ س، کاغذ نخودی‌رنگ، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۹۴۷

الموجزالحاوی لتحریرالفتاوی (فقه ــ عربی)

تألیف ابن‌فهد حلی، ابوالعباس احمدبن محمدبن‌فهد حلی متوفی ۸۴۱ هـ.ق. شامل چهار قاعده ۱ــ در عبادات در چند کتاب ... نسخهٔ موجود از آغاز تا آخر زکوة را دارد وگویا بیش‌ازاین ننوشته است .

آغاز : بسمله حمدله وبعد فقد استخرت‌الله سبحانه وعملت هذاالمختصر و سمیته بالموجزالحاوی‌لتحریرالفتاوی و بنیته علی اربع قواعد الاولی فی‌العبادات

و هی کتب کتاب‌الطهاره ...

انجام : جاز اخذها واعطاؤه غیرها واعطاؤها اوغیرها لغیره وللفقیر بذل‌القیمة.

نسخ ۱۲ سطری ۹×۵/۵ س، بخط محمدبن علی‌بن محمود اصفهانی تحریر ۹۶۳ هـ.ق. عناوین شنگرف، درپشت صفحه اول یادداشت تملک ضیاءالدین محمدبن حسین‌بن نظام‌الدین علی حسینی مازندرانی بامهر دائره‌شکل وکوچک‌او با سجع «ضیاءالدین‌الحسینی» دارای ۹۰ گ ۱۲×۱۹ س، کاغذ حنائی، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد مقوافرسوده.

۹۴۸

حاشیهٔ معالم **(اصول فقه – عربی)**

از مولی حسام‌الدین‌محمدصالح‌بن احمدبن شمس‌الدین‌سروی مازندرانی اصفهانی متوفی ۱۰۸۶ هـ.ق. این حاشیه باحاشیه خلیفه سلطان بسال ۱۲۷۴ هـ.ق. در ایران چاپ شده است .

آغاز : بسمله نحمدك اللهم یامن خلقنا ولم‌نك شیئا مذکوراً و نشکرك یامن رزقنا . . . فیقول المفتقر الی‌الله الغنی محمدصالح‌بن‌احمد اصلح‌الله ...

انجام : بمجرد حسن‌التألیف من‌المعنی بل لابد فیها من‌مراعاة حسن‌الترکیب من‌النظم ایضا و نظم هذه القصص منه سبحانه لامنهم قدتم ...

نستعلیق ۱۵ سطری ۷/۵×۱۳ س، در ۱۱۲۵ هـ.ق. برخی اوراق آب‌دیده و جمله‌ای وصالی‌شده ، درصفحه‌بدرقهٔ کتاب مهر چهارگوشه‌ای با سجع « محمدجوادالحسینی الموسوی» مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی . قطع ۱۲/۵×۱۸/۵ س .

۹۴۹

عیون‌الحساب (ریاضی – عربی)

تألیف خاتم‌المهندسین ملامحمدباقربن ملازین‌العابدین یزدی زنده بسال ۱۰۴۷ هـ.ق. استاد شیخ بهائی. دراین زمینه کسی مثل او چنین کتابی ننوشته است. کتاب شامل یك مقدمه و هفت باب است. مقدمه در تعریف حساب و عدد. باب اول در حساب صحیح که شامل چهار عمل اصلی می‌باشد.

باب دوم در حساب کسرها مشتمل بریك مقدمه و سیزده مطلب.

باب سوم در حساب اهل تنجیم برپایه ۶۰ بجای ۱۰ وتبدیل‌آنها بیکدیگر دارای دومقدمه و شش مطلب.

باب چهارم درمساحت، در یك مقدمه و شش مطلب.

باب پنجم در استخراج مجهولات ازطریق تناسب.

باب ششم در استخراج مجهولات از طریق دیگر.

باب هفتم در جبر ومقابله دارای مقدمه وشش مطلب.

درآخر هم حل‌المسائل داردکه ۱۴۸ مسئله را حل نموده است.

نسخهٔ موجود ازباب پنجم تا آخر را دارد.

آغاز: بسمله‌الباب‌الخامس فی‌استخراج‌المجهولات بقاعدةالاربعةالمتناسبه و هو انّه اذا کان مقدار واحد من اربعة مقادیر ...

انجام: الی ان یوضع‌السود فتضع‌البیض فی‌النقطةالباقیة ولیکن هذا آخر ما اردنا ایراده فی‌الرسالة والصلوة علی خاتم‌الرساله.

نستعلیق ۱۷ سطری ۶/۵×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوانها شنگرف، درپشت صفحه اول مهر بیضی‌شکل با سجع «عبده فتح‌الله‌الحسینی» جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی، قطع ۱۲/۵×۱۸/۵ س.

۹۵۰

حاشیه شرح تجرید **(کلام ــ عربی)**

حاشیه تحقیقی است ولی نشانی ازمؤلف نیست. درلبهٔ کتاب آمده «شاه قوام‌الدین برقدیم» که گویا این حاشیه ازقوام‌الدین حمزةبن علی نسابه باشد که شرحی هم برکتاب شفای ابن‌سینا دارد، دراین حاشیه ازصاحب لباب، صاحب شفا، شرح مواقف، محشی درحواشی خود برمنطق تهذیب، حاشیه مطالع، حاشیه شرح مختصرالاصول، از میرسید شریف، حاشیه میرسید شریف برکشاف، حاشیه جدیده، صاحب مفتاح وسید سند یاد می‌کند.

آغاز: بسمله‌المصنف رحمه‌الله رحمة واسعة امّا بعد حمد واجب‌الوجود علی نعمائه‌الخ قدّم فصل‌الخطاب للایجازالبلیغ رعایة لنوع من‌براعةالاستهلال ...

انجام: انه جعل عنوان‌الحاشیة هوالاول اذا الظاهرانه اشارة الی‌الصغری‌هذا ماکتبنا من‌الحاشیة الثانیة حامداً مصلیاً مسلماً معترفاً بالقصور والمعترف معفو مغفور واعتصم بالله واستفیض منه.

نسخ ۱۸ سطری ۵×۱۴ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. معلق به‌حواشی با امضاء ــ نوری ــ جلد تیماج عنابی لولائی، مهر حاج سید سعید را دارد. قطع ۱۰/۵×۱۸/۵ س.

۹۵۱

زادالمسافرین (آداب واخلاق اسلامی ــ فارسی)

تألیف محمدزکی‌بن عبدالصمد درآداب و ادعیه سفر بموجب اخبار و احادیث ائمه اثنی‌عشر که آنرا بنام الله‌وردی‌خان دریك مقدمه و دوازده منزل وخاتمه‌ساخته است . مقدمه دربیان عزم ونیّت مسافر . منزل اول دربیان آنچه مسافر بآن احتیاج دارد پیش‌از بیرون‌رفتن ازمنزل ۲ــ دربیان بعضی از آنچه مسافر را دراسفار بجهت سلامتی از اخطار ضرور است ۳ــ دربیان اموری چندکه مسافر را، ضروراست ٤ــ دربیان شمشیر وعصا وکمان و ادعیهٔ متعلق بایشان ٥ــ دربیان آنچه مسافر بعمل می‌آورد بهنگام شروع حرکت ٦ــ درنماز مسافر ۷ــ دعا جهت حفظ مسافر ومرکب ۸ــ آنچه مسافر باید بجای آورد ۹ــ دفع خطرات ۱۰ــ ادعیه‌ای‌که وقت دخول‌شهر باید خواند ۱۱ــ آداب خواب و بیداری ونماز شب ۱۲ــ دفع امراض . خاتمه در فوائد صدقه و امور متفرقه .

آغاز : بسمله . الحمدلله رب‌العالمین ... وبعد چون فیض ربانی شامل حال این ذرهٔ بی‌مقدار گردید در وقتی از اوقات حضور حضرت وزارت پناه ...

انجام : پس بایدکه آخر قولش این باشدکه سبحان ربك رب‌العزة عما یصفون وسلام علی‌المرسلین‌والحمدلله رب‌العالمین .

نسخ ۱۷ سطری ۷/٥×۱٥ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. عنوانها قرمز، برگ اول نونویسی‌شده ، درسه صفحه اضافی اول دعاها و تعویذهای متفرقه و در دوبرگ اضافی آخر کلمات قصار و مواعظ، کاغذ فرنگی، مهر حاج سید سعید را دارد، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی، قطع ۱۲/٥×۱۸/٥س.

۹۵۲

مجموعه :

۱ــ شرح شمسیه (منطق ــ عربی)

کتاب ــ شمسیه ــ تألیف نجم‌الدین عمرکاتبی قزوینی معروف‌به ــ دبیران کاتبی ــ متوفی ۶۷۵ هـ.ق. می‌باشدکه عدّه‌ای آنرا شرح نموده‌اند ازجمله سعدالدین تفتازانی، مسعودبن عمر متوفی ۷۹۲ هـ.ق. که آنرا بسال ۷۵۳ هـ.ق. درشهر جام ساخته است . شرحی است تحت عنوان ــ قال ــ اقول ــ که ناظر برشرح شمسیهٔ قطب‌الدین رازی متوفی ۷۶۶ هـ.ق. می‌باشد . ایــن شرح درسال ۱۳۱۲ هـ.ق. در آستانه چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی بصرنا بنورالهدایه والتوفیق و یسرلنا سلوك مناهج التصور والتصدیق ... قال الحمدلله اقول لما انعم‌الله تعالی‌علیه بافاضة نفسه‌الناطقة...

انجام : ولنکتف بهذاالقــدر من‌المباحث‌المــوضوع والاعــراض‌الــذاتیة فان‌الاستقصاء منها مما‌لایلیق بهذاالکتاب .

۲ــ حاشیه مطول = حاشیه شرح مفتاح‌العلوم (معانی‌وبیان‌وبدیع ــ عربی)

کتاب مفتاح‌العلوم تألیف سکّاکی، ابی‌بکربن محمد متوفی ۶۲۶ هـ.ق. است وخطیب قزوینی متوفی ۷۳۹ هـ.ق. آنرا تلخیص نموده و سعدالدین تفتازانی متوفی ۷۹۲ هـ.ق. این خلاصه را دومرتبه شرح کرده، یکبار مختصر وبار دیگر مطول . بر شرح مطول تفتازانی شروح متعــددی نوشته شده‌است از جملــه میرسید شریف جرجانی، علی‌بن محمد متوفی ۸۱۶ هـ.ق. حاشیه‌ای برمطول داردکــه همین نسخه

موجود است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی خیرالبریة محمدوآله‌اجمعین. یقول‌العبد الخ‌المراد بالعبد نفسه ... (درصفحه بعد) واعلم ان‌الشارح ذکر فی‌شرحه للرسالة‌الشمسیة ان مقدمة‌الکتاب مایذکر فیه قبل‌الشروع فی‌المقاصد لارتباطیابه ...

انجام : ومثل‌الرقطاء الرقطه سواد یشوبه نقط بیاض یقال دجاجه رقطاء . تمت.

رسالهٔ اول نستعلیق ۱۹–۱۸ سطری ۱۰/۵×۱۲ س، بخط یوسف‌بن علی‌بن یوسف رومی درجمادی‌الاولی ۸۲٤ هـ.ق. برخی عنوانها شنگرف وجای بعضی دیگر نانویس . مهر حاج سید سعیدرا دارد. رسالهٔ دوم نسخ۱۸ سطری۱۰/۵×۱۱/۵ س، تحریر شنبه۲۰ شعبان۸۲۲ هـ.ق. بانسخه مصنف تصحیح ومقابله‌شده است . کاغذ سمرقندی ۱٦×۱۸/۵ س، جلد تیماج لایی قهوه‌ئی .

۹۵۳

مجموعه :

۱– مصحف‌الکشف = مسائل‌الملك بادرس لأرس‌الحکیم (کیمیا – عربی)

پرسشهائی است‌که ملك با درس پادشاه مصر ازحکیم ارس نموده درخصوص صنعت وپاسخ آنها . ازبرگ ۳۱–۱ .

آغاز : بسمله هذه مسائل‌الملك با درس لارس‌الحکیم فی‌الصنعة‌الروحانیة وما کان جواب ارس‌له فی‌الصنعة ... قال‌الملك اخبرنی من این کان اصل علمها، أوراثه‌ام وحی اوحی‌الله بها الی البارالتقی ام کیف ذلك ؟ قال ارس‌الحکیم اصل ذلك وحی من‌الله الی انبیائه و رسله ...

انجام : واعملیا وافهمه واستعن بالله فی سایر امورك وبالتوفیق والعصمة . تم الکتاب مصحف الکشف .

۲ـ عرض الاعراض (کیمیا ـ عربی)

تألیف جابر بن حیّان طوسی صوفی متوفی ۲۰۰ هـ.ق. ابن ندیم نام این کتاب را جزو آن دسته از آثار جابر بشمار آورده که خود آن را دیده است و یا اینکه ثقات آن را دیده اند و باو گزارش داده اند . رساله ای است درعلم کیمیا مطالب تحت عنوان : ثم قلنا . وقلنا . واعلم . وصیته . آمده است . ازبرگ ۴۲ـ۳۲

آغاز . بسمله وصلی الله علی سیدنا محمد وآله وسلم . قال الشیخ الامام العلامه الحبر البلیغ الکامل الاستاد الماهر الفیلسوف العارف مجموع الفضائل ابو موسی جابر بن حیان الصوفی بن عبدالله الازدی الطوسی رحمه الله ورضی عنه فی کتاب عرض الاعراض الحمدلله والاستعانة به و ذلك ان جملة ماقدمناه فی هذا الکتاب من العالم الاکبر فاعلم ذلك ثم قلنا من بعدالله تعالی جعل العالم الاصغر وهو الانسان ....

انجام : واعدت الباقی الی مکانه محفوظاً فی النوی والشمس والحمدلله وحده والصلاة والسلام علی النبی محمد وآله وسلم .

۳ـ فوائد حکیم امجد بن صدوقا (کیمیا ـ عربی)

رساله ای است درمفردات ومرکبات این عالم وکیفیت استحالهٔ آنها وتولد معادن و حیوانات ... ازبرگ ۴۷ـ۴۲ .

آغاز : بسمله الحمدلله رب العالمین خالق الحیوان من طین ومخصص الانسان بالعقل والتمکین وصلی الله علی سیدنا محمد وآله وسلم وبعد فهذا إملاء من فوائد

حکیم‌الامجدبن صدوقا. قال اعلم ان معنی قول ابوموسی فی تشکیله اربعةاحرف...

انجام : فاذا اخبرت کان منها واحـد وشئ فهـذا ما انتهی الیه‌العلم فی ذلك والحمدلله وحده والصلوة علی سیدنا محمد وآله‌الطاهرین .

٤ـ رسالة فی‌الکیمیا = رسالة فی‌الصنعة (عربی)

از ابوحامد محمدبن غزالی طوسی متوفی ۵۰۵ هـ.ق. در دوفصل وچند مطلب تحت عنوان ــ واعلم ــ ازبرگ ۵۱ــ۴۷ .

آغاز : بسمله وصلی‌الله علی سیدنا محمد وآله‌اجمعین . الحمدلله رب‌الارضین السفلی والسماوات‌العلی ... وبعد فهذا فصل من‌کلام الاوحدالحکیم‌العالی‌الربانی محمدبن محمدبن محمدالغزالی الطوسی رضی‌الله عنه قال رحمه‌الله هداك‌الله بتوفیقه ان‌الحجرالذی اکثرالاولون فیه‌القول فیه ...

انجام : الی هذه‌الصفة ان شاءالله تعالی والحمدلله وحده . قال‌الحکیم یؤخذ النارنج ویخرج شعیره ویطبخ مثل شراب‌الحماض فانه بالغ فی‌الحسن وینفع من‌السود اویقمع‌الصفرا .

۵ـ حجرالقوم = رسالة فی ... (کیمیا ــ عربی)

مختصری است گزین‌شده ازکتابهای المصابیح والمفاتیح مؤیدالدین طغرائی، متوفی ۵۱۵ هـ.ق. درعلم صنعت‌که بسی فوائد دارد، مطالب آن تحت عنوان : قال جابر . قال ... ازبرگ ۱۰۰ــ۵۲ .

آغاز : بسمله وصلی‌الله علی سیدنا محمد وآله‌الطاهرین قال جابران هذه‌الصنعة انما جعلهاالله العقلاء من بنی‌آدم ثم خص‌بها الفقراء ...

انجام موجود : وانما قصدالقوم تحلیل‌الاجساد لانها غلیظه .

۶ــ تحفةالتدبیر لاهل‌التبصیر (کیمیا ــ عربی)

تألیف شیخ اسماعیل تونسی شاگرد محیی‌الدین ابن عربی متوفی ۶۳۸ هـ.ق. رساله‌ای موجز درعلم کیمیا شامل چهارعمل و هفت فصل . عمل اول درعمل ارواح و مزاج اول وعقد روح بوسیلهٔ جسد . عمل دوم دراستخراج صبغ ازمرکب وتطهیر نفس وجسد . عمل سوم درعمل بیاض خاصه . عمل چهارم درعمل حمرهٔ خاصه . فصل اول درمعرفت انواع . ۲ــ درمعرفة وتجدید هرطبیعت . ۳ــ درجمع تبایع و وزن وتألیف آنها ۴ــ درسحق طبایع ۵ــ درتألیف دوم وترکیب ارکان اربعه ۶ــ در تساقی حمره . ازبرگ ۱۱۶ــ۱۰۱

آغاز : بسمله هذاکتاب فیه رسالة فی علم‌الصنعةالالهیه ... قال‌الشیخ رحمه‌الله الحمدلله‌الذی غننی بفضله وکشف لی عن مکنون سرّه وعلمنی علمّا ...

انجام : ذلك‌الجزء الملقا علیه اولا من‌الفضة اوالذهب‌ویضاعف‌القاؤه‌والحمدلله وحده و صلی‌الله علی سیدنا محمد وآله وصحبه‌وآله .

۷ــ تعویذالحاکم صاحب مصرفی علم‌الصنعةالعالیه (کیمیا ــ عربی)

یادداشتها وتوصیه‌های کیمیاوی است‌که ملك مصر به‌فرزندش نموده که پس ازاو حاکم خواهد شد . دراین رساله روایتی از رسول اکرم (ص) آورده است که آنحضرت فرمود منشأ این علم وحی است وحامل آن درابتدا انبیاء و اوصیاءبوده‌اند ومطالبی تحت عنوان : صفت تکلیس‌الجسد، تدبیرالرکن الثالث . صنعةالماء الحار. وجه تخمیره . الباب‌الاصغر . صفت تدبیرالرکن . صفةالمزاج . صنعةالعقد . صفت

طرح الاکسیر الاصغر . صفت ماءالاحمر الکبیر . الباب الاکبر المعزی . صفت عقد هذا الاکسیر . صفت ماءالشب . صفت دهن البیض ومطالبی تحت عنوان اعلم یا نبی . از برگ ۱۴۲—۱۱۷ .

آغاز : بسمله الحمدلله الحق المبین والسلام علی عباده الذین اصطفی اعلم یا بنی ان هذه الصناعة لیست من ثابت لاطیار معه ...

انجام : وبالتغییر یلین الطبایع تمت الارکان الثلاثته بمنه و عظمته وعلیه التکلان و هو المستعان .

۸— سر الاسرار (کیمیا — عربی)

این کتاب درموضوع خود بسیار قابل اعتنا می‌باشد .

مؤلف، این کتاب را از کتاب التبویب وسایر آثار حکمای این فن ساخته وپیش ازاین کتابی دراین زمینه نگاشته بنام الاسرار . رسالهٔ سرّ الاسرار حدود ۳۶ باب دارد مثلاً باب عمل الفضه . باب آخر مثله ... باب فی تحلیل عطارد و عقده ... باب فی تبییض العروس ... باب التوتیا . باب اکسیر البیاض علی رأس الکور . باب اکسیر الرصاص ... باب تکلیس الذهب ... باب تحلیل الزیبق . باب حل لطیف لم نذکره فی کتاب الاسرار . ازبرگ ۱۵۳—۱۴۳ .

آغاز : بسمله الحمدلله رب الارباب و مسبب الاسباب وخیر معبود ... وبعد فان الذی دعانی الی تألیف هذا الکتاب شاب من اهل بخارا من تلامذتی یقال له محمدبن یونس وکان عالماً بالرضیات والعلوم الطبیعیه والفلسفة والمنطقیة ممن کثرت خدمته لی ...

انجام : منخل شعر لصفی بذلك ما انحل ان شاءالله تعالی و تقدس .

رسالهٔ اول نستعلیق ۱۵ سطری ۸/۵×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۹ هـ.ق. نشان شنگرف، تصحیح و مقابله‌شده است . در پشت صفحه اول آمده «جمله ۱٤ کتاب به ۱۵۰ روپیه»رساله دوم و سوم وچهارم وپنجم بهمان خطو اندازه وخصوصیات رساله ششم نستعلیق۲۱ سطری۱۰×۱۵ س، عنوان‌شنگرف، تحریر سدهٔ ۹ هـ.ق. رساله هفتم وهشتم نستعلیق ۱۹سطری ۸/۵×۱۳/۵س ، بخط محمدباقربن فخرالدین رومی درشب دوشنبه ششم ربیع‌الاول ۸۳۸ هـ.ق، تصحیح و مقابله شده است . کاغذ دولت‌آبادی، مهر حاج سید سعید را دارد . کلاً دارای ۱۵۳گ ۱۳×۱۸/۵ س . جلد مقوا با روکش مشمع‌سبز عطف وگوشه پارچه زرد و قرمز .

۹۵٤

ثواب‌الاعمال و عقاب‌الاعمال **(اخبار ــ عربی)**

ازشیخ صدوق، ابی‌جعفر محمدبن حسین‌بن موسی‌بن بابویه قمی متوفی ۳۸۱ هـ.ق. دراعمالی که بجای‌آوردن آنها موجب ثواب ویا عقاب می‌شوند . این‌کتاب مکرر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌القدیم الازلی‌الذی لایوصف بحد ولانهایة ...

انجام : فکانت آخر خطبة خطبها رسول‌الله (ص) حتی یلحق‌بالله عزوجل ...

نسخ۱۷ سطری۸×۱۳/۵ س، بخط‌نوروزعلی اسفراینی در پنجشنبه ۲۳ ربیع‌الاول ۱۰۹۰ هـ.ق. درمحله نوقان مشهد مقدس . جمله‌ای از عنوانها با شنگرف و جای برخی آنها

نانویس، مهر حاج سیدسعید را دارد . کاغذ اصفهانی، جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی عطف میشن مشکی .

۹۵۵

حاشیهٔ شرایع **(فقه ــ عربی)**

تألیف محقق کرکی، شیخ نورالدین علی‌بن حسین‌بن عبدالعالی متوفی ۹۴۰ هـ.ق. یادداشتهای تحقیقی است تحت عنوان قوله، از طهارت تا تجارت .

آغاز : بسمله حمدله وبعد فهذه فوائد مهمه علقتها علی کتاب شرایع‌الاسلام و یستعان بها علی تحریر مسائلها و تحقیق مطالبها ...

انجام : لان‌الشیی قدیکون معامله ولا بملاحظه شیی آخر یکون عباده تست .

نستعلیق ۱۴ سطری ۷/۵×۱۲ س، تحریر چهارشنبه ۱۳ جمادی‌الثانی ۱۱۱۸ هـ.ق. درآخر نسخه مهر بیضی‌شکل کوچکی هست با سجع : وثوق‌السلطان . درپشت صفحه اول یادداشت تملك لطفعلی‌بن محمدکاظم تبریزی در ۱۳۱۱ هـ.ق. عنوان‌چند صفحه اول شنگرف، وبقیه نانویس. کاغذسپاهانی، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی .

۹۵۶

شافیه **(صرف ــ عربی)**

تألیف جمال‌الدین ابی عمر وعثمان‌بن عمر مالکی معروف به‌ابن حاجب متوفی ۶۴۶ هـ.ق. از چهره‌های برجستهٔ ادب درقرن هفتم هجری‌که آثار متعددی دراین زمینه دارد . او ابتدا مقدمهٔ مختصری درنحو نگاشته است وچون مورد توجه قرار گرفت ازاو خواسته‌شد مقدمهٔ دیگری درخصوص صرف وخط بنویسد لذا این اثر

را پدید آوردکه درآخر آن بخشی‌از قواعد و رسم‌الخط و شیوهٔ نگارش کلمات را دارد . این‌کتاب پیوسته مطلوب طلاب ادب بوده وترجمه‌ها و شروح و حواشی متعددی برآن، نبشته گردیده و مکرر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله حمدله وبعد فقد سألنی من لایسعنی مخالفته ان‌الحق بمقدمتی فی‌الاعراب مقدمة فی‌التصریف ...

انجام : وکلاً یکتب علی‌الوجهین لاحتماله و امّاالحروف فلم نکتب منها بالیاء غیربلی وعلی .

نسخ خوش ۹ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. نسخه از اول وآخر نونویسی‌شده، عناوین شنگرف، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۹۵۷

مجموعه :

۱ـ اثبات واجب قدیم (کلام ـ عربی)

از مولی‌جلال‌الدین محمدبن‌اسعد دوانی صدیقی‌کازرونی متوفی ۹ربیع‌الثانی ۹۰۷ هـ.ق. که‌گویند ازاعقاب ابوبکر صدیق بوده است و درآغاز مذهب شافعی داشته و بعداً مستبصر گردیده و مذهب امامیه‌را پذیرفته است. وی دو رساله بنام ـ اثبات واجب ـ داردکه یکی‌را درآغاز جوانی‌نگاشته وبنام‌ـ اثبات واجب قدیم معروف است که‌همین نسخهٔ حاضر می‌باشد وآن‌را بنام سلطان ابی‌الفتح‌بایزیدخان‌بن سلطان‌مراد نوشته است ودراستامبول چاپ شده. ازبرگ ۵۸ـ۱ .

آغاز : بسمله سبحانك سبحانك مااعظم شأنك واظهربرهانك... اما بعد فیقول

الفقیر الی ...

انجام : ولهذاالسباحث مزید تفصیل ربما تعثر علیه فی‌تعلیقاتنا ولیکن هذا آخرماقصدت ... و یبطل الباطل بعدله بیده الحسنی والیه‌الرجعی ... والحمدلله رب‌العالمین علی‌الابتدا والاختتام .

۲- حاشیهٔ اثبات واجب قدیم (کلام - عربی)

اصل از مولی جلال‌الدین محمدبن اسعد دوانی صدیقی کازرونی متوفی ۹۰۷ ه.ق. و حاشیه از میرزا محمدبن حسن شیروانی اصفهانی متوفی ۱۰۹۹ ه.ق. ازبرگ ۱۰۵-۵۹

آغاز : بسمله‌الحمد لمن تقدس جنابه عن ان‌یکون شریعةلکل وارد و تنزّه عن ان یطلع علیه ... وبعد فهذه فوائد شریفة ونکات لطیفة .

رساله اول نسخ ۱۵ سطری ۷×۱۳ س، نشان شنگرف، تحریر سدهٔ ۱۲ ه.ق. معلق بحواشی با امضاء «منه» رسالهٔ دوم نستعلیق۱۲ سطری۸×۱۳ س، بخط محمدبن‌عبدالخالق حسینی فراهانی درشنبه سوم رمضان ۱۱۲۰ ه.ق. عنوان - قوله - ونشان متن شنگرف، کلاً دارای ۱۰۵گ ۱۲×۱۸/۵ س، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج عنابی لایه‌ئی .

۹۵۸

مجموعه :

۱- تجوید منظوم = شرح ... (تجوید وقرائت - فارسی)

گزارشی است بریکی از منظومه‌های تجویدکه ناقص‌الاول است ونام اصلی

آن دست نداد . عناوینی داردکه درآن قطعه‌ای ازمنظومه را ذکر کرده وسپس تحت عنوان ــ شرح ــ بتوضیح آن ابیات می‌پردازد، درآن به‌کتاب کشف‌الاسرار فی رسم مصاحف‌الامصار حوالت می‌دهد . درمیان آمده : اما مصنف رحمه‌الله تعالی رحمة واسعة درشرح تجرید فاتحه ذکر کرده‌که در وقف بروم برمثل این توسطاست. ازبرگ ۳۹ــ۱

آغاز موجود : وهمچنین واو که ماقبلش مضموم باشد و یای که ماقبلش مکسور باشد هوایی است و او از هوای لب ... دربیان صفتهای حروف مقطعات . نظم : ده حروف آمد حروف همس بشنو جمع آن حثه شخص فسکت نیك گفتم من عیان ... شرح بدانکه حروف مهموسه ده حرف است مجموع آن ستشحثك خصفه یا حثت کسف شخصه ومعنی همس فرود داشتن آواز است ونرم‌گردانیدن آن واین حروف را ازبهر آن مهموسه گویندکه حروف ضعیف‌اند وتکیه برونمیتوان کرد درگفتن ...

انجام : واشمام کلفتی حاصل است یعنی دشواری و درمثل علیه ولدیه و شروه و تسنّوه روم واشمام آسانست . نظم :

یا غیاث‌المستغیثین جرم ناظم عفو کن با رسول و با امامش حشر گردان .

والسلام . والحمدلله رب‌العالمین .

۲ــ **دعای معراج** ومعجون چوب چینی هریك در دوصفحه . برگ ۴۳ــ۴۱ .

۳ــ **درّ نظیم درخواص قرآن عظیم = ترجمه درنظیم**

(علوم قرآنی ــ فارسی)

شیخ عفیف‌الدین ابومحمد عبدالله‌بن اسعد یمنی شافعی متوفی ۷۶۸ هـ.ق.

کتابی درفوائد و آثار آیات قرآن کریم بعربی نوشته است‌که ترجمه‌های متعدّدی ازاین کتاب در دست هست ازجمله ترجمه‌ای که‌وسیلهٔ ملاعبدالعلی‌بن محمدبن‌حسین بیرجندی انجام یافته درسال ۹۲٦ هـ.ق. که همین نسخهٔ موجود می‌باشد درآغاز به‌اهمیت وخواص حروف تهجی پرداخته، سپس حروف مقطعهٔ اوائل سور را بیان داشته، آنگاه از سورهٔ بقره تا ناس بخواص وفوائد آیات آنها اشاره می‌کند ازبرگ ۸٤ـ٤۳ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة والسلام علی خیرخلقه ومعدن لطفه محمد وآله و اولاده اجمعین‌الطیبین‌الطاهرین اما بعد این مختصری است از درتظیم درباب شرح وخاصیت آیات کلام‌الله مجید از ملفوظ‌الحمد وچون اکثر کتب بزبان عربی مبین است درتاریخ ست وعشرین و تسعمایه عبدالعلی‌بن محمدبن حسین آنرا بزبان فارسی ترجمه کرد .

انجام: وازحضرت امام‌جعفرعلیه‌السلام منقولست‌که‌چون‌قرآن‌ختم‌کردی‌این‌دعا بخوان اللّهم اغفرلی بالقران ... والحمد لله رب‌العالمین . تمت

٤ـ دعا **(فارسی ـ عربی)**

شامل اوراد ایّام هفته، شرح دعای اسماءالله، دعای صباح، شرح دعای عزیز، مناجات حضرت علی(ع) دعای مستجاب، برخی ادعیه ومناجاتهای حضرت سجّاد(ع) نودونه نام پیغمبر (ص) دوازده امام خواجه نصیر دعای عارف رومی، دعای ماه محرم وصفر، دعای سرخ باد، صلوات‌نامه کبیر دعای کنج‌العرش، دعای رفع بلا و طاعون بازوبند امیرالمؤمنین (ع) درود حضرت مصطفی دعای عکاشه چهل اسم

اعظم، دعای سدرةالمنتهی، دعای تاج‌نامه ... ازبرگ ۱۶۶ــ۸۴ .

آغاز : بسمله اوراد ایام‌الاسبوع روی عن امیرالمؤمنین وامام‌المتقین ...

انجام موجود : امّا مختصر نوشته شد تا خواننده و نویسنده و شنونده را ملال نگیرد والله اعلم. بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم لااله‌الاالله ... یا غفار یا رحمان یارحیم.

رساله اول نسخ ۱۴ سطری ۷/۵×۱۲ س، تحریر ۹ جمادی‌الاولی ۱۰۶۹ هـ.ق. ناقص‌الاول، عنوان ونشان شنگرف، رساله دوم نسخ و نستعلیق مختلف‌السطرتحریر ذیحجه۱۰۹۳ هـ.ق. رساله سوم نسخ ونستعلیق ۱۴ سطری۷/۵×۱۲/۵س، تحریر سوم شعبان ۱۰۶۸ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، و رساله چهارم بهمین خط و اندازه ناقص‌الآخر کلاً دارای۱۶۶ گ ۱۲/۵×۱۸/۵ س، کاغذ هندی، مهر حاج سید سعید را دارد. جلد مشمع لاجوردی عطف وگوشه پارچه‌سرخ ومشکی.

۹۵۹

مجموعه :

۱ــ ارشادالهادی **(نحو ــ عربی)**

تألیف علّامه سعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۲ هـ.ق. که آنرا در سال ۷۷۸ هـ.ق. در خوارزم بخاطر فرزندش دریك مقدمه وسه قسم ساخته است . مقدمه درتعریف نحو وکلمه قسم اول دراسم قسم دوم درفعل قسم سوم حرف . از برگ ۲۲ــ۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعل بکلمته علم‌الاعراب مرفوع‌البناء منصوب‌اللواء مجرور ذیل‌الشرف .

انجام : واما للتفضیل ویلزمهاالفاوالتنوین للتمکن والتنکیر والعوض والنون

الخفیفه تدخل‌الفعل للتأکید . تمت .

۲ــ المصباح (نحو ــ عربی)

تألیف ناصربن‌عبدالسید مطرّزی نحوی متوفی۶۱۰ هـ.ق. کتاب پرثمر ونافعی است درنحوکه پیوسته مورد عنایت طلّاب ادب بوده و شروح و حواشی متعددی برآن نوشته شده‌است مشتمل برپنج باب ۱ــ در اصطلاحات نحوی ۲ــ درعوامل لفظی قیاسی ۳ــ درعوامل لفظی سماعی ٤ــ درعوامل معنوی ٥ــ فصلهائی در زمینهٔ ادب عربی . ازبرگ ٤۹ــ۲۳ .

آغاز : بسمله اما بعد حمدالله ذی الانعام جاعل‌النحو فی‌الکلام کالملح فی الطعام ... فان‌الولد الاعز لازال کاسمه مسعوداً والی اهل‌الخیر مودوداً لمّااستظهر مختصرالاقناع ...

انجام: و قریب من هذا الاضمارعلی شریطةالتفسیر لان الدّال علیه لفظ ایضاً الا انه بعقبه . تم .

۳ــ نحو = رسائه در ... (عربی)

رسالهٔ مختصری است جامع که مطالب آن تحت عنوان «باب» مذکور گردیده نخستین باب : باب‌الاعراب آخرین باب : باب ساج وخاتم حدید . ازبرگ ٥۸ــ٤۹ برگ ٥۹ نانویس .

آغاز : بسمله‌الکلام هواللفظ‌المرکّب‌المفید بالوضع واقسامه ثلثة، اسم وفعل وحرف جاءلمعنی فالاسم یعرف بالخفض‌والتنوین ...

انجام : باب ساج وخاتم حدید وماشبه ذلك . تم بعون‌الله .

٤ــ صمدیه = الفوائدالصمدیه (نحو ــ عربی)

تألیف شیخ بهائی، متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. که آنرا برای برادرش عبدالصمد در پنج حدیقه ساخته است. کتاب معروف و متداولی است که مکرّر چاپ شده. از برگ ۸۲ــ۶۰.

رساله اول و دوم و سوم نسخ ۱۰ سطری ۷/۵×۱۲/۵ س، تحریرسدهٔ ۱۳ هـ.ق. جمله‌ای از عناوین ونشانها قرمز رساله چهارم نسخ ۱۷ و۱۸ سطری ۷/۵×۱٤/۵ س، کلاً دارای ۸۲گ ۱۲×۱۸ س، مهر حاج سید سعید را دارد، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی.

۹۶۰

کفایه مجاهدیه = کفایه منصوری (پزشکی ــ فارسی)

تألیف عالم فقیه منصوربن محمدبن محمد (حمد)بن یوسف‌بن‌الیاس شیرازی قرن هشتم هجری که آنرا بنام مجاهدالسلطنةوالدین‌سلطان زین‌العابدین شاه شجاع مبارزه‌الدین محمد (۷۸۶ــ۷۹۳ هـ.) که آنرا حدود سال ۷۸۰ هـ.ق. ساخته است، در دوفن. فن اول در دوقسم ۱ــ درطب نظری دریك مقدمه وچهار مقاله. مقدمه درتعریف طب، مقاله اول دراسباب مادی صحت. مقاله دوم دراسباب صوری‌صحت. مقاله سوم دراسباب فاعلی صحت. مقاله چهارم دراحوال و اعراض و علامات قسم ۲ــ درطب عملی درپنج مقاله ۱ــ درحفظ صحت ۲ــ درامراضی‌که اعضاء را حادث شود ازسر تا قدم وعلاج آن ۳ــ درحمّیات ٤ــ درامراض‌که بظاهر بدن حاصل‌شود ٥ــ در ذکر زهر وحیوانات زهردار و دفع ضررآن. فن دوم در ادویه و اغذیه و اشربه مشتمل بردو مقاله ۱ــ در ادویه مفرده و اغذیه ۲ــ در ادویه مرکبه. نام‌کتاب

ومؤلف و فهرست آن در دیباچه آمده است .

آغاز : بسمله شکر وسپاس مرخالقی راکه درخلقت انسان دقایق حکمت او بی‌پایان است وحمد بیعد .. امـا بعد برنظر اصحاب بصیرت وبصر ارباب سریرت پوشیده نماند که ...

انجام : واگر فلفل یا زنجبیل یا سقمونیا با عسل بر ذکر مالند همین عمل‌کند والله اعلم بحقایق‌الامور .

نسخ خوش ۲۳ سطری ۷×۱۳/۵ س، بخط سیاوش، در سه‌شنبه۲۶ رمضان۱۰۹۳ هـ.ق. عناوین شنگرف، درصفحه اول مهر چهارگوشه‌ای هست مستطیل با سجع : ومامحمّد الارسول ومهر بیضی‌شکل دیگر باسجع «محمد» درآخرنسخه نیز مهر بیضی‌شکل «محمد» «عبده محمد» را دارد . مهرحاج سید سعید را دارد . جلد تیماج عنابی ضربی‌دار .

۹۶۱

این شماره دیده نشد، توضیح درآخر کتاب خواهد آمد .

۹۶۲

الفتوحات‌المکیة فی معرفة اسرارالمالکیة والملکیة (عرفان ــ عربی)

تألیف شیخ اکبر محیی‌الدین محمدبن علی مالکی معروف‌به ــ ابن‌عربی ــ متوفی۶۳۸ هـ.ق. از بزرگترین کتابهای‌اوست، شامل۵۶۰ باب، نسخهٔ موجودمقداری ازباب نخستین تا باب ۲۸ را دارد . این‌کتاب مکرّر چاپ شده‌است .

آغاز موجود : ... یسّمی بصراً و رؤیة و یعلمها بادراك کل مدرك ... مسئلة

للعقل نور یدریك به‌اموراً مخصوصة وللایمان نور یدرك به‌کل‌شئ ...

انجام موجود : کیف فقال تعالی اولم ینظروا فی ملکوت‌السموات والارض .

نسخ ۱۷ سطری ۷/۵×۱۱/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوانها شنگرف، نسخه از اول وآخر ناقص‌است . برخی اوراق وصالی‌شده ، کاغذ نخودی‌رنگ . مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی . قطع ۱۲×۱۸/۵ س .

۹۶۳

مجموعه :

۱ــ دلیل‌المنجمین (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

تألیف حسن‌بن شجاع‌بن محمدبن حسن حافظ تونی، که این‌کتاب را درسال ۸۲۰ هـ.ق. ساخته است چنانکه درصفحه ۱۰ رسالهٔ موجود گوید : وبتاریخ این تحریر اعنی اول شهریورسال۷۸۷ یزدجردی سیزدهم ربیع‌الاول‌سنه عشرین‌وثمانمایه بحساب زیج ایلخانی ... این‌کتاب درحساب تقاویم واعمال موالید وقوّت و ضعف کواکب است . ازبرگ ۲۳ــ۱ .

آغاز: بسمله‌الحمدلله الاحدالحکیم اللطیف‌الذی‌انفاذ لاحکامه‌القوی‌والضعیف والصلوةعلی نبیّه‌الشریف محمد و اهل‌بیته اما بعد چنین گوید فقیر ضعیف نحیف المحتاج الی‌الله الغنی .

انجام : واینست جدول قوی وضعف کواکب والله اعلم واحکم .

۲ــ مقدمه مولود ــ زایچه (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

گویا از حسن‌بن شجاع‌بن محمدبن حسن حافظ تونی‌که این‌را در ۸۲۴ هـ.ق. در هرات ساخته است . ازبرگ ۲۹ــ۲۴ .

آغاز : بسمله شکر وسپاس بی‌قیاس و حمد وثنای بی‌منتها که نهایت افکار اولوالابصار از بدایت آن قاصر اما بعد چون صانع برکمال وقادر لم‌یزل‌ولایزال این قبهٔ خضراء را درحرکت آورد ... در ذکر زمان ومکان ولادت ... دربهترین زمانی و شریفترین اوانی از روز فلان غره شهر فلان سنه اربع و عشرین‌و ثمانمایه هجریه المصطفویه... ذکرساعات‌الولاده... سخن‌درقاعدهٔعمروذکرهیلاجات‌وکدخداهات...

انجام : امید بحضرت باری‌تعالی آنکه بصدق وصواب مقرون گردد واز خطا وخلل دور باشد انه‌المستعان و علیه‌التکلان .

۳ـ شصت‌باب دراسطرلاب = کاشف‌الادوار = کاشف‌الاسرار

(ستاره‌شناسی ـ فارسی)

منظومه‌ای‌است در ۱۰۴۹ بیت گویا از حاجی شرف‌که آن‌را بخاطر علاءالدین حسن سروده . عناوین این رساله بدین شرح است : دیباچه . نعت سیدالمرسلین . سبب‌نظم‌کتاب. درفضیلت اسطرلاب وستایش‌مخدوم. آغاز کتاب وتعریف‌اسطرلاب . باب ۲ـ درمعرفت ارتفاع آفتاب و ستارگان ثانیه ۳ـ درمعرفت طالع ٤ـ درمعرفت ارتفاع از طالع ٥ـ درمعرفت تعدیل سه‌گانه . ٦ـ درمعرفت تسویةالبیوت ۷ـ در معرفت دایره و ساعات مستوی ۸ـ درمعرفت ساعات معوجه . ۹ـ درمعرفت تعدیل ۱۰ـ درمعرفت قوس‌النهار... باب ۲۰ـ درمعرفت درجه طلوع ... باب ٤۰ـ در معرفت تسویةالبیوت بصفحهٔ آفاقی ... باب ٤۸ـ درمعرفت استخراج و انحراف قبله که درآن از عرض مکّه وبلدی‌که هست و جدول ناصرالدین حیدر گفتگو شده ... باب٦۰ درمعرفت امتحان اسطرلاب‌که درست است یا نه ؟ ازبرگ٦٦ـ۳۰ .

آغاز :

بسمله حمد بی‌حدقادری راکین رواق — از زمرّد بسته بر سقفش نطاق
بندهٔ اهل هنر حاجی شرف — کوبه پرسیر کرد از هر طرف
کاشف‌الادوار نام این کتاب — کرده و بگشوده دروی شصت باب

انجام :

ختم کردم کاشف‌الاسرار را — تا فرستی از پی ناظم دعا
آنکه ناظم بر دعا یاد آورد — خالق اورا از غم آزاد آورد .
گر دگر تاریخ خواهی از شمار — برهم افزا حد تعدیل‌النهار
ور عدد خواهی ز ابیاتش تمام — یکهزارست و چل‌ونه والسلام

٤ــ مدخل شمسی = مدخل منظوم **(ستاره‌شناسی ــ فارسی)**

منظومه‌ای است در ۱۲۸۵ بیت‌که آن‌را ظاهراً برای مبتدیان ساخته است در چهار فصل ۱ــ هیأت ۲ــ تقویم ۳ــ احکام نجومی ٤ــ اختیارات. ازبرگ۱۱۰ــ٦٦

آغاز :

بسمله حمد بیحدپادشاهی‌راکه هست — پیش قدرش پایه افلاك پست

انجام :

کردم اینجا فصل رابع را تمام — برهمین شد ختم مدخل والسلام
بشمر این ابیات را بی‌جهد و رنج — یکهزار و دوصدوهشتاد وپنج

٥ــ اسطرلاب منظوم **(ستاره‌شناسی ــ فارسی)**

منظومه‌ای است حدود ۲۸۰ بیت دراسطرلاب، عنکبوت ــ اختران شمالی و

جنوبی، مدارات، انواع اسطرلاب، ارتفاعات، بیرون‌آوردن طالع سال، بیرون‌آوردن وقت تحویل سال ازبرگ ۱۲۰–۱۱۰.

آغاز : برگشادم زبان بنام خـدای خالق ذوالجلال راه نمـای

انجام : تاهمی خلق روزگار بـود ازمن این گفته یادگار بـود

این مجموعه بخط نستعلیق ۱۷ سطری ۵/۵×۱۳/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عناوین و جداول نجومی شنگرف، کلاً دارای ۱۲۰ ک ۱۰×۱۹ س، کاغذ درپشت صفحه اول یادداشت تملك فخرالدین محمد منجم، مهر حاج سید سعید را دارد، کاغذ هندی، جلد تیماج قهوه‌ئی.

۹۶۴

مجموعه :

۱– کتاب‌الابدال (پزشکی – عربی)

تألیف محمدبن ذکریا رازی طبیب متوفی ۳۱۱ هـ.ق. دراین کتاب نام‌داروهای مشابه واثر پزشکی آنها آمده است. ازبرگ ٤–۱.

آغاز : بسمله کتاب‌الابدال قال محمدبن ذکریا القول فی الابدال، بحسب مـا اری جزء من‌اجزاءالطب‌العظام یستحق ان‌یحض‌ویفرد ... قوانین‌الابدال قال‌جالینوس فی‌المقاله اللاداوارمتی اصبحت ...

انجام : غافت بدله فی‌النفع من‌الحمی‌الحاده نصف وزنه اسارون. تم کتاب الابدال.

۲– حقایق اسرارالطب (پزشکی – عربی)

تألیف‌مسعودبن محمدسجزی (سنجری) طبیب‌که‌آن‌رابنام صدرالدوله قاسم‌بن

عراق بن جعفر درسه فن ساخته است . فن اول درماهیات چیزهائی‌که به‌کلیات‌پزشکی مربوطند درسه قسم . فن دوم درکیفیات اعمال و صناعاتی‌که به‌اصول طب وابسته هستند شامل دوقسم. فن سوم درکمیات اقسامی‌که بطورکلی تقسیم می‌شوند، مشتمل بر ده قسم ازبرگ ۲٤ــ٤ نسخه موجود از آغاز تا فصل هشتم از قسم سوم از فن اول را دارد .

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی ایادیه‌المتواترة و صنایعه‌المتقاطرة والصلواة علی کاشف‌الغمة و شفیع‌الامه ...

انجام موجود : خلتث هو صمغ‌المحروت حرسف هو نبات یسمی کنکر .

۳ــ اطریلال = رساله درمعرفت ... (پزشکی ــ فارسی)

گویا از عمادالدین محمودبن سراج‌الدین مسعود شیرازی طبیب زنده بسال ۹٥٤ هـ.ق. پزشك مخصوص شاه اسماعیل وشاه تهماسب . ازبرگ ۲۹ــ۳٥ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌المحمود فی‌کل فعاله والصلوة والسلام علی سیدنا محمد محمود احمد وآله اما بعد چون اختلافی عظیم بود میان اهل زمان در اطریلال ...

انجام : درمجلس مذکور است ذکر او دراینجا حاجت نیست تم بالخیر .

٤ــ النخبة‌الوجیزه فی‌الحکمة‌العلمیة والاحکام‌الشرعیة (فقه ــ عربی)

تألیف ملامحسن فیض، محمدبن مرتضی متوفی ۱۰۹۱ هـ.ق. کتاب جامع و مختصری است و حاوی جمیع ابواب فقه از طهارت تا فرائض واصول اخلاق‌که آنرا بسال ۱۰٥۰ هـ.ق. ساخته است . این‌کتاب بالغ برپنج مرتبه چاپ شده‌است تاکنون . ازبرگ ۱٤۸ــ۳۰ .

آغاز: بسمله الحمدلله الذی اوضح بائمة الهدی من اهل بیت النبوة عن دینه القویم ...

انجام: وعدیها یورث بالقرعة و ذوالرأسین بالانتباه والعلم عبدالله هذا آخر ما اوردناه ذکره فی هذا الکتاب.

رساله اول ودوم وسوم نستعلیق ۲۳ سطری ۸/۵×۱٤/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف و رساله چهارم نسخ ۱۵ سطری ۷×۱٤ س، تحریر سه‌شنبه سلخ شوال ۱۱۰۱ هـ.ق. عنوانها قرمز، کلاً دارای ۱٤۸ گ ۱۲×۱۸/۵ س، برخی اوراق وصالی‌شده، مهر حاج سید سعید را دارد، جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی.

۹٦۵

حاشیه شرایع **(فقه – عربی)**

تألیف محقق کرکی، شیخ نورالدین علی بن حسین بن عبدالعالی متوفی ۹٤۰ هـ.ق. ر. ك.: شماره ۹۵۵ آغاز و انجام همان است.

نسخ ۱۹–۱۷ سطری ۷/۵×۱۳/۵ س، بخط جمشید بن یوسف در اواخر محرم ۹۸۷ هـ.ق. درمشهد مقدس عناوین قوله شنگرف. درپشت صفحه اول یادداشت تملك محمدعلی بن محمد صالح تنکابنی. جلد تیماج مشکی لایه‌ئی، قطع ۱۲×۱۸/۵ س.

۹٦٦

حاشیة الفیة شهید **(فقه – عربی)**

اصل از شهید اول، محمدبن محمدبن مکی شامی عاملی مقتول بسال ۷۸٦ هـ.ق. محشی شناخته نشد، جای‌جای این رساله ناظر به‌شرح محقق شیخ علی می‌باشد.

این حاشیه ازحیث اشتمال برآراء متقدمان درهر مبحثی و مقایسهٔ میان رأی ماتن دراین رساله وسایر آثارش قابل اهمیت است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی افضل‌المرسلین محمد وعترته الطاهرین والسلام علیهم اجمعین . الحمدلله‌الحمد هوالثناء علی‌الجمیل ولایحتاج الی التقیید باللسان لان‌الثناء لایکون الابه ...

انجام : یوجب‌التوقیت‌الحقیقی کان اطلاق‌القضاء علیها مجازاً والله‌الموفق و لیکن هذاآخر ما اردنا ذکره فی‌هذه‌الحاشیه علی وجه‌الایجاز ... موجته لثوابه‌العظیم والحمدلله رب‌العالمین .

نستعلیق زیبای ۱۲ سطری ۶/۵×۱۰/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق، جای عنوانها نانویس، درپشت صفحه اول یادداشت تملك رفیع‌الدین‌بن علی اردکانی و یادداشت عاریه مورخ ۱۱۶۵ هـ.ق. و مهر کتابخانه مجدالدین . کاغذ نوعی ترمه، جلد تیماج قهوه‌ئی . قطع ۱۲/۵×۱۸/۵ س .

۹۶۷

حاشیهٔ معالم **(اصول فقه – عربی)**

کتاب معالم یا معالم‌الاصول ویا معالم‌الدین وملاذالمجتهدین تألیف شیخ جمال‌الدین ابی منصور حسن‌بن زین‌الدین شهید ثانی متوفی ۱۱۰۱ هـ.ق. می‌باشد و حاشیه ازمولی حسام‌الدین محمد صالح‌بن احمد مازندرانی اصفهانی متوفی ۱۰۸۱ هـ.ق. که گویا آنرا در اوائل جوانی نگاشته است ؟ این حاشیه درایران بسال ۱۲۷۴ هـ.ق. با حاشیه خلیفه سلطان چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله نحمدك‌اللهم یا من خلقنا ولم نك شیئاً مذکوراً و نشرك یامن

رزقنا بمشاهدة جلاله نضرة و سروراً ... وبعد فیقول المفتقر الی الله الغنی محمد صالح بن احمد اصلح الله باله .. قوله الحمد لله اللام اما للجنس او للاستغراق وعلی التقدیرین یفید اختصاص جنس الحمد به سبحانه ..

انجام : من مراعات حسن الترکیب فی النظم ایضاً و نظم هذه القصص منه سبحانه لامنهم تست بعون الملك الوهاب وبه الزلفی وعلیه المآب .

نستعلیق خوش ۲۱ سطری ۱۲×۵/۰ س، تحریر ۱۱۰۷ ه.ق. عنوان قوله ونشان متن شنگرف، درکنار صفحه اول مهر بیضی‌شکل باسجع : سلام قولاً من رب رحیم و درصفحه دوم مهر چهارگوشه باسجع «بسم الله الرحمن الرحیم» در صفحه ماقبل آخر مهر بیضی‌شکل باسجع «عبده جعفر بن محمد صادق» مهر حاج سید سعید را دارد . کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی . قطع ۱۸×۱۰/۵ س .

۹۶۸

مجموعه :

۱ــ حاشیه شرح تجرید **(کلام ــ عربی)**

کتاب تجرید یا تجرید العقائد، تألیف خواجه نصیر الدین طوسی، محمد بن محمد متوفی ۶۷۲ ه.ق. می‌باشد که شروح متعددی دارد ازجمله شمس الدین محمود بن عبدالرحمان اصفهانی متوفی ۷۴۹ ه.ق. شرحی برتجرید دارد که میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱۰ ه.ق. براین شرح حاشیه‌ای نگاشته است که گویا همین حاشیهٔ موجود باشد ؟ درهامش صفحهٔ اول آمده : «حاشیه جدید دوانی برشرح تجرید» بنابراین نوشته، باید این حاشیه از ملاجلال دوانی متوفی ۹۰۸ ه.ق. باشد وناگفته

نماندکه دوانی را سه حاشیه برشرح تجرید دارد ۱ــ حاشیه قدیم ۲ــ حاشیه جدید ۳ــ حاشیه اجد واین حاشیهٔ جدید دوانی برشرح علاءالدین علی قوشچی متوفی۸۷۹ هـ.ق. است برتجرید خواجه . . بنظر نگارندهٔ این سطور، احتمال نخستین اقرب بصواب می‌باشد زیرا اولاً آغاز این نسخه کسی شبیه به‌نسخه شماره ۱۰۷ــ۶۶ آستانقدس رضوی می‌باشد وثانیاً آغاز حاشیه این استناد را تاحدی تأیید می‌کند . قول شریف‌زمانه ...که ممکن‌است‌مراد همان میرسید شریف باشد. ازبرگ۵۶ــ۱ .

آغاز : بسمله‌القایم یا واجب‌الوجود ویا موجد کل موجود صل‌علی نبیّك ــ المبعوث ... قول شریف زمانه تغمّده‌الله بغفرانه خص‌بالذکر من صفاته‌العلی ما هو اخص به‌تعالی اعنی‌الوجوب‌الذاتی ...

انجام : قوله ولوکان مشخصا لکان‌الشخص‌الواحد فی ازمنة متعدده ... وانت ایضا غیر من‌کان بباحثی فبهت‌التلمیذ و عاد الی‌الحق و اعترف لعدم التغایر فی‌الواقع وبان‌الوقت لیس من‌المشخصات .تم.

۲ــ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید **(کلام ــ عربی)**

گمان می‌رود این حاشیه از سنان‌الدین یوسف معروف به‌سنبل‌سنان متوفی ۹۳۶ هـ.ق. باشد برحاشیهٔ میرسیدشریف جرجانی متوفی ۸۱۰ هـ.ق. برشرح ملاعلی قوشچی متوفی ۸۷۹ هـ.ق. برتجریدالعقائد خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. درپشت صفحه اول این رساله آمده : «حاشیه قدیم برشرح تجرید دوانی» از برگ ۱۰۳ــ۵۷ .

آغاز: بسمله قوله فافتقرتفصیل لقوله وسلك‌آه ولم یتعرض‌لعدم ذکرالموصوف

علته اکتفاء بما سبق ویحتمل ان یکون ...

انجام : فقد صرح بخلافه فی مباحث الوحدة و الکثره ولا یفعل بل یکفی به‌ههنا. الحمدلله علی التمام والصلوة علی نبیه وآله الکرام واصحابه العظام.

هردو رساله نستعلیق ۲۱ سطری ۷/۵×۱۳ س؛ رساله اول در جمادی‌الاولی ۸۹۰ هـ.ق. و رساله دوم در اواخر رجب ۸۹۰ هـ.ق. عنوان ــ قوله ــ شنگرف، درهامش صفحه اول مهر کتابخانه مجدالدین، درصفحه دوم مهر بیضی‌شکل با سجع «عبده محمدحسن الموسوی» درپشت صفحه اول رساله دوم مهر بادامی‌شکل باسجع : «محمد شفیع» عناوین رساله دوم شنگرف، معلق بحواشی باامضاء «منه‌سلمه‌الله» نسخه تصحیح و مقابله‌شده است، درآخر نسخه یادداشت تملک با مهربادامی کوچک باسجع «محمدشفیع» و یادداشت تملک‌مورخ‌ربیع‌الاول ۱۱۰۷ هـ.ق. که نام مالک را محو کرده‌اند. کلاً دارای ۱۰۳ گ ۱۳×۱۸/۵س؛ درآخر دوبرگ اضافی‌با یادداشتهای متفرقه. کاغذ سمرقندی، جلد تیماج عنابی.

۹۶۹

مجموعه :

۱ــ حاشیهٔ شرح مطالع = حاشیه لوامع‌الاسرار فی مطالع‌الانوار

(منطق ــ عربی)

قاضی سراج‌الدین محمدبن ابی‌بکر ارموی متوفی ۶۸۲ هـ.ق. کتاب جامعی درمنطق نگاشته است بنام ــ مطالع‌الانوار ــ که برآن شروحی نگاشته شده‌است از جمله قطب‌الدین محمدبن محمد رازی تحتانی متوفی ۷۶۶ هـ.ق. شرحی برمطالع دارد بنام ــ لوامع‌الاسرار ... ــ وبراین شرح، حواشی متعددی نوشته شده‌که از

آنجمله است حاشیهٔ میر سید شریف جرجانی، علی‌بن محمد متوفی ۸۱۶ هـ.ق. که همین نسخهٔ موجود است که آنرا بهنگامی که جرجانی نزد مبارکشاه منطقی درس می‌خوانده است تألیف نموده و بقصد توضیح کلمات شارح و تشریح و تبیین مشکلات و معظلات شرح نگاشته است و متأسفانه تنها مبحث تصورات را حاشیه دارد . این حاشیه چاپ شده‌است درهامش شرح مطالع .

آغاز موجود : والا لم ینحصرالادراك فیما ذکره من‌القسمین مقابل‌للتصدیق لامتناع اجتماعها فی‌ذات واحدة و کیف یتصادقان علیها وقد اعتبر فی‌احدهما ...

انجام : فی‌الذاتی والعرضی اذاکان افراده محسوسة والله‌الموفق للصواب والیه المرجع والمآب تم .

۲– حاشیهٔ شرح مطالع ؟ = تصورات (منطق – عربی)

نام اصلی کتاب شناخته نشد، درآخر نسخه، کاتب نوشته است : تمت‌تصورات حاجی باشا ... گمان می‌رودکه نسخه حاضر، حاشیه‌ای باشد برمبحث تصورات از حاجی‌پاشا متوفی ۸۰۰ هـ.ق. برشرح مطالع قطب‌الدین رازی ؟

آغاز : بسمله قوله لیس بکلّی ولابجزئی ای لیس شیی منهما نفسه ولاجزؤه وان لم یکن خالیا عن احدهما فی‌نفس‌الامر ...

انجام : ان کان لان احدهما ؟ من‌الآخر فهوالاول والا فهوالثانی . تمت تصورات حاجی‌پاشا بعون‌الله .

هردو رساله بخط نستعلیق ۲۰–۱۷س، که بایك قلم نوشته شده است. تاریخ کتابت رساله دوم درسال ۸۳۳هـ . ق. می‌باشد آغاز رساله اول کسر است کاغذ کمی آبدیده،

نشان جمله‌ای از مطالب رساله اول شنگرف، مهر حاج‌سعید را دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی قطع ۱۴×۱۸/۵س .

۹۷۰

مجموعه :

۱– تلخیص‌المفتاح فی‌المعانی والبیان (بلاغت – عربی)

تألیف شیخ جلال‌الدین محمدبن عبدالرحمان قزوینی شافعی معروف به‌خطیب دمشق متوفی ۷۳۹ هـ.ق. دریك مقدمه وسه فن (ر. ك. : مجموعه شماره ۷۳۱) از برگ ۱–۴۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی ماانعم وعلّم من‌البیان مالم یعلم والصلوة علی‌سیدنا محمد خیرمن نطق بالصواب ...

انجام : واحسلها بظهر ذلك بالتأمل مع‌التذکر لماتقدّم . تم .

منظومه‌ای است دریکصد بیت درمعانی وبیان . برگهای ۴۱ و۴۲ و۴۳ برگ ۴۴ نانویس است .

۲– ارجوزة فی علمی‌البیان والمعانی (بلاغت – عربی)

آغاز : بسمله‌الحمدلله وصلی‌الاله علی نبیه‌الذین اصطفاه
محمدوآله و سلما وبعد قد احببت ان انظما ارجوزة لطیفة‌المعانی
فی علمی‌البیان والمعانی ابیاتها عن مئة لم تزد ...

انجام : براعة استهلال انتقال حسن اختتام وانتهی‌المقام . تمت .

۳– خلاصة‌الحساب (ریاضی – عربی)

تألیف شیخ بهائی . محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ هـ.ق. دریك مقدمه

و ده باب ویك خاتمه . مقدمه درتعریف علم حساب باب ۱ــ درحساب صحاح شش فصل ۲ــ درحساب‌کسر سه مقدمه وشش فصل ۳ــ دراستخراج مجهولات از راه تناسب ٤ــ دراستخراج مجهولات ازطریق‌حساب خطایین ٥ــ دراستخراج مجهولات ازطریق عکس ٦ــ درمساحت دریك مقدمه وسه فصل ۷ــ درتوابع مساحت ۸ــ جبر ومقابله ۹ــ قواعد ریاضی‌که ۱۲ می‌باشد . ۱۰ــ مسائل متفرقه خاتمه درمجذورات. این‌کتاب چاپ شده‌است . ازبرگ ۷۲ــ٤٥ .

آغاز : بسمله نحمدك یامن لایحیط بجمع نعمه عدد ولاینتهی ...

انجام : عن اکثراهل هذاالزمان فاحفظ وصیّتی الیك والله حفیظ علیك تست.

٤ــ دائرهٔ هندیه **(ریاضی ــ عربی)**

برگ ۷٤ و۷۳ .

آغاز : ثم عددنا من محیطالدائرةالمساة بالهندیه بقدر فصل مابین‌الطولین الی المغرب من نقطةالجنوب ومن نقطةالشمال مثله وتصل مابین النهایتین بخطآخر مستقیم وکذا بعد ...

انجام : انما هو جوف‌الکعبةالمعظمة والله اعلم بحقیقةالحال و تحقیق‌المقال والسلام علی‌النبی والآل . تست .

٥ــ عرض وطول بلاد **(ریاضی ــ عربی)**

این رساله بموجب نسخه زیج جدید تهیه شده‌است . برگهای ۷۷ و۷٦ و۷٥ .

آغاز : عرض وطول بلاد مذکوره ذیل بموجب نسخه زیج جدید . اقلیم اول بلاد زیر باد هند تا کنار جزائر خالدات ...

رساله اول نسخ ۱۸ سطری ۶/۵×۱۱/۵س، تحریر ۱۰۹۶هـ.ق. عنوانها شنگرف، درپشت صفحه اول یادداشت تملك بخط شیخ حرعاملی بامهر بادامی شکل او باسجع «العبد محمدالحر» رساله دوم شکسته نستعلیق مختلف السطر بخط پسر شیخ حرعاملی با امضای محمدرضاالحر پشت رساله سوم نیز یادداشت تملك ومهر شیخ‌حرعاملی و این رساله سوم نسخ ۱۵سطری ۷/۵×۱۳/۵س، عنوان و نشان شنگرف تحریر سدهٔ ۱۱هـ.ق. و رساله چهارم بهمان خط و اندازه و خصوصیات و رساله پنجم رموز ریاضی است مختلف‌السطر تحریر سدهٔ ۱۱هـ.ق. این مجموعه جزو کتابهای کتابخانه شیخ حر بوده است. کلا دارای ۷۷گ۱۲ × ۱۹س، مهرحاج سید سعید را دارد . یك روی جلد تیماج عنابی ضربی‌دار و سوی دیگرش مقوا باکاغذ ابری عطف و گوشه میشن قهوه‌ئی .

۹۷۱

توحید صدوق = التوحید و نفی‌التشبیه والجبر (اخبار — عربی)

تألیف شیخ صدوق، ابوجعفر محمدبن علی‌بن حسین‌بن موسی‌بن بابویه قمی متوفی ۳۸۱ هـ.ق. ، یکی‌از کتب معتبرهٔ حدیث امامیه است‌که برابر نسخه موجود دارای ۶۶ باب است درتوحید وصفات ثبوتیه و سلبیه واخبار راجعه به‌نفی تشبیه و رؤیت حق تعالی وبطلان جبرکه مؤلف بهنگام توضیح برخی روایات که نیازمند بتوضیح هستند آراء کلامی و فلسفی خویش‌را بیان داشته است. از مطالعه این‌کتاب معلوم می‌گرددکه شیخ صدوق به‌شهرهای‌کوفه و ری ونیشابور و همدان و سرخس وبلخ رفته است . این‌کتاب مکرّر درایران و بمبئی چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله الواحد الاحدالذی لاشریك‌له الفردالصمدالذی‌لاشبیه له ... قال‌الشیخ ابوجعفر ...

انجام : قال ابوعبدالله علیه‌السلام لایخاصم الا من ضاق بسافی صدره تم .

نسخ ۱۸ سطری ۶/۵×۱۴/۵س، تحریر سدهٔ ۱۱ه. ق. عنوان و نشان شنگرف، جای نام‌کاتب و تاریخ کتابت در درصحافی رفته است، درپشت صفحه اول یادداشت تملك سلطان‌القراء، محمد حسین‌بن کاظم‌علوی فاطمی حسنی حسینی حافظ تبریزی رئیس‌الحفاظ وصدرالخطباء آستان قدس رضوی بامهرچهارگوشهٔ او که درآخر نسخه نیز هست باسجع«هوالمعز سلطان‌القراء» کاغذ فستقی وشکری جلد تیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار. مهر حاج‌سید سعید را دارد. قطع ۱۱×۱۸/۵س .

۹۷۲

المطالع‌السعیدة فی شرح‌الفریده (نحو ــ عربی)

تألیف جلال‌الدین عبدالرحمن‌بن ابی‌بکربن محمد سیوطی اشعری شافعی متوفی ۹۱۱ ه.ق. وی درابتدا منظومه‌ای درنحو سروده‌است درهزار بیت ــ ألفیه ــ که بنام ــ الفریده ــ موسوم است و درمصر چاپ شده پس‌ازآن همین منظومهٔ (الفریده) را شرح نموده‌است وبنام‌المطالع‌السعیده فی‌شرح الفریده ــ نامیده‌است که همین نسخهٔ موجود می‌باشد شامل یك مقدمه وهفت باب (کتاب) و خاتمه. مقدمه درتعریف‌کلام وکلمه‌واقسام‌آنها، باب ۱ــ درمرفوعات ۲ــ منصوبات ۳ــ مجرورات ۴ــ عوامل ۵ــ توابع ۶ــ ابنیه ۷ــ زیاده وحذف وابدال ونقل و ادغام . خاتمه در

خط . تاریخ فراغت از تألیف این‌کتاب روز شنبه ۱۱ جمادی‌الآخر ۸۹۵ هـ.ق. بوده است .

آغاز موجود : ایهاالامیرانك لحنت وهولا یعرف‌اللحن کان ینبغی ان تقول...

انجام : وما یجحد بآیاتنا الاکّل ختار کفور وهذا آخر ماتیسر املائه من‌هذا الشرح و وافق‌الفراغ من املائه ... وسلم تسلیماً کثیراً تم .

انجام منظومه : ثم علی نبّیه المصلی بالآل والاصحاب اهل‌الفضل .

نسخ خوش ۲۲ سطری ۶/۵×۱۳/۵ س؛ بخط محمد هاشم‌بن محمد مهدی قهفترخی از محال‌دار و مزدج در دهم شوال ۱۱۰۵ هـ.ق. دراصفهان درمدرسه جدهٔ کبیره . نسخه از آغاز کسراست (شاید یکبرگ ؟) عنوان ونشان شنگرف؛ نسخه تصحیح ومقابله شده‌است. کاغذ اصفهانی؛ جلد مقوا باروکش لاجوردی؛ عطف وگوشه پارچه سرخ با قطع ۱۲×۱۸/۵ س .

۹۷۳

مقامات حریری **(خطب ومنشآت ــ عربی)**

تألیف ابومحمد قاسم‌بن علی‌بن محمدبن عثمان حریری بصری متوفی ۵۱۶ هـ.ق. که آنرا بخاطر وزیرالمسترشد بالله درپنجاه مقامه ساخته است و حاوی‌بسیاری از لغات وامثال و رموز و اسرار کلام عرب می‌باشد ومکرّر چاپ شده .

آغاز : بسم‌اللّهم إنّا نحمدك علی ماعلّمت من‌البیان والهمت من‌التبیان کما نحمدك ...

انجام : انه اهل‌التقوی واهل‌المغفرة ... حمداً یضاهی فضله و یشاکل نعته والصلوة علی نبّیه محمدالمصطفی واله‌الجمعین .

نسخ ونستعلیق ۱۳ سطری ۷/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. که چند برگ آخر آن کسرنویسی شده وتوسط علی‌بن عبدالعظیم مقابله گردیده است در ۱۳۳۵ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، درهامش برخی توضیحات، مهر حاج سید سعید را دارد. کاغذ هندی، جلد تیماج لابه‌ئی عنابی، قطع ۱۳×۱۸/۵ س.

۹۷٤

شرح شافیه = شرح نظام **(صرف ـ عربی)**

اصل از ابی‌عمر وعثمان‌بن عمر معروف‌به‌ـ ابن‌حاجب ـ مالکی متوفی٦٤٦ هـ.ق. وشرح از نظام‌الدین اعرج نیشابوری، حسن‌بن محمدبن حسین متوفی ۷۲۸ هـ.ق. شرح نظام برشافیهٔ ابن‌حاجب یکی‌از شروح مزجی و متداول بین‌الطلاب است که آن‌را بنام شمس‌الدین ابونصر رباح‌بن سلطان سعید حسام‌الدین فیلشاه ساخته‌است و مکرّر چاپ شده.

آغاز: بسمله احمدك اللهم علی ان وفقتنی لصرف ریعان‌الشباب ...

انجام: والی وعلی لقولهم الیك و علیك وحتی لکونه بمعنی الی تم‌الکتاب... ویرحم‌الله عبداً قال امینا.

نسخ ۱۳ و۱۲ سطری ۷×۱۲ س، بخشی‌از کتاب‌توسط محمد جواد در ذیحجه ۱۱۱۵ هـ.ق. کسرنویسی‌شده، برگ‌اول نیزکسرنویسی گردیده، عنوان ونشان شنگرف، درآخرنسخه مهر بیضی‌شکل باسجع «المذنب حسن» بعضی‌از اوراق‌وصالی شده، کاغذ اصفهانی، جلد مقوا عطف میشن قهوه‌ئی، مهرحاج سید سعید را دارد، قطع ۱۲×۱۸/۵ س.

۹۷۵

قواعد شهید = القواعد والفوائد **(فقه – عربی)**

تألیف شهید اول، شمس‌الدین ابوعبدالله محمدبن جمال‌الدین مکّی عاملی جزینی مقتول بسال۷۸۶ هـ.ق. از بهترین ومفیدترین‌کتب فقهی امامیه‌است درخصوص قواعد کلی فقه . شهید، مطالب این‌کتاب را تحت عنوان ــ قاعد ــ یکی‌از قواعد اصولی یا ادبی را بیان داشته، سپس فروع فقهی‌که برآن اصل، متفرع است‌توضیح داده است . این‌کتاب درایران چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌اللّهم إنّی احمدك والحمد من نعمائك واشكرك والشكر من عطائك ...

انجام : فقام رجل فصلی ورأه ومنها انتظارالامام المؤتم فی صلوةالخوف و هذا یوصف بالوجوب .

نستعلیق خوش ۱۵ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. نسخه توسط عبدالحی‌بن عبدالرزاق رضوی در ۱۱۳۵ هـ.ق. مطالعه شداست و بخط اوحواشی منقول از ذکر وشرایع و ... نگاشته گردیده‌است.عنوان ونشان‌شنگرف، درپشت صفحه اول وآخر و مواضع دیگری مهر بیضی‌شکل درشت با جوهر سرخ باسجع «افوض‌امری الی‌الله عبده محمد علی» درپشت صفحه اول یادداشت تملك بیع‌عبدالحی‌بن عبدالرزاق رضوی بامهر بیضی‌شکل او باسجع «هوالحی» و نیزتملك عبدالباقی رضوی مورخ۱۱۷۳ هـ.ق. بامهر بیضی‌شکل او باسجع «عبدالباقی‌الرضوی» درهمین صفحه آمده بثمن‌یك اشرفی تومانی معادل هشت روپیه . وتملك بیع‌محمدرسول‌بن

عبدالعزیز مورخ یکشنبه ۸ شوال۱۲۳۶ هـ.ق. بامهرچهارگوشهٔ او باسجع : «محمد رسول‌الله» وتملك نورالدین محمد با مهر هشت‌گوشهٔ او باسجع «نورالدین محمد» و یادداشت شیخ محمدعلی واعظ تلواسکانی مورخ.۱۳٤ هـ.ق. بامهر بیضی‌شکل دُرشت او با جوهر سرخ با سجع «افوض‌امری الی‌الله عبده محمدعلی» که قبلاً بآن اشاره شد . ومهر کتابخانه مجدالدین. جلد مقوا عطف میشن مشکی . قطع ۱۳ × ۱۸/٥ س .

۹۷٦

مجموعه :

۱ــ حاشیه شرح تجرید **(کلام ــ عربی)**

حواشی است تحت عنوان ــ قوله ــ از ملاعبدالرزاق لاهیجی ــ فیاض ــ متوفی ۱۰۷۲ هـ.ق. برمبحث جواهر و اعراض ازشرح علاءالدین علی قوشچی متوفی ۸۷۹ هـ.ق. برتجریدالعقائد خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ٦۷۳ هـ.ق. از اول‌بحث جواهر و اعراض تا قسمتی‌از مسئله تجرّد نفس . لاهیجی در دیباچهٔ این حاشیه می‌گویدکه درگذشته، شرح مفصلی برمبحث جواهر شرح تجرید نگاشته‌ام وچون مفصل وملال‌آور بود لذاآنرا گزین‌کرده واین شرح‌را پدید آوردم. ازبرگ۹٥ــ۱ .

آغاز : بسمله یامن تقدّس ذاته عن مشابهت‌الجوهر والعرض وتنزّه فعله عن مقابلةالغرض‌والعوض ... وبعد فیقول‌العبدالراجی ... قال‌المصنف اعلی‌الله مقامه و فیه فصول‌الاول فی‌الجواهر ...

انجام: وقائماً بالموضوع‌فی‌الوجودالاصلی‌فمّما لامجال انیرتاب فی‌استحالته.

۲ــ شرح اثبات جوهر مفارق = شرح عقل کلی = شرح اثبات‌العقل
(حکمت ــ عربی)

خواجه نصیرالدین طوسی، متوفی ۶۷۳ هـ.ق. رسالهٔ موجزی دراثبات عقل‌کلی که بآن جوهر مفارق نیز گویند نگاشته‌که تمام این رساله را مرحوم مدّرس رضوی درکتاب احوال وآثار نصیرالدین طوسی ص ٤٦٤ ببعد چاپ کرده‌است . براین‌رساله شروح و حواشی متعددی نوشته شده‌است ازجمله شرح جلال‌الدین محمدبن اسعد صدیقی دوانی متوفی۹۰۷ هـ.ق. می‌باشدکه همین نسخهٔ موجوداست. شارح‌می‌گوید که بهنگام مطالعه‌ی این‌کتاب نکات مهمّی بذهن من رسیدکه لازم دیدم آنها را یادداشت کنم تا از فراموشی مصون بماند . ازبرگ ۹۸ــ۹۵ .

آغاز : بسمله بعد حمد مبدع‌الحقایق‌والصلوة والسلام علی رسوله مظهر ــ الدقایق .. قال شکّرالله سعیه إنّا لانشك من‌کون‌الاحکام ...

انجام : فلایکون تمثل المعقولات ایضا بالفعل هذا ماسخ من‌الاحکام علی هذه‌الرسالة فی اثناءالملاحظة ... انه خیرمن ؟ وهوالمستعان وعلیه‌التکلان .

رساله اول نستعلیق ۲۶ــ۱۸ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س؛ که شش برگ آخر آن بصورت چلیپا؛ تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان ــ قوله ــ شنگرف؛ درپشت صفحهٔ اول یادداشت‌تملك مولا ابوالحسن گیلانی با مهر بادامی کوچك او باسجع «عبده ابوالحسن» ، مهرحاج سید سعیدرا دارد، رساله دوم بهمان خط رساله اول و چلیپا ۲٤ سطری ۷/۵×۱۲/۵ س، که نام کاتب آمده محمد صادق‌بن محمد قاسم جیلانی در روز چهارشنبه ۱۰ ربیع‌الاول ۱۱۲۰ هـ.ق. نشان متن شنگرف؛ کلاً دارای ۹۸گ ۱۲×۱۸/۵ س؛ جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی .

۹۷۷

توضیح‌التذکرة‌النصیریه (ستاره‌شناسی ـ عربی)

اصل از خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. وشرح از نظام‌الدین اعرج حسن‌بن محمد قمی نیشابوری متوفی ۷۶۸ هـ.ق. ؟ که آنرا غرّهٔ ربیع‌الاول ۷۱۱ هـ.ق. بخاطر اقضی‌القضاة نظام‌الدین علی‌بن محمدبن رئیس یزدی‌که از علمای آن عهد بوده‌است نگاشته . شرحی است مزجی‌که درمواردی که محتاج به‌برهان هندسی یا عددی باشد آنها را توضیح داده‌است و چنانکه مطلب تازه‌ای بذهنش رسیده بیان داشته ومطالب مشهور میان اهل فن ویا مذکور درمجسطی را دیگرشرح وبسط نداده است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعلنا من‌المتفکرین فی‌خلق‌السموات والارض و شرفنا بالنظر فی‌هیئته‌الاجرام‌المبدعات ... وبعد فان احرج خلق‌الله الی غفرانه ...

انجام : وسبباً لرضی ارحم‌الراحمین فان‌الاعمال بالنیّات وبها تجلب‌البرکات وتعالی‌الدرجات‌المبدع الکل والصلوة علی‌الهادی الی قوم‌السبل والسلام علی من اتبع‌الهدی قد اتفق فراغ‌المصنف‌قدس‌الله روحه ونورالله وجهه عن‌تألیف هذاالکتاب غرة ربیع‌الاول من شهور سنه ۷۱۱ هلالیه . تمت .

نستعلیق ۲۱ـ۱۷ سطری ۷/۵×۱۲/۵ س، تحریرسدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان شنگرف، دوائر نجومی مشکی وقرمز، وجای برخی آنها نانویس درپشت صفحه بدرقه مهر چهارگوشه با سجع «لااله‌الاالله‌الملک‌الحق‌المبین محمدعلی» مهر حاج‌سید سعیدرا دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی . قطع ۱۳×۱۸/۵ س.

۹۷۸

مجموعه :

۱ـ ترجمهٔ الفیهٔ شهید (فقه ـ فارسی)

اول این نسخه برابر است با آنچه صاحب ذریعه (۱۳/۱۱۲) معرفی کرده‌است و آنرا از شیخ عبدالعلی‌بن شیخ محمود خادم جاپلقی بروجردی حیدرآبادی‌دانسته که آنرا بدستور سلیمان میرزا ابن‌شاه تهماسب صفوی امیرحیدرآباد نگاشته است. ازبرگ ٤۸ـ۱ .

آغاز : بسمله بهترین امری‌که معتکفان صوامع قدس دیباچه کتاب مرقوم یشهده‌المقربون را بآن موشح سازند ... بناء علی ذلك بعضی‌از ارکان دولت قاهره خصّه‌الله تعالی بالالطاف الباطنة والظاهره اشاره فرمودندکه کتاب الفیه‌احسن کتب متداوله واصح صحف متناوله است بعبارت فارسی مترجم گردد وتا فوائد آن اعم و عوائد آن اتم باشد هرچندکه بواسطهٔ خلال احوال وغایت پریشانی و بی‌سامانی حصول این مأمور بطریق دلخواه میسر نبود امّا بحکم المأمور معذور ...

انجام : واگر ملاحظه نمایندکه درنماز احتیاط مثوبات کلیه ممکن‌است تتمیم توان کرد والله اعلم بالصواب والیه‌المرجع والمآب .

۲ـ شرح واجب‌الاعتقاد (کلام وعقائد ـ عربی)

آیة‌الله علامه حلی، حسن‌بن‌یوسف‌بن مطهّر متوفی ۷۲٦ هـ.ق. کتاب جامعی درعقائد نوشته بنام : واجب‌الاعتقاد فیما یجب من‌العلم والعمل علی کافة‌العباد من اصول‌الدین و فروعه که اختصارا باو ـ واجب‌الاعتقاد ـ گویندکه شروح متعددی

دارد ازجمله شرح شیخ عبدالواحدبن صفی نعمانی متکلم (قرن هشتم هجری ؟) که تنها بخش اصول دین‌را گزارش کرده‌است وهمین شرح موجود است .

شرحی است تحت عنوان ــ قال ــ اقول ــ که نسخهٔ موجود از آغاز تاواخر بحث امامت را دارد . این رساله درهامش رساله اول و دوم این‌مجموعه می‌باشد .

آغاز : بسمله یقول‌الفقیر الی رحمةالله الغنی عبدالواحدبن‌الصفی‌النعمانی ... الحمدلله‌الذی وجبت علی‌الخلائق معرفته وصدقت علی‌کل مربوب ربوبیته ...

انجام موجود : و اذا ادارالحق معه علیه‌السلام فقط ثبت بالاجماع انه امتنع عن بیعةالاول بلاخلاف فاما ان لایکون‌الحق معه فی .

۳ــ فقه شاهی (فارسی)

گمان می‌رود مؤلف این‌کتاب نیز نویسندهٔ همان رساله اول باشد یعنی شیخ عبدالعلی‌بن شیخ محمود خادم جاپلقی بروجردی حیدرآبادی‌که آن‌را بنام شاه تهماسب‌بن شاه اسماعیل صفوی دریك مقدمه و دوباب وخاتمه ساخته است . مقدمه دربیان فضیات نماز . باب اول دربیان طهارت، شامل سه فصل. باب دوم دربیان‌افعال نماز و مقدمات آن درچهارده فصل . خاتمه دراحکام سهو . ازبرگ ۷٦ــ٤۹ .

آغاز : بسمله سپاس متواتر و ثنای متکاثر شایستهٔ معبودی است که عادتش احسان و غفران ... اما بعد، این رساله‌ایست مسمی به‌فقه شاهی الهی برسبیل اختصار وایجاز مشتمل براحکام طهارت ونماز ...

انجام : وباید درسجدهٔ سهو این ذکر بگوید اللّهمّ صل علی محمدوآل‌محمد وسلّم تم .

٤ــ اعتقادات (کلام وعقائد ــ عربی)

شاید مؤلف این رساله هم همان شیخ عبدالعلی‌بن شیخ محمودخادم جاپلقی بروجردی حیدرآبادی باشد که آنرا به‌برادران دینی هدیه کرده‌است . موجودی رساله، چهار فصل است ۱ــ درمعرفت الله ومعرفت صفات ثبوتی وسلبی ۲ــ درعدل ۳ــ درنبوّت ٤ــ درامامت . درهر فصلی مطالب تحت عنوان ــ فان قیل‌ماالدلیل علی ... فالجواب ــ آمده‌است، مثلاً در «فان قیل مالدلیل علی ان کلّ مــوجود من‌الممکنات حادث ؟ فالجواب‌الدلیل علی ذلك ان کل موجــود من‌الممکنات اما جوهر اوعرض ... »

این رساله ازبرگ ۱۰۲ــ۷٦ .

٥ــ نافع یوم‌الحشر فی شرح باب حادیعشر (کلام وعقائد ــ عربی)

شیخ‌الطائفه، محمدبن حسن طوسی متوفی ٤٦۰ ه.ق. کتابی در ادعیه نگاشته است بنام ــ مصباح ــ المتهجد ــ این‌کتاب را علّامــه حلّی متوفــی ۷۲٦ ه.ق. بخواهش محمدبن محمد قوهدهی وزیر در ده‌باب خلاصه ومبوب‌کرده‌است وبنام ــ منهاج‌الصلاح فی مختصرالمصباح ــ موسوم داشته است . بعدها علّامه حلّی یك‌باب دیگر براین ده باب افزوده‌که درآن باب مسائل اصول دین را متذکر شده است وتحت عنوانــ الباب‌الحادیعشر فیما یجب علی عامةالمکلّفین فی اصول‌الدین ــ موسوم داشته وچون این یك‌باب، خود مبحث مستقلی است و مورد نیاز عامّه، لذا جداگانه استنساخ وچاپ گردیده است وبرآن شروح و حواشی متعددی نگاشته شده‌است ازجمله شرح ابی‌عبدالله شرف‌الدین فاضل مقداد، مقدادبن عبدالله سیوری

حلّی متوفی ۸۲۶ هـ.ق. که بنام نافع یوم‌الحشر فی شرح باب حاد یعشر موسوم‌است وهمین نسخه موجودمی‌باشد ومکرّر چاپ شده . شرحی است مزجی تحت عنوان ــقالــ اقولــ این رساله ازبرگ۱۶۶ــ۱۰۳. این رساله چند برگ ازاول‌کسردارد .

آغاز موجود : لتوقف‌الدلیل الآتی علی بیانیا و تقریرها ان کل معقول وهو الصورت ...

انجام : فهذا ماتهیألی تنمیقه وکتابته ... وان یجعله خالصا لوجهه انه سمیع مجیب والحمدلله رب‌العالمین تمت .

رساله اول نسخ ۱۲ سطری ۶×۱۲ س؛ تحریر سدهٔ ۱۰ هـ.ق. عناوین سبز و قرمز؛ ونشان شنگرف؛ درپشت صفحه اول تملك ابن‌محمدرضی عقدائیان ، ومهر حاج سید سعید و چند مهر دیگرکه غیر مقروواست؛ رساله سوم نستعلیق ۱۲ سطری ۹×۱۲ س؛ تحریر جمعه ۲۱ جمادی‌الاول ۹۸۳ هـ.ق. رساله دوم درهامش این دورساله و ناقص‌الآخر؛ رساله سوم تصحیح و مقابله شده‌است؛ عناوین شنگرف؛ رساله چهارم بهمان خط و اندازه؛ رساله پنجم شبیه خطوط رساله‌های پیشین تحریر ۹۸۲ هـ.ق. ربیع‌الاول . ناقص‌الاول . این‌مجموعه کلاً دارای ۱۶۶ برگ ۱۲×۱۸/۵ س؛ کاغذ هندی؛ جلد مقوا عطف میشن تریاکی .

۹۷۹

صحیفهٔ سجادیه = صحیفهٔ کاملهٔ سجادیه (ادعیه ـ عربی)

ادعیه‌ای است از انشائیات حضرت امام زین‌العابدین (ع) متوفی ۹۲ هـ.ق. که حاوی مطالب عالیه و دقایق عارفانه می‌باشد وشیعهٔ امامیه برای آن اهمیت خاصی

قائل است و بگفتهٔ حجةالاسلام غزالی ــ زبور وانجیل اهل‌بیت است . این کتاب حاوی پنجاه‌وچهار دعاء اصل وچهارده دعاء معروف بــه‌ملحقات است . (ر.ك.: شماره ۷۸۱) .

آغاز : بسمله حدثنا السیدالاجل نجم‌الدین بهاءالشرف ابــوالحسن محمدبن الحسن‌بن احمدبن علی‌بن محمدبن عسربن یحیی‌العلوی‌الحسینی رحمه‌الله ...

نسخ خوش مُعرب۱۷ سطری۵/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عناوین شنگرف، کاغذ ترمه . مهــرحاج سید سعید را دارد . جلد تیماج عنابی اولائی . قطع ۱۰/۵×۱۸ س.

۹۸۰

الفوائدالملیه بشرح‌الرسالةالنفلیه (فقه ــ عربی)

شهید اول، شمس‌الدین محمدبن مکّی مقتول بسال ۷۸٦ هـ.ق. کتابی مشتمل برچهار هزار مسئله (باضافه مسائل مندرج درکتاب الفیه‌اش) پیرامون مستحبات‌نماز نگاشته است بنام ــ نفلیّه ــ شهید ثانی، زین‌الدین‌بن علی‌بن احمد عاملی مقتول بسال ۹٦٦ هـ.ق. شرحی مزجی براین کتاب نبشته است بنام ــ الفوائدالمّلیه بشرح الرسالةالنفلیه ــ که همین نسخهٔ موجود می‌باشد وآنرا درپنجشنبه ۱۱ صفر ۹۵۵ هـ.ق. ساخته است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی شرع لنا معالم دینه‌الفرضیه والنفلیة وشرح صدورنا بلمعة من‌بیان... فهذه‌کلمات قلیلة وتنبیهات‌جلیله وفوائدملیه بتنقیح‌الرسالةالنفلیه...

انجام : فی رکوعك و سجودك الحمدلله‌الذی استجاب دعائی و اعطانی مسئلتی الی وعلی هذاالختام یقطع‌الکلام .. حامداً ومصلیاً مستغفراً حسبناالله ونعم‌الوکیل تم.

نستعلیق ۱۹ سطری ۷×۱۳/۵ س، بخط نجم‌الهدی‌بن

ابی‌الحسین موسوی در ۱۷ ذیحجه ۱۰۱۵ هـ.ق. مصحح، در پشت صفحهٔ اول تملك محمدبن سیدحسن حسینی‌قمی‌مورخ ۱۱۳۹ هـ.ق. ومهر کتابخانه مجدالدین . جلد تیماج قهوه‌ئی ، قطع ۱۳×۱۸ س .

۹۸۱

مجموعه :

۱ــ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح مختصرالاصول ؟ (منطق ــ عربی)

نسخه‌ای است ناقص‌الاول ونشانی از نام اصلی ومؤلف آن نیست، حواشی است تحقیقی تحت عنوان ــ قوله ــ که گویا از علاءالدین علی طوسی متوفی ۸۸۷ یا ۸۶۰ هـ.ق. درسمرقند باشد برحاشیهٔ میر سید شریف‌جرجانی، علی‌بن‌محمد متوفی ۸۱۶ هـ.ق. برشرح علّامه عضدالدین عبدالرحمان‌بن احمد ایجی متوفی ۷۵۶ هـ.ق. برمختصرالاصول ابن‌حاجب، شیخ جمال‌الدین عثمان‌بن عمر متوفی ۶۴۶ هـ.ق. این نسخه شامل مباحث منطقیات تا اواخر قیاسات می‌باشد . ازبرگ ۶۸ــ۱ .

آغاز موجود : فی‌طلبه اذلو تصوّره بمایشمله وغیره کان علی ... قوله وثانیها فایدته من حق کل طالب لعلم ...

انجام : لا بالفعل ولا بالقوة واماّ بان‌یعقد شرطه من شروط‌الانتاج کما تقدم بیانه والله اعلم .

۲ــ حاشیهٔ شرح مختصرالاصول (اصول فقه ــ عربی)

حواشی توضیحی و تحقیقی است مزجی تحت عنوان قوله از میرسید شریف جرجانی، علی‌بن محمد متوفی ۸۱۶ هـ.ق. برشرح عضدالدین ایجی . عبدالرحمان‌بن احمد متوفی ۷۵۶ هـ.ق. برمختصرالاصول ابن‌حاجب شیخ جمال‌الدین عثمان‌بن عمر

مالکی متوفی ٦٤٦ هـ.ق. از اول مباحث مبادی‌لغوی تا آخر مبحث مقدمهٔ واجب را دارد .

آغاز: قوله من لطف‌الله تعالی‌نعنی‌من‌لطف‌الله سبحانه لعباده احداث‌الموضوعات اللغوية فانه‌ای الله والفاء لتفصيل ما قبلها ...

انجام موجود : علی‌الاختلاف فی‌الاسباب مع‌انها متفق عليها ... هذه‌الحاشية الشريفة بعون‌الله وحسن .

رسالهٔ اول نستعلیق ۱۸ سطری ۵/۵×۱۲/۵س؛ بخط ضیاءالحق موسوی؛ تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. ناقص‌الاول؛ برخی عنوانها شنگرف وبعضی دیگر نانویس؛ رسالهٔ دوم هم بهمان خط واندازه وخصوصیات لکن قسمتی ازبرگ آخر درصحافی رفته وجای نام‌کاتب وتاریخ‌کتابت نابود شده‌است. مصحّح؛ مهر حاج سیدسعید را دارد؛ کاغذ هندی؛ قطع۱۱/۵×۱۸/۵ س؛ جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۹۸۲

مقباس‌المصابیح = مقباس‌المصباح **(ادعیه ـ فارسی)**

تألیف علّامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق. که آنرا بنام شاه سلیمان موسوی حسینی معنون داشته است شامل ادعیه و تعقیبات نمازها در ده فصل، فصل اول درفضیلت تعقیب وشرائط وآداب آن ۲ـ درتعقیبات بعداز هرنماز، تعقیبات مشترکه ۳ـ درتعقیبات مختصه نماز ظهر ٤ـ تعقیبات مختص نماز عصر ٥ـ تعقیبات مخصوص مغرب ٦ـ تعقیبات مخصوص نماز عشا ۷ـ تعقیبات مخصوص نماز صبح ۸ـ دربیان فضیلت وکیفیت سجدهٔ شکر ۹ـ دربیان ادعیهٔ صبح

وشام و فضائل آنها ۱۰ــ ادعیهٔ ساعات دوازده‌گانه روزکــه هریك تعلّق به‌امامی دارد . تاریخ فراغت از تألیف این‌کتاب، رمضان ۱۰۹۶ هـ.ق. می‌باشد . این‌کتاب چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعل‌الصلوة للمؤمنین معراجاً والتعقیب‌لصعودهاعلی مدارج‌القبول .. اما بعد خامه تقصیر آثار خادم اخبار ائمه اخیار محمدباقربن محمد تقی حشرهماالله ...

انجام موجود : ساعت هفتم از نماز ظهراست تا چهار رکعت از نماز نافله‌عصر کرده شود یا بقدر .

نسخ ۱۸ سطری ۷/۵×۱۳/۵ تحریــر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، ناقص‌الآخر که برگ آخرکسرانویسی شده وافتاده دارد . اوراق وصافی‌شده، جلد مخمل سرخ ، عطف ولبه میشن قهوه‌ئی قطع ۱۲×۱۸/۵ س .

۹۸۳

مجموعه :

۱ــ منهاج‌الکرامة فی معرفة‌الامامة **(عقائد ــ عربی)**

تألیف علّامه حلّی، حسن‌بن یوسف‌بن مطهر حلی متوفی ۷۲۶ هـ.ق. که مسألهٔ امامت را بشیوهٔ متکلمان شیعی مورد بحث قرار داده‌است، این‌کتاب شامل شش‌فصل است ۱ــ دربیان آراء درمبحث امامت . ۲ــ دراثبات مذهب امامیه ولزوم متابعت آن برتمام مسلمانان ۳ــ دلائل اثبات امامت علی‌بن ابیطالب ٤ــ دراثبات امامت سایر امامان اثناعشر ٥ــ اثبات خلافت بلافصل حضرت علی (ع) ٦ــ دربطــلان عقیدهٔ مخالفین شیعه . تأثیر ونفوذ این‌کتاب درشیعه بدان حدّ بودکه عدّه‌ای به‌تحشیه و

تفسیر وشرح و ترجمهٔ آن پرداخته و گروهی از مخالفین هم درمقام رد وطعن آن برآمده که مهمترین آنها ابن‌تیمیهٔ حنبلی، احمدبن عبدالحلیم متوفـی ۷۲۸ هـ.ق. می‌باشد که کتاب : منهاج السنةالنبویة فی‌نقض کلام‌الشیعة والقدریه ــ را در رد منهاج الکرامهٔ علّامهٔ حلّی نوشته، لکن سستی و غیرمنطقی‌بودن سخن ابن‌تیّمیه بقدری هست‌که حتی از اهل سنت نیز براو تاخته‌اند و بزرگانی همچون ابن‌حجر عسقلانی قضاوتهای ابن‌تیمیه را دراین‌کتاب غیرمنصفانه دانسته و سبکی برخی آراء ابن‌تیمیه دراین‌کتاب را کفر دانسته. و ازمیان علمای شیعه، ابومحمدحسن‌صدرالدین کتابی‌بنام «البراهین‌الجلیة فی‌کفر احمدبن‌تیمیه» نوشته ودراین‌کتاب، گواهی‌علمائی که‌ابن‌تیمیه راتکفیرکرده‌اند وکلماتی‌که بیان‌گر کفر اوست‌وبدعت‌هایش‌راگردآورده است . وسید سراج‌الدین حسن‌بن عیسی یمانی هندی کتاب ــ اکمال‌الّسنه ــ را در رد کتاب «منهاج‌السنه» ابن‌تیمیه نگاشت ونیز سیدمهدی کاظمی ردی بر ــ منهاج السنه ــ دارد بنام «منهاج‌الشریعه» . اخیراً کتاب منهاج‌الکرامه بفارسی ترجمه شده است وبنام ــ جذبهٔ ولایت ــ چاپ گردیده است . این رساله ازبرگ ۳۲ــ۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌القدیم الواحدالکریم الماجدالمقدس‌المتقّدس بکماله عن‌الشریك والضد والمعاند المتنزه ...

انجام : ولا یمنع‌المستحق عن حقه فهذا آخرما اردنا اثباته فی هذه‌المقدمةوالله الموفق للصواب ..

۲ــ واجب‌الاعتقاد **(عقائد ــ عربی)**

از علّامه حلّی، حسن‌بن یوسف‌بن مطّهر حلی متوفی ۷۲٦ هـ.ق. رسالـهٔ

موجزی شامل عقائدی که برهر مکلفی دانستن واعتقاد بآنها لازم است بحث معاد در این رساله نیامده است .ازتوحید تا امربمعروف ونهی ازمنکر . این رساله ضمن مجموعه کلمات المحققین چاپ شده‌است . ازبرگ ۳۹ــ۳۳ برگ ۴۰ نانویس .

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی نعمائه و صلی‌الله علی سید رسله واشرف انبیائه محمدالمصطفی وعلی‌المعصومین ...

انجام : وهوالعلم بکون‌المعروف معروفاً والمنکرمنکراً وتجویزالتأثیروالأمن من‌الضرر والله اعلم بحقایق تمت .

۳ــ عیون‌الفضائل‌فی‌فرون‌المکاتبات‌والرسائل ــ منتخب...

(نامه‌نگاری ــ عربی)

از شیخ سعید شهید فخرالدین حسین‌بن حماد . نسخهٔ موجود گزینه‌ای است ازآن‌که گزیننده شناخته نشد . شیوهٔ نگارش نامه‌نگاری را آموزش می‌دهد و نمونه‌هائی از مراسلات را آورده . مطالب تحت عنوان ــ فصل ــ آمده . مثلاً : فصل فی مکاتبات‌الملوك . فی مکاتبات‌الامراء ، فی‌مکاتبات صدور واکابر . فی مکاتبات مشایخ عرب. فی‌مکاتبات مشایخ‌العرب ــ فی‌مکاتبات‌الاحباب. فی‌مکاتبات الاخوان والاصحاب . فی‌العتاب فی‌اصناف‌التهانی . فی‌انواع‌التعازی . فی‌جوابات الملوك والامراء والوزراء . فی‌جوابات‌الصدور و الاکابر . فی‌جوابات‌القضاة . فی جوابات‌السادات والنقباء . فی‌جوابات‌المشایخ والعلماء . فی‌جوابات‌الاصحاب . فی جوابات‌التهانی‌والتعازی. فی‌المراسلات والمذاکرات ومحاسن‌الخطب والمخاطبات... ازبرگ ۹۲ــ۴۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله وحده وصلوته علی خیر خلقه محمدوآله و صحبه وسلم

فهذه نبذة من المراسلات نختاره من کتاب عیون الفضائل فی فنون المکاتبات والرسائل تألیف شیخ السعید الشهید فخر الدین حسین بن حماد طاب ثراه وهی مرتبة علی فصول. فی مکاتبا الملوك یقبل الاعتاب العالیة المولویة الملکیة ...

انجام : ویواصل بملطفاته ویشرف بکل مایعرض من مهماته والسلام .

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق خوش ۵/۵ × ۱۳ س، بخط زمان بن صالح قزوینی، عنوان ونشان شنگرف، تحریر جمعه ۲۳ شوال ۱۰۹۹ هـ.ق. پشت صفحه اول تملك ادریس موسوی حسینی بامهر چهارگوشهٔ اوباسجع «لااله الاالله الملك الحق المبین ادریس الموسوی الحسینی» و مهر بیضی شکل باسجع «یا صاحب الزمان ادرکنی» درصفحه اول مهر چهارگوشه‌ای با سجع «لااله الاالله الملك الحق المبین علیرضا بن ادریس الموسوی» نسخه دارای سماع وبلاغ است . رسالهٔ دوم بهمان خط واندازه و رساله سوم نستعلیق ۱۷ سطری ۱۳/۵ س، نام کاتب و تاریخ کتابت ذکر نشده است جای عنوانها نانویس، کلاً دارای ۹۲ گ ۱۰ × ۱۸/۵ س، مهر حاج سید سعید را دارد . کاغذ اصفهانی، جلد تیماج مشکی .

۹۸۴

تحفة الاسلام ؟ **(اخبار — عربی)**

تألیف احمد بن حسن بن محمود . به‌پیش‌نویس مؤلف می‌ماند . ابواب وبیشتر احادیث هرباب و سلسله سند روایات آن اغلب شبیه کتاب کافی است اما ترتیب ابواب بآن‌گونه نیست چند برگ نخستین روایاتی درخصوص آغاز آفرینش که بدون عنوان است . دربرگ ۷ آمده باب ان رسول‌الله ص اول من اجاب واقرّ لله عزوجل بالربوبیته .

باب طینة المؤمن والکافر . اول ماخلق الله . حدیث فطرة الخلق علی التوحید...

آخرین مبحث موجود بحث دعا است که یك حدیث بیشتر ندارد پس از آن چند برگ نانویس وسپس هشت برگ احادیث مختلف دارد . در ابتدا سه صفحه دیباچهٔ اول است که گویا تجدیدنظر کرده دوباره آنرا نگاشته است . آغاز دیباچهٔ اول : بسمله ونتوکل فی امورنا کلّها الحمدلله الکبیر المتعالی فوق کل شیئ بعزّه وارتفاعه... امّا بعد فیقول العبدالفقیر ابن الحسن احمد المحتاج الی رحمة الله الواحد الاحد اقلّ عباد الله الملك الوهاب تراب اقدام شیعه بوتراب و هذا الکتاب من جملة المنتخباتی و هو لب الکلام الموسوم بتحفة الاسلام من اخذه صادقاً هدی ومن ترکه عامداً غوی والله اعلم بالثواب حدیث اهل الشام ..

آغاز دیباچه دوم : بسمله الحمدلله الذی لاینبغی التسبیح الاله ... اما بعد العبد الفقیر حقیر احمد بن الحسن بن المحمود المحتاج الی جوار رحمة الله ... هذا الکتاب من جملة منتخباتی وهی شعبت من بحر الاعظم هو لب کلام الموسوم بتحفة الاسلام المحبوب علی طبایع القلوب الخاص والعام ... بسمله یسبح لله ...

انجام موجود : وانا ارید ان اعتذبه حتی اوفیه کل حسنة .

نسخ ۲۸–۱۹ سطری ۷/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. نسخه بخط مؤلف که آنرا تمام نکرده‌است . مهر حاج سید سعید را دارد . کاغذ نخودی‌رنگ . جلد تیماج عنابی ضربی‌دار، عطف وابه وصالی‌شده . قطع ۱۲×۱۸ س .

۹۸۵

خلاصة الاقوال فی معرفة احوال الرجال (رجال – عربی)

تألیف علّامه حلّی، حسن بن یوسف بن مطهّر متوفی ۷۲۶ هـ.ق. که آنرا در

۲۳ ربیع‌الآخر ۶۹۳ هـ.ق. ساخته است در دوقسم ویك خاتمه . قسم اول در راویان مورد اعتماد، قسم دوم راویانی‌که مورد وثوق نیستند . این‌کتاب درسال ۱۳۱۱هـ.ق. درتهران چاپ شده‌است .

آغاز موجود : القدر من‌اصحاب‌الرضا (ع) ومن اصحاب‌الکاظم (ع) والحسین اخوه و جعفر ...

انجام موجود : حسن‌بن هلال .

نسخ ۱٤ سطری ۸×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. نسخه از اول وآخر کسراست . تصحیح و مقابله شده، مقابله شده با نسخه مورخ ۱۰۲٤ هـ.ق. معلق به‌حواشی با امضاء ــ من‌رجاله‌دام‌ظله ــ عناوین واعلام شنگرف، درپشت صفحه بدرقه یادداشت وقف این جلد با سی‌جلد کتاب دیگر توسط حاجیه رقیه بیگم دختر حاج‌میرزا ابوالقاسم تاجر شیرازی به‌عموم محصلین در۱۲۸٤ هـ.ق. مهر حاج سید سعید را دارد. درصفحه اول یادداشت تملك عبدالله‌بن حاجی‌محمدرضا نجل آغا باقر . جلد تیماج عنابی عطف میشن قهوه‌ئی . قطع ۱۲/۵×۱۸/۵ س .

۹۸٦

مجموعه :

۱ــ مطلب‌السئوال (پزشکی ــ فارسی)

تألیف میرزا سید احمدبن محمدحسین شریف حسینی‌تنکابنی حکیمباشی فتحعلی‌شاه که این‌کتاب را بنام محمدشاه قاجار (۱۲۵۰ــ۱۲٦٤ هـ.ق.) معنون داشته است، شامل سه مقاله و پانزده مطلب . مقاله اول درشرافت علم طب ووصایای

اطبا . مقاله دوم درمعرفت امراض مشابهه و امتیاز فیمابین آن ومعالجات آنها. مقاله سوم در اجوبه بعضی اسئله‌که خالی‌از غموض واشکال نباشد . دربرگ یازده آمده است : و حقیر خادم‌الحکماء دراصفهان در سنه هزارودویست‌وسی و دوجوانی در آب شنا می‌کرد و درسرپل خاجو بنده با بعضی از اصدقا نشسته تماشا می‌کردم‌سکته کرد وآن را رفقاازآب بیرون آوردند و استعلاج ازین حقیر خواستند ... این رساله ازبرگ ۴۹ــ۱ می‌باشد . برگ ۵۰ و ۵۱ نانویس است .

آغاز : بسمله‌لله احمده استمداده‌الحفظ‌الصحة‌الحاصلة واياه اشکر ... اما بعد چون این فقیر قلیل‌الحسنات ... از اول شباب تا منتهای سن کمال لایــزال بتوفیق ذوالجلال بتعلیم علم طب‌که اشرف علوم است ... برالتماس بعضی احبّا خواست تا خلاصه از امراض مبابهة و تفرقه فیمابین را بطریق سئوال وجواب وعلاج آنرا نیز از فوائد ... درمختصری فراهم آورد در زمان ... محمدشاه قاجار ...

انجام : و لهذا کثیراً ما یتولد فی‌المعدة‌الحارة‌الصفرا‌الکراثیه . تمت .

۲ــ اسهالیه **(پزشکی ــ فارسی)**

تألیف میرزا سید احمدبن محمدحسین شریف تنکابنی‌که آنرا بنام فتحعلی‌شاه قاجار متوفی۱۲۵۰ هـ.ق. دریك مقدمه وشش باب وهرباب مشتمل برچند فصل‌ساخته است . مقدمه در ذکر ادویه مفرده و تعریف اسهال وبیان اسباب مطلقه و معالجات مشترکه درسه فصل . باب اول دراسهال معدی باب دوم دراسهال معوی باب سیم در اسهال دمایی باب چهارم دراسهال طحالیست باب پنجم دراسهال کبدی . باب ششم دراسهالی است‌که بسبب او معده وامعاء و طحال وکبد نباشد . نویسنده در دیباچهٔ

این‌کتاب به‌اثر دیگری بنام ــ شرح جوامع ــ اشاره می‌کند . این رسالــه ازبرگ ۵۲ــ۱۰۷ .

آغاز : بسمله احمدالله بجمیع محامده حمداً کثیراً و نشکره علی نعمه شکــراً جمیلا... امابعد چنین‌گوید مُسَوِّد این رساله ابن‌محمد حسین احمدالشریف ...

انجام : چنانکه اطباء عرف عرب می‌گرفتند . تمت .

رساله اول نستعلیق ۲۱ــ۱۵ سطری ۶/۵×۱٤/۵ س؛ تحریر ذی‌قعدهٔ ۱۲۷۵ هـ.ق. عنوانها قرمز؛ رساله دوم نستعلیق ۱۹ــ۱۶ سطری ۷/۵×۱٤ س؛ تحریر سه‌شنبه دهم رمضان ۱۲۵۲ هـ.ق. عنوانها قرمز، کلاً دارای ۱۰۷ ک ۱۱/۵×۱۸ س؛ کاغذ کاهی، جلد تیماج قهوه‌ئی، مهر حاج سید سعید رادارد.

۹۸۷

شرح تجریدالاعتقاد (کلام ــ عربی)

کتاب تجریدالاعتقاد تألیف خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. می‌باشد که شروح متعددی دارد ازجمله علاءالدین علی‌بن محمد قوشچی متوفی ۸۷۹ هـ.ق. که اورا شرح جدید وشرح قدیم هست ونسخهٔ ما شرح جدید قوشچی برتجریداست از مقصد سوم دراثبات صانع وصفات وآثار وافعالش را دارد تا آخر . این‌شرح‌چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌المقصد الثالث فی‌اثبات‌الصانع تعالی وصفاته وآثاره وافعاله وفیه فصول ... استدل علی وجودالواجب تعالی بانه لاشك فی‌وجود ...

انجام : ثم‌الکل بترکه هذا آخر ماتیسر لنا من شرح تجرید .

نستعلیق ۱۷ سطری ۵/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. نسخه از اول کسرنویسی‌شده- درآخر نسخه مهربیضی شکل کوچکی هست با سجع «صراط علی حق نمسکه» مهر حاج سید سعید را دارد، کاغذ اصفهانی، جلد مقوا با روکش پارچه. قطع ۱۰×۱۸ س.

۹۸۸

شرح نصاب‌الصبیان (فرهنگنامه‌ها - عربی فارسی)

اصل از ابونصر فراهی وشرح از محمدکریم‌بن فصیح‌بن محمد دشت‌بیاضی (قرن دهم هجری قمری) کلیّهٔ دویست وبیست بیت نصاب را شرح کرده، توضیحاتی ادبی، معانی لغوی و حوادثی تاریخی و ... را باختصار بیان داشته است. این‌کتاب درسال ۱۲۷۵ هـ.ق. در لکهنو چاپ شده‌است.

آغاز: بسمله‌الحمدلله علی نعمه والائـه ... (آغاز شرح) بسمله حمدوثنای نامحدود وشکر نامعدود حضرت... اما بعد چنین گوید بندهٔ قاصر و قاضی محمدبن فصیح‌بن محمدالمدعو بکریم‌الدشت بیاضی‌که چون وصول بادراك معانی قرآن و طریقه حصول مقاصد حدیث نبی عربی ...

انجام: وانس واناس‌که بمعنی آدمیزاد است ازنسخه دیگر انتخاب شد.

صد هزاران هزار رحمت حق هر زمان باد برمعلّم ما.

نستعلیق ۱۰ سطری ۷×۱۳ س، بخط میرزا عبدالکریم بن حاجی میرزا عبدالحسین خان‌بن آمیرزا علی‌رضا مستوفی درلیله جمعه سوم ذیحجه ۱۳۳۲ هـ.ق.حسب‌الفرمایش پدرش که با اوهم این نسخه را مقابله کرده‌است وکاتب گوید‌که از حیث صحت ونوشتن بهتر از نسخه‌های چاپی است. درپشت

صفحه اول، یادداشت تملك حاج میرزا عبدالحسین‌ابن‌میرزا علی‌رضا مستوفی با مهر بیضی‌شکل نسبتاً درشت او باسجع «افوض‌امری الی‌الله عبدالحسین» لغات با جوهر سبز، اشعار با قلم درشت دارای ۱۸۸ گ۱۱×۱۸ س، مهر حاج سیدسعید را دارد . کاغذ کاهی، جلد تیماج عنابی ضربی‌دار درهرسوی جلد سه‌ترنج .

۹۸۹

البهجةالمرضیة فی شرح‌الالفیة = سیوطی (نحو ـ عربی)

از سیوطی، جلال‌الدین عبدالرحمان متوفی ۹۱۱ هـ.ق. (ر. ك. : شماره ۲۰۲)

نسخ ۱٤ سطری ٦/٥×۱۲/٥ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. که توسط محمدحسن‌بن ملاحسین سبزواری کسرنویسی‌شده، عنوان ونشان قرمز، نسخه کامل است . مهر حاج سیدسعید را دارد. کاغذ اصفهانی، جلد تیماج قهوه‌ئی . قطع ۱۲×۱۸ س،

۹۹۰

سئوال وجواب (فقه ـ فارسی)

پرسشهائی است که حاج میرزا محمدحسن آشتیانی متوفی۱۳۱۹ هـ.ق.، شاگرد شیخ مرتضی انصاری واز اعاظم علمای عصر خویش شده وایشان پاسخ داده‌اند، و توسط شیخ‌محمدعلی‌بن محمدعلی یوزباشی گردآوری شده، پرسشها با عدد مشخص شده واز سئوال ٤٦٦ـ۱ دریك مجموعه گردآوری شده وپس‌از اینکه این‌کتاب تمام شده، مجدداً سئوالات جدید را تا شماره ۵۰۲ درپنج برگ بآغاز کتاب اضافه کرده وتا شماره ۵۲۰ را نیز گردآورده و درهامش اصل کتاب نگاشته است .

آغاز : بسمله حمدله سئوالاتی است که بعداز اتمام کتاب ازظهر رساله کوچك

دراین مختصر مجدداً نگاشته‌ام .

انجام : وانتقال ببطون لاحقه از عنوان فساد خارج است .

نسخ خوش ۱٤ سطری ۵/۵×۱۲/۵ س، بخط شیخ محمدعلی یوزباشی جامع این کتاب درشب سه‌شنبه ۲۲ شوال ۱۳۱۸ هـ.ق. نسخه در زمان حیاة مؤلف نگاشته شده و معلق بحواشی باامضاء «ح مدظله» عناوین قرمز، مهرحاج سیدسعید را دارد . دارای ۱۰۳ گ ۱۱×۱۸ س، کاغذ فرنگی، جلدتیماج عنابی .

۹۹۱

حاشیهٔ شرایع **(فقه ــ عربی)**

از محقق کرکی، شیخ نورالدین علی‌بن حسین‌بن عبدالعالی متوفی ۹٤۰ هـ.ق. حاشیه‌ای است تحقیقی توضیحی تحت عنوان قوله از طهارت تا تجارت .

آغاز : بسمله حمدله وبعد فهذه فوائد مهمّة علّقتها علی‌کتاب شرایع‌الاسلام ویستعان بهاعلی‌التحریر .

انجام : لان‌الشیئی قدیکون معامله ولابملاحظة شیئی آخر یکون عبادة تمت .

نسخ ۱٦ سطری ۷×۱۲ س، بخط محمدبن محمود در ۱۸ رجب۹۷۹ هـ. ق. جمله‌ای ازعناوین شنگرف وبقیه‌نانویس، درپشت‌صفحه اول تملك محمدبن حسن حسینی، و ابراهیم‌بن قاسم حسینی . درآخر نسخه آمده‌است : دراین کتاب هرجا ــ شیخ ــ آمده مراد شیخ طوسی است . شیخین عبارت‌است ازشیخ‌طوسی‌وشیخ مفید، ثلاثه، آن‌دوتن‌باضافه سیدمرتضی. مراد از ــ خمسه ــ آن سه‌تن بعلاوه ابن‌بابویه علی ومحمد . مقصود از متأخر، ابن ادریس است . هرجا علّامه ویا فاضل آمده، منظور علّامه حلی می‌باشد . محقق همان نجم‌الدین

سعید است . قاضی همان ابن برّاج است . حلبی، همان ابوالصلاح . مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج مشکی، قطع ۱۲×۱۸ س .

۹۹۲

شرح ملخص چغمینی (ستاره‌شناسی – عربی)

کتاب ملخص یاالملخص فی الهیأة البسیطة، تألیف چغمینی، محمود بن محمد بن عمر خوارزمی متوفی ۷٤٥ هـ.ق. است وشرح ملخص که نسخهٔ حاضر باشد ازمیرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱٦ هـ.ق. است . شرحی است مزجی تحت عنوان قال اقول .

آغاز : بسمله سبحانك اللّهم یا مدبر اطباق السماوات بلاعمد ... وبعد فقددلت البراهین العقلیة والشواهد النقلیة علی ان... قال وجعلته مشتملاً علی مقدمة ومقالتین اقول و ذلك لان مایذکرفی ..

انجام : بعشرة ایّام و عشرین ساعة ونصف ساعة بالتقریب الحمدلله علی التمام والصلوة علی رسوله افضل الانام .

نستعلیق ۲۳ سطری ۸/٥×۱٤ س، تحریر ۸۹٤ هـ. ق. برخی ازعناوین و نشانها و دوائر نجومی شنگرف، مصحح مهر حاج سید سعید را دارد . کاغذ دولت آبادی ، یکسوی جلد مقوا وسوی دیگرش تیماج قهوه‌ئی عطف و لبه میشن قهوه‌ئی. قطع ۱٤×۱۸ س .

۹۹۳

مجموعه :

۱ـ نظم اللئالی = لؤلؤئیه (تجوید وقرائت – فارسی)

سرودهٔ سید ابوالقاسم قاری زنده بسال ۱۰۸۳ هـ.ق. منظومه‌ای است در ۸۸

بیت درتجوید که آنرا بنام شاه‌عباس دوم درسال ۱۰۶۱ هـ.ق. سروده است .

ازبرگ ٦ــ۱ وبرگ ٦و۷ برخی معمّیات واسماء قراء سبعه و شاگردان ایشان .

آغاز : بسمله

ای‌کلام‌ازانتظام‌نام‌ذات درنظام وی زشهد(شکرین) شکرت‌زبان‌شیرین‌بکام...

انجام :

بعد از اهدای دعای ازدیاد عمر شاه ناظـم این‌را بحمد و سورهٔ یاد آرگاه .

۲ــ زبدةالاصول **(اصول فقه ــ عربی)**

تألیف شیخ بهائی، محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ هـ.ق. یکی‌از متون مختصر وجامع اصول فقه است شامل پنج منهج ۱ــ مقدمات ۲ــ ادلهٔ شرعیّه ۳ــ مشترکات کتاب‌وسنّت ٤ــ اجتهاد و تقلید ٥ــ ترجیحات . این‌کتاب درسال ۱۳۱۹ هـ.ق. چاپ شده‌است . ازبرگ ۳۲ــ۸ .

آغاز : بسمله ابهی اصل یبتنی علیه‌الخطاب و اولی قول فصل ...

انجام : فاتبع منهاالاقوی والزم منها ماهو اقرب الی‌التقوی والحمدلله علـی الائه و نعمائه ..

۳ــ حاشیهٔ زبدةالاصول **(اصول فقه ــ عربی)**

نسخه‌ای است بدون آغاز و انجام ومحشی آن شناخته نشد وحاشیهٔ خود شیخ بهائی بر زبده را هم دراختیار نداشتم تا باو مقابله کنم . حواشی است تحت عنوان قوله از آغاز بعضی‌ازمباحث‌استصحاب را داردوکاتب بقیه را ننوشته است . ازبرگ ٤۱ــ۳۳ .

آغاز : قوله و علمیتها جواب عن سئوال مقدر تقدیره ان الفقه من‌باب‌الظن...

انجام : ومن هذاالقبیل استصحاب‌العموم والاطلاق .

رساله اول و دوم نسخ ۱۸سطری ٦×۱۳س، بخط محمدبن علی‌اصغر قاینی درجمعه ۲۵رمضان تا ۲۲ شوال هـ.ق. درمدرسه جدهٔ اصفهان. عنوانها قرمز، ورساله سوم نستعلیق ۲۱سطری، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. نسخه بدون‌خطبه وخاتمه است. بعضی از عناوین ــ قوله ــ قرمز، وبعضی‌دیگر نانویس . کلا دارای ٤۱برگ ۹×۱۸س، کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی، مهر حاج سید سعید را دارد. جلد تیماج مشکی .

۹۹٤

صحیفهٔ سجادیه = صحیفهٔ کاملهٔ سجادیه (ادعیه ــ عربی)

ادعیه‌ای است از انشائیات حضرت امام زین‌العابدین (ع) متوفی ۹۳ هـ.ق. که حاوی مطالب عالیه و دقایق عارفانه است مشتمل برپنجاه و چهار دعاء اصل وچهارده دعاء معروف به‌ملحقات (ر. ك. : ۷۸۱) .

آغاز : بسمله حدثنا السیدالاجل نجم‌الدین بهاءالشرف...

انجام ملحقات : کما احسنت فیما مضی منه یا ارحم‌الراحمین وصلی‌الله علی‌خیر خلقه محمد وآله‌الطیبین الطاهرین المعصومین .

نسخ خوش معرب ۱۱ سطری ٦×۱۱س، تحریر سدهٔ ۱۲هـ.ق. عناوین شنگرف، کاغذ اصفهانی، جلد کالینگور لاجوردی رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ و مشکی . قطع ۱۲/۵×۱۸ س.

۹۹۵

قرابادین قلانسی (پزشکی ــ عربی)

تألیف بدرالدین محمدبن بهرام‌بن محمد قلانسی طبیب (قرن ۱۱ هـ.ق. ؟ بنقل الذریعه) نویسنده درآن ازکتابهای قانون والحاوی وکامل و منصوری و ذخیره و کفایه و ... یاد می‌کند. اگر مراد ازکفایه همان کتاب‌کفایهٔ مجاهدیه یاکفایه‌منصوری باشدکه تألیف منصوربن محمد شیرازی متوفی ۷۹۳ هـ.ق. است پس مؤلف باید از دانایان قرن نهم هجری ببعد باشد ؟ مؤلف در دیباچه گوید چون دربیشتر کتابهای قرابادین نام داروهائی آمده‌که کمیاب هستند ونام ادویهٔ مشابه آنها ذکر نشده ونیز به‌وزن و اندازه وسایر خصوصیات علمی‌آن داروها اشاره نرفته ... لذا جهت‌سهولت دسترسی بآنها این کتاب‌را ساختم از روی کتابهای قانون، الحاوی و ... این‌کتاب شامل چهل‌ونه باب است . باب اول درالتقاط ادویه و اندوخته‌کردن آنها ۲ــ در احکام احراق ۳ــ دراحکام شستن ٤ــ دراحکام جامدنمودن ٥ــ درترکیب‌داروهای مفرده و چگونگی بکاربردن داروهای مرکبه ٦ــ درکیفیت جوشانیدن و سوزانیدن و ... باب ۱٥ درشناخت زمان معجون‌ها باب ۲۰ درتفسیر نامهای یونانی داروهای مرکبه باب ۳۰ درداروهای معالج خون‌دماغ باب ٤۹ درخواص داروها .

آغاز : بسمله قال‌الامام‌العالم البارع بدرالائمة والدین شعار ارواح‌المسلمین سیدالفضلاء فی‌العالمین محمدبن بهرام‌بن محمدالقلانسی‌الطبیب سقی‌الله ثراه وجعل الجنة مثواه‌الحمدلله‌الحکیم‌القاهر العزیزالقادر المتفرد بالازلیة ... اما بعد فقددعانی الی ان اجمع هذاالمختصر انی رایت جل‌القرا فادینات ...

انجام : قال ابوعبیدالله‌بن جبرئیل فی‌منتخباته من طبایع‌الحیوان و خواصها قد جرب هذا فصح و یعلل‌السکر حدا والله اعلم بالصواب .

نسخ ۱۵سطری۷×۱۲/۵س، بخط اسماعیل‌الحسینی، در٦جمادی‌الثانی ۹۷۱ه.ق. عنوانها شنگرف، برگ نخستین نونویسی شده، درآخر نسخه تملك مهد حسینی، کاغذ هندی، جلد مقوا باروکش مشمع‌لاجوردی رنگ، عطف وگوشه پارچه سرخ مهر حاج سید سعید را دارد . قطع ۱۲/۵×۱۸/۵س.

۹۹٦

مجموعه :

۱ــ فوائد پزشکی . فارسی، برگ ۲و۱ .

۲ــ بندی منقول از شرح قصیده میّسیهٔ جامی برگ ۳ فارسی .

۳ــ معجون‌ها و مرهمها و اطلیه برگ ٤و۳ عربی و فارسی .

٤ــ اختیارات . منقول ازبرخی از تصانیف نیشابوری . عربی . برگ ۵ .

۵ــ فوائد پزشکی . ادبی . برگ ٦و۷و۸ . عربی .

٦ــ خطبه شرح هدایه . عربی برگ ۸ .

۷ــ صفت مومیا = رساله درصفت مومیا و منافع و معرفت آن . از ذکریای رازی . عربی . پزشکی برگ ۸و۹ .

۸ــ یادداشتهای متفرقه برگ ۱۵ــ۹ عربی و فارسی .

۹ــ حقایق‌اسرارالطب .

تألیف مسعودبن محمد سجزی (سنجری) طبیب‌که آن‌را بنام صدرالدوله قاسم‌بن عراق‌بن جعفر در سه فن ساخته است ۱ــ درماهیات چیزهائی‌که به‌کلیات

پزشکی مربوطند درسه قسم . فن دوم درکیفیات اعمال و صناعات متعلّقه باصول پزشکی در دوقسم . فن سوم درکمیّات اقسام‌کلّی در ده قسم. نسخهٔ ناقص دیگری ازاین کتاب را درشماره ۹٦٤/۲ بنگرید .

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی ایادیه‌المتواتره و صنایعه‌المتقاطرة والصلوةوالسلام علی کاشف‌الغمة وشفیع‌الامة محمد وآله‌الاتقیآء . وبعد فان‌العبد مسعودبن محمد السجزی‌الطبیب ... لما اتصلت بخدمة مولانا ...

انجام : وعملت علی‌الجملةالمشارالیهارجوت ان‌یهتدی الی ارشدالطرق‌فیماهذه سبیله والله‌الموفق والمعین .

هشت رسالهٔ اول بخط نستعلیق مختلف‌السطربصورت راسته وچلیپا شبیه خط رساله نهم که نستعلیق ۱۷ سطری ۵×۱۲س، بخط جلال‌الدین محمدبن‌احمد دادائی در ۹۸٤ هـ.ق. عنوان و نشان شنگرف، درپشت صفحه اول رساله نهم یادداشت تملك احمدبن حسوی سعدی انصاری محمد مدعو به‌سالك بامهر چهارگوشه کوچك او باسجع «یأتی من بعدی اسمه احمد» مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی فرسوده . قطع ۱۰×۱۸س .

۹۹۷

مقباس‌المصابیح **(ادعیه ــ فارسی)**

از مجلسی دوم . محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق. در ده فصل در تعقیبات و ادعیهٔ نمازها که آنرا بنام شاه سلیمان صفوی در ۱۰۹٦ هـ.ق. ساخته‌است وچاپ شده‌است (ر. ك. : ۸٤۵)

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی‌جعل‌الصلوة للمؤمنین معراجاً والتعقیب لصعودها...
اما بعد خامهٔ تقصیر آثار خادم ...

انجام : سبحان‌العلی الاعلی سبحانه وتعالی . تمت .

نسخ ۱٦سطری ٦/٥×۱۳/٥س، تحریر صفر ۱۲٥۸ هـ.ق. عوانها شنگرف. برگ اول نونویسی شده برخی اوراق وصالی گردیده . کاغذ اصفهانی کمی آب دیده مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی. قطع ۱۲×۱۸س.

۹۹۸

۱ـ اصول دین = اثبات واجب = ترجمة‌العقائد (کلام وعقائد ـ فارسی)

تألیف مقدس اردبیلی، ملا احمدبن محمد متوفی ۹۹۳ هـ.ق. درچهار باب ۱ـ در اثبات واجب‌الوجود وصفات ثبوتیه و سلبیه ۲ـ دربیان نبوت ۳ـ امامت ٤ـ معاد . ازبرگ ۷٤ـ۱ . نسخه موجود چند برگ ازآخر کسر دارد . برگهای ۷۸ـ۷٥ نانویس است .

آغاز : بسمله بدان هداك‌الله که چون آدمی قابل علم وتکلیف مکلّف است باصول دین و فروع آن ...

انجام موجود : دلیل همه آنست‌که بتواتر ثابت شده‌که مخبر .

۲ـ رساله عملیه (فقه ـ فارسی)

ازهمان . نسخهٔ موجود ناقص‌الاول است از مسائل وضو تا آخر را دارد . از برگ ۱۰٤ـ۷۹ .

آغاز موجود: ومحل مسح‌کشیدن خصوصاً در وضوی نماز صبح وبعدازآن...

انجام : واگرنه درمقابل کتب اصحاب وبیان ایشان با عدم استطاعت چه‌توان نوشت امیدکه عذر مقبول افتد انشاءا... تعالی والحمدلله رب‌العالمین و صلوات‌علی محمد وآله‌الطاهرین .

۳ـ حج = رساله در ... = مناسك حج **(فقه ـ فارسی)**

از همو . ازبرگ ۱۱۱ـ۱۰۴ .

آغاز : بسمله حمدله بدانکه چون‌کسی متوجه مکّه معظّمه‌شود بقصدگزاردن حج واجب باید که ...

انجام: ازبرای‌رضای‌خدای‌تعالی پس‌بیرون‌آمده متوجه‌شود والله‌اعلم‌بالصواب.

۴ـ اصول دین = رساله در ... **(کلام وعقائد ـ فارسی)**

تألیف میرزا حسن‌بن‌ملا عبدالرزاق لاهیجی قمی متوفی ۱۱۲۱ هـ.ق. در پنج فصل . ۱ـ توحید ۲ـ عدل ۳ـ نبوت ۴ـ امامت شامل سه‌مقصد ۵ـ درمعادشامل چهار مطلب ازبرگ ۱۵۷ـ۱۱۲ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین حق حمده والصلوة علی محمدوآله‌الطاهرین خیر خلقه اما بعد بدانکه اصول دین یعنی‌چیزهائی که بنای دین برآنهاست ...

انجام : واز حرمان آن مرتبه دلگیری واندوه ندارد اللهم اجعلنا من افضل‌اهل حبك وفضلك بحق محمدوآله‌الطاهرین خیرخلقك صلواتك‌علیهم‌الحمدلله‌رب‌العالمین.

این مجموعه بخط نستعلیق خوش ۱۵ـ۱۲ سطری ۷/۵×۱۴/۵س. که‌گویا بایك‌قلم نگاشته شده که‌تاریخ تحریر رساله

سوم روز جمعه ۱۲ جمادی‌الاولی ۹۸۸ه‍.ق در مشهد مقدس رضوی می‌باشد، درآخر همین رساله سوم مهر بیضی شکل باسجع«لااله‌الاالله الملك الحق‌المبین» عنوان ونشان شنگرف، پشت‌صفحه اول مهر کتابخانه مجدالدین را دارد برخی‌اوراق وصالی شده. کلا دارای ۱۵۷گ ۱۲×۱۸س، کاغذ هندی . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۹۹۹

حاشیه شرح تجریدالعقائد **(کلام ــ عربی)**

حواشی است از محقق خفری، شمس‌الدین محمدبن احمد متوفی ۹۵۷ ه‍.ق. برالهیّات شرح علاءالدین علی قوشچی متوفی ۸۷۹ ه‍.ق. برتجریدالعقائد خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ٦۷۲ ه‍.ق.

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی سیدالمرسلین وآله‌الطیبین ــ الطاهرین امابعد فیقول‌الفقیر الی‌الله محمدبن احمدالخفری هذه تعلیقات ... قوله استدل علی‌وجودالواجب الخ اختارالمصنف قدس‌سره ...

انجام : کان واجب‌الوجود بذاته واجب‌الوجود بغیره . تم .

نستعلیق خوش ۱٦ سطری ٦×۱٤س، تحریر ذیحجه ۱۰۹۹ ه‍.ق. بخط ابوالحسن‌مازندرانی، جای‌عناوین ــ قوله‌ــ نانویس، دارای ۷۳گ ۱۰×۱۸س، کاغذ ترمه، جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی .

۱۰۰۰

فردوس‌التواریخ **(تاریخ ــ فارسی)**

تألیف ملانوروزعلی‌بن حاج محمدباقر واعظ بسطامی متوفی ۱۳۰۹ ه‍.ق. در

تاریخ خراسان شامل یك مقدمه وچهار باب . مقدمه دربیان مجملی ازخدمات‌سلاطین و امراء و وزراء خصوصاً سلاطین قاجار به‌روضه رضویه . باب اول درفضیلت ارض اقدس رضوی وکسانی‌که بنای این‌شهر وقبه و عمارت نموده‌اند از سلاطین و غیره . باب دوم دربیان ترجمه حال علما و مجتهدین و محدثین و بزرگان دین‌که درمشهد رضوی مدفونند وپاره‌ای ازفضائل حضرت‌رضا (ع) واحوال هارون‌الرشید ومأمون. باب سیم دربیان مباحثات وکلماتی‌که بین علمای شیعه و مخالفین درمشهد رضوی رخ داده و شرح طب‌الرضا باب چهارم دربیان فهرست موقوفات و صدقات جاریه که متعلق به‌آستانقدس رضوی است وعدد کتابهای کتابخانه آستانقدس رضوی . این کتاب درسال ۱۳۱۵ هـ.ق. چاپ سنگی شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعلنا من‌المجاورین للروضةالرضویة و وفقنالتقبیل عتبتهاالعالیة ... اما بعد چون این حقیر خاکسار وجامع اخبار وآثار ائمه اطهار (ع) المتمسك بغفران‌الملك‌الغنی نوروزعلی‌بن حاج‌محمدباقر بسطامی‌تابحال‌برنخورده ...

انجام : مبارکه بود نمودندکه موافق نیست موجودی‌که درنزد آن جناب‌بود تحریر و تعیین شود .

نسخ ۱۲ سطری ٦×۱۲/٥س، تحریر سدهٔ ۱٤هـ. ق. عنوان ونشان قرمز، درآغاز نسخه دوبرگ اضافی هست که دربرگ نخستین این‌عبارت بخط مؤلف نوشته‌شده: «عالیجاه رفیع جایگاه عباسقلی‌خان امین‌الوزاره درماه شوال المکرم پانزدهم ماه مزبور به‌سال ۱۳۰٦ این نسخه شریفه و صحیفه منیعه را از این خادم اخبار مؤلف این نسخه دربار خواهش نمودند که بدهم بایشان که در تبریز برده بحلیه انطباع درآورند وپنجاه جلد ازبرای اینجانب ارسال فرمایند و این

جانب نایب‌الزیاره ایشان باشم بتاریخ فوق‌اللهم ایده و وفقه بحق محمد وآله الطاهرین». دربـرگ دوم این عبارت بخط مؤلف آمده: «عالیجاه رفیع جایگاه عباسقلی‌خان سال سابق بروضه عرش درجه مشرف شد واین نسخه شریفه را بـرد بشهر تبریز کـه طبع سازد و در این ایـام وارد ارض اقدس شدند وفرمان دادندکه نسخه مزبوررا بخط خوب نویسانیدم وقریب بتمام است . روز شنبه هفدهم شهر شوال ازمشهد مقدس بعزم تبریز بیرون شدند و با ولد ارجمند خود مشرف شده بودند ۱۳۰۷» مهرحاج سیدسعید را دارد .

کاغذ کاهی، جلد تیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار. قطع ۱۱ × ۱۸/٥ س .

۱۰۰۱

مجموعه :

۱ــ قاسمیه **(تجوید وقرائت ــ فارسی)**

تألیف محمدبن شمس‌الـدین کاظـمی قـاری بروزگار شاه سلیمان صفوی (۱۱۰٦ــ۱۰۷۷ هـ.ق.) بنام پسرش دریك مقدمـه و چهارده فصل ساخته است . مقدمه دربیان نزول قرآن وفضل قاری درسه باب . فصل ۱ دربیان ذکر عاصـم و راویان او ومدت عمرآنان درهفت باب فصل ۲ درمخارج حروف و تعریف ثنایا و تصویر زبان درپنج باب فصل ۳ دربیان صفات حروف دریك باب فصـل ٤ دربیان حروف مدولین دردوباب فصل ٥ دربیان‌ادغام درپنج‌باب فصل٦ دربیان راء ولام‌های باتفخیم و ترقیق والف درسه باب . فصل ۷ دربیان احکام وجود دوهمزه دریك‌کلمه ویك همزه . درچهارباب فصل ۸ در استعاذه و بسمله وکنایه درسه باب فصل ۹ در

اماله .فصل ۱۰ درفرش قرآن‌فصل۱۱ در وقف در دوباب . فصل ۱۲ در رموز وقف درسه باب فصل ۱۳ دراقسام وقف درهفت باب فصل ۱٤ در رسم‌الخط قرآن بشیوه عاصم درهفت باب ازبرگ ۳۲ـ۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین‌والصلوة والسلام علی خیرخلقه محمد وآله المعصومین امّا بعدچنین‌گوید اقل‌الخلیقه واحوجهم‌الی‌الله‌الغنی‌محمدبن‌شمس‌الدین کاظمی قاری‌که بررأی ارباب اولوالالباب ...

انجام : ولعنت درآل عمران فنجعل لعنت‌الله علی‌الکاذبین ودرنور ان لعنت‌الله علیه ان کان من‌الکاذبین تمت .

۲ـ مختارالقراء (تجوید وقرائت ـ فارسی)

از ملامختار اعمی اصفهانی زنده بسال ۹٤۹ هـ.ق. دریك مقدمه و دوازده باب وخاتمه . مقدمه درثواب تلاوت قرآن ومرتبهٔ قاری و والدین او وثواب تعلیم وتعلّم آن ومعنی ترتیل . باب اول دربیان هجاء ومعنی و عدد مخارج آن در دوفصل وسه فایده . باب دوم دربیان صفات ذاتیه و عارضیهٔ حروف ومعنی لحن در دوفصل و دو تنبیه . باب سوم دربیان استعاذه و بسمله دوفصل . باب چهارم دراحکام کنایه باب پنجم دربیان مدّ و قصر . باب ششم دربیان انواع ادغام در دوفصل . باب هفتم در احکام میم ساکن با حروف هجا . باب هشتم دربیان احکام نون ساکن و تنوین با حروف هجا . باب نهم دربیان تفخیم و ترقیق راء . باب دهم درمعنی وقف واقسام آن واشمام وروم و رموز درسه فصل و دو تنبیه . باب یازدهم دربیان نسب و بلدو تاریخ فوت عاصم و راویان وسندقراءت و اختلاف او با بکروحفص . باب دوازدهم

در رسم‌الخط قرآن در دوفصل ویك تنبیه . خاتمه درگفتن تکبیر از والضحی تاآخر قرآن وعلت آن وطریق وآداب تلاوت وختم قرآن وبعضی ادعیه شروع وختم‌قرآن وبعضی ادعیه شروع وختم قرآن درسه مطلب . ازبرگ ۶۵ــ۳۳ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی هدانا بنورالایمان واطلق السنتنا بتلاوت‌القرآن ... اما بعد براصحاب سیرت .

انجام : وبعضی ادعیه که درین مختصر مرقوم است بخواند و حوائج خودرا از جناب اقدس الهی درخواهد امید است‌که انشاءا... مستجاب شود .

رساله اول نسخ نستعلیق ۱۵ سطری ۹×۱۶س، بخط عبدالحمید بن‌عبداللطیف درچهارشنبه ۲۰ رجب۱۰۹۴هـق. عنوان و نشان شنگرف ، قسمتهای پائین اوراق در صحافی بریده شده وبه‌برخی خطوط آسیب رسیده. ورساله دوم نسخ ۱۲سطری ۷/۵×۱۳/۵س، تحریر سدهٔ ۱۳هـق. عنوان ونشان قرمز، کاغذ فرنگی، این مجموعه دارای ۶۵ گ ۱۳ × ۱۸س، مهرحاج‌سیدسعید را دارد. جلد مقوا عطف‌پارچه‌سبز.

۱۰۰۲

فرهنگ خداپرستی **(منظومه‌ها ــ فارسی)**

سرودهٔ لسان‌الحق میرزا عبدالوهاب‌بن محمدعلی محرم یزدی‌که آن‌را بخاطر ناصرالدین شاه قاجار درمصائب امامان شیعه و یاران امام حسین ومدح سران قاجار درسال ۱۲۷۷ هـق. برابر با (خداپرستی) سروده است . این‌کتاب بسال ۱۲۸۱ هـق. درتهران چاپ شده‌است و یکبار دیگر درسال ۱۳۲۷ هـق. بطبع رسیده .

آغاز : درموسم عاشورا درتکیهٔ دولت بگرفته عزا بهر دعای شه ملت

انجام : اینك بگـواه قـول محـرم تاریخ شدش ـ خداپرستی ـ(۱۲۷۷)

نسخ۷ سطری۵/۴×۹س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. درآغاز هشت برگ اضافی شامل قطعه‌ای‌از میرزاسعیدخان درمدح کتاب فرهنگ خداپرستی. و قطعه‌ای ازمیرزامحمد ساوه در مدح ناظم‌کتاب فرهنگ خداپرستی وقطعه‌ای ازمیرزامحمد حسن‌تسلیم درمدح ناظم‌کتاب‌فوق. قطعه‌ای ازشیخ‌عبدالصمد تبریزی خامنه‌ای‌نجفی درمـدح لسان‌الحق. و پس‌ازآن اصل کتاب شروع می‌شود ودرآخرنسخه نیزقطعه‌ای ازمیرزاهمادر مدح لسان‌الحق وقطعه‌ای ازمیرزا بیدل ملقب به‌حسان‌الائمه درتاریخ فرهنگ خداپرستی . قطعه‌ای ازمیرزاصفای کاتب درمدح لسان‌الحق و قطعه‌ای ازحکیم ذوقی بسطامی درمدح فرهنگ خداپرستی . اصل کتاب دارای ۱۳۸گ۱۱×۱۸س، در اول و آخر نسخه مهربیضی‌شکل نسبتاً درشتی باسجع «لسان‌الحق بحق‌گویا بحق‌گویا لسان‌الحق»که ازناظم این‌کتاب است آمده . کاغذ کاهی . جلد تیماج قهوه‌ای .

۱۰۰۳

شرح ملخص **(ستاره‌شناسی ـ عربی)**

اصل از محمودبن محمدبن عمر چغمینی خوارزمی پزشك و ریاضی‌دان‌معروف متوفی ۷۴۵ هـ.ق.که آنرا بنام ـ الملخص فی‌الهیئة البسیطه ـ موسوم داشته است و دریك مقدمه و دومقاله می‌باشد وشرح از قاضی‌زادهٔ رومی، موسی‌بن محمدبن محمود از همکاران الغ‌بیك گورکانی درکار زیج‌که این شرح را درسال ۸۱۴ هـ.ق. ساخته است وبنام الغ‌بیك‌بن شاهـرخ‌بن امیرتیمور گورکانی معنون داشته و باو هدیه نموده‌است . این‌کتاب مکررچاپ شده‌است . نسخه موجود مقداری از آخر

آن کسراست .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعل‌الشمس ضیاء والقمر نوراً وبسط علی بساط البسیط ... وبعد فلااقسم بمواقع‌النجوم وانه لقسم ...

انجام موجود : و ینبغی ان یعلم ان المنع‌له معنیان احدهما اعم .

نسخ ۲۱سطری ۸/۵×۱۲س، تحریر سدهٔ ۱۱هـ.ق. عنوان و نشان و دوائر نجومی شنگرف، مصحح، قسمتی از آخر نسخه نونویسی شده باخط نستعلیق ۲۰ و ۱۷ سطری، ناقص‌الآخر کاغذ سمرقندی ، مهر حاج سید سعید را دارد. قطع ۱۳/۵×۱۸س، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۱۰۰٤

فرهنگ عربی بفارسی (لغتنامه‌ها ــ عربی بفارسی)

نسخه‌ای است از اول وآخر آن ناقص ونام اصلی آن دست نداد . دربالای صفحه اول با خط مغایر آمده ــ تاج‌اللغه ــ که نباید آن باشد، چیزی شبیه مهذب الاسماء است، که اینهم نیست وباید کتاب دیگری باشد، موجودی نسخه ۲۷ کتاب است بترتیب حروف تهجی از الف تا هاء و درهرکتاب سه‌باب است مفتوح ومضموم و مکسور . مثلاً کتاب الثاء . باب‌الثاء المفتوحه . ثابت ایستاده ثاقب تابنده ثواقب ج ثالث سیم ثامن هشتم ثانی دوم . ب ثبات پایداری ثبت پایدارشدن خ ثخیر ... باب‌الثاءالمضومه ب ثبور هلاکت ... باب‌الثاء المکسوره ق ثقل، گران .

آغاز موجود: آجر خشت پخته آجله‌آن جهان‌آجن آب متغیرآخذفراگیرنده ...

انجام موجود : ی هیاط سختی هینت‌خواری . کتاب (یاء ؟)

نستعلیق ۱۷ سطری ۸×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق.
برخی از عنوان و نشانها شنگرف، کاغذ هندی ــ مهر حاج سید سعید را دارد. قطع ۱۲×۱۸ س، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی.

۱۰۰۵

حاشیهٔ حاشیهٔ شرح مطالع = حاشیهٔ حاشیه لوامع‌الاسرار فی شرح مطالع‌الانوار (منطق ــ عربی)

شیخ سراج‌الدین محمدبن ابی‌بکربن احمد ارموی متوفی ۶۸۹ هـ.ق. درمنطق وحکمت کتابی نگاشته است بنام ــ مطالع‌الانوار ــ بخش منطق آنرا قطب‌الدین رازی متوفی ۷۶۶ هـ.ق. شرح نموده وبنام ــ لوامع‌الاسرار فی‌شرح مطالق‌الانوار ــ ویا اختصاراً ــ شرح مطالع ــ گویند، میرسید شریف گرگانی متوفی ۸۱۶هـ.ق. براین شرح، حاشیه‌ای‌داردکه عدّه‌ای از دانشمندان برحاشیهٔ میرسید شریف‌حواشی دارندکه ازآن جمله است حاشیهٔ موجودکه متأسفانه محشی را نشناختم. البته غیراز ملا میرزا جان باغنوی متوفی ۹۹۴ هـ.ق. ومّلا جلال‌الدین محمّد دوانی واحمد ابیوردی وملا معین‌الدین تونی وملا عبدالرحیم شیروانی می‌باشد. حاشیه‌ای‌است تحقیقی تحت عنوان ــ قوله ــ که آنرا به‌وزیر خیرالدین پاشاابن ابراهیم پاشا هدیه کرده‌است.

آغاز: بسمله ان احق‌کلام یتمسك‌المقرر بمیامنه فی‌مطالع‌التقریر ... وکانت الحاشیة الشریفیة المکتوبه علی شرح‌المطالع‌کالواسطة فی‌القلاده ... وقد اشتغل جماعة بحل‌المشکلات ... فبقی ذالك علی ان املیت علیه ما یرتضیه‌العقول‌السلیمه والطباع‌المستقیمه کشفت عن وجوه‌المخدرات معانیها ...

انجام: وانکان عرضا و یوخرالاخص والاخص مطلقاً لما ذکرو لانالاخص بعد التخییران یتحصل‌الاشتراك ولنکتف بهذاالقدر من‌الکلام والعلم عند من هوللغیب علام قدیم بعون‌الله تعالی .

نستعلیق ۲۳ سطری ۶/۵×۱۲س، تحریر سدهٔ ۹ه.ق. عنوان ونشان شنگرف، مصحح ومعلق بحواشی باامضاء «منه سلمه‌الله» عصام، شرح مواقف درپشت صفحه اول آمده «قیمته فی نظری ثمان محمدیات» ونیزتملك هاشم‌بن‌کرم‌الله ویادداشت بیع راشدبن علی‌موسوی در ۱۰۸۳ه.ق. بامهر بادامی‌شکل اوباسجع «لایزال راشد اسد» و نیز درهمین صفحه آمده:«ابتداء استعدادی فی‌شهرمدرنی فی‌شهرشوال من سنة اربع وعشرین وتسعمایه» مهرحاج‌سیدسعید رادارد. کاغذ سمرقندی، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی. قطع ۱۲×۱۸س.

۱۰۰۶

مجموعه :

۱ـ متممهٔ تحفة‌القراء (تجوید وقرائت ـ فارسی)

تألیف مصطفی‌بن ابراهیم قاری‌تبریزی شیعی‌طوسی متوفی حدود۱۰۸۰ ه.ق. که آنرا پس‌از کتاب تحفة‌القراء خود باشارهٔ جمعی از دوستان دربیان‌اسم هرسوره و عدد آیات آن و جزو و نصف جزو و حزب و وقف‌لازم ... نوشته است . مؤلف این‌کتاب را بعداز مراجعت از سفر حرمین شریفین در دارالسلطنهٔ اصفهان درمنزل مجتهدالزمان آخوند ملا محمدباقر خراسانی در سنه هزار وشصت وهشت درماه رجب ساخته است . از برگ ۴۱ـ۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی‌الآیات‌التی لاتعد بعدد ولا ینقضی احصاءها الی ...

اما بعد غرض ازاین مختصر محقر آنست‌که بعداز تألیف رسالهٔ موسوم ...

انجام : امیدکه حشر همه اهل ایمان با محمد وآل‌محمد باد بحق محمدوآله الامجادالحمدلله‌اولاً وآخراً وظاهراً و باطناً وصلی‌الله علی سیدالمرسلین‌وآله‌الطیبین .

۲ــ تحفةالقراء (تجوید و قرائت ــ فارسی)

تألیف همو . دریك مقدمه ودوازده باب و خاتمه‌که آن‌را در راه مکّه ومدینه بسال ۱۰۶۷ هـ.ق. بنام شاه‌عباس ثانی نگاشته است . نسخهٔ موجود از اواخر باب اول تا اول خاتمه را دارد .

مقدمه در فضیلت تلاوت قرآن . باب اول دربیان مخارج و لوازم آن ۲ــ در بیان صفات حروف ۳ــ دربیان حروف مرفقه و مفخمه ٤ــ دراحکام نون ساکن و تنوین ٥ــ ادغام ٦ــ هاء کنایه ۷ــ حروف مد و طریق آن ۸ــ در اعوذبالله وبسم‌الله گفتن ۹ــ احکام وقف وکیفیت آن ۱۰ــ رسم‌الخط قــرآن و کیفیت وقف برآن ۱۱ــ دربیان اختلافات راویان عاصم وکیفیت وقف ووصل ایشان‌کــه اصطلاحاً بآن ــ فرش ــ گویند ۱۲ــ دربیان اختلافات قرّاء سبعه درفاتحه واخلاص . خاتمه در بیان لحن .

آغاز موجود: واسله باریکی سرزبانست چهاردهم سر دودندان‌پیش‌بالاست...

انجام موجود : خاتمه دربیان لحن بدانکه درلغت خطا در قراءت است و در اصطلاح علماء این فن لحن بر دونوع است جلی وخفی .

رسالهٔ اول نستعلیق خوش ۱۲سطری٥×۱۲س، بخط محمدباقربن‌غیاث‌الدین محمود درمحرم ۱۰٦۹هـ.ق. درمنزل مجتهدالزمان آخوند ملامحمدباقر خراسانی در اصفهــان از روی خط مؤلف . عناوین شنگرف و رساله دوم نستعلیق ۱۲

و۱٤سطری ۵/۵×۱۲س، تحریر سدهٔ ۱۱ه.ق. نسخه صدراً و ذیلا ناقص است. عنوان و نشان شنگرف مصحح و معلق بحواشی باامضاء «منه عفی‌عنه» کاغذ فرنگی قطع ۱۰×۱۸/۵ س، مهرحاج سیدسعید را دارد. جلد مقوا عطف و گوشه پارچه سرخ فرسوده.

۱۰۰۷

مجموعه:

۱ــ حاشیه شرح ایساغوجی **(منطق ــ عربی)**

حاشیه‌ای است از محقق بردعی برشرح حسام‌الدین حسن کاتی متوفی ۷٦۰ ه.ق. برکتاب ایساغوجی تألیف اثیرالدین ابهری، مفضّل‌بن عمر متوفی حدود ۷۰۰ ه.ق. ازبرگ ۵ــ۱.

آغاز: بسمله‌الحمد لمن‌حمده‌احسن‌کل‌المقول وشکره اشرف مایختاج‌فی‌العقول والصلاة علی‌محمدالمقبول قوله‌الحمدلله للواجب وجوده‌الممتنع نظیره‌الممکن ماسواه وغیره ...

انجام: بقوله مختلفین بالعدد فی‌الاخراج لان‌الجنس ایضاً مقول علی کثیرین مختلفین بالعدد والسلام علی من اتبع‌الهدی.

۲ــ شرح ایساغوجی **(منطق ــ عربی)**

اثیرالدین ابهری مفضل‌بن عمر متوفی ۷۰۰ ه. ق. رساله جامع ومختصر و مشهور و متداولی درمنطق نگاشته است بنام ــ ایساغوجی ــ شامل مسائل عمده و ضروری منطق‌که برآن شروح و حواشی بسیار نوشته شده ازجمله شرح حسام‌الدین حسن کاتی متوفی۷٦۰ ه.ق. که از معروفترین شروح ایساغوجی‌می‌باشد

وتحت عنوان ــ قال ــ اقول ــ است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الواجب وجوده‌المستنع نظیره‌المسکن سواه ... اما بعد فان کتاب‌الشیخ‌الامام قدوة‌الحکماء‌الراسخین اثیرالدین‌الابهری ...

انجام : اعلم ان ما علیه‌الاعتماد ... لکونه مرکباً من‌المقدمات‌الیقینیة و لکن هذا آخرماوردلایضاح ما فی‌الایساغوجی فی هذه الاوراق والحمد لواجب‌الوجود و مفیض‌الارزاق تم .

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق ٤٦ سطری چلیپا ۷/۵×۱۶س، تحریر شوال۱۰۸٤هـ.ق. رساله دوم‌شکسته نستعلیق خوش ۱۲سطری ٤×۱۱/۵س، عنوان قال واقول ونشان‌متن شنگرف، معلق بحواشی ، تحریر ۱۰۷٤هـ.ق. درپشت صفحه اول مهر بیضی شکل نسبتاً درشتی باسجع«محمدباقربن محمد تقی‌الموسوی» برخی اوراق وصالی شده، جلد تیماج عنابی وصالی شده، قطع۹/۵×۱۸س .

۱۰۰۸

شرح تصریف **(صرف ــ عربی)**

عزّالدین زنجانی، عبدالوهاب‌بن ابراهیم‌بن عبدالوهاب زنده بسال ٦۵۵هـ.ق. که از مشاهیر ادبای قرن هفتم هجری بوده‌است کتابی مختصر درعلم صرف نگاشته بنام ــ تصریف ــ که پیوسته مورد استفاده ارباب فضل بوده و شروح بسیاری برآن نوشته شده ازجمله گزارشی است از ملاسعد تفتازانی، سعدالدین مسعودبن عمر متوفی ۷۹۱ هـ.ق. که همین نسخه موجود می‌باشد . کتاب تصریف، وشرح تصریف ضمن مجموعه‌ای به‌نام ــ جامع‌المقدمات ــ مکرر چاپ شده‌است . کتاب تصریف با ترجمه لاتینی در روم بطبع رسیده‌است .

آغاز موجود : ولایغیر شیئی من حروف‌الجرمعنی الفعل الا الباظر . فصل‌فی امثلة تعریف هذه‌الافعال المذکورة من‌الثلاثی والرباعی‌المجرد والمزید فیه یعنی اذا صرفت .

انجام . وانطاقة واحدة للمرة وحسنة اوقبیحة او غیر هما للنوع وکذاالبواقی والله‌اعلم .

نسخ ۱۵و۱۶سطری ۵×۱۲س، تحریر شنبه ۲۸محرم ۱۲۲۸هـ.ق. بخط محمدعلی. نسخه ناقص‌الاول، برخی عنوانها ونشانها قرمز، کاغذ فرنگی، مهر حاج‌سید سعید را دارد . جلد مشمع لاجوردی‌رنگ وعطف وگوشه پارچه سرخ ومشکی.

۱۰۰۹

غناءالادیب فی فهم مغنی‌اللبیب **(نحو ــ عربی)**

شرحی است ازمولی محمدمهدی‌بن علی‌اصغر قزوینی متوفی ۱۱۲۹ هـ.ق. برکتاب مغنی تألیف جمال‌الدین عبدالله‌بن یوسف معروف به‌ابن هشام نحوی متوفی ۷۶۲ هـ.ق. در دیباچه آمده‌است‌که این شرح شامل توضیحاتی است پیرامون‌شواهد شعریهٔ متن ونیز آنچه راکه پدرش بهنگام تدریس این‌کتاب ازشرح‌های شمنی و خبیصی گزین کرده و یادداشتهای پدرش‌که ازکتابهای لغت و تفسیر به‌مناسبت برگزیده ونیز یادداشتهای خودش‌که موقع تدریس مغنی درحواشی کتاب مغنی نوشته بوده‌است می‌باشد ودرآغاز مختصری ازشرح حال ائمهٔ نحوراآورده . مطالب تحت‌عنوان ــ قوله ــ نسخهٔ موجود شامل باب اول است درمفردات . ازاین کتاب یك نسخه درشاه عبدالعظیم در ری موجود است بشماره ۱۴۰ و دونسخه دیگر در کتابخانه مدرسه سپهسالار ــ شهید مطهری ــ بشماره‌های ۲۳۳۱ و ۲۲۳۰ .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی رفع لواء الکلام والخطب وبنی صحتهما علی قواعد فنون الادب ... و بعد فیقول الفقیر الی الله الغنی ابن علی اصغر القزوینی محمد المدّعو بمهدی ...

انجام : قوله وان لم یلها دعاء اوامر فهی التنبیه کالتی ولّیها لیت اورب اونحوها المصنف تم الجزء الاول من هذه الحاشیه .

نسخ ۱۶ سطری ۸×۱۴ س، درچهارشنبه ۱۰ رمضان ۱۱۳۳ هـ.ق. عنوان قوله ـ شنگرف، پشت صفحه اول مهر کتابخانه مجدالدین ومهر بیضی شکل با سجع «عبدالقادر الحسینی» دارای ۲۰۱ گ ۱۲/۵×۱۸ س، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی .

۱۰۱۰

مجموعه :

۱ـ مشاعر **(حکمت ـ عربی)**

از صدرالمتألهین شیرازی، محمدبن ابراهیم متوفی ۱۰۵۰ هـ.ق. مشتمل بریك فاتحه و دو موقف وهر موقفی شامل چند مشعر . این کتاب چاپ شده‌است . ازبرگ ۱ـ۴۰ .

آغاز : بسمله نحمدالله ونستعین بقوته التی اقام بها ملکوت الارض والسماء بکلمته التی ... وبعد فاقل الخلائق ...

انجام : وقف ترتیب الخیروالجود واتصل باوله آخر دایرة الوجود .

۲ـ نامه حضرت امیرالمؤمنین (ع) به‌مالك اشتر **(اخبار ـ عربی)**

عهدنامه معروفی است که مکرر چاپ شده‌است . ازبرگ ۷۹ـ۴۱ .

آغاز : بسمله هذا ماامربه عبدالله علی امیرالمؤمنین (ع) مالك بن الحارث الاشتر فی عهده ...

انجام : لاتکون لك علّة عند تسرع نفسك الی هواها .

۳- ترجمه نامه حضرت امیر (ع) = ترجمه عهد مالك اشتر (اخبار - عربی)

این ترجمه ازمجلسی دوم، محمدباقربن محمدتقی می‌باشد . ازبرگ ۱۰۸ــ۸۰

آغاز : بسمله الحمدلله وسلام علی عباده الذین اصطفی محمدوآله خیرة الوری این رساله‌ایست درترجمه بعضی از احادیث شریفه که درسلوك ولات عدل باکافة عباد ... درترجمه وصیتی که حضرت امیرمؤمنان ...

انجام : که شاید او هدایت یابد یا حجت برآن تمامتر گردد والله تعالی یعلم حقایق الامور و هوالهادی الی سواءالسبیل .

رساله اول نسخ ۱۷ سطری ۵/۵×۱۳س، تحریرشعبان ۱۲۶۵ه.ق. معلق بحواشی ملا اسماعیل خواجوئی، وپدرکاتب نسخه که‌استاد او نیز بوده و نوری ، عنوان و نشان قرمز کمند صفحات قرمز، جدول قرمز وآبی، مهر حاج‌سید سعید را دارد . رساله دوم نسخ ۷ سطری زیبای ۵/۵×۱۱س، جدول و کمند وستون‌بندی صفحات مشکی وزرین. درهامش صفحه اول یادداشتی بخط محمد تقی دزفولی آمده که این کتاب را آقا محمد رضا مستوفی دزفولی در رجب ۱۲۸۷ه.ق. بایشان‌بخشیده. رساله‌سوم‌نسخ خوش ۱۵سطری ۸×۱۳س، سدهٔ ۱۳ ه.ق. این مجموعه دارای ۱۰۸گ ۱۱/۵×۱۸ س، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی وصالی‌شده .

۱۰۱۱

بیان **(فقه ــ عربی)**

تألیف شهید اول، شیخ محمدبن محمدبن مکی جزینی عاملی مقتول بسال۷۸۶ هـ.ق. ازکتب معتبرهٔ فقهی شیعی است‌بدون استدلال‌که مؤلف موفق به‌اتمام آن نگردیده‌است وابواب طهارت، صلاة، زکاة، خمس تا اول امساك ازکتاب صوم را دارد. این‌کتاب درسال ۱۳۱۹ درتهران چاپ شده‌است. نسخهٔ موجود برگ آخر را کسر دارد.

آغاز: بسمله‌الحمدلله‌رب‌العالمین حمداً یستدّر اخلاق کرمه ویستمطرشآبیب نعمه ... اما بعد فان‌الادلة‌العقلیة والنقلیة متطابقة ...

انجام موجود: ومن حصول شرط‌الصحة و زوال‌المانع بالغسل. قال‌الشیخ فی المبسوط النیّة.

نسخ ۱٤ سطری ۸×۱۱/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عناوین شنگرف، درپشت صفحه اول یادداشت تملك محمد شفیع موسوی با مهر چهارگوشهٔ او باسجع «الواثق‌بالله‌القوی محمد شفیع‌الموسوی» مهر حاج سید سعید را دارد، کاغذ دولت‌آبادی، جلد تیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار لولائی. قطع ۱۳×۱۸ س.

۱۰۱۲

شرح هدایة‌الحکمه = شرح‌الهدایة‌الاثیریه **(حکمت ــ عربی)**

اصل از أثیرالدین مفضل‌بن عمر ابهری سمرقندی متوفی حدود ٦٦۰ هـ.ق. و شرح از صدرالمتألهین محمدبن ابراهیم شیرازی متوفی ۱۰۵۰ هـ.ق. شرحی‌است

مزجی شامل سه‌بخش، منطق وطبیعی والهی‌که منطق‌آن درشروح متروك مانده‌است. نسخهٔ موجود شامل بخش الهیات می‌باشد . این شرح درتهران و هندوستان چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌القسم الثالث فی‌الالهیات بالمعنی الاعمّ التی موضوعهاالموجود المطاق ... وهو مرتب علی ثلاث فنون . لما علمت ان‌العلم‌الالهی ...

انجام: واعظم‌من‌ان‌یحصره عقد دون‌عقدوالله اعلم‌بالصواب‌الملهم‌لاولی‌الالباب.

نسخ ۱۵ سطری ۷/۵×۱۳ س، بخط علیقلی‌بن اسماعیل بك دردوشنبه۱۶ شعبان۱۱۲٤ هـ.ق. درمدرسهٔ شیخ‌لطف‌الله . نشان متن قرمز، مهرحاج سیدسعید را دارد . کاغذ اصفهانی، جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی. قطع ۱۲×۱۸ س .

۱۰۱۳

مجموعه :

۱ـ کشف‌الریبة عن احکام‌الغیبة (اخبار ـ عربی)

تألیف شهید ثانی، زین‌الدین‌بن علی‌بن احمد شامی عاملی مقتول بسال ۹٦٦ هـ.ق. دربیان حقیقت غیبت واقسام واحکام و موارد استثنائی آن است و بدنبال آن ازسخن چینی واحکام حسد سخن گفته ودرآخرهم به‌هماهنگی واتحاد توصیه‌نموده است . مؤلف، مسائل این‌کتاب را ازجنبه‌های فقهی واخلاقی و دقایق عرفانی مبتنی بر ادلهٔ نقلی وعقلی‌بیان داشته است . این‌کتاب مشتمل بریك مقدمه وپنج فصل و خاتمه می‌باشد . مقدمه درتعریف غیبت . فصل اول دراقسام غیبت، فصل دوم در راههائی‌که انسان‌را ازغیبت‌کردن باز می‌دارد . فصل سوم در مواردی‌که غیبت‌کردن جایزاست . فصل چهارم در چیزهائی‌که ملحق به‌غیبت هستند ازقبیل نمّامی وحسد .

فصل پنجم درکفّارهٔ غیبت . خاتمه درتوصیه‌های مؤلف و ذکـر دوازده حدیث . تاریخ فراغت از تألیف ۲۳ صفر ۹۴۹ هـ.ق. این‌کتاب ضمن مجموعه‌ای درسال۱۳۱۱ هـ.ق. درتهران چاپ شده‌است . ازبرگ ۴۹ــ۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی طهّرألسنة اولیائه عن‌اللغو والغیبة والنمیمه... وبعد فلمّا رأیت اکثر ...

انجام : تجاوزالله تعالی عن سیئاته و وقفه لمرضاته . تمت .

۲ــ مصباح‌الشریعة و مفتاح‌الحقیقة (اخلاق وعرفان اسلامی ــ عربی)

منسوب به‌حضرت امام جعفرصادق (ع) رساله‌ای است عرفانی شامل یکصد باب درآداب ومواعظ ومعارف واخلاق اسلامی‌که احادیث‌آن ازامام جعفرصادق(ع) نقل‌شده‌است ومکرّر چاپ شده . شاید مؤلف آن شفیق بلخی، ابوعلـی شفیق‌بن ابراهیم بلخی باشدکه درسال ۱۹۴ هـ.ق. بشهادت رسید و ازجمله زاهدان متصوّف قدیم بودکه به‌جنگ کافران می‌رفتند . شیخ طوسی درمجالس خود مجلسی‌که‌مربوط به‌جمعه دوم رجب ۴۵۷ هـ.ق. می‌باشد روایتی از شفیق بلخی نقل می‌کندکه همان روایت درباب ۷۸ این رساله دیده می‌شود . ازبرگ ۱۰۶ــ۴۹ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی نور قلوب‌العارفین بذکره و قدس ارواحهم بشره و بره ... وبعد فهذاکتاب ... من‌کلام‌اللهام ...

انجام : انّ‌التوراة والانجیل والزبور والفرقان وسایرالکتب ترجع علی هذه الشان هذاآخرالابواب والحمدلواهب‌العقل وملهم‌الخیر والعدل والصواب

۳ــ بندی دراستخراج اسماء امامان شیعه (ع) (عقائد ــ عربی)

از محمدبن منصوربن محمدحسنی حسینی . اسماء امامان شیعه را بااعـداد

ابجدی استخراج کرده‌است وباالقاب آنها ونیز با اسماء آنها که درتورية و صحف انبیاء پیشین آمده تطبیق نموده‌است . ازبرگ ۱۰٦ــ۱۰۷ .

آغاز : بسمله‌الحمد وصلوته علی محمدوآله‌المعصومین ... الی سرّ عجیب غریب ماسبقنی احدالیه قبلی قط من‌اعاظم‌الحکماء واکابرالعلماء والکبار ذوی‌الایدی والابصار وتوحدت باستنباط ماتفردت لاستخراجه .

٤ــ فرقه‌هائی که بعداز رسول اکرم (ص) پدید آمدند (کلام ــ عربی)

تذییل است ازکتابی، پیرامون حدیث : ستفرق امتی ثلثا وسبعین فرقه‌کلها فی النار الا واحدة . وبیان فرقه‌ها که اهم آنها هیجده فرقهٔ معتزله هستند و شیعه ، خوارج، مرجئه، جبریه، قدریه، مشبّهه، ناجیه . ازبرگ ۱۱۳ــ۱۰۷ پ

آغاز : بسمله تذییل فی ذکرالفرق التی اشارالیهاالرسول ص بقوله‌ستفترق امتی ... وکان ذلك من معجزاته .. اعلم ان کبارالفرق الاسلامیه ثمانیة . المعتزلة ، والشیعه ...

انجام : فهذه هی‌الفرق التی اشارالیها ص .

٥ــ التنبیهات‌العلیة علی وظائف‌الصلوة‌القلبیة واسرارها (فقه ــ عربی)

تألیف شهید دوم . زین‌الدین علی‌بن احمد شامی آملی مقتول بسال ۹٦٦هـ.ق. که آنرا در روز شنبه نهم ذی‌حجه ۹۵۱ هـ.ق. ساخته است، شامل مقدمه وسه فصل وخاتمه دراسرار قلبی نماز ووظائف وآداب آن . این‌کتاب مکرّر چاپ شده‌است .

(ر. ك. : ۷٦۷) ازبرگ ۱۷۸ــ۱۱۳ پ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله مطلع من‌اختار من‌عباده‌الابرار ...

انجام : و ههنا انقطع الکلام فی هذه الرسالة حامدین لله تعالی علی کل حال ...

این مجموعه بخط ۱۱–۱۵ سطری ۷×۱۱/۵ س، بخط تقی‌الدین محمدتقی بن نظام‌الدین محمود شیرازی انصاری، رساله اول را درعصر جمعه ۲۶ شوال ۱۰۴۱ هـ.ق. و رساله دوم را درچهارشنبه ۲۷ ذی‌حجه ۱۰۷۱ هـ.ق. و رساله پنجم را درعصر جمعه ۲۵ ربیع‌الثانی ۱۰۷۵ هـ.ق. نوشته است. عنوانها شنگرف درپشت صفحه اول تملك محمد مقیم بن محمد هاشم طغابنی بامهر بیضی‌شکل او باسجع «العبدالمذنب محمد مقیم» مهر حاج سید سعید را دارد. کاغذ اصفهانی، جلد تیماج عنابی ضربی‌دار لولائی، کلاً دارای ۱۷۸ گ، ۱۲×۱۸ س.

۱۰۱۴

شرح المغنی **(نحو – عربی)**

فخرالدین احمدبن حسن بن یوسف جاربردی شافعی متوفی ۷۴۶ هـ.ق. رساله‌ای درنحو نگاشته است بنام المغنی – که این رساله را شاگردش – بدرالدین محمدبن عبدالرحیم بن محمد عمری میلانی (بلالی) درسال ۸۰۱ هـ.ق. شرح کرده‌است بشرحی مزجی، تحت عنوان قوله، از آغاز تا آخر قسم ششم از اقسام تنوین را دارا می‌باشد.

آغاز : بسمله الحمدلله الفاطر الحکیم القادر العلیم منشئ العالی العظیم. اما بعد فیقول المولی المعظم السعید الشهید رحمه‌الله بدرالملّة والدین محمدبن عبدالرحیم بن محمدالعمری المیلانی لما لم یکن ...

انجام : قوله وهو قلیل‌ای والتنوین الغالی فی کلام الفصحآء قلیل".

نسخ ۱۷ سطری ۷×۱۴ س، تحریر محمدعلی بن استاد عبدالله درپنجشنبه ۲۰ شوال ۱۰۸۱ هـ.ق. عنوان – قوله –

ونشان متن شنگرف، دارای۱۰٦گ ۱۲/۵×۱۸/۵ س، نسخه تصحیح ومقابله شده‌است . کاغذ فرنگی، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۱۰۱۵

مجموعه :

۱ــ مفاتح‌الغیب **(ادعیه ــ فارسی)**

تألیف سید محمدبن مهدی حسینی تبریزی حافظ معاصر سلطان محمدشاه قاجار (۱۲۵۰ــ۱۲٦٤ هـ.ق.) دریك فاتحه وهشت مفتاح وخاتمه . فاتحه دربیان فضیلت وکیفیت استخاره مفتاح اول دراستشاره با مؤمنان مفتاح دوم در آداب و نماز و ادعیهٔ استخاره مفتاح سوم دراستخاره بقلب. مفتاح‌چهارم دراستخارهٔ بنادق. مفتاح پنجم دراستخاره ذات‌الرّقاع . مفتاح ششم دراستخاره برقاع . مفتاح هفتم دراستخاره به‌تسبیح . مفتاح هشتم دراستخاره مصحف . خاتمه دربعضی امور نادره. درآخر نسخه در ده صفحه جدولهائی دارد برای استخاره به‌مصحف کریم که درآنها رؤس آیات قرآنی با مشکی وحکم آنها بسرخی با رمز بیان گردیده‌است . ازبرگ ۱ــ۱٤ .

آغاز : بسمله منعمی را سپاس وشکر سزاست‌که زبانها بحمد او گویاست .. اما بعد چنین‌گوید بندهٔ‌خاطی محمدبن‌المهدی‌الحافظ‌الحسینی‌التبریزی ... که چون استشاره و استخاره بفحوی کریمه ...

انجام کتاب : لهذا حقیر رؤس آیات قرآنی را بجدول ضبط نموده حکمش‌را بسرخی مرقوم ساخت ملتمس ازعمل‌کنندگان آنکه این عاصی را درحال حیات وبعد

از وفات بدعای خیر ... ولعنةالله‌علی اعادیهم اجمعین (پس‌از این ده صفحه جدول رموز استخاره درهر صفحه ۳۰۰ خانه جدول دارد)

۲ــ ادعیه **(عربی ــ فارسی)**

شامل دعای اعتصام . دعای سیفی، دعای احتجاب، صورت اجازهٔ قرائت دعای سیفی به‌حاج محمد هاشم . ازبرگ ۳۶ــ۱۵ .

رساله اول نسخ ۱۷ سطری ۷/۵×۱۵/۵ س، تحریر ۱۲۵۲ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، رموز و جدول قرمز و زرین و رساله دوم نسخ ۱٤ سطری ۶/۵×۱۳/۵ س، کلاً دارای ۳۶گ ۱۰×۱۸ س، کاغذ فرنگی، جلد تیماج قهوه‌ئی وصالی‌شده .

۱۰۱۶

مضمار دانش **(طبیعی ــ فارسی)**

تألیف نظام‌الدین احمدبن ملاصدرا گیلانی زنده بسال ۱۰۶۷ هـ.ق. درشناخت وتربیت ومعالجه اسب، شامل یك مقدمه وسه مرحله ویك خاتمه که آن‌را بدستور شاه‌عباس دوم (۱۰۵۲ــ۱۰۷۷ هـ.ق.) ساخته است . مقدمه در ذکر آفرینش اسب و باعث رام‌شدن او، مرحلهٔ اول در ذکر محامد و ذمایم اسب، مرحلهٔ دوم در آداب تربیت اسب، مرحلهٔ سوم درمعالجات اسب . خاتمه درشرح اسبهای شاه و ذکر تعویذات قبل ازاین درمقدمه ... جمیع اسبان پادشاهی بعداز آنکه عشرات والوف ومآت‌الوف بخرج رفته باشد ... بتاریخ شهر رجب‌المرجب سنه هزاروشصت‌وهفت هجری ... دوهزاروپانصدوپنجاه‌وهشت رأس ...

آغاز : ازسخن حمد بی‌نیاز حقیقی میدان فرسودهٔ تك وتاز سازد همان‌به که عنان بیکران ...

انجام موجود : تعویذات و ادعیهٔ حفظ منقوله از ارباب عصمت و طهارت ص مذکور شود تا هم آن‌ها را از .

نستعلیق ۱۵ سطری ۹×۱٤/٥س، تحریرسدهٔ ۱۳هـ.ق. عنوان ونشان قرمز، نسخه از اول چند سطرواز آخر یك‌برگ کسر دارد . کاغذ اصفهانی، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد مشمع لاجوردی رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ ومشکی قطع ۱٤×۱۸/٥ س .

۱۰۱۷

قاموس‌المحیط = قاموس‌اللغه (لغت ــ عربی)

تألیف فیروزآبادی، ابوطاهر مجدالدین محمدبن یعقوب‌بن محمد شیرازی فیروزآبادی کازرونی شافعی متوفی ۸۱۷ هـ.ق از مشاهیر علمای لغت‌که درهفت سالگی قرآن مجید را حفظ کرد و خودش گوید هرشبی مادام که دویست سطرحفظ نمی‌کردم بخواب نمی‌رفتم . وبالغ برچهل تألیف در رشته‌های متنوّعه از او بجای مانده‌است واشهر آنها همین‌کتاب : القاموس‌المحیط والقاموس‌الوسیط فی‌جمع لغات‌العرب‌التّی ذهبت شماطیط ــ است‌که باختصار آن‌را قاموس‌المحیط گویند . از لغتنامه‌های معروف است عربی بعربی‌که حدود شصت‌هزار ریشه دارد . مؤلف در این‌کتاب حرف‌آخر ریشه را باب وحرف اول‌را فصل قرارداده است واین‌کتاب را در مکه معظمه ساخته است .

آغاز موجود : اللسن‌الهوادی ...

انجام : ان یوصل الیه ... وان یصلی علی آله وازواجه واصحابه ولاةالحق و قضاةالخلق ...

نسخ ۳۹ سطری ۷/۵×۱۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوانها قرمز، جدول زرین ومشکی، چند سطر از صفحه‌اول درصحافی رفته، جای نام‌کاتب را پاك‌کرده‌اند . کاغذ فرنگی، جلد نیلی‌رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ . قطع ۱۱×۱۸ س.

۱۰۱۸

الفرائض‌النصیریة علی مذهب اهل‌البیت = جواهرالفرائض = التحریر **(فقه ــ عربی)**

تألیف خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن محمدبن حسن متوفی ۶۷۲ هـ.ق. رسالهٔ جامع ومختصری است دراصول علم فرائض و مواریث. ظاهراً تنها کتابی است ازخواجه‌که درفقه ازاو بجای مانده‌است مؤلف درایــن رسالــه ازکتاب استادش معین‌الدین سالم‌بن بدران مصری بنام ــ تحریر ــ یاد کرده‌است . این رساله در دو قسم است . قسم اول درفقه مواریث و متعلقات آن در دو فن، فن اول در دوباب‌و هربابی شامل فصولی چنداست . فن دوم دراحکام وصایا واقرارهای متعلق بفرائض در دوباب و هرباب‌درچند فصل ــ قسم دوم درکیفیت تخصیص‌و تقسیم سهــام بر وارثان واستخراج وصایای مبهمه‌که آن نیز حاوی ابواب وفصولی چنداست . فصل اول ازباب اول از فن اول ازقسم اول درانساب ومراتب نسب است . سه شرح وسه تعلیق براین‌کتاب‌سراغ داریم‌که هرسه تعلیق درکتاب‌آثارالشیعه تألیف‌جواهرالکلام چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمد اهل‌الحمد و ولیه ومنتهاه و بدیه والصلوة علی محمد

حبیبه و صفیه وعلی وآله ... هـذه اصول وجمـل من‌علم‌الفرائض ومایتعلق بهـا تعلق‌العارض ...

انجام : ولعنّهما اثنان ولعنتها واحده وهذا هوالجواب عنها وبالله‌التوفیق . تم.

نسخ ۱۰ سطری ۵×۱۲ س، تحریر شنبه ۲۴ صفـر ۱۱۲۴ هـ.ق. عنوان و دوائر ریاضی شنگرف، یك برگ ازمیان صحافی‌شده و نیمی ازآن ناقص است . دارای ۴۰ گ ۱۰×۱۸ س، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد مشمع سرخ عطف و گوشه پارچه زرد .

۱۰۱۹

المعارف **(کلام وعقائد – عربی)**

تألیف فیض، محمدبن مرتضی متوفی ۱۰۹۱ هـ.ق. این‌کتاب، گزینه و خلاصهٔ کتاب دیگر همین مؤلف است بنام ــ علم‌الیقین ــ مرحـوم فیض دومرتبه کتاب علم‌الیقین خودرا خلاصه کرده‌است که یکی همین نسخهٔ موجود است بنام المعارف ودیگری‌را بنام ــ انوارالحکمه ــ موسوم داشته‌است‌که ضمن اینکه‌کتاب‌علم‌الیقین‌را خلاصه کرده‌است پاره‌ای فوائد حکمیه نیز برآن افزوده . کتاب‌المعارف مشتمل است بریك مقدمه وچهار مقصدکه هر مقصد شامل چند باب وچند فصل ... مقدمه درعلم و عبادت . مقصد اول درعلم بخدای تعالی . مقصد دوم درعلم به‌ملائکـه . مقصد سوم درعلم بکتب و رسل الهی . مقصد چهارم درعلم به‌روز قیامت .

آغاز : بسمله نحمدك اللّهم یا مبدیء یا معید والحمد من نعمائك و نشکرك یا فعالاً لمایرید... امابعد فیقول خادم‌العلوم الدینیةوراصدالمعارف‌الیقینیه محمدبن مرتضی ...

انجام : والبهائم بعضها علی بعض والطیر وآخر تسعة وتسعین الی یوم‌القیمة اکملها بهذه‌الرحمة مأتم‌تم .

نستعلیق ۱۲ سطری ۶×۱۱/۵ س، تحریر ذی‌حجه ۱۲۵۲ هـ.ق. با مهر بیضی‌شکل باسجع «عبده محمد صادق‌بن زین‌العابدین‌الموسوی» درآخرنسخه، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد . عنوانها شنگرف، کاغذ کاهی جلد تیماج تریاکی ضربی‌دار . قطع ۱۱×۱۸ س .

۱۰۲۰

مجموعه :

۱ــ زادالمسافرین = تدبیر مسافر (پزشکی ــ فارسی)

تألیف ملامحمد مهدی‌بن علی‌نقی شریف طبیب (قرن ۱۲ هـ.ق.) که آنرا بخواهش میرزا محمداسماعیل در دارالاحزان اصفهان پس‌از روزگار فتنهٔ افغان در دهم صفر ۱۱۴۱ هـ.ق. نگاشته شامل آنچه مسافران را درحفظ صحت درسفر وتدبیر در احتراز ازخطر ضروراست و معالجهٔ امراض‌که بدون حضور و مراجعت طبیب تشخیص آن مقدور و تدبیر در رفع آن میسّراست . این‌کتاب مشتمل بردومطلب است ۱ــ درتدبیر مسافرین و قوانین حفظ صحت ۲ــ درمعالجه صنفی چندازبعض امراض . این‌کتاب مکرّر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله سپاسی افزون ازخواهش بیماران بشفا وستایشی متجاوز ازشوق آرزومندان ...

انجام : حاضرین این زمان و شرکاء دراین احزان یقین‌که سهونسیان را معذور خواهند داشت والی الله‌المشتکی ومنه الاعانة تمت .

۲- تحفة‌المؤمنین = تحفهٔ حکیم مؤمن (پزشکی - فارسی)

تألیف سیدمحمد مؤمن‌بن سیدمحمد زمان تنکابنی دیلمی‌که آنرا در ۱۰۷۷ هـ.ق. یا ۱۰۸۷ هـ.ق. بنام شاه سلیمان صفوی درپنج تشخیص وبیست وچهارباب ساخته است و مکرّر چاپ شده . نسخهٔ موجود اول و آخر آن ناقص‌است واز تشخیص چهارم شروع شده‌است .

۳- ذخیرهٔ خوارزمشاهی (پزشکی - فارسی)

تألیف سیداسماعیل گرگانی، امیرزین‌الدین ابوابراهیم اسماعیل‌بن حسن‌حسینی علوی متوفی ۵۳۵ هـ.ق. که آنرا درسال ۵۰٤ هـ.ق. بنام سلطان قطب‌الدین ابوالفتح محمدبن عین‌الدین خوارزمشاه نگاشته است (ر. ك. : شماره ٦ و۷۰) نسخهٔ موجود مشوش است و اول وآخر آن کسراست .

رسالهٔ اول نستعلیق ۱۷ سطری ٦/۵×۱۳ س، تحریر محرّم ۱۲۵٦ هـ.ق. بقیهٔ رساله‌ها نستعلیق ۲۲ سطری شبیه رسالهٔ اول که اوراق آشفته است و اول وآخر آنها ناقص می‌باشد . عنوان‌ها قرمز وآبی، کاغذ فرنگی، مهر حاج سید سعید را دارد . قطع ۱۱×۱۸ س .

۱۰۲۱

مجموعه :

۱- صمدیه = الفوائدالصمدیة (نحو - عربی)

تألیف شیخ بهائی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. که آنرا برای برادرش عبدالصمد در پنج حدیقه ساخته است و مکرّر چاپ شده .

آغاز : بسمله احسن کلمة یبتدء بها الکلام وخیر خبر یختتم به‌المرام ...

انجام : فلا یقال هل لم یقم زید بخلاف‌الهمزه نحو ألم نشرح لك صدرك . اللهم اشرح صدورنا .

۲ــ شهاب‌الاخبار فی‌الحکم والامثال والآداب (اخبار ــ عربی)

تألیف ابن‌سلامه، قاضی‌قضاعی، ابی‌عبدالله محمدبن‌سلامةبن‌جعفر شافعی متوفی ٤٥٤ هـ.ق. شامل سخنان کوتاه پیغمبر اکرم (ص) است و در دیباچه گوید دراین کتاب هزارکلمه ازحکمتها شامل‌وصایا،آداب، مواعظ وامثال‌که ازرسول‌اکرم(ص) رسیده‌است گرد آورده‌ام با حذف‌های آنها وسپس دویست کلمهٔ دیگر بآن افزودم و درآخر هم چند دعا که از پیغمبر خدا روایت شده‌است بآن ملحق نمودم .

این‌کتاب شامل چهارده باب ودوفصل می‌باشد و پیوسته مورد توجه‌دانشمندان بوده و شرحها و ترجمه‌ها براو نگاشته‌اند و مکرّر هم چاپ شده .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌القادرالفردالحکیم والفاطرالصمدالکریم ... اما بعد فان فی‌الفاظ‌النبویة ..

انجام : و مرّداً غیر مخزٍ ولا فاضحٍ تم کتاب .

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق زیبای هشت سطری ۱۰×۵ س، بخط محسن‌بن محمدعلی در ۱٦ ربیع‌الاول۱۲۷۹ هـ.ق. معلّق بحواشی شرح صغیر سید علیخان وشرح کبیر سید علیخان، عنوان ونشان قرمز، نسخه مقابله شده‌است . رساله دوم نسخ مُعَرب ۹ سطری ٦/۵×۱۱/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. نسخه در ربیع‌الثانی ۱۲۷۹ هـ.ق. وسیله محمد محسن‌بن محمدعلی دراصفهان مقابله شده‌است . توضیحات

لغوی درهامش و بصورت زیرنویس . منقول از مجمع‌البحرین و نهایه، درمیان دو رساله حدود ۱۳ برگ نانویس . درپشت صفحه اول یادداشت تملك با مهر بیضی‌شکل و سجع «عبدالوهاب‌بن محمد مهدی» مورخ رمضان ۱۲۸۷ هـ.ق. کاغذ کاهی، مهرحاج سید سعید را دارد. جلد تیماج تریاکی، قطع ۱۱×۱۸ س .

۱۰۲۲

ادعیه (عربی)

شامل : سبحانك اللهم وحنانیك ۲ــ دعاؤه فی‌التمجید بسمله‌الحمدلله الذی تجلّی للقلوب ... ۳ــ وکان من دعائه فی‌الاستعاذة من‌المکاره و سیّیء‌الاخلاق و مذام‌الافعال، بسمله اللّهم انی اعوذ بك من .. ٤ــ بسمله سوره حمد ثم‌انزل علیکم من بعدالغم امنة٥ــ چهل اسم باری‌تعالی ٦ــ دعای اختتام ۷ــ اسماء عظیم‌الشأن ۸ــ نود ونه اسم حق ۹ــ ینبغی‌ان یقرء فی‌انتصاف‌اللیالی ۱۰ــ دعاء آخر ۱۱ــ دعاء السّمغنی ۱۲ــ اعتصام دعاء سیفی و دعاء سیفی . ۱۳ــ اجازه محمدتقی مجلسی به سیدهاشم درخصوص شرح حرزالیمانی نقل‌از خط مؤلف . ۱٤ــ دعاء رفع‌اعادی ۱۵ــ اللهم صلّ‌علی محمد وآل محمدفی‌الاولین ۱٦ــ اللهم انی اسئلك رحمة من عندك ۱۷ــ اللهم یا سریع یا سمیع یا قریب ۱۸ــ منتخباتی از کتاب زادالمعاد .

آغاز : بسمله سبحانك اللهم و حنانیك سبحانك اللهم وتعالیت ...

انجام : ولا تّرد دعاء سیفی علی عسأ برحمتك یا ارحم‌الراحمین .

نسخ مُعَرَب ۱۳ سطری۷×۱۲ س؛ تحریر ۱۱۱۲هـ.ق. درآخر نسخه دعای روز عاشورا بخط محمدحسین‌بن محمد صالح حسینی در۱۱ محرم۱۱۳٦ هـ.ق. عنوان ونشان‌شنگرف،

درپشت صفحه اول یادداشت تملك محمدحسن بن محمدصالح حسینی با مهر بیضی‌شکل او، مهر حاج شید سعید را دارد. کاغـذ اصفهانی صیقلی. جلد تیماج لایـه‌ئی ترياکی، قطـع ۱۲×۱۸ س.

۱۰۲۳

مجموعه :

۱ـ ظهوریه = رساله . . . **(اخبار ـ فارسی)**

تألیف علامه مجلسی، محمدباقر بن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق. ترجمه وشرح چهارده حدیث است از ائمه اطهار علیهم‌السلام در علامات ظهور حضرت حجت (ع) و رجعت‌که درآن به‌ظهور دولت صفویه نیز اشاره شده‌است. نسخهٔ موجود از اوائل حدیث چهارم تا آخر را دارد. دونسخهٔ دیگـر ازاین رساله بشماره‌های ۱۷۲/۲ و ۴۵۳/۲ گذشت. ازبرگ ۵۲ـ۱.

آغاز موجود : داشته باشم پس تو درین وقت برو بخدمت ...

انجام : العجل یا مولای یا صاحب‌الزمان.

۲ـ کشف‌الهدایة فی شرح (ترجمه)البدایة = کشف‌الدرایه فی . . . = ترجمه بدایه‌الهدایه **(فقه ـ فارسی)**

از شیخ محمدجعفر بن سلیمان فراهی‌که آن‌را در ۲۷ ربیع‌الاول ۱۱۱۳ هـ.ق. در مشهد رضوی‌ساخته است‌برابرنسخهٔ موجود. کتاب حاضر ترجمه‌کتاب بدایةالهدایهٔ شیخ حرّ عاملی متوفـی ۱۱۰۴ هـ.ق. می‌باشد با اندك تفاوتی و هرجاکـه احتیاج به‌توضیح بوده، بعضی را دراصل وبرخـی را درحاشیه توضیح داده‌است (ر. ك. : شماره ۹۳۶) ازبرگ ۱۶۳ـ۵۳.

آغاز : بسمله فتح مسائل معرفت خدادانی و دیباچه وسائل شریعت صمدانی حمد خداوندیست ...

انجام : فریب نخورد تا نجات یابد و فقنا‌الله وایاکم لدرك‌الدار ... باینجا ختم شد ترجمه رساله .

۳ــ تحفة‌الابرار (اخبار ــ فارسی)

تألیف محمدامین‌بن رضاقلی (قرن ۱۲ هـ.ق.) این رساله بصورت مقدمه‌ای‌است بر رساله زکوتیه مولا محمدباقر شامل احادیثی درفضیلت جود وبخشش ومذمت بخل وثواب تصدق درسه فایده ۱ــ درجود وبخل ۲ــ درفضائل زکوة و عقوبت منع آن وفضیلت نیکی‌کــردن با سادات وتابعین ایشان ۳ــ درمذمت سئوال و رد سائل و فضیلت تصدق . برگ ۱۶۷ــ۱۶۳ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی احبّ‌الجود والکریم وابغض‌البخل واللئیم .. وبعد چنین گوید احوج عبادالله واحقر خلــق‌الله بسوی رحمت ربه‌الغنی محمدامین پسر رضاقلی که چون ...

انجام : مثل کسی خواهد بودکه قی خودرا بخورد واگــر سائل رفته باشد بدیگری باید داد .

۴ــ جنة‌المتقین (عقائد وآداب اسلامی ــ فارسی)

تألیف محمدامین‌بن رضاقلی (قرن ۱۲ هـ.ق.) دریك مقدمه و دوازده فصل و یك خاتمه . مقدمه دربیان بعضی ازصفات شیعیان . فصل اول دراخلاق حسنه وصفات پسندیده و محاسبهٔ نفس ۲ــ درصلهٔ رحم‌کردن وبا والدین نیکی‌کردن و بریتیمان و

ضعیفان ترحم‌کردن وبا همسایگان وغلامان و خدمتکاران نیك سلوك‌کردن ۳ــ در ألفت و محبت و زیارت مؤمنان ازاهل بیت ٤ــ دربیان ملاقات و مجالست مؤمنان یکدیگر را ٥ــ درسکوت وکلام ٦ــدراکرام و توقیر و سرور مــؤمنان و قضاء حاجت ایشان ۷ــدرمذمت حرص بر دنیا وطول امل وتفکرکردن دربی‌اعتباری‌دنیا ۸ــ دربیان اینکه اگر کسی استخفاف وبی‌اعتنائی بحکم خداکند ۹ــ دربیان‌خوردن حرام ۱۰ــ دربیان حرمت سازها وغنا ۱۱ــ دربیان حرمت قمار ۱۲ــ درعقوبت زنا و لواطه و نظرکردن بر نامحرم . خاتمه در رذایل معاصی . ازبرگ ۱۸۹ــ۱٦۷ .

آغاز : بسمله احمدك اللّهم علی‌ان تمنّ علیّ‌بمالا یتعاظمك علی ان تمنّ ... اما بعد چنین‌گوید خاك روبهٔ عتبه امام‌هشتمین ابن‌رضاقلی محمدامین که چون دید که اکثر اهل زمان درقافله‌گاه جهان بمعصیت پروردگار ...

انجام : مردم دوقسمند مبتلی ومعافی برمبتلی رحم‌کنید وبرعافیت شکرنمائید وقد تمت .

٥ــ مفتاح‌العدالة **(تصوف وعرفان ــ فارسی)**

تألیف مولــی محمدطاهر قمی شیرازی‌کــه آنرا بنام شاه سلیمان صفوی (۱۰۷۷ــ۱۱۰٦ هـ.ق.) درپنج فصل وخاتمه ساخته است دربیان فضیلت عقل . و لوازم عقل عدالت ومروت ومذمت ظلم وستم وشرب خمر وطریق مباحثه و مجادله با نفس امّاره . نسخهٔ موجود از آغاز تا مقداری ازفصل چهارم را دارد فصل اول دربیان فضیلت عقل، فصل دوم دربیان معنی عقل ولوازم عقل وطریق معالجه عقل . فصل سوم درانواع عدالت ... ازبرگ ۱۹۲ــ۱۸۹ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین و صلی‌الله علی محمدوآله‌الطاهرین اما بعد

چون این پیرو ائمه طاهره و داعی دولت قاهره محمدطاهر دیدکه بسیاری ازجاهلان وکم‌عقلان شعرا وتابعان حلاج و بایزید ... درمذمت عقل وعاقلی و زهد و زاهدی ومدح جنون ...

انجام موجود : بدانکه ازهمه ظالم روزگار ظالم بنی‌امیه بودند ... آورده کمال اهانت رسانیدند .

این مجموعه بخط نستعلیق ۱۷ــ۱۵ سطری ۱۳×۷/۵ س، بخط میر عزیزبن سیدرضا حسنی‌که رساله اول را در ۱۱۲۱ و رساله دوم را در۲۷ ربیع‌الاول ۱۱۱۲و رساله چهارم را در ۱۱۲۱ ه.ق. نگاشته، رساله پنجم ناقص‌الآخر؛ عنوان و نشان شنگرف . رساله اول ناقص‌الاول است . رساله پنجم بصورت راسته و چلیپا . مهر حاج سید سعید را دارد . کاغذ اصفهانی،دارای ۱۹۲گ ۱۱/۵×۱۸ س، جلد تیماج مشکی .

۱۰۲٤

مجموعه :

۱ــ الفوائدالحائریةالاصولیةالاولیةالعتیقةالقدیمه = فوائد حائریه

(اصول فقه ــ عربی)

تألیف آقاوحید بهبهانی، محمدباقربن محمد اکمل متوفی ۱۲۰۵ ه.ق. که آن را درجمعه دوم ربیع‌الثانی ۱۱۸۰ ه.ق. ساخته است . مشتمل بر ۳٦ فائد ویك‌خاتمه درقواعد فقهی واصولی و ضوابط اجتهادی، فائده ۱ــ دراهمیت فقه ۲ــ دراحکام توقیفیه ... فایده ۷ــ درفساد قول اخباریین ۸ــ در وجوب تقلید مجتهد ... فائده ۱٤ــ نهی از شیئی آیا مقتضی فساد است یا نه .. فائده ۳٦ــ شرائط اجتهاد . خاتمه درمعرفت شرائط . این‌کتاب بضمیمه کتاب‌الفصول‌الغرویه چاپ شده‌است . ازبرگ ۱ــ۵۹ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین حمداً لایقوی علی احصائهاالاربناوالصلوة علی محمد ... وبعد فانه لما بعدالعهد عن زمان الائمه ... الفائدة الاولی فی‌عظم خطرالفقه اعلم ان ...

انجام : مع ان تهذیب‌الاخلاق من واجب الاشیاء کما لایخفی واللهالهادی الی طریقه ولایحصل الهدایة الا بارشاده وتوفیقه .

۲- تعلیقه فوائد حائریه = شرح فوائد حائریه (اصول فقه - عربی)

یادداشتهای کوتاهی است برفوائد حائریه آقاوحید بهبهانی‌که فوقا مذکور افتاد، چهارفایده از اول‌کسر است موجودی نسخه ۳۲ فایده ویك خاتمه . در ذیل هرفایده چند سطری بیش توضیح نداردکه تحت عنوان - اشارة - آمده‌است . از برگ ۶۶-۶۰ .

آغاز موجود : الشرع وبیان ان‌الحجة هی عرف‌الشرع واصطلاحه ... (پس‌از ۱۰ سطر) الفایده (که فایدهٔ پنجم است) فی دفع‌التوهمین الاول‌ان‌اصطلاح‌الشرح مقدم بالقیاس الی عبارات من ...

انجام : حتی یصیر قابلا لنورالعلم واشارة الی‌العالم الردی .

این مجموعه بخط شکسته نستعلیق زیبای ۱۹ سطری ۶×۱۴ س . بخط محمدمحسن‌بن محمد که رساله اول را در پنجشنبه ۱۱ شوال ۱۲۲۰ و رساله دوم را در ۲۸ شعبان ۱۲۲۰ هـ.ق. نوشته‌است رساله دوم ناقص‌الاول، عنوان‌ونشان قرمز، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد . کلاً دارای ۶۶ گ ۱۰/۵×۱۸ س، کاغذ فستقی، جلد مقوا با روکش کاغذ ابری عطف وگوشه تیماج .

۱۰۲۵

مجموعه :

۱ــ بشارةالشیعه **(اخبار ــ عربی)**

تألیف فیض کاشانی، محمدبن مرتضی متوفی ۱۰۹۱ هـ.ق. مؤلف ضمن بیان چهل بشارت اثبات‌کرده است‌که فرقه ناجیهٔ اهل بهشت شیعه هستند تاریخ فراغت از تألیف۱۰۸۱ هـ.ق. می‌باشد. این‌کتاب درسال۱۳۱۱ هـ.ق. درتهران‌ضمن‌مجموعه‌ای از آثار همین نویسنده بچاپ رسیده‌است . ازبرگ ۶۱ــ۱ . برگ ۶۲ بندی در رموز راویان .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی هدانا لمعرفة احسن‌القول واتقنه ... اما بعد فیقول محمدبن مرتضی المدعو بمحسن وفقه‌الله لاتباع‌احسن‌القول ...

انجام: وعدد هذاالکلام‌تاریخ‌التصنیف وهوتاریخ لطیف والحمدلله‌رب‌العالمین والصلوة والسلام علی محمد وآله‌اجمعین تم .

۲ــ لؤلؤئیه = نظم‌اللالی **(تجوید وقرائت ــ فارسی)**

سرودهٔ سیدابوالقاسم قاری مشهدی ساکــن شیراز زنده بسال ۱۰۸۳ هـ.ق. منظومه‌ای است در ۹۱ بیت‌که آن‌را بسال ۱۰۶۱ هـ.ق. بنام شاه‌عباس ثانی درتجوید ساخته است . ازبرگ ۶۸ــ۶۳ .

آغاز :

بسمله‌ای کلام از انتظام نام ذاتت درنظــام

وی‌زشهد شکرین‌شکرت زبان‌شیرین‌بکام ...

انجام :

بعداز اهدای دعـای ازدیـاد عمـر شاه

ناظـم این‌را بحمـد و سوره یاد آرگاه ...

بهر یعقوب و رویس و روح آمد رمز طغش

ازحلف حاف بنام اسحق و ادریس‌است نقش .

۳- الوجیزة فی‌الرجال **(رجال ـ عربی)**

تألیف علامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی متوفی۱۱۱۱ ه.ق. رسالهٔموجزی است دربیان احوال روات اسانید احادیث امامیه بترتیب حروف هجائی دردوبخش. بخش اسماء و بخشی هم کنیه‌ها را آورده است و درخاتمه هم مشیخهٔ شیخ صدوق را ازکتاب من لایحضره‌الفقیه با رمزهای : صح = صحیح وح = حسن وق = موثق وم= مجهول وض= ضعیف ول= مرسل‌نقل‌نموده. مجلسی این‌کتاب‌را به‌درخواست جمعی از طلاب نگاشته است در رجب ۱۰۸٦ ه.ق. در راه برگشت از خراسان به اصفهان . این‌کتاب همراه باکتاب خلاصةالاقوال تألیف همین مؤلف بسال ۱۳۱۱ ه.ق. چاپ شده‌است . ازبرگ ۹۷ـ٦۹ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی رفع منازل‌الرجال علی معارج‌الکمال علـی قدر روایاتهم عن‌النبی (ص) الکریم .

انجام : الیعقوبی هوداودبن علی. وبهذا ختمناالرساله والحمدلله وحده‌والصلوة علی خاتم‌الرسالة واهل بیت‌العصمة والجلالة ...

٤- میزان‌المقادیر = الاوزان والمقاییس (فقه - عربی)

از علامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق. در واحدهای وزن و درهم و دینار شرعی‌که آن‌را در ربیع‌الاول ۱۰٦۳ هـ.ق. ساخته است و آن‌را ازکتاب روضة‌المتقین تألیف پدرش مجلسی اول گزین نموده‌است و بگفتهٔ علّامه نوری درکتاب دارالسلام، این‌کتاب، اولین تألیف علّامه مجلسی دوم می‌باشد و مکرر چاپ شده‌است . ازبرگ ۱۱۰-۹۸ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی ارتفع عن مطارح‌الافهام فلاتوزن صفات عظمته بمیزان‌العقول ومکیال‌الاوهام .

انجام : سبعة من هذه‌الدراهم والله‌اعلم ولیکن هذا آخر ماارادنا ایراده فی‌هذه الرساله والحمدلله اولاً وآخراً والصلوة علی سیدالمرسلین واشرف‌المقدسین محمد خاتم‌الرسالة وآله‌الطاهرین معادن‌الحکمة والشرف والنباله تم .

٥- اوزان شرعیه = رساله در ... = میزان‌المقادیر (فقه - فارسی)

رسالهٔ مختصری است در اوزان و مقادیر شرفیه ازقبیل مثقال و درهم و غیره. برگ ۱۱۱-۱۱۰ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی محمد وآله‌الطاهرین اما بعد این رساله‌ایست دربیان اوزان شرعیه بدانکه علماء انام رحمة‌الله علیهم اوزان شرعیه مثل مثقال و درهم وغیر آن‌را بجو میانه دربزرگی وکوچکی ضبط نموده‌اند ... و این فقیر در وقتی از اوقات درنجف اشرف ... بعضی‌از ارباب معرفت را جمع نموده و ترازوئی درست و جومیانه تحصیل نموده ... و درهمان اوقات شیخ فاضل صالح

معاصر شیخ محمد جابر نیز با بعضی‌از اهل معرفت و وقوف درکوفه وزن نموده .

انجام : بحساب ما هفتاد تومان و بحساب شیخ محمد شصت ونه تومان است تست .

۶ـ بندی در اوزان شرعیه **(فقه ـ فارسی)**

درپانزده سطر ۱۱۲ـ۱۱۱ پ با امضاء سلطان محمود .

آغاز : حبه وزن یك‌دانه جومیانه است وماسوج وزن آن‌دودانه جومیانه‌است و قیراط مقدار چهار دانه جو است ...

۷ـ بندی در اوزان شرعیه **(فقه ـ فارسی)**

درشش سطر با امضاء سلطان محمود و بدون خطبه وخاتمه . برگ ۱۱۲ ر

آغاز : درهم شرعی‌چهل‌وهشت جو متوسط است ...

۸ـ اوزان شرعیه **(فقه ـ عربی)**

جدولی است دریك صفحه‌که درآن اوزان شرعی را با درهم شرعی ومثقال شرعی و مثقال صیرفی نشان داده‌است . برگ ۱۱۲ پ .

۹ـ اوزان شرعیه **(فقه ـ فارسی)**

گفتار کوتاهی‌است در دوصفحه بدون خطبه وخاتمه ۱۱۲ پ ـ ۱۱۳ پ

آغاز : دربیان اوزان بدانکه شرعی بیست مثقال قیراط است ...

انجام : ومولانا خلیل رحمه‌الله درکتاب طهارت درشرح حدیث سیم ازباب دوم شرح کافی تصریح نموده والعلم عندالله و رسله .

۱۰- مختصرالتحفةالکلامیه **(کلام وعقائد - فارسی)**

تألیف عالم متکلّم سیدامیر معزالدین محمدبن ابی‌الحسن موسوی مجاور مشهد رضوی زنده بسال ۱۰٤۳ هـ.ق. معاصر شیخ بهائی‌که نخست کتاب تحفةالنبی را در ادعیه نگاشته وسپس تحفةالولی والوصی را درنحو و تحفةالزهرا را درصرف و تحفةالمجتبی را درمنطق نگاشته و بعدازآن بزیارت سامراء رفته، پس‌از مراجعت باشارهٔ حضرت حجه (ع) درخواب، کتابی مینویسد تحت عنوان - تحفةالحسینیه - درعلم کلام و بعدازآن بنام هریك از امامان شیعه کتابی می‌نویسد. درکتابخانه آستانقدس رضوی کتابی ازاین مؤلف بشماره (٦٥۳۳) وجود داردکه درپشت‌صفحه اول بخط مؤلف فهرست مؤلفاتش که بالغ برچهل اثر است با موضوع آنها نگاشته شده‌است و نگارنده این سطور آنرا دیده‌است. درهرحال، کتاب تحفةالحسینیه که بنام تحفةالکلامیه نیز موسوم است دریك مقدمه وپنج مبحث دراصول دین می‌باشد که دربحث امامت بتفصیل سخن گفته است. (نسخه‌ای ازاین کتاب با یادداشتهائی بخط مؤلف درهامش درکتابخانه اینجانب موجود است) نسخهٔ حاضر گزینه‌ای‌است که توسط مؤلف ساخته شده‌است درپنج باب. ازبرگ ۱۲۰-۱۱۳ پ.

آغاز: بسمله‌الحمدلله‌الذی بصرنا علی ادراك دقایق فضول‌الکلام وجعلنامن بعث الیه افضل رسله محمدوآله‌السلام فانی بعدما فرغت من‌تحریرالتحفةالکلامیه و سارت فی‌الاطراف مسیرالشعاع ...

انجام: ولعمرك ان ترید مسئلةالغیبة علی هذاالتفصیل والتنقیح لاتجده فی الکتب‌المبسوطوقد اشبعنا الکلام فی رسالتناالمسماة بالتحفةالکلامیة من‌ارادالزیادة فلیرجع الیها. تمت.

این مجموعه بخط نسخ ۱٦ سطری ۷/۵×۱۳/۵ س، کاتب ابوتراب‌بن عبدالله زشکی از ۲٤ رمضان تا ۲۲ رجب ۱۱۲۰ هـ.ق. با مهر بیضی‌شکل کاتب باسجع : یا لیتنی‌کنت ترابا . قسمتی ازپنج برگ نخستین آسیب دیده وبخشی از خطوط رسالهٔ اول این مجموعه ازبین رفته، عنوانها شنگرف، درپشت صفحهٔ اول مهـر بیضی‌شکل باسجع « عبده‌الراجی رجبعلی» کاغذ اصفهانی، کلاً دارای ۱۲۰گ ۱۲/۵×۱۸ س، مهر حاج سید سعید را دارد . رسالهٔ اول دارای بلاغ است . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۱۰۲٦

شرح شواهدالمفصل **(نحو – عربی)**

جارالله أبی القاسم محمودبن عمر زمخشری خوارزمی متوفی سنه ۵۳۸ هـ.ق. کتاب جامعی درنحو نگاشته است بنام ــ المفصل، که برآن شروح وحواشی‌متعددی نوشته شده‌است . کتاب مفصل، حاوی٤۲٤ بیت می‌باشدکه عده‌ای از ادباء و فضلاء ابیات آنرا گزارش نموده‌اند ازجمله نسخه حاضراست‌که اشعار و ابیات مفصل را پس‌از ذکر هربیتی، لغات ومعانی وترکیبات وشاهد آن بیت‌را آورده‌است . کاتب نسخه درآخر تاریخ۸۸۳ هـ.ق. رقم نموده‌است‌که‌گمان می‌رود تاریخ تألیف‌آن‌باشد؟

آغاز : بسمله علیه توکلت انشد جارالله‌الزمخشری رحمه‌الله بیت : نبئت‌اخوالی بنی‌یزید .. نبئت من‌التنبئه من‌النباء بسعنی الخبر یقال نباء ...

انجام : اصله علی الساء علی انه جار و مجرور وذلك لغة فیه . تم بعون‌الله و حسن‌التوفیق‌الخط مایقراء والباقی نقش تاریخ لسنة ثلثه و ثمانون و ثمانمایه .

نسخ و نستعلیق ۱۵ سطری ۷/۵×۱۳ س، تحریر سدهٔ

۱۰ و۱۱ هـ.ق. از روی نسخهٔ مورخ ۸۸۳ هـ.ق. نشان اشعار شنگرف، درپشت صفحه اول تملك حسنعلی ایروانی مورخ ۱۲۷۷ هـ.ق. درپشت صفحه آخر تملك سلیمان افندی مورخ ۱۱۷٦ هـ.ق. دارای ۱۰۸گ ۱۳/۵×۱۸ س، کاغذ حنائی و شکری . مهر حاج سید سعید را دارد . جلد مقوا با روکش کاغذ ابری عطف میشن قهوه‌ئی .

۱۰۲۷

شرح تشریح‌الافلاك = شرح شرح تشریح‌الافلاك (ستاره‌شناسی ــ عربی)

شیخ بهائی، محمدبن عزالدین حسین‌بن عبدالصمد حارثی عاملی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. کتاب موجزوجامع ومفید واستواری در ستاره‌شناسی‌دریك مقدمه وپنج فصل وخاتمه نگاشته است درحرکات افلاك و زمین ومعرفت روز وشب واستخراج خط نصف‌النهار ومعرفت سمت قبله توسط دائرهٔ هندیه و ... بنام ــ تشریح‌الافلاك ــ که مکرّر چاپ شده‌است وفحول حکما و ستاره‌شناسان شیعه وسنّی باین کتاب عنایتی خاص داشته‌اند. لذا شروح زیادی برآن نگاشته‌شده‌است . ازجمله خود مصنف (شیخ بهائی) شرحی تعلیقه‌گونه برآن دارد ونسخه حاضر، شرحی است بر شرح تشریح‌الافلاك شیخ بهائی‌که چون ناقص‌الاول است، شارح دوم را نشناختم . لکن چنین می‌نمایدکه شارح از شاگردان مصنف بوده‌است وآنرا در ربیع‌المولود ۱۰۸۲ هـ.ق. ساخته است .

آغاز موجود : قائم برأسه فی‌الشمال و رجلاه فی‌الجنوب متوجه الی‌المشرق ماداليدين باحديهما .. (درصفحه دوم‌آمده :) السادسة من‌العظام‌المشهوره دایرةالافق الحقیقی وهی دائرة عظیمة .. قال ره فی‌الحاشیه ان قلت طرده ...

انجام : وهی‌ای‌القبلة الی خلاف جهةالظّل تامل ثم کلام‌المصنف ره لکونه وجدت فی بعض نسخ‌المتن‌بعد ذلك هذه‌العبارة سقیمة هذا ماغفلت عنه عوائق‌الزمان ولم یتنبه له طوارق‌الحدثان والحمدلله رب‌العالمین ..

کاتب نسخه اضافه کرده‌است : کتبت بعض‌الحواشی من‌المصنف واشرت الی بعضهالعدم وقت واسع للکتابة وهذه‌الحواشی کأن‌الشارح علیه‌الرحمه لم یظفر علیها والا لکتبه فی‌اصل‌الکتاب کما هودأبه .

نستعلیق زیبای ۱۷ سطری ۵/۵×۱۲/۵ س، بخط محمدکاظم‌بن حاج محمدصادق اصفهانی درمحرم ۱۲۲۸ه.ق. ناقص‌الاول از اوائل فصل دوم تا آخر را دارد . عنوان‌ونشان و دوائر نجومی شنگرف، دارای ۵۱گ ۵/۱۰×۱۸ س، کاغذ صیقلی، جلد تیماج‌لایه‌ئی قهوه‌ئی، مهر حاج سیدسعید را دارد . معلق بحواشی باامضاء ـ محمدکاظم اصفهانی ـ کاتب نسخه .

۱۰۲۸

جنةالواقیة والجنةالباقیه **(ادعیه ـ عربی)**

تألیف کفعمی، تقی‌الدین ابراهیم‌بن علی متوفی ۹۰۵ ه.ق. این‌کتاب، گزینه‌ای است ازکتاب دیگرش‌بنام ـ مصباح ـ یا ـ جنّةالامان‌الواقیة وجنةالایمان‌الباقیة ـ شامل چهل فصل : ۱ـ درتعقیب هر فریضه ۲ـ درتعقیب نماز ظهر ۳ـ درتعقیب نماز عصر فصل ۶ـ ازآنچه به‌هنگام خواب گفته می‌شود ۱۰ـ درسجدهٔ شکر ۱۵ـ در نماز حاجات ۲۰ـ در دعاهای بیماریها ۳۰ـ در ادعیه متفرقه ازکتب متفرقه ۴۰ـ در آداب دعاکننده و درآخر هم فهرست مآخذ این‌کتاب را آورده است. این‌کتاب چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعل‌الدعاء سلماً یُرتقی به‌الی اعلی مراتب‌المکارم و وسیلة الی ...

انجام : کتاب الفردوس کتاب‌الجواهر کتاب‌العد کتاب‌النسمه . تمت .

نسخ خوش معرب ۹ سطری ٦×۱۱/٥ س، تحریر ۱۱۰٤ ه.ق. عنوان ونشان شنگرف، کاغذ فستقی وحنائی، مهر حاج سید سعید را دارد . قطع ۱۱×۱۸ س، جلد تیماج عنابی .

۱۰۲۹

شرایع‌الاسلام فی مسائل‌الحلال والحرام. ج۲ **(فقه ــ عربی)**

تألیف محقق حلی، شیخ نجم‌الدین ابوالقاسم جعفربن ابی‌یحیی حسن‌بن سعید هذلی متوفی ٦۷٦ ه.ق. کتاب معروفی است‌که مکرّر چاپ شده‌است . نسخهٔ موجود شامل جزء دوم آنست از نکاح تا آخر را دارد .

آغاز : بسمله کتاب‌النکاح واقسامه ثلثة . القسم‌الاول فی‌النکاح الدائم والنظر فیه یستدعی فصولاً . الاول ...

انجام : والعمل بسنتهم حتی قرنهم‌بالکتاب‌المجیدالذی لایأتیه‌الباطل من بین یدیه .. وان یجعلنا من خلصاء شیعتهم ... الطاهرین .

نسخ ۲۱ سطری ۹/٥×۱۳ س، تحریر رجب ۸٤۰ه.ق. جزء دوم از شماره ۸۷٦ می‌باشد . عناوین شنگرف، نسخه تصحیح ومقابله شده‌است ومکرر آمده : «بلغ قراءة دام‌فیضه» برگ آخر کسرنویسی شده وتاریخ نسخه اصل را نوشته‌اند . نسخه معتبر وقابل اعتنائی می‌باشد . مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج عنابی فرسوده . قطع ۱۲×۱۸ س .

۱۰۳۰

مجموعه :

۱ــ مرآت‌المحققین (عرفان ــ فارسی)

شبیه مرآت‌المحققین شیخ محمود شبستری است . ازبرگ ۱۶ــ۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والعاقبة للمتقین وصلی‌الله علی خیرخلقه‌محمد وآله اجمعین بدان اسعدك‌الله تعالی‌که پیشوایان شفیق ... چنین گفته‌اندکه حضرت سبحانه وتعالی بعضی از آدمیان را ... پس این مختصر مقرر شد دربیان معرفت حق عز وعلا ... واین‌کتاب به‌مرآة‌المحققین موسوم گشت بواسطه آنکه مرآت آئینه را گویند ... مشتمل است برپانزده باب، باب اول درنفس طبیعی ونباتی وحیوانی و انسانی و خدمتکاران او بدانکه نفس طبیعی عبارت ازقوتی است ...

انجام : وانبیاء ورسل ازاین‌جهت مبعوث شده‌اندکه خلایق را آگاه کنند واز اسفل‌السافلین جهل به‌اعلاعلیین دانش رسانند .

۲ــ مکتوب نکاحیه (منشآت ــ فارسی)

درهامش رسالهٔ فوق یادداشتهائی درباره عنصر زمین، مکتوب درخصوص‌انشاء نکاح وقرض نامچه، قطعه‌ای درمناجات با مطلع :

یارب تو درخت عمر ما سست مکن مارا بشراب جاهلان مست مکن ...

۳ــ وقف‌نامه (منشآت ــ فارسی)

دستور پیش‌نویس وقفنامه‌ها است در دوازده برگ .

۴ــ صورت مهریه (منشآت ــ فارسی)

در سه برگ .

آغاز : حمد بیحد منعمی‌را شایسته وثنای بی‌منتها مالك‌الملکی را زیبنده‌است، عزّشأنه وعظم سلطانه‌که دست قدرت‌کامله‌اش افراد بنی‌نوع انسان‌را به‌رشته الفت مرد وزن ...

۵ـ مواعظ (فارسی)

گفتارهای پراکنده‌ای است درنصایح، مواعظ درسه صفحه .

٦ـ کلمات قصار حضرت علی (ع) (اخبار ـ عربی)

کلمات حضرت علی (ع) را باترتیب حروف تهجی ازحرف الف تا یاء درهشت برگ بدون خطبه وخاتمه آورده‌است .

آغاز : من‌کلام فصاحت اعتصام پیش رواصفیاء ... الالف ایمان‌المرء یعرف بنیاته . اخوك من‌واساك فی‌الشدة . اظهار ...

انجام : وکثرت‌الکلام وهیجان‌الحرص وقلة‌الشکر .

۷ـ تجوید منظومه (تجوید وقرائت ـ فارسی)

منظومه‌ای است حدود ٤۲ بیت در ثنایا، حروف حلق، حروف لهویه ... حروف اخفا، حرف مدّ واجب، حرف مدّ سنت درسه برگ .

۸ـ جُنگ (شعر ـ فارسی)

قطعاتی‌است ازجامی، سعدی، عطار، محتشم، وحشی، قصاب، شیخ بهائی، نصرتی، عرفی، فغانی، صائب، قدسی، هلالی، اوحدی، الهی و قطعه‌ای درمدح و منقبت امیرمؤمنان (ع) درسنه ۱۲۹۸ هـ.ق. درنجف اشرف درایام طاعون با مطلع :

المنت‌لله که بکوی تو مقیمم .

این جنگ اشعار درشصت وچهار برگ است .

شکسته نستعلیق مختلف‌السطر ۷ــ۱۰ سطری راسته و چلیپا تحریر ۱۳۰۳ هـ.ق. عنوان قرمز، درپشت صفحهٔ اول تاریخ تولدها مورخ ۱۲۷۳ هـ.ق. تا ۱۳۱۲ هـ.ق. مهر حاج سید سعید را دارد . قطع ۱۱×۱۸ س، کاغذ فرنگی، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی .

۱۰۳۱

خلاصة‌الاذکار و اطمینان‌القلوب **(ادعیه ــ عربی)**

تألیف ملامحسن فیض کاشانی، محمدبن مرتضی، متوفی ۱۰۹۱ هـ.ق. که آن را در ۱۰۳۳ هـ.ق. ساخته است دریك مقدمه و دوازده فصل وخاتمه . مقدمــه در فضیلت ذکر، فصل اول درآنچه متعلق به‌میان طلوع فجر وطلوع آفتاب است . فصل دوم در دعاهای میان طلوع خورشید تا زوال ظهراست . فصل ۳ــ در دعاهای میان زوال تا نیمه‌شب است فصل ٤ــ ادعیه نیمه‌شب تا طلوع آفتاب . فصل ٥ــ در ادعیه وآداب روز جمعه فصل ٦ــ در ادعیه مربوط به‌ازدواج فصل ۷ــ دراحوال فصل ۸ــ در حوادث و بیماریها فصل ۹ــ در نیازها . فصل ۱۰ــ درادعیه ماهها و سالها . فصل۱۱ــ امور مربوط به‌سفر فصل ۱۲ــ امور مربوط به‌اموات و مردگان . خاتمه اشاره به‌چند نکته . این‌کتاب چاپ شده‌است . درآغاز این نسخه چند دعا از صحیفه سجادیه و دعای کمیل واشعار ومطالب گوناگون وفهرست کتاب وشرح حرزحضرت جواد (ع) کل این‌گفتارها در ۲۲ برگ است و درآخر نسخه‌هم دعائی منقول ازمهج الدعوات و دعای سمات و دعای حزب‌البحر و دعای احتجاب و یادداشتهای متفرقه

و قطعه‌ای بخط حاج سیاح در سه‌شنبه ۱۱ ربیع‌الثانی ۱۲۹۷ ه.ق. و یادداشتهای پراکنده و دعای حضرت‌رضا (ع) این مطالب هم درپنجاه برگ است .

آغاز خلاصة‌الاذکار : بسمله ربنا لولاما وجب علینا من قبول امرك لنزهناك عن ذکرنا ...

انجام : نعمتك فی‌جمیع‌المخلوقین فلك‌الحمد علی ذلك یارب‌العالمین و لیکن هذا آخر ما نذکره .. بمحمدوآله صلی‌الله علیه‌وآله ..

نسخ ۱۶ سطری ۷×۱۲/۵ س، بخط عبدالوهاب‌بن‌حاج محمدصادق کاشانی درنیمه رمضان ۱۱۲۳ ه.ق. از روی نسخه‌ای‌که ازنسخه خط مؤلف نگاشته شده بوده، تصحیح و مقابله شده‌است، عنوان‌ونشان‌شنگرف، دعای‌حضرت‌رضا(ع) که درآخر آمده‌است بخط سید معصوم حسینی خادم روضهٔ حضرت‌رضا (ع) و بدستور فاضل بسطامی در ۱۲۸۱ ه.ق. برخی دیگر از یادداشتهای‌متفرقهٔ الحاقی بخط سیدابوالحسن بن محمد رضوی خراسانی مشهدی درشعبان ۱۲۷۸ ه.ق. کاغذ اصفهانی، جلد لایه‌ئی قهوه‌ئی . قطع ۱۱/۵×۱۷/۵ س.

۱۰۳۲

شرح ملخص چغمینی **(ستاره‌شناسی ـ عربی)**

محمودبن محمدبن عمر چغمینی خوارزمی پزشك و ریاضی‌دان معروف قرن هشتم هجری قمری متوفی ۷۴۵ ه.ق. کتاب مختصر و معروفی بنام ـ الملخّص فی الهیئةالبسیطة ـ دریك مقدمه و دومقاله نگاشته است . مقدمه، دراقسام اجسام . مقالهٔ اول دراجرام علوی ومقاله دوم دربسائط سفلیه . عدّه‌ای از دانایان، براین کتاب شروحی نوشته‌اند ازجمله شرح قاضی‌زادهٔ رومی، موسی‌بن محمدبن محمود،

همکار الغ‌بیك گورکانی درکار زیج است‌که این شرح را درسال ۸۱٤ هـ.ق. بنام الغ‌بیك‌بن شاهرخ‌بن امیرتیمور گورکانی‌ساخته است وباو هدیه کرده‌که همین‌نسخهٔ موجود می‌باشد . این شرح مکرّر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعل‌الشمس ضیاءً اوالقمر نوراً و بسط علی‌بساط البسیط ... وبعد فلااقسم بمواقع‌النجوم وانه لقسم ...

انجام : کمالا یخفی علی من‌له دربته فی‌الحساب وهواسرع‌الحاسبین والحمدلله رب‌العالمین .

نسخ و نستعلیق ۲۲ سطری ۸×۱۲/۵ س، تحریر۱۰۱۳ هـ.ق. عنوان ونشان و دوائر نجومی شنگرف، مصحّح، دارای ٦۳گ ۱۳×۱۸ س، نسخه از اول‌کسرنویسی شده‌است، کاغذ دولت‌آبادی، مهر حاج سیدسعید را دارد، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی .

۱۰۳۳

بهجة‌الارواح وفرحة‌الاشباح . جلد اول . **(عقائد ــ فارسی)**

از میرزا محمدعلی نصیرالاسلام . قرن چهاردهم هجری قمری . جُنگی است منبری‌که بهنگام روضه‌خوانی و وعظ بکار می‌رفته ، مطالب درمواعظ و نصایح و احادیث و مرثیه واشعاری ازخود او بصورت جدا . بعضی‌از آنها تحت عنوان ــ بهجة‌الارواح ــ و عده‌ای تحت عنوان ــ فرحة‌الاشباح ــ آمده‌است جلد دوم این‌کتاب واطلاعات بیشتر راجع باین‌کتاب ومؤلف آن بشمارهٔ ۱۱۳۳ رجوع‌فرمائید.

آغاز : بسمله حمدله بعد چنین گوید روسیاه بندهٔ ملك علّام میرزا محمدعلی

الشهیر بنصیرالاسلام ...

انجام : بهمین علامت آن گوسفند نتاج می‌دهد .

نستعلیق شکسته، دوستون ۲۵ سطری، تحریرحدود ۱۳۰۷ شمسی، در اواخر نسخه یادداشت صورت‌حساب نصیرالاسلام با حبیب‌الله بلوریان طبسی مورخ ۲۸ رمضان ۱۳٤٦ ه.ق. الی اول ۱۳۰۷ شمسی، بامهر بادامی شکل ریز او باسجع «بلوریان طبسی» کاغذ کاهی، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی . قطع بیاض ۱۸ × ۲۱ س .

۱۰۳٤

حاشیهٔ معالم **(اصول فقه ــ عربی)**

اصل ازشیخ جمال‌الدین ابی‌منصور حسن‌بن زین‌الدین شهید ثانی، متوفی ۱۰۱۱ ه.ق. وحاشیه از خلیفه سلطان، سید علاءالدین حسین‌بن رفیع‌الدین محمد مرعشی آملی اصفهانی متوفی ۱۰٦٤ ه.ق. که چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله حمدله ... امــا بعد فیقول‌العبدالفقیرالغریق فی‌بحرالعصیان .. الحسین‌المدعو بخلیفه سلطان . قال‌المصنف ره ولاشك ان‌العالم اشرف اقول لایخفی ان هذ . المقدمه فی مرتبةالدعوی ...

انجام : فی احدهما دون‌الآخر یوجب‌الترجیح فما ذکر ساقط .

شکسته نستعلیق زیبای ۲۱ سطری ۱۲ × ٤/٥ س، تحریر ۱۲٤٦ ه.ق. عنوان ونشان قرمز، درآخر نسخه بندی منقول از عـُدةالداعی در دوصفحه وحاشیه آقامحمد باقر برقواعد علامه دریك صفحه . درپشت صفحه اول یادداشت تملك با مهر چهارگوشه باسجع : «لااله‌الاالله‌الملك‌الحق‌المبین

عبدالحسین» کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی . جلدتیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی . قطع ۹/۵×۱۸ س .

۱۰۳۵

مجموعه :

۱– مقتل ابی‌عبدالله‌الحسین (ع) (عربی)

درپشت صفحهٔ اول آمده‌که ازابن نما حلی، شیخ نجم‌الدین جعفربن شیخ نجیب‌الدین محمد متوفی ۶۸۰ هـ.ق. می‌باشد . البته نباید کتاب ــ مشیرالاحزان ــ ابن‌نما باشد . درآغاز، خطبهٔ روز عاشورا در دوصفحه وسپس ثواب گریه‌کردن برامام حسین (ع) درسه صفحه و بعدازآن وقایع آمدن معاویه بشام و شهادت امام‌حسن(ع) ومرگ معاویه و روی‌کارآمدن یزید در دوبرگ‌بطور خلاصه، سپس‌خروج امام‌حسین ازمدینه بسکه واز آنجا بکربلا و شهادت آنحضرت و رفتن اهلبیت آنحضرت بکوفه وشام وبازگشت آنها بمدینه و درآخر هم شرح زیارت امام حسین (ع).را دارد .

آغاز : بسمله خطبهٔ یوم عاشورا الحمدلله‌العظیم‌الواحدالکریم الماجد عاجل الدنیا جنة لاعدائه ... (بعداز دوبرگ) بسمله روی‌الشیوخ المؤیدین‌المتفقهین فی الدین رضی‌الله عنهم اجمعین انه لماصارمعاویةبن صخربن حرب من مدینة دمشق الی قتال امیرالمؤمنین ...

انجام : ایا منافغدت سودا وکانت بهم بیضا لیالینا وههنا منتهی ما اردناه وآخر ما قصدناه ومن وقف ... فهذا رحکم‌الله ایهاالمؤمنین ذکرما جری‌علی الائمةالطاهرین من قتلتهم ... شرح زیارة ابی‌عبدالله فی‌یوم عاشورا روی محمدبن اسماعیل یرفعه عن صالح‌بن عقبه عن ابیه عن ابی‌جعفر (ع) (بعداز سه برگ) فی‌کل خیراد خلت فیه محمدً اوال محمد انّک علی کل شیئ قدیر تم‌الدعاء .

۲ـ خصائص‌الحسینیه (مقتل ـ عربی)

تألیف شیخ جعفربن مولی‌حسین شوشتری ساکن نجف متوفی ۱۳۰۳ هـ.ق. دریك مقدمه وچند عنوان (مقصد) خصائص‌مربوط به‌انتقال نور آنحضرت درعوالم. ولادت و حالات و طفولیت امام‌حسین (ع) ... درآنچه متعلق به‌خاتم‌الانبیاء (ص) است . این‌کتاب درسال ۱۳۰۳ هـ.ق. چاپ شده‌است . شش‌ماه پس‌از فوت مؤلف .

آغاز : بسمله‌الحمدلله وسلام علی عباده‌الذین اصطفی سیّما محمدالمصطفی ... فیقول‌الاحقر ابن‌الحسین جعفرالتستری انه لما اشتعل‌الرأس شیباً ...

انجام : فلنکتف بقولنا محمدبن‌الحسین‌والحسین‌بن محمد (ص) وکفی ذلك عنا ملاحظة‌التعلیقات فی‌الفضائل والابتلاءات فجمیع ابتلاءات‌الحسین (ع) قدوردت علی‌النبی (ص) .

رسالهٔ اول نسخ ۱۷ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س، تحریر جمادی‌الاول ۱۲۹٤ هـ.ق. رسالهٔ دوم نسخ ۱۷ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س، تحریر ۱۳۰۱ هـ.ق. جای عنوانها نانویس ، کاغذ فرنگی، مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد تیماج قهوه‌ئی. قطع ۱۰/۵×۱۸ س .

۱۰۳۶

خلاصهٔ عباسی (لغت ـ ترکی بفارسی)

تألیف ملامحمد خوئی ابن‌عبدالصبور، معروف‌به ـ حکیم قبلی ـ زنده بسال ۱۲۷۲ هـ.ق. طبیب وحکیم‌باشی عباس‌میرزا و محمدشاه و ناصرالدین‌شاه که آن‌را حدود سال ۱۲٤۰ هـ.ق. بدستور عباس‌میرزا ولیعهد فتحعلیشاه قاجار نگاشته است . این‌کتاب، خلاصه ومختصر کتاب ـ سنگلاخ ـ تألیف میرزا مهدیخان منشی

می‌باشد . کتاب خلاصهٔ عباسی شامل قواعد و ضوابط لغت ترکی وصرف ونحو آن است ولغات را بترتیب حروف تهجی، هرحرفی را تحت عنوان ــ کتاب ــ آورده و ازکتاب الف شروع‌می‌شود وبه ــ یاء ــ ختم می‌شود و درخاتمه هم اشعاری از امیر علیشیرنوائی ذکر نموده‌است بهنگام ذکر لغات، نخست مشتقات آن وسپس جوامد را توضیح داده .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعل‌الناس شعوباً وقبائل لتعارفو ... اما بعد چون خاصر ملکوت ...

انجام : دلی باد پالارغه سالغان کیچم سقرلاتُ بارجایا دورغان کیچم .

نسخ ونستعلیق ۱۳ سطری ۷×۱۳/۵ س، بخط بی‌نوا، کربلائی سلطان ابراهیم خلف عوضخان‌بك در ۱۳ ربیع‌الاول ۱۲۹٤ هـ.ق. ساکن یام در سرولایت نیشابور ، عنوان و نشان قرمز، کاغذ فرنگی، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج قهوه‌ئی قطع : ۱۱/۵×۱۸ س .

۱۰۳۷

شکیات نماز = شکوك نماز = احکام . . . **(فقه ــ فارسی)**

تألیف مجلسی دوم، محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق. دریك مقدمه وپنج فصل وخاتمه . مقدمه دربیان اصطلاحی چندکه دراین رساله دانستن آنها ضروراست . اول دربیان خلل عمدی . فصل دوم دراحکام سهو . فصل سیم در احکام شك . فصل چهارم درمتفرقات احکام شك وسهو . فصل پنجم دربیان احکام سجدهٔ سهو . خاتمه درعلاج کثرت شك وسهو . مجلسی این رساله را در دهم ماه

ذی‌قعدهٔ ۱۰۸۵ هـ.ق. درمشهد مقدس رضوی ساخته است .

آغاز : بسمله الحمدلله‌الذی جعل‌العبادة وسیلة لنیل‌السعادة فی‌الآخرة ... اما بعد چنین گوید خاك راه سالکان مسالك شرع مبین ...

انجام : درسایر احوال از شرّ او محفوظ دارد بمحمدوآله‌الطاهرین . باینجا ختم شد ... وصلی‌الله علی محمدوآله‌المقدسین .

نسخ زیبای ۱۰ سطری ۶/۵×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان‌شنگرف، دارای‌یك سرلوح در زمینهٔ طلا ولاجورد، گل وبوته‌اندازی شده‌است، چهارصفحهٔ‌اول میان سطور طلا‌اندازی دندان موشی، جدول وکمند صفحات طلا ومشکی . دارای ٦٤گ، ۱۱/۵×۱۷/۵ س، کاغذ ترمه، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج عنابی .

۱۰۳۸

مجموعه :

۱- ارجوزة فی‌الطب **(پزشکی - عربی)**

منسوب به‌ابن‌سینا، حسین‌بن عبدالله متوفی ٤۲۸ هـ.ق. منظومه‌ای است در ۱٤۵ بیت در دفع سموم . ازبرگ ۵-۱ .

آغاز : ابداء باسم‌الله فی نظم‌الحسن اذکرماجربت فی طول‌الزمن ...

انجام : وغفرالله لنا وقد عفی عناوعن آبائنا وقد کفی .

۲- ارجوزة فی‌الطب **(پزشکی - عربی)**

منظومه‌ای است در ۱٦ بیت‌منسوب به‌ابن‌سینا، که متضمن توصیهٔ حکیم به‌کسری انوشیروان است . برگ ٦ .

آغاز : توق اذا اطعمت ادخال مطعم علی مطعم من قبل فعل الهواضم ...
انجام : ولیس علی النفوس اشد بأساً من ادخال الطعام علی الطعام

۳ـ الهندباء = رساله فی الهندباء (پزشکی ـ عربی)

تألیف ابن‌سینا، دربیان خواص کاسنی، این کتاب درقسطنطنیه توسط سهیل انور بچاپ رسیده‌است ازبرگ ۱۰ـ۷ وازبرگ ۲۷ـ۱۱ نانویس است .

آغاز : بسمله سئل الشیخ ابوعلی الحسین بن عبدالله بن سینا ان یملی کلاماً فی علة امر، باستعمال ماءالهند باء غیر مغسول فاخذ ...

انجام: وبان معنی الکلام النبوی الخارج کثیرمنه مخرج الامثال المضربة والرموز الواقعة وبالله العون والتوفیق وهوحسبنا ونعم المعین والله اعلم بالصوب والیه المرجع والمآب تمت .

٤ـ تجوید = رسالة فی التجوید (تجوید وقرائت ـ عربی)

ناشناخته . رساله موجزی است درسه برگ ۱۳۰ـ۱۲۸ برگ ۱۳۱ نانویس .

آغاز : بسمله الحمدلله رب العالمین والصلوة والسلام علی محمدوآله امّابعد فهذه مسائل یتعلّق بالتجوید، فی الاظهار اعلم ان النون الساکنة اذا لقیت حروف الحلق...

انجام : واعلم ان القواعد التی فی هذه المسائل انما هی علی روایة حفص من روایة عاصم علی طریق عُبیْد ...

٥ـ زبدة المقال فی نظم الافعال = الفیه (فقه ـ عربی)

سرودهٔ حبیب‌الله ارجوزهٔ لطیفی است درهزار بیت درافعال و واجبات نماز شامل هشت منهج وخاتمه منهج ۱ـ درنیت ۲ـ تکبیرة الاحرام ۳ـ قیام ٤ـ قرائت

۵ــ رکوع ٦ــ سجود ۷ــ شهادت ۸ــ سلام . خاتمه مبطلات نماز . از برگ ۱٦۲ــ۱۳۲ برگ ۱٦۳ نانویس است .

آغاز :

بسمله یقول راجی رحمةالاله وجوده السامی حبیب‌الله ...
بعد فهذا زبدةالمقال منظومة فی‌مبحث‌الافعال...

انجام :

فالحمدلله علی‌التمام من الف ابیات لدی‌الکلام
نظمته فی غایةالعجاله فالسهو یعفی عنه لامحاله
ثم سلام الله بالتوالی علی رسول‌الله ذی‌المعالی

٦ــ نامه‌های خواجه رحمةالله افندی وپاسخ آنها = مکاتیب . . .

(کلام وعقائد ــ فارسی)

سید عبدالله اکبرآبادی گردآورندهٔ نامه‌های خواجه رحمت‌الله افندی که نویسنده کتاب ــ ازالةالاوهام ــ است به‌پاپاس فندر فرانسوی‌که مؤلف کتاب ــ میزان‌الحق ــ می‌باشد هست وجواب آنها . موجودی نسخه، هشت‌نامه است‌که اولین آنها جمادی‌الاولی ۱۷۲۰ هـ.ق. نگاشته شده و هشتمین آنها ۹ رجب ۱۲۷۰ هـ.ق. می‌باشد و ذیل هرنامه‌ای پاسخ آنست ازتاریخ ۲۳ مارس ۱۸۵۳ مسیحی تا ۷ نیسان ۱۸۵٤ مسیحی . سید عبدالله اکبرآبادی در روزهای مباحثه میان آن‌دوحاضر بوده و تقریرات آنهارا ضبط کرده وبه سه حصه تقسیم نموده ۱ــ مکتوب میان خواجه رحمةالله افندی با پاپاس فندر ۲ــ رد تثلیث مسیحیت ۳ــ اثبات رسالت خاتم پیامبران حضرت محمد (ص) ازبرگ ۱۷۷ــ۱٦٤ برگ ۱۷۸ نانویس .

آغاز: بسمله حق سبحانه وتقدس ذات پاك حضرت اورا حمد وثناست ... امّا بعد این خاکسار بیمقدار سید عبدالله اکبرآبادی بخدمت ...

انجام موجود : از ارکان دولت با اهالی شهر پانصدوشصد نفس از اسلامیان و فرسیان ومجوس .

۷ـ قطعه‌ای درموعظه (شعر ـ فارسی)

حدود ۱۳ بیت است ازسعدی با مطلع : خرما نتوان خورد ازاین خارکه کشتیم ... برگ ۱۷۹ .

۸ـ گفتاری عرفانی (فارسی)

نسخه‌ای است بدون‌آغاز، شامل داستان حضرت موسی(ع) وحضرت‌خضر(ع) واشاره بآیهٔ ـ وکان تحته‌کنز ـ این مقالت را ازخط مولا قطب‌الدین شیرازی‌که بخط تاج‌الدین‌محمدبن‌عبدالکریم شهرستانی‌بوده‌است‌نقل‌کرده. ازبرگ۱۸۲ـ۱۸۰.

آغاز موجود: گوهریست‌که هرگز نبگردد وآنچه شرّ مطاق‌است هم‌گوهری است‌که بنگرد وآنچه خیر وشر باضافه است ...

انجام : یکی گنج تأویل یکی گنج تنزیل یکی کنج ایستاده یکی کنج روان . هما امامان قاما اوقعداوص ...

رساله اول و دوم نسخ ۱۵ سطری ۵/۵×۱۱/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۴ هـ.ق. رساله سوم نسخ ۱۵ سطری ۶×۱۱/۵ س، تحریر جمادی‌الاولی ۱۲۸۴ هـ.ق. رساله چهارم نسخ ۱۲ سطری ۶/۵×۱۲ س، بخط محمدبن ابوالقاسم سوزنی ازمحال درجزین بروجرد در ۱۲۹۹ هـ.ق. رساله پنجم نسخ ۱۷سطری

۶/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۴ . رساله ششم شکسته نستعلیق ۱۶ و۱۴ سطری ۷/۵×۱۲/۵ س، ناقص‌الآخر تحریر سدهٔ ۱۳ و۱۴ هـ. رسالهٔ هفتم بخط شکسته نستعلیق بطور چلیپا سدهٔ ۱۴ هـ. و رساله هشتم نستعلیق ۱۳ سطری ۷×۱۳ س، تحریر سلخ ذی‌قعده ۱۳۰۱ هـ.ق. عناوین این مجموعه قرمز، دارای ۱۸۲گ ۱۱×۱۸ س، کاغذ فرنگی، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج عنابی .

۱۰۳۹

مجموعه :

۱ــ جام گیتی‌نما (حکمت ــ فارسی)

منسوب به‌قاضی میبدی، میرحسین‌بن معین‌الدین متوفی ۹۱۱ هـ.ق. دربعضی از نسخه‌ها، این‌کتاب به‌غیاث‌الدین منصور دشتکی متوفی ۹۴۸ هـ.ق. و دربرخی به‌خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. نسبت داده شده‌است . درمقصد ۱۵ کتاب حاضرآمده : «و درتحفهٔ شاهی اثبات افلاك ذکر شده‌است واین مختصرسعهٔ بیان آن ندارد» . اگر مراد ازاین جمله، اشاره به‌اثر دیگر مؤلف باشد ممکن‌است نویسنده این‌کتاب، قطب‌الدین محمودبن مسعود شیرازی متوفی ۷۱۰ هـ.ق. باشد؟ چه او کتابی دارد بنام : «التحفه‌الشاهیه فی‌الهیئه» .

درهرحال این‌کتاب درحکمت است وشامل یك فاتحه وسی مقصد ویك خاتمه می‌باشد . فاتحه، دراقسام موجودات، مقصد اول در واجب‌الوجود ۲ــ علم‌حصولی و حضوری ۳ــ علم‌الهی ۴ــ فعل حق‌تعالی ۵ــ صدور موجودات ۶ــ عقل ۷ــ نفس ناطقه ۸ــ هیولی ۹ــ جسم ۱۰ــ فلك‌الافلاك ۱۱ــ فلك آفتاب ۱۲ــ فلك زهره و مریخ و مشتری ۱۳ــ فلك قمر ... مقصد ۲۰ــ عناصر چهارگانه ۲۶ــ نفس نباتی

۲۹ــ قوای انسانی ۳۰ــ عرض و مقولات نه‌گانهٔ آن . خاتمه درتوجیه عقیدهٔ حکما درخصوص قدم عالم وامتناع خرق والتیام و ... ازبرگ ۱۱ــ۱ .

آغاز موجود : حامی ارباب هـدایت ماحی اسباب غوایت مفتاح کنوز ... فاتحه موجود ...

انجام : بمزید استحکام و رسوخ موصوف گردد و بدرجه یقین برسد انشاءالله تعالی اللّهم ارناالحق حقا و ارزقنا اتباعه و ارناالباطل باطلا و ارزقنا اجتنابه بحق نبینا محمد سیدالاولین والآخرین وآله‌الطیبین الطاهرین .

۲ــ بندی منقول ازشرح اشارات (حکمت ــ عربی)

گفتاری است دربارهٔ قوای نفس ناطقه منقول ازشرح اشارات خواجه در دو صفحه برگ ۱۲ و۱۳ .

۳ــ تفسیر آیه : فروح و ریحان و جنت‌النعیم (عرفان ــ عربی)

گفتاری است عرفانی دریك برگ (۱٤) بطور چلیپا .

آغاز : قوله تعالی : فروح و ریحان .. بفتح اوله‌الراحة والاستراحه ...

٤ــ بندی منقول ازشرح قانون (پزشکی ــ عربی)

مقالی است دریك صفحه برگ ۱۵ پ دربارهٔ مولود .

۵ــ الزوراء (حکمت ــ عربی)

تألیف جلال‌الدین محمدبن اسعد صدیقی دوانی متوفی ۹۰۸ هـ.ق. رسالـهٔ موجزی است شامل مباحث‌الهیّات‌که میان حکمت بحثی وحکمت ذوقی جمع‌نموده

است . مؤلف، این کتاب را درشب پنجشنبه ۱۸ جمادی‌الثانی ۸۷۲ هـ.ق. ساخته است . این رساله باشرحش چاپ شده‌است . ازبرگ ۲۰ــ۱۵ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله لذاته لولیه بذاته والصلوة منه علی مرتبته‌الجامعة لجمیع صفاته اما بعد فهذه نبذة من‌الحقایق بل زبدة من‌الدقایق ...

انجام : فی‌صوالح دعواتك والصلوة والسلام علی‌القدیسین خصوصاً علی‌سیدنا محمد سیدالکل فی‌الکل وآله واصحابه اجمعین .

٦ــ شرح‌الزوراء (حکمت ــ عربی)

از جلال‌الدین محمدبن اسعد صدیقی دوانی متوفی ۹۰۸ هـ.ق. این شرح هم از ماتن است تحت عنوان ــ قوله ــ دراثبات واجب تعالی بطریق‌مشّاء واشراق. از برگ ۳۲ــ۲۱ .

آغاز : بسمله امّا بعدالحمد لولیه والصلوة علی نبیّه فانی لمافرغت من‌تهذیب الرسالةالموسومة بالزوراءالمشتملة علی‌زبدة من‌الحقایق... ان‌اکتب علیها حواشی...

انجام : ویکافی مزید فضله وکرمه والصلوة والسلام علی سیدنا محمدوآله .

۷ــ مقالی عرفانی (عربی)

تألیف عبدالغفار . گفتاری است‌کوتاه دریك صفحه وشش سطر بدون آغاز، در زمینه معنی ــ عینین ــ «عینان لم یکتبها قلم» . برگ ۳۳ .

۸ــ بیان مراتب نور = رساله در . . . (عرفان ــ فارسی)

مقالی است درپنج برگ . برگ ۳٦ و۳۵ و۳٤ .

آغاز : بدان ایدك‌الله تعالی وایاناکه اصحاب بحث ونظر ازبرای بیان‌مراتب...

انجام : وکفر هیچیك لازم نیاید .

۹ــ تشریح‌الافلاك **(ستاره‌شناسی ــ عربی)**

تألیف شیخ بهائی، محمدبن حسین متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. دریك مقدمه و پنج فصل وخاتمه . مقدمه دربیان عالم جسمانی . فصل اول دردوائر بزرگ وکوچك ۲ــ درصور افلاك هفتگانه سیاره ۳ــ درحرکات فلك نهم ٤ــ آنچه مربوط به‌زمین و اختلاف اوضاع آنست ٥ــ درصبح و شفق . خاتمه دراستخراج خط نصف‌النهار و ست قبله توسط دایرهٔ هندیه . ازبرگ ٤٨ــ٣٦ .

آغاز : بسمله ربنا ما خلقت هــذا باطلاً سبحانك فقنا عــذاب‌النار ... وبعد فیقول‌الفقیر ...

انجام : خط ست‌القبلة وهی الی خلاف جهةالظل .

این مجموعه بخط نسخ ۱۷ سطری ٦/٥×۱۳/٥ س، بخط محمد شفیع‌بن محمدابراهیم نجات در ۱۱۲۸ هـ.ق. در آخر نسخه سه برگ یادداشتهای پراکنده، رساله‌ها تصحیح و مقابلــه شده است . عنــوان ونشان شنگــرف، دارای ٥۱گ ۱۱/٥×۱۸ س، لبهٔ اوراق وصالی‌شده ، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج عنابی .

۱۰٤۰

دیوان رستم‌الحکما = فرهنگ‌نامه **(شعر ــ فارسی)**

سرودهٔ سیدمحمدهاشم موسوی صفوی زنده بسال ۱۲٤۹ هـ.ق. که گویا از خاندان صفویه بوده‌است ومتخلص به ــ آصف ــ که آنرا درسال ۱۲۰۰ هجری

ساخته ودرسال ۱۲۱۲ هـ.ق. منظم نموده ودیباچه‌ای منثور ومعنون بنام فتحعلی‌شاه صفوی قاجار برآن نگاشته است وخاتمه‌ای به‌نثرکه حدود ۱۲۰۰ بیت دارد شامل قصیده وغزل ـ عناوین اشعار بدین شرح می‌باشد : پس‌از دیباچه وسرآغاز، درنعت ختم‌الانبیاء ، درمدح خلفای راشدین وائمه معصومین . درمناجات حضرت قاضی‌الحاجات، درستایش خاقان صاحبقران عصر . دربیان خوابی‌که دیده ، دربیان احکام وقایعی‌که در زمان دولت مهدی (ع) وقوع می‌یابد . دربیان تأسف‌خوردن برفقدان ارباب علم وحکمت . درتوصیف سخن حکمت‌آمیز و فخریه‌گوید .. دربیان‌آفرینش عقل اول . دربیان حسن صفات عقل وعاقل . دستوری‌نامه میمنت علامهٔ ملوك ... در بیان تمثیل قابلیت‌خود وناچار هم‌صحبت نااهلان شدن از تأثیر فلکی . دربیان اظهار فضل‌ربانی برغم‌حسودان‌بدخواه.دربیان تفاخر بدوستی‌نمودن . دربیان‌عشق‌ورزیدن که فن طبیعی‌خوداست . دربیان توصیف عشق حقیقی ... دربیان تمثیل آنکه وضع شیئی درغیرموضع ظلمست ... تأویل آیهٔ مبارکهٔ نورکه مصدر علم لدّنی .. دربیان توصیف شراب روحانی، دربیان منع‌نمودن عوام ازحکمت ربّانی . درباب اشاره اهل تحقیق بجانب کیمیا ... دربیان توصیف صبر ... (قسمتی ازکتاب اختصاص‌به‌پند و اندرز دارد) .. درمناجات حضرت قاضی الحاجات .

آغاز دیباچه : هوالفیاض‌الکریم قطعه چند رستم‌الحکما باقتضای حکمت در سال هزارودویست هجری عرض نموده ...

آغاز دیوان :

بسمله بنام خدا اول کارها کـه آسان کند جمله دشوارها

انجام دیوان :

زهی آصف آن‌مرد باهوش ورای بملك وشرف نامور کدخدای ...

که بافرّخی‌باد پیوسته‌جفت بتاریخ این نظم (تاریخ =۱۲۱۱) گفت

انجام خاتمه : سررشته این داستانها درسال هزارودویست ودو بیرون خواهد آمد دیگرالعلم عندالله ...

من‌کلام رستم‌الحکما ایده‌الله تعالی :

بلّغنی الهی بلقاءالمهدی نوّر لمحاتی ببهاءالمهدی

ثبت قدمّی سبل طاعاتك اظهر شرفی تحت‌لواء مهدی

نستعلیق ۸ سطری ۶×۱۳ س؛ تحریر ربیع‌الاول ۱۲۰۵ هـ.ق. در زمان حیات شاعر نگاشته شده، عناوین قرمز، کاغذ فرنگی، مهرحاج‌سید سعیدرا دارد. قطع ۱۱×۱۷/۵ س؛ جلد سرخ عطف وگوشه پارچه.

۱۰۴۱

شرح قصیدهٔ برده = شرح‌البرده **(ادب – فارسی)**

شرف‌الدین ابی‌عبدالله محمدبن سعید دولاصی بوصیری متوفی ۶۹۴ هـ.ق. قصیدهٔ میمیه‌ای در ۱۶۲ بیت سروده است بدین شرح : دوازده بیت مطلع آنست وشانزده بیت در ذکر نفس وهوای آنست وسی بیت درمدح قرآن و سیزده بیت در معراج رسول‌الله (ص) وبیست ودوبیت درجهاد آن حضرت وچهارده بیت دراستغفار ونه بیت درمناجات . و آنرا بنام ــ الکواکب‌الدریة فی مدح خیرالبریة ــ موسوم داشته واختصاراً باو ــ قصیدهٔ برده ــ گویند . این قصیده با مطلع :

أمِن تذکـر جیران بذی سلم مزجت دمعاجری من مقلة بـدم

شروع می‌شود. براین قصیده شروح بسیاری نگاشته شده‌است ازجمله :

شرف‌الدین علی‌بن شیخ جامی یزدی معمائی متوفی ۸۳۰ یا ۸۵۸ هـ.ق. این قصیده را بفارسی شرح کرده‌است وبنام سلطان محمد بهادرساخته تحت عنـوان مفردات، ترکیب وحاصل‌الفحوی، و درآغاز برابر نسخهٔ ماهفده ــ تنبیه ــ آورده که گویا برگ ششم‌آن کسراست و ممکن‌است یکی دوتنبیه دراین برگ بوده‌باشد؟ صاحب ذریعه در ج ۱٤ ص٦ ، این شرح را به‌امیر عبدالوهاب‌بن طاهربن علی‌بن‌داود حسینی استرآبادی متوفی ۸۸۳ هـ.ق. نسبت داده‌است‌که گویا سهوی باشد.

آغاز : بسمله حمدله دانای توانا تبارك وتعالی‌که مقبولی‌از ناظـمان دُرر اوصاف‌حبیب واجب‌الترهیب ... چون قصد کرده شدکه شرحی فارسی قلمی گردد آنرا هم درمبادی‌قیام بآن‌مراد ... غیاث‌الحق والدنیا والدین سلطان‌محمد بهادر.... مثال متحتم‌الامتثال ... ورود یافت ...

انجام : و دربعضی ازواج واهل‌بیت نیز وارد شده بحمدالله تعالی درمواضعی که خامه به‌ثبت آن استسعاد یافته فائز گشته بتوفیق اقتداء وذلك فضل‌الله یؤتیه من یشاء تم بعون‌الله وحسن توفیقه.

نستعلیق ۱۵ سطری ۸×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۰ هـ.ق. درپشت صفحهٔ اول وآخر نسخه یادداشت تملك : شاه قاسم‌بن محمد مؤمن تونی‌بامهر بیضی‌شکل اوباسجع : یا «قاسم‌الارزاق» ونیز تملك محمد صالح‌بن محمد مؤمن تونی، اشعار و عناوین شنگرف، کاغذ دولت‌آبادی کمی آب دیده، مهر حاج سیدسعید را دارد. قطع ۱۲/۵×۱۸ س، جلد تیماج عنابی ضربی‌دار.

۱۰۴۲

خلاصة‌الاقوال فی معرفة احوال‌الرجال (رجال ــ عربی)

تألیف علامه حلی، حسن‌بن یوسف‌بن مطهر حلی متوفی ۷۲۶ هـ.ق. که آن‌را در ۲۳ ربیع‌الآخر ۶۹۳ هـ.ق. ساخته است در دوقسم ویك‌خاتمه . قسم اول در راویان مورد اعتماد، قسم‌دوم، راویانی‌که مورد وثوق نیستند . این‌کتاب بسال ۱۳۱۱ هـ.ق. درتهران چاپ شده‌است .

آغاز موجود : الباب‌الرابع ایوب ثلثة رجال . ایوب‌بن نوح‌بن دراج ...

انجام : مذکور فی‌کتابنا الکبیر من ارادة وقف علیه هناك والحمدلله وحده وصلی‌الله علی خیر خلقه‌المصفین من‌الدنس .تمت .

نستعلیق ۱۵ سطری ۶×۱۱ س، بخط محمدرضابن تاج‌الدین حسن نخعی درمشهد رضوی تحریر ۹۷۸ هـ.ق. ناقص‌الاول، عناوین شنگرف، کاغذ سمرقندی، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد، جلد تیماج عنابی ضربی‌دار . عطف ولبه وصالی‌شده . قطع ۱۲×۱۸ س .

۱۰۴۳

حاشیة‌التوضیح فی حل غوامض‌التنقیح = حاشیة‌التوضیح فی شرح‌التنقیح (اصول فقه ــ عربی)

صدرالشریعه عبیدالله‌بن مسعود محبوبی بخاری حنفی متوفی ۷۴۷ هـ.ق. کتاب جامعی دراصول فقه در دوقسم نگاشت : در ادلهٔ شرعیه اربعه، کتاب وسنت، اجماع وقیاس ۲ــ درسایرمباحث وآن‌را بنام ــ تنقیح‌الاصول ــ موسوم داشت. چون این

کتاب‌را نگاشت، عده‌ای از شاگردانش آن‌را استنساخ کرده ومنتشر ساختند و درآن اشکالاتی دیده شد لذا خود مؤلف دوباره کتاب خویش‌را شرح نمود وبنام ــ التوضیح فی‌حل غوامض‌التنقیح ــ نامید، و براین شرح، حواشی وتعلیقاتی‌نوشته شده است ازجمله حاشیهٔ موجود است‌که چون اول آن ناقص‌است،قطع پیدا نشدکه محشی کیست، امّا گمان می‌رودکه ازآنِ مولی حسن‌بن محمدشاه فناری متوفی ۸۸۶ هـ.ق. باشد ؟ شارح، این گزارشِ خویش‌را به‌سلطان سلیم‌خان‌بن سلطان بایزید خان‌بن سلطان محمدخان هدیه کرده‌است. شرحی است مزجی و دارای فوائد بسیار.

آغاز موجود : و یلخص مقاصده و مبانیه فصدعت بصریح‌الحق حیث یحجج فیه‌الشارح فاصاحت .. ثم جعلته تحفة لحضرة سلطان‌الاعظم ... سلطان (سلیمان) ؟ شاه‌بن سلطان سلیم‌خان‌بن .. اصول‌الفقه‌ای هذا اصول‌الفقه لما اراد تعریفها باعتبارالمعنی الاضافی ...

انجام : ویجب‌الضمان بوجودالعصمةای یجب علی من اکره غیره علی اتلاف مال‌المسلم ضمان ما اتلف لان‌المال معصوم حقا لصاحبه فلایسقط بحال والله اعلم فرغت من تألیف‌الکتاب و تسویده بعون‌الله وحسن توفیقه تم‌الکتاب و ربنا محمود وله‌المکارم والعلی والجود ثم‌الصلاة علی‌النبی محمد ما اخضر ریحان و اوراق‌عود.

نسخ و نستعلیق ۲۱ سطری ۶/۵×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. نشان متن‌شنگرف، برگ اول کسراست. معلق‌بحواشی با امضاء «منه سلمه، منه رحمه‌الله‌التنقیح، التوضیح» مهرحاج سیدسعید را دارد. جلد تیماج قهوه‌ئی. قطع۱۲/۵×۱۸/۵س.

۱۰۴۴

سعادت‌نامه **(عرفان ــ فارسی)**

تألیف سلطان محمدبن حیدر محمد گنابادی نعمت‌اللهی معروف به‌حاج ملا سلطانعلیشاه مقتول بسال ۱۳۲۷ هـ.ق. دراخلاق‌عرفانی وبیان علم ولواحق آن‌که‌بیان ایمان وایقان است شامل یك مقدمه و دوازده فصل وخاتمه . مقدمه دربیان حقیقت انسان ومراتب آن . فصل اول دربیان فضیلت‌علم واقسام آن. فصل دوم دربیان‌فوائد علوم واینکه کدام‌یك راجع بآخرت ویا دنیاست . فصل ۳ــ دربیان علمی‌که راجع است‌بآخرت ٤ــ در وجوب طلب علم ٥ــ دربیان تقارن و تلازم علم وعمل ٦ــ در بیان‌محفوظ‌بودن علم واینکه او میراث انبیاء است ۷ــ دربیان وجوب این علم بر مردم ۸ــ دربیان وجوب طلب علم ازصاحبان علم ومذمت طلب از غیراهل علم ۹ــ در وجوب ایتمام بامام حق منصوب من‌الله لهدایةالخلق ۱۰ــ دربیان مناقب‌امام ۱۱ــ دربیان آداب رسیدن بخدمت علماء اعلام ومشایخ عظام و آداب حضور وغیاب ۱۲ــ درسبب اختلاف اخیار . خاتمه دربیان طریقه شیعیان علی‌بن ابیطالب (ع) . این‌کتاب درتهران بسال ۱۳۰۸ هـ.ق. چاپ سنگی شده‌است .

آغاز : بسمله حمد وسپاس بیرون ازحد وقیاس بی‌چند وچونی را سزا است که ساحت توحیدش را حد ...

انجام : وتأکید بلیغ درتحریص وترغیب براین طریقه مینموده‌اند هذا آخرما اوردنا ایراده امیدکه ناظر بدیدهٔ انصاف نظر فرماید وحجاب لجاج و تعصّب را از روی دیده بردارد والحمدلله اولاً و آخراً وصلی ..

شکسته نستعلیق ۱۶ سطری ۶/۵×۱۳ س، بخط بهمن علی ۱۲۹۴ هـ.ق. در زمان حیات مؤلف، درآخر نسخه قطعه‌ای درسی ویك بیت ازکاتب نسخه بهمن‌علی در وصف ملاسلطان‌علی‌شاه . عنوان ونشان قرمز، کاغذ فرنگی، جلد تیماج لایه‌ئی سبز، مهرحاج‌سید سعید را دارد . قطع ۱۱/۵×۱۷/۵ س .

۱۰۴۵

بحارالانوار. ج۸ **(اخبار ــ عربی)**

تألیف مجلسی دوم، محمدباقربن‌محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق. این مجلدشامل فتن پس‌از رحلت رسول خدا (ص)، فدك، خطبه حضرت زهرا ... و جنگهای جمل وصفین و نهروان و... می‌باشد تا شرح بعضی‌ا زاشعار منسوب بحضرت علی (ع) .

آغاز : بسمله باب نزول‌الآیات فی‌امر فدك وقصصه و جوامع‌الاحتجاج فیه ...

انجام موجود : بیان‌الکری‌النعاس والسّری‌بالضم‌السیربالليل والمثل‌المعروف

نسخ ۱۷ سطری ۷×۱۳/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق.
نسخه‌را کاتب بآخر نرسانده است، عناوین‌قرمز، کاغذ فستقی، قطع ۱۱×۱۸ س، جلد تیماج لایه‌ئی مشکی .

۱۰۴۶

حاشیهٔ حاشیهٔ شرح شمسیه = حاشیهٔ حاشیهٔ تحریرالقواعدالمنطقیة فی شرح‌الشمسیه **(منطق ــ عربی)**

کتاب شمسیه تألیف نجم‌الدین عمر قزوینی معروف به‌دبیران کاتبی متوفی۶۷۵ هـ.ق. می‌باشدکه شاگرد خواجه نصیرالدین طوسی بوده‌است . قطب‌الدین رازی ، محمدبن محمد متوفی ۷۶۶ هـ.ق. آن‌را شرح نموده وبنام ــ تحریرالقواعدالمنطقیة

فی شرح‌الشمسیة ــ موسوم داشته است و اختصاراً بآن ــ شرح شمسیه ــ گویند. میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱۶ هـ.ق. براین شرح حاشیه‌ای دارد و قره‌داود شاگرد میرسید شریف برحاشیهٔ استادش حواشی نگاشته است‌که نسخه حاضرمی‌باشد. مطالب تحت عنوان ــ فان قلت .. قلت ــ آمده‌است .

آغاز موجود : فقال وامّا المقدمة ففی کذاوکذا وامّا المقالات فثلاث‌اولیهما فی‌کذا وثانیها فی‌کذا و ثالثها فی‌کذاتم ... فان قلت ما ذکرته من‌الوجهین ... قلت لما وجب‌الحکیم ...

انجام : فهو لایلائم‌المقام ویمکن ان یقال اشار رحمه‌الله الی‌الجواب والایراد بقوله فالاولی الحمدلله‌القدیم‌علی‌التمام و لرسوله الکریم افضل‌السلام .

نستعلیق. ۲۰ سطری ۵/۵×۱۲/۵ س، تحریر ربیع‌الثانی ۱۰۳۸ هـ.ق. ناقص‌الاول، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج لایه‌ئی عنابی، قطع ۱۱×۱۸ س.

۱۰۴۷

شرح کافیه = شرح گیپائی **(نحو ــ عربی)**

اصل از جمال‌الدین ابی‌عمر وعثمان‌بن عمر معروف به‌ابن‌حاجب نحوی متوفی ۶۴۶ هـ.ق. وشرح از میرسید شریف جرجانی، علی‌بن محمد متوفی ۸۱۶ هـ.ق. شرحی است مزجی و مشهور به شرح گیپائی . گیپا به‌زبان فارسی بمعنی : کلّه‌پز است و در وجه تسمیهٔ این شرح باین نام چنین‌آمده که میرسید شریف در اوائل جوانی‌که درمدرسه تدریس می‌نموده، پسر کلّه‌پزی را درس می‌داده و پدرش هر روز نهار استادِ پسرش را می‌فرستاده وسید این شرح را برای او نگاشته لذابشرح

گیپائی مشهور شده‌است .

آغاز : بسمله‌الکلمة لفظ وضع لمعنی مفرد . کلمه درلغت یك سخن‌است و در اصطلاح نحاةلفظی است‌که نهاده شده‌باشد ازبرای معنی که مفرد است ...

انجام : و بعداز اونشایدکه لازم آید آنکه اعراب فعل جاری برحرف شودکه کلمه دیگراست حقیقة . تمت .

نستعلیق ۱۷–۱۲ سطری ۸×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۱ ه.ق. نسخه از اول وآخر کسرنویسی شده وتاریخ کسرنویسی رمضان ۱۲۵٤ ه.ق. عناوین شنگرف، کاغذ اصفهانی، جلدتیماج قهوه‌ئی، قطع : ۱۲×۱۸ س .

۱۰٤۸

معانی‌الاخبار. ج۲ **(اخبار – عربی)**

تألیف شیخ صدوق، ابی‌جعفر محمدبن علی‌بن‌الحسین‌بن موسی‌بن بابویه قمی متوفی ۳۸۱ ه.ق. ازجمله کتب معتبرهٔ احادیث امامیه‌است شامل معانی اخباروکلمات قرآنی و احادیث مرویه از خاندان عصمت و طهارت در دوجزء و ٤۲٦ باب که مکرّر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله باب معنی‌الغایات . حدثنا محمدبن‌الحسن‌بن احمدبن‌الولید قال حدثنا محمدبن‌الحسن‌الصفار عن ایوب‌بن نوح ...

انجام : فلانسمیهم بالایمان بعد ذلك‌الفعل والله اعلم .

نسخ پست ۱۹ سطری ۸×۱۳/٥ س، بخط امیربیك‌ولد ملك محمد فهناجی در ۱۰٦٥ ه.ق. عنوان ونشان قرمز، نسخه از اول کسرنویسی شده، برخی اوراق وصالی‌شده . جلدتیماج عنابی لایه‌ئی فرسوده ، قطع ۱۱/٥×۱۸ س .

۱۰۴۹

مجموعه :

۱ــ صفیحةالاسطرلابیه = الصحیفة . . . **(ستاره‌شناسی ــ عربی)**

تألیف شیخ بهائی، محمدبن عزالدین حسین‌بن عبدالصمد حارثی عاملی متوفی ۱۰۳۱ هـ.ق. رسالهٔ کم‌حجم و پرفایده است وشامل اعمال واصول اسطرلاب‌که آن‌را به‌اشارهٔ دوستی نگاشته ومطالب تحت عنوان ــ اشاره ــ آمده‌است . این‌کتاب‌چاپ شده‌است . ازبرگ ۸ــ۱ .

۲ــ بندی منقول ازکتاب ــ المناقب ــ **(اخبار ــ عربی)**

قسمتهائی از جزء ششم وسوم و ... کتاب‌المناقب درمعجزات امام‌حسن (ع) است درهامش برگ ۹ ببعد .

۳ــ الدرةالمنظومة **(فقه ــ عربی)**

سرودهٔ سید بحرالعلوم، سید محمد مهدی‌بن سید مرتضی بروجردی نجفی متوفی ۱۲۱۲ هـ.ق. منظومهٔ فقهی‌است ازطهارت تا آخر نماز طواف‌که درتهران بسال ۱۲۹۶ هـ.ق. چاپ شده‌است. نسخهٔ موجود ازآغاز وانجام کم‌است. ازبرگ۱۵ــ۹.

آغاز موجود :

والاعتبار بالوجود حیث حل لابخصوص‌الحال فی‌وقت‌العمل...

انجام موجود :

والریح لاتزیل شیئاً من قذر الا مع‌الشمس و للشمس‌الاثر

۴ــ بندی منقول از مناقب آل ابی‌طالب **(اخبار ــ عربی)**

قسمتی دیگری هست‌که در روی برگ ۱۵ وتمام برگ ۱۶ وپشت برگ ۱۷

روایاتی در فضایل امامان شیعه آمده‌است .

٥ــ عجاله = اصول‌الخمسه (کلام ــ عربی)

تألیف آخوند ملانظرعلی‌بن ملامحسن (محمد محسن) جیلانی زنده بسال ۱۱۹۳ هـ.ق. که آن‌را بخاطر فرزندش آقا میرزا رفیع دریك مقدمه وپنج مقال‌نگاشته است . مقدمه درحدوث عالم . مقال اول دراثبات صانع وصفات او . مقال دوم در افعال وعدل الهی . مقال سوم درنبوت . مقال چهارم درامامت . مقال پنجم درمعاد جسمانی . ازبرگ ۲٦ــ۱۷ .

درکتابخانهٔ دانشکدهٔ الهیات مشهدکتابی بنام ــ تحفه = مسئله‌العلم ــ بعربی تألیف همین مؤلف هست‌که باهمین خط ملانظرعلی می‌باشد تحت شماره ۱٤٥۰ . درفهرست مرکزی دانشگاه تهران ج۱، ۳٤۱۲ شرح‌العوامل‌السائه ازهمین مؤلف وجود دارد درفهرست ملی ج ۱۱ ص ۲۲۲ شرح عوامل جرجانی از ملانظرعلی‌بن محسن گیلانی آمده، صاحب ذریعه ج ۱۳ ص ۱۸۹ شرح حدیث ان‌الله خلق آدم علی صورته را ازهمین مؤلف دانسته . درفهرست مجلس ج ٥ ص ٤٦۱ خلاصه مبدأ و معاد ملاصدرا ازملانظرعلی گیلانی آمده . درهرحال رسالهٔ عجاله، رساله موجز و مفیدی است‌که درجای جای آن طریقه خویش‌را مؤلف دراثبات مطالب مندرجه‌بیان می‌دارد وحکمت را با ذوق‌التأله درآمیخته است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی حسن جماله واحسن کماله والصلوة علی محمدرسوله وآله بعد رسالة عجاله فی‌الاصول‌الخمسة علی‌الاجمال کتبتها لبعض اخواننا‌الطالبین للکمال ذی‌الحسب‌المنیع والنسب‌الرفیع قرةالعین و نورالعینین آقا میرزا رفیع

رفعه‌الله فی‌الدارین ...

انجام : لقوله شفاعتی لاهل‌الکبائر من امتی وبالشفاعة نختم الکلام راجیاً ان یشفعنی یوم‌القیامة وهذا آخرالمرام حامداً ... سیما من‌کتبته لتعلیمه وهوذوالجاه العالی والشأن المتعالی قرّة العین آقا میرزا رفیع‌رفعه‌الله عن‌الوهم واعطاه الفهم والحمدلله تمت .

۶ــ مقالیدالقصود ومواریدالعقود (فقه ــ فارسی)

تألیف سید بهاءالدین محمدبن محمدباقر حسینی نائینی اصفهانی (مختاری سبزواری) از اعیان علما وارکان فقها واکابر متکلمین وحکما و محدثین بوده وتا سال ۱۱۳۰ هـ.ق. درقید حیات بوده‌است . این‌کتاب درشرح صیغ عقود وایقاعات و احکام آنها است، مطالب تحت عنوان فصل ذکرشده ازبرگ ۴۳ــ۲۶ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله شارع شوارع‌العقود و واضع‌روادع‌العهود ... اما بعد فهذه مقالة و جیزة و رسالة عزیزه و شجرة اصیله ... فصل بدان ایدک‌الله بالهدایة والتوفیق و سقاک‌من رحیق‌التحقیق که کلام قولی است مفید فایدهٔ تامّه ...

انجام : وقبول قبلت یا قبلت‌التزویج لنفسی یالموکّلی . تم فصل‌النکاح ویتلوه فصل‌المکاتبه ففصل‌السبق والرمایه ثم‌الرهن الی‌آخر فصوله من‌کتاب‌مقالیدالقصود...

۷ــ آداب‌المناظره (منطق ــ عربی)

منظومه‌ای است در ۴۴ بیت درآداب مناظره و تعریف آن و وظایف مثبت و ... سرودهٔ سیدمحمدتقی قزوینی . برگ ۴۳ و۴۴ و۴۵ پ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی تحیّرا فی فضله‌المناظرون‌الکبرا ...

انجام : صل‌علی بحر جوامع‌الکلم و آلـه خیرالانام والامـم .

۸ـ نظم زبدةالاصول (اصول فقه ـ عربی)

اصل ازشیخ بهائی محمدبن حسین‌بن عبدالصمد حارثی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. و ناظم این منظومه امیرقوام‌الدین محمدبن محمدمهدی حسنی سیفی قزوینی‌که آنرا درسال ۱۱۰٤ هـ.ق. سروده‌است در ۱۰۰۱ بیت بعدداسماءالله تعالی دراصفهان، از آغاز تا آخر مبحث تراجیح . ازبرگ۷۷ـ٤٥ . برگ۷۸ و۷۹ صورت اسامی‌شاگردان محمدکاظم‌بن محمدصادق‌که عدد آنها ۱۲۲ تن می‌باشند .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌العلی العالی ذی‌النور والبهاء والافضال ...

وان منهـا زبدة الاصول، رسالة تظفـر بالـوصول ...

انجام : وحمّدالله مصلـیاً علـی ختم‌الـرسالـة والـه‌العلی

۹ـ الموجز (صرف ـ عربی)

منظومه‌ای است در ۲٦٦ بیت درعلم صرف . ازبرگ ۹۷ـ۷۹ .

آغاز : بسمله احمد ربّاً صرف‌الریاحا اشکرمَن قدفلق‌الاصباحا ...

سمّیتها بالموجـزاللـطیف حاویة مقاصدالتصریف ...

انجام : مصلّیاً علی‌الرسول التام والـه ساداتنـاالاعـلام .

۱۰ـ الشریفیه (منطق ـ عربی)

سرودهٔ سید جعفربن ابی‌اسحاق موسوی دارابی کشفی ساکن بروجرد متوفی

۱۲۶۷ هـ.ق. در ده باب وخاتمه ، ذیل هرباب چند قانون . که آنرا در ۱۲۱۱ هـ.ق. ساخته است ازبرگ ۱۱۳ــ۹۸ .

آغاز :

بسمله بسم الاله فتح کل الالسنه والحمدلله جمیع الازمنة ...

منه الی تصنیفها دعیت فبالشریفة قد سمیتُ ...

انجام :

والختم فی الف مضی من هجره والمأتین ثم احدی عشره

۱۱ــ مقدمهٔ جزری = المقدمةالجزریه = المنظومةالجزریه

(تجوید وقرائت ــ عربی)

سرودهٔ شیخ شمس‌الدین محمدبن محمد جزری شافعی متوفی ۸۳۳ هـ.ق. منظومه‌ای است در ۱۰۹ بیت‌که مکرر چاپ شده‌است . ازبرگ ۱۱۷ــ۱۱۴ .

آغاز :

بسمله یقول راجی عفو رب سامع محمدبن الجزری الشافعی ...

انجام :

ثم الصلوة بعد والسلام علی النبی المصطفی خیرالبشر

۱۲ــ تجوید **(فارسی)**

تألیف ملاابوالحسن قاری زنده بسال ۱۲۲۸ هـ.ق. شامل باب‌المخارج ، باب‌الصفات، باب‌الراء ولام جلاله، باب‌المدّ والقصر، باب‌الادغام، باب‌النون ساکنه وتنوین . باب وقف‌ها، باب هاءکنایه باب استعاذه، باب بسمله، خاتمه دربیان وقف. ازبرگ ۱۴۷ــ۱۱۸ و درخاتمه برگهای ۱۴۷ــ۱۴۸ و ۱۴۹ جدول مخارج حروف .

آغاز : بسمله حمدله اما بعد بدانکه این مختصری است درمعرفت بعضی از قواعد ضروریه تجویدیه چون بعضی اخوان دینی را بجهت کثرت مشاغل ممکن نبود تحصیل ...

انجام : و وقفه وسین هم قیاس سکته است والله‌اعلم . تم .

رساله اول نستعلیق ۷×۱۲/۵ س، بخط محمدکاظم در ۲۱ شعبان ۱۲۲۸ هـ.ق. رساله دوم نستعلیق مختلف‌السطر تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. رساله سوم نسخ ۱۵ سطری ۷×۱۱/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. رساله چهارم وپنج وشش و هفت بخط همان‌کاتب رساله اول محمدکاظم‌بن محمدصادق‌بن محمد رضابن محمدصادق در۱۲۲۸ هـ.ق. رساله هشت نسخ ۸سطری ۶/۵×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. و رساله ۹ و ۱۰ و ۱۱ بخط محمدکاظم فوق‌الذکر . عنوانها قرمز، رساله آخر مقرو کلاً دارای ۱٤۹گ ۱۱×۱۸ س، کاغذ فستقی وشکری ، جلد سرخ عطف وگوشه پارچه .

۱۰۵۰

تبصرةالعوام فی معرفة مقالات‌الانام (ادیان ومذاهب ــ فارسی)

منسوب به‌ابن مرتضی، صفی‌الدین ابوتراب مرتضی‌بن داعی‌بن قاسم‌حسنی رازی متوفی ۵۸۵ هـ.ق. دربیان مقالات وگفتارها و آراء وعقاید ادیان وفرق ملل شامل ۲۶ باب‌که از نمونه‌های عالی نثر سدهٔ ششم هجری قمری می‌باشد . نسخهٔ موجود ازباب دوم در ذکر مقالات مجوس‌را تاآخر دارد . این‌کتاب مکرّر چاپ شده‌است .

آغاز : با وی شریکند و درهزارسال اول زحل شریك وی باشد ... باب دویم در ...

انجام : وآنکه گوید بیك‌بار واقع نشود مذهب روافض دارند والله‌اعلم بالصواب .

نسخ ۱۵ سطری ۹×۱۲/۵ س، تحریر ۱۱۰۰ هـ.ق. عنوان شنگرف‌ناقص‌الاول، کاغذ فرنگی، جلد تیماج خرمائی‌ضربی‌دار. قطع ۱۳×۱۸ س .

۱۰۵۱

حاشیهٔ الفرائد = حاشیه‌الرسائل ؟ **(اصول فقه ـ عربی)**

تعلیقاتی است بریکی ازمتون اصولی‌که درپشت صفحه اول آمده : حاشیه و تقریرات هروی، گویا از مرحوم آخوند خراسانی، ملامحمدکاظم‌بن ملاحسین‌هروی طوسی متوفی ۱۳۲۹ هـ.ق. باشد برکتاب فرائدالاصول معروف به‌رسائل ، تألیف مرحوم شیخ مرتضی انصاری متوفی ۱۲۸۱ هـ.ق. نسخه موجود ازمقصد سوم در ادلهٔ شرعیه است .

آغاز : بسمله، قوله قدالمقصد الثالث الی قوله واعلم ان‌المقصود آه اقول الکلام هنا فی‌امور ثلثةالاول فی‌تفسیرالحکمین‌الظاهری والواقعی و رفع‌المنافاة بینهما وبیان‌الوجه الباعث علی‌الالتزام بالحکمین فنقول ...

انجام : و ربما استدل علیه بعموم‌التعلیل المستفاد من قوله (ع) فان‌المجمع علیه لاریب فیه وفی‌الکل نظر والله‌العالم .

شکسته نستعلیق ۱۹ سطری ۶×۱۴ س، تحریر ۱۴ صفر ۱۳۱۵ هـ.ق. مالك نسخه کاتب نسخه بوده‌است، چون کاتب

پولی نداشته است که این کتاب را خریداری کند ویا بدیگری اجرت بدهد که آنرا بنویسند لذا خود آنرا نوشته است برای خویش، درصفحه دوم و درمیان مهر بیضی‌شکل هست باسجع «عبده‌الراجی‌الحسین‌بن‌علی» کاغذ فرنگی، جلد تیماج عنابی، قطع: ۱۱×۱۸ س.

۱۰۵۲

حاشیهٔ شرح مواقف ؟ **(کلام ــ عربی)**

نسخه‌ای است بدون آغاز وبخوبی معلوم نگردید چیست ؟ و درهیچ جای کتاب نشانی ازاسم اصلی ونام مؤلف او دیده نشد. از تورقی‌که اجمالاً صورت گرفت بنظر آمد، حاشیهٔ خطیب‌زادهٔ رومی متوفی ۹۰۱ هـ.ق. برشرح میرسیدشریف جرجانی، علی‌بن محمد متوفی ۸۱۶ هـ.ق. بر ــ المواقف ــ تألیف قاضی عضدالدین ایجی، عبدالرحمان‌بن احمد متوفی ۷۵۶ هـ.ق. باشد ؟ چون درمواضع متعددی از کتابهای شارح نقل‌کرده وگوید: قد صرّح‌الشارح فی‌حاشیة شرح حکمة‌العین. قال‌الشارح فی‌حاشیة شرح‌المطالع. اعلم ان‌الشارح صرّح فی‌حاشیة شرح‌الطوالع. ان‌الشارح قد حقق فی‌حاشیة شرح‌التجرید. ان‌الشارح صرح فی‌حاشیة‌المطالع. از این قرائن وشواهد دیگر معلوم می‌شودکه شارح، میرسید شریف فوق‌الذکراست. درمواردی‌دیگر ازکتاب‌آمده: سیذکرالمصنف فی‌الموقف‌الخامس. سیذکرها المصنف مرة اخری فی‌الموقف‌الثالث. الموقف‌الخامس فی‌اثبات‌الواجب. ازاین شواهدهم معلوم می‌گردد که‌اصل کتاب، کتاب مواقف تألیف ایجی می‌باشد. و چون انجام این‌نسخه برابراست با انجام نسخه شماره ۱۱۷ رضوی، احتمال می‌رود که حاشیه از خطیب‌زادهٔ رومی باشد درهرحال حاشیه‌ای است تحقیقی تحت عنوان

ــ قوله ــ وشامل تمام مباحث امور عامه وبخشی از اعراض .

آغاز موجود : معدومات و قداخرجت بقوله لامعدومة لایقال‌الصفات التی هی غیر موجوده ..قوله‌الصفات‌النفسیه فی‌تعریف‌الصفه‌النفسیة اختلاف قال بعضهم مالایصح توهم ارتفاعه مع‌بقاءالذات وقال‌الجبائی واصحابه ...

انجام : قوله جوهر قائم بذاته ... ماقبل ان کون‌الشیئی واجب‌الوجود ینافی کونه جوهراً اوالجوهر .

نستعلیق ۲۳سطری ۷/۵×۱۴س، تحریر ۱۰۸۹ هـ.ق.
ناقص‌الاول، عنوان قوله شنگرف، نسخه آب‌دیده‌است وخطوط برخی اوراق محو گردیده‌است ، کاغذ دولت‌آبادی، جلد مقوا با روکش مشمع آبی عطف وگوشه پارچه قهوه‌ئی، قطع : ۱۲/۵×۱۸ س .

۱۰۵۳

موجزالقانون **(پزشکی ــ عربی)**

شیخ‌الرئیس‌ابی‌علی‌حسین‌بن عبدالله معروف به‌ابن‌سینا متوفی ۴۲۸ هـ.ق. کتاب معتبری درپزشکی نگاشته است بنام ــ القانون ــ ، این‌کتاب را ابن‌نفیس، علی‌بن‌الحزم قرشی، (بفتح قاف وسکون راء نام شهری است در ماوراءالنهر) علاءالدین دمشقی طبیب متوفی ۶۸۷ هـ.ق. خلاصه نموده‌است وبنام موجزالقانون، موسوم می‌باشدکه همین نسخه موجود است، وتنها درهند، هفت مرتبه چاپ شده است، شامل چهارفن ۱ــ درقواعد جزئی طب یعنی قوانین علمی وعملی آن بطور کلی ۲ــ در ادویه واغذیهٔ مفرده ومرکبه ۳ــ درامراض مختصه به‌هرعضو خاص و علامات وعلل و معالجات‌آنها ۴ــ دربیماری‌هائی‌که خاص‌عضوی نیست و دراسباب

ونشانها و معالجه آنها ازطریق دارو و غذا .

آغاز : بسمله قال‌الشیخ الامام‌العالم الحبرالکامل ... ابوالحسن علاءالدین علی‌بن ابی‌الحزم‌القرشی‌المتطبب‌ره قدرتبت هذاالکتاب علی‌الاربعة فنون‌الفن‌الاول فی‌قواعد جزئی‌الطب ...

انجام : وکان تدبیرهم واحداً و استعملوا دوآء جالینوس و غیره من‌العلاج المذکورة تمت .

نستعلیق شیرین ۱۲ سطری ٥×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۱ ه.ق. نسخه کسرنویسی شده وتحریر آن ربیع‌الاول ۱۲٥۸ ه.ق. عنوان ونشان شنگرف، کاغذ هندی آب‌دیده ، معلق بحواشی، جلد تیماج مشکی، قطع ۱۱×۱۸ س .

۱۰٥٤

نخبه **(فقه ــ فارسی)**

تألیف حاج محمد ابراهیم‌بن محمدحسن کرباسی = کلباسی متوفی ۱۲٦۲ ه.ق. رسالهٔ عملیه است مشتمل برطهارت و صلوة و زکوة و خمس و روزه‌که چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله حمدوثنای بی‌حد واحصاء مخصوص بارگاه کبریائیست ... و بعد چنین گوید احق ..

انجام : واحوط علاوه‌نمودن قصراست برآن ولیکن هذا آخرالکلام فیما ارد.

نسخ خوش ۱٥ سطری ٥/٥×۱۱/٥ س، بخط آقائی اصفهانی ابن رجبعلی در ربیع‌الاول ۱۲٤۰ ه.ق. عنوان ونشان شنگرف معلق بحواشی، شیخ محمدباقر، حاجی ملاحسینعلی

تویسرکانی اعلی‌الله مقامه، حاجی سیدحسین ترك، میرزامد ظله‌العالی، حاجی سیداسدالله مدالله تعالی ظله‌العالی . کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی، قطع ۱۰/۵×۱۸ س .

۱۰۵۵

جُنگ **(شعر – فارسی)**

شامل قطعاتی ازسنائی، عطار، سعدی، شبستری و ...

آغاز : مکن درجسم وجان منزل که این دون است وآن والا ...

انجام :

کشور دل تا دگر آبادکی خواهد شدن گر لگدکوب سپاه غم مراتب دیدمی

شکسته نستعلیق ۱۵ سطری ۶/۵×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۴ ه.ق. کاغذ فستقی وسفید، جلد تیماج لایه‌ئی عنابی، قطع ۱۱/۵×۱۸ س .

۱۰۵۶

حاشیهٔ شرح تجریدالعقائد **(کلام – عربی)**

تحقیقاتی است از شمس‌الدین محمدبن احمد خفری متوفی ۹۵۷ ه.ق. برشرح علاءالدین‌علی قوشچی متوفی ۸۷۹ ه.ق. برتجریدالعقائد خواجه‌نصیرالدین‌طوسی متوفی ۶۷۲ ه.ق. درآخر نسخه قطعه‌ای ازکتابی درکلام هست درشش برگ که اول وآخرآن کسراست و به‌حاشیه کلامی می‌ماند .

آغاز : بسمله خیر مبادی‌الکلام مازین بحمدالله خالق‌الانام فنحمده مصلیا علی مسّهد قواعدالاسلام محمدوآله ... فیقول احوج خلق‌الله الیه محمدبن احمدالخفری

هذه تعليقات اتفقت منی علی‌الشرح‌الجدید للتجرید مشتملة فاي دقایق متبصر بها طالبوا التدبرجعلناالله تعالی من‌اهل‌التوفیق والتأیید ( ) ای‌آله واصحابه‌الذین هم موصوفون بزیادة الکرم‌علی من عداهم. قال‌الشارح فی‌الحاشیة قیل لم یرد به معنیا بل‌ما ...

انجام: فلایکون‌واجب‌الوجود بذاته الااذاکان بسبب ماصاراکان‌واجب‌الوجود بذاته واجب‌الوجود بغیره والسلام.

شکسته نستعلیق ۲٦-۲۱ سطری ٦×۱۲ س، تحریر ذیحجه ۱۰٤۱ هـ.ق. جای عنوانها نانویس، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج لایه‌ئی عنابی، قطع ۱۰/۵×۱۸ س.

۱۰۵۷

مجموعه :

۱- فوائدی در ادعیه وخواص آنها . پشت صفحه اول

۲- قطعه‌ای منسوب به‌ابن‌سینا که درآن دستور پزشکی داده‌است با مطلع : تَوَف إذا استطعت إدخال مطعم ... این قطعه درهفت بیت است . در روی برگ نخستین است و چهاربیت درهمین صفحه منسوب به‌یحیی‌بن معاذ .

۳- احکام رؤیا (علوم غریبه - فارسی)

جدول معرفت احکام رؤیا است دریك صفحه . پشت برگ ۲ .

٤- خواص اسماءالحسنی (ادعیه - فارسی)

درسه صفحه برگ ۲ و۳ و٤ .

٥ــ معمای کتاب قانون بوعلی (معمیات ــ عربی)

ازشیخ بهائی، محمدبن حسین متوفی ۱۰۳۱ ه.ق. برگ ۷ــ٤ توضیحات متن درهامش است .

آغاز : بسمله یقول‌اقل‌الانام... إن لی حبیباً جالینوسی‌ٔالمشرب بقراطی‌المطلب مسیحی‌الانفاس ...

انجام : مقادیرالنبض و مرکباته‌الشانیات . تمت .

٦ــ دربیان دانستن طبع بروج (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

قطعه‌ای است در ۱۱ سطر .

۷ــ اختیارات منظوم (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

قطعه‌ای است بدون خطبه وخاتمه در ٤۱ بیت . برگ ۹ و۸ .

آغاز : برفلك برج منقلب چاراست اندرین باب حکم بسیاراست

انجام : شاد درپانزده است سعد اجل در ده و دوفرح رسد بزحل

۸ــ محرم‌نامه (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

ناشناخته . گفتاری است گویا درهفت باب باشدکه موجودی نسخه شش باب آنست . باب اول اگر محرم روز یکشنبه باشد باب دوم دوشنبه باب سوم سه‌شنبه باب ششم اگر محرم روز جمعه باشد ... برگ ۹ و ۱۰ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والعاقبه للمتقین اما بعد بدانکه این رساله مشتمل است برمحرّم‌نامه ومشتمل بچند باب . باب اول اگر محرّم روز یکشنبه باشد سالی بود بانعمت فراخ و قحطی وتنگی نباشد وغلّه ...

انجام موجود : وغلّه فراوان باشد و رنجوری باشد ومرض ومرگ مفاجات درکوفه باشد .

۹ـ بحران **(پزشکی ـ فارسی)**

گفتاری است درییماری از آغاز تا شدت و رفع آن . ازبرگ ۱۵ـ۱۰ .

آغاز : بسمله معرفت بحران و بحران لفظ یونانی است بمعنی غلبه خصمی‌بر خصمی و دراصطلاح اطباء عبارت استازکوشیدن طبیعت باعلت وبدان سبب دربدن تغیر عظیم ظاهر شود ... وباید دانستکه تغیر حال بیمار بهشت نوع است ...

انجام : کهدراین هنگام اماله او بی‌فایده است بسکون حرکتها . تمت .

این مجموعه بخط نستعلیق ۲۰ سطری ۷/۵×۱٤ س؛ تحریر سدهٔ ۱٤ هـ.ق. عنوانها قرمز، کلاً دارای ۱۵ گ ۱۱/۵×۱۸ س، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۱۰۵۸

حاشیة الفوائد = حاشیه الرسائل **(اصول فقه ـ عربی)**

تعلیقاتی است از مرحوم آخوند خراسانی، ملامحمدکاظم‌بن ملاحسین هروی طوسی متوفی ۱۳۹۲ هـ.ق. برکتاب فرائدالاصول معروف‌به ـ رسائل ـ تألیف مرحوم شیخ مرتضی انصاری متوفی ۱۲۸۱ هـ.ق. شامل :

۱ـ حجّیت ظن = حواشی ازمرحوم آخوند برمبحث حجیت ظن‌که آن‌را در شب چهارشنبه چهارم جمادی‌الثانی ۱۲۹۹ هـ.ق. ساخته است . ازبرگ ٤۸ـ۱ .

آغاز : بسمله حمدله وبعد فیقول‌العبدالاثیم‌المفتقر الی عفوربه‌العاصم محمد کاظم‌بن‌الحسین‌الطوسی ان بینا اراجع ... قوله واعلم ان التکلف اذا التفت الی

حکم شرعی الخ اقول الظاهر ان المراد منه لیس خصوص من بلغ درجة ...

انجام : قوله والعمل به علی هذا القول قد سبق هنا الاشکال والنظر فی حرمته من جهة صرف مخالفته للقاعدة ... فلا یفید الکلام فی المقام وعلیك بالمراجعة ...

۲ــ حاشیه فرائد = حجیت ظن . ازبرگ ۱۱٤ــ٤۹ برگ ۱۱٦ و ۱۱۵ نانویس است .

آغاز : بسمله حمدله وبعد فهذه وجیزة لطیفة مشتملة علی نکات شریفة ... قوله قده المکلف الملتفت آه اقول الظاهر ان المراد من المکلف هذا انما هو من کان بصلح لان یحکم علیه بالاحکام ...

انجام : الی بسط کلام وزیادة تتبع فی کلمات الاعلام لا یسعه المجال ولا یساعده الحال والحمدلله ..

۳ــ حاشیهٔ فرائد = تعلیقه آخوند براستصحاب ازکتاب فرائدالاصول شیخ انصاری می‌باشد .

ازبرگ ۱٦٤ــ۱۱۷ که این حاشیه را آخوند درششم محرم ۱۲۹٤ ه.ق. ساخته است .

آغاز : بسمله حمدله وبعد فیقول العبدالاثیم الی ربه العاصم ... قوله واسدها واخضرها ابقاء ماکان اه اقول ولعل المناسبته بینه والمعنی اللغوی هی المشابهة کانه ...

انجام : لان ایجاب النقض بالیقین ولا فی تحریمه بالشك فافهم، هذا آخر ما اردنا ایراده فی هذه التعلیقة ولیه الحمد اولاً وآخراً وباطناً و ظاهراً واسئله التوفیق علی التعلیق علی مسئلة البرائة من هذا الکتاب بحق محمد وآله الاطهار الاطیاب ص.

٤ــ حاشیهٔ فرائد = تعلیقه آخوند برمبحث تعادل وتراجیح ازکتاب فرائد

الاصول شیخ انصاری .

ازبرگ ۱۹۰ــ۱٦٥ که آنرا مرحوم آخوند درعشر آخر ذی‌حجه ۱۲۹٤ه.ق. ساخته است .

آغاز : بسمله حمدله قوله قده خاتمة فی‌التعادل والتراجیح آه . اقول عقدها وان کان لبیان حال‌الدلیلین‌المتعارضین ومعرفة احکامها کما لایخفی ولذا جعل التعارض بنفسه موضوعاً ...

انجام : الی التسلیم لکل ما یحتمل ان یکون حکما واقعیاً فتأمل هذا آخرما اردنا ایراده ..

این مجموعه بخط نستعلیق ۱۷ سطری ٦/٥×۱۲ س، بخط سیدحسن‌بن ابی‌طالب حسنی‌حسینی درسال ۱۳۰۰ ه.ق. عنوان ونشان قرمز، دارای ۱۹۰گ ۱۱×۱۷/٥ س، کاغذفرنگی آهار مهره‌یی، جلد تیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار .

۱۰٥۹

مجموعه :

۱ــ شرح اوراد عصریه (عرفان ــ فارسی)

از صدرالدین محمدبن ابی‌الصفابن یونس حسینی . شامل ترجمه وشرح اوراد کوچکی و ادعیهٔ پس‌ازآن وتفسیر سورهٔ حمد وآیةالکرسی و سورهٔ نباء که درآن ازتفسیر تیسیر نسفی، شمس‌الدین حلوانی، خواجه شمس‌الدین محمد درجی قدس سرّه و خواجه محمدعلی حکیم ترمذی، و خواجه محمد پارسا قدس‌سره ومولانا یعقوب چرخی و ... یاد کرده‌است . ازبرگ ٤۷ــ۱ .

آغاز : بسمله حمد وسپاس بی‌حد وقیاس مرمعبودی راکه ناسکان صوامع

ملکوت وساکنان مجامع افلاك ... اما بعد می‌گوید بندهٔ نفس وشیطان را درمقام بی‌روی آرزومند اتبـاع سلسلهٔ سنّیه کبروی سالك بادیـهٔ پریشانی ... بعضی‌از درویشان و برادران طریقت ازاین کمینهٔ بی‌بضاعت التماس نموده می‌فرمودندکه او اوراد عصّریهٔ متبرکه راکه درین سلسلهٔ شریفهٔ همدانیه ملتزم‌اند ومشتمل است بر آیات کثیرالبرکات و اذکار و ادعیهٔ مبارکه مأثوره اگر شرحی‌کرده شود ...

انجام : والذائقین و بگردان مارا از چشیده‌گان شراباً طهوراً شرابی‌پاکیزه .

۲– نقدالنصوص فی شرح نقش‌الفصوص (عرفان – فارسی)

ابن‌عربی، محیی‌الدین محمدبن علی اندلسی متوفی ۶۳۸ هـ.ق. درنتیجهٔخوابی که دید، پرنفوذترین اثر خودرا بسال ۶۲۷ هـ.ق. پدید آورد بنام ــ فصوص‌الحکم وخصوص‌الکلم ــ که درآن مباحث اصلی تصوف را بصورت علمی درآورده است واز نفیس‌ترین کتب عرفانی درسی بشمار می‌رود ابن‌عربی این‌کتاب را گزین‌نموده است ورساله‌ای ازآن بیرون‌آورده بنام ــنقش‌الفصوص_ . این‌کتاب‌نقش‌الفصوص را عبدالرحمان جامی متوفی ۸۹۸ هـ.ق. درسال ۸۶۳ هـ.ق. شرح نموده‌است وبنام ــ نقدالنصوص فی‌شرح نقش‌الفصوص_ موسوم داشته است‌که همین نسخه‌موجود می‌باشد ومکرّر چاپ شده‌است .

نسخهٔ حاضر آغاز و انجامش افتاده وهفت_ فص ــبیشتر ندارد. بدین‌شرح:

دربرگ سوم این نسخه ــ فص حکمة نفثیة فی‌کلمة شیثیة ــ دربرگ ۱۱ــ فص حکمة سبوحیة فی‌کلمة نوحیه . دربرگ ۱۷ــ فص حکـمة قدوسیة فی‌کلمة ادریسیة . ازبرگ ۲۱ــ فص حکمة مهیمیة فی‌کلمة ابراهیمیه . دربرگ ۳۰ ــ فص

حکمة علیة فی‌کلمة اسماعیلیه . دربرگ ۳۳ــ فص‌الحکمة احدیة فی‌کلمة هودیه بدانکه احدیت را سه‌مرتبه است ... دربرگ ۳۵ فص‌حکمة روحیة فی‌کلمة یعقوبیة . الظاهران‌الروح مفتوح‌الراء .

این رساله ازبرگ ۸۲ــ٤۸ می‌باشد .

آغاز موجود : وآن دم‌که فتد بحال خویشم نظری درهر دوجهان نباشد ازمن بتری ... (دربرگ ۳) فص حکمة نفثیة فی‌کلمة شیثیه لماسبق ذکر معنی‌الفص والحکمة والکلمة لم یبق‌مایجب‌التنبیه علیه فی‌ترجمة کل فص .

انجام موجود : ثم لایجدوا فی‌انفسهم حرجا مماقضیت ویسلموا تسلیماً ومن طلب منه امرکاینا من‌کان .

رسالهٔ اول نسخ خوش ۱۳ سطری۷×۱۲/۵ س؛ تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف و رساله دوم نسخ ۱۹ سطری ۷×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. نشان شنگرف، معلق بحواشی منقول از اصطلاحات صوفیه کمال‌الدین عبدالرزاق کاشی وشرح فصوص شیخ شرف‌الدین داود قیصری وتاج ــ المصادر وتأویلات‌ومفتاح‌الغیب‌وحواشی‌باامضاء ــ منه‌سلمه‌الله ــ کلاً دارای ۸۲گ ۱۳×۱۸ س، کاغذ هندی، جلد کالینگور آبی رنگ عطف وگوشه پارچه .

۱۰٦۰

مجموعه :

۱ــ حاشیهٔ شرح تجرید **(کلام ــ عربی)**

تنها دوبرگ از آغاز حاشیهٔ شرح تجرید ملاجلال دوانی متوفی ۹۰۸ هـ.ق. برشرح جدید ملاعلی قوشچی متوفی ۸۷۹ هـ.ق. برتجریدالعقائد خواجه‌نصیرالدین

طوسی می‌باشد .

آغاز : بسمله قوله فی‌الحاشیة قیل لم یرد به‌معنیا اقول مراده بالزیادة بوجه‌ما و ذلك لیس معنی ثالثا کماظنه‌بل هوجار فی‌المعنیین .

۲ـ حاشیة شرح‌الهدایة‌الحکمة (حکمت ـ عربی)

حواشی است ازامیرنظام‌الدین‌عبدالحی‌بن عبدالوهاب‌حسینی اشرفی‌گرگانی هروی استرآبادی زنده بسال ۹۵۹ هـ.ق.، برشرح میبدی، امیرحسین‌بن معین‌الدین حسینی متوفی۹۰۹ هـ.ق. برهدایة‌الحکمه تألیف اثیرالدین‌مفضل‌بن عمرابهری‌متوفی حدود ۷۰۰ هـ.ق. ازبرگ سوم این‌مجموعه شروع می‌شود .

آغاز موجود : للوجودالعینی امکن کونها موضوعات لمسائل‌الحکمة ولا حاجة الی جعلها ... قوله قیل اعرض عن‌الحکمة الریاضیه ...

انجام: اواللاحق مع‌ان ذلك‌باطل‌کما علم من‌کلام‌الشارح بماذکره فی‌الموضعین هذا آخرما وجد من هذه‌الحاشیة .

۳ـ حاشیة شرح تجرید (کلام ـ عربی)

نسخه‌ای است بدون آغاز وانجام و اوراق هم آشفته صحافی شده‌است. چنین می‌نمایدکه حاشیه‌ای است برشرح قوشچی برتجرید خواجه .

نخستین عنوان موجود دربرگ ۲ : قوله وتحدید هما بالثابت‌العین قدصرح ابن‌المطهرالحلی فی‌شرحه لهذا الکتاب‌بان هذا التعریف لبعض‌المتکلمین واقول‌کانه لمن یری ...

۴ـ حاشیة حکمت ؟ (حکمت ـ عربی)

حاشیه‌ای است بریکی‌ازمتون‌فلسفی‌جمله‌ای‌از عنوانها که درهامش آمده :

بحث زیادةالوجود، بیان معنی‌التشکیك ... بحث خواص‌الواجب ... تحقیق معنی الحصل ... اثبات وجود ذهنی . اوراق این رساله هم پراکنده صحافی شده‌است .

انجام : وقد یمنع‌کون ثبوت شیئی فرعاً لثبوت‌المثبت‌لـه والحق الاستلزام فلایقس وتفصیل‌الکلام موکول الی حواشی شرح‌التجرید .

این مجموعه بخط نستعلیق ۲۱ سطری ۷/٥×۱۱/٥س، تحریر سدهٔ ۱۰ هـق. عنوان شنگرف، کاغذ سمرقندی قطع ۱۲/٥×۱۷/٥ س، جلد تیماج مشکی لایه‌ای .

۱۰٦۱

الشهابیة فی‌اللطائف‌الطبیته = الرساله . . . **(پزشکی ـ فارسی)**

نسخه از اول وآخر ناقص‌است ومؤلف آن شناخته نشد .

درپنج مقاله وخاتمه . مقاله اول دربیان اسباب ستهٔ ضروریه وتعدیل آن در یك مقدمه ودوباب . که نسخهٔ موجود همین اندازه بیشتر ندارد ومقاله دوم تاآخر آن کـراست گرچه فصل‌بندی آن، آشفته است لکن ازحیث محتوا قابـل اعتنا می‌باشد ونثری محکم دارد .

آغاز موجود : توشیح وتزیین وتوقیر وتبجیل عند لمحات‌الّنواظر فیها و رغبات‌الخواطر بها باسم ولقب مخدومی لازال فی‌السجدوالدوله ... وآنرا الرسالة الشهابیة ... نام نهاد ... باب اول دربیان حفظ صحت واسباب ستهٔ ضروریه و آن مشتملست برشش فصل . اول دربیان هواء محیط ب . دربیان اکل وشرب ج. دربیان حرکت وسکون بدنی د . دربیان‌حرکت وسکون نفسانی هـ. دربیان خواب‌وبیداری ی ... آخرین عنوان موجود : فصل چهارم درتعدیل حرکت وسکون بدنی بقائی

بدن بی‌غذا محال است واز ...

نسخ خوش ۱۳ سطری ۸×۱۰/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ ه.ق. دارای ۲۱گ ۱۳×۱۸ س، برخی اوراق پوسیده شده، نسخه از اول وآخر ناقص، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی.

۱۰۶۲

کفایةالزوار فی زیارةالنبی والائمةالاطهار (ادعیه ــ فارسی)

تألیف عبدالحی‌بن محمد رفیع، که آنرا بنام تاج‌الشرف میرزا ابوالحسن علی‌بن ابراهیم دریك مقدمه و چهارده باب وخاتمه ساخته است وترتیب ابواب این کتاب‌را بشیوهٔ ــ تحفه‌الزائر ــ علامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی متوفی۱۱۱۱ ه.ق. تألیف نموده‌است. مقدمه دربیان آداب و ادعیه‌ای‌که مسافرین و زوار را خواند و دانستن آنها سزاوار است. باب اول دربیان ثواب وآداب زیارت حضرت محمد (ص) رسول‌الله. باب دوم دربیان ثواب وآداب زیارت فاطمهٔ زهرا (ع)باب سوم دربیان ثواب وآداب زیارت حضرت علی (ع) باب‌چهارم‌دربیان ثواب وآداب زیارت حضرت امام‌حسین ع() نسخهٔ موجود تا اواخر همین باب چهارم را دارد.

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی اشرق اقطاب‌العالم بنور قباب‌الائمة علیهم‌السلام و شرف اقطارالارض ... وبعد چون خاطر فیض مآثر دریا مفاخر ...

انجام موجود : السلام علی زهیربن‌القین البجلی‌القائل للحسین علیه‌السلام و قد اذن له فی.

نسخ خوش مُعرب ۱۲ سطری ۶/۵×۱۱/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ ه.ق. دارای یك سرلوح زرین ساده، صفحات

مجدول بطلا ومشکی وقرمز، عنوان ونشان‌شنگرف، ناقص‌الآخر
جلد مقوا، قطع ۱۱×۱۷/٥ س .

۱۰٦۳

مجموعه :

۱- مؤنثات سماعیه = قصیدهٔ . . . **(صرف ونحو - عربی)**

قصیده‌ای است در ۲۳ بیت‌که درآن مؤنثات سماعیهٔ ابن‌حاجب را بشعر درآورده‌است . برگ ۲و۱ .

آغاز : نفس‌الغدالسایل وافانی مسائل فاحت کروض جنان
انجام : قصیدتی تبقی وانی اکتسی ثوب‌البقاء و کل شیئی فان

۲- مغانم‌القدسیه = خمسیه **(فقه - عربی)**

سرودهٔ حسن‌بن حسین نائینی متوفی ۱۳٥٤ ه.ق. سروده‌ای است درهزاربیت که نسخهٔ حاضر بیش‌از ٥۸۳ بیت را ندارد تاریخ شروع به‌سرودن این منظومه ربیع‌الاول ۱۳۱۹ ه.ق. می‌باشد . تحت عنوان - مغنم - اشکال - تدارك ... از برگ ۲۷-۳ .

آغاز : بسله‌الحمدلله علی‌الغنائم من نعم خمس علی‌العوالم ...
الخمس حق ثابت فی‌السال للهاشمیین‌علی الابدال
انجام : مع‌کونه فی مورد البیان لکل محتوم بذا العنوان

۳- انتقادات وارده بر سجل احوال **(نقد اجتماعی - فارسی)**

انتقاداتی است‌که ازطرف نویسنده بااستناد به‌مواد آئین‌نامه‌های مجلس شورا

وسنا برقانون سجل احوال گرفته شده واثبات غیر مشروعیت آن وعلاج آن . البته تصویر ذهنی‌نویسنده است‌که غیر عملی می‌باشد . ازبرگ ۳۶ـ۲۸ .

آغاز : بسمله تنقیدات وارده برسجل احوال باکمال سادگی وانصاف در دو عنوان ذکر می‌شود اولی کلیات ...

انجام : ومواليد را روزبروز بدولت صورت دهند عدهٔ نفوس مملکت بخوبی (؟) محذوری هم ندارد .

۴ـ افیونیه **(پزشکی ـ فارسی)**

تألیف حکیم عمادالدین محمودبن سراج‌الدین مسعودبن عمادالدین محمود طبیب زنده بسال ۹۵۴ هـ.ق. دریك مقدمه‌که شامل چهارده باب است ویك اصل و خاتمه درمنافع وخواص و مضارافیون است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌المحمود فی‌کل فعاله والصلاة والسلام علی سیدنا ونبینا محمدوآله اما بعد معلوم باشدکه طبقات ناس در زمان ما اکثر دوصنف‌اند یك‌صنف آنکه در رد ومنع وتقبیح ...

انجام موجود : و بوی افیون از دهن و بدنش می‌آید و تشنج .

رسالهٔ اول نسخ ۱۲ سطری ۷×۱۲/۵ س، تحریرسدهٔ ۱۴ هـ.ق. رساله دوم نسخ ۱۳ سطری ۷×۱۴/۵ س، سدهٔ ۱۴ هـ.ق. ناقص‌الآخر . رساله سوم نستعلیق ۱۵ سطری ۸×۱۴س، سدهٔ ۱۴ هـ.ق. و رساله چهارم نستعلیق ۲۰ـ۱۴ سطری ۵×۱۱/۵ س، که این‌را دوکاتب نگاشته و ناقص‌الآخر است

تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. جلد تیماج مشکی لایه‌ئی قطع ۱۸×۱۰/٥ س.

۱۰٦٤

اختیارات بدیعی = منتخب ... **(پزشکی ـ فارسی)**

گزینه‌ای است ازکتاب اختیارات بدیعی از علی‌بن حسین انصاری معروف‌به حاجی زین‌العابدین عطار متوفی ۸۰٦ هـ.ق. نسخهٔ حاضر مقاله دوم این‌کتاب است درمرکبات مستعمل‌که این مقاله شامل ۱۳ باب است . باب اول درمفرحات و باب سیزدهم درتریاقات .

آغاز : بسمله امّا بعد بدانکه این‌مقاله دوم از اختیارات بدیعی‌که ذکرخواهیم کرد ...

انجام : و درجراحات استعمال کنند و زخمهای تازه بسیار مفید بود والله‌اعلم بالصواب ...

نستعلیق ۱۲ سطری ۸/٥×۱۱/٥ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوانها شنگرف، برخی اوراق وصالی‌شده، درصفحه‌اول مهر بیضی‌شکل باامضاء «یا امیرالمؤمنین» مهر حاج سیدسعید را دارد . کاغذ هندی، جلد مقوا عطف میشن قهوه‌ئی . قطع ۱۲×۱۸ س .

۱۰٦٥

الخفیة‌العلائیه ؟ **(پزشکی ـ فارسی)**

تألیف سیداسماعیل گرگانی، امیر زین‌الدین ابوابراهیم اسماعیل‌بن حسن

حسینی علوی متوفی ٥۳٥ هـ.ق. نسخه‌ای است بدون آغازکه ازباب پنجم انـدر غذاخوردن‌شروع می‌شود . از موجودی کتاب چنین بدست می‌آیدکه در دوبخش می‌باشد ۱ــ نظری‌که شامل دومقاله می‌باشد، مقاله اول در ۱٦ باب مقاله دوم اندر تقدمة‌المعرفه درشناختن‌بیماری وشناختن‌نضج وبحران وشناختن نشانهای سلامتی... درهفت باب ۲ــ بخش دوم اندر عملی مشتمل است برهفت مقاله : ۱ــ اندروصیتها ۲ــ اندر علاج بیماریها اندامها ازسر تاپای درد ه باب ۳ــ اندر حصبه وآبله ومانند آن ٤ــ اندر آماسها و ریشها ٥ــ اندرعلاج شکستگی استخوان ٦ــ اندر زینت و داءالثعلب ۷ــ اندر علاج زهرها اگر این‌کتاب *درست باشدکه ــ الخفیة‌العلائیه ــ است‌که خلاصهٔ ذخیرهٔ خوارزمشاهی می‌باشد ازهمین مؤلف‌که خود آن‌را گزیـن نموده‌است ؟

آغاز موجود :پس مردم را گرم کند وجامهٔ گرم جامه را گویندکه مردم را گرمی بسیارتر ازآن دهد ...

باب پنجم اندرغذاخوردن‌غذاءنیك‌چیزی باشدکه درمعنی دارو نباشد چون...

انجام : ضمادکردن پادزهر همه زهرهاء جانوران‌که گزنده‌اند سود دارد والله اعلم . تمت ..

نسخ ۱۷ سطری ٦×۱۲ س؛ بخط عبدالوهاب‌بن یحیی جرجانی در غـرّهٔ جمادی‌الآخر ۸۷۹ هـ.ق. درآخر نسخه چهار برگ اضافی هست شامل : صفت حب سورنجان . معجون‌مولا محمدتوتی تقویت قلب . شربت نارنج ، طلا جهت حبس‌البول. برای نفخ معده نسخه گل قند . برای حبس بول و .. نسخه ناقص‌الاول است . عنوانها شنگرف، فهـرست کتاب در اول

موجود است . کاغذ کمی آبدیده است، مصحّح، مهر حاج‌سید سعید را دارد . جلد تیماج قهوه‌ئی . قطع ۱۱×۱۱/٥ س .

۱۰٦٦

الابرار = کتاب . . . **(کلام – فارسی)**

تألیف شیخ‌الاسلام، شیخ حسن رشتی قرن ۱٤ ه.ق. درپاسخ آقا سیدرضا کربلائی دراثبات نبوت خاصه حضرت محمد (ص) ازطریق زبر وبیّنات . این‌کتاب درسال ۱۳۲۲ چاپ شده‌است درمشهد .

آغاز : بسمله‌الحمدلله القادرالمقتدرالخبیر الولی‌العالم‌السمیع‌البصیر خالق کل شیئی وموجدهم .. اما بعد جناب مستطاب فاضل عارف کامل آقای آقا سیدرضای کربلائی سلمه‌الله جواب سئوالی را ...

انجام : بالتمام از مفهومات مرضیه باشد انشاءا ... بصیرت را خداوند عطاء فرماید اللهم ... یا اکرم‌الاکرمین و ارحم‌الراحمین تم .

نسخ۱۱ سطری٥×۱۰ س، در دوشنبه نهم جمادی‌الثانی ۱۳۱۹ ه.ق. مهر حاج سید سعید را دارد . کاغذ فرنگی جلد مقوا عطف پارچه قطع ۱۱×۱۸ س .

۱۰٦۷

مجموعه :

۱– هیئت = فارسی . . . **(ستاره‌شناسی – فارسی)**

تألیف علاءالدین علی‌بن محمد قوشچی معروف‌به –ملاعلی قوشچی– متوفی ۸۷۹ ه.ق. دریك مقدمه و دومقاله ویك خاتمه . مقدمه دربیان آنکه پیش‌از شروع

درین علم دانستنی است . در دوقسم مقاله اول دربیان احکام واحوال اجرام عالم علوی، درشش باب . مقاله دوم دربیان هیئات زمین وتقسیم آن باقالیم، در یازده باب . خاتمه درمعرفت ابعاد اجرام کواکب برصد .

این کتاب چاپ شده‌است . ازبرگ ۳۵ــ۱ برگ ۳٦ نانویس .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین حمدالشاکرین ــ امّا بعد این کتابی است مشتمل برمقدمه و دومقاله مقدمه ...

انجام: واصغرثوابت مرصوده‌بیست‌وسه برابر زمین است والله ولی‌التوفیق...

۲ــ مشاعر **(حکمت ــ عربی)**

تألیف صدرالمتألهین، محمدبن ابراهیم شیرازی متوفی ۱۰۵۰ ه.ق. دریك فاتحه و دوموقف وهر موقفی مشتمل برچند مشعر . کتاب معروفی است‌که مکرّر چاپ شده‌است . ازبرگ ۹۳ــ۳۷ .

آغاز : بسمله نحمدالله ونستعین بقوته التی اقام بها ملکوت‌الارض‌والسماء... امّا بعد فأقل‌الخلایق ...

انجام : باوله آخر دائرةالوجودانه مفیض‌الخیر والجود والله‌اعلم .

۳ــ موسیقی = رساله ... **(عربی)**

از فخرالدین خجندی ازبرگ ۱۰۲ــ۹٤ . برگهای ۱۰۵ و ۱۰٤ و ۱۰۳ نانویس.

رسالهٔ موجزی است وشرحی می‌باشد بریکی‌از متون موسیقی . مطالب تحت عنوان قوله ــ

آغاز : بسمله‌الحمدلله والصلوة علی نبیه محمدوآله‌الطاهرین وبعد لماکانت

النسبةالموسیقیة نوعاً مخصوصاً من النسب الطبیعه ... ولنشرع بعد هذا الی ما هو اقصی واقرب الی المقصود فنقول الموسیقی علم ریاضی یبحث عن النغم والایقاعات... (بعد از دوبرگ) قوله وهی نسبةالمثل والنصف کما ذکرنا و اذاکان الوتر مرکبا ... انجام موجود: و اولها نسبه المثل فی النصف وهو الذی یسمی الذی بالخمسه کما.

٤ـ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجریدالعقائد (کلام ـ عربی)

خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن محمدبن حسن متوفی ٦٧٢ ه.ق. کتاب مختصری درعلم کلام نگاشته است بنام ـ تجریدالعقائد که برآن شروح و حواشی بسیاری نگاشته شده‌است . ازجمله ملاعلی قوشچی متوفی ۷۸۹ ه.ق. شرحی برآن نگاشته بنام ـ شرح جدید تجرید ـ که شمس‌الدین محمدبن احمد خفری متوفی ۹٤۲ ه.ق. براین شرح جدید تجرید قوشچی حاشیه‌ای نگاشته است ومحقق، آقا جمال‌الدین خوانساری، محمدبن آقاحسین متوفی ۱۱۲۵ ه.ق. افاداتی براین حاشیهٔ خفری داردکه همین نسخهٔ موجود می‌باشد واز آغاز مبحث‌الهیات تا اواخر مسئله علم که دومین مسئله ازفصل دوم از تجرید است حاشیه نموده و درمسائل اثبات صانع و قدرت، بتفصیل سخن گفته است و درآن از تعلیقات پدرش آقاحسین خوانساری متوفی ۱۰۹۸ ه.ق. برحواشی تجرید بعنوان ـ من تعلیقات والدی دام ظله‌العالی ـ یاد کرده‌است که نسخهٔ موجود تا یك صفحه پس‌از این‌را دارد و ازاین روی معلوم میشودکه آقاجمال، این حاشیه را قبل‌از سال ۱۰۹۸ ه.ق. ساخته است در زمانی‌که پدرش درقید حیات بوده‌است . ازبرگ ۱۲۱ـ۱۰۶ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی سیدالمرسلین وآله‌الطیبین الطاهرین . اعتبر فیه حدوث‌الخلق‌آه هذا اشارة الی طریقة جماعة من‌المتکلمین‌الذین

قالوا علّة الحاجة الی المؤثر ...

۵ـ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح مطالع (منطق ـ عربی)

کتاب مطالع تألیف سراج‌الدین ارموی، محمود متوفی ٦۸۹ هـ.ق. می‌باشد و شرح مطالع از قطب‌الدین رازی متوفی ۷٦٦ هـ.ق. وحاشیهٔ شرح مطالع ازمیرسید شریف جرجانی، علی‌بن محمد متوفی ۸۱٦ هـ.ق. وحاشیهٔ حاشیهٔ شرح مطالع که همین نسخه موجود است از ملا میرزاجان باغنوی شیرازی، متوفی ۹۹٤ هـ.ق. است که تا مبحث شبههٔ مجهول مطلق را دارد . ازبرگ ۱٦٤ـ۱۲۱ برگ ۱٦۵ نانویس است .

آغاز موجود : المدلول المطابقی والا لم‌ینضبط هذا وتوجیه ما ذکره (قدس سرّه) انّه جمع بین واحد من تفسیریها الاولین مع‌الآخر من تفسیریها الاخرین للایجاز فی‌البیانیه ...

انجام : فیندفع ذلك‌الجواب ویحتاج فیه الی الاجوبة المذکورة . لایق صدور هذا الحکم مثل هذا یرد علی قوله وهو مدفوع بقیدالاطلاق ایضا تمت .

٦ـ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید (کلام ـ عربی)

افادات و تعلیقاتی است ازملا عبدالرزاق لاهیجی ـ علی‌بن حسین متخلص به‌ـ فیاض ـ متوفی ۱۰۷۲ هـ.ق. برحواشی شمس‌الدین خفری، محمدبن احمد متوفی ۹٤۲ هـ.ق. برشرح جدید ملاعلی قوشچی متوفی ۷۹۸ هـ.ق. برتجریدالعقائد خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن محمدبن حسن متوفی ٦۷۲ هـ.ق. حاشیهٔ موجود مشتمل برمبحث‌الهیات شرح تجرید می‌باشد . المقصدالثالث فی‌اثبات‌الصانع تعالی . ازبرگ ۲۲۷ـ۱٦٦ .

آغاز : بسمله‌الحمد لصانع‌السموات‌العلی وخالق‌الارضین‌السفلی‌وله الاسماء الحسنی ... وبعد فیقول‌العبدالراجی ...

انجام : هذا التخصیص لایناسب عموم عبارةالمتن قد عرفت ان‌التحقیق هو ثبوت‌الادراك‌المسمی بالاحساس بلاآلة قد تمت‌الحاشیة .

رساله اول بخط شکسته نستعلیق خوش ۱۲ سطری ۵/۵×۱۲ س، کاتب سید محمد جعفربن محمد نصیرحسینی درجمعه ۱٤ جمادی‌الاولی ۱۲۵۵ هـ.ق. عناوین شنگرف، دوائر نجومی شنگرف ومشکی . درپشت صفحه اول مهر چهارگوشه باسجع «محمدجعفرالحسینی» رساله دوم بخط همو. ۱۲ سطری ۵/۵×۱۲/۵ س، در شوال ۱۲٤۹ هـ.ق. رساله سوم ناقص‌الآخر شبیه همان خطها رساله چهارم شکسته نستعلیق زیبای ۲۰ سطری، ۷×۱۲/۵ س، ناقص‌الآخر معلق بحواشی با امضاء ـ منه‌دام‌ظله ـ مصحح، رساله پنجم بهمان خط و اندازه ، کاتب‌محمدتقی‌بن میرعلی‌شیر موسوی طبیب، ناقص‌الاول و رساله ششم بهمان خط و اندازه تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. مصحح، این مجموعه کلاً دارای ۲۲۷گ ۱۰/۵×۱۷/۵س، کاغذ فستقی و سفید آهار مهره‌ئی، جلد تیماج عنابی لایه‌ئی .

۱۰٦۸

مجموعه :

۱ـ شرح خلاصةالحساب **(ریاضی ـ عربی)**

شیخ بهائی، محمدبن حسین حارثی عاملی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. کتاب جامع و معتبری در ریاضیات نگاشته است‌که مورد توجه علماء فن بوده‌است حتی درغرب بسال ۱۸٤۳ م. دربرلن بزبان آلمانی چاپ شده‌است، براین‌کتاب شروح و حواشی

بسیاری نگاشته گردیده ازجمله شرح حاضر است‌که وسیله یکی‌از برجسته‌گان شاگردان شیخ بهائی یعنی سید امیرشمس‌الدین علی حسینی خلخالی (قرن ۱۱ هـ.ق.) پدید آمده .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الفرد بلاندوالواحد بغیر ضد لاترکیب فی‌ذاته الازلیة لیتحلل ولاتحلیل فی‌صفاته ... امّا بعد فاعلم ایهاالذکی‌المتوقد ان‌الحساب علم لایخفی علی شانه ...

انجام : وان وجدت فیه شیئاً یسّر طبعك‌العالی و ادعواالمغفره للمذنب‌القصر شمس‌الدین ... والحمدلله علی ختم‌الکتاب والصلواة علی من اوتی‌الحکمة وفصل الخطاب وعلی‌آله واصحابه خیرآل واصحاب .

۲ـ مسائل = کر = رساله در کر (فقه ـ عربی)

ازشیخ بهائی، محمدبن حسین متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. چهار برگ آخر نسخه‌است شامل پنج مسئله ازمسائل ریاضی است‌که لباس فقهی برآنها پوشیده واینجا بیان داشته است و مربوط به ـ کر ـ ومقدار ان و ... می‌باشدکه خواندن و دانستن‌آنها گهگاه جهت تشحیذ ذهن مفید است . این مسائل منقول ازکتاب خلاصة‌الحساب شیخ است .

آغاز : بسمله قال‌الشیخ بهاءالملة والدین فی‌کتابه‌المسمی بحبل‌المتین ولابأس بایراد بعض‌المسائل‌الحسابیة ...

انجام : ولنقتصر علی هذه‌المسائل الخمس خوفا من‌الاطناب ومن‌اتقنها سهل علیه استخراج کثیر من مسائل هذا الباب ومن‌الله‌العصمة والتوفیق .

هردو رساله بخط نسخ ۱۶ سطری ۶/۵×۱۲/۵ س،

بخط محمدباقربن حاجی محمد سمیع طبسی‌گیلکی درعشردوم محرّم ۱۱۱٤ هـ.ق. که نیم اول‌آن‌را خود ونیم دوم آن‌راپدرش نگاشته، وتوسط کاتب قرائت‌شده و دارای‌بلاغ‌است ومصحح می‌باشد . عنوان ونشان شنگرف، برخی اوراق وصالی‌شده ، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی . قطع : ۱۲×۱۷/٥ س .

۱۰٦۹

نخبة وجیزة فی‌الحکمة‌العلمیة‌والاحکام‌الشرعیه (حکمت‌عملی‌وفقه ـ عربی)

تألیف ملامحسن فیض، محمدبن مرتضی متوفی ۱۰۹۱ هـ.ق. کتاب جامع و مختصری است‌که حاوی جمیع ابواب فقه واصول اخلاق می‌باشدکه آن‌را درسال ۱۰٥۰ هـ.ق. ساخته است . این‌کتاب چاپ شده‌است .

آغازموجود: ماابهم‌الله‌وسکوتنا عما سکت‌الله وکما ان‌تارک‌الشبهات‌فی‌الحلال والحرام وفاعلها ...

انجام : والعلم عندالله هذا ما اردنا ذکره فی‌هذا الکتاب وقدالف‌من‌الف و خمسین من‌الاعوام‌الهجریه .

نستعلیق ۱۳ سطری ٦×۱٤ س، بخط سیدمحمدبن فضل‌الله حسینی درمدرسه فیضیهٔ قم دریکشنبه ۱۳ ربیع‌الاول ۱۱۱٤ هـ.ق. عنوان قرمز، ناقص‌الاول، کاغذ هندی، جلدتیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی، قطع : ۱۱×۱۷/٥ س .

۱۰۷۰

دلاکی **(آداب اسلامی ـ فارسی)**

تألیف حاج محمدکریم‌خان‌بن ابراهیم کرمانی متوفی ۱۲۸۳ هـ.ق. رساله‌ای

است درجواب کربلائی‌رضا سلسانی درمتعلقات صنعت مشتمل برمقدمه و ده باب . مقدمه درباب حمام و طرز ساختن آن . باب اول درحمام‌رفتن . باب دوم در ادعیه متعلقه بحمام . باب سوم در زایل‌کردن مو و دراین باب انواع دواهای ازاله مورا بیان می‌دارد . باب چهارم درکیسه‌کشیدن و بکاربردن سنگ‌پا و مالش‌دادن . باب پنجم‌درخضاب‌کردن‌وانواع خضاب‌ها . باب ششم درخون کم‌کردن بوسیلهٔ حجامت و زالو وغیر آنها واسامی رگها . باب هفتم درکشیدن دندان . باب هشتم درناخن چیدن . باب نهم درختنه‌کردن. باب دهم درشانه‌کردن وعطربکاربردن. تاریخ‌فراغت از تألیف این‌کتاب ۱۵ شعبان ۱۲۷۰ ه.ق. می‌باشد . این‌کتاب درجلد دوم مجمع‌الرسائل بسال ۱۳۸۷ ه.ق. درکرمان چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین و صلی‌الله علی محمدوآله‌الطاهرین ولعنةالله علی اعدائهم اجمعین وبعد چنین گوید کریم‌بن ابراهیم‌که برادر روحانی کربلائی رضا شهیر به‌سلسانی مدتهای‌مدید بودکه خواهش‌کرده بود از حقیرکه رساله برای او بنویسم ...

انجام : واینجا کلام منقطع شد در روز پانزده شهر شعبان‌المعظم درسنه‌هزار و دویست وهفتاد هجری حامداً مصلیاً مستغفرا تمام شد .

نستعلیق ۱٤ سطری ٦/٥×۱۳ س، بخط سیدمحمد صادق‌بن محمدعلی طباطبائی در ربیع‌الثانی ۱۲٥۰ (کذا) شاید ۱۳٥۰ باشد . مهر حاج سید سعید را دارد . کاغذ فرنگی، جلد تیماج لایه‌ئی زرد . قطع ۱۱×۱۸ س .

۱۰۷۱

نزهةالطرف فی علم‌الصرف (صرف – عربی)

تألیف ابی‌الفضل احمدبن محمد میدانی متوفی ۵۱۸ ه.ق. برخی این‌کتاب را از ابی‌البقاء، عبدالله‌بن حسین عکبری می‌دانند. کتاب شامل ده باب است ۱ــ در مقدمه صرف ۲ــ ابنیهٔ اسماء ۳ــ ابنیه افعال ٤ــ درالقاب انواع ومعنی امثله ۵ــ درمصادر ٦ــ درامثله فاعل وآمر ۷ــ درحذف و زیاده ۸ــ درقلب و ابدال ۹ــ دراحکام همزه ۱۰ــ درحل‌العقد. این‌کتاب درسال ۱۲۹۹ ه.ق. درترکیه چاپ شده‌است ویکبارهم درتهران.

آغاز: بسمله احمدالله علی‌الایة واشکره علی‌جمیل بلائه حمداً یمتری‌المزید... اما بعد فان‌التصریف ...

انجام: زاد مفعولاً آخر وهوالذی حل‌الفعل به‌قال‌المصنف ره تم‌الکتاب ... علی ما وفقناله وهدانا الیه وهو حسبنا ونعم‌الوکیل.

نستعلیق ۱٤ سطری ۸/۵×۱۲ س، بخط حسین‌بن‌حسن کرمانی تحریر ۸٤۳ ه.ق. عنوان ونشان شنگرف درپشت صفحه اول مهر بیضی‌شکل باسجع «مصطفی‌الحسینی» با یادداشت تملك او. مهر کتابخانه مجدالدین را دارد. مصحح و معلق بحواشی. جلد کالینگور سرخ، عطف وگوشه پارچه، قطع ۱۳/۵×۱۸ س.

۱۰۷۲

انوارالعقول من اشعار وصی‌الرسول (ص) (شعر – عربی)

از قطب‌الدین کیدری، شیخ ابوالحسن محمدبن‌حسین‌بن‌حسن بیهقی‌نیشابوری

از اجلهٔ علمای قرن ششم هجری قمری . این کتاب شامل اشعار منسوب به‌حضرت علی علیه‌السلام می‌باشدکه قطب‌الدین کیدری اسانید اشعار را ذکر نموده وشرح و توضیح داده‌است . این نسخه از آغاز کسراست .

آغاز موجود : ... یُصدَّقُ فیما قال وهُوکذوبُ .

انجام: کفضل صاحبه فی‌العالمین‌ولی بورك‌لصاحبه بمحمدوآله تم‌الکتاب

نسخ خوش مُعَرب ۱٤ سطری ۱۰/۵×۷ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوانها شنگرف، ناقص‌الاول، کاغذ دولت‌آبادی، کمی آب‌دیده، جلد مقوا عطف میشن قهوه‌ای، قطع ۱۲×۱۷/۵ س .

۱۰۷۳

مجموعه :

۱ــ شرح قصیدهٔ حیاةالقلوب (مناقب ائمه اطهار ــ عربی)

میرزا احمدبن محمدحسن زنده بسال ۱۲۳۹ هق. قصیده‌ای سروده است در مدح امامان شیعه با مطلع :

بك فی البدایــة بسملوا بك فی‌النهایة حمدلوا

بك فی‌الکفایــة حسبلوا و شهود عزّك سجلوا

سرایندهٔ این اشعار، این قصیده را بنام : حیاةالقلوب موسوم داشته است ، سپس خود آنرا گزارش نموده‌است‌که همین نسخهٔ موجود می‌باشد .

آغاز : بسمله‌الحمدلله سابغ‌النعم ومولج‌الانوار فی‌الظلم والعالم بما ... امابعد فیقول‌الفقیر الی ربّه‌المهیمن احمدبن محمد محسن ثبته‌الله علی‌انصراط‌المستقیم و جعله فی‌طریق‌المعرفة ذاحظ عظیم هذه تعلیقات علی قصیدتی‌السماة بحیوةالقلوب

التی انشدتها فی‌شأن الائمة‌المعصومین ...

انجام موجود : عسی‌الشیخ بالمهملتین کبروالعصی بالمهملتین جمع‌العصا .

۲ــ بندی منقول ازکتاب حج شیخ جعفر درآداب مسافر بهنگام خروج از منزل . دریك صفحه بعربی

۳ــ اعتقادات مجلسی **(کلام وعقائد ــ عربی)**

تألیف علامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ ه.ق. رساله مختصری است دراعتقادات شیعه‌شامل ۲ باب ۱ــ آنچه مربوط به‌اصول‌عقائداست ۲ــ آنچه مربوط به‌کیفیت می‌باشد . مجلسی این‌کتاب را در اواخر محرّم ۱۰۸٦ ه.ق. درمشهد رضوی تألیف نموده‌است و مکرر چاپ گردیده .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی لنا سلوك شرایع‌الدین و اوضح اعلامه ...

انجام: وعند خطوطه فی‌ذلك ولکن هذا آخرما اردنا ایراده فی هذه‌الرسالة... لمن یذکر فتنفعه‌الذکری قد تم .

٤ــ جواب بعض اهل اصفهان **(عقائد ــ عربی)**

از احسائی، شیخ احمدبن زین‌الدین‌بن ابراهیم احسائی بحرانی متوفی۱۲٤۱ ه.ق. شامل پاسخ هفت سئوال است بدین‌ترتیب ۱ــ سئوال ازمعنی حدیث : الشمس جزء من سبعین جزء امن نورالکرسی ۲ــ سئوال ازمعنی حدیث ان‌العرض خلقه‌الله تبارك وتعالی من‌انوار اربعة ۳ــ سئوال ازبیان حدیثی راجع بطینت علیین و طینت سجین ٤و٥و٦ــ سئوال ازمعنی حدیث حضرت علی (ع) فقبض بیمینه قبضة الخ ۷ــ سئوال ازحدیث : خمرت طینه آدم بیدی اربعین صباحاً ...

تاریخ فـراغت از تألیف جمادی‌الاولـی ۱۲۲۳ هـ.ق. این‌کتاب ضمن کتاب جوامع‌الکلم بسال ۱۲۷٦ هـ.ق. درتبریز چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله حمدله اما بعد فیقول‌العبدالمسکین احمدبن زین‌الدین‌الاحسائی انه قداتت الی بعض‌السائل من بلدالامان والایمان اصفهان ...

انجام : وان‌کان فی‌الشهادة فهو دور والحمدلله وحده . تمت بقلم‌المجیب احمدبن زین‌الدین الاحسائی .

٥ــ جواب آقامیرزا احمد (عقائد ــ عربی)

گویا ازهمو . شامل پاسخ شبهه‌ی عدم فرق بین عوالم . گفتار کوتاهی‌است در دوصفحه .

آغاز : بسمله الی جناب‌الارشد جناب‌الاعظم الامجد ... انه قـد وصل الـی محبکم و داعیکم وما ذکرتم فیه من شبهة ضعیفة ذکرها بعض‌المتکلمین وتوهم‌فیها کثیر منهم و ذلک‌الاشتباه عدم‌الفرق بین‌العوالم و احوالهم ...

انجام : هذا مما لاشک فیه ولاشبهة . والسلام علیکم و رحمةالله و برکاته .

رساله اول نسخ ۱۹ سطری ۷×۱۳/٥ س، نسخه را کاتب بآخر نرسانده است تحریر سدهٔ ۱٤ هـ.ق. رساله دوم نستعلیق ۲۰ سطری دریك صفحه سدهٔ ۱٤ هـ.ق. رساله سوم نسخ ۲٤ سطری ۸/٥×۱۲/٥ س، تحریر ۱۳۲٦ هـ.ق. رساله چهارم نستعلیق ۲٤ سطری ۷/٥×۱٤/٥ س، تحریر ۱۲٥۹ هـ.ق. و رساله پنجم بهمین خط وتاریخ . کاغذ فرنگی، مهـر کتابخانه مجدالدین را دارد . جلد تیماج لایه‌ئی زرد . قطـع ۱۰/٥×۱۷/٥ س .

۱۰۷٤

حاشیهٔ شرح تجریدالعقائد **(کلام ــ عربی)**

تعلیقاتی است ازشمس‌الدین محمدبن احمد خفری متوفی ۹۵۷ هـ.ق. برشرح جدید علاءالدین علی قوشچی متوفی ۸۷۹ هـ.ق. برتجریدالعقائد خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ٦۷۲ هـ.ق. حواشی است برقسمت الهیات شرح جدید تجرید تحت عنوان ــ قوله ــ

آغاز: بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین‌والصلوة علی‌سیدالمرسلین‌محمدوآله‌الطیبین الطاهرین وبعد فیقول‌الفقیرالحقیر الی‌الله‌الغنی محمدبن احمدالخفری هذه تعلیقات اتفقت منی علی‌شرح الهیات‌التجرید قد جمعتها تذکرة لمن له قلب اوالقی‌السمع وهو شهید جعلنی‌الله والطالبین‌من‌اهل‌التأیید قوله استدل‌علی وجودالواجب‌اختارالمصنف قدس‌سرّه ...

انجام : واجب‌الوجود بذاته واجب‌الوجود بغیره تست .

نستعلیق ۱۲ سطری ۵×۱۰ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عناوین ونشان شنگرف، معلق بحواشی سلطان، کاتب نام خود وتاریخ کتابت را ننوشته است. درپشت صفحه اول، یادداشت تملك صادق‌بن زین‌العابدین با مهر بیضی‌شکل باسجع «عبده‌ــ الراجی صادق‌بن زین‌العابدین» کاغذ اصفهانی، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی، قطع ۱۰×۱۷/۵ س .

۱۰۷۵

کحالی = رساله در ... **(پزشکی ــ فارسی)**

از دکتر پولاك ازمردم چك اسلواکی مشهور به‌اطریشی، استاد دارالفنون ،

تحریر میرزا محمدحسین افشار پسر میرزا احمد حکیم‌باشی، دریك مقدمه و دوازده باب . مقدمه دراهمیت و امراض چشم . باب ۱ــ درتشریح چشم وعمل ابصار درسه فصل ۲ــ درطریق امتحان‌نمودن چشم برای تشخیص امراض ۳ــ درجراحات وارده برچشم در دوفصل ٤ــ دربیان اشیاء خارجه متوقفه درچشم واثر آنها ٥ــ در اورام چشم درهشت فصل ٦ــ در اورام مرکّبه بصر با امراض مزاجی ۷ــ در تفرّحات قرنیه ونتایج آن ۸ــ درتغییر هیئات وشکل چشم ازحالت طبیعی ۹ــ در التصاقات چشم درسه فصل ۱۰ــ درتغییریافتن آلات چشم در دوبیان ۱۱ــ درانعقاد آلات تازه درچشم ۱۲ــ درامراض ساذجه وعصبانی بصر . نزول آب سیاه . تضییق حدقه. این‌کتاب درسال ۱۲۷۳ هـ.ق. درتهران چاپ شده‌است.

آغاز: بسمله حمدله این رساله است درکحالی ومشتمل‌است برمقدمه و دوازده باب اما مقدمه چون قوه باصره ازبرای انسان ازجمیع حواس‌خمسه‌الزم و اوجب...

انجام: لهذا بذکر آن نه‌پرداختیم وهمان نسخ مختصری‌که مسطور گشته اکتفا نمودیم . تمام شد .

شکسته نستعلیق خوش ۱۱ سطری ٦×۱۱/٥ س؛ بخط محمد صالح در رجب ۱۳۰۲ هـ.ق. فهرست کتاب درسه برگ نخستین. درآخر این‌نسخه رساله منتخب‌الهیئه تألیف‌حبیب‌الله بن‌علی‌اکبر طبیب کاشانی که از هیأت جدید فرنگ گرفته شده وچاپی است وتاریخ چاپ آن ۱۳۰۱ هـ.ق. می‌باشد ضمیمه گردیده کاغذ فرنگی، مهر حاج سید سعید را دارد . جلد تیماج سبز؛ قطع ۱۱×۱۷/٥ س .

۱۰۷٦

مجموعه :

۱ـ رسالة فی عدم جواز نذرالصدقة والعتق بعدالوفاة (فقه ــ عربی)

از بهاءالدین محمدبن محمدباقر اصفهانی حسینی نائینی (یا مختاری‌سبزواری) متوفی حدود سال ۱۱٤۰ ق. که این‌کتاب را دراواخر ربیع‌الثانی ۱۱۱٤ هـ.ق. ساخته است . فقه استدلالی است درچهار فصل وخاتمه . فصل اول، ناقص‌الاول است ، لذا عنوان اصلی آن بدست نیامد . فصل دوم در نذر عتق، شامل چهار مقام . فصل سوم در نذر صدقه شامل چهار مطلب . فصل چهارم قول مختار دراینگونه نذرها . خاتمه مشتمل بردوبحث . مؤلف دراین رساله ناظراست به‌رساله‌ای‌که درصحت‌نذر صدقه وعتق بعدالوفاة نگاشته شده‌است‌که شاید همان کتاب مرادالمرید تألیف‌شیخ علی کربلائی بوده‌است و به‌رد نظریهٔ قائلین بصحت نذر صدقه و .. بعدالوفات پرداخته است . نویسنده درجائی‌ازاین‌کتاب‌اشاره به‌تألیف دیگرش بنام ــ شرح کبیر فوائد صمدیه ــ نموده‌است . صاحب ذریعه حدود ۲٤ اثر ازاین مؤلف نام می‌بردکه کتاب حاضر جزو آنها نیست . ازبرگ ٤۹ــ۱ .

آغاز موجود: کون‌الخبراطاعة واجبة اومندوبة لاغیر فلوکان‌حراماً اومکروهاً اومباحاً لم ینعقد ثم‌اقول ... الثانیة جمع‌الاصحاب علی استحباب‌الوصیة فی‌الجمله وان خولف فی‌بعض ...

انجام : ونحو ذلك قریب من‌الحرام لاینبغی الاجتزاء بتجویزه علی‌المعصوم علیه‌السلام ولنختم‌الکلام بالسلام والحمدلله السلام وقد تیسرالاختتام بتوفیق‌الملك العلام فاعتقت رقبةالقلم عن‌رتبةالرقم.. ویهدی‌الی‌الحق المبین‌والحمدلله‌رب‌العالمین.

۲ـ رساله در نذر صدقهٔ عتق بعداز وفات (فقه ـ فارسی)

گویا ازشیخ علی‌بن شیخ حسین کربلائی زنده بسال ۱۱۰۸ هـ.ق. مؤلف کتاب تحفةالمسافر. درفقه بفارسی وانوارالهدایه درتفسیر وکتاب‌مرادالمرید لمزارالشهید؟ نسخهٔ موجود ناقص‌الاول است اذا قطع حاصل نشدکه مؤلف آن‌کیست . مؤلف ، کتاب خویش‌را به‌کهف سلاطین روی زمین هدیه نموده‌است و درآن ازشیخ‌علی رحمه‌الله درشرح قواعد وسید محقق سیدمحمد صاحب کتاب مدارك در حواشی نافع، شیخ زین‌الدین درشرح شرایع و ... یاد کرده‌است . ازبرگ ۷۸ـ۵۰ .

آغاز موجود : ساخت و اموال اورا تصدق کرد ... براین قیاس اگرکسی‌نذر کندکه قدری ازمال او بعداز فوت او درمصرفی از مصارف مشروعه صرف شود... در رساله‌که حسب‌الامر جهان مطاع کمترین آن‌را مطالعه نموده‌ام بتفصیل مذکور است وخلاصه آن‌سخنان اینست‌که ...

انجام : وچون ذکر آنها باعث اطناب واسهاب بود باین قدر اکتفا نمود ... امیدکه مبانی احکام شریعت غرّاء بصرف مصالح همّم عالیه سلطانی‌مشیّدالارکان واساس عدیم‌الاندراس آثار ملت بیضا بتوجه کارکنان دولت عالیه خاقانی مصون‌از خلل ونقصان بوده ... خاطر خطیر حقیقت آیین کهف سلاطین روی زمین باشد آمین رب‌العالمین .

۳ـ نذر صدقه وعتق بعداز وفات = رساله در ... (فقه ـ فارسی)

(قرن ۱۲ هـ.ق. ؟)

ناشناخته . تحقیقی‌است‌که وسیله یکی‌از شاگردان محمد شفیع مدرس مشهد

مقدس و بدستور او پیرامون مسئله‌ای‌که اگرکسی نذر کندکه مملوك اوبعدازفوت او آزاد باشد یا مال او بعداز فوت او صدقه باشد این‌نذر او منعقد وازاصل ترکه مخرج می‌دانند . برخی‌از مطالب تحت‌عنوان ــ اگرکسی گوید، جواب اینست ــ مؤلف دراین رساله به‌دلیل شیخ‌علی رحمه‌الله درشرح قواعد وشهید ثانی ره درشرح لمعه ناظر است . ازبرگ ۹٤ــ۷۹ .

آغاز : بسمله اقلّ داعیان بعرض میرساندکه چون حسب‌الامر الاعلی طلبه محمد شفیع مدرس مشهد مقدس عموماً مأمور بودندکه درمسئله معینه‌که مشروحا مذکورمیشود هریك‌را آنچه بخاطر باشد تحریر وعرض نمایند بنابراین داعی‌را نیز آنچه بخاطر قاصر رسیده عرض می‌نماید از عبارات متأخرین فقها و فتاوی ایشان چنین معلوم می‌شودکه اگرکسی نذر کندکه مملوك ...

انجام : پس درصورت‌که مؤکد بنذر باشد بطریق اولی پس تأمّل وتوقف هست در زیاده از ثلث است نه از ثلث والله‌اعلم بحقایق‌الامور والحمدلله اولاً و آخراً وظاهراً وباطناً وصلی‌الله علی محمدوآله اجمعین .

٤ــ نذر صدقه وعتق بعداز وفات = رساله در ... (فقه ــ فارسی)

درجائی ازاین رساله نشانی ازمؤلف نیست گویا تألیف پنجشنبه ۱٤ رمضان ۱۱۱٤ هـ.ق. باشدکه آن‌را باشارهٔ شاه‌سلطان حسین صفوی (۱۱۳۵ــ۱۱۰٦ هـ.ق.) نگاشته است، فقهی‌است استدلالی‌که معتقد به‌صحت نذر درموردی‌که شخص نذر نماید جمیع مسالیك او بعداز فوت او آزاد باشد وجمیع متروکاتش بعداز موت او صدقه می‌باشد و درآن بکلام شیخ‌علی علیه‌الرحمه درشرح قواعد و عبارات افضل

المتأخرین وکمل متبحرین شیخ جلیل‌القدر شیخ زین‌الدین علیه‌الرحمه وفاضل‌کامل سید محمد صاحب مدارك درشرح مختصر نافع ومولانا احمد اردبیلی رحمه‌الله و... استناد جسته‌است وپاسخ شبهات وارده دراین باب را داده‌است . ازبرگ۱۱۹ــ۹۵ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی‌خیر خلقه محمد واله‌الطاهرین اعظم عهود وایمان واحکم عقود درایمان عهد حمد معبودیست تعالی ... (بعداز دو صفحه) وبعد برناهجان مناهج طاعت و عارجان ...

انجام : خود مباشر باشد ضرور نیست بلکه بوصّیت هم بعمل می‌آید این‌بود آنچه درباب نذر معهود این‌نمود بی‌بود و ذره بی‌وجود ... وبسبب غربت واختلال زیاد وتطاول زمان هجران اهل و اولاد جمعیت خاطر و فراغ‌بالی نداشت اگر سهو یا خطایی نموده باشد حال تباه عذر خواه وتقصیراتش درالطاف الهی پناه است و الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی‌خیر خلقه محمدوآله‌الطاهرین . تم .

۵ــ نذر صدقه وعتق بعداز وفات = رساله در ... **(فقه ــ فارسی)**

(تألیف قرن دوازدهم هجری قمری)

رساله‌ای است درصحت نذر صدقه‌بودن اموال بعداز فوت وصّحت نذر آزادبودن کنیزان و غلامان بعدازفوت، بصورت استدلالی وبنحو سئوال وجواب. ازبرگ ۱۲۹ــ۱۱۹ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی خلق‌الانسان وعلمه احکام شرایعه بالبیان و اوضح قواعد سرایره .. مسئله هرگاه شخصی نذرکند باین طریق‌که از برای خدای تبارك وتعالی است برمن‌که هرگاه فلان بیمار من شفا یابد پس جمیع غلامان و کنیزان من

آزاد باشند بعدازفوت... جواب آنکه بمنصب عرض ناظرین ومتأملین صاحب انصاف ومتفکرین مبرا از شائبه تعصب واعتساف میرساندکه چون مسئله درنهایت غموض واشکال ...

انجام : پس بایدکه دست از احتیاط برداشته نشود امیدکه جناب اقدس احدیت بزودی زود متحیرین بیدای ظلمت وجهالت را بلمعان مصباح هدایت و طریقت ... رحمت واحسان آلای نامعدود مغفرت بهرور گرداند .

۶- نذر صدقه وعتق بعداز وفات = رسالة فی نذرالصدقة والعتق بعدالوفاة **(فقه - عربی)**

(تألیف قرن ۱۲ هـ.ق.) پاسخ پرسشی‌است دراین زمینه . برگ ۱۳۱-۱۳۹ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی محمدوآله‌المعصومین‌الجواب ولله تعالی استمدادالصواب هو ان صاحب‌المال‌الذی له اهلیةالتصرف احقّ بماله یضعه حیث یشاء ...

انجام : علی ان‌الفقهاء شکرالله سعیهم اطبقوا علی تعلق‌النذر المالی اوما فیه جهة مال بالمال فی‌الجملة والله‌اعلم بحقیقةالحال والیه‌المرجع والمآل .

۷- ترجمهٔ رسالة فی نذرالصدقة والعتق بعدالوفاة **(فقه - فارسی)**

ترجمهٔ رسالهٔ قبل‌است . این رساله دریك صفحه است .

آغاز : بسمله والحمدلله‌الجواب ومنه سبحانه استمدادالصواب آنکه خداوند مال درصورتی‌که مستجمع‌الشروط باشد بمال خود سزاوار است ...

انجام : وکلام فقهاء رضوان‌الله علیهم‌که درشروح ومتون مرقوم است‌والحمدلله

وحده وصلی‌الله علی محمدوآله الاطهارالمعصومین امین رب‌العالمین .

۸ـ جواب‌السئوال عن نذرالصدقة والعتق بعدالوفاة (فقه ـ عربی)

گویا ازشیخ سلیمان‌بن عبدالله بحرانی متوفی ۱۱۲۱ هـ.ق. که آنرا بدستور شاه سلیمان صفوی نگاشته است . ازبرگ ۱۳٤ـ۱۳۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی افضاله والصلوة علی‌محمدوآله وبعد فحیث وردت الاوامر العالیة الغالیة السامیة القاهرة الباهرة دام‌الله سبحانه تأییدها و تسدیدها و اجزل علی‌العالمین .. بالجواب عن مسئلة هی فی‌موضع من‌الاشکال والابهام وهی مالو نذران ممالیکه احرار بعد وفاته اوماله صدقة ...

انجام : فینفدالنذر فی‌الراجح وهوالصدقة بالثلث . هذا ماخطر بالبال‌العلیل والفکرالکلیل والله‌الهادی الی سواءالسبیل وکتب‌الداعی بدوام‌الدولة‌العالیة‌القاهرة سلیمان‌بن عبدالله البحرانی حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً .

۹ـ جواب‌السئوال عن نذرالصدقة والعتق بعدالوفاة (فقه ـ عربی)

ازشیخ علی‌بن حسن‌بن یوسف‌بن حسن بحرانی بلادی در ذیحجه ۱۱۲۰ هـ.ق. بدستور شاه سلیمان صفوی . ازبرگ ۱۳۷ـ۱۳٤ .

آغاز : بسمله امّا بعد حمدالله سبحانه بما انعم والصلوة علی نبینا وسیدنا محمدوآله مصابیح الظلم فحیث وردت‌الاشارةالعلیة ... اما المسئلةالفقهیة علی ما فهمت فهی رجل فی‌حال‌الصحة نذران عبیده احرار بعد وفاته ...

انجام : وفی قوةالادلة من‌الجانبین‌عجل‌الله بظهور صاحب‌الامر و مخرجه فانه العالم بالاحکام للانام والشافی بصافی‌الجواب والهادی الی‌الصواب وکتب‌الداعی

بدوام‌الدوله القاهرة والسلطنة‌الباهرة ادام‌الله سبحانه ظلالها علی‌العالمین آمین علی‌بن حسن‌بن یوسف‌بن حسن‌البحرانی البلادی، بتاریخ ذی‌الحجة‌الحرام ۱۱۲۰ .

۱۰ــ جواب سئوال شاه سلطان‌حسین صفوی از نذر صدقه وعتق بعداز وفات **(فقه ــ فارسی)**

در روز جمعه ۲۳ ذیقعده ۱۱۱۳ هـ.ق. نمایندگان شاه سلطان‌حسین صفوی (۱۱۳۵ــ۱۱۰۶ هـ.ق.) علما و مدرسین مشهدرا گردآورده واز ایشان می‌خواهد تا تحقیق‌کنند پیرامون مسأله‌ای‌که هرگاه شخصی درایّام صحت بنده ومملوك خودرا نذر نمایدکه بعداز فوت او آزاد باشد یا نذر نمایدکه مال اوبعداز فوت صدقه‌باشد.. این نذر منعقد و صحیح است یا نه ؟

علمائی‌که باین‌مسئله پاسخ داده‌اند و دربارهٔآن تحقیق‌کرده‌اند بشرح زیراست:

۱ــ جواب محمدهادی مدرس وخادم **(فارسی)**

ازبرگ ۱۴۷ــ۱۳۸ .

آغاز : بسمله عرضه داشت ... بذروهٔ عرض باریافتگان درگاه جهان‌پناه ...

انجام : امیدکه باقبال همایون ارفع اقدس اعلی مرضی ومستحسن خدام‌حضرت درگاه جهان‌پناه بوده‌باشد امره ارفع واعلی ...

۲ــ جواب محمدرحیم خادم و شیخ‌الاسلام مشهد مقدس **(فارسی)**

برگ ۱۴۹ــ۱۴۷ .

آغاز : عرضه داشت .. بذروهٔ عرض میرساندکه چون حسب‌الامر ...

انجام : وچون موجب اطاله می‌شد جرأت عرض ننمود امره اعلی .

۳ـ جواب هدایت‌الله مدرس خادم (فارسی)

برگ ۱۵۱ـ۱۴۹ .

آغاز : عرضه داشت ... بموقف عرض میرساندکه چون حسب‌الامر .

انجام : مقرر فرمایند رساله علیحده می‌تواند نوشت والعلم عندالله وعندحججه علیهم‌السلام .

۴ـ جواب عبدالواسع تونی (فارسی)

ازبرگ ۱۵۳ـ۱۵۱ .

آغاز : بسمله عرضه داشت ... بموقف عرض ایستادگان پایه سریر خلایق مصیر می‌رساند .

انجام : ازشخصی صادر شده باشد از ثلث معتبراست والله‌یعلم .

۵ـ جواب ابوالحسن حسینی (فارسی)

برگ ۱۵۶ـ۱۵۳ .

آغاز : بسمله عرضه داشت ... بذروهٔ عرض می‌رساندکه حسب‌الفرمان قضا توأمان ...

انجام : چنین اخراج از ثلث باشد دور نیست الله‌اعلم بحقایق‌الامور .

۶ـ جواب عبدالنبی‌بن محمدتقی‌بن محمدباقر حسینی (فارسی)

برگ ۱۶۲ـ۱۵۶ .

آغاز : بسمله خیرکلام حمده والصلوة علی سیدنا محمد عبده و اوصیائه وبعد چون دراین اوقات ...

انجام : برای استبصار همین قدر کافیست اما مجادل را تهذیب واستبصار کافی نیست .

۷ـ جواب سیدمحمد حسینی خادم قاضی مشهد مقدس (فارسی)

برگ ۱۶۶ـ۱۶۲ .

آغاز : بسمله عرضه داشت .. بموقف عرض ایستادگان پایه سریر خلافت مصیر می‌رساندکه چون درتاریخ بیست‌وچهارم شوال سنه ۱۱۱۳ تعلیقچه رفیعه مقیده بحسب‌الامر الاعلی ...

انجام : هرچند بجهت وارث آن احوط باشد والعلم عندالعزیزالعلام و حججه الاعلام وسفرائه الکرام .

۸ـ جواب محمدصادق خادم (فارسی)

برگ ۱۶۷ـ۱۶۶ .

آغاز : بسمله عرضه داشت اقل طلبه محمدصادق خادم بذروهٔ عرض‌می‌رساند...

انجام : و فتاوی فقهاء براین داعی معلوم گردید والعلم عند اهله .

۹ـ جواب محمدسعید مدوسی رضوی (فارسی)

برگ ۱۶۹ـ۱۶۸ .

آغاز : بسمله عرضه داشت بندهٔ فدوی ... بذروهٔ عرض بازیافتگان بارگاه ...

انجام : ازاصل ترکه واجب و لازم است امره اعلی .

۱۰ـ جواب محمدرضا نوهٔ ملامحمد صالح مازندرانی (فارسی)

برگ ۱۷۱ـ۱۶۹ .

آغاز : بسمله عرضه داشت تراب اقدام علمای ربّانی محمدرضا صبّیه‌زادهٔ ملامحمد صالح مازندرانی بذروهٔ عرض ...

انجام : واحکام متعلقه باین مسئله در رساله مختصره بعرض بندگان درگاه عالم پناه می‌رساند امره اعلی .

۱۱ـ جواب ابوالمفاخر حسینی

برگ ۱۷۳ـ۱۷۱ .

آغاز : بسمله بعرض می‌رساند کمترین داعیان ابوالمفاخر حسینی که نذور مزبوره بحسب ظاهر ...

انجام : الی وقت‌الوفاة خواهد بود والله تعالی عالم بحقیقةالحال .

مجموعه قابل اعتنائی است که شامل بیست رساله در یك موضوع ـ نذر صدقه وعتق بعداز وفات ـ وتماماً مربوط به‌یك قرن می‌باشد وهمه آنها تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. وبیشتر آنها بخط نستعلیق ۱۷ سطری ۷×۱۳ س، عنوانها شنگرف، ناقص‌الاول، رساله اول در زمان حیاة مؤلف نگاشته شده است کلاً دارای ۱۷۳ گ ۱۱/۵×۱۸ س، کاغذ اصفهانی، جلد تیماج مشکی، مهر حاج سیدسعید را دارد .

۱۰۷۷

مزار کبیر (ادعیه ـ عربی)

ازشیخ مفید، محمدبن نعمان متوفی ۴۱۳ هـ.ق. گزینه‌ای است در دوبخش ، بخش اول دربیان مناسك زیارت حضرت علی‌بن ابیطالب (ع) وامام‌حسین(ع)واعمالی که‌بهنگام خروج جهت زیارت این‌دو امام بزرگوار باید بجای آورد و کارهائی‌که

درکنار قبه و بارگاهشان لازم است انجام آنها و چیزهائی‌که دراین رابطه می‌باشد و درابتدا فضیلت زیارت این‌دو مکان مقدس آمده و درآغاز فضیلت مسجد کوفه و آداب نماز درآن وفضیلت مسجد سهله، وفرات و غسل‌کردن و آشامیدن آب‌فرات، وفضیلت زیارت حضرت علی (ع) وکربلا و وجوب زیارت امام‌حسین و حد وجوب آن براغنیاء و فقراء ... زیارت اول ماه‌رجب ونیمهٔ رجب ونیمهٔ شعبان وشب‌عیدفطر، روز عرفه و روز عاشورا و اربعین ... و زیارت حضرت علی (ع) ...

بخش دوم درآداب زیارت سایر امامان و رسول اکرم (ص) وفاطمه (ع) و زیارت مؤمنین و نوادر . درآخر نسخه اضافاتی دارد شامل زیارت مسجدالنبی(ص) مسجد صعصعه، زیارت جامعه‌کبیره زیارت امام‌حسین (ع) در روز عرفه . زیارت عاشورا، زیارت امیرالمؤمنین در روز غدیر و زیارت روز اول ماه رجب واین‌کتاب با دعای و داع باآن‌حضرت بپایان می‌رسد .

پس‌ازآن دعائی مأثور از امام جعفرصادق(ع) و دعاء استقاله از صحیفه‌سجادیه و زیارت مفجعه . عناوین این‌کتاب ــ باب ــ وپس‌ازآن : حدثنی ابوالقاسم جعفربن قولویه ... آمده .

آغاز بخش اول : بسمله‌الحمدلله وسلام علی عباده‌الذین اصطفی محمدوآله‌ــ الطاهرین و رحمةالله و برکاته. امابعد وبالله‌التوفیق فانی قداعتزمت علی ترتیب‌مناسك زیارةالامامیین امیرالمؤمنین ...

انجام : بخش اول : و رب‌العرش‌العظیم والحمدلله رب‌العالمین .

آغاز: بخش دوم: بسمله عرفت ادام‌الله عزك موقع مختصر مناسك زیارةالامامین منك وایثارك رسم زیادة سائرالائمه (ع) ...

انجام بخش دوم : یعبرون زوار قبورکم بزیارتکم کما تغیرالزانیة بزناها اولئك شرارامتی لاتنالهم شفاعتی و لایردون حوضی تم .

آغاز بخش اضافه : السلام علیك یا صفوةالله السلام علیك یا حبیب‌الله ...

انجام بخش اضافه : بك طلبتی اللهم بنبیك محمد والائمة من‌اهل بیته انجح طلبتی . ثم سل حاجتك تم کتاب‌المزارالکبیر تضنیف‌الشیخ‌المفید ابی‌عبدالله محمدبن محمدالنعمان رضی‌الله عنه واسکنه‌الله باعلی جنانه بحق محمدوآله .

انجام کتاب : یابن زمزم و صفا .

نسخ مُعَرَّب ۱۵سطری ۷×۱۲ س، تحریر شنبه آخر محرم ۹۵۷ ه.ق. نسخه دیگری ازاین کتاب با همین تاریخ در آستانقدس رضوی بشماره ۳۴۱۳ موجود است . نشان و عناوین شنگرف، درپشت صفحه اول یادداشتی مورخ ۱۲۸۰ ه.ق. که درآن نام کتاب ومؤلف آن آمده است دارای ۱۲۲گ ۱۷/۵×۱۱/۵ س، کاغذ هندی، جلد تیماج‌تریاکی، مهر حاج سیدسعید را دارد .

۱۰۷۸

مجموعه :

۱- لوایح **(عرفان - فارسی)**

از نورالدین عبدالرحمان‌بن احمد جامی متوفی ۸۹۸ ه.ق. که آنرا بنام شاه همدان دریك مقدمه وسی وسه لایحه وخاتمه ساخته‌است با نثر فارسی مسجع درباره توحید و عرفان وبیان معارف ومعانی که برالواح اسرار و ارواح ارباب عرفان و اصحاب ذوق و وجدان، لایح گشته . این‌کتاب مکرر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله ... لااحصی ثناء علیك کیف کل ثناء یعودالیك ... خداوندا سپاس تو ...

انجام : لب بازکنی بنطق خاکت بدهن . تست .

۲ــ آداب تصوف = سیر وسلوك (عرفان ــ فارسی)

(ناشناخته) با نثری مسجع متضمن حکایات واشعاری بفارسی وعربی شامل دیباچه، مناجات، نعت سیدالمرسلین (ص) منقبت امیرالمؤمنین (ع) وبیست‌وهشت فصل ۱ــ درمبدء سلوك ۲ــ درمعرفت سالك ۳ــ درمقامات سالك ٤ــ درنصیحت سالك ٥ــ دربدایت خلقت ٦ــ دربیان وحدت ۷ــ درتجرید سالك ۸ــ در قاعدهٔ طریقت ۹ــ درکمال استغنا ۱۰ــ درآغاز فطرت ۱۱ــ دراختلاف حالات ۱۲ــ بیان دل ۱۳ــ درتصفیه دل ۱٤ــ در دیباچه عشق ۱٥ــ درحقایق عشق ۱٦ــ درحیرت‌عشق ۱۷ــ معرفت نفس ۱۸ــ درمخاطبه نفس خود ۱۹ــ درمعاملات ۲۰ــ درنیکوئی احوال مراعات ۲۱ــ درصحبت و مطایعت ۲۲ــ درنصیحت اهل وفا ۲۳ــ دلالت در صبر وتسلیم ۲٤ــ درکشف معانی ۲٥ــ در ارشاد و انتباه ۲٦ــ در اشارت اهل طریقت ۲۷ــ درنهایت طریقت ۲۸ــ درختم کتاب .

آغاز : بسمله صانعی‌که دست ارادتش فلك را پی‌پای درچرخ آورد، مبدعی‌که انگشت مشیّتش چهارطغرای پنجه برهم یافت منظومه :

یگانه کردگار شیب و بالا باو جسم و باو جوهر تعالی ...

انجام : رباعی :

تصویر نکو نامی راکرده رقم ازحرمت خود یافت پناهی بعدم
تا از قلم سجود برلوح وجود مرقوم شود ثواب بربام عدم . تست

۳ـ وقف‌نامچه (اسناد ومدارك ـ فارسی)

وقف‌نامه‌ای است از شاه‌وردی‌بیك در زمان شاه سلیمان صفوی و درعهدخان والاشأن کلبعلی‌خان پیل سربیکلربیکی مشهد مقدس و قورچیباشی‌که کاروانسرا و دکاکین وحمام متصل بآن‌را که درمشهد مقدس رضوی واقع است وقف‌کرده بشرط آن‌که اولاً آنچه حاصل ومنافع باشد بعداز وضع اخراجات ضروری وحق‌التولیه مبلغ پنج‌تومان هرساله وظیفه فراش مشرفه‌که منصوب بربالای سر مبارك است وهر ساله پنج تومان وظیفه فراش دارالسیاده وحافظ سرقبر واقف ... ومابقی منافع‌صرف مدد خرج زوار شود ... وتولیت این موقوفات مادام‌الحیاة‌باواقف وبعد بااولاد او ماتوالدوا او تناسلوا باشد وبعدذلك تعلق به‌متولی سرکار فیض آثار داشته‌که عشر فاضل را بحق‌التولیه برداشته مابقی را به‌مصرف می‌رسانیده باشد . وقفاً مؤبدا سنه ۱۱۹۱ هـ.ق.

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق زیبای ۱۰ سطری ۶/۵×۱۳ س، تحریر ربیع‌الاول ۱۰۹۲ هـ.ق. از روی نسخه‌ای که در ۱۰۷۷ نگاشته شده بوده عنوان شنگرف و لاجورد، رساله دوم بهمان خط وخصوصیات، ۱۱ سطری و رسالهٔ سوم شکسته نستعلیق درشت‌تر ۱۱ سطری بهمان اندازه، تحریر ۱۱۹۱ هـ.ق. درآخر نسخه درسه صفحه دعائی آمده . کاغذ هندی، قطع ۱۰/۵×۱۷/۵ س، جلد تیماج عنابی .

۱۰۷۹

اللهوف علی قتلی‌الطفوف (مقتل ـ عربی)

تألیف سید جمال‌السالکین رضی‌الدین ابی‌القاسم علی‌بن موسی‌بن طاوس حلی

متوفی ٦٦٤ هـ.ق. شامل سه‌مسلك ۱ــ در حوادثی‌که پیش‌از شهادت امام‌حسین (ع) رخ داده‌است برسبیل اجمال ۲ــ درتوصیف نبرد امام‌حسین (ع) ۳ــ درامور متأخر از شهادت آن حضرت . کتاب معروف ومعتبری است‌که مکرر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله المتجلی لعباده من افق‌الالباب‌المجلی عن مراده بنطق السنة ...

انجام : وفهم قضیه فی‌نفسه والحمدلله رب‌العالمین و صلواته علی سیدنا محمد النبی وآله‌الطیبین‌الطاهرین .

نسخ ۱٤ سطری ٦×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. مهر حاج سیدسعید را دارد ، کاغذ فرنگی صیقلی، جلد تیماج زرد، قطع ۱۱×۱۷/٥ س .

۱۰۸۰

مجموعه :

۱ــ ارث = احکام‌المیراث **(فقه ــ عربی)**

از مولی محمدتقی‌بن حسین علی‌بن رضابن اسماعیل هروی اصفهانی حائری متوفی ۱۲۹۹ هـ.ق. دریك مقدمه و سه‌باب . مقدمه درچیزهائی‌کــه مقصود برآنها مترتب هستند وآن‌ها شش امر می‌باشند . باب اول در ارث مرتبهٔ اول یعنی ارث‌پدر و مادر و اولاد و نوادگان شامل سه فصل . باب دوم در ارث مرتبهٔ دوم‌که عبارتند از برادران و اولاد آنان هرچند نسلی‌کــه باشند درپنج فصل . باب سوم در ارث مرتبهٔ سوم که شامل عموها وعمه‌ها و دائی‌ها و خاله‌ها و اولاد آنها درصورتی که موانعی نباشد . درچند فصل . ازبرگ ٥۸ــ۱ برگهای ٥۹ و ٦۰ نانویس است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی محمد و عترته‌المعصومین وبعد

فیقول العبدالعاصی ... ان هذه نبذة متعلقة باحکام المیراث کتبتها لایضاح سهام کل واحد من الوراث فی کل مرتبة من مراتب الثلاث ...

انجام : الا انها ترث الباقی بالقرابة ولیکن هذا آخرما اردنا ایراده فی هذه الرسالة... مما لاتجده فیما تقدم علیها من رسالة وکتاب والله الموفق للصواب والحمدلله اولاً وآخراً وباطناً و ظاهراً.

۲ــ استصحاب = رسالة فی الاستصحاب (فقه ــ عربی)

از آقا محمدباقر بن محمد اکمل بهبهانی متوفی ۱۲۰۶ هـ.ق. رسالهٔ موجز و مفیدی است دربیان اثبات حجیت استصحاب وآنچه مربوط بآنست . برگ ۷۷ــ۶۱ برگ ۷۸ نانویس .

آغاز : بسمله حمدله مسئلة الاستصحاب عبارة عن الحکم باستمرار امرکان یقینی الحصول فی وقت اوحال ومشکوك البقاء بعد ذلك الوقت اوالحال وهوعلی قسمین ...

انجام : ولابد للمجتهد من ملاحظة ذلك والله هوالعالم بحقایق احکامه ورسوله والائمة علیهم الصلوة والسلام تمت .

۳ــ نتایج الافکار (اصول فقه ــ عربی)

تألیف مولی محمدتقی بن حسین بن علی بن رضا بن اسماعیل هروی اصفهانی حائری متوفی ۱۲۹۹ هـ.ق. دریك مقدمه وسه باب وخاتمه . مقدمه درمبادی لغویه. باب ۱ــ درکتاب وسنة ۲ــ ادلهٔ شرعیّه ۳ــ اجتهاد وتقلید خاتمه درتعادل وتراجیح. مؤلف برای هربحثی دوجدول ساخته که دریکی ازآنها اقوال اصولیین آمده و در دیگری ادلهٔ آنان را ذکر نموده‌است و در دیباچه هم به‌رموزی که برای کتابهای مرجع

بکار رفته است اشاره نموده بدین نحو :

به = نهایةالاصول . یب = تهذیب‌الاصول . لم = معالم‌الاصول . فی = وافی تألیف کاظمی. ق = قوانین از قمی. ح = مفاتیح ازسید مجاهد . م = مناهج از نراقی . ت = اشارات‌الاصول ِ استادش کلباسی .

هروی دراین‌کتاب از استادش شیخ محمدتقی‌محشی معالم به شیخناالعلامه یاد می‌کند . تاریخ فراغت از تألیف، اوائل ذی‌حجه ۱۲۵۸ هـ.ق. می‌باشد . ازبرگ ۲۵۷ــ۷۹ .

آغاز : بسمله احسن خطاب یهتدی باشاراته الی نتایج‌الافکار و اکرم کتاب یرتقی بعباراته معارج‌الانظار ... امابعد فیقول‌المفتقر الی‌الله‌القوی محمدتقی‌بن حسینعلی‌الهروی وقاهماالله سوءالحساب ...

انجام : اوالحکم بالتخییر بینهما وجهان بل قولان . ولیکن هذا آخرما اردنا ایراده فی‌هذا المختصر والحمدلله علی توفیقنا للاتمام ونشکره علی سوابغ‌الانعام و نصلی ونسلم علی افضل‌النبیین واشرف‌الانام محمد (ص) وعترته‌البررةالکرام تمت .

این مجموعه بخط نسخ ونستعلیق ۱۱ــ۱۵ سطری ۶×۱۳/۵ س، بخط سیدحسن‌بن ابی‌طالب حسنی حسینی. رسالهٔ اول نسخ در ۲۰ شوال ۱۲۸۰ هـ.ق. رساله دوم نسخ چهارم جمادی‌الاولی ۱۲۸۰ هـ.ق. و رساله سوم نستعلیق جمعه چهارم ربیع‌المولود ۱۲۸۸ هـ.ق. هرسه رساله در زمان حیاة مؤلف نگاشته شده است، رساله اول معلق بحواشی با امضاء ــ منه دام ظله ــ عنوان ونشانها شنگرف جداول با شنگرف ومشکی وسبز وآبی، درپشت صفحه اول، یادداشتی درشرح حال وآثار واستادان ملامحمدتقی هروی آمده که در

زمان حیات او نگاشته گردیده است . درپشت رساله دوم چند یادداشت تولد مورخ ۱۲۹۱ و ۱۲۹۰ و۱۲۹۸ و ۱۳۴۰ در آخر نسخه مهر بیضی‌شکل ازکاتب نسخه با سجع «عبده حسن‌بن ابوطالب‌الحسنی‌الحسینی» کلاً دارای ۲۵۷ گ ۱۱×۱۷/۵ س، کاغذ فرنگی، جلد تیماج قهوه‌ئی .

۱۰۸۱

نافع یوم‌الحشر فی شرح باب حادیعشر (کلام وعقائد – عربی)

شیخ‌الطائفه محمدبن حسن طوسی متوفی ۴۶۰ هـ.ق. کتابی در ادعیه نگاشته است بنام ــ مصباح‌المتهجد ــ این‌کتاب را علّامهٔ حلّی متوفی ۷۲۶ هـ.ق. بخواهش محمدبن محمد قوهدهی وزیر در ده باب خلاصه کرده‌است وبنام ــ منهاج‌الصلاح فی‌مختصرالمصباح ــ موسوم داشته است . بعدها علّامه حلّی یك باب دیگر براین ده باب افزودکه درآن باب، مسائل اصول دین را متذکر شده‌است وتحت عنوان ــ الباب‌الحادیعشر فیما یجب علی عامةالمکلفین فی‌اصول‌الدین ــ موسوم داشته است وچون این یك باب، شامل مبحث مستقلی بوده‌است و مورد نیاز عامه، لذا جداگانه استنساخ و چاپ هم گردیده‌است وبرآن شروح و حواشی نگاشته گردیده است ازجمله : ابی‌عبدالله شرف‌الدین فاضل مقداد، مقدادبن عبدالله سیوری حلی متوفی ۸۲۶ هـ.ق. برآن باب حادیعشر، شرحی مزجی بصورت ــ قال‌اقول ــ نگاشته است‌که بنام ــ نافع یوم‌الحشر ... نامیده شده‌که همین نسخهٔ موجود می‌باشد که جزو کتب درسی طلاب علوم دینی است وبزبان انگلیسی نیزاین‌شرح درآمده ومکرر چاپ شده‌است و بزبان فارسی هم ترجمه گردیده وبالغ بر سی شرح وحاشیه دارد .

آغاز: بسمله‌الحمدلله‌الذی دل‌علی‌وجوب وجوده افتقارالسکنات‌وعلی‌قدرته...

انجام : ویجبان بالقلب واللسان والید ولاینتقل ... اتفق لی جمعه وترتیبه انه سمیع مجیب والله خیرالموفق والمعین ... وآله اجمعین .

نسخ خوش ۹ سطری ۶×۱۲ س، بخط محمدجواد ابن حاج ملاعلی اصفهانی نیل‌فروش در روز چهارشنبه ۲۰ ربیع‌الثانی ۱۲۹۲ هـ.ق. عنوان ونشان قرمز، درآغاز نسخه چند تاریخ وفات ویادداشتهائی در عمر پیامبر وامامان شیعه واقسام شیعه دربسه صفحه و درآخر نسخه بندی درفضیلت حضرت علی (ع) در دوصفحه ومقالی درآنچه بر محدث ملاحظهٔ آن لازم است درچهار برگ کاغذ کاهی ، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی عطف ولبه وصالی شده، قطع ۱۱×۱۷/۵ س.

۱۰۸۲

شرح‌العوامل **(نحو ـ عربی)**

ازمولی محسن‌بن محمد طاهر قزوینی نحوی زنده بسال ۱۱۲۸ هـ.ق. وشرح از ملاکاظم که در زمان حیاة صاحب متن این‌شرح را ساخته است . شرحی‌است‌مزجی از آغاز تا مبحث اسماء افعال .

آغاز : بسمله‌الحمدلله کما هواهله وکما ینبغی الکرم وعزجلاله و صلوات‌الله ملائکته علی نبیّنا محمدوآله وبعد اقول لماکان‌العوامل‌المنسوب الی الفاضل‌المدقق ملامحسن حفظه‌الله محتویة علی‌السائل الکثیرة والفوائدالغریبه ...

انجام : اوعن‌الجار والمجرور نحو امامك وعلیك وغیرهما تست .

نسخ ۱۸ سطری ۶×۱۲/۵ س، بخط محمدشفیع‌بن محمدتقی لواسانی در روز شنبه ۲۵ ذیحجه ۱۲۳۱ هـ.ق. نشان شنگرف ومشکی، کاغذ فرنگی آهار مهردئی، مهر کتابخانه مجدالدین‌را دارد. جلدتیماج قهوه‌ئی‌لایه‌ئی قطع ۱۱×۱۷/۵س.

۱۰۸۳

مجموعه :

۱– سی‌فصل (ستاره‌شناسی – فارسی)

از خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. متن عربی و فارسی آن هردو از خواجه نصیراست و نسخهٔ موجود پارسی آنست . گفتاری است درتقویم و اصطلاحات ستاره‌شناسی وسعد ونحس کواکب ومیمون‌بودن روزها، شامل سی فصل که آنرا درسال ۶۵۸ هـ.ق. ساخته است ومکرر چاپ گردیده . نسخهٔ حاضر ازفصل پنجم درتاریخ فارسی را دارد تا آخر . برگ ۱۷–۱ .

آغاز موجود : وآن تشرین‌الآخر و نیسان و حزیران وایلول است ... فصل پنجم درتاریخ فارسی ونام ماهها ...

انجام : اگرکسی زیادت ازاین خواهد با دیگر کتب این علم رجوع‌کند والله اعلم بالصواب والیه‌المرجع والمآب .

۲– شرح سی‌فصل (ستاره‌شناسی – فارسی)

اصل از خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. شارح شناخته نشد. در دیباچه آمده‌است‌که جماعتی‌که این رساله را بحث می‌کردند التماس شرحی کردند مرین‌رساله را اجابت استدعای ایشان را ... برخی احتمال داده‌اندکه این‌شرح ازآنِ ملاجلال دوانی متوفی ۹۰۲ هـ.ق. می‌باشد ؟ نسخهٔ موجود ازفصل ۲۲ حدود هفت برگ دنباله‌اش درضمن رساله سوم آمده‌است . ازبرگ ۴۶–۱۷ وبرگهای ۴۷و۴۸ نانویس و برگهای ۶۲–۵۶ .

آغاز : بسمله احمدالله علی نعمائه واشکره علی‌الائه واصلی علی محمد خیر

انبیائه وعلی‌آله واصحابه و اولیائه اما بعد چون بتقدیر باری عزّ وعلی وواسطهٔ تأثیر اجرام علوی ...

انجام : واگر کسی زیادت ازاین خواهد با دیگر کتب این علم رجوع کند والله اعلم توقع بالطاف غیرفضیات آنکه چون برعثرات این اطناب واقف گردند پردهٔ اغضاء و مبرقع اصلاح دریغ نفرمایند تم .

۳- بیست‌باب در اسطرلاب (ستاره‌شناسی ـ فارسی)

از خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن محمد متوفی ۶۷۲ ه.ق. که آنرا از کتاب صدباب خویش گزین نموده است . باب اول درالقاب‌آلات وخطوط و دوایر اسطرلاب ۲ــ درمعرفت ارتفاع گرفتن ۳ــ درمعرفت طالع از ارتفاع ... باب بیستم درمعرفت وصف ثوابت . درمیان این‌نسخه تعداد هفت برگ از رسالهٔ پیشین صحافی شده‌است . برگ ۷۱ــ۴۹ ناقص‌الآخر است .

آغاز : بسمله ... این‌مختصری است درمعرفت اسطرلاب‌مشتمل برپیست‌باب...

۴- جام جهان‌نما (حکمت ـ فارسی)

از استادالبشر، غیاث‌الدین منصور دشتکی متوفی ۹۴۸ ه.ق. این‌کتاب شامل فنون حکمت است ونسخهٔ حاضر تنها هفت برگ آنست آنهم آشفته، موجودی نسخه رسالهٔ بیستم از وجه چهارم است درحساب، شامل مقدمه وچند باب . برگ۷۸ــ۷۲ .

آغاز : بسمله بعد حمدالله الواحد بلاعدد والصلوة علی سیدنا سیدالکل محمد یقول‌الفقیرالحقیر غیاث‌المشهور بمنصوران هذا ... مقدمه حساب از برای سهولت ضبط حساب اصول اعداد را ...

انجام موجود : وعالم کون وفساد خوانند ومرکب منقسم شود بتام .

۵ـ بیست‌باب درتقویم (ستاره‌شناسی ـ فارسی)

از ملا عبدالعلی بیرجندی ابن‌محمد متوفی ۹۳۴ ه.ق. درتقویم شامل بیست باب ۱ـ معرفت حساب جمل ۲ـ معرفت ایام اسابیع ... که مکرر چاپ شده است .

برگ ۸۸ـ۷۹ نسخهٔ موجود تا مقداری ازباب چهاردهم را بیش ندارد .

آغاز : بسمله وبتوفیقك نعتصم یاکریم امابعد این مختصری است درمعرفت تقویم تام مشتمل بربیست باب ...

انجام موجود : بارقام هندسی و درجدول دوم .

۶ـ قسمت اجزاء ظل (ستاره‌شناسی ـ عربی)

باب دوازدهم از رساله‌ای است دریك صفحه . برگ ۸۹ ر

۷ـ فوائد نجومی (عربی)

گزینه‌هائی است درمعرفت مواضع کواکب ثابته . معرفت جیب . معرفت‌شعاع، معرفت کواکب ثابته . جدول ابعاد . فوائدی دراسطرلاب بطور چلیپا بفارسی . معرفت استخراج خط ... باب شانزدهم ازکتابی بفارسی درمعرفت انتهای وقت فضیلت نماز عصر. مسالهٔ دهم ازرساله محقق طوسی‌درباب وصیت . ازبرگ۱۰۴ـ۸۹.

آغاز : فوائد منبوذة من‌بعض‌الرسائل . فی‌معرفه مواضع‌الکواکب ...

انجام : وعلیه یقاس مایقع فی‌ابواب‌الوصایا .

۸ـ بخشی ازمقاله سوم ازکتاب اکرثاوذوسیوس (ریاضی ـ عربی)

۹- فوائد ومسائل نجومی (ستاره‌شناسی - عربی)

برگ ۱۱۰-۱۰۵

۱۰- تشریح‌الافلاک (ستاره‌شناسی - عربی)

ازشیخ بهائی . محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۰ ه.ق. دریك مقدمه وپنج فصل وخاتمه که چاپ شده‌است . ازبرگ ۱۲۴-۱۱۱ .

آغاز : بسمله ربنا ماخلقت هذا باطلاً سبحانك ... وبعد فیقول‌الفقیر ...

انجام : طوارق‌الحدثان والحمدلله رب‌العالمین والصلوة والسلام علی‌خیرخلقه محمدوآله‌الطیبین‌الطاهرین . تمت .

رساله اول شکسته نستعلیق زیبای ۱۵ سطری ۵/۵×۱۱ س، بخط شیخ احمدبن حسن اصفهانی درشماخی در ۹۱۸ ه.ق. عنوان ونشان شنگرف، معلق بحواشی منقول ازشرح مولانا نظام‌الدین وطبری و رموز - س - ص. دوائر و جداول نجومی شنگرف ومشکی . رساله دوم بهمان خط و اندازه وخصوصیات . هفت‌برگ ازاین رساله ضمیمه رساله سوم است واشتباهاً صحافی شده ، رساله سوم نستعلیق ۱۷ سطری ۵/۶×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۱ ه.ق. حواشی شرح بیرجندی، مصحح. ناقص‌الآخر . رساله چهارم شبیه خط رساله‌های ۱و۲ ناقص‌الآخر ، رساله پنجم نستعلیق ۲۳ سطری ۵/۵×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۱ ه.ق. عنوان و رموز شنگرف، مصحح ومعلق بحواشی . منه - ناقص‌الآخر رساله ۶و۷ شکسته نستعلیق مختلف‌السطر راسته وچلیپا . عنوانها قرمز، رساله ۸ نستعلیق ۱۷ سطری خوش ۵/۵×۱۲ س، بخط اشرف‌بن غلام‌محمد قاینی تحریر سده ۱۰ ه.ق. اشکال

و دوائر با قرمز ومشکی، معلق بحواشی با امضاء ـ محمدباقر ـ رساله ۹ شکسته نستعلیق ۲۱–۱۹ سطری، سدهٔ ۱۱ هـ.ق. و رساله ۱۰ نسخ ۱۲ سطری ۴/۵×۱۲/۵ س، بخط غلام لافینی [قاینی ؟] درمشهد رضوی در یکشنبه ۲۲ ربیع‌الآخر ۱۰۵۲ هـ.ق. عنوان و رموز واشکال شنگرف ومشکی، معلق بحواشی ـ منه ـ این مجموعه کلاً دارای ۱۲۴ گ ۱۰×۱۷/۵ س، مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد تیماج لایه‌ئی سبز.

۱۰۸۴

المختصرالنافع = النافع فی مختصرالشرایع (فقه – عربی)

تألیف محقق‌اول، نجم‌الدین ابوالقاسم جعفربن حسن‌بن‌ابی‌ذکریا هذلی حلی متوفی ۶۷۶هـ. ق. ازمتون مختصرهٔ درفقه امامیه است و گزیدهٔ کتاب شرایع خود اوست. این کتاب مکرر چاپ شده است.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی صغرت فی‌عظمته عبادةالعابدین . . اما بعد فانی مورد فی‌هذاالمختصر خلاصةالمذهب . . .

انجام: و یختص ضمانها بالجنایة علی‌الادمی خشب. فهذه ما اوردنا ذکره و قصدنا حصره مختصرین . . لایخیب من سأله و لایخیّر من امله والحمدلله وحده تست.

نسخ خوش ۱۳ سطری ۷/۵×۱۳/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. مصحح. عنوان ونشان قرمز، نسخه ازاول وآخر نونویسی شده است. اوراق نخستین وصالی شده، در آخر نسخه تملك مرادعلی مشهور به حاجی‌محمد ساوجی کاشانی جلد تیماج مشکی، قطع ۱۲×۱۷/۵ س.

۱۰۸۵

مجموعه :

۱- کبری (منطق ــ فارسی)

از میر سیدشریف گرگانی (جرجانی) متوفی۸۱۶ ه.ق. رساله موجز ومفیدی است که جزو کتب درسی طلاب علوم دینی می‌باشد و مکرر چاپ گردیده است. از برگ ۳۰ــ۱ .

آغاز : بسمله بدانکه آدمی راقوتیست دراکه که منتقش گردد در وی صُوَر اشیاء . . .

انجام : لیکن حجر است پس لاشجر است تم .

۲- حاشیهٔ حاشیهٔ تهذیب‌المنطق (منطق ــ فارسی)

تهذیب المنطق تألیف سعدالدین‌بن مسعودبن عمرتفتازانی متوفی ۷۹۲ه.ق. می‌باشد و حاشیهٔ تهذیب که به ــ حاشیه ملاعبدالله ــ معروف است ازملاعبدالله یزدی شاه‌آبادی متوفی ۹۸۱ ه.ق. می‌باشد وحاشیه حاشیهٔ تهذیب‌المنطق که‌همین نسخهٔ موجود می‌باشد از میرزا علیرضا تجلی ابن‌کمال‌الدین حسین شیرازی‌اردکانی متوفی ۱۰۸۵ه.ق. است‌که آنرا برای شاگردخود میرزاابراهیم نگاشته است و مکرر چاپ شده است ونسخه موجودهم چاپی می‌باشدکه بغلط دراین‌مجموعه صحافی گردیده است .

۳- خلاصة‌الحساب (ریاضی ــ عربی)

تألیف شیخ بهائی . محمدبن‌حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ه.ق. دریك مقدمه

و ده باب و خاتمه . مقدمه درتعریف علم حساب. باب اول در حساب اعدادصحیح درشش فصل ویازده قاعده. باب‌دوم درحساب‌کسر شامل سه مقدمه و شش فصل . باب سوم دراستخراج مجهولات از راه‌تناسب. باب چهارم دراستخراج مجهولات ازطریق خطائن. باب‌پنجم دراستخراج مجهولات ازطریق عکس. باب ششم در مساحت دریك‌مقدمه وسه‌فصل. باب‌هفتم در وزن زمین وشناخت ارتفاعات وعرض وعمق نهرها درسه‌فصل. باب هشتم دراستخراج مجهولات ازطریق جبرومقابله در دوفصل. باب‌نهم درشناختن چیزهائی‌که معرفت آنها برریاضی‌دان ضروراست‌که۱۲ چیز می‌باشند. باب‌دهم درمسائل متفرقه .

آغاز : بسمله نحمدك یامن‌لایحیط بجمیع نعمه‌عدد ولاینتهی تضاعف قسمه الی‌امد... وبعد فان‌الفقیر الی‌الله‌الغنی ...

انجام : فاحفظ وصیتی الیك والله حفیظ علیك تم .

۴- الصفیحة = الصحیفه (ستاره‌شناسی - عربی)

از شیخ بهائی متوفی ۱۰۳۱ه.ق. رساله موجزی است درشناختن اسطرلاب این رساله چاپ شده است .

آغاز : بسمله‌ارتفعت درجات جبر و تك عن احاطه افها منا‌القاصرة .

انجام : باوغ‌الشمس‌الیها علی‌صوب‌القبلة ولیکن آخرماا‌وردناه... محمدوآله الطاهرین والحمدلله رب‌العالمین .

۵- الرامزة = خزرجیه = الرامزه‌الوافیه (عروض وقافیه - عربی)

سرودهٔ ادیب ضیاءالدین ابی‌محمد عبدالله خزرجی متوفی ۶۲۶ ه. ق.

قصیده‌ایست در عروض و قافیه شامل ۹۹ بیت باتوضیحاتی در ذیل هربیت و حواشی آن .

آغاز :

بسمله والشعر میزان یسمی عروضه بهاالنقص‌والرجحان‌یدریهماالفتی ...

انجام :

و یسأل عبدالله ذالخزرجی من مطالعها اتحافه منه بالدعا ...

و والی علی خیرالانام صلاته و تسلیمه فی الابتداء والانتها ...

رساله اول نسخ خوش ۱۱ سطری ۴/۵×۹/۵ س، بخط محمدحسین‌بن اسدالله در رجب ۱۲۷۹ هـ.ق. عنوان و نشان شنگرف وآبی، رساله دوم چاپی سنگی ۱۲۶۸ هـ.ق. رساله سوم وچهارم نیز بخط کاتب رسالهٔ اول در شنبه غره رجب ۱۲۸۱ هـ.ق. وبهمان اندازه وخصوصیات. رساله پنجم بهمان خط در ۱۸ جمادی‌الاولی ۱۲۸۱ هـ.ق. مهر حاج سید سعید را دارد کاغذ هندی جلد تیماج مشکی لایه‌ئی قطع ۱۰/۵×۱۷/۵ س.

۱۰۸۶

شرح نظم‌اللآلی = شرح لؤلؤیه (تجوید وقرائت – فارسی)

سیدابوالقاسم قاری زنده بسال ۱۰۸۳هـ.ق. زاده شده در مشهد رضوی و ساکن شیراز، منظومه‌ای در ۸۷ بیت بفارسی سروده است درتجوید که‌آنرا بنام شاه عباس ثانی ساخته است. شارح شناخته نشد .

آغاز : بسمله‌ای‌کلام از انتظام نام ذاتت درنظام . یعنی ای‌آنچنان کسی که

سخن گفتن از رشتهٔ کشیده بودن اسم ذات در رشته کشیدن است ...

انجام : مولدش مشهد امام رضـا برضا نیست در دکن برضـا تمت...

شکسته نستعلیق ۱۱ سطری ۶/۵×۱۳/۵ س؛ بخـط سیدهاشم‌بن سیدعبدالله حسینی در سه‌شنبه ۱۹ ربیع‌الآخر ۱۲۶۲ هـق. درآغاز نسخه یك‌برگ در فضیلت علم وعلماء و درآخر نسخه دوبرگ درتجوید بدون مقدمه وخاتمه . کاغـذ فرنگی . مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیـماج مشکـی لایه‌ئی فرسوده . نشان، شنگرف قطع ۱۱×۱۷/۵ س.

۱۰۸۷

مجموعه :

۱ــ نافع یوم‌الحشر فی شرح باب حادیعشر (کلام وعقائد ــ عربی)

از فاضل مقداد، ابی‌عبدالله شرف‌الدین، مقدادبن‌عبدالله سیوری حلی متوفی ۸۲۶ هـ. ق. (رك : بشماره ۱۰۸۱) برگ ۳۵ــ۱ .

آغاز موجود : عارف بالله تبنیه‌الغافلین وارشادالمضلین ...

انجام : ولاینتقل الی‌الاصعب مع‌انجاع‌الاسهل فهذا ماتهیأ لی تنمیقه ...

۲ــ گفتارهائی گوناگون (عربی و فارسی)

مطـالبی است فقهی، روائی، عقاید منقول ازنهج‌السداد الـی شرح واجب الاعتقاد و بندی منقول از تصانیف محمدباقربن‌اسماعیل حسینی خـاتون‌آبادی و و ... ازبرگ ۴۶ــ۳۶ .

۳ــ اعتقادات = اصول عقائد (کلام ــ عربی)

رساله موجزی است که‌درآن اصـول خمسه اعتـقادی شیعی را بیان داشته

است شامل پنج فصل ۱ــ درمعرفت الهی ۲ــ عــدل ۳ــ نبــوت ٤ــ امــامت ٥ــ معــاد . درهرفصلی مطالب باین‌صورت آمده است فان قیل ... فالجواب ...

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین والصلوة والسلام علی‌اشرف‌الانبیاء ... اما بعد فهذه عقیدة قادنی‌الدلیل‌الیهاوقوی‌اعتمادی ... و رتبتها علی فصول‌الفصل اول فی‌معرفةالله تعالی و صفاته الثبوتیةوالسلبیة... فان قیل‌لك انت حادث‌ام‌قدیم؟ فالجواب حادث ...

انجام : فهو حق والا لم‌یکن‌المعصوم معصوماً وهذا آخر ماارادنا ایراده .. و سلم تسلیما کثیراً ...

٤ــ الفیه **(فقه ــ عربی)**

از شهید اول، شمس‌الدین محمدبن مکی مقتول بسال ۷۸٦ هـ. ق. در یك مقدمه و سه‌فصل و خاتمه . در واجبات نماز. مقدمه در تعریف نماز واجب. فصل اول درمقدمات نماز فصل‌دوم درمقارنات نماز فصل‌سوم در مناقبات نماز .... این کتاب چاپ شده است و دارای شروحی می‌باشد .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین ... اما بعد فهذه رساله وجیزة فی‌فرض‌ــ الصلوة اجابةلالتماس من‌طاعته حتم ....

انجام: ولواطلق القضاء علی‌صلوةالطواف والجنازة فمجاز وکذاالنذرالمطلق. تمت .

رسالهٔ اول نستعلیق ۱۷ سطری ۷/٥×۱٤ س؛ بخط محمدعلی‌بن محمدکاظم دارینی درچهارشنبه ششم ذی‌حجه ۱۱۲٤ هـ.ق. مصحح . رسالهٔ دوم نیز بخط همین کاتب است

در غره جمادی‌الاول ۱۱۲۵ هـ.ق. درمدرسه سبزوار بصورت راسته وچلیپا . رساله سوم نسخ ۱٤ سطری ۷/۵×۱٤ س؛ تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوانها قرمز، رساله چهارم نسخ ۱۳ سطری ۸/۵×۱۳ س؛ تحریر شعبان ۱۱۱۷ هـ.ق. عنوانها قرمز؛ اوراق آخر این رساله را موریانه خورده و قسمت‌اعظم اوراق نابود گردیده است. درمیان مهر بیضی‌شکل با سجع «عبده‌الراجی رجبعلی» مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج عنابی، قطع ۱۲×۱۷/۵ س.

۱۰۸۸

مجموعه :

۱ـ شرح نصاب **(لغت ـ عربی بفارسی)**

اصل از ابونصربدرالدین محمد فراهی سجزی متوفی ٦٤۰ هـ.ق. شارح شناخته نشد . بهنگام توضیح از آیات قرآن کریم شاهد آورده است .

آغاز : بسمله همی گوید ابونصر فراهی ... که چون صبیان‌را یعنی‌کودکان را پیش از تعلم لغت عرب ...مالدار است واغنیا جمع غنی است قوله تعالی ونحن اغنیاء و مسکین ...

انجام : و ضیق تنگی است و حنك نیز همین معنی را دارد .

۲ـ شرح نصاب **(لغت ـ عربی بفارسی)**

برابر این نسخه از عبدالصمدبن‌کمال‌بن‌امیرالحاج از دانایان سدهٔ دهم هجری قمری که آن را برای پسر استاد خود ضیاءالدین محمدبن کمال‌الدین استرآبادی نگاشته است. اما گمان می‌رود شارح دیگری است و قید نام شارح

اشتباهی از ناسخ نسخه می‌باشد ؟.

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین وصلی‌الله علی‌محمد وآله‌الطاهرین امابعد چنین گوید فقیر حقیر محتاج عبدالصمدبن‌کمال‌بن‌میرحاج‌اصلح‌الله حالهم‌که چون لغات آن بربعضی اخوان مشکل می‌نمود ... قال‌المصنف همی گوید ...

انجام : ادمه یعنی گندمگون و حوا نام مادرآدمیان باب عله یعنی بکار شدن . تمت .

۳- شرح انموزج (نحو - عربی)

اصل از جارالله زمخشری متوفی ۵۳۸ هـ.ق. و شرح ازجمال‌الدین محمد بن عبدالغنی اردبیلی متوفی ٦٤٧ هـ. ق. که آن‌را برای علاءالدین‌احمدبن‌عماد کاشی ساخته است این شرح مکرر چاپ شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی جعل‌العربیة مفتاح‌البیان و صیرها آلة یحترزبها عن‌الخطاء فی اللسان ...

انجام : الان حال ان ادرنا ان نقطع کلا مناعلی تألیف الابواب اذا وفقناالله للاتمام ....

رساله اول نستعلیق پست ۱۲ سطری ۷/۵×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. رسالهٔ دوم نستعلیق ۱٦ سطری ٦/۵×۱۲ س، تحریر ۱۲٦۰ هـ.ق. درمشهد رضوی‌رساله‌آخر نستعلیق ۲۰ سطری ۸×۱۳/۵ س، تحریر ربیع‌الاول ۱۲۰٦ هـ.ق. کاغذ فستقی وشکری، مهر حاج سیدسعید را دارد ، جلد تیماج مشکی، قطع ۱۱×۱۷ س.

۱۰۸۹

شمسیه = الرسالة الشمسیة فی القواعد المنطقیة (منطق ـ عربی)

تألیف نجم‌الدین عمر بن علی قزوینی معروف به ـ کاتبی ـ شاگرد خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۹۳ هـ.ق. شامل یک مقدمه و سه مقاله و خاتمه. مقدمه در دو بحث ۱ـ درماهیت منطق ۲ـ در موضوع منطق. مقاله ۱ـ در مفردات، ۲ـ قضایا ۳ـ قیاس. کاتبی این کتاب را بدستور صاحب دیوان بهاءالدین محمد نگاشته است. این کتاب چاپ شده است.

آغاز: بسمله الحمدلله الذی ابدع الوجود واخترع ماهیات الاشیاء بمقتضی الجود ...

انجام: لامتناع ان یکون جزء الشیء مطلوبا ثبوته له بالبرهان. هذا آخر الکلام فی هذه الرساله ...

نسخ ۱۲ سطری ۵×۱۱ س، بخط محمدنصیر در ۱۰۶۶ هـ.ق. برخی عنوانها قرمز، برگ اول فرسوده، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی. قطع ۵/۱۰×۱۷ س.

۱۰۹۰

مجموعه:

۱ـ العویص = مسائل العویص (فقه ـ عربی)

تألیف شیخ مفید، محمدبن محمدبن نعمان متوفی ۴۱۳ هـ.ق. شامل مسائل نکاح و طلاق و اقرار. نسخهٔ موجود ناقص الآخر است از مبحث اقرار سه سطر بیش ندارد. برگ ۲۴ـ۱.

آغـاز : بسمله حمدله سألت و فقك‌الله ان اثبت لك ماكنت سمعته منی فی مذاكرة اخينا الوارد من نيسابور بالمسائل المنسوبة الـی العويص فی الفقه وماكان داربيننا فی تلك المجالس الذی اتفق لنا الاجماع فيما مما تقارب ماتقدم ذكـره فی معناه واضيف اليه طرفا منها فی بابه ونوعه و افصل لك ....

انجام موجود : مسئلة فی الاقرار اذا قال له عندی كذا درهم... فان قال كذا كذ درهما فاحد عشر درهما فان .

۲ــ شرح البداية فی علم الدرايه **(درايه ــ عربی)**

شهيد دوم . زين‌الدين بن نورالدين مقتول بسال ۹۶۵هـ.ق. رسالهٔ مختصری در علم دراية الحديث نگاشته است كه شامل يك مقدمه و چهار باب در بيان اصول ومصطلحات اقسام حديث، تميز، بين صحيح وضعيف، شرائط وطرق نقل حديث ، اسماء و طبقات رجال می‌باشد . پس از آن مؤلف اين كتابِ خود را شرح نموده است كه نسخهٔ حاضر می‌باشد كه شارح ماتن است. شرحی است مزجی واستدلالی كه آن‌را درسه‌شنبه ۱۵ذيحجه ۹۵۹ هـ.ق. ساخته است . اين شرح چاپ شده‌است.

آغاز : بسمله نحمدك اللهم علی حسن توفيق البداية فی علم الدراية والرواية و نسئلك حسن الرعاية فی جميع الاحوال ... و بعد الحمد بما هو اهله ...

انجام : الهادی الی سبيل الرشاد و هـو حسبنا و نعم الوكيل قد فرغ مـن تسويد هذا التعليق .. حامدا مصليا مسلما .

۳ــ ترکیب حب **(پزشکی ــ فارسی)**

گفتاری است درسه‌برگ بدون مقدمه و خاتمه دربيان تركيب چند حب كه

آغاز مطلب ــ هدایة ــ است و شامل : حب معروف بحب ایارج، هدایة. حب نشاط ... هدایه حب نزله ... هدایه حب دیگر هدایه حب سعال جهت سرفه... هدایه سرخی چشم. ... هدایه حب شیاف دیگر ... هدایة شیاف ابیض سرخی چشم ... هدایه در خصوص سنگ جهنم. چنین می‌نماید که بخشی از کتابی است.

رساله اول نستعلیق ۱۲ سطری ۷×۱۳/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. عناوین ــ مسئله ــ الجواب ــ قرمز، ناقص ــ الآخر رساله دوم نستعلیق ۲۱ سطری ۶/۵×۱۵ س، بخط سیدحسن‌بن ابی‌طالب حسنی حسینی از روی نسخه‌ای که بخط سید نعمت‌الله جزائری بوده است در رمضان ۱۳۰۲ هـ. ق. عنوان ونشان قرمز، رساله سوم نستعلیق ۱۴ سطری ۶/۵×۱۳ س، اول وآخر آن ناقص، تحریر سدهٔ ۱۴ هـ.ق. عنوانها قرمز، کاغذ فستقی وسفید . مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج لایه‌ای قهوه‌ئی . قطع ۱۱×۱۷/۵ س.

۱۰۹۱

الرسالة‌العملیة **(فقه ــ عربی)**

از سید اسدالله‌ابن حجت‌الاسلام رشتی، سید محمدباقربن محمدتقی‌موسوی گیلانی شفتی اصفهانی متوفی ۱۲۹۰هـ.ق. شاگرد صاحب جواهر. شامل مباحث طهارت و صلوة و شرائط و ارکان آن و زکوة و خمس و صوم تاآخرقضاء روزهٔ میت. مؤلف درضمن مباحث به‌وظائف قلبی واعتقادی عبادات پرداخته است ودر آغاز از اصول اعتقادی سخن گفته. تاریخ فراغت از تألیف سه‌شنبه دهم‌رمضان ۱۲۷۳ هـ. ق.

آغاز : بسمله والصلوة والسلام علی اشرف خلقه وآله الطاهرین تفکر ایها العبد المخلوق فی خلقك و ...

انجام : حتی بعد الزوال قوی وان کان الاحوط ترکه وهمنا احکام آخر ذکرناها فی شرح الشرایع ولم یسع الوقت لازید من ذلك فرغ منه ظهر یوم الثالثا العاشر من شهر رمضان ۱۲۷۳ اللهم اجعله خالصا لوجهك الکریم والصلوة علی محمد وآله اولا و آخراً .

نستعلیق ۱۳ سطری ۶×۱۱/۵ س، تحریر ۱۵ محرم ۱۲۷۶ هـ.ق. نسخه در زمان حیاة مؤلف نگاشته شده است و معلق است بحواشی با امضاء ـ منه مد ظله العالی ـ در پشت صفحه اول مهر بیضی شکل کوچك با سجع «محمد حسن ـ الموسوی» کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی . جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی . قطع ۱۱×۱۱/۵ س.

۱۰۹۲

این شماره دیده نشد . توضیح در آخر کتاب خواهد آمد .

۱۰۹۳

مجموعه :

۱ـ قصیدهٔ برده = الکواکب الدریة فی مدح خیر البریة (شعر ـ عربی)

سرودهٔ شیخ شرف الدین ابی عبدالله محمد بن سعید دولاصی بوصیری متوفی ۶۹۴ هـ.ق. که در نعت رسول اکرم ص می‌باشد و چاپ شده است .

آغاز موجود : والنار خامدة الانفاس من اسف ...

انجام : واغفرلمنشدها وارحم مؤلفها بجاه من اسمه من اعظم القسم ....

۲– ترجمه قصیدهٔ برده = ترجمة الکواکب الدریه فی مدح خیر البریه

(شعر – فارسی)

نسخه از اول ناقص است و مترجم شناخته نشد . ترجمه‌ای است بنظم ونثر که درهامش رساله اول آمده است .

آغاز موجود : و آتش فرو مرده و افسرده شد از شدت غم و اندوه واین کنایه ازخاموش شدن آتش آتشکده فارس است. آتش آتش پرستان زد دم سرد وبمرد.

انجام : ای برای جاه آن سرور که اسمش شد بکار .

۳– خواص قصیدهٔ برده (ادعیه – فارسی)

بندی است در یك برگ شامل دعای بعدازختم قصیدهٔ برده و فوائد آن .

۴– القصائد الارتقیات (شعر – عربی)

سرودهٔ صفی الدین حلی ؛ عبدالعزیز بن سرایا بن علی بن ابی القاسم بن احمد حلی طائی. متوفی ۷۵۰ هـ.ق. شامل ۲۹ قصیده است بترتیب حروف تهجی درآغاز و آخر هربیتی. هرقصیده‌ای دارای ۹۲ بیت می‌باشد . این قصائد را درمدح الملك الناصر، ابالفتح ابن ارتق درمدت ۹۰ روز سروده است . درآغاز دیباچه‌ای منثور دارد. این قصائد درسال ۱۲۸۳ درمطبعه مصطفی افندی چاپ شده است .

آغاز موجود : بسمله الحمدلله الذی اطلع نجوم المعانی المضیئة فی آفاق خواطر الفصحاء ...

آغاز دیوان : حرف الالف ــ

ابت الوصـــال فحافة الرقباء و اتتك تحت مدارع الظلماء

انجام :

یانع العود واهب القودهاتی الجود حتف‌العد وفتح الولی.

۵ــ تخمیس **(شعر ــ عربی)**

قصیده‌ای است از سید علی‌بن موسی‌الرضـــا که‌آن‌را شیخ ابراهیم وعیظی بعلبکی تخمیس نموده ست .

اغاز :

بسمله الحمدلله عـــلی نعمته و الشـــکر لله عـــلی منـــته

اذ ألـــهم التوحید مع رحمته نسالـــه الـــموت عـــلی ملته

والفوذ والتخلید فی جنته

انجام :

واغـــفر لـــمن خمسهـــا بعده یرجو من الله بهـــا مـــعده ؟

۶ــ قصائد **(شعر ــ فارسی)**

قصائدی است درباره جنگهای رسول اکـــرم(ص) در۱۷ برگ. عناوین آن عبارتند از خواستن خاتم‌انبیاء ابوبکر را و سپردن علم در دست او . متغیر شدن حضرت از فرار ابوبکر وخواستن امیرالمؤمنین(ع) گفتار در ذکر غزوهٔ احزاب و کشته شدن عمروبن‌عبدود در دست مولا . درآخر نسخه آمده است که این قصائد سرودهٔ فتحعلی‌خان متخلص بملك‌الشعراء کاشانی متوفی ۱۲۳۸ هـ. ق.

آغاز موجود :

چوبگذشت از آن داوری روز چند بروزی از آن در گشادند بند ...

انجام :

کشان بآتش تیز بی‌آب چشم خلا ناد تفتیده آهن بخشم

۷- ظفرنامه = پرسشها از انوشیروان وپاسخها از بزرگمهر

(اخلاق ـ فارسی)

منسوب به‌بزرگمهر که گویند بزبان پهلوی بوده است و بدستور نوح سامانی ۳۶۶ـ۳۸۷ه.ق. ابن‌سینا آنرا بپارسی برگردانده است . گرچه درصحت این انتساب تردید است ، لکن پیداست که ریشه ایرانی دارد که بعربی رفته وبار دیگر بفارسی برگشته. این کتاب مکرر چاپ شده است .

آغاز : بسمله سپاس و ستایش‌باد خدای را جلت قدرته که‌آفریدگارآدمیان.. اما بعد چنین‌گویدکه در روزگار انوشیروان عادل هیچ چیز عزیزتر از حکمت نبود . . .

انجام: بخدمت‌بی‌طلب مکافات‌والسلام‌این‌فقرات‌سئوال‌وجواب‌ارسطاطالیس...

رسالهٔ اول نسخ مُعَرَّب شش سطری ۴/۵×۷ س؛ تحریر سدهٔ ۱۳ ه.ق. ناقص‌الاول، رسالهٔ دوم نستعلیق ۱۸ سطری بطور چلیپا درهامش رسالهٔ اول بعداز هردو سطر یك مصرع با شنگرف. تحریر سدهٔ ۱۳ ه.ق. رساله سوم در یك‌برگ نسخ وشکسته نستعلیق ۱۸ سطری سدهٔ ۱۳ ه.ق. رساله چهارم نسخ ۱۹ سطری ۸×۱۴/۵ س؛ تحریر ۱۲۸۳ ه.ق. رسالهٔ پنجم نسخ ۱۸ سطری ۶×۱۴ س؛ بخط احمدبن عبدالکریم در ۱۴ جمادی‌الثانی ۱۲۹۹ ه.ق. رساله ششم

شکسته نستعلیق چلیپا سده ۱۳ هـ.ق. رساله هفتم شکسته نستعلیق ۱۷ سطری ۷/۵×۱۴/۵ س، بخط شیخ احمدبن عبدالکریم درهفت ساعت ازشب دوشنبه هشتم ذیقعده ۱۳۰۰ هـ.ق. درمنزل شیخ مصطفی روضه‌خوان نوشته است. کاغذ فرنگی، مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد تیماج عنابی‌لایه‌ئی. قطع ۱۲×۱۷ س.

۱۰۹۴

سئوال وجواب — **اسناد ومدارك (فقه ـ فارسی)**

بخشی از استفتاآت و مسائلی است که ازحجةالاسلام رشتی، آقا سیدمحمد باقربن محمدتقی شفتی رشتی اصفهانی بیدآبادی متوفی ۱۲۶۰هـ.ق. نموده‌اند و ایشان پاسخ داده‌اند. آنسئوالات بدین شرح می‌باشند که میان اهالی‌قریه‌محمدیه واقع در نائین یزد و قریه‌آبچویه سالها اختلاف بوده است ودرمواردی این‌تخاصم بالاگرفته و بدیوانخانه‌شکایت برده‌اند و ازحجةالاسلام رشتی استفتا نموده‌اند ازجمله درسال ۱۲۴۱هـ.ق. نزاع فیمابین عده‌ای روی می‌دهد چونکه از حفر قناة آبچویه نقصانی درآب قناة محمدیه‌هم‌رسیده و حفر قناة آبچویه بعد از قناة محمدیه بوده است و درهمان سال بایشان رجوع می‌شود و معظم‌له پاسخ داده است. این‌جواب، بصورت علمی و استدلالی و مفصل است و بنقل عبارات علماء و روایات پرداخته است. درهمین رابطه مکرر اختلاف میان این دوگروه می‌شود درطول چند سال و لاجرم از حجةالاسلام رشتی سئوال کرده وایشان حکم شرعی را صادر نموده‌است، و چند نامه دیگر.

آغاز: بسمله نمی‌دانم آنشخص‌که قرار این‌مصالحه داده که بوده نعوذبالله

ازاین اشخاصی که مخرب شریعت ....

انجام : و وکالة عن شریکین حقوقی که برمالکین قناة محمدیه داشتند شما سه‌نفری‌که درفرمان مبارك اسم ایشان تصریح شده است ساقط نمود فی‌التاریخ .

نسخ خوش ۱۱ سطری ۵/۵×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۳ ه.ق. عناوین قرمز، کاغذ آهار مهره‌ئی، درپشت صفحه اول مهر بیضی‌شکل با سجع «عبدالوهاب‌بن محمدمهدی موسوی» جلد تیماج لایه‌ئی نسرخ . قطع ۱۱×۱۷/۵ س.

۱۰۹۵

مجموعه :

۱- کبری (منطق - فارسی)

از میر سیدشریف گرگانی(جرجانی) علی‌بن‌محمد متوفی ۸۱۶ه.ق. رسالهٔ موجز و مفیدی است که مکرر چاپ شده است برگ ۱۲-۱ .

آغاز : بسمله بدانکه آدمی را قوتیست دراکه ....

انجام : لیکن حجر است پس لاشجر است .

۲- شرح ایساغوجی (منطق - عربی)

اصل از اثیرالدین ابهری، مفضل‌بن‌عمر متوفی حدود ۷۰۰ ه.ق. که از مشهورترین رساله‌های منطقی است که شروح متعددی برآن نگاشته شده است از جمله شرح حسام‌الدین حسن‌کاتی متوفی ۷۶۰ه.ق. می‌باشد که همین نسخهٔ حاضر است و ازمعروفترین شرحها می‌باشد . شرحی است به - قال - اقول - .

آغاز: بسمله الحمدلله الواجب وجوده الممتنع نظیره الممکن سواه وغیره...

اما بعد فان‌کتاب الشیخ‌الامام ... اثیرالدین‌الابهری طیب‌الله‌ثراه .

انجام : لکونه مرکبا من مقومات الیقینیه و لکن هذا آخر ماکتبنا شرحه من اوراق لایضاح فیما فی‌الکتاب .

رسالهٔ اول نستعلیق زیبای ۱۷ سطری ۵/۵×۱۲ س، تحریر ۱۷ ذیحجه ۱۲۰۵ هـ.ق. بخاطر فرزندش محمدعلی، رسالهٔ دوم شکسته نستعلیق ۹ سطری ۵/۵×۱۱/۵ س، قال اقول با قرمز، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. درآخر نسخه مهر بیضی شکل با سجع «محمدحسن‌بن غلامرضا طباطبائی» کاغذفرنگی، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی قطع ۱۱×۱۷/۵ س.

۱۰۹۶

قرابادین شفائی **(پزشکی ـ فارسی)**

از مظفربن‌محمدحسینی شفائی اصفهانی کاشانی ازپزشکان روزگار شاه عباس اول (۹۹۵ـ۱۰۳۷ ق.) دریك دیباچه و ذکر ادویه بترتیب حروف تهجی از الف تا یاء بادستور بکاربستن آنها . این کتاب درسال ۱۳۰۲ هـ.ق. در دهلی چاپ شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله الحکیم‌العلیم والصلوات والسلام علی من ... پوشیده نماند که حقیر فقیر مظفربن‌محمد شفائی الحسینی در مدت چندین سال در معالجات امراض . . .

انجام : بقدر احتیاج بطریق معهود معجون سازند شربتی یکمثقال بعد از چهل روز استعمال نمایند .تم‌الکتاب .

شکسته نستعلیق ۱۳ سطری ۷/۵×۱۲/۵ س، بخط

محمداسماعیل ابن شمس‌الدین طبیب اصفهانی در رجب ۱۲۳۰ هـ.ق. عنوان ونشان قرمز، کاغذ فستقی، مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی. قطع ۱۱ × ۱۷/۵ س.

۱۰۹۷

ترجمهٔ توحید مفضل **(اخبار ــ فارسی)**

ابن عبدالله (ابی‌محمد) مفضل‌بن‌عمرجعفی‌کوفی‌که از اصحاب امام جعفر ــ صادق (ع) و امــام موسی الکاظــم و از متکلمــان برجسته بوده است ، کتابی به‌روایت از امام جعفرصادق(ع) در ردّ دهریه و اثبات وجود صانع نگاشته است بنــام ــ التوحید ــ یا (توحید مفضل) این کتاب را مجلسی دوم، محــمدباقربن محمدتقی موفی ۱۱۱۱هـ.ق. بفارسی درآورده است و بنام شاه سلیمان صــفوی (۱۰۷۷ــ۱۱۰۶ هـ.ق.) معنون داشته است . تاریخ فراغت از تالیف این کتاب ، رجب ۱۰۹٤هـ.ق. می‌باشد . این کتاب بسال ۱۲۸۷هـ.ق. در ایران چاپ شده است و پس‌از آن مکرر بطبع رسیده .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی هدانا الی توحیده بصفوته محمدالمفضل عــلی عبده ... اما بعد قــاصر از نیل‌معالی و مفاخر ابن‌الواصــل الی رحمةالله و غفرانه محمدتقی محمدباقرصانه‌الله ...

انجام : کرامتی کــه هیچکس باچنین‌حــالی برنگشته بود باینجا منتهی شد رساله مسمی بترجمه توحید مفضل .

شکسته نستعلیق خوش ۱٤ سطری ۷/۵ × ۱٤/۵ س، بخط محمدعابد در پنجشنبه ۷ رمضان ۱۱۰۱ هـ.ق. حسب‌ــ الامر مصطفی قلیخان‌بن شیرمحمدخان . نشان شنگرف، در

پشت صفحه اول تملك مصطفی قلیخان‌بن شیرمحمدخان. مهر حاج سیدسعید را دارد . کاغذ اصفهانی، جلد تیماج لایه‌ئی عنابی . قطع ۱۰×۱۷/۵ س.

۱۰۹۸

حاشیه حاشیه شرح جدید تجرید (کلام وعقائد ـ عربی)

خواجه‌نصیرالدین طوسی، محمدبن محمدبن‌حسن متوفی۶۷۲ هـ.ق. کتاب‌جامع ومختصری درعلم کلام نگاشته است بنام ـ تجریدالعقاید ـ که برآن شروح و حواشی بسیاری نوشته شده است . از جمله ملاعلی قوشچی متوفی ۸۷۹ هـ.ق. شرحی‌برتجریدالعقائد دارد بنام ـ شرح جدید تجرید ـ که شمس‌الدین‌محمدبن احمد خفری متوفی ۹۵۸هـ.ق. براین شرح جدید تجرید حاشیه‌ای نوشته است و ملاشمسا گیلانی زنده بسال ۱۰۴۵هـ.ق. حکیم و محقق شیعی در قرن یازدهم هجری حاشیه‌ای برحاشیه خفری نبشته است‌که نسخه حاضرمی‌باشد حواشی است تحت عنوان ـ قوله ـ بربخش الهیات شرح تجرید، مقصد سوم در اثبات صانع . نسخه موجود فقط صفحه آخر را کسر دارد .

آغاز : بسمله الحمدلله ذی‌المجد والبهاء والصلوة والسلام علی‌سیدالبشر.... وبعد فیقول افقرخلق‌الله‌الغنی محمدالمدعو بشمساءالجیلانی ...

انجام : صفة زائدة علی ذاته تعالی بل جمیع صفاته الکمالیة .

نستعلیق زیبای ۱۷ سطری ۴/۵×۱۱/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، برگ آخر کسر است . مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج سرخ ضربی‌دار فرسوده . قطع ۱۰×۱۸ س.

۱۰۹۹

رسالهٔ عملیه **(فقه ـ فارسی)**

شیخ‌علی‌بن‌محمد شوشتری فتاوی استادش شیخ مرتضی انصاری متوفی ۱۲۸۱ هـ. ق. را گرد آورده است این رساله شامل مسائل طهارت، صلاة، صوم و اعتکاف است .

آغاز : بسمله حمدله اما بعد پس این کلماتی است سودمند و مسائلی است چندکه اقل عبادالله علی‌بن‌محمدالشوشتری عفی‌الله عنهما موافق رأی ....

انجام : چهار کفاره براولاد است و فقناالله و ایاکم‌لطاعته بمحمد وآله افضل بریته تمت .

نسخ زیبای چهارده سطری ۶×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. عنوان ونشان قرمز، درهامش صفحه دوم آمده «یجوزالعمل بهذه‌النسخه‌الشریفه انشاءالله تعالی والعامل بها معذور حرره‌الاحقر» زیر این یادداشت مهر بیضی‌شکل با سجع : «عبده محمدتقی‌بن محمدباقر» درپشت صفحه اول، تملك ابوالقاسم‌بن علی‌محمد اصفهانی مورخ غره رمضان۱۳۱۳ هـ.ق. جلد تیماج لایه‌ئی مشکی . قطع ۱۱/۵×۱۷ س.

۱۱۰۰

حاشیهٔ منطقیه **(منطق ـ عربی)**

ناشناخته . نسخه‌ای است اول وآخر آن ناقص است .

آغاز موجود : فیها عند ترتیبها فانك اذا اردت تحصیل مطلوب بالنظر فلا بدهناك من علوم سابقه علیه ومن ترتیبها ... (درآخر صفحه دوم) قل هذا الدلیل

مبنی علی حدوث النفس اقول قدیتوهم عدم اثباته علیه ان الناظر لتحصیل المطلوب اذا توجه الیه فلابدان یحصل عنده بعدما قصد الیه وقبل ان یحصل له ...

انجام موجود : (دریك صفحه بآخر مانده) قوله فان التی حکم بلزوم السلب موجبة الخ : کما ان السلب فی الحملیات بحسب السلب الحمل لا باعتبار طرفیها عدولا ولا تحصیلا ... وقدتیسر فی کتب المیزان الاوضاع الحاصلة من الامور السمکنة .

شکسته نستعلیق ۲۰ سطری ۹/۵×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۰ هـ.ق. عنوان قوله شنگرف، اول وآخر نسخه ناقص است جلد تیماج لایه‌ئی سرخ . قطع ۱۴×۱۷/۵ س.

۱۱۰۱

نجات العباد فی یوم المعاد **(فقه ــ عربی)**

ازشیخ محمدحسن بن شیخ باقر نجفی اصفهانی متوفی ۱۲۶۶ هـ.ق. معروف به صاحب جواهر . رسالهٔ عملیهٔ اوست که برای مقلدان خود نگاشته است وآن را ازکتاب «جواهرالکلام» خویش گزین کرده‌است . نسخهٔ موجود شامل طهارت و صلاة وصوم تا اعتکاف را دارد . این رساله مکرر چاپ شده‌است وچندین شرح و ترجمه وحاشیه دارد . درصفحه اول اجازهٔ عمل به‌این رساله ازشیخ مرتضی انصاری برای مقلدین خویش است .

آغاز : بسمله حمدله اما بعد فیقول العبدالقاصر محمدحسن بن شیخ باقر انه قدالتمس جماعة من المخلصین واهلاً ...

انجام : مثل کفارة الظهار والله هوالعالم بحقایق الاسرار .

نسخ ۱۷ــ۱۰ سطری ۶/۵×۱۳/۵ س، تحریر سدهٔ

۱۳ هـ.ق. عنوانها قرمز، دارای بلاغ وحواشی شیخ انصاری، مهر حاج سیدسعید را دارد . کاغذ فرنگی، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی. قطع ۱۰/۵ × ۱۷ س.

۱۱۰۲

مجموعه :

۱ــ الفیه (فقه ــ عربی)

از شهید اول، شمس‌الدین محمدبن مکّی مقتول بسال۷۸۶ هـ.ق. دریك‌مقدمه وسه فصل وخاتمه، پیرامون نمازهای واجب‌که چاپ شده‌است .

آغاز: بسمله حمدله اما بعد فهذه رسالة وجیزة فی‌فرض‌الصلواة اجابةلالتماس مَن طاعته حتم ...

انجام : ولواطلق القضاء علی صلوةالطواف والجنازة وکذا النذرالمطلق .

۲ــ بدایةالهدایة (فقه ــ عربی)

ازشیخ محمدبن‌حسن حُرّ عاملی متوفی ۱۱۰۴ هـ.ق. که گزینه‌ای است از کتاب هدایةالامة الی احکام‌الائمهٔ ــ خود او باحذف اسانید ومکرّراتش . این کتاب مشتمل برواجبات و محرّمات منصوصه است از اول‌کتاب فقه تا آخر، مؤلف دراین‌کتاب میگویدکه عدد واجبات منصوصه یکهزار وپانصدوسی‌وپنج واجب‌است وتعداد محرّمات منصوصه یکهزار وچهارصدوچهل‌وهشت حرام می‌باشد . تاریخ فراغت از تألیف ۱۰۹۱ هـ.ق. است . این‌کتاب مکرر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی محمدوآله‌الطاهرین فیقول الفقیر الی‌الله الغنی‌محمدبن‌الحسن‌الحر العاملی قدالتمس منّی جماعة من‌الاخوان ...

انجام : لان بعضها تداخلاً وتکراراً والحمدلله رب‌العالمین وصلی‌الله علی‌محمد وآله‌الطاهرین .

این مجموعه بخط نسخ ۱۲ سطری ۵×۱۰/۵ س، تحریر دوشنبه ۲۷ذی‌حجه ۱۲۵۸ه.ق. عنوان ونشان‌شنگرف، درپشت صفحه اول و درآخر نسخه مهر لوزی‌شکل با سجع: «صراط علی حق نمسکه» معلق بحواشی، مهر حاج سیدسعید را دارد . برخی اوراق آسیب موریانه دیده است . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی . قطع ۹×۱۷ س.

۱۱۰۳

مجموعه :

۱ــ بندی منقول از شرح من لایحضره‌الفقیه (عرفان ــ عربی)

ازمجلسی اول، محمدتقی‌بن مقصودعلی متوفی ۱۰۷۰ ه.ق. درطریق ریاضت شرعی و سیروسلوك درسه صفحه .

۲ــ نحو (عربی)

چند مسئلهٔ نحوی وتوضیح لغوی برخی احادیث وعبارتی درجار و مجرور . در دوبرگ .

۳ــ خلاصة‌الحساب (ریاضی ــ عربی)

تألیف شیخ بهائی . محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ ه.ق. دریك مقدمه و ده باب .مقدمه درتعریف حساب . باب اول، درحساب اعداد صحیح درشش فصل وچند قاعده . جای بقیهٔعناوین وابواب نانویس است‌که چاپ شده . ازبرگ ۵۸ــ۵ برگ ۵۹ یادداشتهای متفرقهٔ فقهی ونجومی .

آغاز : بسمله نحمدك یا من لایحیط بجمیع نعمه عدد ... وبعد فان‌الفقیر الی‌الله الغنی ...

انجام : عن اکثر اهل هذا الزمان وحفظ وصیتی علیك والله حفیظ علیك .

٤ــ تشریح‌الافلاك **(ستاره‌شناسی ــ عربی)**

از شیخ بهائی . محمدبن‌حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ هـ.ق. دریك مقدمه وپنج فصل وخاتمه . مقدمه درتعریف عالم جسمانی . فصل اول درانواع دوائر فصل ۲ درصورتهای فلك . فصل ۳ درحرکت افلاك . فصل ٤ در زمین واوضاع آن. فصل ٥ درصبح وشفق. خاتمه دراستخراج خط نصف‌النهار وجهت قبله. ازبرگ۶۹ــ۶۰ .

آغاز : بسمله ربنا ما خلقت هذا باطلاً سبحانك فقنا عذاب‌النار ...

انجام : ولم تتنبه له طوارق‌الحدثان والحمدلله رب‌العالمین .

٥ــ ارث **(فقه ــ عربی)**

بندی است منقول ازکتاب حبل‌المتین تألیف شیخ بهائی درمبحث ارث . از برگ ۷٤ــ۷۰ .

٦ــ الدائرةالهندیة = معرفةالتقویم **(ستاره‌شناسی ــ عربی)**

تألیف شیخ تقی‌الدین ابی‌الخیر محمدتقی‌بن محمد فارسی متوفی حدودسال ۹٤۸ هـ.ق. که بالغ برسیزده اثر دیگراز این مؤلف را صاحب ذریعه نام برده‌است . رسالهٔموجزی است درطریق شناختن جهت قبله‌که پس‌از ذکر مقدمه‌ای به‌بیان‌دائره هندیه پرداخته . ازبرگ ۷۸ــ۷۵ .

آغاز : بسمله بعدالحمد والثناء والصلوة والدعاء یقول‌الفقیر ابوالخیر محمدبن محمدالفارسی لایخفی علی اولی النهی ان معرفة سمت‌القبلة یمکن بوجوه کثیرة و طرق عدیدة منها ما هوالمشهور وهوالدائرةالمبارکة الهندیة التی ...

انجام : ان اسهل‌المواضع قبلة انما هوجوف‌الکعبة والله‌اعلم بحقیقةالحال و تحقیق‌المآل الصلوة والسلام علی محمدوآله‌الکرام ومن تصور هذه الصورةینکشف علیه‌الامر وهذا صورته .

۷- مقالة فی دلائل غلبةالدم (پزشکی - عربی)

گفتاری است کوتاه دربارهٔ علل غلبهٔ دم در دوصفحه . برگ ۷۹ و۷۸ .

آغاز : بسمله‌الحکاك فی‌المواضع التی اعتید اخراج‌الدم منها ...

انجام : ویخفف بالقوة ویشرع‌الدم الی‌الاحراق تمت .

۸- فوائد (فقهی وادبی - عربی)

گفتارهای گوناگونی است فقهی، ریاضی، تحدید فرسخ منقول از علامه مجلسی دوم. لغز، لغز ازشیخ حسین‌بن عبدالصمد پدر شیخ‌بهائی‌باآغاز : ایهاالولد المؤید بالاکرام والاعزازالموفق فی‌حل‌المغیبات والالغاز اخبرنی عن اسم اوله آخر الحروف وثانی آخره بهذا الوصف... ونکات ومباحث لغوی. برگ ۷۹ و۸۰ و۸۱ .

۹- مرآت‌المحققین (عرفان - فارسی)

تألیف شیخ محمودبن عبدالکریم شبستری متوفی ۷۲۰ هق. درمعرفت نفس و خداشناسی به‌شیوهٔ‌عرفانی‌وفلسفی مشتمل برهفت باب . باب اول دربیان نفس‌طبیعی

ونباتی وحیوانی. باب دوم درآفرینش صور موجودات . باب سوم دربیان واجب ومسکن وممتنع. باب چهارم درحکمت آفرینش عالم . باب پنجم دربیان معاد . باب ششم درتطبیق عالم بزرگ وعالم کوچك . باب هفتم درتطبیق نام . این کتاب مکرر چاپ شده‌است . ازبرگ ۹۷ـ۸۱ .

آغاز : بسمله حمد بیحد وثنای بیعد ومر حضرت ذوالجلالی راکه آثار قدرت او درعالم آفاق ...

انجام : هم درتصرف وقدرت بالذات ببینم اینجا سرّمعنی وحدت روی نماید والله‌اعلم بالصواب . تمت

۱۰ـ بیست‌باب در اسطرلاب (ستاره‌شناسی ـ فارسی)

از خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن محمد متوفی۶۷۲ه.ق.که آنرا ازصد باب خود گزین کرده‌است . باب اول درالقاب آلات وخطوط و دوایر اسطرلاب ۲ـ درمعرفت ارتفاع گرفتن از آفتاب ۳ـ درمعرفت طالع از ارتفاع درجه آفتاب ۳ـ درمعرفت ارتفاع از طالع ۵ـ درمعرفت دایره وساعات ۶ـ درمعرفت میل آفتاب... باب ۱۵ـ درمعرفت‌سمت ازارتفاع... باب ۲۰ـ درمعرفت ثوابت ازبرگ۱۱۵ـ۹۸ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله حمدالشاکرین ... اما بعد این مختصری است درمعرفت اسطرلاب مشتمل بر ۲۰ باب ...

انجام : اورا دراین باب کفایت باشد .

۱۱ـ فقه (عربی)

رساله‌ای است بدون آغاز وانجام . گویا بخشی ازکتابی است . درباب فقه و

فایده‌ای نحوی است از برگ ۱۳۲ــ۱۱۶ .

آغاز : تنبیه لاریب فی‌ان‌العقود اسباب شرعیة لأمور مطلوبة ...

۱۲ــ گفتارهای گوناگون (عربی و فارسی)

یادداشتهای پراکنده‌ای است دربارهٔ اقالیم . جزر اصم، لفظ نکاح و تزویج ، اقسام نکاح . از برگ ۱۳۹ــ۱۳۳ .

رساله اول و دوم شکسته نستعلیق، مختلف‌السطر تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. رساله سوم نستعلیق زیبای ۹ سطری ۱۰×٤/٥ س، تحریر شعبان ۱۲۷۷ هـ.ق. برخی از عنوان و نشانها قرمز وبقیه نانویس . رساله چهارم نستعلیق پست مختلف‌السطر، تحریر جمادی‌الاول ۱۲۸۱ هـ.ق. جای عنوان و اشکال نجومی نانویس . رساله پنجم وششم وهفتم وهشتم و نهم بهمان خط وخصوصیات . رساله دهم بهمان خط با تحریر ۱۲۸۱ هـ.ق. رساله ۱۱ با همان خط با تحریر ذی‌حجه ۱۲۸۲ هـ.ق. و رساله ۱۲ بهمان خط بدون تاریخ . کلاً دارای ۱۳۹ گ ۱۱×۱۷/٥ س، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد . جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی .

۱۱۰٤

مجموعه :

۱ــ وصیت پیامبر (ص) به علی (ع) = وصایای ... (اخبار ــ فارسی)

پندهائی است که حضرت رسول اکرم (ص) به‌امام علی (ع) داده‌است . این وصیت‌ها بروایت محمدبن علی نوادری از پدر خود و او از پدر وهمچنین از امام جعفرصادق (ع) و او از حضرت علی (ع) روایت نموده‌است مترجم شناخته نشد .

برخی ازاین پندها را درخصال صدوق وتحف‌العقول و روضهٔ کافی دیده‌ام . برگ ۱ــ۲۳ .

آغاز : بسمله این کتابی‌است که وصیت‌کرده‌است حضرت رسول(ص) بحضرت امیرالمؤمنین علی‌بن ابیطالب (ع) بدانکه این‌کتاب عربی بود اورا بفارسی درآوردیم تا برخوانندگان آسان باشد ونویسنده را بدعا یاد آورند .... یا علی مرا چنانی‌که هرون موسی را مگر ...

انجام : کندن موی ریش در ذکر مسافحت‌کردن .

۲ــ سئوال وجواب **(اخبار ــ فارسی)**

پرسشها و پاسخهائی است اعتقادی . باب دربیان اکل وآداب غذاخوردن . و معانی برخی حروف و... برگ ۲۹ــ۲۳ .

آغاز : سئوال : اگر پرسند اول خدای تعالی چه‌چیز آفرید ؟ جواب : بگواول ما خلق‌الله‌العرش ...

انجام : وتاج حضرت علی دوازده ترك داشت دلیل مـی‌کند دوازده امـام صلوات‌الله علیهم اجمعین .

۳ــ حکایت قنبر وفادار **(اخبار ــ فارسی)**

داستان عامیانه‌ای است به‌شیوه حکایات هندی دربارهٔ سرگذشت قنبرکه پسر پادشاه حبشه بوده‌است وسهیل مغربی‌که مسلمان شده‌اند وغلامی حضرت عـلی را انتخاب‌کرده‌اند . ازبرگ ۴۵ــ۲۹ . برگ ۴۶ و۴۷ اشعار پراکنده .

آغاز : اما روایان اخبار و ناقلان آثار وطوطیان شکرشکن ... که در ولایت زنگبار پادشاهی بود بسیار عاقل ...

انجام : و بهره‌مند گرداناد بحق محمد وعلی‌المرتضی وائمهٔ معصومین وسلام علیك .

٤ـ منشآت (ادب ـ فارسی)

شامل نامهٔ فروش یك قطعه باغ انگوری واقع درقراض‌آباد قزوین بمبلغ ده تومان تبریزی در ذی‌حجه ۱۲۵۰ هـ.ق. و نامه‌ای‌که به‌کربلائی می‌نویسند وجواب چنین نامه‌ای وچند نامه دیگر .

٥ـ اصول دین (عقائد ـ فارسی)

گفتار کوتاهی است دراصول دین ونام دوازده امام و پدر ومادرشان و فروع دین . برگ ۵۷ـ۵۲ . برگ ۵۸ و۵۹ یادداشتهای متفرقه .

آغاز : بسمله اصول دین پنج است اول توحید یعنی آنکه اعتقاد داشته باشی که خدای‌تعالی‌یکیست وشریك‌ندارد دویم خداعادل‌است وظالم‌نیست‌وظلم‌نمی‌کند...

انجام : و درهفت سالگی غائب شد .

این مجموعه بخط نستعلیق بشیوهٔ هندی ۱۲ سطری ۷/۵×۱۳/۵ س، بخط محمدرسول‌بن آقامحمدعلی جدید‌ـ الاسلام در سه‌شنبه ۸ ذی‌حجه ۱۲۵۰ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف دارای ۵۹گ ۱۱/۵×۱۷/۵ س، کاغذ هندی، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی .

۱۱۰۵

مجموعه :

۱ــ نصاب‌الصبیان (لغت ــ عربی بفارسی)

سرودهٔ ابونصربدرالدین محمد فراهی سجزی متوفی ۶۴۰ هـ.ق. که مکرر چاپ شده‌است .

آغاز موجود : وچند بیتی‌که ضابطه بود هرچیزی را ازعلوم ببیان این قطعها درآوردیم ...

انجام : ناس‌انس‌اناس آدمیان پدر مادر آدم حوّا تمت .

۲ــ شرح تصریف (صرف ــ عربی)

عزالدین ابی‌المعالی یا ابی‌الفضائل عبدالوهاب‌بن ابراهیم‌بن عبدالوهاب‌بن علی شافعی زنجانی زنده بسال ۶۵۵ هـ.ق. کتاب جامعی درعلم صرف نگاشته است‌که بنام ــ تصریف ــ یا ــ تصریف عِزّی ــ معروف است واین کتاب‌را ملاسعد تفتازانی، سعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۱ هـ.ق. درشعبان ۷۳۸ هـ.ق. شرح‌نموده است و نخستین تألیف اوست‌که همین نسخه حاضر می‌باشد ومکرر چاپ شده‌است.

آغاز : بسمله ان اروی زهر تخرج فی ریاض‌الکلام من‌الاکمام ... امـا بعد فیقول‌الفقیر الی‌الله الغنی ...

انجام موجود : وقلب‌الالفوا وان‌کان من یاتسرلانضام ماقبلها .

رسالهٔ اول نسخ ۱۱ سطری ۷×۱۰/۵ س بخط محمد هادی‌بن محمد مؤمن اصفهانی در ۱۲۳۵ هـ.ق. ناقص‌الاول و رساله دوم نسخ ۱۲ سطری ۶×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق.

ناقص‌الآخر، کاغذ فرنگی، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی فرسوده، قطع ۱۱×۱۷ س.

۱۱۰۶

زادالمعاد (ادعیه ــ فارسی)

تألیف علّامه مجلسی دوم، محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق. دراعمال و ادعیهٔ سال‌که آن‌را در رمضان ۱۱۰۷ هـ.ق. بنام شاه سلطان‌حسین صفوی دراصفهان پس‌از تألیف بحارالانوار ساخته است، دریك مقدمه وچهارده باب وخاتمه. باب‌اول تا نهم دراعمال دوازده ماه سال. باب دهم دراعمال مشترکه تمام ماهها. باب یازدهم در زیارت حضرت رسول (ص) وامامان. باب دوازدهم دربیان نمازهای واجب و مستحب. باب سیزدهم دربیان احکام اموات. باب چهاردهم دراحکام زکوة وخمس واعتکاف. خاتمه دربیان کفارات. این‌کتاب بیش‌از بیست مرتبه چاپ شده‌است. در آخر نسخه زیارت حضرت رسول‌اکرم (ص) وفاطمه زهرا وامامان در روزهای هفته و زیارت عاشورا درهشت برگ.

آغاز: بسمله‌الحمدلله‌الذی جعل‌العبادة وسیلة لنیل‌السعادة فی‌الاخرة ... چنین گوید محمدباقربن محمدتقی ... برالواح ارواح صافیه برادران ایمانی ...

انجام: بدعاء رحمت ومغفرت این مستحق‌را یادکند وختم بفضل‌الله .. ولعنت‌الله علی اعدائهم اجمعین.

نسخ خوش ۲۱ سطری ۶/۵×۱۳س، بخط بهاءالدین‌بن میرزا فخرالدین طباطبائی در جمادی‌الآخر ۱۲۲۱ هـ.ق. دعاها با خط نسخ مُعَرَّب. عنوان ونشان قرمز، مصحح و دارای نسخه بدل. کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی. جلد تیماج عنابی وصالی شده. قطع ۱۱×۱۷ س.

۱۱۰۷

منهج‌الفاضلین فی معرفة‌الائمة‌الهداة‌الکاملین (عقائد ــ فارسی)

تألیف فاضل‌الدین ابهری، شیخ محمدبن اسحاق‌بن محمد حموی، که آن‌را بنام شاه تهماسب صفوی، در ۹۳۷ هـ.ق. ساخته‌است. چنانکه دربرگ هشتم ازنسخهٔ موجود سطر دوم آمده:

سال تألیف این‌کتاب کریم منهج مذهب امامی شد.

این‌کتاب درامامت است وباثبات مذهب حقهٔ امامیه پرداخته وبا دلائل عقلی ونقلی امامت حضرت علی (ع) وسایر امامان شیعه را اثبات نموده و آراء مخالفین را رد کرده‌است با ذکر مطاعنی وبرخی مناقب نادُرست. دریك مقدمه وپنج باب و خاتمه. مقدمه دربیان معتقد امامیه واشاعره برسبیل اجمال. باب اول دربیان آنکه مذهب امامیه واجب‌الاتباع است و دلائل آن. باب دوم دربیان ادله‌ای‌که دلالت برامامت حضرت علی (ع) بعداز رسول اکرم (ص) دارد. باب سوم در ادلهٔ امامت باقی امامان دوازده‌گانه. باب چهارم، درکیفیت بیعت‌کردن مردم با ابوبکر به‌امامت بعداز حضرت رسول (ص). باب پنجم در ذکر ادله‌ای‌که مخالفان ایراد کرده‌اند بزعم خود برامامت ابوبکر و رد آن وتوضیح آیهٔ غاروغیر آن. خاتمه درتوضیح عدم صحت روایت عشرهٔ مبشره. هرباب درچند منهج وفصل ومبحث می‌باشد.

آغاز موجود: روایت‌کرده‌اندکه سرور کائنات فرمود: مانفعنی مال کمال ابی‌بکر ...

انجام موجود: اگه از عثمان صادر شود مستحق بهشت نباشد.

نسخه دیگری ازاین‌کتاب به‌شماره (۲۳۳) دراین کتابخانه موجود است .

نستعلیق ۱۵ سطری ۷×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ. ق. عناوین وجدول صفحات قرمز، نسخه ازاول وآخر ناقص است و ازمیان هم یك‌برگ کسر دارد . کاغذ کمی آبدیده، در پشت صفحه آخر مهر بیضی‌شکل با سجع «عباس‌بن محمد طباطبائی» و «ابوطالب‌بن محمدطباطبائی» برخی‌اوراق وصالی شده، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی، قطع ۱۱/۵×۱۷ س.

۱۱۰۸

مناقب شاه نعمةالله ولی کرمانی (عرفان ــ فارسی)

رسالهٔ نسبةً مفصلی است دربارهٔ سیرت ومناقب واحوال شاه نعمةالله ولی . نعمةالله‌بن عبدالله‌بن محمدبن عبدالله حلبی کوهبنانی کرمانی متوفی ۸۴۳ هـ.ق. که گویا فصلی ازکتاب ــ جامع مفیدی ــ تألیف محمد مستوفی ابن نجم‌الدین محمود بافقی یزدی زنده به‌سال ۱۰۹۰ هـ.ق. باشدکه آنرا از مؤلفی بنام صنع‌الله نعمةاللهی نقل می‌کند . چنانکه دربرگ پنجم همین رساله آمده : وسیروسلوك سفر وحضر در عرض‌یکصدوچهار سال‌که حضرت ولایت منقبت‌کاشف اسرار ازلی‌سید شاه‌نورالدین نعمت‌الله ولی ... درصفحات‌کتب مسطور گردانیدند خصوصاً مولینا صنع‌الله‌نعمةاللهی بعبارتی روشن رساله ترتیب داده مسود اوراق نسخه شریفه را منظور نظر داشته مجملی ازآن مفصل را با اندك تغییر عبارتی دراین صحایف مرقوم می‌سازد . درسه برگ بآخر مانده ازسال ۱۰۸۰ هـ.ق. و فرزندان امیرغیاث‌الدین محمد میرمیران یاد می‌کند .

آغاز موجود : وصلوات زاکیات وسامیات برسول لولاك ... وبیان احوال

سادات و وزراء و کلانتران و مستوفیان و مباشرین اوقات وعمال جزء سرکار وآن مشتمل است برهفت مجلس ... برضمایر ارباب باطن وابناء ظاهر آشکارکه چون خطهٔ دارالعبادهٔ یزد منزل اهل یقین و ارباب عرفان است از زمرهٔ سادات عظیم‌الشأن واین طایفهٔ عالی‌مکان ... وملاذوملجاء این طبقه جلیل ... حضرت شاه نورالدین‌سید نعمةالله ولی و اولاد و امجاد آنحضرتند ...

انجام موجود : برشحات سحاب اهتمام واجتهاد آنجناب ناظر .

شکسته نستعلیق ۱۳ سطری ۷×۱۳ س، بشیوهٔ‌هندی، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. برخی عنوانها قرمز، کاغذ هندی، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد مقوا با کاغذ ابری، عطف‌پارچه قطع ۱۱×۱۷ س، نسخه ازاول وآخر ناقص است .

۱۱۰۹

مجموعه :

۱ــ مناسخات‌المیراث (فقه ــ عربی)

تألیف سید عمیدالدین عبدالمطلب‌بن مجدالدین ابی‌الفوارس محمدبن ابی‌الحسن علی‌بن اعرج حلی متوفی ۷۵٤ هـ.ق. که آنرا در ۷۲۱ هـ.ق. بعنوان تکمله‌ای بر مناسخات ــ تألیف خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ٦۷۲ هـ.ق. نگاشته است . مبحث مناسخات ارث خواجه نصیرالدین ضمن کتاب ــ الفرائض النصیریه ــ آمده‌است وچون این بحث، کامل نبوده‌است، لذا سید عمیدالدین‌رسالهٔ حاضر را ساخته است . درآخر این نسخه هم تقریظ استاد و دائی سید عمیدالدین یعنی علامه حلی متوفی ۷۲٦ هـ.ق. هست‌که علامهٔ حلی دراین تقریظ خیلی سید

عمیدالدین‌را ستوده‌است واین خود نشانگر عظمت شأن ومقام علمی سیدعمیدالدین می‌باشد. این تقریظ‌که روی نسخهٔ اصل‌که بخط مصنف بوده‌است این‌چنین‌می‌باشد: تقریظ علامه حلی : «احسنت ایّهاالولدالعزیزالسعیدالحسیب‌النسیب‌المعظم الفقیه المدقق، عمیدالدین، جعلت فداك فیما اودعته فی‌هذه الاوراق الدالة علی‌التمیزعن الاقران والتبریز علی اکثر اشخاص نوع‌الانسان فلقد اتیت فیها بالمعانی اللطیفة والمسائل الشریفة . احسن‌الله الیك وافاض نعمه علیك ولااستبعاد فی‌ذلك منك وانت من‌نسل شجرةالنبوة وفقك‌الله لکل خیر ودفع عنك کل ضیر بمنّه وکرمه وجوده وکتب حسن‌بن مطهر حامداً مصلیاً مستغفرا » .

این رساله درسه صفحه است‌که یکبار درسال ۱۳۱۵ هـ.ق. ضمن کتاب کلمات المحققین چاپ شده‌است وبار دیگر بسال ۱۳۱۹ هـ.ق.

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی ما اولانا من‌النعم ... وبعد فانی لما وقفت علی المسئلة التی انشاها الامام الاعظم ...

۲ـ الفرائض‌النصیریة علی مذهب اهل‌البیت = جواهرالفرائض

(فقه ـ عربی)

از خواجه نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق. رساله جامع ومختصری‌است دراصول علم فرائض ومواریث . مشتمل بردوقسم ۱ـ درفقه مواریث، شامل دوفن، فن اول در دوباب درچند فصل. فن دوم دراحکام وصایا و اقرارهای متعلق‌بفرائض. در دوباب وهرباب شامل چند فصل . قسم ۲ـ درکیفیت تخصیص وتقسیم سهام بر وارثان واستخراج وصایای مبهمه، حاوی ابواب وفصولی چند . برگ ۲۶ـ۳ .

آغاز : بسمله‌الحمد اهل‌الحمد و ولیه ومنتهاه وبدیه والصلاة علی محمد

حبیبه وصفیه وعلی آله مفاتیح الاسلام .. هذه اصول وجمل من علم الفرائض وما یتعلق بها تعلق العارض ...

انجام : ونعمتها واحدة وهذا هو الجواب عنها وبالله التوفیق تم .

۳ـ اصول وفروع = اعتقادات (عقائد ـ عربی)

رساله مختصری است شامل آنچه باید مسلمان شیعی مذهب بدان معتقد باشد از اصول خمسهٔ اعتقادیه یعنی توحید وعدل ونبوّة وامامت ومعاد ومبحث صلاة تا صلاة میّت. بستون کهن شیعی می‌ماند . البته جزو آثار خواجه نصیر نیست . از برگ ۳۶ـ۲۷ برگ ۳۷ فوائد فقهی .

آغاز : بسمله الحمدلله والصلاة علی رسوله محمد وآله الاطهار، یجب علی کل مکلف حرّ وعبد ذکر وانثی ان یعرف الاصول الخمسه التی هی ارکان الایمان وهی التوحید والعدل والنبوه والامامة والمعاد بالدلیل لا بالتقلید ومن جهل شیئا من ذلك لم ینتظم فی سلك المؤمنین واستحق العقاب الدائم مع الکافرین فصل فالتوحید هو العلم بوجود واجب الوجود لانه اوجد جمیع الممکنات بعد ان لم تکن موجوده...

انجام : فهذا ایسرما یجب علی المکلفین ومن اخلّ بشیئی منه استحق العقاب فی الدارین والحمدلله رب العالمین وصلی الله علی محمد وآله اجمعین .

۴ـ حاشیهٔ ارشادالاذهان (فقه ـ عربی)

حواشی است ازمحقق ثانی، شیخ علی بن عبدالعالی کرکی متوفی ۹۴۰ هـ.ق. برارشادالاذهان تألیف علامه حلی حسن بن سدیدالدین یوسف حلی متوفی ۷۲۶ هـ.ق. تعلیقات مفیدی است که غرض محشی، شرح وبسط کلمات وعبارات ارشاد

الاذهان بوده‌است بااشاره به‌اقوال فقهاء بدون ذکر مأخذ وسند . نسخهٔ موجود ، مشتمل است برحواشی کتاب طهارت تا اواخر بیع (خیارات) ...

آغاز : بسمله‌الحمدلله والصلوة علی‌رسوله محمدوآله قوله فان‌السهو کالطبیعة الثانیة انما قال کالطبیعة لان‌الطبیعة امروجودی والسهو امر عدمی لانه زوال‌المعنی عن‌الحافظة .

انجام موجود : باتسلیم فی‌البلدالمعین قد یحمله‌المسلم فان قلت .

٥ـ الکبائر = رسالة فی ... **(فقه ـ عربی)**

از محقق ثانی، شیخ علی‌بن عبدالعالی‌کرکی متوفی ۹٤۰ هـ.ق. که درآن از عدالت وتقوی وگناهان کبیره بحث شده‌است . این رساله درسه برگ است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله لمّاکانت‌العدالة یستلزم ثبوت‌التقوی والمروة والتقوی انما یتحقق باجتناب‌الکبائروعدم‌الاصرارعلی‌الصغائرلزم معرفةالکبائر علی‌المکلفین...

انجام: فلایتعین احدالافراد لتعلق‌الشهادة به‌والحمد لرب‌العالمین والصلوة علی محمدوآله‌المعصومین .

٦ـ الشبهةالمحصورة واقسامها **(اصول فقه ـ عربی)**

یکی‌از مباحث اصول فقه است‌که مستقلاً تدوین شده‌است . این رساله در چهار برگ است . مؤلف جزآن دوتن هستندکه صاحب ذریعه بیان داشته است . شاید ازمحقق ثانی، علی‌بن عبدالعالی‌کرکی متوفی ۹٤۰ هـ.ق. باشد ؟

آغاز : بسمله هذا تحقیق لمسئلة شرعیة اتفق خفاؤها فطلب من‌لایسع‌مخالفته الی‌هذا الضعیف‌املاء شیئی‌فی‌کشفها فکتبت هذه‌الاسطر... وتحریرالمسئلة ان‌الشیئی اذا نجس بعضه...

انجام : بل اذا احتمل کلامه امرین سقط احتجاج من‌جعله حجةله والله المرشد والهادی الی صوب‌الصواب .

۷- طلاق‌الغائب = رسالة فی ... **(فقه - عربی)**

رساله‌ای است استدلالی درسه برگ که گمان می‌رود ازمحقق‌کرکی، محقق ثانی، علی‌بن عبدالعال‌کرکی، متوفی ۹۴۰ هـ.ق. باشد .

آغاز : بسمله‌الحمدلله والصلوة علی محمدوآله . اختلف‌کلام الاصحاب فی‌ان الغائب اذا ارادان یطلق زوجته وقد خرج ... فقال‌الشیخ فی‌النهایة انه یتربص بها اشهراً ...

انجام: ولیس یحضرنی فی‌عبارة من‌المعتبرین‌التصریح بالجواز مع‌العلم‌بالحیض والله‌الموفق .

۸- الارض‌المخروبة بعدالعمران **(فقه - عربی)**

ازمحقق‌کرکی‌که یاد او گذشت . رساله‌ای است استدلالی دراحکام زمین مخروبه‌ای‌که آثار آن ازمیان رفته است ولی مالکی مسلمان داشته و روزی آباد بوده‌است . شایدهمان احکام‌الارضین باشد ؟ . درچند سطر بآخرمانده آمده : واعلم ان قول شیخناالشهید رحمه‌الله ان‌الارض اذا تعطلت ...

آغاز : بسمله‌الحمدلله کثیراً کما هواهله والصلوة علی حبیبه ونبیّه محمدوآله هذا تحقیق مسئلة مهمة صورتها انه اذا خربت‌الارض‌المملوکةالعامرة واندرست آثارها بعد ان‌کانت ملکا لمسلم ...

انجام : بل بحسب ما یقتضیه‌الصارف لها والدلائل‌المذکورة یقتضی‌الصرف‌الی

ما ذکرناه. والله‌اعلم بالصواب.

۹ـ جوابات حسین‌بن مفلح‌الصیمری (فقه ـ عربی)

پرسشهائی است‌که شیخ حسین‌بن مفلح‌بن حسین صیمری متوفی ۹۳۳ هـ.ق. از محقق‌کرکی، شیخ علی‌بن عبدالعالی متوفی ۹۴۰ هـ.ق. نموده‌است و او پاسخ داده است، بآن پرسشها در زمینه طلاق، حدّ قصر نماز، دین، حکم قریه‌ای‌که وقف مدرسه‌ای است‌که آن مدرسه خراب شده‌است وهم‌اکنون این موقوفه چگونه باید مصرف شود، وحکم کسی‌که سهم امام وسهم سادات بعهده دارد واز پرداخت آن امتناع می‌ورزد. این رساله درپنج برگ است.

آغاز: بسمله هذه رسالة ارسلها الشیخ الفاضل الکامل الورع التقی النقی المرحوم نصیرالدین حسین‌بن مفلح طاب ثراب... الی‌جناب الشیخ العلامة الفاضل الکامل انموذج السلف ... الشیخ علی‌بن عبدالله (العالی) ادام فواضل برکاته ... مسئلة هـل یجب الفور فی ...

انجام: فانه منع آل‌محمد خمسهم فیجب المسارعة التوبة والافلاعن هذاالذنب العظیم والله‌اعلم وکتب علی‌بن عبدالعالی. صورة خطه.

۱۰ـ ازاحة‌العلة فی معرفة‌القبلة (فقه ـ عربی)

تألیف ابوالفضل سدیدالدین شاذان‌بن جبرئیل‌بن اسماعیل‌بن ابی‌طالب قمی مقیم مدینهٔ طیبه‌که این‌رساله را درسال۵۵۸ هـ.ق. بدستور امیرجمال‌الدین فرامرزبن علی بقرانی جرجانی درشناخت وعلائم قبله درتمام ممالك بگونه‌ای‌که امامان بزرگوار فرموده‌اند دریك مقدمه وهیجده فصل نگاشته است ...

مقدمه درسبب تألیف کتاب . فصل اول در وجوب توجه به‌قبله ۲ــ دراقسام قبله ۳ــ توجه رسول‌اکرم (ص) ازبیت‌المقدس به‌کعبه ٤ــ حکم‌کسی‌که درداخل کعبه است ویا بربالای بام کعبه است ٥ــچهارجهت قبله ٦ــ قبله عراق وخراسان وگیلان وغیره ۷ــ قبله مالطه وجزیره تا موصل ۸ــ قبله شام ۹ــ قبله مصر وقیروان ۱۰ــ قبلهٔ حبشه ۱۱ــ قبله چین ویمن ۱۲ــ قبلهٔ سند وهند ۱۳ــ قبلهٔ بصره ۱٤ــ درصورتی‌که علائم قبله نباشد۱٥ــ حکم شخصی غریبی‌که وارد شهری‌شود ونداند قبله کدام‌سوی است ۱٦ــ حکم کسی‌که درمکه می‌باشد وخارج ازمسجدالحرام است چگونه نماز بجای آورد ۱۷ــ درموردی‌که علائم مذکور نباشد ۱۸ــ حکم کسی‌که برمرکبی سوار است چگونه بجهت قبله نماز بخواند ؟

این رساله درسیزده صفحه می‌باشد، وضمن کتاب صلوة بحارالانوار درتهران چاپ سنگی شده‌است‌که جلد دوم ازقطع رحلی بحارالانوار می‌شود .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی تفرد بالکبریا وتوحد بدوام البقا ... اما بعد قال‌الامیر ...

انجام : ویقتصر علی‌التکبیر علی ما ذکره اصحابنا فی‌کتبهم رضی‌الله عنهم .

۱۱ــ جهة‌القبلة = قبله **(فقه ــ عربی)**

درآخر نسخه این رساله راکاتب از محقق‌کرکی، متوفی ۹٤۰ هـ.ق. دانسته است . صاحب ریحانة‌الادب رساله‌ای درمعرفت قبله به‌فرزند محقق کرکی . ، یعنی شیخ عبدالعالی‌بن علی متوفی ۹۹۳ هـ.ق. نسبت داده‌است . رسالهٔ موجود ، گفتار موجزی است دریك صفحه‌ونیم .

آغاز : بسمله جهةالقبلة فی‌حق اهل‌کل اقلیم هو ما یوازی جهتهم مما سامت الکعبة عن یمینها ویسارها بالنسبة الی اهل ذلك‌الاقلیم ...

انجام : الی خطم واوبین‌المغرب والقبله فتأمل . ع ل رحمه‌الله تعالی .

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق ۲۶ سطری ۹×۱۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ ه‍.ق. در سه صفحه، رساله دوم نسخ ۱۱ سطری ۷×۱۱ س، تحریر پنجشنبه ۱۸ شوال ۹۱۷ ه‍.ق. تصحیح ومقابله شده است . عنوان شنگرف، درصفحه اول مهر دوازده ضلعی‌که دراطراف آن نام چهارده معصوم (ع) و در وسط : عبد : علی‌بن عبدالعالی بدرالدین، درهمین صفحه مهر دائره‌شکل دیگری است با سجع الواثق بالملك‌المتعالی علی‌بن عبدالعالی بدرالدین، درهمین صفحه مهر مدور بزرگ دیگری هست با سجع : «الهی بحق ابن عم‌المصطفی والزهرا وسبطیه والتسعة، اقل عبدهم علی‌بن عبدالعال بدرالدین فی‌الجنه موقفه» ــ که همه این مهر ازیك‌تن می‌باشد . رساله سوم بهمان خط واندازه ، رساله چهارم نستعلیق ۱۷ سطری ۷/۵×۱۰/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ ه‍.ق. عنوانها شنگرف، مصحح، ناقص‌الآخر، بقیهٔ رساله‌ها بخط نسخ ونستعلیق ۱۷ سطری ۷/۵×۱۰ س، تماماً با یك‌قلم نگارش یافت که رساله دهم تحریر ۱۲ ربیع‌الآخر ۱۰۳۱ ه‍.ق. می‌باشد . عنوانها شنگرف، مهر حاج سیدسعید را دارد، جلد تیماج تریاکی، قطع ۱۲×۱۷ س.

۱۱۱۰

مجموعه :

۱ــ تفسیر سورهٔ حمد (فارسی)

مفسر محمدبن نظام استرآبادی . گزارشی کهن وکوتاه است درشش صفحه

برسورهٔ مبارکه حمد با نثری استوار و شیوا درآن آمده : و روایت‌کردیم از امیرالمؤمنین وامام‌المتقین علی‌بن ابی‌طالب (ع) که گفت : فاتحةالکتاب سرالله‌است فی‌القرآن ...

آغاز : بسمله بدان وفقك‌الله تعالی‌که سوره فاتحةالکتاب‌را چند (چند) نامست اول فاتحه‌الکتاب‌که گفته‌اند ...

انجام : وابوحنیفه وسفیان ثوری ومالك را دوقول است یکی موافق قول شافعی ودیگر آنك امام رانباید گفتن امّا مأموم را بایدگفتن والسلام علی من اتبع‌الهدی وصلی‌الله علی محمد .

۲ـ تفسیر قل هوالله (فارسی)

از همو . درپنج صفحه . این‌دو رساله ازبرگ ۶ـ۱ .

آغاز : بسمله بفضلك یا کریم وبعد حمدالله والصلوة علی محمدوآله میگوید محمدبن نظام‌الاسترآبادی‌که چون شمه ازشرح فاتحه نویشتم عزیزازمن طلب‌داشت که شمه قل هوالله نویسم بس ملتمس ...

انجام : ومنزه است‌که دریابد اورا حسی وبصری یا سمعی یا لمسی یا ذوقی یا شمی یا وهمی یا خیال یا فکری یا عقلی لااله‌الا هو سبحان ربك رب‌العزه‌عمایصفون والسلام علی مرسلین والحمدلله رب‌العالمین وصلّوا علی‌نبینا محمدوآله‌اجمعین تم.

۳ـ اخبار (عربی)

شامل روایات متفرقه‌ای است درباره گناهان، ثواب فقر، دربهای بهشت ،

فضیلت قرآن در ذکر امامان دوازده‌گانه، نماز، روزه، صبر، عدالت، زیارت برادران دینی ...

آغاز : هذه اخبار متفرقه عن‌اهل‌البیت علیهم‌السلام

انجام : وبالاسلام دیناً وبمحمد (ص) رسولاً وبالائمه .

٤- **آداب وسنن** . دوبرگ از رساله‌ای است بفارسی‌که بقیه آن ناقص‌است .

٥- **اصول دین** **(کلام وعقائد ــ عربی)**

گفتار کوتاهی است درهفت صفحه‌که مطالب تحت عنوان ــ الدلیل علی انه تعالی سمیع علیم بصیر ...

آغاز : بسمله اذا سالك سائل وقال ماالایمان ؟ قل هوالتصدیق بالله وبالرسول وبالائمه ...

انجام : لما ثبت من‌عدله وحکمته فثبت اعادةالاجسام تست .

٦- **واجب‌الاعتقاد** . یك صفحه ازاین رساله بیش نیست .

٧- **فرائض = رساله درعلم ..** **(فقه ــ فارسی)**

تألیف سیدمحمد عبدالحسیب‌بن سیداحمدبن زین‌العابدین حیسی علوی‌فاطمی عاملی زنده بسال ۱۰٦۸ هـ.ق. صاحب ذریعه هفت اثر ازاین مؤلف را نام برده‌است که این‌کتاب جزء آنها نیست .

رساله‌ای است درعلم فرائض و توارث مشتمل برد‌یباچه و چهارده باب وچند فصل وخاتمه . در دیباچه نام کتاب وموضوع ومؤلف آن آمده‌است . باب اول در میراث ۲ــ دراستقرار میراث نسب ۳ــ درمیراث اخوه و اجداد و اخوات و اولاد

ابشان ٤ــ درمیراث سبب ٥ــ دراشیائی‌که‌ممنوع‌می‌سازد وارث را از اخذ میراث ٦ــ درحجب است ۷ــ درتحقق نقص بر وارث ۸ــ درتعصیب است ۹ــ درقسمت نصیب زوجات وغیر ۱۰ــ درمشکل ۱۲ــ درمسائل متفرقه ۱۳ــ درمیراث مجوس وغیره ۱٤ــ درمناسخات . خاتمه درقواعد خاتم‌المصلحین . این رساله درپنجاه و دوبرگ است .

آغاز : بسمله ومنك‌الاستیقان یا عزیز یا علیم‌الحمدلله رب‌العالمین ازلی‌النور ابدی‌الظهور مالك یوم‌الدین جاعل نورالعقل ... وبعد چنین گوید اقل عبادالله‌الغنی واحوج‌المفتاقین الی رحمة ربه‌الغنی ...

انجام : وسه سهم تتمه تعلق بخواهران ازجانب پدرگرفت تتمه قسمت را باین طریق مسلك نموده قسمت باید نمود .

رساله اول و دوم نستعلیق ۱۸ سطری ۸×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. برگ ٦ــ۱ رساله سوم نسخ ونستعلیق ۱۸ــ۱۳ سطری ۸/٥×۱۳ س، ناقص‌الآخر، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. برگ ۳٥ــ٦، رساله چهارم نستعلیق ۱۳ سطری درپنج صفحه ناقص‌الآخر، بهمان خط . برگ ۳۷ــ۳٥ رساله پنجم نستعلیق ۱۳ سطری ۸×۱۲ س، تحریر اواخر شوال ۸۸٥ هـ. ق. برگ ٤۱ــ۳۸ رساله ششم دریك صفحه بهمان خط پشت برگ ٤۱ رساله هفتم نستعلیق ۱۷ سطری ۷/٥×۱۲ س، تحریر ربیع‌الثانی ۱۰٦٤ هـ.ق. بخط محمدابراهیم‌بن عبدالجوادبن عنایت‌الله قهپانی. درپشت صفحه اول یادداشت تملك کاتب نسخه با مهر بادامی‌شکل مستطیل با سجع: سلام علی ابراهیم ومهر بادامی کوچك دیگری با سجع «محمد نبی‌الله علی ولی‌الله» ومهر بادامی کوچکی با سجع «یا هادی‌المضلین»

درهمین صفحه ، مهر چهارگوشه‌ای با سجع«صراط علی حق نمسکه» وتملك عبدالباقی‌بن محمدحسین حسینی مورخ ۱۲۰۴ هـ.ق. درآخر نسخه نیز همین مهر چهارگوشه آمده است، تمام رساله‌ها عنوان ونشان شنگرف، کاغذ هندی، جلد مقوا عطف پارچه مشکی، قطع ۱۲×۱۷ س.

۱۱۱۱

الرسالةالرضاعیه **(فقه ــ عربی)**

سرودهٔ سید صدرالدین‌بن صالح عاملی اصفهانی متوفی ۱۲۶۳ هـ.ق. شاگرد حاج میرزا حبیب‌الله رشتی . منظومه‌ای است در ۶۷ بیت‌که آن‌را بخاطر فرزندش ساخته و درآخر آنهم اجازهٔ روایت ازطریق مشایخ خودرا باو داده‌است وفوائدی دربارهٔ کتب روائی بآن افزوده است .

آغاز : هذه من افادات‌السیدالجلیل ... بسمله‌الحمدلله‌الذی ادر اخلاف طوله بعموم فضله ... ان احرزالرضا (ع) شرطه نشر ....

انجام : عن مشیخةالامام ثقةالاسلام محمدبن یعقوب‌الکلینی .

نسخ ۱۹ــ۲ سطری ۷×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. برخی صفحات دوسطری که میان آنها را خالی گذاشته است برای شرح، ۲۶گ ۱۰/۵×۱۷ س، درآخر اوراقی نانویس دارد، کاغذ کاهی، جلد مقوا عطف میشن قهوه‌ئی .

۱۱۱۲

مجموعه :

۱ــ قوانین حفظا لصحه از وبا ... = وبا واعراض وانواع ومعالجات آن
(پزشکی ــ فارسی)

از میرزا عبدالکریم طبیب‌که آن‌را بنام ناصرالدین‌شاه قاجار در ۱۲۸۴ هـ.ق.

ساخته است چون دراکثر ولایات ایران خصوصاً در دارالخلافهٔ طهران وبا شیوعی کامل یافت . شامل یك مقدمه وچهار مقاله . مقدمه درتقسیم علم طب وبیان حقیقت وماهیت وتعریف مرض . مقاله اول دربیان علم باسباب مرض .

۲ــ دربیان حفظ صحت از وبا وغیرآن ۳ــ دربیان اسباب واعراض و علامات درمرض وبا ٤ــعلاج مرض وبا . این رساله چاپی است ازبرگ ۲۰ــ۱ .

آغاز : بسمله حمد خداوندی را تقدس وتعالی سزا استکه ارکان‌متضاده را .

۲ــ تشریح بدن انسان **(پزشکی ــ فارسی)**

ازدکترپولاك‌چك اسلواکی مشهور به‌اتریشی‌استاد دارالفنون، که‌آن‌رابدستور ناصرالدین‌شاه قاجار تألیف‌کرده و میرزا محمدحسین افشار آن‌را تحریر نموده‌است دریك مقدمه وپنج مقاله . مقدمه درتاریخ تشریح مقاله اولی درتعریف وتشریح‌عظام مقاله ثانیه دربیان عضلات وفوائد آنها مقاله ثالثه در ذکر عروق ازضوارب وغیرآن مقالهٔ رابعه درتشریح دماغ و نخاع واعصاب مقاله خامسه درتشریح احشاء .

خاتمه دراشکال آلات بدن . شامل ۲۰۲ برگ

آغاز : بسمله دربیان علم تشریح بدانکه علم تشریح علمی‌است اصلی ازعلوم طب ...

انجام : فهرست تفصیلی کتاب است .

۳ــ آبله‌کوبی **(پزشکی ــ فارسی)**

رساله‌ای است چاپی دریك مقدمه وپنج فصل . مقدمه دربیان ایجاد واختراع عمل آبله‌کوبی فصل اول درصفت مایهٔ آبله‌کاوی کــه آن‌را بفرانسه ــ واکسن ــ

میگویند ۲ــ دربیان‌گرفتن وحفظ‌کردن مایهٔ آبله‌کاوی ۳ــ دستورالعمل کوبیدن آبله ٤ــ درکیفیت علامات ثبره واکسنی ٥ــ تدابیر وعلاج شخص‌که آبله کوبیده شده . این رساله ۱٦ برگ است .

آغاز : بسمله پروردگاری را ستایش سزاست‌که ازکمال توانائی قلب مظلم ...

٤ــ طاعون = رساله درکیفیت مرض طاعون (پزشکی ــ فارسی)

رساله چاپی است . این رساله بدستور ناصرالدین‌شاه قاجار توسط گروهی‌از پزشکان به‌سرپرستی دکتر تلوزان استاد دارالفنون درسه فصل نگارش یافته‌است . فصل اول درقواعد منع سرایت مرض طاعون از عراق عرب بایران ۲ــ درتحقیق علمی وحقیقت وماهیت مرض طاعون ۳ــ درمرض طاعون و درجه آن .

این رساله در ۱۲ برگ است .

آغاز : بسمله حمدله اما بعد برارباب بصیرت و دانش معلوم بادکه قریب چهار سال است ... رساله چاپی است .

٥ــ طاعون = رساله درمرض ... (پزشکی ــ فارسی)

از محمدرضی طباطبائی بدستور شاهزاده اعتضادالسلطنه وزیر علوم درپنج فصل ۱ــ درتعریف طاعون ۲ــدراسباب آن ۳ــ درعلامات آن ٤ــ درعلاج آن ٥ــ دربیان حفظ صحت و احتراز ازاین مرض . این رساله در ۲٤ برگ است.

آغاز : بسمله تنزیه وتقدیس مبدعی را سزدکه مواد موجودات را بخلعت ...

رساله اول چاپ رمضان ۱۲۸٤ هـ.ق. رساله دوم شکسته نستعلیق ۱۲ سطری ٦×۱۳ س، تحریر اسدالله

تنکابنی در ذیقعده ۱۲۹۹ هـ.ق. درتهران با مهر چهارگوشه او با سجع : «با اسدالله الغالب» رساله سوم چاپی سنگی، خط علی‌بن محمدرضا در رجب ۱۲۹۷ هـ.ق. دراول این رساله مهر چهارگوشه با تصویر شیر وخورشید و ــ ملاحظه‌شد ــ رساله چهارم چاپی که در ۱۲۹۳ هـ.ق. چاپ شده بـا مهـر شیر و خورشید و رساله پنجم چاپ سنگی خط نصرالله تفرشی در ۱۲۹۳ هـ.ق. کاغذ فرنگی، مهر حاج سیدسعید را دارد ، جلد تیماج قهوه‌ئی، قطع ۱۰×۱۷ س.

۱۱۱۳

مجموعه :

۱ــ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح جدید تجریدالعقائد (کلام ــ عربی)

کتاب تجریدالعقائد تألیف خواجه نصیرالدین طوسی، محمدبن حسن متوفی ۶۷۲ هـ.ق. می‌باشد وشرح جدید تجریدالعقائد از ملاعلی قوشچی متوفی ۸۷۹ هـ.ق. است وحاشیه شرح جدید تجریدالعقائد ازشمس‌الدین خفری، محمدبن احمد متوفی ۹۴۲ هـ.ق. وحاشیه حاشیه شرح جدیـد تجریدکـه نسخه حاضراست از لاهیجی، عبدالرزاق‌بن علی‌بن حسین قمی متخلص‌به ــفیاض_ متوفی ۱۰۷۲ هـ.ق. می‌باشد. حواشی است بربخش الهیات، از اوائل مقصد سوم دراثبات صانع تعالی وصفات و آثارش تا آخر مبحث ادراك . ازبرگ ۶۷ــ۱ .

آغاز موجود: تلك‌الدعوی لاحاجة لهم الی‌بناء دلیلهم علی حدوث‌العالم‌اذیکفی هم ان یقولوا لاشك فی‌وجود حادث من حوادث‌الیومیه . فلابدله من محدث ویجب الانتهاء الی محدث غیر حادث ...

انجام : قد عرفت ان‌التحقیق هو ثبوت الادرك‌المسمی بالاحساس‌بلاآلةقدتم .

۲ـ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح جدید تجریدالعقائد (کلام ـ عربی)

تحریر دیگری است از رساله پیشین‌که نسخه راکاتب بآخر نرسانده است . ازبرگ ۱۵٤ـ۶۸ . برگهای ۱۵٤ و ۱۵۵ نانویس است .

آغاز: بسمله‌الحمد لصانع‌السموات‌العلی وخالق‌الارضین‌السفلی ... فیقول‌العبد الراجی بباب ربه‌الماتجی عبدالرزاق ...

انجام‌موجود : وان ارادالامکان‌الوقوعی فسمتنع ثم لاخفاء من انه لیس‌المراد.

۳ـ حاشیهٔ شرح حکمت‌العین (حکمت ـ عربی)

نجم‌الدین علی‌بن عمر شافعی قزوینی معروف‌به ـ دبیران کاتبی ـ متوفی ۶۷۵ هـ.ق. کتابی درفلسفه نگاشته است بنام ـحکمة‌العین ـ‌که شمس‌الدین‌محمدبن مبارك شاه بخارائی مشهوربه ـ میرك بخاری ـ از دانایان سدهٔ هشتم هجری برآن شرحی نگاشته است‌که بنام ـ شرح حکمة‌العین ـ معروف است وملا میرزاجان حبیب‌الله باغنوی شیرازی متوفی ۹۸۱ هـ.ق. برآن حاشیه‌ای نوشته است‌که همین نسخه موجود می‌باشد . از آغاز تا اواخر مقاله دوم درامور عامه را دارد .

آغاز: بسمله قال‌الشارح‌الحکمة استکمال‌النفس‌الانسانیة الخ الاستکمال‌مصدر والمصادر قد تطلق ویرادبها معانیهاالنسبیه وقدتطلق ویرادبها الاسم‌الحاصل‌بالمصدر مثلاً الضرب ...

انجام موجود : ولیس وجهه ان جـواب‌الشارح مبنی علی حمل‌العدم علـی ماصدق علیه .

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق ۱۹ سطری ۶×۱۲ س،

تحریر جمادی‌الآخر ۱۲۰۹ هـ.ق. مصحح، عنوان‌ونشان‌شنگرف، معلق بحواشی ــ داماد ــ شمسا ــ ملامهدی هراتی، منه ــ ناقص‌الاول . رسالهٔ دوم شبیه همان خط، نسخه را کاتب بآخر نرسانده است . معلق بحواشی ازمحرر نسخه و ــ منه ــ عنوان ونشان شنگرف، مصحح، عناوین‌شنگرف ــ رساله‌سوم شکسته نستعلیق ۱۸ــ۱۵ سطری ۶×۱۲ س، ناقص‌الآخر، معلق بحواشی، کاغذ فستقی، جلد تیماج کالینگور سرخ، عطف وگوشه پارچه، قطع ۱۱×۱۷/۵ س.

۱۱۱۴

مرآت‌الوحدة‌الحقه **(حکمت ــ فارسی)**

تألیف سید ابی‌طالب‌بن سید ابوتراب حسینی خراسانی قاینی متوفی ۱۲۹۵ هـ.ق. درمسائل مهمه الهیه ومعارف ربوبیّه ووحدت وجود ومَیْزِ حَقّ‌آن ازباطل و رفع‌شبهات دریك‌مقدمه وهفت‌مرحله ودوخاتمه‌که‌آن‌را درجمعه۲۳ جمادی‌الاولی ۱۲۹۳ هـ.ق. باتفرق بال وتشتت احوال وحدوث مصائب درخلال تألیف، نگاشته است . مقدمه درتحقیق مفهوم وجود . مرحله اول : درتعریف وجود وماهیت ۲ــ دراقسام وجود ۳ــ وجود مفهومی ٤ــ اصالت وجود وماهیت و مجعولیت هریك واثبات وحدت حقه حقیقیه وجود ٥ــ فاعلیت و صدور فعل ازحق تعالی وعوالم کلیه ٦ــ دربیان اینکه راهی بذات حضرت احدیت نیست ۷ــ معرفت ذات را درجاتی است . خاتمه دراخلاق عملی . خاتمه درمطابقت براهین عقلیه باشریعت .

مؤلف دراین رساله بحمایت از ملاصدرا برخاسته ودربسیاری موارد باشعار حاجی سبزواری درمنظومه استشهاد جسته است و درخاتمه نام برخی‌از اساتید علوم عقلی ونقلی خودرا می‌برد ازجمله : حاج محمد ابراهیم کرباسی، ملاعلی نوری ،

میرزا ابوالقاسم قمی گیلانی، ملاعبدالنبی رشتی ...

آغاز : بسمله حمد وسپاس بی‌قیاس حکیم علی‌الاطلاق را سزاست‌که بحکمة بالغهٔ خود اشراق واافاضه نور .. وبعد چنین‌گوید فقیر سراپا تقصیر ...

انجام : فیوفقنی بفضله ومنه ان اصرفه فیما جبرما تقدم ببرکـة محمدوآلـه والحمدلله اولا وآخراً و ظاهراً وباطنا ...

نسخ ۱۲ سطری ۵×۱۱/۵ س؛ بخط نجف ابن میرزا علی‌اکبر بیرجندی شاگرد مؤلف در چهارشنبه سلخ شـوال ۱۲۹٤ هـ.ق. کاتب نسخه مالك نسخه بـوده است در پشت صفحه اول یادداشت تملك کاتب با مهر بیضی‌شکل او با سجع «نجف» (۱۲۹۵) در دوصفحه الحاقی آخـر نسـخه «سواد وقف‌نامه منزل علی‌مردان‌خان» عنوان ونشان شنگرف، دارای ۲۲٤گ ۵/۱۰×۱۷ س، کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی، جلدتیماج مشکی . مهر حاج سیدسعید را دارد .

۱۱۱۵

دعا (فارسی و عربی)

مجموعه‌ای است شامل : زیارت جامعه کبیره، جامعه صغیره، زیارت حضرت امیر (ع) مأثور حضرت سجاد (ع)کیفیت زیارت حضرت رضا (ع) وچند دعای‌دیگر منقول‌از ــ بلدالامین، ادعیّهٔ قدسیه، کتاب وسائل و ...

آغاز : زیارت‌نامه جامعه کبیره . شیخ صدوق محمدبن بابویه ...

انجام : وسنت است دعا بخواند .

نسخ مُعَرَّب ۱۰ سطری ٦×۱۲/۵س، راسته وچلیپا. عنوان ونشان شنگرف . تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. کاغذ اصفهانی

آب‌دیده . مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد مقوا با روکش کاغذ ابری . عطف پارچه، قطع ۱۱×۱۷ س.

۱۱۱۶

ثواب‌الاعمال و عقاب‌الاعمال **(اخبار – عربی)**

تألیف شیخ صدوق، ابی‌جعفر محمدبن علی‌بن حسین‌بن موسی‌بن بابویه قمی متوفی ۳۸۱ هـ.ق. شامل دوبخش است . بخش اول دراعمالی‌که بجای‌آوردن آنها موجب ثواب هستند وبخش دوم درکارهائی‌که بجای‌آوردن آنها موجب عقاب می‌شوند . نسخه‌ما شامل هردو بخش است . این کتاب مکرر چاپ شده است و ترجمه‌هم گردیده .

آغاز: بسمله‌الحمدلله الواحدالقدیم الازلی‌لایوصف بحد ولانهایة ... قال‌الشیخ محمدبن علی‌بن حسین‌بن موسی‌بن ...

انجام : فکانت آخر خطبة خطبها رسول‌الله (ص) حتی لحقابر به‌عزوجل اسمه وشأنه ...

شکسته نستعلیق زیبای ۱۷–۱۸ سطری ۵×۱۲/۵س، بخش اول تحریر پنجشنبه آخر شعبان ۱۰۹۸ هـ.ق. وبخش آخر درشوال همان‌سال . عنوان ونشان شنگرف، کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی آب‌دیده . مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج‌مشکی‌ضربی‌دار با ترنج ونیم‌ترنج، قطع۵/۹×۱۷/۵س.

۱۱۱۷

اوایح **(عرفان – فارسی)**

از نورالدین عبدالرحمان‌بن احمد جامی متوفی ۸۹۸ هـ.ق. که آنرا بنام شاه

همدان دریك مقدمه وسی‌وسه لایحه وخاتمه ساخته است با نثر فارسی مسجع دربارهٔ توحید وعرفان وبیان معارف ومعانی‌که برالواح اسرار و ارواح ارباب عرفان واصحاب ذوق ووجدان لایح گشته . این‌کتاب مکرّر چاپ شده‌است. درآخرنسخه دوبرگ منقول ازشرح گلشن راز لاهیجی درباب نبی و ولی .

آغاز : لااحصی ثناءً علیك . خداوندا سپاس تو بر زبان نمی‌آریم ...

انجام : لب بگشای منطق خاکت بدهن .

نستعلیق ۱٤ سطری ٤/٥×۱۰/٥ س، تحریر ذی‌حجه ۱۰٥٤ هـ.ق. عناوین شنگرف، دارای ۳٤گ ۱۰×۱۷ س، کاغذ هندی وصالی شده درپشت صفحه اول تملك محمدحسین موسوی مورخ ۱۲۸٤ هـ.ق. مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی .

۱۱۱۸

کنزالعرفان فی فقه‌القرآن = آیات‌الاحکام (تفسیر – عربی)

تألیف فاضل مقداد، ابی‌عبدالله مقدادبن عبدالله سیوری حلی متوفی۸۲۱هـ.ق. تفسیر آیات‌الاحکام است‌که بترتیب کتب فقهیه آمده . نسخه موجود از طهارت تا جهاد را دارد . این‌کتاب مکرّر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله فهرست ما اشتمل علیه‌الکتاب ... کتاب‌الطهارة وفیه آیات‌الاول یا ایهاالذین آمنوا ...

انجام : الفرق‌المذکورین یعنی الاصلی المذکورین تمت .

نسخ ۱۱ سطری ٥×۱۰/٥ س، بخط محمدرضا رضوی در رجب ۱۲۰۹ هـ.ق. عنوانها شنگرف، درمیان چندبرگ

نانویس دارد، جلد کالینگور سرخ . عطف‌وگوشه پارچه، قطع ۱۷/۵×۱۰/۵ س.

۱۱۱۹

تحفة‌الزائر **(ادعیه – فارسی)**

تألیف علامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی متوفی۱۱۱۱ هـ.ق. دریك مقدمه و دوازده باب وخاتمه (ر. ك. : شماره ۱۷٤) نسخهٔ موجود، برگ اول آن کم‌است و ازآن‌پس تا آخر فصل سوم ازباب ششم را دارد . این‌کتاب چاپ شده‌است .

آغاز موجود : بی‌مثالش‌که مرغ دعایی‌که نامهٔ درودشان ...

انجام موجود : وگرداند و بهردانهٔ بیست حسنه ازبرای او نویسد .

نستعلیق ونسخ ۱٦ سطری ٦/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. نسخه را کاتب بآخر نرسانده است . برگ اول کم است. جدول وکمند صفحات قرمز وآبی . ترجمهٔ دعاها ونشان وعنوان قرمز، کاغذترمه . جلدتیماج قهوه‌ئی ضربی‌دار. قطع ۱۰×۱۷ س.

۱۱۲۰

جواهرالکلمات **(فقه – عربی)**

تألیف شیخ مفلح‌بن حسین یا حسن‌بن رشیدبن صلاح صیمری‌که آنرا درسال ۸۷۰ هـ.ق. دریك مقدمه و دوباب ساخته است. مقدمه درسبب تقسیم احکام به‌چهار قسم : عقود وایقاعات، عبادات و معاملات باب اول درعقود، شامل یك مقدمه و نوزده کتاب . از تجارت تا نکاح . باب دوم درایقاعات، مشتمل برمقدمه وده کتاب. از طلاق تا نذر .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین وصلی‌الله علی محمدوآله‌الطاهرین وبعد فقد التمس منی‌بعض‌الاخوان‌الاعزه علی‌الکرام لدی ان‌اجمع‌له صیغ‌العقود والایقاعات...

انجام: وصلوة رکعتین عنده والتأنیس‌بالحدیث والتوددادا اخرجتم ماقصدناه والحمدلله رب‌العالمین اولاً وآخراً وصلی‌الله علی‌محمد خیرخلقه محمدوآله‌الطاهرین و صحبه‌المرضیین .

نستعلیق ۱۱ سطری ۵/۵×۱۰/۵ س، تحریر ۹۹۲هـ.ق. عناوین شنگرف، موریانه به لبه‌های کتاب آسیب فراوان رسانده است . درپشت صفحه اول مهر چهارگوشه با سجع «امیر اسدالله‌خان» ویادداشت میراسمعیل‌خان . مهر کتابخانه مجدالدین را دارد . برخی اوراق وصالی شده . کاغذ هندی، جلد تیماج مشکی ضربی‌دار . قطع ۱۱×۱۷ س.

۱۱۲۱

مجموعه :

۱- اسطرلاب مسطح = آغاز وانجام = صفیحه اسطرلاب مسطح

(ستاره‌شناسی - فارسی)

تألیف ابوالخیر، محمدتقی‌بن محمد فارسی از دانایان سدهٔ دهم هجری‌قمری شاگرد امیر غیاث‌الدین منصور حسینی دشتکی .

مطالب تحت عنوان آغاز، سطر، انجام آمده دریك آغاز و ۲۳ سطر وانجام .

آغاز : دربیان لغت وتعریف اسطرلاب واسامی ادواة آن .

سطراول، ارتفاع .

سطر دوم : دردانستن طالع ارتفاع وعمل تعدیل درجه شمس وتعدیل‌مقنطرات وتعدیل درجه طالع در اسطرلاب‌های غیر تام .

سطر سوم : در دانستن ارتفاع از طالع ــ؟ــ درمعرفت دائره قوس‌النهار و قوس‌اللیل وساعات مستوی . نسخهٔ موجوده تا همین قسمت را دارد . ازبرگ۱۶ــ۱

آغاز : بسمله خوبترین صورتی‌که از حجره خیال ببارگاه متعال جلوه آید... اعنی ابوالحسین علی مرتضی علیه وعلیهم‌الصلوة والثناء بعد فقیر ابوالخیر محمدتقی الفارسی دراین صحیفه اسطرلاب مسطح وسایر ادواتش بیانی لایق ونکات و رموز آنرا کشفی وحلی می‌نماید ...

انجام موجود : آنچه باشد قوس‌النهار بود پس قوس‌النهار بر پانزده قسمت کنند آنچه .

۲ــ غیاثیه = غنیةالانام = من لایحضره‌التقویم (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

تألیف محمود هروی هیوی، محمودبن محمدبن قوام قاضی والشتانی هروی زنده بسال ۸۳۸ هق ؟ . که آنرا برای غیاث‌الدین سیداحمد هروی نگاشته است این‌کتاب در واقع، ترجمه وشرحی‌است برکتاب ــ ملخص ــ چغمینی دریك مقدمه و دومقاله . مقدمه دربیان چیزهائی‌که بیش‌از شروع درمقاصد بدان احتیاج است، در دوفصل . مقاله اول درهیئت اجرام علوم وآنچه بدان تعلق دارد از اوضاع‌بعضی نسبت با بعضی وغیر آن درپنج باب .

مقاله دوم درهیئات زمین وقسمت آن به‌عامر وغامر وآنچه لازم او باشد بحسب اختلاف اوضاع علویات، درسه باب . ازبرگ ۸۸ــ۱۷

آغاز : بسمله سپاس نامعدود وستایش نامحدود حضرت آفریدگاری‌را است... و رحمت و رضوان براهل‌بیت اوکه مصابیح انوار ومفاتیح اسرارند و براصحاب و اتباب و اشیاع و احبّاء اوباد چنین‌گوید محرر این مقاله ...

انجام : واین سال ازسال شمسی حقیقی کمتراست بده روز بیست ساعت ونیم بتقریب والله‌اعلم بالصواب .

رسالهٔ اول نستعلیق ۱٤ سطری ٦/٥×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. ناقص‌الآخر . و رساله دوم شکسته‌نستعلیق ۱۱ سطری ٦×۱۲ س، تحریر محرم ۱۲٦۹ هـ.ق. جای عنوانهای هردو رساله نانویس، کاغذ هندی، دارای ۸۸گ ۱۱×۱۷/٥ س، جلد تیماج مشکی، مهر حاج سیدسعید را دارد .

۱۱۲۲

مجموعه :

۱ــ قاسمیه = رساله ... **(منطق ــ عربی)**

سرودهٔ محمدکاظم‌بن حاج محمد صادق‌بن حاج محمدرضا اصفهانی تخلص شعری او ــ رحمت ــ بوده است‌که این منظومه را در ۲۱۰/ بیت ازآغاز منطق تا آخر کلیات خمس‌که آنرا بسال ۱۲۳٥ هـ. ق. دراصفهان درسن ۱۹ سالگی بنام برادرش محمدقاسم ساخته وبهمان نام موسوم داشته است .

ازبرگ ۱۲ــ۱ .

آغاز: بسمله قال‌اقل‌الناس‌حسناً فی‌العمل واکثرالاناس‌طولاً فی‌الامل. ــ

انجام : واغفر لکل‌المؤمنین ولنا وللذی یکتبها یاذا الغنی

۲ــ زهرةالحسن **(ستاره‌شناسی ــ عربی)**

سرودهٔ محمدکاظم‌بن حاج محمدصادق‌بن حاج محمدرضا اصفهانی‌که آنرابنام برادرش محمدحسن مخزون داشته است . منظومه‌ای است در ۳۸٥ بیت بسال۱۲۲۸ هـ.ق. دریك مقدمه وپنج باب و۳ تنبیه ویك خاتمه نگاشته است . نسخه دیگری از

این رساله را دیده‌ام درشش باب . که متعلق به‌کتابخانه دانشکده الهیات مشهدبوده است . ازبرگ ۳۵ــ۱۳ برگ۳۶ تاریخ وفات‌میرزا بابرنواده امیرتیمور ویادداشتهای متفرقه .

آغاز : بسمله قال محمدکاظم المتوفق ابن‌الذی اسمه محمدصادق ...

انجام : والرحمة لنا ولکتاب الراقمین ذلك‌الکتاب .

۳ــ زبدةالبیان فی علمی‌المعانی والبیان (معانی وبیان ــ عربی)

سرودهٔ محمدکاظم‌بن حاج‌محمدصادق‌بن حاج‌محمدرضا اصفهانی درسال۱۲۲۹ هـ.ق. شامل یك مقدمه و۳فن. فن‌اول درعلم‌معانی، مشتمل برهشت باب ۱ــ احوال اسناد خبری ۲ــ مسندالیه ۳ــ مسند ٤ــ احوال متعلقات فعل ٥ــ احوال قصر ٦ــ انشاء ۷ــ فصل و وصل ۸ــ ایجاز واطناب . فن سوم درعلم بدیع . خاتمه در سرقات شعریه . مجموع ابیات این رساله با احتساب برخی از ابیات‌که روی آن قلم‌خورده است بالغ‌بر /۸۰۰ بیت می‌باشند . ازبرگ ٦۹ــ۳۷

آغاز : بسمله حمدالرب‌العرش بالتصریح والنص والتلویح والتلمیح ...

انجام : رب اغفرن لمن لنا یستغفر ومن یلاخط لها اویسطر

٤ــ نظم‌المصائب (مقتل ــ فارسی)

شاید همان نظم‌المناقب باشد ؟

سروده همان محمدکاظم‌بن حاج‌محمدصادق‌بن حاج‌محمدرضا اصفهانی درسال ۱۲٤۰ هـ.ق. که آن‌را بنام فتحعلی‌شاه سروده‌است، چهارده بنداست وهربند شامل چهارده بیت . ازبرگ ۸۱ــ۷۰

آغاز: بسله پس‌ازحمد احد بامدح‌احمد ابـرآلش تحیات بلاحـد ...

انجام: اشك باریدکزان‌رشك‌بردمروارید نوبه‌نوحه‌چوبررحمت‌گریان‌افتاد

۵ـ چارده بدر = چهارده بدر نعت معصومین (ع) **(مقتل ـ فارسی)**

سرودهٔ همو .شامل چهارده بدر در هر بدر هفت بیت . ازبرگ ۸۷ـ۸۲

آغاز : بسله بعد حمد خداونعت رسول حیدر ویازده امام وبتول ...

انجام :

یارب گذر ز رحمت مسکین‌که‌کرده زشت وآنکه بسازش ازکرمت داخل‌بهشت

٦ـ نوحه چهارپاره **(مقتل ـ فارسی)**

سرودهٔ همو . درجمادی‌الاولی ۱۲٤۲ هـ.ق. شامل دونوحه است‌که هریك در چهارده بیت برگ ۸۹ و ۸۸ برگ ۹۰ یادداشتهای متفرقه .

آغاز : مرا شد سینه چون کانون ز بس‌گردیده‌ام محزون ...

۷ـ عقد ثریا **(مناقب ـ عربی)**

منظومه‌ای است در ۱۲۰ بیت درمدح پیشوایان شیعه (چـهارده معصوم) از همان، که آن‌را درمحرّم ۱۲٤۰ هـ.ق. سروده‌است وبه‌فتحعلی‌شاه اهداء نموده‌است با دیباچه‌ای منثور . ازبرگ ۹۹ـ۹۱

آغاز : بسله الحمد والشکر والملك والمنةلله ـ

۸ـ سبع‌المثانی **(مناقب ـ عربی)**

سرودهٔ همو . منظومه‌ای است حدود یکصد بیت درمدح چهارده معصوم‌که

آنرا در ۱٤ جمادی‌الاولی ۱۲٤۰ هـ.ق. ساخته و به‌فتحعلی‌شاه هدیه نموده‌است ، دیباچه‌ای به‌نثر دارد. از برگ۱۰۷ــ۱۰۰ برگ۱۰۸ قطعه شعری از ناظم این منظومه‌ها .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی عظم حلمه فعفاه ... وبعد فیقول‌العبدالخاطی‌الواثق محمدکاظم‌بن الحاج محمدصادق ...

انجام :

واللات والعزی منوةالعن ورابعا قال محمدکاظم واجمع جمیعا فی‌سکر

۹ــ قلائدالنحور (مناقب ــ عربی)

سرودهٔ همو . چهارده قصیده است درمناقب چهارده معصوم پاك (ع)که کلاً بالغ‌بر یکصد بیت می‌باشد وآنرا درچهارده روز سروده‌که آخرین روزش، روز میلاد رسول اکرم(ص) بوده‌است یعنی روز۱۷ ربیع‌الاولی ۱۲٤۹ هـ.ق. وبه‌فتحعلی شاه اهداء نموده‌است . هریك ازاین قصائد دربحری از بحرهای شعری سروده‌شده است ونام آن بحر را درعنوان قصیده آورده‌است . این رساله دارای دیباچه‌ای به‌نثر می‌باشد . ازبرگ ۱۱٤ــ۱۰۹

آغاز : بسمله‌الحمدالله رب‌العالمین حمدالشاکرین ... الاولی فی‌بحرالطویل : الهی علی خیرالانام محمد ..

۱۰ــ الفرائد ذات‌الفوائد (مناقب ــ عربی)

از همو .اینهم منظومه‌ای است دریك قطعه شامل ۱٤ بیت درفضائل چهارده معصوم (ع) با دیباچه‌ای به‌نثر . برگ ۱۱٦ و ۱۱۵

آغاز : بسمله حمدله وبعد فیقول‌الاثم . ــ

۱۱- لآلی‌البحرین **(مناقب - عربی)**

از همو . چهارده قصیده است که هر قصیده‌ای درچهارده بیت که آنرا در یکشنبه ۱۴ جمادی‌الاولی ۱۲۴۹ هـ.ق. بنام فتحعلی‌شاه سروده‌است درمدح چهارده معصوم، با دیباچه به‌نثر . برگ ۱۲۵-۱۱۷ برگ ۱۲۶ قطعه شعری ازهمین ناظم .

آغاز : بسمله‌الحمد لمزین آذان‌المؤمنین الباهرین-

انجام : لاعادیهم زفیروشهیق .

۱۲- مدائح‌الولاة **(مناقب - عربی)**

از همو . چهارده قصیده است که هرقصیده‌ای درچهارده بیت درمدح چهارده معصوم که آنرا در ۲۷ مبعث ۱۲۵۰ هـ.ق. سروده‌است .

ازبرگ ۱۴۶-۱۲۷

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعل زینة مجالس‌المؤمنین مناقب‌الائمه -

انجام : ونعثلهم شر البر اياوادلم .

۱۳- مناقب‌الهداة **(مناقب - عربی)**

از همو . چهارده قصیده‌است کلاً در ۲۷۱ بیت درمدح چهارده معصوم که در ۲۱ رمضان ۱۲۵۰ هـ.ق. آنرا سروده‌است بنام محمدشاه قاجار . ازبرگ ۱۴۸-۱۳۷

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعل عقد الثریا للسبع‌المثانی ...

انجام : لهم بالسب والشتم الکریه .

۱۴- اطراء‌الرضی **(مناقب - عربی)**

از همو . چهارده قصیده هر قصیده درچهارده بیت که آنرا در رجب ۱۲۵۳

ه.ق. سروده است وبه‌حضرت رضا (ع) هدیه نموده‌است . ازبرگ ۱۵۶ــ۱۴۹ بـا دیباچه‌ای به‌نثر .

آغاز : بسمله الحمدلله‌الذی زین‌الجنان‌الثمان بالاربعه عشر ــ

انجام : ونفاق بلسان‌السوء

۱۵ــ هدیة‌الهداة (مناقب ــ عربی)

ازهمو . نهمین رساله از سلسله رساله‌های اوست‌که بنام ــ اربع عشریات ــ موسوم است، شامل چهارده قصیده‌که هریك ازآنها درچهارده‌بیت هستند درنعت رسول اکرم (ص) وخاندان گرامش که آنرا درصفر ۱۲۵۴ ه.ق. سروده‌است . بـا دیباچه‌ای به‌نثر . ازبرگ ۱۶۴ــ۱۵۷

آغاز : بسمله حمدله اما بعد فیقول‌العبد الفقیرالذلیل ...

انجام : سقیا اولئك قیحا مده امداً .

۱۶ــ شمس‌الصنائع (مناقب ــ عربی)

ازهمو . دهمین رساله از سلسله رساله‌های اوست‌که بنام ــ اربع عشریات ــ موسوم است . درچهارده قصیده، هرقصیده درچهارده بیت‌که قافیه هفت بیت آن از حروف نورانی وقافیه هفت بیت دیگرش از حروف ظلمانی هستند وکلاً درهفت‌بحر می‌باشند، که آنرا درشعبان ۱۲۵۴ ه.ق. سروده‌است، با دیباچه‌ای به‌نثر ازبرگ ۱۷۱ــ۱۶۵

آغاز : بسمله الحمدلله‌المتمم ...

انجام : ثم تیمناً وشیخ‌العدی .

۱۷ــ زهرالریاض **(مناقب ــ عربی)**

از همــو : رساله دیگری از ــ اربع عشریات ــ اوست همچون رساله پیشین درمدح معصومین (ع) که آنرا در شب ۱۹ رمضان ۱۲۵٤ هـ.ق. ساخته است . از برگ ۱۷۷ــ۱۷۱

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی لم یتخذ صاحبة ــ ...

انجام : لعاین فی مهاد والغواشی .

۱۸ــ شمس مضیه **(مناقب ــ عربی)**

از همــو : دوازدهمین رساله از سلسله ــ اربع عشریات ــ اوست درمدائح امامات همچون رساله‌های پیشین . تاریخ فراغت از سرودن این رساله ۲٤ صفر ۱۲۵۵ هـ.ق. با دیباچه‌ای منثور . ازبرگ ۱۸۲ــ۱۷۷

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی بعث من بنی‌اسرائیل اثنی‌عشر نقیبا .

انجام : عیننا فالکلّ فی‌التابوت للنیران مس .

۱۹ــ مدائح‌الهادین **(مناقب ــ عربی)**

از همــو . سیزدهمین رساله از سلسله ــ اربع عشریات ــ اوست درمــدح محمد (ص) وآل محمد (ص) همچون رساله‌های قبلی . تاریخ فراغت ازاین مثنوی، شب نهم ربیع‌الاول ۱۲۵۵ هـ.ق. می‌باشد، با دیباچه منثور . ازبرگ ۱۸۸ــ۱۸۲

آغاز : بسمله الحمدلله‌الذی‌جعل رجال آل محمد ــ

انجام : کاظم لاعن شرار هنابص .

۲۰ـ نظم‌المناقب **(مناقب ـ عربی)**

از همـــو . آخرین‌رساله از سلسله ـــ اربع عشریات ـــ اوست درمناقب‌چهارده معصوم. چهارده قصیده هریك دارای پنج‌بیت. با دیباچه منثور . ازبرگ۱۹۲ـــ۱۸۸

آغاز : بسمله‌الحمدلله السمدوح بکل لسان ...

انجام : وکفرا وبغیاهم شرارالابالس .

۲۱ـ تتمةالرسائل = تتمه‌المناقب **(مناقب ـ عربی)**

از همـــو . رساله‌حاضر مکمل است برای سلسله رسائل ـــ اربع عشریات . ـــ ازبرگ ۱۹۸ـــ۱۹۲

آغاز : بسمله حمدله ... یا ربنا صل‌علی اهدی رسول خاتم ـــ

انجام : قال محمدکاظم واجعل جمیعا فی‌سقر .

۲۲ـ سبع‌المثانی **(مناقب ـ عربی)**

ازهمـــو . منظومه‌ای است در ۱۰۵ بیت‌که آنرا در ۱۴ جمادی‌الاولی ۱۲۴۰ ه.ق. سروده است . ازبرگ ۲۰۷ـــ۱۹۸ که درمیان این رساله فوائدی ازناظم همین منظومه بنثر آمده .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی عظم علمه فعفا ـــ ...

انجام : ومحق و صدوق فی‌الفعال .

این مجموعه کلاً بخط مـؤلف است نسخ ۱۰ سطری ۶/۵×۱۱/۵ س، محمدکاظم‌بن حاج محمدصادق‌بن حاج محمدرضا اصفهانی واین رساله‌ها را از جمادی‌الاولی ۱۲۲۵ تا لیله شنبه ۱۰ ربیع‌الثانی ۱۲۵۵ ه.ق. دراصفهان پاکنویس

کرده است، و درتمام صفحات، تصحیحات وتوضیحاتی بخط مؤلف درمیان سطور وهامش دیده می‌شود . عناوین شنگرف، دارای ۲۰۷ گ ۱۱×۱۷ س، کاغذ فستقی، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی . نسخهٔ دیگری ازاین مجموعه را درکتابخانه دانشکده الهیات مشهد دیده‌ام .

۱۱۲۳

مجموعه :

۱ــ منتخبات **(شعر ــ فارسی)**

ابیاتی است گزین‌شده از سعدی . نظیری نیشابوری، نشاط اصفهانی، آصفی هروی، جمال‌الدین، میرصدر طهرانی، ضمیری اصفهانی، فتحی اردستانی، نوائی اصفهانی، علینقی کمره، فیضی طوسی، سلمان ساوجی، قاضی شیخ‌الدین ساوجی، حسن قمی، حکیم سعیدخان قمی، سلطان قمی، صائب، میرمقبول‌قمی، شرف قزوینی، هلالی جغتائی، عاشق، حافظ، عبرت، رفیعی کاشی، داعی اصفهانی، مولوی، وحشی بافقی و .. ازبرگ ۱۵ــ۱ پس‌ازآن برگ ۱۶ و۱۷ و۱۸ قطعه‌ای از دهقان و ــ..

۲ــ انیس‌العشاق **(ادب ــ فارسی)**

ازشرف‌الدین رامی، حسن‌بن محمد رامی تبریزی متوفی ۷۹۵ هـ.ق. که آنرا بنام شیخ ابوالفتح اویس بهادرخان جلایری دربیست باب در اوصاف اندام معشوق به‌نظم ونثر ساخته است .

نسخه ناقص‌است‌که تنها هفت صفحه ازباب ۱۱ و۱۲ و نوزدهم آن بصورت پراکنده موجود است وبقیه آن کسر می‌باشد و درمیان هم یك صفحه از منتخب حدیقه سنائی آمده . این‌کتاب مکرر چاپ شده‌است . برگ ۲۲ــ۱۹

۳ــ دیوان روحانی **(شعر ــ فارسی)**

سرودهٔ میرزا علی‌بن میر عبدالوهاب یزدانی‌بن وصال شیرازی که درسال۱۲۵۷ شمسی درشیراز بدنیا آمد . وی در ادب و خط و نقاشی ماهر بوده . درسال ۱۲۸۸ شمسی با نجفقلی میرزا به‌بمبئی سفرکرد و درآن نواحی به‌سیاحت‌پرداخت وآنچه دیده بوده بنام ــ سفرنامه ــ نوشت پس‌ازآن درسال ۱۲۹۷ شمسی دوباره به‌هند سفرکرد . وی کتاب بینوایان ویکتور هوگو را به‌نظم درآورده است . غزلیاتی‌است حدود ۳۲۱ بیت ازبرگ ۳۸ــ۲٤

آغاز : دوست با خود برخلاف دشمنان می‌خواهمت ...

انجام: نخستین‌گرچه روحانی‌ملك بود برای عشقش انسان آفریدند ...

دانی‌کست‌نخواهد الا برای‌خود من خویش‌را نخواهم الا برای‌تو

٤ــ زادالمسافرین **(شعر ــ فارسی)**

مثنوی است عرفانی در سیروسلوك، سرودهٔ امیرحسین هروی، حسین‌بن عالم غوری متوفی ۷۱۸ یا ۷۱۹ هـ.ق. که در نولکشور وتهران چاپ شده‌است .

نسخه موجود یك مقاله ازاین کتاب را بیش ندارد، ازبرگ ٤٦ــ۳۹ وازبرگ ۵۹ــ۵۳

آغاز : بسله‌ای برتر ازآن همه‌که گفتند آنان‌که پدید و درنهفتند ...

انجام موجود : خودرا تو ازاین نمی‌نمائی .

۵ــ گلشن راز **(شعر ــ فارسی)**

سرودهٔ محمود شبستری متوفی حدود ۷۲۰ هـ.ق. پرسش وپاسخهای عرفانی

است . این‌مثنوی به‌زبانهای ترکی، آلمانی، اردو ترجمه شده‌است ومکررچاپ گردیده
برگ ۵۲ــ۴۷ برگ ٦۰ و٦۱ درمدح حضرت علی (ع)
آغاز موجود : جهان خلق وامر اینجا یکی شد ــ ...
انجام موجود : که دروی سوره سبع‌المثانی است .

٦ــ شرح سوانح **(عرفان ــ فارسی)**

نسخه‌ای است بدون آغاز وانجام، به‌گزارشی می‌ماند برکتاب سوانح‌العشاق= السوانح فی‌العشق ــ تألیف شیخ احمد غزالی، احمدبن محمدبن محمد متوفی ۵۱۷ ه.ق. یا ۵۲۷ ه.ق. برادر حجةالاسلام غزالی، روی نام شارح، آب ریخته شده و بخوبی خوانده نمی‌شود، گویا شارح، شیخ محمد چشتی باشد ؟

ازبرگ ۱۱۳ــ٦۲ گزارشی است مزجی‌که ابتدا فصلی یا قسمتی ازفصلی رابیان می‌دارد تحت عنوان ــ قوله ــ آن‌گاه آن‌را شرح می‌کند بنظم ونثر با یاری‌جستن از اشعار مولوی وشبستری وحکیم سنائی ومیرحسینی وخود شارح به‌نثری استوار و روان . نسخه موجود از اول سوانح تا آخر این‌کتاب را شرح کرده‌است .

لکن درشماره‌فصل‌ها وبیان‌مطلب متن بانسخه چاپی سوانح‌بسیاراختلاف‌است.

آغاز موجود : قدس‌الله سره که شیخ ومرشد اکابر مشایخ عظام است مثل شیخ‌الاسلام ضیاءالدین ابوالنجیب سهروردی وعاشق ربانی عین‌القضاة همدانی و غیرهما من‌الکبراء بزبان‌فارسی‌دربیان حالات عشق ومعشوق وعاشق تصنیف‌نموده... لهذا درخاطرفاترابن‌ضعیف‌نحیف‌فقیرحقیرشیخ‌محمدچشتی؟ عامله‌الله بلطفه‌الخفی ...

انجام موجود : شعر اگر بساغر دریا هزارباده کشد

رساله اول شکسته نستعلیق خوش ۱۳سطری ۶×۱۲ س؛ تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. بدون خطبه وخاتمه، رساله دوم نستعلیق ۱۶سطری ۷/۵×۱۲ س؛ تحریر جمادی‌الثانی ۱۰۱۸ هـ.ق. عنوان ونشان هردو رساله شنگرف، رساله سوم شکسته نستعلیق ۱۰ سطری ۶×۱۳/۵ س؛ بخط غلامحسین در ۱۳۰۸ هـ.ق. رساله چهارم وپنجم بخط شکسته نستعلیق ۱۶ سطری ۶×۱۲ س؛ تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عناوین قرمز؛ رساله ششم برگ اول وآخر کسر است. شکسته نستعلیق ۱۷ سطری ۶×۱۳ س؛ عنوان قوله شنگرف تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. کاغذ هندی، برخی اوراق وصالی شده، کلاً دارای ۱۱۳ گ ۱۱×۱۷/۵ س؛ جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی.

۱۱۲۴

مجموعه:

۱- صیغ عقود وایقاعات (فقه - فارسی)

ازمحمدتقی ابن‌میرزا مقیم مازندرانی ساروی‌که از دو رساله ملامحمدجعفربن ملا یوسف شریعتمدار استرابادی متوفی ۱۲۶۳ هـ.ق. این‌کتاب را ساخته است در ۳ باب ۱- دربیان اعراب وبنای الفاظ مرکبه ۲- درصیغ عقود دربیست فصل ۳- صیغ ایقاعات درهفت فصل.

آغاز: بسمله‌الحمدلله علی نواله والصلوة والسلام علی رسوله وآله اما بعد این رساله‌ایست دربیان اعراب وبنای الفاظ مرکبه وقلیلی ازصیغ عقود وایقاعات -

انجام: وصیغه او آنست‌که بگوید: ابرئت ذمتك عن حقی او نحو ذلك احتیاطاً دیگری بگوید قبلت الابراء لنفسی.

۲- صیغ عقود نکاح **(فقه - فارسی)**

نسخه‌ای است ناتمام‌که مؤلف آن شناخته نشد . دوبرگ ازاین رساله راکاتب بیشتر ننوشته است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله الواحدالاحدالصمدالمنزه من‌الزوج والمثل‌والولد ...

انجام : ونیز وکیل زن می‌گوید .

۳- لغت **(عربی بفارسی)**

نسخه‌ای است بدون خطبه وخاتمه که حدود هشتصد لغت را ترجمه کرده‌است هیچگونه ترتیبی درکتابت لغات رعایت نشده‌است . به‌یادداشتهای شخصی می‌ماند و چندان اعتباری ندارد .

آغاز: سحار غور مضمار مضایق ...
جادوگر عمق میدان تنگ

انجام موجود : فیضان دموع
جاری‌شدن اشك

٤- شرح ابیات تمیز اعداد = شرح ثمانا بعد ما جاوزت‌الاثنین

(نحو - عربی)

ملّامحمد محسن‌بن محمد طاهر قزوینی نحوی زنده بسال ۱۱۲۸ ه.ق. ارجوزه‌ای درتمیز اسماء عدد سروده است‌که این شعرها درنوع سیزدهم عوامل ملا محسن درجامع‌المقدمات چاپ شده‌است با مطلع :

ثمانا بعدما جاوزت‌الاثنین بمجموع و مجرور فمیّز

نسخه حاضر، شرحی است براین ابیات‌که شارح آن شناخته نشد .

آغاز : بسمله قال‌المفتقر الی‌الله القادر محمد محسن‌بن محمد طاهر عفی‌الله

عنهما ... قوله ثمانا مفعول مقدم علی فسیز فی‌آخر القافیه‌ای ...

انجام : الا بامتناع الازلی ان یثنی ولا بدی‌له ان یبدی لااله‌الاالله‌العلی‌العظیم کذب‌العادلون یالله وضلوضلالا بعیدا وخسرواخسرانا مبینا وصلی‌الله علی محمدالنبی وآله‌الطیبین‌الطاهرین .

۵ــ خلاصة‌الحساب **(ریاضی ــ عربی)**

تألیف شیخ بهائی، محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ هـ.ق. دریك مقدمه و ده باب . نسخه حاضر چاپی است‌که اشتباها ضمن این مجموعه صحافی‌گردیده‌است. چاپ سنگی ۱۲۶۷ هـ.ق.

این مجموعه را یك کاتب نگاشته است وتاریخ تحریر رساله اول دریکشنبه ۱۲ محرم ۱۲۶۶ هجری قمری می‌باشد و دیگر رساله‌های خطی بدون‌تاریخ‌می‌باشد . شکسته‌نستعلیق ۱۴ س ۷×۱۲ س، کاغذ فرنگی، جلد تیماج تریاکی لایه‌ئی، قطع ۱۰/۵×۷۱ س.

۱۱۲۵

زیارات = رساله در ... = مزار **(ادعیه ــ فارسی وعربی)**

از علی‌اکبر فیض در ۱۳۰۰ هـ.ق. شامل زیارت‌نامه و اذن دخول وسایر ادعیه واعمال نجف اشرف وکربلا وکاظمین وسامرا . مؤلف درسی (۳۰) سال پیش ازاین کتابی بهمین نحو نگاشته است وبهرکس از دوستان و آشنایان‌که به‌عتبات عالیات مشرف می‌شده‌اند اورا داده می‌بردند و می‌آوردند تا وقتی مرحوم میرحسینخان‌بن میرزا غلام‌شاه اورا برده زمان رجعت ... بعداز دوماه داعی‌حق را لبیك اجابت‌گفت،

آن نسخه شریفه به‌وراث‌آن مرحوم رسیده و به‌مؤلف ندادند ازآن زمان بخاطر داشته تا رساله دیگری بنویسد ... تا این رساله را نگاشته .

آغاز: بسمله بدان‌که مطلق زیارت‌ائمه را شرائطاست ازآن‌جمله غسل‌زیارت...

انجام: ازجهت‌زیادتی‌قطراین‌کتابچه‌رساله‌دیگرتحریر خواهم‌کرد العبدالخاطی...

نسخ مُصَرَّب ۹ سطری ۶×۱۳/۵ س، بخط مؤلف (علی‌اکبر فیض) در ۱۳۰۰ هـ.ق. عنوان ونشان قرمز، درپشت صفحه آخر آمده : «صورت‌حساب تریاك علی با ظرف بیست‌و هشت سیر و دومثقال بالا پول داده شد مبلغ چهارده‌تومان» مهر حاج سیدسعید را دارد ، جلد تیماج مشکی، کاغذکاهی، قطع ۱۱×۱۷/۵ س.

۱۱۲۶

زبدةالاصول (اصول فقه ــ عربی)

ازشیخ بهائی، بهاءالدین محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ هـ.ق. یکی از متون جامع ومختصر دراصول فقه است مشتمل برپنج منهج ۱ــ درمقدمات ۲ــ در ادلهٔ شرعیه ۳ــ درمشترکات کتاب وسنت ۴ــ دراجتهاد وتقلید ۵ــ درتراجیح . این کتاب چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله ابتی اصل یبتنی علیه‌الخطاب واولی قول فصل ینتمی الیه اولوالالباب ...

انجام : والزم ماهو اقرب الی‌التقوی والحمدلله علی نعمائه ... من‌العشرالثانی بعدالالف تمت .

نسخ زیبای پنج‌سطری ۵/۵×۱۱س، بخط سیدحسین

حسنی حسینی در چهارشنبه ۲۱ ذی‌حجه ۱۲۸٤ ه.ق. عنوان ونشان‌قرمز، معلق بحواشی با امضاء: منه رده، س، ش، شرح جواد، س ج، کاغذ هندی، جلد تیماج سرخ ضربی‌دار که در ترنج آن مهر سازنده جلد با سجع: «عمل عبدالکریم‌الموسوی» قطع ۱۰/٥×۱۷/٥ س.

۱۱۲۷

ظفرنامه = پرسشها وپاسخها از بزرگمهر = پیروزی‌نامه

(اخلاق ـ فارسی)

پندهائی است منسوب به‌بزرگمهرکه گویا دراصل به‌زبان پهلوی بوده‌است و بدستور نوح سامانی متوفی ۳۸۷ ه.ق. ابن‌سینا آنرا بفارسی درآورده‌است، گرچه درصحت این انتساب تردید است. درهرحال این پندها ریشه ایرانی دارند که بعربی‌رفته ودیگربار بزبان‌فاخر فارسی‌درآمده‌است. این‌کتاب یکبار درسال ۱۳۳۰ شمسی توسط دکتر غلامحسین صدیقی با یادداشتهای محققانه‌ی ایشان در هزاره بوعلی چاپ شده‌است و درسال ۱۳۳۳ شمسی نیز درچهار بخش چاپ‌گردیده‌است.

درآخر نسخه موجود در٤ سطر حروف تهجی بخط سریانی‌وسپس تعبیر خواب ازقول امام علی‌بن ابیطالب (ع) در ۳ صفحه وبعد ازآن دربیان احکام سرتراشیدن وناخن‌گرفتن دریك برگ و یادداشت کاتب نسخه وسؤال وجواب ارسطو.

نستعلیق ۱۰ سطری ۱۱/٥×٥/٥ س، بخط محمدرضا بیك استرابادی در ربیع‌الثانی ۱۲٥۸ ه.ق. عنوان ونشان و جدول قرمز، دارای ۷۷گ ۱۷×۱۰/٥ س، مهر حاج سید سعید را دارد، جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی.

۱۱۲۸

منیة‌المرید فی آداب‌المفید والمستفید (آداب تعلیم وتربیت ـ عربی)

تألیف شهید ثانی، زین‌الدین‌بن علی عاملی مقتول بسال ۹۶۵ هـ.ق. که آن‌را درپنجشنبه ۲۰ ربیع‌الاول ۹۵٤ هـ.ق. دریك مقدمه وچند باب وخاتمه ساخته است وشامل روایاتی می‌باشدکه از اهل‌بیت عصمت درشرائط وآداب و وظائف تحصیلی علم ومعلم ومتعلم آمده گردآوری کرده‌است . این‌کتاب مکرر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی علّم بالقلم . علم‌الانسان مالم یعلم وصلی‌الله علی حبیبه ... وبعد فان کمال‌الانسان انما هو بالعلم‌الذی ...

انجام موجود : علی‌الانصاف بتلك‌الصفات‌المرجحه .

نسخ ۱٦ سطری ۵×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. ناقص‌الآخر . مصحح، عنوان ونشان قرمز، مهر حاج سید سعید را دارد، درپشت صفحه اول یادداشت امانت آقامیرزا یحیی مورخ ۱۲۸۳ هـ.ق. جلد تیماج مشکی لایه‌ئی فرسوده، قطع ۹×۱۷ س.

۱۱۲۹

مجموعه :

۱ـ الفیه (فقه ـ عربی)

تألیف شهید اول، شمس‌الدین محمدبن مکی، مقتول بسال ۷۸٦ هـ.ق. دریك مقدمه و ۳ فصل وخاتمه پیرامون نمازهای واجب‌که بچاپ رسیده است .

آغاز : بسمله حمدله وبعد فهذه رسالة وجیزة فی‌فرض‌الصلوة اجابة لالتماس

من طاعته حتم ...

انجام : فمجاز وکذا النذرالسطلق تمت .

۲ــ اصول دین **(کلام عقائد ــ عربی)**

گفتار کوتاهی است درپنج صفحه مشتمل بر ضروریات دین که مسائل اعتقادی را باعنوان ــ اگر گویند ... ــ گوئیم = بیان گردیده است .

آغاز : بسمله حمدله بدانکه این کتابیست دربیان احکام دین بمذهب امام جعفرصادق (ع) علی‌الیقین از اصول وفروع وبدانکه اصول پنج است توحید وعدل ونبوت وامامت ومعاد و فروع نیز پنج است صلوة و زکوة وصوم وحج وجهاد فصل اول درتوحید ...

انجام : دیگرکه جمله وپیغمبران برحشر اجساد خبر داده‌اند و دروغ برایشان محال است تمت .

۳ــ الجمل والعقود **(فقه ــ عربی)**

تألیف شیخ‌الطائفه ابی‌جعفر محمدبن حسن‌بن علی طوسی متوفی ۴۶۰ هـ.ق. شامل بخش عبادات از طهارت تا آخر امربمعروف ونهی ازمنکر . این‌کتاب چاپ‌شده است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله حق حمده والصلوة علی خیرخلقه محمدواله ... امابعد فانا مجیب الی ما سأل ...

انجام : ویجاز یناعنه بأحسن جزائه انه ولی ذلك والقادر علیه‌الحمدلله حق حمده ... وسلم تسلیما کثیراً .

۴ـ غایة‌الایجاز لخائف‌الاعواض (فقه ـ عربی)

تألیف شیخ جمال‌الدین ابی‌العباس احمدبن محمدبن فهد حلی متوفی ۸۴۱ ه.ق. درباره اموری است‌که هرمکلفی باید آن‌را بداند وچنانکه آنهارا نداندنمازش باطل است . شامل دوفصل ۱ـ طهارت ۲ـ نماز . این‌کتاب بسال ۱۳۰۰ ه.ق. چاپ شده‌است . این رساله درهفت صفحه است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله سایغ‌الانعام ومبین‌الاحکام ... وبعد فهذه رسالة وجیزة یشتمل علی مالایسع ...

انجام: ویتخیرفی‌کل ثالثه و رابعة بین قراءه‌الحمد وحدها سبحان‌الله والحمدلله ولااله‌الاالله والله‌اکبر .

رساله اول نسخ ۱۴ سطری ۷/۵×۱۱/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ ه.ق. عناوین قرمز، معلق بحواشی، رساله دوم نستعلیق ۱۳ سطری ۸×۱۱/۵ س، تحریر سده ۱۳ ه.ق. رسالهٔ سوم وچهارم با یك‌قلم نوشته شده است، رساله چهارم تحریر ۸۸۰ ه.ق. درآخر نسخه تملك هدایت‌الله‌بن احمد طبرانی ، جلد تیماج قهوه‌ئی، قطع ۱۳×۱۷ س.

۱۱۳۰

مجموعه :

۱ـ شرح شواهد قطرالندی وبل‌الصدی (نحو ـ فارسی)

گزارشی است ازنظام‌الدین مولی احمد اردبیلی برابیات شرح قطرالندی‌تألیف ابن‌هشام نحوی‌که آن‌را بالتماس جمعی ازطلاب ساخته وبه‌نوشتهٔ ملاجعفر قاضی اعرج نظر داشته است .

آغاز: بسمله چنین گوید اقل‌طلبه نظام‌الدین ملااحمد اردبیلی‌که این‌مختصری است نوشته می‌شود درایضاح ابیات شرح قطر ...

اذا (قالت) حـذام فصدقوهـا فان‌القول مـا قالت حـذام ...

انجام: ومن‌کان‌له ذی ممارسة فی‌العرف لایحتاج الی ذکرالمثال تست.

۲ـ آداب‌المتعلمین (آداب تعلیم وتربیت ـ عربی)

تألیف سلطان‌الحکما واستاد المحققین والمتکلمین، خواجه نصیرالدین‌طوسی، محمدبن محمدبن حسن جهرودی طوسی متوفی ۶۷۳ هـ.ق. در دوازده فصل ۱ـ در ماهیت و فضیلت علم ۲ـ درنیت ۳ـ درگزینش علم واستاد وشریك ... فصل ۱۲ـ درآنچه جلب رزق می‌کند. این‌کتاب مکرر چاپ شده‌است. درفهرست سپهسالار، از آقـای دانش‌پژوه و علینقی منزوی بخش سوم صفحه ۱۶ کتاب حاضـر به‌شیخ برهان‌الدین زرنوجی حنفی متوفی ۵۹۱ هـ.ق. نسبت داده‌است‌که این انتساب درست نیست، چون علاوه برضعف دلائل ذکرشده درفصل سوم ـ فی‌اختیارالعلم والاستاد والشریك این‌کتاب ـ آمده‌است: قال‌العارف الشیرازی مصلح‌الدین علیه‌الرحمه: بابدان کم‌نشین‌که صحبت بد ... پیداست‌که سعدی شیرازی درسال ۶۹۱ هـ.ق. یـا ۶۹۴ هـ.ق. درگذشته است درصورتی‌که شیخ برهان‌الدین حنفی متوفی ۵۹۱ هـ.ق. می‌باشد ویکصد سال با سعدی فاصله داشته، چگونه بشعر او استشهاد می‌جوید؟

درهرحال این‌کتاب مکرر چاپ شده‌است.

آغاز: بسمله‌الحمدلله‌علی آلائه واشکر علی نعمائه ... اما بعد فکثیر من‌طلاب العلم لایتیسـر لهم‌التحصیل ..

انجام : الذی جمعه‌الشیخ‌الامام ابوعباس‌المستغفری فی‌الکتاب‌السمی بطب النبی وسیجده من یطلبه‌الحمدلله رب‌العالمین تمت .

رسالهٔ اول نسخ ۱۷ سطری ٦×۱۲ س، تحریر ربیع‌الثانی ۱۲۵۷ ه‍.ق. نشان ابیات قرمز، رسالهٔ دوم نسخ ۱۷ سطری ٥/٥×۱۳ س، بخط علی‌بن ملاعیدمحمد شورابی، تحریر سدهٔ ۱۳ ه‍.ق. قسمتهای بالای اوراق وصالی شده، کاغذ اصفهانی، جلد مقوا عطف پارچه سرخ، مهر حاج سید سعید را دارد ، قطع ۱۱×۱۷/٥ س.

۱۱۳۱

کیمیا = رساله در ... **(فارسی)**

ناشناخته . بدون آغاز وانجام، نسخه‌ای است درسفیدکردن مروارید سیاه و زرد وساختن مروارید وساختن سریشم وساختن مرجان ولعل، افیون، نوشتن سفیدی در روی عقیق زرد، ساختن شنجرف، خاك‌کردن الماس، سفیدکردن نقره خاك‌کردن طلا، سفیدکردن توتیا، خاك‌کردن قلع ... نسخه استاد درویش‌علی ... محمدابراهیم قزوینی صاحب اکسیر گفت‌که علی‌شاه اولاد فتحعلی‌شاه خواست‌که ...

آغاز : نسخه سفیدکردن مروارید سیاه‌و زرد بیارد ...

انجام : ثبوت نمك .

نستعلیق پست مختلف‌السطر که درعرض صفحات نوشته شده، تحریر سدهٔ ۱٤ ه‍.ق. درهر صفحه چهار خط قرمز کشیده شده، کلاً دارای ۱٦٥ گ ۱۰×۱۷ س، کاغذ کاهی، جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی سرخ .

۱۱۳۲

العیون (نحو ــ عربی)

تألیف حسینعلی ابن‌شیرعلی‌که آنرا در روز پنجشنبه عشر آخر رجب ۱۲۶۰ هـ.ق. ساخته است دریك مقدمه و ۳ باب وخاتمه، مقدمه درتعریف نحو . باب ۱ــ دراسم ۲ــ فعل ۳ــ حرف . خاتمه درتنازع ــ

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعلنا قائلین بکلمةالتوحید ... ان هــذه رسالة وجیزة فی اصول‌النحورستنا علی سبیل‌الایجاز والاختصار من‌دون‌الاطاله والاکثار اجابة لمسئلة بعض‌الاخوان ... وسمّیتها بالعیون فانها بمنزل‌العیون للمبتدین ومــا توفیقی الا بالله ــ

انجام : والاسم المشتغل عنه لعین ما ذکر هذا آخر ماجری به‌القلم ... علــی هاجرها الاف‌التحیه والثناء .

نسخ ۱۵ سطری ۶/۵×۱۲ س، نام کاتب وتاریخ‌کتابت نیامده است، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. عنوان ونشان قرمز، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد، کاغذ اصفهانــی، جلــد تیمــاج لایه‌ئی تریاکی، قطع ۱۱×۱۷ س.

۱۱۳۳

بهجةالارواح و فرحةالاشباح = بهجات‌الارواح وفرحات‌الاشباح

(عقائد ــ فارسی)

تألیف میرزا محمد علی‌بن میرزا حسین مشهوربه ــ نصیرالاسلام که آنرا در ۲۲ جمادی‌الثانی ۱۳۴۶ هـ.ق. ساخته است . گفتاری است مجلس مجلس‌که یکی‌از

آنها تحت عنوان ـ بهجةالارواح ـ ودیگری ـ فرحةالاشباح ـ آمده وبه یادداشتهای منبری می‌ماند و نسخهٔ حاضر جلد دوم آنست و جلد اول آن درصفحه ۱۴۱۳ شماره ۱۰۳۳ گذشت .

آغاز موجود : چنانچه حضرت صادق (ع) درمکالمه با زندیق می‌فرماید ...

آغاز : بسمله حمدله وبعد چون بعون‌الله السلك‌العلام از تألیف جلد اول بهجات‌الارواح وفرحات‌الاشباح فراغت حاصل‌آمد شروع رفت درتألیف جلد ثانی...

انجام : ودیگر آیات ازاین قبیل والحمدلله رب‌العالمین تمام شد .

نستعلیق پست ۲۰-۱۹ سطری ۱۱/۵×۱۶/۵ س، بخط مؤلف تحریر ۲۲ جمادی‌الثانی ۱۳۴۶ هـ.ق. بیاضی‌شکل، مهر حاج سیدسعید را دارد، جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی، قطع ۱۶/۵×۲۱ س.

۱۱۳۴

حاشیهٔ شرح تجریدالعقائد (کلام - عربی)

حواشی است ازشمس‌الدین خفری، محمدبن‌احمد متوفی ۹۵۷هـ.ق. برشرح علاء ـ الدین علی قوشچی. متوفی ۸۷۹هـ.ق. برتجریدالعقائد خواجه‌نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ هـ.ق.

آغازموجود: قیل لعل‌المصنف ذهب‌الی اختیارالقول‌الثالث ولذا قال ویمکن اجتماع‌القدرة علی‌المستقبل مع‌العدم فی‌الحال فی‌جواب من‌قال شرط قدرة انتفاء الشرائط . . .

انجام : واجب‌الوجود بذاته واجب‌الوجود لغیره‌تم بعون‌الله و حسن تأییده و

الحمدلله حق حمده و مستحقه ...

شکسته نستعلیق زیبای ۱۵ سطری ۱۱×۴/۵ س؛ بخط محمد مسیح در ۷ شوال ۱۰۶۴ هـ.ق. مصحح، کاغذ اصفهانی، جلد مقوا با روکش کاغذ بنفش‌رنگ، عطف پارچه زرد، قطع ۱۷×۹/۵ س.

۱۱۳۵

مقطوعات (عرفان ــ فارسی)

نسخه‌ای‌است ناقص‌الاول، مؤلف آن شناخته نشد. گفتاری است عرفانی، دارای ۴۱ مقطوعه که از نیمه‌های مقطوعه چهارم تا بخشی از مقطوعه ۳۹ را دارد، سپس چندبرگ نانویس است ودربرگ آخر مقطوعهٔ ۴۱ می‌باشد تا انجام این‌رساله.

آغاز موجود: بحرف موقوفست بی‌حجاب و حوالت بحرف ... مقطوعه/۵: هرگاه که مقرر شد که طریق معاد ومعاش عکسان لایجتمعانندالدنیا حرام علی اهل الدنیا ...

انجام، آن‌قادر نگردد تا گوید که انی (انا؟) الی ربنا لمنقلبون سبحان‌الذی سخرلنا هذا و ماکنا غائبین.

نستعلیق ۱۴ سطری ۱۲/۵×۵ س، تحریر ۱۰۷۱ هـ. ق. ناقص‌الاول وازمیان هم کسر است، عنوانها شنگرف، کاغذ هندی، مهر حاج سیدسعید را دارد جلد تیماج مشکی‌لایه‌ئی، قطع ۱۷×۹ س.

۱۱۳۶

مجموعه :

۱- شرح مدخل منظوم (ستاره‌شناسی - فارسی)

خواجه عبدالجبارخجندی درجمادی‌الثانی۶۱۶ه.ق.، منظومه‌ای در ستاره شناسی بجهت جمال‌الدین ابوالحامد محمدبن نورالدین احمد سروده است که حبیب‌الله‌بن محمد طبیب درقرن‌دهم ه.ق. آنرا شرح نموده است که درهمین نسخه موجود می‌باشد. دربرگ ۵۶ آمده: خواجه نصیر در رساله سی‌فصل چنین‌بیان کرده‌اند . . . در برگ ۵۹ آمده : خواجه نصیرالدین در رساله سی فصل نوشته‌اند آنست که در هر دوهزار سال یك برج قطع می‌کند و در هرسال یکدرجه ونیم و درتاریخ سنه تسع‌وخمسین و تسعمایه هجریه که تحقیق مواضع اوجات‌نموده در رساله مذکور تحقیق مواضع اوجات نماید و این‌چنین است که در اول محرم‌سنه سبع‌وعشرین وتسعمایه هجریه اوج شمس در دو درجه است ... رسد . شارح در همین رساله ازمحمد ایوب وکوشیار حکیم و اختیارات علائیه یاد کرده است . از برگ ۸۱-۱ .

آغاز : بسمله بنام خداوند لوح و قلم که از نیستی زد بهستی رقم ....
مدخل هرخطاب شرح جواهر منظومه و مفتح هرکتاب بیان زواهر منثوره ..
انجام : وگمراهان شوارع شریعت‌را دلیل طریقت گردانیده تم .

۲- سی‌فصل (ستاره‌شناسی - فارسی)

ازخواجه‌نصیرالدین‌طوسی متوفی ۶۷۱ ه.ق. که‌آنرا در ۶۵۸ه.ق. در سی

فصل در تقویم واصطلاحات ستاره‌شناسی وسعد و نحس‌کواکب ومیمون و نامیمون بودن روزها ساخته است، این کتاب مکرر چاپ شده است (ر.ك: شماره/۵۷۷) از برگ ۱۱۰ــ۸۲ .

آغاز : بسمله حمدله و بعد این مختصری است در تعرفت تقویم مشتمل‌بر سی فصل. فصل اول درحساب جمل و آن ...

انجام : و اگر کسی‌زیادت ازین خواهد بکتب این علم رجوع‌کند. والله‌اعلم بالصواب .

۳ــ مدخل منظوم (ستاره‌شناسی ــ فارسی)

سرودهٔ خواجه‌عبدالجبار خجندی که آن را درجمادی‌الثانی۶۱۶ه.ق. بنام جمال‌الدین ابوالمحامد محمدبن نورالدین احمددر۳۴۴ بیت درمدح علم نجوم، اعداد افلاك و کواکب، ارقام بروج ... و اختیارات ــ ساخته است. این‌کتاب در هامش شرح بیت باب ملامظفر بسال ۱۲۸۲ ه.ق. چاپ شده است . از برگ ۱۱۰ تا ۱۳۹.

آغاز : بسمله مرد دانا سخن ادا نکند تا بنام حق ابتدا نکند . . .

انجام : که نیارد شناخت در دو سری هیچکس علم نیست غیر خدای

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق زیبای ۱۲ سطری ۱۲/۵×۷/۵ س، تحریر صفر ۱۲۳۰ ه.ق. عنوان ونشان‌قرمز، جای اشکال نجوم نانویس، رسالهٔ دوم نستعلیق همان اندازه تحریر شعبان ۱۲۳۲ه.ق. عنوان واشکال نجومی قرمز، رساله سوم هم بهمان خط واندازه تحریر ۱۲۳۴ ه.ق. عناوین قرمز، دارای ۱۲۹ گ ۱۱×۱۷ س. کاغذ فستقی، درپشت صفحهٔ اول یادداشت بیع از جعفرخان شیرازی در ۲۰ صفر ۱۲۵۱

ه.ق. با مهر بیضی : «یا امام‌محمدتقی» مهر حاج سیدسعید را دارد ، جلد کالینگور سرخ عطف پارچه .

۱۱۳۷

مجموعه :

۱ــ ترجمهٔ بدایةالهدایه **(فقه ــ فارسی)**

شیخ حرّعاملی، محمدبن‌حسن متوفی ۱۱۰۴ ه.ق. کتاب جامع و مختصری در فقه دارد بنام بدایةالهدایه که این‌کتاب را ملامراد کشمیری، شاگرد شیخ حر عاملی درسال ۱۰۹۹ه.ق. بفارسی‌ترجمه نموده است وبنام ــ نور ساطع ــ موسوم داشته است. این‌کتاب را حقیر دراختیار نداشت تا معلوم گردد که نسخه موجوداز ترجمهٔ بدایه‌الهدایه ــ همین ــ نورالساطع ــ است یاترجمه ازمترجمی دیگری می‌باشد؟ چون نسخه از اول کسر است .

آغاز موجود : و اگر مالك‌قبول بیع نکند برمشتری ردّ آن و منافع که ازآن فوت شده‌است واجب است پس‌اگر درخت در زمین بنشاند یا بنائی‌کند بدون اذن مالك . . .

انجام : بقدری که کم ازمطولات این‌جامع تواندبود الحمدلله رب‌العالمین تمام شد ترجمه رساله موسومه ببدایةالهدایه بقلم فقیر حقیر الی‌الله‌الغنی عبدالله‌بن کربلائی‌علی‌بابا حسب دانستن احکام شرعیه ... وگنه‌کارم والسلام علی سیدنامحمد وآله‌الاطهار تمت .

۲ــ تعبیر خواب **(خوابنامه ــ فارسی)**

ناشناخته . ناقص‌الاخر . موجودی نسخه ۱۱ فصل است در هشت برگ .

آغاز : تعبیر خواب از استخراج دانیال پیغمبر(ع) دربیان تعبیر خواب از امام جعفرصادق (ع) بدانکه خواب برچهارقسم است یکی خواب خیالی دوم خواب غفلتی سیم خواب آشفته چهارم خواب حقیقی ....

۳ـ ترجمهٔ سوره‌هائی ازاحادیث قدسی (اخبار ـ فارسی)

بدون آغاز و انجام است .

۴ـ ترجمه کلمات قصار (اخبار ـ فارسی)

درآغاز سخنی را ازمعصوم نقل می‌کند سپس آنرا ترجمه می‌نماید بعد ازآن همان کلام را درقالب شعر زیبای فارسی بیان می‌دارد .

آغاز موجود : الجزع اتعب من‌الصبر . زاری و بیتابی کردن پرآزارتراست از شکیبائی .

در حوادث بصبر کوش که صبر — برضای خدای مقرون است
تن مده درجزع که رنج جزع — صد ره ازرنج وصبر افزون است

انجام‌موجود: الاحسان یقطع اللسان — نیکوئی‌کردن می‌برد زبان بدگورا
هر که کردی بجای او احسان — مال دادی و مرد بخریدی
هم ضمیرش بمهرپیوستی — هم زبانش زهجو ببریدی

رسالهٔ اول نسخ ۱۳ سطری ۷×۱۲ س، تحریر ذیحجه ۱۲۴۵ هـ.ق. بقیهٔ رساله‌های نسخ ونستعلیق سدهٔ ۱۳ هـ.ق. کاغذ فستقی وشکری، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی، مهر حاج سیدسعید را دارد ، قطع ۱۱×۱۷ س.

۱۱۳۸

مجموعه :

۱ــ نخبة‌الاخبار (اخبار ــ فارسی)

گفتاری است در شرح حدیث معراج بگونه‌ای عامیانه .

آغاز : بسمله حمدله وبعد چنین‌گوید این بنده عاصی ازبنده خواستارشدند که یك نسخه مختصری از ائمه ازبرای عوام از ذکــور و اناث ترتیب داده ... در آسمان چهارم به بهشت بردند ...

۲ــ پنجاه موقف (اخبار ــ فارسی)

منسوب به‌مجلسی دوم، محمدبن‌محمدتقی، متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق.

آغاز : بسمله حمدله بدانکه محمدبن‌یعقوب‌کلینی‌رضی روایت کرده است...

انجام : که دوست خود روش‌بنده پروری داند . تمام شد .

رسالهٔ اول نستعلیق ۱۲ سطری ۷×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. برگ اول که عنوان کتاب را دارد گویا ازکتاب دیگری است رسالهٔ دوم بهمان اندازه وخط، تحریر ۱۲۵۰ هـ. ق. کاغذفرنگی، مهر حاج سیدسعید را دارد ، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی، قطع ۱۱/۵×۱۷ س.

۱۱۳۹

این شماره دیده نشده . توضیح درآخر خواهد آمد .

۱۱٤۰

دعا **(عربی و فارسی)**

شامل ادعیه ایام هفته . دعاء استخاره، دو دعا از صحیفه، دستور نماز شب و غفیله ونماز جعفرطیار ونماز اول ماه و نماز میت و نماز عید رمضان و قربان ونماز کسوف وخسوف، تعقیبات نماز ، دعای روز دوشنبه و دعائی از حضرت سجاد(ع) داستان‌جوانی‌که عاق والدین شده بود، چند دعای دیگر، اسناد ده اسم اعظم ،

آغاز : بسمه یوم‌الاحد بسم‌الله‌الذی لاارجو الا فضله ....

انجام : عاعالن مح‌مح ٥ــ .

نستعلیق ۱۷ سطری ۷/٥×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.
ق. جلد کالینگور سرخ، عطف وگوشه پارچه، قطع ۱۱×۱۸ س.

۱۱٤۱

مشرق‌الشمسین و اکسیرالسعادتین = مجمع‌النورین ومطلع‌النیرین

(فقه ــ عربی)

تألیف شیخ بهائی، بهاءالدین محمدبن‌حسین‌متوفی۱۰۳۰هـ.ق. شامل احادیث معتبره استخراج شده از اصول اربعه‌ی امامیه که مربوط به‌فروع می‌باشد، درچهار منهج ۱ــ عبادات ۲ــ عقود ۳ــ ایقاعات ٤ــ احکام. تاریخ فراغت از تألیف ۱٤ ذی‌قعدهٔ ۱۰۱٥هـ.ق. در دارالمؤمنین‌قم . این کتاب با ــ حبل‌المتین ــ همین‌مولف در سال ۱۳۱۹ چاپ سنگی شده است .

نسخه موجود : تاآخر طهارت رادارد .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی هدانا بانوارکتابه‌المبین ... و بعد فان افقر العباد . . . .

انجام : قد خرج برائحةالسك . تم کتاب الطهارة ...

نسخ خوش ۱٤ سطری ٤/٥×۱۰/٥ س، بخط محمد امین‌بن حاجی میرزاخان دریکشنبه ۲۱ شعبان ۱۰۸۱ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، مصحح ومقرو، درآخر نسخه آمده: انهاه ایده‌الله تعالی و رقاه مدارج اکمال بالنبی والآل سماعاً علی سماع متفق صاحبه مالك‌الاوراق مولاناالبهی‌الذکی‌اللوذعی مولانا میرزامحمدنبی سلمه‌الله تعالی فاجزت له روایته عنی عن شیخنا الشیخ علی‌بن سلمان‌البحرانی عن‌المؤلف طاب ثراه اقل خلق‌الله‌العالی صالح‌بن عبدالکریم . البحرانی سنه ۱۰۹۲ هـ.ق. معلق بحواشی با امضاء ـ منه ره ـ درپشت صفحه اول مهر بیضی‌شکل با سجع : «عبده محمدباقربن محمدتقی الموسوی» ومهر بیضی‌شکل دیگری با سجع : «صراط علی حق نمسکه عبده ابوالحسن‌الحسینی» ، جلد تیماج قهوه‌ئی، قطع ۱۰×۱٦/٥ س.

۱۱٤۲

صحیفه سجادیه = صحیفه کامله سجادیه (ادعیه ـ عربی)

مجموعه‌ی دعائی معروفی‌است ازانشائیات حضرت سجاد(ع) متوفی۹۲هـ.ق. که حاوی نکات عالیه و دقایق عرفانی می‌باشد و ازنظر شیعه‌ی امامیه اهمیت‌خاصی دارد وبقول امام محمدغزالی ـ این‌کتاب زبور و انجیل اهل بیت است. شامل پنجاه‌وچهار دعاء اصل و چهارده دعاء معروف به‌ملحقات است که در قرن هفتم

هجری وسیله بهاءالشرف علوی گردآوری شده و بنام ــ صحیفه کامله سجادیه ــ معروف می‌باشد دربرابر ــ صحیفه ناقصه ــ که آن نیز منسوب به‌حضرت سجاد می‌باشد و زیدیّه آن‌رامعتبر می‌دانند . این‌کتاب مکرر چاپ شده است .

آغاز : بسله حدثناالسیدالاجل نجم‌الدین بهاءالشرف ابوالحسن محمدبن الحسن‌بن احمدبن‌علی‌بن‌محمدبن‌عمربن یحیی‌العلوی . . .

نسخ معرب ۸ سطری ۶/۵×۱۰ س، تحریر ۱۲۱۶ هـ. ق. برخی دعاها با ترجمه فارسی شنگرف، بصورت‌زیرنویس، عنوان وترجمه‌ها با شنگرف، برگ نخستین کسرنویسی شده واز آخر هم نسخه ناقص است . کاغذ فرنگی، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ای، قطع ۱۰/۵×۱۷ س.

۱۱۴۳

این شماره دیده نشد . توضیح درآخر خواهد آمد .

۱۱۴۴

مجموعه :

۱ــ شرح رباعیات ابوسعید ابی‌الخیر (عرفان ــ فارسی)

ناشناخته .

درخواص وآداب وشرائط خواندن آنها برای درمان بیماری‌ها و برآورده شدن حوائج و سایر امورات است . ازبرگ ۶ــ۱ .

آغاز : بسله ایدك‌الله‌تعالی فی‌الدارین که رباعیات حضرت سلطان‌السالکین ومرشدالعارفین ... گوگرد احمر است و بسیار عزیزند در وصول سعادات و

حصول مدعیات و جلب روزی ...

انجام موجود : یارب سبب حیواة حیوان بفرست درخان‌کرم نعمت‌الوان‌بفرست.

۲ــ مفتاح‌الفلاح (ادعیه ــ عربی)

تألیف شیخ بهائی، بهاءالدین محمدبن‌حسین‌عاملی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. که آن را بسال ۱۰۱۵هـ.ق. در گنجه ساخته است درشش‌باب ۱ــ دراعمال بین‌الطلوعین ۲ــ اعمال بین طلوع خورشید و زوال ۳ــ اعمال مابین زوال تا غروب ٤ــ اعمال مابین‌غروب تا وقت خواب ٥ــ اعمال مابین وقت خواب تا نیمه شب ٦ ــ اعمال مابین نیمه شب تاطلوع فجر. این کتاب درسال ۱۳۱۷ هـ.ق. چاپ سنگی شده است.

آغاز : بسمله الحمدلله الذی دلّنا علی جادةالنجاة وهدانا ... و بعد فان اقل العباد . . .

انجام : تجاوزالله عن سیئاته والحمدلله اولاً و آخراً و ظاهراً و باطنا .

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق ۱۳ سطری ٥/٥×۱۲/٥ س؛ تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. ناقص‌الآخر؛ رساله دوم نسخ‌خوش ۱٤ سطری ٥×۱۲ س؛ دعاها معرب؛ عناوین شنگرف؛ تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. جلد تیماج سرخ ضربی‌دار، قطع ۱۰×۱۷س.

۱۱٤٥

مجموعه :

۱ــ مقصد اقصی (عرفان ــ فارسی)

تألیف عزیزالدین‌بن‌محمد نسفی نخشبی ازعرفای بزرگ روزگار جلال‌الدین خوارزمشاه (٦۲۸ــ٦۱۷) که از ترس ترکان از خراسان به‌فارس گریخته و در ابرقو

درگذشته است . رساله حاضر درمعرفت ذات وصفات الهی وولایت و نبوت ومبداء و معاد و سیروسلوك می‌باشد که مکرر چاپ شده است . از صفحه ۶۷ــ۱ صفحه ۶۸ قطعه‌ای از جمالی :

۲ــ قطعه‌ای ازجمالی شاعر (شعر ــ فارسی)

۳ــ کنزالحقایق (عرفان ــ فارسی)

منسوب به‌شیخ محمود شبستری متوفی ۷۲۰ه.ق. (در صحت این انتساب تردید است)، مثنوی است عرفانی درسیر وسلوك وحکایات، (شبیه نسخه دانشگاه تهران:۳/۴۲۱۳)، کلاً شامل ۵۹۶ بیت است که پس‌از دیباچه این عناوین را دارد: درتحقق اسلام فرماید . حکایت . درتحقق حقیقت فرماید . درحقیقت طهارت. در تحقیق نماز فرماید . در تحقیق زکات فرماید . حکایت. در تحقیق صوم. درحقیقت جهاد. درتفسیر نفس. درحقیقت نفس. درمراتب نفس. فی‌الحکمة والموعظه .

موازنه نفس در تمثیل جام جم . در ذکر شیطان پلید. درمناظره شیطان با حضرت موسی(ع). درتحقیق نهایت عشق. درتحقیق شریعت وطریقت. الدنیا سجن المؤمن . . .

در تحقیق جنت و نار . در تحقیق رزق . در نصایح. درتحقیق عیسی(ع) و دجال. درمعرفت امام‌مهدی (ع). درمدح مهدی(ع). درصفت مهدی صاحب‌الزمان.

درتحقیق موتو قبل ان تموتوا. درتحقیق صراط. درحقیقت میزان. درقیام قیامت. کلا ۳۲ صفحه .

آغـاز :

بسمله دوسه یارعزیز کـم بضاعت به‌پرسـیدند از اسرار طـاعت .

(در سطر ۱۲ گوید:)

چه‌گفتم انـدر او چندین دقـایق نهـادم نـام او کـنز الحقـایق

چه‌در وی جمله رمز است وحقیقت نگـه دارش تو ای اهـل طریقت

نبـود ایـن شیوه هرگز در حسابم سبب این گشت نـظـم کتابـم

مرا مقصود ازاین جز معرفت‌نیست خـداوندا که اظهـارصفت نیست

زهجرت هفتصدونه شد که آن دم حقـایق را بشش مه نظـم کردم

(بیست وهشت بیت بعد از آن)

چه‌خواهد کشف شد این سر مقصود کـه بنـایم مقـام پاك محـمـود

(٦٥ بیت بعد از آن) :

برو جـان پدر بشنو ز محـمـود کزاینش جز نصیحت نیست مقصود

(در آخر تحقیق زکات آمده) :

بیامـوز ار نـدانی این طـریقت ز محـمـودت زکاتـی ده حقیقت

(درآخر حقیقت جنت و نار گوید):

بهشت‌و دوزخت خودهست‌موجود کـه بشناسی بعنی گفت محمود

(در مدح حضرت مهدی (ع) آمده) :

بتابد نـور عـلـم مـن لدّنی همه یکسـان شود شیـعه و سنی

انجـام :

مرا زین هردو جز اظهارحق نیست بدان اظهار حق جزاین نسق نیست.

هردو رساله بخط نستعلیق پست ۲۱ و ۲۰ سطری ۱۳×۷/۵ س: بخط کربلائی عباس سیاح متخلص به مجنون سبحانی در یکشنبه ۱۲ ربیع‌الثانی ۱۳۴۶ ه.ق. مهر حاج‌سید سعید را دارد ، دارای ۵۰گ ۱۷×۱۰/۵ س، جلد تیماج قهوه‌ئی .

۱۱۴۶

بدایة‌الهدایة **(فقه ــ عربی)**

تألیف شیخ حرعاملی، محمدبن‌محمدحسن متوفی ۱۱۰۵ه.ق. (ر.ك: شماره ۱۱۰۲) .

آغاز و انجام همان .

نسخ ۱۷ سطری ۱۳×۶/۵ س، تحریر ۱۲۷۷ ه.ق. عنوانها قرمز، مهر حاج سیدسعید را دارد ، جلد تیماج یك روی آن سرخ وروی دیگرش قهوه‌ئی، قطع ۹/۵×۱۶/۵ س.

۱۱۴۷

مجموعه :

۱ــ نهج‌السداد الی شرح واجب‌الاعتقاد **(کلام وعقائد ــ عربی)**

علامه‌حلی، حسن‌بن‌یوسف‌بن‌مطهر متوفی ۷۲۶ه.ق. کتاب جامعی درعقاید دینیه و مسائل فرعیه دارد بجز مبحث معاد، بنام ــ واجب‌الاعتقاد علی‌جمیع‌العباد ــ این‌کتاب را قدوة‌العارفین و متکلم برجستهٔ شیعی عبدالواحدبن‌صفی‌نعمانی از شاگردان شهید، شرحی مزجی به ــ قال ــ اقول ــ کرده است‌که همین نسخه موجود می‌باشد . شرح حاضر بربخش اصول عقائد کتاب واجب‌الاعتقاد است .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی وجبت علی‌الخلائق معرفته و صدقت علی کل مربوب و ... بعد فان اشرف‌العلوم ....

انجام : ولقوله تعالی و فیها ما تشتهیه‌الانفس وتلذ الاعین جعلناالله و ایاکم من اهلها ... و لنقتصر علی هذاالمقدار وصلی‌الله ... وطهرهم تطهیرا .

۲- منتهی‌السئول فی شرح‌الفصول‌النصیریة (کلام وعقائد - عربی)

خواجه‌نصیرالدین طوسی، محمدبن‌محمدبن‌حسن متوفی ۶۷۲ه.ق. کتاب موجزی بفارسی در کلام نگاشته است که بنام - فصول نصیریه - موسوم است - این‌کتاب را رکن‌الدین محمدبن‌علی فارسی گرگانی زنده بسال ۷۲۸ ه.ق. شاگرد علامه حلی آن را به‌عربی ترجمه کرده است، این ترجمه ویا بعبارت دیگر تعریب فصول نصیریه را متکلم و فقیه بزرگ شیعی، ظهیرالدین علی‌بن‌یوسف‌بن‌عبدالجلیل نیلی شاگرد فخرالمحققین و استاد احمدبن‌فهد حلی شرح نموده است شرحی‌مزجی تحت عنوان - قوله، قوله، ص، شرح - ص، ش - که همین نسخه موجود می‌باشد که در لکهنو چاپ شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله مبدع نظام‌الاصول ومخترع ترتیب‌الفصول . . . و بعد فهذا الکتاب منتهی . . .

انجام : انه لایخیب من سئله و لایخبر من امله .

رسالهٔ اول بخط نسخ ۱۴ سطری ۶×۱۲ س، بخط محمدبن زین‌العابدین موسوی، عناوین شنگرف، رسالهٔ دوم نستعلیق ۱۸ سطری ۶/۵×۱۲ س، بخط حسین‌بن حاجی محمد در ۱۲۳۴ ه.ق. عنوان ونشان متن قرمز، کاغذ فستقی

وسفید، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد ، جلد مقوا عطف میشن، قطع ۱۰×۱۷ س.

۱۱٤۸

حاشیهٔ حاشیهٔ مختصر = حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تلخیص‌المفتاح

(معانی وبیان ـ عربی)

کتاب‌المختصر یا شرح تلخیص‌المفتاح از علامه سعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۲ هـ.ق. می‌باشد حاشیهٔ‌المختصر ـ از نظام‌الدین عثمان خطائی متوفی ۹۰۱ هـ.ق. است وحاشیهٔ حاشیهٔ مختصر یا حاشیه حاشیه شرح تلخیص‌المفتاح که نسخه حاضر می‌باشد ازحامدبن برهان‌بن ابی‌ذر غفاری (حمیدالدین‌بن افضل‌الدین حسینی (قرن دهم هجری قمری)) است (ر. ك: فهرست سپهسالار، ابن‌یوسف : ۲/٤۰۵، فهرست سپهسالار، دانش‌پژوه، بخش چهارم: ۱۹٦ شماره ۱۱۱٤، فهرست رضوی : ۳/ فصل ۱۳/٦) . درهرحال این حاشیه برمطالب خمس اول مختصر تفتازانی است .

آغاز : بسله لان‌الحمد یعم‌الفضائل والفواضل والشکر یختص بالاخیر فان قلت کما ان‌الحمد اعم باعتبار المتعلق ویقتضی ذلك ایثارالحمد ...

انجام : ان‌الوضع فیها تعیین بالقرینه لاتعیین بنفسه فتأمل .

شکسته نستعلیق ۱۸ سطری ۵/۵×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. جای عنوانها نانویس، درپشت صفحه اول یادداشت خرید این نسخه درمجلس میرمحمدشریف خونچی در شب دوشنبه هلال ذی‌قعد ۱۰۸۲ هـ.ق. و درپشت صفحه آخر تملك میرزا ابن‌محمدجعفر مورخ ۱۱۹۷ هـ.ق. کاغذ

اصفهانی، جلد مقوا لولائی عطف ولبه میشن قهوه‌ئی، قطع ۱۰×۱۷ س.

۱۱۴۹

دعا (علوم غریبه ـ فارسی وعربی)

مجموعه دعائی وفالگیری‌است‌که ازآنِ فالگیری‌بوده‌است. شامل رنگ‌نمودن کاغذ، خواص سوره کوثر، فالنامه حضرت امیر (ع) . درییماری بواسطه جن‌پری . فالنامـــه . دربیان معلوم‌نمودن حکـــم . فالنامه از فرمـــوده حضرت صادق (ع) . خواص‌الواح . رساله سرخاب در دوازده خانه بطریق دانیال وفوائد متفرقه‌که از رمل معلوم می‌گردد .فایده درمنـــوبات اشکال . رساله درمحبت بطریق جادوگران، در معرفت ساعات و بروج‌ها، اگر خواهی عمـــل بغض‌کنی، عقداللسان، اسامی ملك ، اسماء ناریه ونوریه الهیه، دربیان اوقات و دعوات و روزهای سعد ونحس : اعداد رمل، اوتار رمل، دربیان ضایر، غـــالب ومغلوب، السارق، احـــوال بیمار، دربیان مفردات، درضوابط شانزده خانه رمل، خبر صدق وکذب . نسخه‌ای است بدون‌خطبه وخاتمه . به‌دفترچه روزانه جادوگری می‌ماندکه با مراجعه بآن پاسخگوی مراجعین خود بوده است .

آغازموجود : در رنگ‌نمودن کاغذ، نوع لیموئی و نارنجی کاغذ را ...

انجام موجود : یادگار حاجی محمد ربیع همدانی درعمل درشاب ...

نسخ ونستعلیق مختلف‌السطر بصورت بیاض، تحریر سدهٔ ۱۴ هـ‌ق. عنوانها قرمز، بدون آغاز وانجام، جلد مقـوا نازك صورتی‌رنگ، قطع ۱۸/۵×۲۲ س.

۱۱۵۰

مجموعه :

۱ــ شواهد شرح تصریف = شرح شواهد ... (صرف ونحو ــ فارسی)

عزالدین زنجانی، عبدالوهاب‌بن ابراهیم‌بن عبدالوهاب متوفی ۶۵۵ هـ.ق. کتابی درصرف نگاشته بنام ــ العزی فی‌التصریف = التصریف ــ که این‌کتاب میان اهل ادب بسیار مشهوراست، این‌کتاب را سعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی شافعی متوفی ۷۹۳ هـ.ق. شرح نموده‌است وبنام شرح تصریف معروف می‌باشدکه در مجموعه ــ جامع‌المقدمات ــ مکرر چاپ شده‌است . نظام‌الدین‌بن مولی احمد اردبیلی شواهد شعریّه کتاب شرح تصریف را گزارش نموده‌است‌که نسخهٔ حاضر می‌باشد و درسال ۱۲۶۷ هـ.ق. چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله چنین‌گوید اضعف‌العباد علماً وعملاً نظام‌الدین‌بن ملا احمد اردبیلی‌که چون فاضل کامل ...

انجام : واین خلاف قیاس است ونادر است . تمت .

۲ــ شرح شواهد شرح عوامل (نحو ــ فارسی)

از نظام‌الدین بن مولی احمد اردبیلی . در ۳ برگ .

آغاز : بسمله‌لله لایبقی علی‌الایام ذوحید بمشمخر به‌الظیأن والآس .

یعل قسم‌که ...

انجام : واصل این بوده‌که محذوف باشد والله‌اعلم .

۳ــ مراح‌الارواح (صرف ــ عربی)

تألیف احمدبن علی‌بن مسعودکه گویا همان ــ ابن سقّا ــ باشد متوفی ۶۰۳

ه.ق. که شاگرد ابن خشاب بوده‌است ؟ کتاب جامع ومختصری است درصرف‌مشتمل بر ۷ باب ۱ــ درصحیح ۲ــ مضاعف ۳ــ مهموز ٤ــ مثال ٥ــ اجوف ٦ــ ناقص . واین کتاب مکرر چاپ شده‌است .

آغاز: بسمله قال‌المفتقر الی‌الله‌الودود احمدبن‌علی‌بن‌مسعود... اعلم‌ان‌الصرف...

انجام : یکون حکمها کحکم طوی نحو طاویان وطویا للتابعه تم .

٤ــ خلاصة‌الحساب (ریاضی ــ عربی)

تألیف شیخ بهائی، محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ ه.ق. دریك مقدمه و ده باب ویك خاتمه . مقدمه درتعریف علم حساب . باب ۱ــ درحساب صحاح، شامل چند فصل باب ۲ــ درحساب کسرها در ۳ مقدمه وشش فصل باب ۳ــ دراستخراج مجهولات از راه تناسب ٤ــ استخراج مجهولات به‌خطائن ٥ــاستخراج مجهولات ازطریق‌عکس ٦ــ درمساحت ۷ــ توابع‌مساحت ۸ــ جبرومقابله ۹ــ قواعدحسابگری ۱۰ــ مسائل متفرقه . این چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله نحمدك یامن لایحیط بجمیع نعمه عدد ولاینتهی تضاعف قسمه الی امد ...

انجام : بالاستتار عن اهل‌الزمان واحفظ وصیتی‌الیك والله حفیظ علیك .

این مجموعه بخط نستعلیق ۱۲ سطری ٦×۱۹/٥ س، کاتب تمام رساله‌ها محمدکاظم‌بن حاج محمدصادق‌بن حاج محمدرضابن حاج محمدصادق‌بن حاج محمدتقی که مالك نسخه بوده است، رسالهٔ اول را در ۲۰ رجب ۱۲۲۱ ه.ق. و رساله دوم در ۹ شعبان ۱۲۲۱ ه و رساله سوم در ۱۲۲۰ ه. ق. و رساله چهارم ۹ رمضان ۱۲۲۲ ه.ق. عنوان ونشان‌قرمز،

کاغذ فستقی، مهر حاج سیدسعید را دارد ، جلد تیماج قهوه‌ئی، قطع ۱۰/۵ × ۱۶/۵ س.

۱۱۵۱

تفاحة‌العارفین‌وتحفة‌الطالبین = تفاحة‌النصیریه (عقائد ــ فارسی)

تألیف میرزا محمدعلی‌بن میرزاحسین مشهور به‌نصیرالاسلام در ۲۱ذی‌قعده ۱۳۵٤هـ.ق. درمواعظ واخبارو‌آداب شعروتفسیروگفتارهای‌تاریخی‌که‌نویسنده‌آن‌از منبری‌ها و وعاظ بوده و یادداشتهای گوناگونی کــه مناسب وعظ و خطابه باشد . دراین‌کتاب گردآورده‌است . (ر.ك: شماره ۱۱۳۳ و شماره ۱۰۳۳) .

آغاز : بسمله الحمدلله‌الذی خلق‌الاشیاء مختلف‌الاشکال ومتفاوة‌الاحوال و خلق کل شیئی زوجین... وبعد این وجیزه‌ایست درمطالب‌متفرقه ومقاصد مختلفه... ومسمی کردم اورا به ــ تفاحة‌العارفین ــ

انجام : آنگاه پرسید چه می‌جوئی ؟ خواب نقل کرد گفت آن زن مواظبت بزیارت عاشورا وصلی‌الله علی‌سیدنا محمدوآله‌الطاهرین ولعنة‌الله علی اعدائهم‌اجمعین الی یوم‌الدین . تمام شد .

نسخ ونستعلیق ۱۷ و۱۶ سطری ۷/۵ × ۱٤/۵ س، نسخه بخط مؤلف (نصیرالاسلام) در ۲۱ ذیقعده ۱۳۵٤ هـ.ق. مهر حاج سیدسعیدرا دارد . کاغذ مشقی خط‌دار . جلد تیماج عنابی . قطع ۱۰ × ۱۷ س.

۱۱۵۲

مجموعه :

۱ــ حاشیهٔ مختصر تلخیص‌المفتاح (معانی وبیان ــ عربی)

ابی‌یعقوب سراج‌الدین یوسف‌بن ابی‌بکربن محمدبن علی سکاکی متوفی۶۲۶

ه.ق. کتابی تألیف نموده‌است درسه قسم بنام ــ مفتاح‌العلوم ــ که حاوی انواع علوم ادبی می‌باشد . قسم سوم این کتاب ویژه علوم معانی وبیان وبدیع است . این قسم را جلال‌الدین، محمدبن عبدالرحمن‌بن عمرقزوینی شافعی‌معروف‌به خطیب‌دمشق یا خطیب قزوینی متوفی ۷۳۹ ه.ق. خلاصه نموده‌است وبنام ــ تلخیص‌المفتاح ــ موسوم داشته است . سپس این خلاصه را (یعنی ــ تلخیص‌المفتاح را ــ) علامه سعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۲ ه.ق. دومرتبه شرح کرده‌است‌که بار اول شرح مفصل ومزجی بوده و دیگربار شرحی مختصر . شرح اول تفتازانی را ــ مطوّل ــ یا شرح تلخیص‌المفتاح گویند و دیگری را ــ المختصر ــ نامند . کتاب‌المختصر، دارای حواشی متعددی است ازجمله نظام‌الدین عثمان‌بن عبدالله خطائی متوفی ۹۰۱ ه.ق. حاشیه‌ای داردکه بنام ــ حاشیه مختصر تلخیص‌المفتاح و یا حاشیه مختصر خطائی مشهوراست‌که همین نسخه موجود می‌باشد . که حاشیه‌ای است براوائل کتاب مختصر یعنی تا مبحث تعریف مسندالیه بضمیرکه حدود یك‌پنجم کتاب مختصراست بیشتر ندارد ونسخه موجود هم گویا معتبرترین نسخه‌ها باشدکه در زمان حیات مؤلف تحریر یافته است . ازبرگ ۴۹ــ۱ وبرگ ۵۰ نانویس است .

آغاز : بسمله نحمدك اللهم علی مااعطیتنا من‌سوابغ النعم وبوالغ‌الحکم ونصلی علی نبیك‌الهادی‌العرب والعجم علی وجه‌اکمل واتم قوله نحمدك آثرالحمد علی‌الشکر لان‌الحمد یعم‌الفضائل والفواضل والشکر یختص بالاخیرة ...

انجام: قوله وقد یترك‌الخطاب‌المعین قال رحمه‌الله فی‌قول‌السکاکی... والاولی ان یقال‌المتروك بالمتروك الیه فیقال یترك‌المعین الی غیرالمعین اوالخطاب تمت .

۲- عروةالوثقی (تفسیر - عربی)

ازشیخ بهائی، بهاءالدین محمدبن حسین عاملی متوفی ۱۰۳۱ هـ.ق. تفسیری است برسوره مبارکه فاتحه‌الکتاب که درآخر آن بندی ازتفسیر مجمع‌البیان نقل‌کرده است درفضیلت سورهٔ مبارکهٔ الحمد . ازبرگ ۸۹-۵۱ .

آغاز: بسمله‌الحمدلله‌الذی‌انزل علی‌عبده‌کتابا الهیاً ینفجرمن‌بحاره انهارالعلوم... وبعد فان افقرالعباد الی رحمه ...

انجام : ان لا یردنا خائبین‌وان تثبت لنا به‌قدم صدق یوم‌الدین برحمتك یاارحم الراحمین . تمت .

۳- دلالات = رساله در ... = دلالات‌الثلاث = دلالت لفظیه (منطق - عربی)

تألیف شمس‌الدین محمد حنفی تبریزی متوفی ۹۰۱ هـ.ق. رساله مختصری است درچهار صفحه . این رساله برابراست با رساله ۱۳۰۹/۵ کتابخانه الهیات‌مشهد و رساله ۱۰۴۰ کتابخانه رضوی .

آغاز : بسمله اعلم انهم حصروا الدلاله‌اللفظیة الوضعیة فی‌المطابقة والتضمن والالتزام و ذالك لان‌اللفظ اذاکان دالاً علی معنی بحسب‌الوضع ...

انجام : الا ان یضمّ الیه مقدمات آخر تأمل یظهر لك حقیقةالحال فی‌تحقیق هذا المقال تمت .

۴- صغری (منطق - فارسی)

تألیف میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱۶ هـ.ق. رسالهٔ مختصر و مشهوری است درمنطق‌که مکرر چاپ شده‌است . ازبرگ ۹۵-۹۱ .

آغاز : بسمله بدانکه هرچه در ذهن درآید اگر خالی ازحکم باشد آن‌را تصور خوانند چون انسان مثلا ...

انجام : مثال متصله بهذا العدد اما زوج واما فرد، لکنه لیس بزوج فهو فرد لکنه لیس بفرد فهو زوج . تمت .

۵- ایساغوجی **(منطق ــ عربی)**

از اثیرالدین ابهری، مفضل‌بن عمر متوفی ۷۰۰ هـ.ق. رسالهٔ مختصری است‌در منطق بروش متأخرین . مشتمل برمبحث کلیات خمس (جنس، نوع، فصل، خاصه و عرض عام) که از ابواب نه‌گانهٔ منطق است . این‌کتاب مکرر چاپ شده‌است . ازبرگ ۹۵ــ۱۰۱ .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین قال‌الشیخ الامام‌العلامه افضل المتأخرین قدوت‌الحکماء ... الحمدلله علی توفیقه ونسأل هدایة طریقه ونصلی علی محمد و عترته امابعد فهذه رساله فی‌المنطق اوردنا فیه مایجب ...

انجام : عن مقدمات وهمیه کاذبه والعمدت هوالبرهان لاغیر . تمت .

۶- حاشیهٔ شرح تصریف **(صرف ــ فارسی)**

شیخ عزالدین ابی‌الفضائل ابراهیم‌بن عبدالوهاب‌بن عمادالدین‌بن ابراهیم زنجانی متوفی پس‌از سال ۶۵۵ هـ.ق. کتاب مختصر ونافعی درعلم صرف نگاشته است بنام العِزّی فی‌التصریف که جهت اختصار، به‌او ــ تصریف ــ گویند . این کتاب را سعدالدین مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۱ هـ.ق. شرح کرده است و فوائد واضافات خوبی برآن افزوده که بنام شرح تصریف موسوم داشته است . بر

این شرح، حواشی متعددی نگاشته شده است ازجمله نسخه حاضر که یادداشتهائی مختصر است بر دیباچه شرح تصریف ازبرگ ۱۰۵ــ۱۰۲ .

آغاز : بسمله قوله ان ارو ازهر الی قوله حمدالله سبحانه وتعالی . مقصود شارح بایراد این جمله اثبات آنست که حمدالله تعالی احسن حمدها است ...

انجام : که ازخواص مشبه به است ترشیح استعارهٔ افراغ است . تمت .

۷ــ حاشیهٔ شرح تصریف **(صرف ــ فارسی)**

یادداشتهائی است مختصر دریك صفحه بدون خطبه وخاتمه. برگ ۱۰۶.

آغاز : اگر گویند : ان اروی زهر صفة حمد است وقیاس آنست صفة مؤخر ازموصوف باشد ...

انجام : تا دلالت کند برغایت متکلم وصدق و رغبت خود بحمدالله تعالی والسلام .

۸ــ وضعیه = رسالة ... **(منطق ــ عربی)**

تألیف قاضی عضدالدین ایجی. عبدالرحمان‌بن احمد متوفی ۷۵۶ ه.ق. رساله مختصری است در ٤ صفحه دراقسام وضع .

آغاز : بسمله هذه رسالة افادهاالمولی‌الاعظم ینبوع‌الحکم عضدالملّة والدین طیّب‌الله مرقده هذه فائدة تشتمل علی مقدمة وتنبیه وتقسیم وخاتمه . المقدمه‌اللفظ قد یوضع ...

انجام : الفاظ بعضها عن مکان بعض اذاالمعتبرالوضع . تمت‌الرساله .

۹ــ حرفیه = رسالة فی تحقیق‌الحرف **(منطق ــ عربی)**

تألیف میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱٦ ه.ق. ازبرگ ۱۱۲ــ۱۰۷ .

آغاز : بسمله اعلم ان نسبةالبصیرة الی مدرکاتها کنسبةالبصر الی محسوساتها وانت اذا نظرت ...

انجام : وایرادالضمیرالدال علی ارتباط الذی یستحیل وجوده معالایقاع . تمت الرسالهالشریفهالحرفیه .

۱۰- آدابالبحث **(منطق - عربی)**

از قاضی عضدالدین ایجی، عبدالرحمانبن احمد متوفی ۷۵۶ هـ.ق. در دو صفحه که شروح متعددی دارد . برگ ۱۱۳ و۱۱۴ . درآخر نسخه بندی منقول از تحفهٔ حکیم مؤمن برگ ۱۱۵ و۱۱۴ .

آغاز : بسمله لكالحمد والمنة وعلی نبیكالصلوة والتحیة اذا قلت بكلام ...

انجام : انالكلام لفیالفؤاد وانّما جعلالكلام علیالفؤاد دلیلاً.

رساله اول نسخ ۲۴ سطری ۶×۱۲ س، تحریر ۲۶ محرم ۸۹۸ هـ.ق. عناوین - قوله - شنگرف، مصحح و معلق بحواشی، درآخر نسخه تملك مظفربن حیدر با مهر مدور او با سجع : «العبدالمظفربن حیدر حسینالرضوی» و مهر چهار گوشه کوچکی با سجع : «یا صالحالمؤمنین» . رساله دومنسخ ۱۵ سطری ۶×۱۳ س، تحریر جمادیالاولی ۱۱۰۶ هـ.ق. جملهای عناوین شنگرف، رساله سوم نستعلیق ۱۵ سطری ۵/۵×۱۲/۵ س، بخط محمدکاظمبن حاج محمدصادق در سوم رجب ۱۲۲۸ هـ.ق. دراصفهان . درآخر نسخه تملك عبدالاحدبن محمدتقی قاری . رساله چهارم نستعلیق ۱۳ سطری ۵×۱۱ س، بخط محمدصابر گلپایگانی درلیله جمعه ۲۸ ذیقعده ۱۰۹۶ هـ.ق. عناوین شنگرف، رساله پنجم نستعلیق

۱۳ سطری ۵/۵×۱۱ س؛ بخط محمدصابر گلپایگانی درشنبه ۵ ذیحجه ۱۰۹۶ هـ.ق. در دارالسلطنه اصفهان در مدرسه جعفریه . درآخر این رساله مهر مستطیل با سجع «الواثق بالله الغنی عبدالاحدبن محمدتقی‌القاری» رساله ششم وهفتم بخط نستعلیق ۱۷ سطری، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. عناوین شنگرف، رساله هشتم ونهم نستعلیق ۱۳ سطری ۶×۱۲س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. درآخر رساله نهم یادداشت تملک ساجدبن ملاحاجی‌محمد سارش با مهر بادامی‌شکل او با سجع : خاك کف‌پای محمدساجد . عناوین شنگرف . رساله دهم نسخ معرب ۵×۹ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. معلق بحواشی . این مجموعه دارای ۱۱۵ برگ ۹/۵×۱۶/۵ س، در پشت صفحه اول مهر بیضی‌شکل با سجع : «اتخذالله ابراهیم خلیلا» : درپشت صفحه بدرقه فهرست مجموعه وتملک محمدابراهیم اصفهانی، با همان مهر قبلی که ازاوست وچند تملک دیگر . جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی .

۱۱۵۳

مجموعه :

۱ــ الجمل والعقود (فقه ــ عربی)

تألیف شیخ طوسی، ابن‌جعفر محمدبن حسن‌بن علی طوسی متوفی ۴۶۰ هـ.ق. درعبادات ازطهارت تا امر بمعروف و نهی‌ازمنکر (ر.ك: ۳/۱۱۲۹) این کتاب چاپ شده است . ازبرگ ۲۹ــ۱ برگ ۳۰ یادداشتهای متفرقه .

آغاز : بسمله الحمدلله حق حمده والصلوة علی خیر خلقه محمد وآله‌الطیبین الاخیار وسلم تسلیما کثیراً اما بعد فانا مجیب الی ما سأل‌الشیخ‌الفاضل ...

انجام : انّه ولی ذلك والقادر علیه والحمدلله رب‌العالمین وصلواته علی محمد وآله اجمعین‌الطیبین‌الطاهرین.

۲- الزام‌النواصب لامامة علی‌بن ابی‌طالب (کلام وعقائد - عربی)

مؤلف آن ناشناخته . برخی آنرا منسوب به شیخ مفلح‌بن حسن صیمری (قرن نهم هجری قمری) می‌دانند، کتابی است دراثبات امامت شیعی مشتمل بر مقدمه و ابواب وفصولی چند . مقدمه درحدیث افتراق امت بعداز رسول خدا (ص) ... فصل دربیان اختلاف مذاهب درامامت بعداز رسول اکرم (ص) ... (دربرگ ۱۰) باب. دربیان آیات واخباری که دلالت برامامت حضرت علی (ع) دارد . در دوفصل. باب دربیان نسب ابوبکروعمر وعثمان و...ازبرگ ۵۵-۳۱. این کتاب درسال ۱۳۰۳ ه. ق. چاپ شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین وصلی‌الله علی محمد وآله‌الطاهرین وبعد فانه یجب علی کل بالغ عاقل ... اما بعد فانی رجل من اهل‌الکتاب سألت‌الله تعالی الهدایة الی‌الصواب فهدانی الی دین‌الاسلام الذی ...

انجام : الحق مع علی یدور حیث ما دار کما اخبر به‌النبی‌المختار فویل للذین کفر و من‌النار ...

۳- صیغ‌العقود والایقاعات (فقه - عربی)

تألیف محقّق‌ثانی یا محقق کرکی . شیخ نورالدین، علی‌بن‌حسین‌بن عبدالعالی متوفی ۹۴۰ ه.ق. شامل کلیهٔ صیغه‌هائی که برای ایجاد عقود وایقاعات لازم است. این کتاب یکبار ضمن مجموعه - کلمات‌المحققین - بسال ۱۳۱ ه.ق. ویك مرتبه

هم درحاشیهٔ دررالفوائد آخوند خراسانی درسال ۱۳۱۹ هـ.ق. چاپ گردیده است.
درپشت این رساله باشتباه نوشته شده است ــ رسالهٔ شهید ثانی ــ ازبرگ ۷۳ــ۵۶.

آغاز : بسمله الحمدلله کثیراً مبارکاً کما هو اهله والصلوة والسلام علی رسوله محمد وآله بعد فهذه جمله کافلة بیان صیغ العقود والایقاعات اذ کان لابد من معرفتها لمن ... واعلم انالعقد صیغة ...

انجام : فله اقسام واحکام وجمیع ذلك مذکور فی معادنه فی کتب الاصحاب رحمهم الله فلیطلب من هناك والله الموفق للصواب .

٤ــ الناسخ والمنسوخ (علوم قرآنی ــ عربی)

از ــ ابن متوج ــ شهاب الدین احمدبن عبدالله بن محمدبن علی بن حسن بن متوج بحرانی متوفی پیش ازسال ۸۳۶ هـ.ق. که این کتاب را ازتفسیرش گزین کرده است وچاپ گردیده ازبرگ ۹۳ــ۷٤ .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی لم ینسخ من آیة الا وقداتی بخیر منها او مثلها. والصلوة علی نبیه محمد وعترته المعصومة فی قولها وفعلها وبعد فان من ادعی المتفقه فی الشرعیات ...

انجام : وکذا فی السعوذتین واختلف فی نزولهما .

٥ــ رضاعیه (فقه ــ عربی)

تألیف محقّق کرکی، شیخ نورالدین علی بن حسین بن عبدالعالی متوفی ۹٤۰ هـ.ق. محقق کرکی دراین رساله ضمن سیزده مسأله اثبات کرده است که عموم منزلت افاده نشر حرمت نمی کند وبه بیان مسائل خلافیه پرداخته است . این رساله چاپ

شده است . از برگ ۱۰۳ــ۹۴ .

آغاز : بسمله الحمدلله کما هو اهله والصلاة علی نبینامحمدوآله اعلم وفقك‌الله انه قد اشتهر علی‌السنةالطلبه فی هذاالعصر تحریم‌المرأة علی زوجها ...

انجام : و ذلك (غیر) مقتضی للتحریم بوجه من‌الوجوه والله اعلم . والحمدلله رب‌العالمین .

۶ــ بندی منقول ازشرح شرایع (فقه ــ عربی)

گفتاری است درباب ضابطهٔ عصبه و وجوب دیهٔ خطا برعاقله. برگ ۱۰۷ــ۱۰۴.

۷ــ اعتقادات صدوق (کلام وعقائد ــ عربی)

تألیف شیخ صدوق، ابی‌جعفر محمدبن علی‌بن حسین‌بن موسی‌بن بابویه قمی متوفی ۳۸۱ هـ.ق. شامل یکدوره عقائد ضروریه وغیرضروریهٔ شیعه امامیه است که آن‌را در جمعه ۱۲ شعبان ۳۶۸ هـ.ق. درنیشابور درپاسخ مشایخ بطور اجمال املاء فرموده است . این کتاب مکرر چاپ شده است . از برگ ۱۲۹ــ۱۰۷ .

آغاز : بسمله الحمدلله رب‌العالمین وحده لا شریك له وصل‌الله علی نبینا محمد وآله ... باب فیی صفة اعتقادالامامیة . قال‌الشیخ ابوجعفر محمدبن علی‌بن‌الحسین‌بن موسی‌بن بابویه‌القمی الفقیه‌المصنف لهذاالکتاب ...

انجام موجود : سأل عنه رجل من‌الزنادقة امیرالمؤمنین (ع) فاخبره بوجود اتفاق هذه‌الآیات وبیّن له تأویلها .

۸ــ مخارج حروف (تجوید ــ عربی)

ناشناخته . رساله‌ای ناقص‌الآخر و درآن ازحروف مرققه ومفخمه، همزه، باء..

تا حروف ــ یاء ــ ازبرگ ۱۳٤ــ۱۳۰.

آغاز : بسمله اعلم ان ما یجب علی من یرید اتقان قراءةالقرآن تصحیح اخراج کل حروف من مخرجه ...

انجام موجود : والیاء فلنعین باخراجها محرکه بلطف ویسر حقیقة نحوترین و لاشیهٔ و معایش .

این مجموعه بخط نستعلیق زیبای ۱۵ سطری ۵×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوانها شنگرف، در دوبرگ‌الحاقی، اشعار متفرقه . جدول صفحات قرمز، دربشت صفحه اول یادداشت تملك بیع مورخ ۱۲۸۸ هـ.ق. با مهر بیضی‌شکل با سجع «علی‌اصغرالموسوی» کاغذ فرنگی، مهر حاج سیدسعید را دارد . دارای ۱۳٤گ ۹×۱۷ س، جلدتیماج قهوئی اولائی.

۱۱۵٤

مجموعه :

۱ــ مجالس **(اخبار ــ عربی)**

گفتارهائی است در روایات واحادیث ومواعظ که گویا ازآن واعظی بوده‌است بصورت مجلس مجلس . ازبرگ ۱۲ــ۱.

۲ــ بندی جهت حفظ **(ادعیه ــ فارسی)**

دریك صفحه .

۳ــ معمای اسم امام سوم (ع) **(لغز ومعمیات ــ عربی)**

در دوصفحه .

آغاز : وبعد فیقول‌الفقیر الی رحمه ربه‌الغنی‌حسین‌الحسنی‌الحسینی ایّها

الفاضل الزکی والعالم الالمعی اخبرنی عن اسم هو بین الناس مشهور وعندهم مطلوب..

٤- مقالی درکلام نفسی (کلام وعقائد - عربی)

در سه‌صفحه . منقول ازیکی ازمتون کلامی شیعه می‌باشد .

آغاز : بسمله اتفق الامة علی ان الله تعالی متکلم واختلفوا فی کیفیته ومعناه فقالت معنی انه ...

انجام : وقالت المعتزلة والامامیة انه اصوات وحروف قائمة بغیره .

٥- قطعه‌ای درمدح پیغمبر (ص) وعلی (ع) (شعر - عربی)

درچهارصفحه با مطلع : لقدفازعبدللوصی ولائه ولوشابه بالموبقات الکبائر..

٦- مناجاة (دعا - عربی)

گفتاری است درپنج صفحه به‌نظم ونثر درمناجاة ومدح علی (ع) وتفسیر .

٧- حاشیهٔ تهذیب المنطق (منطق - عربی)

جز حاشیه ملاعبدالله وشرح اشرفی جرجانی ونیریزی است . قلم‌خوردگی زیادی دارد وآشفته است و ناقص الآخر می‌باشد .

آغاز : بسمله الحمدلله والثناء الجمیل علیه الذی هدانا سواء الطریق دلنا الی الطریق المستوی ...

٨- المنجی للعباد من اهوال یوم المعاد (کلام - عربی)

تألیف علی‌بن عبدالعظیم (قرن ۱۳ هـ.ق.) رساله موجزی است شامل ٥ فصل و

خاتمه . فصل ۱ــ درتوحید ۲ــ عدل ۳ــ نبوة ٤ــ معاد ٥ــ اعتقادات حقه . خاتمه ایمان . این رساله در شش صفحه است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین الرحمن‌الرحیم ... وبعد فهذه وجیزة فی‌العقائد الاسلامیه والاصول الامامیة الاثنی عشریه ...

انجام : جعلناالله وایاکم من‌المهتدین والحمدلله رب‌العالمین . قدتم ...

۹ــ عقدالانامل = حسابالعقود (ریاضی ــ عربی)

تألیف سید ابوالقاسم‌بن امیرمحمدکاظم موسوی حسینی . دریك مقدمه وسه باب وخاتمه درتعریف این علم باب اول دربیان صور موضوعه برای ــ آحاد ــ باب دوم دربیان صور موضوعه جهت عشرات باب سوم دربیان صور موضوعه برای ــ صدها ــ و ــ هزارها ــ خاتمه دراینکه صورتهای یادشده تنها صور مذکوره در این علم نیست (برای اطلاع بیشتر ازاین علم می‌توانید بکتاب ــ لسان‌الخواص ــ تألیف آقا رضی‌الدین محمد قزوینی مراجعه فرمائید) این رساله درهفت صفحه‌است.

آغاز: بسمله‌الحمدلله‌الذی‌فهمنا‌الکنایات‌والاشارات‌للدلاله علی‌تفهیم‌المقاصد...

انجام : وبالجمله سایرالاعداد و صورها موقوف علی تصرف‌المتصرف‌الزکی والسلام علی محمدوآله .

۱۰ــ عقد انامل (ریاضی ــ فارسی)

ناشناخته . رساله موجزی است در دوبرگ .

آغاز : بسمله دربیان عقد انامل‌که دربعض اشعار ضروراست . بدانکه نوزده صورت از هیئات انگشتان بازاء عقود اعداد وضع شده‌است چنانکه ...

انجام : آن‌چنانکه سرناخن سبابه با سرناخن ابهام برابر باشد وطرفش بطرف. تمام شد .

۱۱– اصول دین (عقائد – فارسی)

منظومه‌ای است دریکصد وپانزده بیت درعقائد شیعی .

آغاز : بسمله :

هرکه را برسر هوای لـؤلـؤ لالا بود باید این سلك گهر را طالب وجویا بود
از اصول دین شنوکان پنج آمد درعدد اولین توحیدکان اصل اصول‌مابود...

انجام :

ناظم این نظم‌را ازحق امید رحمت است وز مخادیم مکرم نیز استدعا بـود
قاریا چون زین‌مراتب بهره‌ورگردی بگو جای داعی در ریاض جنت‌الماوی بود

۱۲– نورالانوار فی تواترالنصوص علی امامةالائمةالاطهار (ع)
(کلام وعقائد – عربی)

ناشناخته . نسخه را کاتب بآخر نرسانده‌است . مشتمل برچند فصل وخاتمه‌که فصل اول آن بیشتر دیده نشدکه این فصل درنصوص مشتمله براسامی والقاب امامان می‌باشد . این رساله در ۱۲ برگ است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین والصلوة علی خیرخلقه واشرف بریته ... وبعد فهذا کتاب ..

انجام موجود : فبکت فاطمه (ع) وقالت یالیتنی لم‌الد .

این مجموعه بخط نسخ ونستعلیق مختلف‌السطر، کلاً تحریر سدهٔ ۱۴ و۱۳ هـ.ق. رساله هشتم تحریر لیله جمعه

دوم شعبان ۱۲۰۰ ه.ق. و رساله ۱۱ بخط علی‌بن عبدالعظیم تحریر صفر ۱۳۰۲ ه.ق. مهر حاج سیدسعید را دارد. کاغذ فرنگی، جلد مقوا با روکش پارچه. قطع ۱۱/۵×۱۷ س.

۱۱۵۵

الوافیة فی شرح‌الکافیه = شرح متوسط (نحو – عربی)

کتاب کافیه ــ تألیف ابن حاجب مالکی، عثمان‌بن عمر، متوفی ۶۴۶ ه.ق. که سید رکن‌الدین حسن‌بن محمد استرآبادی متوفی ۷۱۷ ه.ق. آنرا شرح کرده‌است وبنام وزیر یحیی‌بن ابراهیم‌بن یغرش بیلکا پادشاه ختن ساخته است وازجمله شروح سودمند ومفید می‌باشد. استرآبادی ابتدا شرح مفصلی برکافیه نبشته است وسپس شرح مختصری پدید آورده‌است و درآخر هم شرح متوسط نگاشته‌که نسخه ماهمین شرح متوسط اوست‌که از آغاز کمی کسر دارد وبقیه آن کامل است تاآخر نون تأکید را دارد.

آغاز موجود: مکرراً فی‌موضع خبر عن اسم ولم یصلح ان یکون خبرا عنه... قوله ومنها ما وقع تفصیلا الخ ای ومن‌المواضع التی یجب حذف‌الفعل الناصب للمفعول‌المطلق ...

انجام: فی‌الوقف لم یعلم انه بدل عن‌النون اوالمحذوف‌المردود ولیکن آخر الکلام فی‌هذا الکتاب والحمد لواجب‌الوجود والشکر لمفیض‌الخیر والجودوالله‌اعلم بالصواب والیه‌المرجع والمآب.

این رساله بخط نسخ شیرین ۲۱ سطری ۶×۱۱/۵س، کاتب محمدبن ابی‌بکربن علی ملقب به ــ جمال کاشی ــ تاریخ تحریر وتحشیه ۲۲ رمضان ۸۴۷ ه.ق. درمدرسه دارالایتام

شیراز. عناوین قوله ونشان شنگرف، معلق بحواشی: ــ خافی، ع، شرح جامی، م، س، مصحح، ناقص‌الاول، مهر حاج سید سعید . کاغذ سمرقندی، جلد تیماج سرخ ضربی‌دار ، قطع ۱۰/۵×۱۷ س، دربرگ اضافی آخر نسخه مهر بادامی‌شکل با سجع : «عبده سیدمرتضی‌الحسینی» .

۱۱۵۶

مقباس‌المصابیح (ادعیه ــ فارسی)

تألیف علامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی، متوفی ۱۱۱۱ ه.ق. که آن‌را پس‌از تألیف کتاب بحار نگاشته‌است در دعاها و تعقیبات نمازهای یومیه و ادعیه ساعات روز و ذکرهای سجده است در ده فصل فصل اول درفضیلت تعقیبات وشرائط وآداب آن . فصل دویم دربیان تعقیباتی‌که مستحب است بعداز هرنماز خوانده شود. فصل سیم درتعقیبات مخصوص نماز ظهر . فصل چهارم درتعقیبات مخصوص نماز عصر . فصل پنجم درتعقیبات مخصوص نماز مغرب . فصل ششم درتعقیب نماز عشا . فصل هفتم درتعقیبات مخصوص نماز صبح . فصل هشتم دربیان فضیلت سجده شکر. فصل نهم دربیان دعاهائی‌که درصباح ومساء باید خواند . فصل دهم در دعاهائی‌که درساعات روز باید خواند علامه مجلسی این‌کتاب را در رمضان ۱۰۹۶ ه.ق. بنام شاه سلیمان صفوی ساخته‌است . این‌کتاب درسال ۱۲۶۲ ه.ق. چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی جعل‌الصلوة للمؤمنین سراجاً والتعقیب لصعودها علی ... اما بعد خامه تقصیر آثار خادم اخبار ائمه ...

انجام : سبحان‌العلی الاعلی سبحانه وتعالی .

نسخ ۱۵ سطری ادعیه مُعَرَّب ۶×۱۱/۵ س، بخط

عبدالوهاب‌بن ملا محمدحسن درچهارشنبه سلخ رمضان۱۲۷۲ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، مهر حاج سیدسعید را دارد. کاغذ فستقی، جلد تیماج مشکی عطف فرسوده. قطع ۱۰×۱۷ س.

۱۱۵۷

مجموعه :

۱ــ التحصین و صفات‌العارفین (عرفان ــ فارسی)

تألیف جمال‌الدین ابوالعباس احمدبن محمدبن فهد حلی اسدی متوفی ۸٤۱ هـ.ق. فقیهی برجسته و زاهدی عالی‌مقام بوده‌است. به‌گفته صاحب روضات‌الجنات، وی صوفی مشرب وریاضتکش واهل ذوق وحال بوده. مضمون این‌کتاب، عزلت‌است براساس روایات صادره از آل محمد (ص) دریك مقدمه وسه قطب، ۱ــ عزلت وفرار از مخلوق وانس‌گرفتن با خالق ۲ــ آداب عزلت ۳ــ فوائد عزلت این‌کتاب درحاشیه کتاب مکارم‌الاخلاق چاپ شده‌است. ازبرگ ۲۷ــ۱.

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی تجلی لعباده فشغلهم عن‌الشهوات واظهر لهم ... وبعد فهذا کتاب مضمونه‌العزله ...

انجام : وهنا من‌اللیل فاذا عرضَ لهم شیئی من‌الدنیا و ثبوا علیه و تّوفی رسول‌الله (ص) وما وضع لبنةً علی لبنة ولا قصبةً علی قصبة.

۲ــ منیة‌المرید فی آداب‌المفید والمستفید (آموزش‌وپرورش ــ عربی)

تألیف شهید ثانی، زین‌الدین‌بن شیخ نورالدین‌بن علی‌بن احمد عاملی مقتول بسال ۹٦٥ هـ.ق. مؤلف دراین کتاب روایاتی‌که ازاهل‌بیت عصمت درشرائط وآداب

و وظائف تحصیلی علم ومعلم ومتعلم آمده گردآوری‌کرده دریك مقدمه وچند باب وخاتمه . تاریخ فراغت از تألیف ظهر پنجشنبه ۲۰ ربیع‌الاول ۹۵٤ هـ.ق. این‌کتاب مکرر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله الحمدلله‌الذی علّم بالقلم علّم‌الانسان مالم یعلم ... وبعد فان کمال‌الانسان انما هو ...

انجام : واجودالاجودین وعلی هذالقدر ختم‌الرسالة حامدین ... وهو علی‌کل شیئی قدیر والحمدلله رب‌العالمین .

این مجموعه بخط نسخ ۱۱ سطری ۵/۵×۱۰/۵ س، کاتب عبدالرشید ، در ۱۰۷۳ هـ.ق. عناوین شنگرف، دریك صفحه بآخر مانده آمده که این کتاب را محمدامین بزاز با ۹۹ جلد کتاب دیگر در رجب ۱۰۸۲ هـ.ق. وقف نموده است. مهر کتابخانه مجدالدین را دارد. جلد تیماج قهوه‌ئی‌ضربی‌دار، کاغذاصفهانی‌که آسیب‌موریانه دیده‌است. قطع ۹×۱۶/۵س.

۱۱۵۸

حاشیة حاشیة شرح حکمت‌العین **(حکمت ــ عربی)**

گویا از شمس‌الدین محمد گیلانی معروف به‌شمسا گیلانی حکیم معروف‌قرن یازدهم هجری قمری زنده بسال ۱۰٤۵ هـ.ق. باشد ؟ دراین نسخه نشانی ازنام کتاب ومؤلف آن دیده نمی‌شود . درپشت صفحهٔ اول وآخر نسخه با خط مغایر آمده‌است ــ حاشیه حکمه‌العین ــ

در اواسط نسخه آمده : «اختارالمصنف فی‌الشمسیه» ــ ازاین عبارت معلوم می‌شودکه مؤلف متن، دبیران کاتبی قزوینی، علی‌بن عمر متوفی ٦۷۵ هـ.ق. می‌باشد،

واز محتوای کتاب پیداست‌که حاشیه برمتن ــ حکمه‌العین ــ است . درجای دیگر آمده : وعلی هذا لایردمااورده صاحب‌الحواشی ولا ماورده‌الشارح ــ ... ازاین عبارت معلوم می‌شودکه کتاب حاضر، حاشیه‌ای است برحاشیه شرح حکمة‌العین . شمس‌الدین گیلانی ــ شمسا گیلانی مذکور درفوق ــ حاشیه‌ای دارد برحاشیه شمس‌الدین‌خفری، محمدبن احمد متوفی۹۵۷ هـ.ق. برشرح‌میرك بخاری، شمس‌الدین محمدبن مبارکشاه (اواخر قرن هشتم هجری قمری) برحکمه‌العین کاتبی‌که شاید نسخه حاضر همان باشد ؟

دراین حاشیه ازمحقق دوانی، شارح مقاصد، سیدالمحققین، والمواقف ... یاد شده‌است. حواشی است تحت عنوان ــ قوله ــ از آغاز آمور عامه تا مبحث‌اعدام.

آغاز : بسمله قوله قد یطلق ویرادبه‌المعنی‌الحدثی آه قد وجدکل من‌الاطلاقین فی‌کل من عرفی اللغه والحکماء ...

انجام : بذواتها العلومة بذواتها لایتبعه‌الغیر ولعله‌الذی اشارالیه بالتأمل ثانیاً تمت‌الکتاب .

نسخ ونستعلیق ۱۷ سطری ۵/۵×۱۳ س، تحریرسدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوانها شنگرف، نسخه ازمیان کسرنویسی شده، کاغذ فرنگی، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی، قطع ۱۰/۵×۱۶/۵س.

۱۱۵۹

مجموعه :

۱ــ کبری **(منطق ــ فارسی)**

از میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱۶ هـ.ق. رسالهٔ کوچکی‌است درمنطق‌که جزو کتب درسی طلاب علوم دینی بوده‌است ومکرر چاپ شده . ازبرگ ۱۸ــ۱ .

آغاز: بسمله بدانکه آدمی‌را قوتیست دراکه‌که منتقش گردد دروی‌صوراشیاء...

انجام : پس لاحجر باشد لیکن حجراست پس لاشجر باشد والله‌اعلم‌بالصواب تمت .

۲- صرف میر (صرف - فارسی)

از میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱۶ ه.ق. کتاب معروفی است‌که مکرر چاپ شده . ازبرگ ۴۷-۱۹ برگ ۴۸ نانویس‌است .

آغاز : بسمله بدان ایدك‌الله تعالی فی‌الدارین‌که کلمات لغت عرب برسه‌گونه است ...

انجام : که‌فعل لازم را متعدی گردانند چون سار زید وسایرته وخرج زید واستخرجته تمت .

۳- حاشیهٔ تهذیب‌المنطق = حاشیهٔ ملاعبدالله (منطق - عربی)

کتاب تهذیب‌المنطق تألیف ملاسعدالدین‌بن مسعودبن عمر تفتازانی متوفی ۷۹۲ ه.ق. وحاشیه از نجم‌الدین عبدالله‌بن شهاب‌الدین حسین یزدی شهابادی متوفی ۹۸۱ ه.ق. که آن‌را درچهارشنبه ۲۰ ذیحجه ۹۶۷ یا چهارشنبه ۱۷ ذیقعدهٔ ۹۶۰ ه.ق. درنجف اشرف ساخته است ومکرر چاپ شده .

آغاز : بسمله قوله‌الحمدلله افتتح بحمدالله بعدالبسملة ابتداءً بخیرالکلام و اقتداءً ...

انجام : بل‌المقصود من‌العلم‌العمل . جعلناالله وایّاکم من‌الراسخین فی‌الامرین و رزقنا بفضله ... وعترته الطاهرین تمت .

این مجموعه بخط نسخ زیبای ۱۵ سطری ۴/۵×۱۱/۵ س، هرسه رساله بخط محمدجعفر مایانی‌که رساله اول را در ۲۶ ربیع‌الثانی ۱۲۳۰ هـ.ق. و رساله دوم را در سه‌شنبه چهارم رجب ۱۲۳۰ هـ.ق. و رساله سوم در ۱۱ ربیع‌الثانی ۱۲۳۱ هـ.ق. نبشته است. عنوان ونشان شنگرف، متن تهذیب‌المنطق بالای صفحات، درپشت صفحه اول مهر بیضی شکل با سجع: «الداعی الی‌الله ابوالحسن» مهر حاج سید سعید را دارد. کاغذ فستقی وشکری‌رنگ. جلد تیماج مشکی ضربی‌دار؛ قطع ۹×۱۶/۵ س.

۱۱۶۰

مجموعه:

۱ـ قافیه = رساله درقافیه = منتخب مقطع تکمیل‌الصناعه

(عروض وقافیه ـ فارسی)

تألیف عطائی‌نیشابوری، امیرسیدبرهان‌الدین‌عطاءالله‌بن محمود حسینی‌مشهدی متوفی شوال ۹۱۹ هـ.ق. درطوس‌که آنرا درغره رمضان ۸۹۲ هـ.ق. بدستور امیر علیشیرنوائی متوفی ۹۰۶ هـ.ق. ازکتاب: «مقطع تکمیل‌الصناعه» گزین کرده‌است و شامل نه حرف است بعدد حروف قافیه ۱ـ درتعقیب قافیه ۲ـ درتعداد حروف‌قافیه وبیان حروف روی وحروفی‌که پیش‌از اوست ۳ـ دربیان حروفی‌که‌بعداز روی‌است. ۴ـ دربیان حرکات قافیه ۵ـ دربیان انواع روی و اوصاف این انواع والقاب‌قافیه باعتبار این اوصاف ۶ـ دربیان انواع قافیه باعتبار تقطیع ۷ـ دربیان عیوب ملقبه قافیه ۸ـ دربیان عیوب غیر ملقبه قافیه ۹ـ درتحقیق حاجب وقافیه و ردیف. ازبرگ ۱ـ۲۰

آغاز : بسمله سپاس بیقیاس صانعی راکه تأسیس بدایع مصنوعات ونظم سلسله موجودات ... اما بعد این رساله‌ایست ...

انجام : و ردیف درلغت : کسی‌را گویندکه درعقب‌کسی دیگر برمرکبی سوار شود وچون حال ردیف بالنسبه بقافیه مثال حال آنکس بود اورا ردیف‌نام کردند . تمت .

۲- انیس‌الشعراء = رئیس‌الشعرا (عروض وقافیه - فارسی)

از محمدبن عبدالخالق‌بن معروف گیلانی (قرن دهم هجری) که برکتاب - مختصر وحیدی = جمع مختصر - از وحیدالدین تبریزی نظر داشته است‌که آن را ازحشو و زوائد تهذیب نموده‌است و رساله حاضر را دریك مقدمه ویك مقصد و خاتمه پدید آورده‌است . مقدمه درسه فایده . مقصد دربیان علم عروض، شامل پنج بحث، خاتمه دربیان قافیه، بیشتر شواهد شعری ازخود اوست وبیتهای عربی را تقطیع کرده‌است . ازبرگ ٤٥-۲۰ .

آغاز : بسمله خلاصهٔ کلام وابتداء نقاوهٔ اقوال انام سپاس‌کریمی است ... اما بعد چنین گوید واثق بالرزاق ..

انجام : خامس آنکه تا ممکن‌باشد قافیه را تکرارنکنند تا حمل برعجز نشود. قدتم رسالتی بعون‌الوهاب امیدکه باشد همگی صدق وصواب .

این مجموعه بخط شکسته نستعلیق ۱۷-۱٤ سطری ۱۳×۷/٥ س، کاتب هردو رساله یکنفر است که رساله اول را درمحرم ۱۲۲۸ هـ.ق. و رساله دوم را در ۱۲ صفر ۱۲۲۸ هـ.ق. نوشته است . عنوان ونشان و رموز شنگرف، کاغذ

فستقی، مهر حاج سیدسعید را دارد . کلاً دارای ۴۵گ، ۱۱×۱۶/۵ س، جلد تیماج لایه‌ئی مشکی .

۱۱۶۱

مجموعه :

۱- صرف = رساله در ... (صرف ـ عربی)

از محمدبن طیفور سجاوندی، اگر همان محمدبن ابی‌یزید طیفور سجاوندی غزنوی باشدکه درسال ۵۶۰هـ.ق. درگذشته است وازجمله مفسرین بوده، وآثاری‌که ازاو نقل شده‌است درخصوص تجوید وتفسیر می‌باشد ؟ رساله‌ای است موجز در کلام، اسم وفعل وحرف، اعراب وبنا ... اسماء مرفوعه ... تا باب‌النسبةکه شواهد آن از قرآن‌کریم آمده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله علی نعمه وآلائه والصلوة والسلام علی خیرخلقه واشرف انبیائه واکمل رسله محمدوآله قال‌الشیخ‌الامام الزاهد محمدبن احمدبن طیفور السجاوندی نورالله قبره‌الکلام کله علی ثلثه احرف اسم وفعل ...

انجام : وقد شدت من‌النسب کلمات لایقاس علیها نحو دهری واموی وحاوی وطاوی فقس علیه . تمت‌الرساله‌السجاوندی .

۲- کبری (منطق ـ فارسی)

از میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱۶ هـ.ق. رساله کوچکی است درمنطق‌که جزوکتب درسی‌طلاب علوم دینی بوده‌است ومکرر چاپ‌شده (ر. ك. : شماره ۱۱۵۹، آغاز و انجام همان)

۳- صغری (منطق ـ فارسی)

از میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱۶ هـ.ق. مقالی است موجز درمنطق که مکرر چاپ شده‌است . (ر.ك. : شماره ۱۱۵۲، آغاز وانجام همان)

رساله اول نسخ درشت و مُعَرَّب ۷سطری ۶×۱۰/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۰ هـ.ق. پائین برگ آخرافتاده و سنه ۱۲۶۰ نگاشته است که این تاریخ کسرنویسی باید باشد . عنوان و آرایش برخی حروف شنگرف، درپشت صفحه اول یادداشت تملك محمدحسین‌بن سیدمحمد موسوی خوانساری مورخ ۱۲۶۹ هـ.ق. با مهر بیضی‌شکل او با سجع : «عبده محمد حسین‌بن‌المحمد موسوی» ، و درهمین صفحه یادداشت تملك دیگر از تقی‌بن محمد موسوی خوانساری با مهر بیضی‌شکل‌او با سجع : «محمدتقی‌بن محمدالموسوی» درهمین صفحه مهر کتابخانه مجدالدین . رساله دوم وسوم نستعلیق ۱۲ سطری ۴×۱۰ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. درآخر هردو رساله مهر محمدحسین‌بن سیدمحمد موسوی خوانساری با همان سجع مذکور . عنوان ونشان شنگرف، رساله اول کاغذ هندی و دو رساله دیگر کاغذ فرنگی، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی ، قطع ۱۶×۹/۵ س.

۱۱۶۲

مجموعه :

۱- الوافیة فی شرح‌الکافیه ؟ (صرف ـ فارسی)

نسخه‌ای است بدون آغاز وانجام، شرحی‌است مزجی تحت عنوان قوله، چیزی شبیه کتاب ـ الوافیه فی‌شرح‌الکافیه ـ تألیف سید رکن‌الدین حسن‌بن محمد

استرآبادی متوفی ۷۱۷ هـ.ق. است ؟ متن این کتاب، با ــ الهدایه فی‌النحو ــ کمی اختلاف دارد . هیچیك ازکتابهای شرح جامی والوافیه را دراختیار نداشتم تا باآنها مقایسه نمایم .

آغاز موجود : عند تحقق‌النسب فالکلام یقتضی ... قوله‌الاسم مادل علی معنی فی‌نفسه غیرمقترن باحد الازمنه‌الثلاثه . فقوله مادل علی معنی متناول للاسم والفعل والحرف ...

انجام موجود : قوله ومثل جرد قطیفة واخلاق ثیاب .

۲ــ صرف میر **(صرف ــ فارسی)**

از میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱۶ هـ.ق. کتاب مشهوری است‌که مکرر چاپ شده .

آغاز موجود: چون تصرف یتصرف تصرفاً... فصل‌رباعی مجردرا یکباب‌است...

انجام : چون سار زید وسایرته وخرج زید واستخرجته .

۳ــ التصریف **(صرف ــ عربی)**

تألیف شیخ عزالدین ابی‌الفضائل ابراهیم‌بن عبدالوهاب‌بن عمادالدین‌بن‌ابراهیم زنجانی متوفی پس‌از سال ۶۵۵ هـ.ق. که معروف و متداول میان طلاب قدیمه است ومکرر چاپ شده .

آغاز : بسمله اعلم ان‌التصریف فی‌اللغه التغییر ...

انجام : تقول هو حسن والطعمه والجلسه .

رساله اول نسخ ۲۱ــ۱۴ سطری ۶×۱۱ س؛ تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. نسخه ازاول‌وآخرناقص‌است. عنوانها شنگرف؛

معلق بحواشی؛ رساله دوم‌وسوم نسخ ۱۷ سطری ۵/۷×۱۳/۵ س؛ تحریر سدهٔ ۱۳ ه.ق. دوبرگ آخر کسرنویسی شده : عنوان شنگرف، جلد مقوا، قطع ۵/۹×۱۶/۵ س.

۱۱۶۳

خلاصة‌الاذکار و اطمینان‌القلوب **(ادعیه – عربی)**

تألیف ملامحسن فیض کاشانی متوفی ۱۰۹۱ ه.ق. که آن‌را در ۱۰۳۳ ه.ق. نگاشته است دریك مقدمه و دوازده فصل وخاتمه . مقدمه درفضیلت ذکر . فصل اول اعمال بین طلوع فجر تا طلوع خورشید ۲ــ دراعمال بین طلوع خورشید تا زوال ۳ــ دراعمال بین زوال تا نیمه‌شب ٤ــ دراعمال نیمه‌شب تا طلوع فجر ٥ــ دراعمال جمعه ٦ــ دراعمال مربوط به‌تزویج ۷ــ درآنچه مربوط به‌عادات است ۸ــ درآنچه مربوط به‌حوادث است ۹ــ آنچه مربوط به‌مطالب است ۱۰ــ آنچه مربوط به‌ماهها و سالها است ۱۱ــ آنچه مربوط به‌حوادث است . ۱۲ــ ادعیه مربوط به‌مردگان . خاتمه درفوائد مهمه. این‌کتاب چاپ شده‌است . نسخه موجود برگ‌آخرآن‌کم‌است.

آغاز دیباچه : بسمله اما بعدالحمد والصلوة فیقول جامع کتاب ...

آغازکتاب: بسمله ربنا لولاما وجب‌علینا من‌قبول‌امرك لنزهناك عن‌ذکرناایاك...

انجام موجود : ختام‌قد جمعنا فی‌هذا المختصر ... واتبعناها بعمدةالاداب .

نسخ خوش ۱۳ سطری ۵×۱۱ س؛ تحریر سدهٔ ۱۲ ه. ق. عنوان ونشان شنگرف؛ جدول صفحات زرین‌وآبی‌ومشکی. پشت صفحه اول یادداشت تملك محمدابراهیم‌بن حاجی محمدعلی اصفهانی مورخ ۱۲۳۹ ه.ق. با مهر بیضی‌شکل او با سجع : «ابن محمدعلی محمدابراهیم» درهمین صفحه مهر

بیضی‌شکل کوچك با سجع «اللهم صل علی محمد وآل محمد» کاغذ ترمه، جلدتیماج مشکی . مهر حاج سیدسعید را دارد . قطع ۱۰/۵×۱۶/۵ س.

۱۱۶۴

حساب = رساله درعلم حساب = میزان‌الحساب = زبدةالحساب

(ریاضی – فارسی)

تألیف ملاعلی قوشچی، علاءالدین‌بن محمد متوفی ۸۷۹ هـ.ق. درسه مقاله . مقاله اول درحساب اهل هند دریك مقدمه و دوباب . مقاله دوم درحساب اهل تنجیم دریك مقدمه وشش‌باب. مقاله سوم درمساحت، دریك مقدمه وسه باب . هرباب‌شامل چند فصل . این‌کتاب درسال ۱۲۸۰ هـ.ق. درتهران چاپ شده‌است .

آغاز: بسمله والصلوة علی‌رسوله محمدوآله‌اجمعین اما بعد این‌کتاب‌مشتمل‌است برسه مقاله ...

انجام : قاعدهٔ اوست در ارتفاع او والله‌اعلم بالصواب . تمت .

این رساله بخط نستعلیق ۱۲ سطری ۶×۱۲ س، تحریر سلخ ذیقعده ۱۱۲۲ هـ.ق. عنوان و رموز شنگرف، مهر حاج سیدسعید را دارد . کاغذ آهار مهره‌ئی، جلد تیماج لایه‌ئی قهوه‌ئی، قطع ۱۰/۵×۱۶/۵ س.

۱۱۶۵

وسائل‌الشیعة الی احکام‌الشریعة **(اصول فقه – عربی)**

تألیف اعرجی، سید محسن‌بن حسن‌کاظمی اعرجی حسینی متوفی ۱۲۲۷ هـ.ق.

شامل چهار مقام ۱ــ اجتهاد ۲ــ حجیت‌کتاب ۳ــ اجماع ٤ــ عقل . آنچه مشهور است کتاب وسائل راکتابی فقهی می‌دانندکه از طهارت تا دیات را شامل است . اما چنانکه ازمقدمه این‌کتاب بدست می‌آید، مؤلف آنرا بعنوان مقدمه برفقه نوشته و ممکن‌است بعدها بصورت کتابی جدا ازکتاب وسائل درآمده باشد .

آغاز : بسمله‌الحمدلله رب‌العالمین وصلی‌الله علی محمدوآله‌الطاهرین اما بعد فیقول‌العبد ... لم‌یزل‌الطلاب متشوقین الی‌کتاب محرّر فی‌الاحکام قریب‌المتناول... وقد رایت ان اقدم امام‌المقصود مایرشد الی طریق تناول‌الاحکام من‌ادلتها هدایة لمن تدبر ...

انجام : ومن ارادالاستقصاء فی‌الاصول فعلیه بالمحصول والوافی ومارسم فی‌الحدائق والمستعان منه ولاقوة الابالله والحمدلله اولاً وآخراً وصلی‌الله علی‌محمد وآله‌الطاهرین .

نسخ ۱۵ و۱٦ سطری ۷/۵×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. کاغذ آهار مهره‌ئی، جلد تیماج لایه‌ئی عنابی، قطع ۱۱×۱٦/۵ س.

۱۱٦٦

مجموعه :

۱ــ مراح‌الارواح **(صرف ــ عربی)**

تألیف احمدبن علی‌بن‌مسعود . کتاب معروف و مختصری‌است درصرف، شامل هفت باب‌که مکرر چاپ شده .

آغاز: بسمله قال‌المفتقرالی‌الله‌الودود احمدبن‌علی‌بن‌مسعودغفرالله لهولوالدیه...

انجام : حکمها ایضاً لحکم طوی للمتابعه نحو طویاً و طوایان . تمت .

۲- عروض (فارسی)

ناشناخته . نسخه ازباب چهارم شروع می‌شودکه دراین باب ۸ قسم است وبعد ازآن تا باب دهم را عنوان دارد . بقیه عنوانها نانویس است ومعلوم نشد کلاً دارای چند باب است . بیشتر شواهد شعری ازخود مؤلف است .

آغاز : قسم‌اول تجنیس تام واین دوعبارت است از دولفظ متجانس‌که بغیر مختلف باشند ...

مثال دیگر :

چوگان زلف‌اوراسرگشته همچوگویم چوکان زلف‌اورا چون‌گویم وچه‌گویم.

انجام : وباغم خویش بسیار بد نشستیم .

رسالهٔ اول نسخ ۱۲ سطری ۶/۵×۱۳ س، بخط محمدتقی‌بن محمدعلی هروی در سه‌شنبه ۱۶ رجب ۱۲۴۵ه‍. ق. عنوان ونشان شنگرف، رساله دوم شکسته نستعلیق ۱۳ سطری ۷×۱۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۳ ه‍.ق. عنوان ونشان قرمز، ناقص‌الاول، جای برخی عنوانها نانویس، کاغذ فستقی، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج مشکی، قطع ۱۰/۵×۱۶ س.

۱۱۶۷

حاشیهٔ شرح‌العقائدالعضدیة (کلام وعقائد - عربی)

قاضی عضدالدین عبدالرحمان‌بن احمد ایجی متوفی ۷۵۶ ه‍.ق. کتاب جامع و مختصری درعلم کلام نوشته بنام ــ العقائد ــ = العقائدالعضدیه ــ‌که پس‌از ۱۲ روز از تألیف این‌کتاب درگذشته است . این‌کتاب را جلال‌الدین دوانی، محمدبن

اسعد متوفی ۹۰۸ هـ.ق. در ربیع‌الاول ۹۰۵ هـ.ق. دربلدهٔ جیرون شرح کرده‌است و این شرح آخرین تألیف دوانی بوده‌است . ملایوسف‌بن محمدخان قره‌باغی محمد شاهی متوفی ۱۰۳۰ هـ.ق. واندی براین شرح دوانی‌حاشیه‌ای نگاشته است درحدود سال ۱۰۰۰ هـ.ق. که همین نسخه موجود است . شرحی‌است مـزجی تحت عنوان ــ قوله ــ .

آغاز : بسمله کیف لااحمد وکیف احمد لمن لم یخزنا بما عصینا ولم یخزنا بما نسینا ولم یواخذنا ...

وبعد فیقول‌الاحوج من‌الاحوج ...

انجام : کل نفس وکل معصیته وکل وقت والحمدلله علی‌التمام .

نستعلیق ۲۰ سطری ۸×۱۳ س، تحریر سدهٔ ۱۱هـ.ق. عنوانها شنگرف، درآخر نسخه دوبرگ درمناسخات، معلـق بحواشی با امضاء ــ منه سلمه‌الله ــ مصحح، جلد کالینگـور لاجوردی‌رنگ، عطف وگوشه پارچه سرخ قطع ۱۳×۱۶/۵س.

۱۱۶۸

حاشیهٔ حاشیهٔ لوامع‌الاسرار فی شرح مطالع‌الانوار (منطق ــ عربی)

سراج‌الدین محمودبن ابی‌بکر ارموی متوفی ۶۸۲ هـ.ق. کتاب جامعی درمنطق نگاشته است بنام «مطالع‌الانوار» این‌کتاب را قطب‌الـدین محمدبن محمد رازی بویهی متوفی ۷۶۶ هـ.ق. که از احفاد ابن‌بابویه قمی وشاگرد علّامه حلّی واستاد شهید اول بوده‌است شرح نموده وبنام ــ لوامع‌الاسرار فی‌شرح مطالع‌الانوار ــ ویا اختصاراً ــ شرح مطالع ــ معروف است . میرسید شریف جرجانی متوفی ۸۱۶

ه.ق. حاشیه‌ای برلوامع‌الاسرار نگاشته است . جلال‌الدین دوانی، محمدبن اسعد متوفی ۹۰۸ ه.ق. حاشیه‌ای برحاشیه میرسید شریف نبشته است‌که همین نسخه‌حاضر می‌باشد . حاشیه‌ای است تحقیقی ومزجی تحت عنوان ــ قوله ــ این حاشیهٔ قدیم دوانی است برحاشیه میرسید شریف برشرح مطالع .

آغاز : بسمله قوله‌الفیاض‌الوهاب . اعلم ان‌الفیاض‌ههنا منقول عن معناه‌اللغوی وهوالکثیر کثرة مخصوصة بالماء الی معنی‌الوهاب ...

انجام : آخر ماینحل الیه تلك‌المقاصد الی‌آخرما ینبهی الیه بوجود مجموع تلك المقاصد لاآخر مایتوقف کل واحد منها علیه، فتأمل والله‌اعلم بالصواب .

نستعلیق ۱۹ سطری ۵×۱۰/۵ س، بخط محمد خوانساری در سه‌شنبه ۱۷ شوال ۹۸۲ه.ق. درقوامیهٔ‌شیراز. عنوان ونشان شنگرف، معلق بحواشی ملامیرزاده ــ جم ــ حاشیهٔ جم . درآخر نسخه در شش صفحه گفتاری درحکمت بطور چلیپا ، برخی اوراق وصالی شده . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی . قطع ۹/۵×۱۶/۵ س.

۱۱۶۹

این شماره دیده نشد . توضیح درآخر کتاب خواهد آمد .

۱۱۷۰

جُنگ (شعر ــ عربی)

منتخباتی است از اشعار : شریف‌رضی، سراج‌الدین وراق، محمدبن علی معروف به‌واسطی، ابن‌العلم، سیدعلی صدرالدین مدنی، عبد حسین‌بن محمد بلاوی

بحرانی، بهاءالدین مصری، شیخ بدرالدین ابوالمحاسن یوسف لؤلؤ بن عبدالله دمشقی. مجنون عامری، ابن‌خیمی، عز موصلی سید شهاب‌الدین حویزی، شیخ فتح‌الله ابن نحاس چلبی درمدینه، شیخ صفی حلّی، ابی‌تمام، شیخ عبدعلی‌بن رحمة حویزی، سیدعبدالرؤف، سیدحسین شولستانی نجفی، محمدبن حایر اندلسی، سید حاتم، شهاب‌الدین احمدبن‌محمد اندلسی یمنی، شیخ صفی‌الدین حلی، سید احمدبن مسعود سلطان مکه، ابواسحق شیرازی، جعفر قاری، صالح‌الدین اربلی، وزیر مهلبی، ابواسحق قاضی سلامیه، ابن‌معتز . شرح احوال میرزا ابوالقاسم قائم‌مقام در دو صفحه . مقالی در گریه‌کنندگان برسیدالشهداء درسه صفحه . اختیار ساعات استخاره. بندی منقول از گلستان سعدی .

این جُنگ بخط نسخ ونستعلیق مختلف‌السطر در متن وحاشیه، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. میان نسخه یادداشتی بخط عبدالحسین‌بن حاج محمدعلی کظماوی در رمضان ۱۲۱٤ هـ. ق. جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی، قطع ۱۱×۱٦ س.

۱۱۷۱

نوافل یومیه **(ادعیه ــ فارسی)**

منسوب به‌علامه مجلسی . محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱ هـ.ق. رساله‌ای است درآداب نمازهای مستحبی شبانه‌روز و دعاهای بعداز آنها وآداب نماز شب که بآنها ــ نوافل یومیه ــ گویند . این‌بخش اول کتاب حاضراست . بخش دوم در سایر نمازهای‌مستحبی ازقبیل ۱ــ نماز حضرت رسول(ص) ۲ــ نمازحضرت‌امیر(ع) ۳ــ نماز حضرت فاطمه (ع) ٤ــ نماز جعفر طیار ٥ــ نماز اعرابی ٦ــ نماز طلب‌باران ــ استسقا ــ ۷ــ نماز عید غدیر ۸ــ نماز روز اول هرماه ۹ــ نماز نافله ماه رمضان

که دوطریق‌است ۱۰ــ نماز روز مبعث حضرت رسول (ص) ۱۱ــ نماز شب مبعث حضرت رسول (ص) ۱۲ــ نماز روز مباهله ۱۳ــ نماز زیارت حضرت رسول (ص) ۱۴ــ نماز رغائب ۱۵ــ نماز شب نیمه ماه رجب ۱۶ــ نمـاز شب نیمه ماه شعبان ۱۷ــ نماز شب عید ماه رمضان ۱۸ــ نماز ساعت غفلت ۱۹ــ نماز مستحبی سفر ۲۰ــ نماز توبه ۲۱ــ نماز هدیه میت ۲۲ــ نماز روز عاشورا ۲۳ــ نماز روز نوروز .

آغاز موجود : وسنت است وآن سی‌وچهار رکعتست هشت رکعت نافله ظهر است ...

انجام : و وقت این‌نماز بعداز فارغ‌شدن ازنماز ظهر وعصر ونافلهٔ آنست .

نسخ زیبای ۹ سطری ۶×۱۲ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان ونشان قرمز، جلد صفحات طلا ومشکی وآبی، ناقص‌الاول، درآخر نسخه دوبرگ الحاقی، دعاهای گوناگون با خط مغایر، برخی اوراق وصالی شده، کاغذ صورتی‌رنگ، جلـد تیماج قهوه‌ئی، قطع ۱۰×۱۶ س.

۱۱۷۲

مجموعه :

۱ــ شرح‌البدایةالدرایة = الرعایة لحال‌البدایة فی علم‌الدرایه

(درایةالحدیث ــ عربی)

تألیف شهید ثانی، شیخ زین‌الدین‌بن علی‌بن احمد شامی عاملی مقتول بسال ۹۶۶ هـ.ق. شرحی است استدلالی ومزجی برکتاب ــ البدایةالدرایهٔ ــ خود او، در یك مقدمه وچهار باب . مقدمه دربیان اصول واصطلاحات علم‌الحدیث باب اول در اقسام واصول حدیث . باب دوم درشناخت کسانی‌که روایت آنها مورد قبول است

یا آنهاکه مردودند . باب سوم درتحمل حدیث وطرق نقل‌آن . باب چهارم دراسماء رجال حدیث وطبقات آنان . تاریخ فراغت ازاین شرح، لیله سه‌شنبه پنجم ذیحجه ۹۵۹ هـ.ق. این شرح با اصل متن درسال ۱۳۱۰ درتهران چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله نحمدك اللهم علی حسن توفیقی البدایة فی‌علم‌الدرایه والروایه...

انجام : حامداً مصلیاً مسلماً .

۲ــ مصباح‌الشریعة و مفتاح‌الحقیقة (عرفان ــ عربی)

رساله‌ای است عرفانی منسوب به‌حضرت صادق (ع) شامل یکصد باب درآداب ومواعظ و معارف واخلاق اسلامی با احادیثی از امام جعفرصادق (ع) گمان می‌رود مؤلف این‌کتاب شقیق بلخی باشدکه روایات‌آن امام را به‌شیوه اهل عرفان طبقه‌بندی کرده‌است . شیخ طوسی درکتاب مجالس خود، مجلسی‌که مربوط به‌جمعه دوم رجب سال ٤٥٧ هـ.ق. می‌باشد روایتی از شقیق بلخی نقل می‌کندکه آن روایت عیناً درباب ۷۸ این‌کتاب دیده می‌شود . کتاب حاضر مکرر چاپ شده‌است .

آغاز : بسمله‌الحمدلله‌الذی نور قلوب‌العارفین بذکره وقدس ارواحهم ... و بهد فهدا ...

انجام : وسایر الکتب ترجع‌الشان .

هردو رساله بخط نسخ ۱۹ سطری ۵/۵×۱۱/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، رساله اول مصحح ومعلق بحواشی، پشت صفحه اول تملك بیع مورخ ربیع‌الاول ۱۲۹۱ هـ.ق. با مهر بیضی‌شکل با سجع «حسین منی وانا من حسین» کاغذ صیقلی، جلد تیماج قهوه‌ئی‌لایه‌ئی، قطع ۱۰/۵×۱۶/۵ س.

۱۱۷۳

مجموعه :

۱- الجواهر المنثورة فی الادعیة الماثورة (ادعیه - عربی)

تألیف عبدالحسیب بن سیداحمد علوی فاطمی حسینی عاملی مدعو به - محمد - نواده میرداماد متوفی ۱۰۴۱ه.ق. زنده بسال ۱۰۳۹ه.ق. شامل دعاء علوی مصری منقول ازکتاب مهج الدعوات، دعائی که درآخر دعاء علوی مصری باید خواند، این دعا را مؤلف بخط جدش دیده و اینجا نقل نموده است. دعائی منقول از کتاب کنوزالنجاح تألیف ابی علی فضل بن حسن طبرسی. دعاء یمانی به دوروایت. افتتاح دعاء سیفی و اعتصام سیفی، حرزیمانی. دعا جهت دفع اعادی . دعا جهت حفظ از آفات . دعای سمات و پس ازآن هشت برگ اشعاری در مناجات .

آغاز : بسمله و الاعتصام بالفعال الحکیم العزیز العلیم الحمدلله رب العالمین باری النسمات . . .و بعد فیقول اقل عبادالله علما و عملاً . . .

انجام موجود : فسق بالرضوان ربّاً قدحوی .

۲- طب = رساله در ... (فارسی)

اوراقی است که پراکنده صحافی شده و اول و آخر آنهم ناقص است . گویا کتابی است در یك مقدمه و چهار مقاله . هرمقاله شامل چند باب و درهرباب چند فصل . مقاله اول در اسباب مادی صحت و چون اسباب مادی صحت چهار است ، این مقاله منقسم می‌شود به‌چهارباب ۱- ارکان . . .

آغاز موجود : شود علامت آن ضحك و لعب و عبث . . .

انجام موجود : و چهارنقطه دراو پدید آید درمحل دل و یکی در محل جگر

و یکی در محل.

رساله اول نسخ خوش ۱۱ سطری ۵×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. دعاها معرب، عناوین شنگرف، ناقص‌الآخر، رساله دوم نستعلیق ۱۶ سطری ۶×۱۲ س، نسخه ازاول و آخر ناقص است. تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. جلد کالینگور سرخ عطف وگوشه پارچه. قطع ۹/۵×۱۶/۵ س.

۱۱۷۴

مجموعه :

۱ــ حاشیهٔ تحریرالقواعدالمنطقیة فی شرح‌الرسالةالشمسیة

(منطق ــ عربی)

حواشی است از سیدصدرالدین حسینی شیرازی (قرن دهم هجری) برحاشیهٔ میر سیدشریف جرجانی متوفی ۸۱۶ هـ.ق. برشرح قطب‌الدین رازی بویهی متوفی ۷۶۶هـ.ق. برکتاب ــ شمسیه ــ تألیف نجم‌الدین‌عمرکاتبی قزوینی معروف به‌دبیران کاتبی متوفی ۶۷۵ هـ. ق.

آغاز : بسمله احق منطق یعرب عما فی‌ضمائرالفضلاء واصح قول شارح بما ... وبعد فیقول‌الفقیرالحقیرالشهیر بصدرالحسینی‌الشیرازی ... ان احرر علی شرح الرسالةالشمسیة و حواشیها الشریفه‌الشریفیة حاشیة احقق مافیها حق‌التحقیق ...

انجام : بل بین ان‌الحکم علیه فی‌عمومه تارة وفی خصوصه اخری .

۲ــ بندی منقول از حاشیهٔ ملامعین برطوالع دریك‌صفحه .

۳ــ حاشیهٔ تحریرالقواعدالمنطقیة فی شرح‌الرساله‌الشمسیة

(منطق ــ عربی)

محشی را نشناختم . یادداشتهائی است تحقیقی و مختصر برشرح شمسیه .

آغاز : بسمله قال المنصف و رتبته علی مقدمة و ثلث مقالات و خاتمه و اعلم ان‌الترتیب له معان ثلثة اثنان لغویان احدهما ...

انجام : و یذکرالکبری بعده علی وجه الاستدلال کأن یقال‌العالم متغیر فهو حادث .

خرسه رساله بخط شکسته نستعلیق شیرین ۱۵ سطری ۱۰×۳/۵ س. رساله سوم تحریر ۱۰۱۸ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف درصفحه دوم رساله اول یادداشت خریداری این نسخه بوساطت میرزا محمدحسن به‌دو درهم وشصت دینار در ۱۲۷۶ هـ.ق. با مهر چهارگوشه با سجع «العبدالمذنب ابوالحسن‌الحسینی» کاغذ نوعی ترمه، جلد کالینکور لاجوردی رنگ عطف وگوشه پارچه سرخ . قطع ۹×۱۶/۵ س.

۱۱۷۵

التنبیهات‌العلیة علی وظائف‌الصلاة‌القلبیة واسرارها (فقه ــ عربی)

تألیف شهید دوم، زین‌الدین‌بن‌علی‌بن‌احمدشامی‌عاملی مقتول‌بسال ۹۶۶هـ.ق. که آن را در روزشنبه نیم‌ذیحجه ۹۵۱هـ.ق. ساخته است . شامل مقدمه و سه‌فصل و خاتمه. دراسرارقلبی‌نماز و وظائف آن . این سومین‌کتاب مؤلف است درخصوص نماز، که اولین آنها بنام ــ الفیه ــ درواجبات نمازهای یومیه است و دومین‌آنها باسم ــ نفلیه ــ در مستحبات نمازهای یومیه می‌باشد و سومین آنها همین رساله موجود است که مکرر چاپ شده .

آغاز : بسمله الحمدلله مطلع من‌اختار من‌عبادهالابرار علی حقایق‌الاسرار ...

انجام : حامداً مصلیاً مسلماً مستغفراً من‌ذنوبه حسبناالله ونعم‌الوکیل نعم‌المولی ونعم‌النصیر.

نسخ ۱٤ سطری ٥×۱۱/٥ س، تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق.
عنوان شنگرف، جلد تیماج قهوه‌ئی لایه‌ئی . مهر حاج سید سعید را دارد . قطع ۹/٥×۱۷ س.

۱۱۷٦

حاشیه حاشیه شرح تجریدالعقائد **(کلام – عربی)**

خواجه‌نصیرالدین‌طوسی، محمدبن‌محمدبن‌حسن متوفی ٦۷۲هـ.ق. کتاب‌جامع و مفید ومختصری درعلم‌کلام نبشته است. بنام ــ تجریدالعقائد ــ یاتجریداحکام ــ که برآن شروح و حواشی زیادی نوشته شده‌است. ازجمله ملاعلی‌قوشچی متوفی ۷۸۹هـ.ق. شرحی برتجرید نگاشته بنام شرح جدید تجرید ــ که‌شمس‌الدین محمد بن احمد خفری متوفی ۹٤۲هـ.ق. براین‌شرح‌جدید تجرید حاشیه‌ای نوشته است و آقاجمال خوانساری، محمدبن‌آقاحسین ، متوفی ۱۱۲٥هـ.ق. تعلیقاتی برحاشیه خفری دارد که همین نسخه موجود می‌باشد و ازآغاز مبحث الهیات که مقصد سوم از کتاب تجرید است تا اواخر مسئله علم که دومین مسئله از فصل دوم از مقصد سوم تجرید می‌باشد حاشیه نسوده و درمسائل اثبات صانع و قدرت، بتفصیل سخن گفته است (ر.ك.: شماره ٥۳۲ و ۷۷٤) .

آغاز موجود : مذهب‌المصنف ماذا فافهم. المعتزله‌الذین لایقولون الخ قال الفاضل . . .

انجام : فلااشکال فی‌علم‌الواجب‌اذبناء الاشکال‌علیها اوالمراد منع‌کون ذلك ای‌العلم‌التفصیلی هومرادهم فلایردالاشکال علیهم فافهم .

نسخ ۱۶ سطری ۶×۱۲ س؛ تحریر سده ۱۲ هـ.ق. جای عنوان نانویس . ناقص‌الاول، معلق به‌حواشی ومصحح، جلد مقوا با کاغذ سرخ . قطع ۱۰/۵×۱۶/۵ س.

۱۱۷۷

مجموعه :

۱- شرح تصریف (صرف - عربی)

شرحی است ازسعدالدین تفتازانی ، مسعودبن عمر متوفی ۷۹۱هـ.ق. برکتاب - تصریف - عبدالوهاب بن‌ابراهیم‌بن عبدالوهاب زنجانی متوفی پس‌از سال ۶۵۵ هـ.ق. که مکرر چاپ شده است . تاریخ فراغت ازاین‌شرح، ۱۷شعبان ۷۳۸هـ.ق. در فریومد هنگامی‌که مشغول تحصیل عربیت بوده است.

آغاز : ان اروی زهر یخرج فی‌ریاض‌الکلام من‌الاکمام ...

انجام : وحسنه اوقبیحه‌اوغیرهماللنوع وکذا البواقی. ولیکن هذاآخرالکلام

۲- قصیده طنطرانیه (شعر - عربی)

قصیده‌ای از معین‌الدین‌ابی‌نصراحمدبن عبدالرزاق طنطرانی است که درمدح خواجه‌نظام‌الملک‌طوسی سروده است . باشرح برخی لغات آن به‌فارسی بصورت زیرنویس . درسه‌صفحه .

آغاز : یا خلی‌البال قد بلبلت بالبلبال بال ....

۳- لغز (شعر - فارسی)

شعری است در لغز بامطلع : ای رای ملك شه معظم ...

رساله اول نسخ ۱۲ سطری ۴/۵×۹/۵ س؛ بخط

رفیع‌الدین حیدربن علی‌بن ضیاءالدین یحیی غفاری در ۹۶۰ هـ.ق. نسخه تصحیح ومقابله شده‌است. عنوان ونشان‌شنگرف. دو رساله بعد نسخ ونستعلیق مختلف‌السطر سده ۱۳ هـ.ق. جلد تیماج مشکی قطع ۹/۵×۱۶/۵ س.

۱۱۷۸

عمل‌الصالحین **(ادعیه ــ فارسی)**

تألیف معزالدین محمدموسوی که همان امیرمعزالدین محمدبن‌ابی‌الحسن موسوی، ساکن مشهد رضوی، زنده به‌سال ۱۰٤۳هـ.ق. می‌باشد. در صفحه بدرقه نسخه (شماره ٥٤۲=٦٥۳۳رضوی) بنام تحفه‌الرضا که ازهمین مولف است، و فهرست مولفات‌مولف بخط خود اونوشته شده است‌نام‌این‌کتاب ــ عمل‌الصالحین ــ جزو تالیفات او آمده است. کتاب حاضر شامل سه‌فصل است ۱ــ دراعمال هرروز مشتمل برشش‌باب درنوافل یومیه ۲ــ درعمل هفته ازجمعه تاپنجشنبه ۳ــ دراحوال ایام ولیالی متبرکه سال، نوروز و ماه رجب... تاعمل ماه ربیع‌الاول وروزهفدهم این‌ماه‌که مولود حضرت رسول(ص) است و زیارت نامه امیرالمومنین علیه‌السلام در این‌روز که فقط عنوان این زیارت‌نامه هست و بقیه آن، کسر است.

آغاز موجود :بسمله چون براهل بصیرت ظاهر است که‌اوقات بیطالت گذراندن موجب عمر تلف نمودن و باعث حسرت و ندامتست و بطاعت و عبادت مشغول بودن سبب راحت دنیا و آخرتست بخاطر کلیب عتبه‌الرضا معزالدین محمد الموسوی رسید که ازبحار ادعیه شبانه‌روز و هفته و سال لآلی چند انتخاب نموده بساحل تحریر آورد و برسه‌فصل وخاتمه ترتیب داد و موسوم به‌عمل‌الصالحین گرداند. امیداز لطف عمیم دارد که...

انجام موجود : وچون فارغ شود تسبیح فاطمه زهراعلیهاسلام بگوید و دعا کند بآنچه خواهد . زیارت‌نامه امیرالمؤمنین علیه‌السلام در این‌روز .

نسخ معرب ۱۲ سطری ۵×۱۱ س، تحریر سده ۱۲ه. ق. نسخه ازاول وآخر ناقص است . عنوان ونشان قرمز، جدول صفحات طلا ومشکی وآبی . کاغذ صورتی‌رنگ . جلد کالینگور مشکی . عطف وگوشه پارچه . قطع ۹×۱۶/۵ س.

۱۱۷۹

مجموعه :

۱ــ نخبة وجیزة فی‌الحکمة‌العلمیة والاحکام‌الشرعیه (فقه ــ عربی)

تألیف ملامحسن فیض، محمدبن مرتضی متوفی ۱۰۹۱ه.ق. کتاب جامع و مختصری است در حکمت‌عملی و فقه که حاوی جمیع ابواب فقه و اصول اخلاق می‌باشد و آنرا درسال ۱۰۵۰ه.ق. ساخته است و چاپ شده است. درآغاز پنج برگ فهرست این کتاب است .

آغاز کتاب : بسمله . الحمدلله‌الذی اوضح بائمةالهدی من‌اهل بیت‌النبوة عن دینه‌القویم . . .

انجام : وذوالرأسین بالانتباه والعلم عندالله. هذا آخرما اردنا ذکره فی هذا الکتاب وقد الف فی‌الف وخمسین من‌الاعوام الهجره . . .

۲ــ قواعدالعقائد (کلام ــ عربی)

تألیف خواجه‌نصیرالدین طوسی، متوفی ۶۷۲ه.ق.، شامل یك دوره عقائد امامیه که درآغاز، اصولی را که باید بآنها درهمه حال اعتقاد داشت بیان داشته

سپس پنج باب دارد : ۱ــ در اثبات ایجاد کننده عالم ۲ــ درصفات صانع. ۳ــ در افعال الهی ٤ــ نبوت و امامت ٥ــ در وعد و وعید و ....

این کتاب در سال ۱۳۰۲هـ.ق. بضمیمه الزام‌النواصب چاپ شده است .

آغاز: بسمله‌الحمدلله المنقذ من‌الحیرة والضلالة والصلوة‌علی‌محمدالمخصوص بالرساله ... یقول صاحب هذاالمقاله ... اصل کل مایمکن ان‌یعبرعنه فاما ان‌یکون موجود ...

انجام : والنفوس‌الخالیه عن‌الطرفین کنفوس‌الصبیان والبله تبقی غیر متألمة و تکون لها لذات ضعیفه بحسب ادراکهـا لذاتها ولما لابدلهـا منه والله‌اعلم بحقایق الامـور . . . وسلم تسلیما کثیرا .

هردو رساله را یك کاتب نگاشته است بخط نسخ ۱٤ سطری ٥×۱۱ س، کاتب شکرالله‌بن علیرضا ورنامخواسی‌که رساله اول را در سه‌شنبه ۱۷ رمضان ۱۰۹۲ هـ.ق. و رسالـه دوم را دریکشنبه ششم شوال همان‌سال نگاشته است . عنوان ونشان شنگرف . کاغذ صیقلی، جلد تیماج قهوه‌ئی لایـه‌ئی. قطع ۹×۱٦ س.

۱۱۸۰

مجموعه :

۱ــ کشف‌الفوائد فی شرح قواعدالعقائد = کشف‌الفوائد علی ایضاح ما اشتملت = علیه‌الرساله‌الموسومه بقواعدالعقائد (کلام ــ عربی)

شرحی است مزجی، تحت عنوان ــ قال، اقول ــ ازعلامه حلی شیخ جمال‌ــ

الدین حسن‌بن‌یوسف متوفی ۷۲۶ه.ق. که بخواهش فرزندش فخرالمحققین، محمد بن‌حسن درظهر روز چهارشنبه سوم ذیحجه۷۰۳ ساخته است. این‌شرح برکتاب قواعدالعقائد ــ تألیف خواجه‌نصیرالدین طوسی متوفی ۶۷۲ه.ق. می‌باشد و در سال ۱۳۰۵ه.ق. درتهران چاپ شده است.

آغاز: بسمله‌الحمدلله علی‌تواتر نعمائه وتضافر الائه وترادف عطائه‌الذی‌فضلنا...

انجام: وهوامرلازم لذاتها ویستکمل قلیلاقلیلا الی ان‌تتجرد فهذا ماارادنا ایراده فی‌شرح هذه المقدمه والحمدلله علی نعمه و صلی‌الله ....

۲ــ الفوائد (فقه ــ عربی)

از شهید ثانی، زین‌الدین عاملی مقتول بسال ۹۶۶ه.ق. این‌کتاب غیرازکتاب الفوائدالملیه فی‌شرح‌الرساله‌النفلیهٔ ــ اوست. مسائل و فتاوی مختلفه‌ای است که بیان داشته بدون ذکر ادله آن. به‌رساله فتوائی می‌ماند. شامل مسائلی در باب عبادات، طهارت، و کمی معاملات. رساله مختصری است در ۱۹ برگ.

آغاز: بسمله من‌فوائد شیخنا و امامناالشیخ زین‌الدین رحمه‌الله بمحمد وآله ان الاذان‌الثانی یوم‌الجمعه بدعة و یصلی‌الظهرین باذان و اقامتین ...

انجام: کفامقارنةالتکبیر القصد السقارن لما امکن جمعه منها والافللقریةشرح والحمدلله رب‌العالمین وصلی‌الله علی سیدنا محمد صلی‌اللهعلیه وآله‌الطاهرین.

هردو رساله بخط نسخ ۱۵ و۱۳ س، تحریر سده ۱۲ ه.ق. برگ آخر رساله اول کسرنویسی شده، نام کاتب وتاریخ کتابت قید نشده است. عناوین شنگرف، مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد تیماج قهوه‌ئی، قطع ۱۰/۵×۱۶ س.

۱۱۸۱

شرح هدایة‌الحکمه **(حکمت – عربی)**

کتاب هدایة‌الحکمه از اثیرالدین ابهری، مفضل‌بن‌عمر متوفی ۶۰۵ یا ۶۶۳ هـ.ق. می‌باشد و این شرح از قاضی میرحسین‌بن‌معین‌الدین میبدی است که آنرا درسال ۸۸۰ هـ.ق. ساخته و چاپ شده است .

آغاز : بسمله الهدایة امرمن لدیه وکل شیئی یعودالیه الحمد علی ماانعم .... و بعد فیقول . . .

انجام : ومن ارادالاستقصاء فی‌الحکمة والوقوف علی مذاهب‌الحکماء فلیرجع الی کتابنا المسمی بزبدة الاسرار ظنی ان‌الواجب علی طالب‌الحق مطالعة کتب الشیخین ابی‌علی وشهاب‌الدین المقتول .

نسخ خوش ۱۶ سطری ۴/۵×۱۰/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ونشان متن شنگرف، مصحح ومعلق بحواشی. درپشت صفحه اول یادداشت بیع محمدحسین‌بن محمدتقی ساروئی مازندرانی مورخ ۱۱۸۱ هـ.ق. درهمین صفحه تملک فضل‌الله حسینی بهبهانی . وتملک محمدقاسم‌بن ضیاءالدین مجتبی حسینی سمنانی . ومهر بیضی‌شکل او با سجع : «توکلت علی‌الله محمدقاسم‌الحسینی» کاغذ ترمه، مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج مشکی لایه‌ئی. قطع ۹×۱۶ س.

۱۱۸۲

مجموعه :

۱– بضاعة‌المبتدی = قرابادین رومی **(پزشکی – فارسی)**

گزینه‌ای است ازکتابی بنام – بضاعة‌المبتدی – که نسخهٔ موجود هشت‌برگی

از آن بیش بجای نانده است .

آغاز : بسله از قرابادین رومی مسمی ببضاعةالمبتدی که در روم بسیارمعتبر است نقل می‌شود . ایدر ومالی یعنی ماءالعسل بجهة تسکین عطش وعلل بارده خصوصا دماغیه و عصبانیه و مفاصلیه . . .

انجام موجود: دهن حب‌البان بجهه صمم ودوی و وجع‌الاذن ... و بجهةتلیین کبد و طحال و تقنیح سدد آنها .

۲- باب خواص‌السداب (پزشکی - عربی)

بخشی ازکتابی‌است در پزشکی. شامل خواص سداب، استخراج دهن‌سداب. داروهای آسان جهت بیماری جرب، برخی معجونها، مسهلها و خواص برخی‌داروها و سفوف و قرصها و حب‌ها ، فوائد طبی، بندی منقول از کامل‌الصناعه، طریقهٔ زنگارساختن، فصل در ادویه‌حاره، بارده، نافعه للمعده، ... اسکوربوط، استخراج جوهر، عقد زنبق، علاج کزاز . . . واستخراج املاح اشیاء و ...

این مجموعه کلا به‌یادداشتهای دستی طبیبی می‌ماند که نیازهای پزشکی بیماران خویش‌را درآن گردآورده است .

آغاز موجود : در رساله دوم : باب خواص‌السداب من‌اخذ من‌ورق‌السداب بالفرد و جعله فی ...

انجام موجود : لم یقدرعلیه احد یکتب هذه‌الاسئله .

این مجموعه بخط نستعلیق ۱۴ سطری ۷×۱۱/۵ س، راسته وچلیپا تحریر سدهٔ ۱۳ هـ.ق. عنوانها شنگرف، ناقص‌الآخر، کاغذ فرنگی، مهر کتابخانه مجدالدین، در صفحه

بدرقه دیده می‌شود . برخی اوراق آخر وصالی شده ، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی . قطع ۱۱×۱٦ س.

۱۱۸۳

حساب = رساله درعلم حساب = میزان‌الحساب = زبدة‌الحساب

(ریاضی – فارسی)

از ملاعلی قوشچی، علاءالدین‌محمد متوفی ۸۷۹هـ.ق. درسه مقاله. مقاله اول درحساب اهل هند، دریك مقدمه و دوباب. مقاله دوم درحساب اهل تنجیم دریك مقدمه و شش‌باب. مقاله سوم درمساحت دریك مقدمه و سه‌باب . نسخهٔ موجود مقداری ازفصل چهارم از باب اول ازمقاله اول تا مقداری ازباب اول ازمقاله سیم را دارد. این‌کتاب درسال ۱۲۸۰هـ.ق. چاپ شده است.

آغاز موجود : ممکن نباشد ازمحاذی اونقصان کردن بجهة آنکه دربرابر اوست کمتر از او باشد ....

انجام : دایرهٔ حاصل‌ضرب نصف قطر باشد .

نستعلیق ۱۷ سطری ٤×۱۱/٥ س، تحریر سدهٔ ۱۱ هـ.ق. عنوان ونشان وجداول ریاضی شنگرف، نسخه ازاول و آخر ناقص است . کاغذ هندی و آب‌دیده ، جلد تیماج قهوه‌ئی عطف پارچه سرخ، قطع ۸×۱٦ س.

۱۱۸٤

حاشیهٔ شرح هدایة‌الحکمه **(حکمت – عربی)**

حواشی تحقیقی است از میرفخرالدین سماکی حسینی، محمدبن‌حسین، از

اعاظم محققین قرن دهم هجری قمری برشرح قاضی میرحسین بن معین الدین میبدی حسینی زنده بسال ۸۸۰هـ.ق. برهدایة الحکمهٔ تألیف شیخ اثیرالدین مفضل بن عمر ابهری متوفی ۶۰۵ هـ. ق.

نسخهٔ حاضر، حاشیه‌ئی مبسوط است که از آغاز تا آخر فن دوم طبیعی مبحث فلکیات را دارد و این کتاب را فخرالدین سماکی بهنگام تدریس با توجه به یادداشتهای گذشته‌اش برشرح هدایه نگاشته است درحالی‌که پریشان‌احوال و آشفته‌خاطر بوده است. حواشی است مزجی تحت عنوان ــ قوله ــ

آغاز: بسمله الحمدلله العلیم الحکیم والصلوة علی محمد . . . اما بعد فیقول افقر خلق‌الله الغنی محمدبن حسین.. قال‌الشارح اعلم ان‌الحکمة الخ . عرف‌الحمة اولاً تحصیلاً للبصیرة للشارح و توطئته . . .

انجام: قوله عن‌القوة‌الجسمانیه ابتداءً اه . اقول قدعرفت ان‌البرهان لوتم... واسطه فی‌صدور التحریکات الغیر المتناهیة عن‌النفس المنطبعه . تم .

نستعلیق ۱۸ سطری ۴ × ۱۰ س، تحریر ذی‌قعده ۱۰۰۴ هـ.ق. عناوین شنگرف، کاغذ اصفهانی، برخی اوراق وصالی شده، درصفحه دوم، مهر کتابخانه مجدالدین را دارد . مصحح وازفاضل حنفی مد ظله وشمس‌الدین محمد خفری مد ظله‌العالی یاد شده است درهامش . جلدمقوا عطف میشن فرسوده. قطع ۹/۵ × ۱۶/۵ س.

۱۱۸۵

مجموعه :

۱ــ اثبات واجب قدیم (کلام وعقائد ــ عربی)

تألیف دوانی، مولی جلال‌الدین محمدبن اسعدصدیقی متوفی ۹۰۷هـ.ق. که

آن‌را به‌اشاره قدسیه بزرگی باتمام رسانده است . حاوی عصارهٔ آراء و افکار متقدمین و متأخرین که‌درآغاز به‌اثبات واجب پرداخته و سپس با ادلهٔ عقلی، دور و تسلسل را باطل نموده است . در دومقصد ، مقصد اول دراثبات وجود واجب تعالی بسلك متکلمین است ، حاوی چهار طریق. طریق اول، شك نیست‌که درخارج ، وجود ممکن است و ماآنرا درك می‌کنیم، حال می‌گوئیم: وجودِ این‌ممکن‌الوجود یا مستند به‌واجب‌الوجود است که مطلوب حاصل است و یا نیست‌که لازمه‌اش دور و تسلسل است؟ و اینهم باطل است . طریق دوم : احتیاج ممکن‌الوجودبه‌ایجاد کننده. طریق سوم : اگرواجب‌الوجود بالذات نباشد، واجب‌بالغیرهم نخواهد بود. طریق چهارم : هرممکن‌الوجودی بنفسه نه‌استقلال در وجود دارد و نه‌استقلال در ایجاد. مقصد دوم : شامل سه‌طریق دراثبات واجب‌است ۱ــ برهان‌تطبیق ۲ــ برهان تضایف ۳ــ برهان عرشی. خاتمه مشتمل بردو مطلب ۱ــ بطلان ترجیح بلامرجح ۲ــ الممکن مالم یجب لم یوجد . . نسخهٔ موجود ، برگ اول‌آن‌کسر است .

آغاز موجود : النظام ثم اعقبتها بماسنح به‌خاطری من‌وجوه‌النقض والابرام... اعلم ان‌البراهین المؤدیة الی هذاالمطلب منحصرة فی‌مسلکین احدهما یتوقف علی ابطال‌الدور والتسلسل ... المقصد الاول فی‌السلك الاول ...

انجام : فی‌محل المنع ولهذا المباحث مزید تفصیل ربما یعثر علیه من‌تعلیقاتنا ولیکن هذا آخرماقصدت‌الیه فی‌هذه‌الرسالة مع‌تفرق‌الحال و تشتت البال و وقوعی فی زمان اضحی اللهم متقاصرة ... ویبطل‌الباطل بعدله بیده‌الحسنی و الیه‌الرجعی والصلوة علی نبیه وآله آمین والحمدلله رب‌العالمین .

۲- شبهة استلزام (حکمت - عربی)

مقالی کوتاه است دریك‌صفحه کـه پشت صفحه‌آخر رساله نخستین آمـده است .

۳- تلخیص‌المفتاح = تلخیص مفتاح‌الحساب (ریاضی - عربی)

غیاث‌الدین جمشیدبن مسعودبن‌کـاشانی طبیب متوفی ۸۳۲هـ.ق. کتابی ریاضی بـال ۸۲۹ هـ.ق. برای الغ‌بیگ‌گورکان درحساب و هندسه و جبر نگاشته است‌بنام ــ مفتاح‌الحـساب ــ که بـال ۱۳۰۶هـ.ق. چا پ‌شده است . پس‌از آن مـؤلف این کتاب را برای مبتدیان خـلاصه نموده است کـه همین نسخه موجـود می‌باشد (تلخیص المفتاح) سی فصل است (ر.ك.:۱۱/۵۷۷) نسخه موجـود از آغـاز تـا مقداری از فصل ۲۹ را دارد .

آغاز : بسمله الحمدلله‌الواحدالاحدالفردالقدیم ... اما بعد فان احوج خلق‌الله تعالی ... لما فرغت من‌تحریرکتابی‌المسمی بمفتاح‌الحساب فانتخبت منه‌هذاالمختصر فیمالابدعنه للمبتدئین وسمیته تلخیص المفتاح ... الفصل‌الاول فی‌صـورالاعداد و مراتبها اعلم ان حکماءالهند ....

انجام : فهوالمراد لانزاد اونقص فمقدارالزیادة والنقصان .

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق ۱۸ سطری ۵×۱۱ س؛ تحریر ۱۰۷۲ هـ.ق. از روی نسخـه منـقوله ازخط مـؤلف بلاواسطه؛ ناقص‌الاول؛ عناوین شنگرف؛ معلق بحواشـی بـا امضاء ــ منه ــ رساله دوم بهمان خط بطور چلیپا در پشت صفحه آخر رساله دوم؛ رساله سوم شکسته نستعلیق ۱۶

سطری ٤×۱۱ س، عنوانها وجداول ریاضی شنگرف، ناقص‌الآخر، کاغذ ترمه، جلد تیماج مشکی لایه‌ئی، قطع ۱۰×۱٦ س.

۱۱۸٦

آداب عباسی = ترجمهٔ مفتاح‌الفلاح (ادعیه ــ عربی وفارسی)

شیخ بهائی، بهاءالدین محمدبن‌حسین‌عاملی متوفی ۱۰۳۰ه.ق. کتابی دربیان آنچه درهرشبانه‌روز باید بجای آورد از واجبات و سنتها نگاشته است بنام ــ مفتاح‌الفلاح ــ که این‌کتاب بعربی می‌باشد وبرای اینکه فارسی زبانان ازآن نفع برند لذا مولی‌صدرالدین محمدبن محب علی تبریزی که شاگرد شیخ بهائی بوده است آنرا بزبان فاخر فارسی درآورده است و بنام آداب عباسی ــ موسوم داشته است که همین نسخه موجود می‌باشد درشش‌باب و یك‌خاتمه (آقاجمال‌خوانساری نیز کتاب مفتاح‌الفلاح را ترجمه کرده است).

آغاز: بسمله مفتاح‌فلاح دنیا و عقبی و مقدمه نجاح آخرت ... و بعد چون رسالهٔ مفتاح‌الفلاح که تازه گلیست از بهار گلذار ....

انجام: یا ارحم‌الراحمین ای رحم کننده‌ترین رحم کنندگان.

نسخ ونستعلیق ۱٤ سطری ٦×۱۱ س، بخط ملك محمدبن عباس در روز شنبه ۱۱ ربیع‌الاول ۱۱۱۳ ه.ق. عنوان ونشان وترجمهٔ دعاها با شنگرف، صفحهٔ اول نونویسی شده، کاغذ آهار مهره‌ئی، قطع ۱۱×۱٦ س، جلد تیماج قهوه‌ئی.

۱۱۸۷

مجموعه :

۱- رضاعیه = رساله در رضاع (فقه - فارسی)

رساله‌ای است در سه‌فصل ویك خاتمه که‌نسخهٔ موجود بیش‌از یك‌فصل آن را ندارد. این رساله در٤ صفحه است .

آغاز : بسمله رساله فی‌الرضاع و مرتب است برسه‌فصل و خاتمه. فصل اول بدانکه ازجمله اسباب تحریم ومحرمیت رضاع است ... ومحرمات از رضاع نیز مثل محرمات نسبیّه هفت صنفند اولّ مادر رضاعیست ....

انجام موجود : پس رعایت احتیاط بعدم نکاح او وعدم نظرمحرمانه را نجاة است . شرط هفتم آنکه شیر آدمی باشد .

۲- طهارت وصلات = رساله در ... (فقه - عربی)

رسالهٔ فتوائی علمیه است درپاکی و نماز که توسط یکی از شاگردان مؤلف گردآوری شده است در ده‌برگ می‌باشد .

آغاز : بسمله الحمدلله الذی امرنا بالمعروف ونهیناعن‌المنکر وفقنا علی اجتناب‌النجاسات وارتکاب‌الطهارات والصلوة علی‌سیدالابرار محمد(ص)وآله الاطهار اما بعدفیقول‌العالم الکامل‌المفتی‌القابل استادی‌الفاضل روحه‌الی‌الجنةواصل اجتنب ماظهرت نجاسته ظهوراً قریباً ...

انجام : مسالایوکل لحمه ولاانوی بالاذکاربین‌التکبیرات وجوباً ولاندباً تمت تمت‌الرسالةالصلواتیه .

۳ـ مقالیدالمقصود و موالیدالعقود (فقه ـ فارسی)

تألیف مختاری سبزواری، سیدبهاءالدین محمدبن باقرحسینی نائینی زنده بسال ۱۱۳۰هـ.ق. درشرح صیغ عقود و ایقاعات واحکام آنها . مطالب تحت عنوان فصل. این رساله شامل ۸۲برگ است . نسخه موجود کامل است از آغاز تا خاتمه که در اقرار است.

آغاز : بسمله الحمدلله شارع‌شوارع‌العقود وواضع روادع‌العهود... فصل اول بدان ایدك‌الله ... که کلام قولیست مفید فائدهٔ تامه و فایده‌آن ... ر.ك.:۵/۱۰٤۹).

انجام : چنانچه از اخبار و آیات شواهد و ملایمات چون نیز دارد والله‌یعلم .

رسالهٔ اول شکسته نستعلیق ۲۰ سطری ۵/۸×۱٤س؛ تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. نسخه را کاتب بآخر نرسانده است. رسالهٔ دوم شکسته نستعلیق ۱۲ سطری ٦×۱۰ س؛ تحریر ۱۱ ربیع‌الثانی ۱۱۲۸ هـ.ق. رسالهٔ سوم نسخ ۱۲ سطری ۵/۵×۱۰ س؛ بخط سیدمحمدبن میرمحمدجعفر طباطبائی درعصر پنجشنبه چهارم رمضان ۱۱۲۹ هـ.ق. عنوانیاشنگرف، معلق بحواشی با امضاء منه؛ درپشت صفحه اول این مجموعه یادداشت تملك با خط شکسته نستعلیق زیبا با مهر بیضی شکل با سجع : «محمدعلی‌بن محمدباقرالموسوی» و درآخر نسخه مهر چهارگوشه‌ای با سجع : «یأتی من‌بعدی اسمه احمد» . مهر کتابخانه مجدالدین را دارد . کاغذ آهارمهره‌ئی، جلد تیماج لایه‌ئی سرخ، قطع ۵/۱۰×۱٦ س.

۱۱۸۸

شرح دعای سمات = ترجمه دعای سمات (دعا ـ فارسی)

(تألیف دههٔ اول قرن ۱۲ هـ. ق.).

نسخه ازاول ناقص‌است ومؤلف آن شناخته نشد، شرح دعای سمات، تألیف علامه مجلسی دوم را در اختیار نداشتم تا باآن مقایسه کنم . ترجمه است باتوضیح مختصری .

آغاز موجود : دعاهای عظیم‌الشأنست جرأت نمود امید کـه مقبول افتد و حرجی نباشد که المـأمور معذور ... (دربرگ ٥ آمده:) ولیکن فقیر دراین وقت آنچه حاضر داشتم و ازکلام شارح دعـا باسایر علما خوانده بودم نگاشتـم مطابق حاجت ملتمس وغرض‌آن‌برادر که مرا باین‌امرنمود. اللهم‌انی اسالك باسمك‌العظیم. مسئلت می‌کنم ازتو بنام بزرگ بزرگتر ، بزرگتر عزیزتر جلیل‌تر گرامیتر وکریمتر . الذی اذا دعیت ...

انجام : و تو برهرچیز قادر و توانـائی . تمت‌الترجمه‌السمات فی‌دارالسلطنه اصفهـان ...

نستعلیق زیبای ۹ سطـری ٤/٥×١٠/٥ س، بخـط محمدهاشم‌بن محمدکاظم در جمعه ۱۷ جمادی‌الثانی ۱۱۰٥ هـ.ق. در دارالسلطنه اصفهان بر سبیل یادگاری بجهت بـرادر صوری ومعنوی میرزا محمدخان عنوان ونشان وکمندصفحات قرمز، صفحات مجدول به‌طلا وآبی وقرمز، ناقص‌الاول. کاغذ صیقلی آهار مهره‌ئی، مهر حاج سیدسعید را دارد . درآخـر نسخه مهر چهارگوشه‌ای هست با سجع : «عبده ابوالقاسـم الحسینی» جلد تیماج مشکی لایه‌ئی . قطع ١٠/٥×١٦/٥س.

۱۱۸۹

دعا (فارسی و عربی)

نسخه‌ای است بدون آغاز و انجام وفصل‌بندی منظم. ادعیه ودستوراتی است

برای رفع غم و هرمهمی، دعـای توبه، تعقیب نماز از محقق کرکی، چند سوره از قرآن کریم ... دعا و طلسمات . شرح دعای عشرات و دعای عشرات ....

آغاز موجود : ازحضرت رسالت پناه(ص) منقول است‌کـه‌هرکس نماز قضا داشته باشد عدد آن نماز ...

انجام موجود : درهرركعت بعداز فاتحه پنجاه توحید بخواند(و پس‌ازآن ٤ برگ با خط مغایر ادعیه) .

نستعلیق ۱۳ سطری ٥×۱۱ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوانها شنگرف، اول وآخر آن کسر است . کاغذ هندی، مهر حاج سیدسمید را دارد . دعاها با ترجمه با شنگرف، قطع ۹/٥×۱٦ س، جلد تیماج مشکی .

۱۱۹۰

مجموعه :

۱ـ حاشیه مطول (بلاغت ـ عربی)

نسخه ناقص‌الاول است و کاتب‌هم آنـرا بپایان نرسانده. به‌حـاشیه مطول می‌ماند و یا حاشیه خطائی برمختصر تلخیص‌المفتاح؟ از آغـاز تا اواخـر مـند و مسندالیه را دارد .

آغاز موجود : واستقراره فی‌العقول مؤنة ذکرمایدل علیه بل‌ربما یدعی .... قوله ونصلی ینبغی للعاقل انیستعین فی‌جمیع اموره و کل... قوله لسعدالتفتازانی نقل عنه‌ان‌الاولی لسعد باللام دون‌الباء وکان وجه‌ان‌الدعاء ههنا لسعنی‌التسمیه و انه یتعدی الی مفعولین بلاواسطه قال‌الله تعالی ایّاً ماتدعوا فله الاسماءالحسنی...

انجام موجود : فکلمه ما اما مصدریه کما اشرنا الیه اولاً اوموصوله اوموصوفه بحذف‌العائد ...

۲ـ مؤنثات سماعیه (ادب ـ عربی)

فصلی است از کتابی درحصراسماء مؤنثات سماعیه بترتیب حروف تهجی‌که ۱۳۰ اسم می‌باشند. این رساله در سه صفحه است .

آغاز : فصل فی... الالف‌الاضحی . الافعی . الاروی . الارض ...

انجام : الید . الیمین .

۳ـ مقالی در تقدیم مسند الیه (بلاغت ـ عربی)

ازملاعلی قوشچی، علاءالدین علی‌بن‌محمد متوفی ۸۷۹ه.ق. خطیب قزوینی، محمدبن‌عبدالرحمن متوفی ۷۳۹ه.ق. درایضاح معتقد است که اگر مسندالیه بعداز حرف نفی باشد و برمسند مقدم شود افاده حصر می‌کند. میر سیدشریف معتقد است که ـ تخصیص فعل، بما اثبت‌له ـ می‌باشد نه‌اینکه بما نفی عنه ـ باشد ، پس قول صاحب ایضاح درست نیست. ملاعلای قوشچی نظر میر سیدشریف را در این رساله دراین‌باب رد می‌نماید. این رساله در شش‌برگ است .

آغاز : بسله قال صاحب‌الایضاح وقد تقدم المسند الیه لیفیدالتقدیم تخصیصه بالخبرالفعلی ...

انجام : الثالث انه یازم علی هذاالتقدیر ان لایکون فرق بین ماناضربت الا زیدا و انا ضربت الازیدا، وهذا هوالذی شرح به‌مولانا رحمه‌الله علی علماء هذا الفن الشریف . تمت‌الرساله .

رسالهٔ اول نستعلیق ۲۰–۱۷ سطری ۶×۱۲ س؛ تحریر سدهٔ ۱۰ هـ.ق. عناوین قوله – شنگرف، معلق بحواشی دارای بلاغ، ناقص‌الاول، نسخه را کاتب بآخر نرسانده است. رساله دوم نستعلیق ۱۵ سطری ۶/۵×۱۳ س، تحریر ۹۸۴ هـ.ق. نشان شنگرف، رساله سوم شبیه خط واندازه رساله اول، مهر حاج سیدسعید را دارد. جلد مقوا عطف وگوشه پارچه سرخ قطع ۹/۵×۱۶ س.

۱۱۹۱

مجموعه :

۱– جامع‌الاخبار (اخبار – عربی)

از محمدبن‌محمد که اورا ازسن بیست‌سالگی تا پنجاه‌سالگی تشویق می‌کردند به‌نگاشتن کتابی که مشتمل برابواب زهد و موعظه و ترغیب و ترهیب باشد تااینکه کتاب حاضر را در ۱۴ باب تألیف نموده است باب اول در توحید و عدل شامل ۳ فصل. باب دوم درفضائل رسول اکرم(ص) و خاندان گرامش. و زیارت پیامبر و اولادش در ۱۵ فصل. باب سوم در معرفت ایمان و اسلام و حق مؤمن و فضیلت زیارت او در۷ فصل. باب چهارم در ۹ فصل. در وضو ونماز ومستحبات آن. باب پنجم درسه‌فصل: شامل فضیلت تسبیح و ذکر و تحمید و استغفار و صلوات. باب ششم درچهار فصل، در زکوه و روزه و جهاد و .... باب هفتم در۷ فصل درفضیلت عدالت و یاری کردن مؤمن و خوشحال نمودن او وظلم و رشوه و رد مظالم. باب هشتم در ۸ فصل در ازدواج و ثواب خدمت عیال و نظربه‌نامحرم. باب نهم در ۸ فصل درفضیلت زهد و اخلاص و اطاعت الهی و توکل، صبر و شکر. باب دهم در۳

فصل در دعا واوقات آن و اجابت دعا . باب یازدهم در ۵ فصل در فقر و سخاوت و رد سائل و ... باب دوازدهم در ۱۰ فصل درقتل مؤمن و ربا و زنا ... و موسیقی . باب سیزدهم در ۷ فصل، عیادت مریض و مـرگ و وصیت سئوال قبر و حال میت و بهشت و دوزخ . باب چهاردهم در ۳۴ فصل در توبه و سایر صفات . کل فصلهـای این کتاب یکصدوبیست‌وسه فصل می‌باشد . این کتاب چاپ شده است .

آغاز : بسمله الحمدلله الاول بلااول کـان قبله والاخره بلاآخریکون بعده الذی قصرت عـن رؤیته ... وبعد فـانی مـذکنت ابن‌عشرین حتی ردف سنی الی خمسین ... فرتبت هذاالکتاب .. و سمیته بکتاب جامع‌الاخبار ....

انجام : عظیم من شدایدالعظام . و قد فرغ .

۲ـ دعا **(عربی و فارسی)**

گفتارهای‌متفرقه‌ای است شامل‌تسبیح مخصوص، دعای‌بعدازهرنماز واجب، دعای هرشب ماه رمضان، نماز روزه عید غدیر، وصایای پیغمبر(ص)به‌ابی‌ذر، نماز والدین و اشعار گوناگونی، در ده برگ .

۳ـ ترجمهٔ الفیهٔ شهید **(فقه ـ فارسی)**

ناشناخته . گویا این‌ترجمه در سدهٔ ۱۱ه.ق. صورت پذیرفته باشد؟ اصـل از شهید اول شمس‌الدین محمدبن‌مکی مقتول بسال ۷۸۶ه.ق. دریك مقدمه و سه‌فصل وخاتمه پیرامون نمازهای واجب . کتاب الفیه شهید بچاپ رسیده است . این‌ترجمه ازآغاز تا نماز قضا را دارد . این رساله در۹ برگ است .

آغاز : بسمله الحـمدلله رب‌العالمین والصـلوه علی افضل‌المرسلین محمد و

عترته‌الطاهرین اما بعد این‌رساله‌ایست که‌بفارسی شده ازتصنیف شیخ‌شهید(ره) پس این‌رساله ( ) در واجب بودن نماز اجابت کردم ازبرای التماس آنکس که طاعت او واجب بود ... اما مقدمه پس نماز واجبه افعالیست که ...

انجام : ومراد ازآن تدارك است نه‌قضا از آنجهة که قضا درخارج وقت می‌باشد وایشان‌را وقت معین نیست .

رساله اول نستعلیق ۲۰ سطری ۷×۱۳ س، بخط محمدمعصوم‌بن محمدرضا مسینی هاشمی در ٤شنبه ۲۰ ربیع‌الاول ۱۰۷٦ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، ازاول تا آخر این رساله تصحیح ومقابله شده است . رساله دوم نسخ و نستعلیق راسته وچلیپا بدون آغاز وانجام، رساله سوم نیز بخط کاتب رساله نخستین یعنی محمدمعصوم‌بن محمدرضا مسینی هاشمی در ۱۰۷۵ هـ.ق. در دارالعلم شیراز، عنوان و نشان شنگرف، درآخر نسخه هفت‌برگ اضافی با یادداشتهای گوناگون، درصفحهٔ اول مهر بیضی‌شکل با سجع : «یا قاسم‌الارزاق» . مهر حاج سیدسعید را دارد . جلد تیماج مشکی ضربی‌دار، قطع ۹×۱٦ س.

۱۱۹۲

ترجمه نهج‌البلاغه = تنبیه‌الغافلین و تذکرة‌العارفین (اخبار – فارسی)

مترجم ، مولی فتح‌الله‌بن شکرالله شریف‌کاشانی متوفی ۹۸۸هـ.ق. صاحب تفسیر منهج‌الصادقین وخلاصه‌المنهج. برخی این‌ترجمه را شرح‌دانسته‌اند درصورتی که ازحدترجمه تجاوز نکرده است. این ترجمه دومرتبه چاپ شده است یك‌بار در سال ۱۲۷۵هـ.ق. و دیگربار درسال۱۳۰۵هـ.ق. درتهران بچاپ رسیده بافهرستی‌زیبا.

آغاز : بسمله الحمدلله‌الذی هدانا لهذا و ماکنا لنهتدی لولا ان هدانالله والصلوة والسلام ... اما بعد برذوی‌البصایر ثاقبه وخواطر باهره مخفی نیست که ترقی بمدارج . . .

انجام : من سنة اربعمایه ازسال چهارصد هجرت سیدانبیاء(ص) والحمدلله و ستایش فراوان مرخداوند عالمیان راست وصلی‌الله‌علی محمد وآله و درود ورحمة خدا برمحمد و آل او باد وسلم تسلیما وسلام و تحیت فرستاد بروسلامی بروجه تمام . تم .

نستعلیق زیبای ۲۱ سطری ۱۰/۵×۲۱ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. نشان شنگرف، درپشت صفحه اول یادداشت تملك میرزا ابوالقاسم، دارای ۵۵۸ک ۱۹×۳۲س، ۲۸۰۰۰ بیت، کاغذ صیقلی، جلد تیماج مشکی .

۱۱۹۳

انوارالتنزیل و اسرارالتأویل = تفسیر بیضاوی **(عربی)**

مفسر، قاضی ناصرالدین‌ابوسعید عبدالله‌بن‌عمر شیرازی معروف به‌قاضی بیضاوی متوفی ۶۹۵هـ.ق. تفسیری است ادبی و کلامی و فقهی و تاریخی بااسلوبی عالی که بیشتر ناظربرتفسیر کشاف زمخشری می‌باشد . نسخهٔ موجود کامل است . این تفسیر چاپ شده است .

نسخ شیرین ۲۱ سطری ۱۳×۲۲/۵ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. نسخه ازاول وآخر کسرنویسی شده است . عناوین سوره‌ها ونشان آیات با شنگرف، صفحات مجدول بطلا و مشکی، کاغذ آهار مهره‌ئی وصیقلی، جلد تیماج مشکی

ضربی‌دار با گنج وترنج . عطف جلد فرسوده، قطع ۳۲/۵×۲۰/۵ س.

۱۱۹٤

حیات‌القلوب ج۲ **(تاریخ اسلام – فارسی)**

تألیف علامه مجلسی . محمدباقربن محمدتقی متوفی ۱۱۱۱هـ.ق. کتاب حیاة القلوب درسه‌جلد است و شامل سرگذشت پیغمبران و پیامبر اسلام و امامان شیعه که مکرر درایران چاپ شده است . نسخه حاضر جلد دوم آنست که در ٦٥باب می‌باشد. باب اول در نسب حضرت پیغمبر اسلام(ص) . . . وباب شصت وپنجم در بیان احوالی که بعداز دفن سید انبیاء محمد مصطفی(ص)واقع‌شد وآنچه نزد ضریح مقدس آنحضرت ظاهر گردید ... تاریخ فراغت از تألیف این‌جلد ۲۵ذی‌حجةالحرام ۱۰۸۷ هـ.ق. می‌باشد .

آغاز : بسمله الحمدلله والصلوة علی عباده‌الذین‌اصطفی . . . اما بعد این‌کتاب دویم است ازکتابهای حیاةالقلوب . . .

انجام : والحمدلله اولاً و آخراً وصلی‌الله علی محمدسیدالمرسلین و اهل‌بیته المعصومین المطهرین . تمت .

نسخ خوش ۲۷ سطری ۱۱/۵×۲۲/۵ س، تحریرسدهٔ ۱۲ هـ.ق. عنوان ونشان شنگرف، صفحات مجدول به‌طلا وآبی وقرمز ومشکی . دارای یك سرلوح زرین، شامل ٤۰۸گ ۱۸×۳۲ س، فهرست کتاب در دوصفحه با خط مغایر در آغاز . نسخه تصحیح ومقابله شده است . کاغذ صیقلی، جلد تیماج مشکی ضربی‌دار .

۱۱۹۵

مجموعه :

۱ــ فقه = کتاب در ... (عربی)

تألیف قرن ۱۲هـ.ق. نسخه‌ای است بدون آغاز و انجام، تنها ۱۶ برگ بجای مانده، از شرح یکی از آثار فقهی فیض‌الاسلام، محمدبن‌مرتضی معروف به‌ ملا محسن ــ متوفی ۱۰۹۱هـ.ق. می‌باشد. شارح شناخته نشد. البته متن کتاب بغیراز کتاب مفاتیح‌الشرایع و معتصم‌الشیعه فی‌احکام‌الشریعه فیض می‌باشد. نسخه‌ای از کتاب ــ التحفه‌السنیه فی‌شرح‌النخبة‌المحسنیه ــ تألیف سیدعبدالله جزایری متوفی ۱۱۷۳هـ.ق. وکتاب شرح‌النخبة‌الفیضیه ــ تألیف مولی عبدالله تبریزی زنده بسال ۱۱۵۳هـ.ق. را دراختیار نداشتم تاقطع پیدا شود که آیا این اوراق، بخشی از شرح نخبه فیض است یا اینکه شرح کتاب دیگری از آثار اوست . پیداست که مترجم بعداز علامه‌مجلسی محمدباقربن‌محمدتقی متوفی ۱۱۱۱هـ.ق. می‌زیسته است . چنانکه دراین‌کتاب آمده : «کمافی‌روایة صریحه نقلها صاحب‌البحار من‌کتاب...» مطالب تحت‌عنوان ــ باب ــ آمده است . ابواب موجود از این کتاب بشرح ذیل می‌باشد :

صفحه اول بدون عنوان است و از نماز وتیره شروع می‌شود .

باب‌المکان، و هو مایعتمد علیه‌الجسم بالقاء ...

باب‌اللباس، مصدر بمعنی الفعول کساع اوکقتال ...

باب‌القبله و هی فی‌الاصل‌الوضع‌الذی علیه‌الانسان بالنسبه ....

باب‌النداء و یطلق تارة علی الاذان کمافی‌قوله تعالی ...

باب‌الهیئته والمراد بها مایعم‌الوضع والفعل ...
باب‌الاداب والسنن وهی‌کثیره رقاها بعضهم الی‌الالف ...
باب المکروهات زیاده علی ماتقدم وهی ...
باب وظایف یوم‌الجمعه والخطبتین فیه‌ای‌الاداب‌الماثورة فیهما ...
باب آداب یومی‌العیدین و سنتهما من‌الافعال والتروك ...
باب آداب‌الایات و سنتها و هی‌الغسل فی‌الکسوفین ....
باب الجماعة فی‌الصلاة عن‌الرضا(ع).

خلاصه شرحی است تحقیقی و مزجی ، بااشاره به‌مآخذ احکام باتحقیقات رشیقه‌ئی از شارح .

آغاز موجود : من‌التطوع و من ثم تسمی‌الوتیره اولکونها بدل‌الوتر واضافة هذه ...

انجام موجود : بالقدرة اماماً اومأموماً ویجعلهاالفریضة کما فی‌صحیحةحفص فان کان قدشرع فی‌صلاته منفردا وحضرالقدوة فی‌الاثناء عدل بنیته الی النفل واتم رکعتین .

۲ـ شرح منشآت ؟ **(ادب ـ عربی)**

(تألیف قرن دهم هـ.ق.؟) تعداد هشت برگ ازکتابی است که نام اصلی آن معلوم نشد لکن ازمحتوای کتاب چنین پیداست که مؤلف متن از اعلام قرن پنجم هجری بوده است و شارح از ادبای سدهٔ دهم هجری. درآن از شرح نجاتی که گویا همان حمیدالدین ابی‌عبدالله محمودبن‌عمرنجاتی نیشابوری زنده بسال ۷۰۹

ه.ق. وقاموس فیروزآبادی متوفی ۸۱۶ه.ق. ومصباح‌المنیر وراغب وتقویم‌البلدان یاد شده است وچنین می‌نماید که ماتن از ادبای دربار محمود غزنوی متوفی ۴۲۱ ه.ق. ویا معاصر بوده است وشارح‌هم مردی بلیغ بوده واین‌شرح، شرحی است مزجی مشتمل برتوضیح وبیان معانی لغات مشکله وکلمات مستعمله می‌باشد و استشهاد به‌اشعار فصحاء عرب و آراء آنها نموده است و ازدیگر شرحها نیزاستفاده کرده ازقبیل شرح کرمانی ونجاتی وشارحین معلقات و ...

آغاز موجود : یبدله آیاه فی‌مهمات الجهاد و ارزاق‌الجند ــ ورهطه ــ ای جماعته والرهط الجماعه من‌ثلاثه الی عشره والمرادهنا مطلق‌الجماعه ــ ورجاله اشرح‌للصدور واشقی ــ اشرح منصوب بالعطف علی خبرکان و هوقوله اوفر .....

انجام موجود : ــ وجمالاً ــ قال سیبویه‌الجمال دقة‌الحسن والاصل جماله . مثل .

۳ــ محجة‌البیضاء فی تهذیب‌الاحیاء ج۷ (اخلاق ــ عربی)

از مرحوم ملامحسن فیض‌کاشانی، محمدبن‌مرتضی، متوفی ۱۰۹۱ه.ق. نسخهٔ حاضر شامل کتاب اول از ربع منجیات است در توبه و یك‌برگ از کتاب دوم از ربع منجیات در صبر و شکر .

آغاز : بسمله الحمدلله‌الذی بتحمیده یستفتح کل کتاب و بذکره یصدر کل خطاب ....

انجام موجود: ولکن لاقدرة له علی دفعه فافتقر الی قدرة و قوة .

٤- رجال **(عربی)**

بخشی از کتابی است در رجـال شیعه و آثـارشان و درآن ازشیخ مرتضی انصاری متوفی ۱۲۸۱هـ.ق. و ملااحمد نراقی و سیدمهدی طباطبائی و . . . یاد شده است ، چیزی شبیه خاتمه مستدرك‌الوسائل علامه نوری، حـاج میرزاحسین متوفی ۱۳۲۰ هـ.ق. می‌باشد .

آغاز موجود : علی ظهر هذاالکتاب ماصورته هذاالکتاب من تصانیف‌السید السعید ...

انجام موجود : والراوی عنه ابوعلی محمدبن محمدبن‌الاشعث‌الکوفی بمصر کما فی‌کتب‌الرجال .

٥- مقالی در حیض **(فقه - عربی)**

گفتاری است ناتمام در یك برگ .

٦- فقه **(عربی)**

تعداد ۱٦ برگ از کتابی است درفقه، که شرحی است مزجی بریکی از متون فقهی شیعی .

آغاز موجود : عن‌الصعوبه وقد قال (ص) جئتکم بالشریعةالسهله ...

انجام موجود : و قیام مثله و ان لم‌یکن مصرحا بالجمع .

۷- صلوةالجمعه **(فقه - عربی)**

بخشی از کتابی است چیزی شبیه شرح شرایع یا شرح مختصر نافع است .

آغاز : بسمله المقصدالثانی فی‌صلوةالجمعه لاخلاف بین‌العلماء فی‌وجوب صلوةالجمعه و علی بعض‌الوجوه ...

انجام موجود : المقصدالثالث فی‌الصلوةالعیدین وهماالیومان المعروفان .

۸ـ مقتل **(عربی)**

بخشی از کتابی است، باعناوین ـ باب ـ گویا اولین باب موجود ـ بابی است شامل اشعاری که درمرثیه امام حسین(ع) سروده شده . ابواب احوال‌قاتلیه لعائن‌الله. باب ماوردفی‌کفر قتلته واللعن‌علیهم باب جوامع ماورده من‌کفر قاتلیه و شدة عذابهم فی‌الدنیا والاخره. باب ان‌قاتلیه ولدزنان . خاتمه . قال مؤلف کتاب الزام النواصب . باب ثواب‌اللعن علی قتلته عندشرب‌الماء. باب ماوجد من‌عذاب قاتلیه ... آخرین باب موجود : باب ماقیل‌من‌السراثی فیه (ص).

آغاز موجود: کسبی‌الروم دامیه‌الکعاب لئن ابرزن کرها من‌حجاب ...

انجام موجود : حین‌الاسنة کالجواشن کالکواکب فی‌السماء .

۹ـ گفتارهای گوناگون **(جنگها ـ فارسی و عربی)**

اوراق پراکنده از کتابهای مختلفی است بفارسی و عربی در دعا و طلسمات . سوره یس و دعای بعداز آن وشکوك نه‌گانه‌ای‌که حکمای مشاء درباب ذات و صفات الهی برمشرب مخالفین خود وارد نموده‌اند و پاسخ آنها . بخشی پیرامون مطلق و مقید، قسمتی از دیات کتاب مختصر نافع، تحریر ۱۰۵۹ه.ق. و اوراق پراکنده‌ای درحکمت و کلام و ادعیه .

این مجموعه بخط نسخ مختلف‌السطر درقطعهای بزرگ

وکوچك، در واقع اوراق پراکنده‌ای بوده است که همه را با اندازه‌های ۲۰/۵×۲۱ و ۱۹×۳۱ و ۱۷/۵×۲۴/۵ و ۱۴×۲۲/۵ و ۱۲/۵×۱۹ س، با تحریرهای سدهٔ ۱۱ و۱۲ و۱۳ هـ.ق. در یك جلد قرارداده‌اند. عنوان‌ونشان‌شنگرف، برخی اوراق آهار مهره‌ئی وصیقلی. روا بود این رساله‌ها در بخشهای مختلفی جلد می‌شد.

۱۱۹۶

جهان‌گشای نادری **(تاریخ – فارسی)**

تألیف میرزامهدی‌خان‌بن‌محمدنصیر استرآبادی، منشی‌نادرشاه‌افشار(۱۱۴۵–۱۱۶۰هـ.ق.) شامل وقایع زمان نادرشاه‌افشار که بالغ‌برهفت‌بارچاپ شده است.

آغاز موجود: هرعصری دو دیهیم صاحب کلاهی ...

انجام: نگاشته کلك بیان واقع خواهد شد. تمت.

شکسته نستعلیق ۱۹ سطری ۱۲×۲۳ س، تحریر ۱۲۲۴ هـ.ق. نشان شنگرف، کاغذ فستقی، برخی اوراق وصالی شده. درپشت صفحه اول یادداشت تملك سیدمحمدجعفر مورخ چهارشنبه ششم ربیع‌الاولی ۱۳۲۱ هـ.ق. با مهر چهار گوشه او با سجع «محمدجعفرالموسوی» جلد تیماج مشکی. قطع ۱۹×۳۲ س.

۱۱۹۷

بحارالانوار ج۲۲ **(اخبار – عربی)**

تألیف علامه مجلسی، محمدباقربن محمدتقی‌متوفی ۱۱۱۱هـ.ق. که‌این‌مجلد را در نجف اشرف درشب ۲۷رجب، شب مبعث حضرت رسول‌اکرم(ص) درسال

۱۰۸۱ه.ق. ازتألیف آن فارغ گشته . نسخه حاضر مجلد ۲۲ ازکتاب بحارالانوار می‌باشد و درمزارات و شامل ٦٤باب . باب اول در مقدمات و آداب سفر و باب آخر باب نادر .

نسخ معرب ۲٦ سطری ۱۱/٥×۲۳/٥ س، بخط اسدالله‌بن عبدالنبی شوشتری در جمعه بیست‌وهشتم‌شعبان ۱۲۷-۱۲۰۷ ه.ق. تاریخ‌اتمام قرمزنمودن (نشان وعنوان) روز جمعه ۱۱ رمضان همان‌سال . کاغذ فرنگی صیقلی . جلدتیماج سرخ ضربی‌دار . قطع ۲۱/٥×۳۲ س.

۱۱۹۸

تاریخ ناپلئون اول **(تاریخ ـ فارسی)**

از محمدرضای تبریزی، مهندسباشی مخصوص و از اعیان دربار قاجار ویکی از نخستین محصلین ایرانی که باروپا رفته درسال ۱۲۵۲ه.ق. بدستور محمدشاه قاجار . این‌کتاب را از انگلیسی بفارسی ترجمه کرده است . اصل کتاب بزبان فرانسه و بعداز آن به‌انگلیسی برگشته بود .مشتمل برشرح‌حال ناپلئون بناپارت از ولادت تا امپراطوری و حوادث روزگار او تا اسارت و مرگش. نسخهٔ موجودکامل است از آغاز تا انجام کارش‌را دارد .

آغاز : بسله غرض از تحریر این کتاب گیتی‌نمای دانش پیرا که رشك جام و عالم ... سالکان مسالك هنرپروری و کوی ربایان ... چنین گوید محمدرضای تبریزی ... اول در بیان اصل و نسب ...

انجام : درآن مکان محقر جسد بزرگواری که صفحه وسیع ممالك فرنگستان

بروجود وی تنگ بود جـای دادند . (پس‌ازاین درسه‌صفحه وصیت‌نامه امپراطور ناپلئون درپانزدهم ۱۸۳۱ میلادی) .

نستعلیق زیبـای ۲۳ سطـری ۴/۵×۲۶ س، بخـط شاهزاده جلال‌الدین ابن‌شاهرخ ابن‌حسنعلی ابن‌فتحعلی‌شاه قاجار در ۱۳۰۳ هجری قمری، صفحات مجدول به نارنجی وآبی . کاغذفرنگی، جلدتیماج‌سبز ضربی‌دار، قطع۲۱×۳۲س.

۱۱۹۹

خلاصة‌المنهج = تفسیر ... (فارسی)

از ملافتح‌الله‌کاشانی، فتح‌الله‌بن‌ملاشکرالله‌شریف متوفی ۹۸۸هـ.ق. که‌نخست، تفسیر بزرگی نگاشته است بنام ــ منهج‌الصادقین فی‌الزام‌المخالفین ــ و سپس آن را مختصر نموده است و این‌را پدید آورده، چنانچه در دیبـاچه تصریح فرمـوده است . این تفسیر خلاصة‌المنهج ــ وآن‌کتاب منهج‌الصادقین مکرر چاپ شده است. نسخه حاضر از آغاز تا آخر سورهٔ اعراف را دارد .

آغاز : بسله حمدی چون کلمات ربانی بی‌غایت شایسته ....

انجام : او را به‌بهشت برند و من مأمور شدم بسجده و فرمـان نبردم دوزخ برمن واجب گشت الحمدلله .

نسخ وشکسته نستعلیـق ۲۵ سطـری ۱۳×۲۴ س، تحریر سدهٔ ۱۲ هـ.ق. نشان آیات وعناوین سوره‌ها باشنگرف، کاغذ صیقلی، جلد تیماج مشکی، قطع ۱۹×۳۲ س.

۱۲۰۰

انوارالریاض = شرح ریاض‌المسائل = شرح مختصرنافع (فقه – عربی)

محقق اول، نجم‌الدین ابوالقاسم جعفربن‌حسن حلی متوفی ۶۷۶ه.ق. کتاب جامع و مختصری در فقه امامیه نگاشته است بنام ــ مختصر نافع ــ یا ــ النافع فی مختصرالشرایع ــ که مکرر چاپ شده است . مرحوم سیدعلی‌بن‌سیدمحمدعلی طباطبائی اصفهانی معروف‌به ــ صاحب ریاضْ ــ متوفی۱۲۳۱ه.ق. کتاب مختصر نافع را شرحی مزجی و استدلالی نوشته‌است که بنام ــ ریاض‌المسائل‌فی‌بیان‌احکام الشرع بالدلائل ــ یا ــ شرح کبیر ــ و یا شرح مختصر نافع موسوم می‌باشد و این کتاب هم بطبع رسیده است سیدمحمدبن‌عبدالصمدحسینی شهشهانی‌اصفهانی متوفی ۱۲۸۷ه.ق. شاگرد صاحب ریاض و سیدمجاهد و کلباسی، شرحی برکتاب ــ ریاض المسائل ــ استادش نگاشته است و تاریخ شروع این شرح سال ۱۲۶۰ه.ق. است که همین نسخه موجود می‌باشد (انوارالریاض) شرحی است مزجی و تحقیقی تحت عنوان ــ قوله ــ که ادلهٔ احکام را ضمن شرح و توضیح بیان داشته است با جداولی که نمودار احکام است و حاوی تحقیقات رشیقه و مطالب عالیه است . نسخهٔ موجود از مبحث: فیمایتعلق ببیان الاغسال‌الواجبه تا ــ فی‌حرمةمس‌المصحف علی‌المحدث ــ را دارد .

آغاز : بسمله قوله سنة علی‌الاشهرالاظهر تقییدالشارح بذلك امابملاحظه ....

انجام : انالنهی عن مس‌الخیط لاجل‌الخط فتدبر . تمت مجلد الاول من‌کتاب انوارالریاضْ .

نسخ زیبای ۲۹ سطری ۱۲/۵×۲۱/۵ س، بخط میرزا آقا ابن میرزامحمدطاهر بروجنی درغره شعبان ۱۲۸۵ هـ.ق. نسخه در زمان حیاة مؤلف نگاشته شده است، معلق‌بحواشی با امضاء منه دام ظله‌العالی‌المتعالی ــ عناوین وجداول احکام ونشان درمتن وحاشیه با شنگرف . درمیان چهاربرگ‌نانویس دارد . کاغذ فرنگی آهار مهره‌ئی، جلد مقوا با روکش کاغذ ابری . عطف میشن سرخ . قطع ۲۱/۵×۳۲ س.

یادداشت‌ها

* صفحه ۱۲۰۷ سطر ۱٤ـ اللابدیة ـ غلطو ـ الابدیة ـ صحیح است .
* صفحه ۱۲٤۱ سطر ۱۷ ـ ۷۱ رجب ـغلط است وصحیح‌آن ـ۱۷رجب ـ می‌باشد.
* صفحه ۱۲۸۰ سطر ۱۵ ـ آملی ـ غلطو ـ عاملی ـ صحیح است .
* صفحه ۱۳٦۰ سطر ۵، تاریخ ۱۲۵٤ هق بآن اضافه شود .
* صفحه ۱۳۵۷ سطر ٤ بجای ـ جابع ـجامع نهاده شود .
* صفحه ۱۳٤۹ سطر ۸ ـ فی‌فرون ـ غلط ـ فی‌فنون ـ صحیح است .
* صفحه۱۳٦۲ سطره بجای ـ مهدحسینی ـ مهدی حسینی ـ قرار گیرد
* صفحه ۱۳۸٤ سطر ۱۵ ـ آملی ـ به ـعاملی ـ تغییر یابد

فهرست کتابهای معرفی شده بترتیب الفبائی

آبله‌کوبی : ۱۵۴۳
آداب‌البحث : ۱۶۰۰
آداب‌البحث = آداب‌الفاضل شمس ـ الدین : ۱۲۴۵
آداب‌المتعلمین : ۱۵۷۳
آداب‌المناظره : ۱۴۳۷
آداب تصوف = سیروسلوك : ۱۴۸۶
آداب طریقت : ۱۰۹۴
آداب عباسی = ترجمهٔ مفتاح‌الفلاح : ۱۶۴۴
آغاز وانجام [ر. ك : اسطرلاب مسطح]
آیات‌الاحکام [ر. ك : کنزالعرفان فی فقه‌القرآن]
الابدال [ر. ك : کتاب‌الابدال]
الابرار = کتاب ... : ۱۴۶۰
اثبات واجب اردبیلی [ر. ك : اصول‌دین]
اثبات واجب قدیم : ۱۳۱۱، ۱۶۴۱
اثناعشریه ۱ = طهارت : ۱۲۲۸
اثناعشریهٔ ۲ : ۱۱۹۷، ۱۲۵۶
اثناعشریهٔ ۴ : ۱۱۹۸
اجازهٔ صالح‌بن عبدالکریم بحرانی به میرزا محمدنبی : ۱۵۸۴
اجتماع امر ونهی : ۱۲۱۲
اجوبة المسائل = جواب اسئلهٔ سید رکن‌الدین = سؤال وجواب سید رکن‌الدین باخواجه نصیر : ۱۱۲۱
احادیث = رساله در ... : ۱۱۸۷، ۱۵۳۹
احتجاج حضرت زینب(ع) = خطبه ... : ۱۲۲۸
احکام رؤیا : ۱۴۴۶
احوال افعال‌المکلفین = جبر واختیار : ۱۲۷۰
اختلاف هجاء قرآنی : ۱۲۳۵
اختیارات : ۱۳۶۲
اختیارات‌الایام مجلسی : ۱۱۲۸
اختیارات بدیعی = منتخب ... : ۱۴۵۸

اختیارات منظوم : ۱۴۴۷
ادعیه و ادویه : ۱۱۰۴
اربعون حدیثا : ۱۱۱۲، ۱۱۶۹، ۱۱۷۹، ۱۱۹۹
اربعون سورة من‌التواراة : ۱۲۷۲
ارث = احکام‌المیراث : ۱۴۸۸
ارث = بندی‌منقول ازکتاب‌حبل‌المتین : ۱۵۲۱
ارجوزة فی‌الطب : ۱۴۱۸
ارجوزة فی‌علمی‌البیان والمعانی : ۱۳۴۰
ارشادالاذهان الی احکام‌الایمان : ۱۱۵۷، ۱۲۱۶
ارشادالهادی : ۱۳۱۵
الارض‌المخروبة بعدالعمران : ۱۵۳۵
ازاحة‌العلة فی‌معرفة‌القبلة : ۱۵۳۶
استخراج : ۱۱۴۵
استصحاب = رسالة فی ... : ۱۴۸۹
استقصاء النظر فی‌البحث عن‌القضاء والقدر : ۱۲۶۸
اسطرلاب مسطح = آغاز وانجام = صفیحه اسطرلاب مسطح : ۱۵۵۲
اسطرلاب منظوم : ۱۳۲۱
اسهالیه : ۱۳۵۳
الاشارات والتنبیهات : ۱۱۲۰
الاشباه والنظائر [ر. ك : المصاعدالعلیة فی‌القواعدالنحویه]
اصول‌الخمسه [ر. ك : عجاله]
اصول دین = رساله در ... : ۱۲۰۱، ۱۳۶۵، ۱۵۲۶، ۱۵۴۰، ۱۵۷۱، ۱۶۰۸
اصول دین = اثبات واجب = ترجمه العقائد : ۱۳۶۴
اصول دین گرگانی : ۱۰۹۳
اصول و فروع = اعتقادات : ۱۵۳۳
اطراءالرضی : ۱۵۵۸
اطریلال = رساله درمعرفت ... : ۱۳۲۳
اعادهٔ معدوم = رساله ... : ۱۱۳۸
اعتقادات = اصول‌عقائد : ۱۳۴۲، ۱۵۰۱
اعتقادات صدوق : ۱۱۹۷، ۱۲۵۶
اعتقادات مجلسی : ۱۱۸۹، ۱۴۷۰
الاعتماد فی‌شرح واجب‌الاعتقاد : ۱۲۰۴
افعال‌الانسانیة = خیر وشر = الجبر والاختیار : ۱۲۸۶
افعال‌العباد [ر. ك : خلق‌الاعمال]
افیونیته : ۱۴۵۷
الزام‌النواصب لامامة علی‌بن‌ابیطالب : ۱۶۰۲
الفیهٔ ابن‌مالك = الخلاصه : ۱۲۰۲، ۱۲۹۴
الفیهٔ شهید : ۱۰۸۹، ۱۲۰۰، ۱۲۵۳، ۱۵۰۲، ۱۵۱۹، ۱۵۷۰
ام‌الوسائل فی‌ام‌المسائل = تفسیر

سورهٔ حمد : ۱۲۷۴
امامت = رساله ... : ۱۱۴۱
انتقادات وارده برسجل‌احوال : ۱۴۵۶
انوارالتنزیل واسرارالتأویل = تفسیر بیضاوی : ۱۰۹۵، ۱۶۵۳
انوارالریاض = شرح ریاض‌المسائل : ۱۶۶۳
انوارالعقول من‌اشعاروصی‌الرسول(ص): ۱۴۶۸
انیس‌الشعراء = رئیس‌الشعراء : ۱۶۱۶
انیس‌العشاق : ۱۵۶۲
اوزان بحورالشعر : ۱۲۸۳
اوزان شرعیه = میزان‌المقادیر : ۱۱۸۸، ۱۴۰۲
الاوزان والمقاییس [ر. ك : میزان ـ المقادیر]
ایساغوجی : ۱۵۹۸
الباب‌الحادیعشر : ۱۰۹۰، ۱۲۰۱
باب خواص‌السداب : ۱۶۳۹
بحارالانوار . ج ۸ : ۱۴۳۲
بحارالانوار . ج ۲۲ : ۱۶۶۰
بحران : ۱۴۴۸
بخشی ازمقاله سوم ازکتاب اکرثا و ذوسیوس : ۱۴۹۵
بخیه = با : ۱۱۹۷
بدایةالهدایة : ۱۱۳۹، ۱۵۱۹، ۱۵۸۹
برءالساعة : ۱۱۸۹
بشارةالشیعه : ۱۴۰۰
بضاعةالمبتدی = قرابادین رومی : ۱۶۳۸
بغیةالانام فی‌معرفةالساعات والایام [ر. ك : من لایحضره‌التقویم]
بندی جهت حفظ : ۱۶۰۵
بندی دراستخراج اسماء امامان شیعه : ۱۳۸۳
بندی در اوزان شرعیه : ۱۴۰۳
بندی در واجبات نماز : ۱۲۰۱
بندی منقول ازحاشیهٔ ملامعین برطوالع : ۱۶۳۰
بندی منقول ازشرح اشارات : ۱۴۲۳
بندی منقول ازشرح شرایع : ۱۶۰۴
بندی منقول ازشرح قانون : ۱۴۲۳
بندی منقول ازشرح قصیدهٔ میمیهٔ جامی : ۱۳۶۲
بندی منقول‌ازشرح من لایحضره‌الفقیه : ۱۵۲۰
بندی منقول ازکتاب ـ المناقب ـ : ۱۴۳۵
بهجةالارواح وفرحةالاشباح : ۱۴۱۳، ۱۵۷۵
البهجةالمرضیة فی‌شرح‌الالفیه = سیوطی : ۱۳۵۶

بیان : ۱۳۸۱
بیان مذهب‌التصوف : ۱۲۲۸
بیان مراتب نور = رساله ... : ۱۴۲۴
بیست باب دراسطرلاب : ۱۲۷۹، ۱۴۹۴، ۱۵۲۳
بیست باب درتقویم : ۱۴۹۵
پنجاه باب سلطانی : ۱۱۴۴
پنجاه موقف : ۱۵۸۲
پیروزی‌نامه [ر. ک: ظفرنامه]
تبصرةالعوام فی‌معرفة مقالات‌الانام : ۱۴۴۰
تتمةالرسائل = تتمةالمناقب : ۱۵۶۱
تجوید = تجویدالقرآن = رسالة فی... : ۱۱۰۱، ۱۱۰۹، ۱۲۰۳، ۱۴۱۹، ۱۴۳۹
تجوید منظوم : ۱۳۱۲، ۱۴۱۰
تجوید = الوجیزة فی‌التجوید : ۱۰۹۸
التحصین فی‌صفات‌العارفین : ۱۱۷۱، ۱۶۱۱
تحفةالابرار : ۱۱۰۰، ۱۳۹۶
تحفةالاسلام : ۱۳۵۰
تحفةالتدبیر لاهل‌التبصیر : ۱۳۰۷
تحفةالزائر : ۱۱۷۴، ۱۵۵۱
تحفةالقرّاء : ۱۳۷۵
التحفةالکلامیّه : ۱۲۶۹
تحفةالمؤمنین = تحفهٔ حکیم مؤمن : ۱۳۹۲
تحفهٔ رفیعی = التحفة الرفیعیة فی مسائل‌المیراث : ۱۰۸۷
تحقیق‌التشکیك = تحقیق مسئلة ـ التشکیك : ۱۱۵۶
تخمیس : ۱۵۱۰
تدبیر مسافر [ر. ک: زادالمسافرین]
ترجمهٔ الباب‌الحادی عشر = شرح ... : ۱۰۹۲
ترجمهٔ‌الخرائج والجرائح [ر. ک: کفایة المؤمنین فی‌معجزات‌الائمة ـ المعصومین]
ترجمهٔ‌الصلوة : ۱۱۱۰
ترجمهٔ الفیهٔ شهید : ۱۳۴۰، ۱۶۵۱
ترجمهٔ‌الکواکب الدریة فی‌مدح خیر ـ البریة [ر. ک: ترجمهٔ قصیدهٔ برده]
ترجمهٔ بدایة‌الهدایة : ۱۵۸۰ [ونیز رجوع کنید به : کشف‌الهدایة فی شرح‌البدایة]
ترجمهٔ توحید مفضل : ۱۵۱۵
ترجمهٔ حاشیهٔ تهذیب‌المنطق : ۱۲۹۷
ترجمهٔ "درّ" نظیم [ر. ک: "درّ" نظیم در خواص قرآن عظیم]
ترجمهٔ رسالة فی نذرالصدقة والعتق

بعدالوفاة : ۱۴۷۸
ترجمهٔ سوره‌هائی از احادیث قدسی : ۱۵۸۱
ترجمهٔ قصیدهٔ بُرده = ترجمهٔالکواکب الدریة فی‌مدح خیرالبریّه : ۱۵۰۹
ترجمهٔ کلمات قصار : ۱۵۸۱
ترجمهٔ مصباح‌الشریعة : ۱۱۵۲
ترجمهٔ مفتاح‌الفلاح [ر. ك: آداب‌عباسی]
ترجمهٔ‌مقدمهٔ جزری[ر. ك: فرائدالقواعد]
ترجمهٔ نامه حضرت امیر( ) = عهدنامه مالك‌اشتر : ۱۳۸۰
ترجمهٔ نهج‌البلاغه = تنبیه‌الغافلین و تذکرةالعارفین : ۱۶۵۲
ترکیب حب : ۱۵۰۶
التشریح = عمل‌التشریح : ۱۰۹۶
تشریح‌الافلاك : ۱۴۲۵، ۱۴۹۶، ۱۵۲۱
تشریح بدن انسان : ۱۵۴۳
التصریف : ۱۶۱۹
تصوّر وتصدیق = رسالة فی... : ۱۲۴۰
تعبیر خواب : ۱۵۸۰
تعلیقات منهج‌المقال = فوائد رجالیه : ۱۱۱۰
تعلیقه فوائد حائریه = شرح فوائد حائریه : ۱۳۹۹
تعویذالحاکم صاحب مصرفی‌علم‌الصنعة العالیة : ۱۳۰۷
تفاحةالعارفین وتحفةالطالبین = تفاحة النصیریه : ۱۵۹۵
تفسیر آیهٔ : فروح وبحان وجنت‌النعیم: ۱۴۲۳
تفسیر بیضاوی [ر. ك: انوارالتنزیل و اسرارالتأویل]
تفسیر خلاصةالمنهج : ۱۶۶۲
تفسیر سورهٔ جحد = تفسیر سورهٔ کافرون : ۱۱۹۳
تفسیر سورهٔ حمد : ۱۵۳۸ [ونیز رجوع کنید : ام‌الوسائل فی‌ام‌المسائل]
تفسیر سورهٔ حمد [ر. ك: عروةالوثقی]
تفسیر سورهٔ فاتحه : ۱۱۳۲
تفسیر سورهٔ قل‌هوالله احد : ۱۵۳۹
تقویم = رساله در... : ۱۱۸۶
تلخیص‌المفتاح = تلخیص‌مفتاح‌الحساب: ۱۶۴۳
تلخیص‌المفتاح فی‌المعانی والبیان : ۱۲۶۱، ۱۳۳۰
التنبیهات‌العلیة علی وظائف‌الصلوة القلبیة واسرارها ۱۱۲۸، ۱۱۷۰، ۱۱۹۲، ۱۲۸۰، ۱۳۸۴، ۱۶۳۱
تنبیه‌الغافلین و تذکرةالعارفین [ر. ك: ترجمه نهج‌البلاغه]
توحید صدوق : ۱۳۳۲
توضیح‌التذکرة النصیریة : ۱۳۳۹

تهافة‌الفلاسفة : ۱۱۴۳
تهذیب‌المنطق : ۱۲۹۳
تهذیب‌الوصول الی علم‌الاصول : ۱۱۴۰، ۱۱۴۷
تهلیلیه : ۱۱۵۴
ثواب‌الاعمال وعقاب‌الاعمال : ۱۳۰۹ ، ۱۵۴۹
جام جهان‌نما : ۱۴۹۴
جام گیتی‌نما : ۱۴۲۲
جامع‌الاخبار : ۱۱۶۷، ۱۶۵۰
جبر واختیار[ر. ك: احوال افعال المكلفين]
الجبر والاختیار [ر. ك: خلق‌الاعمال]
جعفریه : ۱۲۰۰، ۱۲۹۱
جعل وتفسیر ایمان : ۱۱۳۸
الجمع بین‌الآیتین : ۱۲۷۲
الجمع بین‌کلام‌النبی (ص) وقول‌الوصی والجمع بین‌آیتین : ۱۲۷۰
الجمل والعقود : ۱۲۰۷، ۱۵۷۱، ۱۶۰۱
جنة‌المتقین : ۱۳۹۶
جنة‌الواقیة والجنة‌الباقیه : ۱۴۰۷
جنگ اشعار : ۱۴۱۰، ۱۴۴۵، ۱۶۲۵
جهانگشای نادری : ۱۶۶۰
جهة‌القبلة : ۱۵۳۷
جواب آقامیرزا احمد : ۱۴۷۱
جوابات حسین‌بن مفلح صیمری : ۱۵۳۶
جواب ابوالحسن حسینی از نذرصدقه وعتق بعداز وفات : ۱۴۸۱
جواب ابوالمفاخر حسینی از نذرصدقه وعتق بعداز وفات : ۱۴۸۳
جواب اسئلهٔ سید رکن‌الدین [ر. ك: اجوبة‌المسائل]
جواب‌السؤال عن نذرالصدقه والعتق بعدالوفاة : ۱۴۷۹
جواب بعض اهل اصفهان : ۱۴۷۰
جواب سؤال شاه سلطان حسین‌صفوی از نذر صدقه وعتق بعداز وفات : ۱۴۸۰
جواب سید محمدحسین خادم از نذر صدقه وعتق بعداز وفات : ۱۴۸۲
جواب عبدالنبی بن‌محمد تقی‌بن محمد باقر حسینی از نذر صدقه وعتق بعداز وفات : ۱۴۸۱
جواب عبدالواسع تونی : ۱۴۸۱
جواب محمدرحیم خادم وشیخ‌الاسلام مشهد مقدس از نذر صدقه وعتق بعداز وفات : ۱۴۸۰
جواب محمدرضا نوهٔ ملامحمدصالح مازندرانی از نذر صدقه وعتق بعد از وفات : ۱۴۸۲
جواب محمدسعید مدرس رضوی از نذر صدقه‌وعتق بعدازوفات : ۱۴۸۲
جواب محمدصادق خادم : ۱۴۸۲

جواب محمدهادی مدرس وخادم‌مشهد رضوی از نذر صدقه وعتق بعداز وفات : ۱۴۸۰
جواب هدایت‌الله مدرس خادم از نذر صدقه وعتق بعداز وفات : ۱۴۸۱
الجواهرالسنیة فی‌الاحادیث‌القدسیة : ۱۱۷۶
جواهرالفرائض [ر. ك: الفرائض ـ النصیر ...]
جواهرالکلمات : ۱۵۵۱
الجواهرالمنثورة فی‌الادعیةالمأثوره : ۱۶۲۹
چهارده بدر نعت معصومین : ۱۵۵۶
حاشیهٔ اثبات واجب قدیم : ۱۳۱۲
حاشیهٔ ارشادالاذهان : ۱۵۳۳
حاشیةالتوضیح فی‌حل غوامض‌التنقیح : ۱۴۲۹
حاشیهٔ الفرائد = حاشیةالرسائل : ۱۴۴۱، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹
حاشیهٔ الفیهٔ شهید : ۱۳۲۴
حاشیةالنافع فی‌مختصرالشرایع = حاشیهٔ مختصر نافع : ۱۲۹۱
حاشیهٔ تحریرالقواعد المنطقیة فی‌شرح الشمسیه[ر. ك: حاشیهٔ‌شرح‌شمسیه]
حاشیهٔ تهذیب‌المنطق = حاشیهٔ ملا عبدالله : ۱۲۳۴، ۱۶۰۶، ۱۶۱۴
حاشیهٔ حاشیهٔ تحریرالقواعدالمنطقیة فی‌شرح‌الرسالةالشمسیة : ۱۶۳۰ [ونیز رجوع کنیدبه : حاشیهٔ حاشیهٔ شرح شمسیه]
حاشیهٔ حاشیهٔ تهذیب‌المنطق : ۱۴۹۸ [ونیز رجوع کنیدبه : الخراره فی شرح‌العجاله]
حاشیهٔ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح مطالع : ۱۲۵۴
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید : ۱۱۱۱، ۱۱۵۶، ۱۲۱۳، ۱۲۳۲، ۱۲۷۷، ۱۳۲۷، ۱۳۶۶، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۴۷۲، ۱۵۱۶، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۶۳۲
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تلخیص‌المفتاح [ر. ك: حاشیهٔ حاشیهٔ مختصر]
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح حکمت‌العین : ۱۶۱۲
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح شمسیه = حاشیهٔ حاشیهٔ تحریرالقواعد المنطقیة فی شرح‌الشمسیة : ۱۱۵۸، ۱۱۶۴، ۱۴۳۲
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح مختصرالاصول ۱۳۴۵
حاشیهٔ حاشیهٔ لوامع‌الاسرار فی‌شرح مطالع‌الانوار : ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵

۱۳۷۳، ۱٤٦۳، ۱٦۲٤
حاشیهٔ حاشیهٔ مختصر تلخیص‌المفتاح: ۱۲۳۹، ۱۵۹۱
حاشیهٔ حکمت : ۱٤۵۳
حاشیهٔ حل مشکلات‌الاشارات = حاشیه شرح اشارات : ۱۲۵۰
حاشیهٔ زبدةالاصول : ۱۳۵۹
حاشیهٔ شرایع : ۱۳۱۰، ۱۳۲٤، ۱۳۵۷
حاشیهٔ شرح‌العقائدالعضدیه : ۱٦۲۳
حاشیهٔ شرح ایساغوجی : ۱۳۷٦
حاشیهٔ شرح تجرید : ۱۱۱۷، ۱۱۵۵، ۱۲۳۹، ۱۲٤۰، ۱۲٤۱، ۱۳۰۱، ۱۳۲٦، ۱۳۳۷، ۱٤٤۵، ۱٤۵۲، ۱٤۵۳، ۱۵۷٦
حاشیهٔ شرح تصریف : ۱۵۹۸، ۱۵۹۹
حاشیهٔ شرح تلخیص‌المفتاح [ر. ك: حاشیهٔ مطول]
حاشیهٔ شرح جامع‌الدقایق : ۱۲۳۳
حاشیهٔ شرح حکمت‌العین : ۱۱۱۸، ۱۲۳۳، ۱۵٤۵
حاشیهٔ شرح شمسیه = حاشیه تحریرالقواعدالمنطقیة فی شرح الشمسیه : ۱۱٤۸، ۱۲۷٦، ۱٦۳۰
حاشیهٔ شرح مختصرالاصول = حاشیهٔ شرح مختصرالمنتهی : ۱۱۵۹، ۱۱۷۲، ۱۲۵۱، ۱۳٤۵
حاشیهٔ شرح مطالع = حاشیهٔ لوامع الاسرار فی‌مطالع‌الانوار : ۱۳۲۸، ۱۳۲۹
حاشیهٔ شرح مفتاح‌العلوم [ر. ك: حاشیه مطول]
حاشیهٔ شرح مواقف : ۱٤٤۲
حاشیهٔ شرح هدایةالحکمة : ۱۱۳۵، ۱۱٦۷، ۱٤۵۳، ۱٦٤۰
حاشیهٔ عدةالاصول : ۱۱٦۲
حاشیهٔ کشّاف : ۱۱۳۱
حاشیهٔ کلامیه : ۱۱۳۷، ۱۱۵٦
حاشیهٔ لوامع‌الاسرار فی‌مطالع‌الانوار [ر. ك: حاشیه شرح مطالع]
حاشیهٔ محاکمات : ۱۲۹۳
حاشیهٔ مختصر خطائی = حاشیهٔ مختصر تلخیص‌المفتاح: ۱۲۲۲، ۱۲۳۸، ۱۵۹۵
حاشیهٔ مطول = حاشیه شرح مفتاح‌العلوم : ۱۱۷۷، ۱۱۷۹، ۱۳۰۳، ۱٦٤۸
حاشیهٔ معالم : ۱۲۹۹، ۱۳۲۵، ۱٤۱٤
حاشیهٔ ملاعبدالله [ر. ك: حاشیهٔ تهذیب المنطق]
حاشیهٔ منطقیه : ۱۵۱۷
حج = رساله در ... : ۱۳٦۵
حجرالقوم = رسالة فی ... : ۱۳۰٦

حجیت‌الاجماع : ۱۱۷۲
حدائق‌الصالحین = حدیقة‌الهلالیة : ۱۱۹۲
حدودالاشیاء : ۱۱۲۲
حرفیه = رسالة فی‌تحقیق‌الحرف : ۱۵۹۹
حساب‌العقود : [ر. ك: عقدالافامل]
حساب = رساله درعلم حساب = میزان‌الحساب = زبدة‌الحساب : ۱۶۲۱، ۱۶۴۰
الحقایق : ۱۱۵۰
حقایق‌اسرارالطب : ۱۳۲۲، ۱۳۶۲
حکایت قنبر وفادار : ۱۵۲۵
حکمت = رساله در ... : ۱۱۲۳
الحکمة فی‌نظم‌الحقیقه = طب منظوم : ۱۱۵۳
حیات‌القلوب . ج ۲ : ۱۶۵۴
الخراره فی‌شرح‌العجاله = حاشیهٔ حاشیهٔ تهذیب‌المنطق : ۱۲۲۱
خزرجیّه [ر. ك: الرامزه = الرامزة الوافیه]
خصائص‌الحسینیه : ۱۴۱۶
خط = رساله در دستور ... : ۱۲۸۵
الخفیة‌العلائیة : ۱۴۵۸
الخلاصه [ر. ك: الفیهٔ ابن‌مالك]
خلاصة‌الاذکارواطمینان‌القلوب: ۱۴۱۱، ۱۶۲۰
خلاصة‌الاقوال فی‌معرفة احوال‌الرجال: ۱۳۵۱، ۱۴۲۹
خلاصة‌الحساب: ۱۱۱۳، ۱۳۳۰، ۱۴۹۸، ۱۵۲۰، ۱۵۶۷، ۱۵۹۴
خلاصهٔ عباسی : ۱۴۱۶
خلق‌الاعمال = افعال‌العباد = الجبر والاختیار : ۱۲۶۶
خواص اسماءالحسنی : ۱۴۴۶
خواص قصیدهٔ برده : ۱۵۰۹
الدائرة‌الهندیة = معرفة‌التقویم : ۱۳۳۱، ۱۵۲۱
الدرالمسلوك‌فی‌احوال‌الانبیاء والاوصیاء والخفاء والملوك : ۱۲۹۰
دربیان دانستن طبع بروج : ۱۴۴۷
الدرة‌المنظومة : ۱۴۳۵
درّ ثمین : ۱۰۸۹
درّ نظیم درخواص قرآن عظیم = ترجمهٔ درّ نظیم : ۱۳۱۳
دعا = رساله ... : ۱۱۵۳، ۱۳۱۴، ۱۳۸۷، ۱۳۹۴، ۱۵۴۸، ۱۵۸۳، ۱۵۹۲، ۱۶۴۷، ۱۶۵۱
دعای معراج : ۱۳۱۳
الدقایق‌المحکمة فی‌شرح‌المقدمه: ۱۱۰۳
دلائل‌الخیرات = ادعیه : ۱۱۰۷
دّلاکی = رساله ... : ۱۴۶۶

دلالات = رساله در ... = دلالت لفظیه: ۱۵۹۷
دلیل‌الدعاء : ۱۲۴۲
دلیل‌المنجمین : ۱۳۱۹
دیوان رستم‌الحکماء = فرهنگ‌نامه : ۱۴۲۵
دیوان روحانی : ۱۵۶۳
دیوان سلطان : ۱۲۶۲
دیوان صائب : ۱۱۳۰، ۱۱۵۲
دیوان فضولی : ۱۲۷۳
ذبایح اهل‌الکتاب = رسالة فی ... = ذبیحه : ۱۲۲۷
ذخیرهٔ خوارزمشاهی : ۱۳۹۲
الرامزه = خزرجیّه = الرامزة‌الوافیة: ۱۲۸۴، ۱۴۹۹
رجال : ۱۶۵۸
رجال ابن‌داود : ۱۱۳۴
رساله درتخییر میان فاتحه وتسبیح در دو رکعت آخر نماز : ۱۱۲۸
رساله در رمل : ۱۱۰۴
رساله درعلم حساب [ر. ك: حساب]
رسالهٔ عملیه : ۱۳۶۴، ۱۵۰۷، ۱۵۱۷
رسالةفی‌الصنعة [ر.ك: رسالةفی‌الکیمیا]
رسالة فی‌الکیمیا : ۱۳۰۶
رسالة فی‌تحقیق‌الحرف [ر. ك: حرفیه]
رسالة فی‌صلاة‌الجمعة : ۱۱۷۳
رسالة فی‌عدم جواز نذرالصدقةوالعتق بعدالوفاة : ۱۴۷۴
رضاعیه = رساله در ... : ۱۵۴۲، ۱۶۰۳، ۱۶۴۵
الرضویات [ر. ك: صحیفةالرضا]
الرعایة لحال‌البدایة فی‌علم‌الدرایة [ر. ك: شرح‌البدایةالدرایة]
روضة‌الشهداء : ۱۱۲۵
رؤیت = رساله در ... : ۱۱۳۹
ریاض‌المسائل فی‌بیان احکام‌الشرع بالدلائل = شرح مختصر نافع : ۱۱۰۸
رئیس‌الشعراء [ر. ك: انیس‌الشعراء]
زادالحجیج : ۱۲۱۷
زادالمسافرین = تدبیر مسافر : ۱۳۰۲، ۱۳۹۱، ۱۵۶۳
زادالمعاد : ۱۱۹۹، ۱۵۲۸
زایچه [ر. ك: مقدمه مولود]
زبدةالاصول : ۱۳۵۹، ۱۵۶۸
زبدةالبیان فی علمی‌المعانی والبیان : ۱۵۵۵
زبدة الحساب [ر. ك: حساب]
زبدةالمقال فی‌نظم‌الافعال : ۱۴۱۹
زکواة = رساله در ... : ۱۲۱۱
زهرالریاض : ۱۵۶۰
زهرةالحسن : ۱۵۵۴

الزوراء : ۱۴۲۳
زیارت = مزار : ۱۵۶۷
سبع‌المثانی : ۱۵۵۶، ۱۵۶۱
سراج‌القلوب : ۱۱۱۹
سترالاسرار : ۱۳۰۸
سعادت‌نامه : ۱۴۳۱
سواد وقف‌نامه منزل علی‌مردان‌خان : ۱۵۴۸
سؤال وجواب ۱۵۱۲، ۱۵۲۵
سؤال وجواب آشتیانی : ۱۳۵۶
سؤال وجواب سیدرکن‌الدین باخواجه نصیر [ر. ک: اجوبةالمسائل]
سوز وگداز = مثنوی ... : ۱۲۱۰
سیروسلوك : [ر. ک: آداب تصوف]
سی فصل خواجه‌نصیر : ۱۴۹۳، ۱۵۷۸
سیوطی [ر. ک: البهجةالمرضیه فی‌شرح‌الالفیه]
شافیه : ۱۲۸۵، ۱۳۱۰
مشبهة استلزام : ۱۶۴۳
الشبهةالمحصورة واقسامها : ۱۵۳۴
شرایع‌الاسلام فی‌مسائل‌الحلال‌والحرام: ۱۱۸۱، ۱۴۰۸
شرح ابیات تمیز اعداد = شرح ثمانیاً بعدما ... : ۱۵۶۶
شرح اثبات جوهر مفارق = شرح‌عقل کلی = شرح اثبات‌العقل : ۱۳۳۸
شرح‌البدایةالدرایة = الرعایة لحال‌البدایة ... : ۱۱۱۱، ۱۵۰۶، ۱۶۲۷
شرح‌الزوراء : ۱۴۲۴
شرح‌العوامل : ۱۴۹۲
شرح الفیهٔ شهید : ۱۱۱۵
شرح‌المغنی : ۱۳۸۵
شرح انموذج : ۱۵۰۴
شرح اوراد عصریه : ۱۴۵۰
شرح ایساغوجی : ۱۳۷۶، ۱۵۱۳
شرح باب حادی عشر [ر. ک: ترجمه الباب‌الحادیعشر]
شرح بیست باب : ۱۲۸۰
شرح تجریدالکلام : ۱۲۰۴، ۱۳۵۴
شرح تصریف زنجانی : ۱۳۷۷، ۱۵۲۷، ۱۶۳۳
شرح تلخیص‌المفتاح = مطول : ۱۱۲۰
شرح تهذیب‌الاصول [ر. ک: الفوائد ـ المنصوریه]
شرح حدیث قدسی‌کنت‌کنزاً ... : ۱۱۸۲
شرح حرزالامانی و وجه‌التهانی = شرح قصیدهٔ شاطبیه : ۱۱۳۵
شرح خلاصةالحساب : ۱۴۶۴
شرح دعای سمات = ترجمه دعای سمات : ۱۶۴۶
شرح رباعیات‌ابوسعید ابی‌الخیر: ۱۵۸۵
شرح رسالهٔ زینون : ۱۱۲۳

شرح‌ریاض‌المسائل [ر. ك: انوارالریاض]
شرح زایرچه = شرح زایچه : ۱۲۲۳
شرح سوانح غزالی : ۱۵۶٤
شرح سی فصل : ۱٤۹۳
شرح شافیه = شرح نظام : ۱۳۳۵
شرح شرح تشریح‌الافلاك : ۱٤۰٦
شرح شمسیه : ۱۳۰۳
شرح شواهدالمفصل : ۱٤۰۵
شرح شواهد سیوطی = منتخب ... : ۱۰۹۵
شرح شواهد شرح عوامل : ۱۵۹۳
شرح شواهد قطرالندی وبل‌الصدی : ۱۵۷۲
شرح صحیفهٔ سجادیه : ۱۰۹۱
شرح عقل کلی [ر. ك: شرح اثبات جوهر مفارق] ونیز : ۱۳۳۸
شرح فوائد حائریه [ر. ك: تعلیقهٔ فوائد حائریه]
شرح عقائد عضدی : ۱۲۲٤، ۱۲٦۲
شرح قصیدهٔ برده = شرح‌البرده : ۱٤۲۷
شرح قصیدهٔ حیات‌القلوب : ۱٤٦۹
شرح قصیدهٔ شاطبیه [ر. ك: شرح حرزالامانی و وجه‌التهانی]
شرح قصیدهٔ یائیهٔ میرفندرسکی : ۱۱۹۸
شرح کافی = شرح اصول ... : ۱۱٦۱
شرح کافی = شرح فروع ... : ۱۲۹٤
شرح کافیه = شرح گیپائی : ۱٤۳۳
شرح متوسط [ر. ك: الوافیة فی‌شرح الکافیه]
شرح مدخل منظوم : ۱۵۷۸
شرح‌مقدّمهٔ جزری [ر. ك: فرائدالقواعد]
شرح ملخص چغمینی : ۱۱۲٤، ۱۱۲۳، ۱۱٦۳، ۱۳۵۸، ۱۳۷۱، ۱٤۱۲
شرح منشات : ۱٦۵٦
شرح مواقف : ۱۱۰۲
شرح نصاب‌الصبیان : ۱۳۵۵، ۱۵۰۳
[ر. ك: شرح شافیه]
شرح نظم‌اللآلی = شرح لؤلؤئیه : ۱۵۰۰
شرح واجب‌الاعتقاد : ۱۳٤۰
شرح هدایة‌الحکمة = شرح‌الهدایة‌ـ الاثیریه : ۱۱٦۸، ۱۲٦۰، ۱۳۸۱، ۱٦۳۸
الشریفیه : ۱٤۳۸
شصت‌باب دراسطرلاب = کاشف‌الادوار = کاشف‌الاسرار : ۱۳۲۰
شکیات نماز = شکوك نماز : ۱٤۱۷
شمس‌المدائح : ۱۵۵۹
شمس مضیئه : ۱۵٦۰
شمسیه = الرسالة‌الشمسیه فی‌قواعد المنطقیه: ۱۲٤٤، ۱۵۰۵

شواهد شرح تصریف=شرح شواهد...: ۱۵۹۳
شهاب‌الاخبار فی‌الحکم والامثال و الآداب : ۱۳۹۳
الشهابیة فی‌اللطائف‌الطبیه : ۱۴۵۴
صحیفةالرضا=صحیفةالرضویه= مسندالرضا=الرضویات : ۱۲۵۸
صحیفهٔ سجادیه : ۱۱۶۶، ۱۲۴۳، ۱۳۴۳، ۱۳۶۰ و ۱۵۸۴
صرف=رساله در...: ۱۶۱۷
صرف‌میر: ۱۶۱۴، ۱۶۱۹
صغری : ۱۵۹۷، ۱۶۱۸
صفات‌العشق[ر.ک:عشق]
صفت مومیا=رساله در...: ۱۳۶۲
صحیفه‌اسطرلاب مسطح [ر.ک:اسطرلاب مسطح]
صحیفه الاسطرلابیه=الصحیفه...: ۱۴۳۵، ۱۴۹۹
صلوةالجمعة: ۱۱۶۹، ۱۶۵۸
صمدیه=الفوائدالصمدیه: ۱۳۱۷، ۱۳۹۲
صورت مهریه: ۱۴۰۹
صیغ‌العقود کرکی: ۱۲۵۸
صیغ‌العقود والایقاعات: ۱۳۳۰، ۱۵۶۵، ۱۶۰۲
صیغ‌العقود نکاح: ۱۵۶۶
ضیاءالقلب: ۱۱۵۰
طاعون=رساله درکیفیت مرض طاعون (این‌کتاب چاپی است‌که ضمیمه مجموعه‌ای شده): ۱۵۴۴
طب=رساله در...: ۱۶۲۹
طب‌منظوم [ر.ک: الحکمة فی‌نظم‌الحقیقه]
طلاق‌الفائب=رسالة فی...: ۱۵۳۵
طوالع‌الانوار من‌مطالع‌الانظار: ۱۲۴۴
طهارت وصلاة=رساله در...: ۱۶۴۵
ظفرنامه=پرسشها ازانوشیروان وپاسخ آنها از بزرگمهر: ۱۵۱۱، ۱۵۶۹
ظهوریه=رساله...: ۱۳۹۴
عجاله = اصول‌الخمسه : ۱۴۳۶
غرض‌الاعراض : ۱۳۰۵
عرض و طول بلاد: ۱۳۳۱
عروةالوثقی = تفسیر سورهٔ حمد: ۱۱۹۴، ۱۵۹۷
عروض : ۱۱۸۸، ۱۶۲۳
عروض منظوم : ۱۱۰۵
عریضه‌ای‌که به‌ائمه اطهارنویسند:۱۱۹۷
عشق=رساله در عشق=صفات‌العشق: ۱۱۸۸
العقائدالنصیریه[ر.ک: المسائل‌الطوسیه]
عقدالانامل = حساب‌العقود: ۱۶۰۷
عقد ثریا : ۱۵۵۶
عقود انامل: ۱۱۱۴

علوم قرآنی = رساله در ... : ۱۱۸۸
عمل‌الصالحین : ۱۶۳٤
العویض = مسائل‌العویض : ۱۵۰۵
العین فی‌سقی‌المتبایعین : ۱۱۷٤
العیون : ۱۵۷۵
عیون‌الحساب : ۱۳۰۰
عیون‌الفضائل فی‌فنون‌المکاتبات والرسائل: ۱۳٤۹
غایة‌الایجاز‌لخائف الاغواز: ۱۲۰۶، ۱۵۷۲
غناءالادیب فی‌فهم مغنی‌اللبیب: ۱۳۷۸
غیاثیه = غنیة‌الانام = من‌لایحضره التقویم : ۱۲۷۸، ۱۵۵۳
فارسی هیئت [ر.ك: هیئت]
الفتوحات المکیة فی‌معرفة اسرار المالکیة و الملکیة: ۱۳۱۸
الفخریة فی‌امرالنیة : ۱۲۰۶، ۱۲۵۷، ۱۲٦٤
فرائدالقواعد : ۱۰۹۹
الفوائد ذات‌الفوائد : ۱۵۵۷
فرائض = رساله درعلم فرائض : ۵٤۰
الفرائض‌النصیریة علی مذهب اهل البیت = جواهرالفرائض : ۱۲۰۲، ۱۳۸۹، ۱۵۳۲
فردوس‌التواریخ: ۱۳٦٦
فرقه‌هائی‌که بعداز رسول‌اکرم(ص) پدید آمدند : ۱۳۸٤
فرهاد وشیرین = شیرین و فرهاد : ۱۲۰۹
فرهنگ خداپرستی : ۱۳۷۰
فرهنگ عربی به‌فارسی: ۱۳۷۲
فصوص‌الحکم فارابی: ۱۱۲۳
الفصول [ر.ك: الفوائدالمنصوریه]
فصول نصیریه : ۱۰۹۰
الفضائل المنجیه : ۱۱۳۰
فقه = رساله در ... : ۱۵۲۳، ۱٦۵۵، ۱٦۵۸
فقه شافعی : ۱۲٤۷
فقه شاهی : ۱۳٤۱
الفوائد : ۱٦۳۷
الفوائدالحائریة الاصولیة الاولیة
العتیقةالقدیمه : ۱۳۹۸
الفوائدالصمدیه [ر.ك: صمدیه]
۱۱٦۵، ۱۳٤٤
الفوائدالملیة بشرح‌الرسالة النفلیة : ۱۱٦۵، ۱۳٤٤
الفوائدالمنصوریة = شرح تهذیب الاصول: ۱۰۸۸
فوائد پزشکی : ۱۳٦۲
فوائد حکیم امجدبن صدوقا : ۱۳۰۵
فوائدی در ادعیه و خواص آنها : ۱٤٤٦

فوائدرجالیه [ر.ك: تعلیقات‌منهج‌المقال]
فوائد فقهی و ریاضی : ۱۵۲۲
فوائد نجومی : ۱۴۹۵
فوائد ومسائل نجومی : ۱۴۹۴
قاسمیه : ۱۳۶۸، ۱۵۵۴
قافیه = رساله در قافیه = منتخب مقطع تکمیل الصناعة : ۱۶۱۵
قاموس‌المحیط : ۱۳۸۸
قدم و حدوث = نامه‌ای ... : ۱۱۸۳
قرابادین رومی [ر.ك: بضاعة‌المبتدی]
قرابادین شفائی : ۱۵۱۴
قرابادین قلانسی : ۱۳۶۱
قرائت عاصم : ۱۱۰۹
قرائت نافع : ۱۲۳۶
قسمت اجزاء ظل : ۱۴۹۵
القصائدالارتقیات: ۱۵۰۹
قصائد ملك‌الشعراء کاشانی : ۱۵۱۰
قصیدهٔ برده = الکواکب‌الدریة فی‌مدح خیرالبریة : ۱۱۰۷، ۱۵۰۸
قصیدهٔ جبرئیل : ۱۱۰۷
قصیدهٔ طنطرانیه : ۱۶۳۳
قطعه‌ای از جمالی شاعر: ۱۵۸۷
قطعه‌ای درمدح پیغمبر(ص) و علی(ع) ۱۶۰۶
قطعه‌ای در موعظه : ۱۴۲۱
قلائدالنجور : ۱۵۵۷
قوائدالعقائد : ۱۶۳۵
قوائدشهید = القواعر والفوائد: ۱۳۳۶
قوانین حفظ الصحة از وبا = وبا و اعراض وانواع ومعالجات آن: ۱۵۴۲
کاشف‌الادوار = کاشف‌الاسرار [ر.ك: شصت باب دراسطرلاب]
الکافل بنیل‌السئول فی علم‌الاصول : ۱۱۹۵
کافیه : ۱۲۸۴
الکبائر = رسالة فی‌الکبائر : ۱۲۵۷، ۱۵۳۴
کبری : ۱۴۹۸، ۱۵۱۳، ۱۶۱۳، ۱۶۱۷
کتاب‌الابدال : ۱۳۲۲
کحالی = رساله در ... : ۱۴۷۲
کر = رساله در کر : ۱۴۶۵
کشف‌الحقایق حل‌الدقایق : ۱۲۶۸
کشف‌الدرایة فی‌ترجمة البدایة = کشف‌الهدایة فی‌شرح (ترجمة) البدایه : ۱۲۸۲
کشف‌الریبة عن احکام الغیبة : ۱۳۸۲
کشف‌الفوائد فی‌شرح قواعدالعقائد : ۱۶۳۶
کشف‌الهدایة فی‌شرح‌البدایة [ر.ك: ترجمه بدایة‌الهدایة]
کشف و ریاضت = رساله ... : ۱۱۸۴
کفایة‌التعلیم فی‌صناعة‌التنجیم : ۱۲۱۹

کفایةالزوراء فی زیارة النبی‌والائمه ـ الاطهار : ۱۴۵۵
کفایة المومنین فی معجزات الائمةالمعصومین(ع) = ترجمهٔ الخرائج و الجرائح : ۱۲۲۹
کفایهٔ مجاهدیه = کفایهٔ منصوری: ۱۳۱۷
کلمات قصار حضرت علی(ع): ۱۴۱۰
کلمات قصار حضرت رسول (ص) : ۱۲۵۳
کنز الحقایق : ۱۵۸۷
کنزالعرفان فی فقه‌القرآن = آیات ـ الاحکام : ۱۱۲۴، ۱۵۵۰
الکواکب الدریة فی‌مدح خیرالبریة [ر.ک: قصیدهٔ بُرده] .
کیمیا = رساله در ... : ۱۵۷۴
گفتاری عرفانی : ۱۴۲۱
گفتارهای گوناگون در تجوید: ۱۲۳۵
گفتارهای گوناگون : ۱۵۰۱، ۱۵۲۴
گلشن راز : ۱۱۰۵، ۱۵۶۳
لآلی‌البحرین : ۱۵۵۸
لفت = رساله در ... : ۱۵۶۶
لفز : ۱۶۳۳
لوایح جامی : ۱۴۸۵، ۱۵۴۹
لؤلؤئیه (ر.ک: نظم‌اللئالی)
اللهوف علی قتلی‌الطفوف : ۱۴۸۷
متممهٔ تحفةالقراء : ۱۳۷۴
مجالس : ۱۶۰۵
مجمع‌البحرین ومطلع‌النیرین: ۱۲۲۵
مجمع‌النورین ومطلع‌النیرین [ر.ک: مشرق‌الشمسین واکسیر السعادتین]
مجیب‌الدعوات : ۱۱۲۷
محاسبةالنفس : ۱۱۷۱
محجةالبیضاء فی‌تهذیب الاحیاء . ج ۷: ۱۶۵۷
محرم نامه : ۱۴۴۷
المحکم و المتشابه : ۱۱۹۴
مخارج حروف = رساله در ... : ۱۲۳۶ و ۱۶۰۴
مختار القراء : ۱۳۶۹
مختصر التحفة الکلامیة : ۱۴۰۴
المختصر فی‌العروض : ۱۲۸۴
مختصر نافع = النافع فی‌مختصر ـ الشرایع : ۱۲۸۲، ۱۴۹۷
مدائح‌الولاة : ۱۵۵۸
مدائح‌الهادین : ۱۵۶۰
مدخل شمسی = مدخل منظوم: ۱۳۲۱ و ۱۵۷۹
مراةالتوحید ونجاة من‌التقلید : ۱۰۹۸
مراةالمحققین : ۱۴۰۹، ۱۵۲۲
مراةالواحدةالحقه : ۱۵۴۷
مراح‌الارواح: ۱۵۹۳، ۱۶۲۲

مزار کبیر : ۱۴۸۳
مسالك‌الافهام فی‌شرح شرایع‌الاسلام : ۱۱۶۰
المسائل‌الطوسیه = العقائدالنصیریة : ۱۲۰۵
مسائل‌الملك‌بادرس‌لارس‌الحکیم [ر. ك: مصحف‌الکشف]
مسندالرضا(ع) [ر. ك : صحیفة ـ الرضـا (ع)]
مشارق انوارالیقین فی‌حقیقة اسرار امیرالمؤمنین (ع) : ۱۰۹۱
المشاعر : ۱۱۹۰، ۱۳۷۹، ۱۴۶۱
مشرق‌الشمسین واکسیرالسعادتین= مجمع‌النورین ومطلع‌النیرین: ۱۲۷۵، ۱۵۸۳
المصاعدالعلیة فی‌القواعدالنجویة = الاشباه والنظائر فی‌النحو : ۱۱۸۰
المصباح : ۱۳۱۶
مصباح‌الشریعة و مفتاح الحقیقة : ۱۳۸۳، ۱۶۲۸
مصحف‌الکشف = مسائل‌الملك بادرس لارس الحکیم : ۱۳۰۴
مضماردانش : ۱۲۹۶، ۱۳۸۷
المطالع‌السعیدة فی‌شرح الفریده : ۱۳۳۳
مطالع‌المضحبح : ۱۱۴۶
مطلب‌السؤال : ۱۳۵۲
مطول [ر.ك: شرح تلخیص‌المفتاح]
معاد = حاشیه ... : ۱۱۳۷
معاد = رسالة فی‌المعاد : ۱۱۲۰
معارج‌الاصول : ۱۲۸۸
المعارف فیض : ۱۳۹۰
معانی‌الاخبار : ۱۱۶۳، ۱۱۷۵، ۱۴۳۴
معجون‌ها و مرهم‌ها و اطلیه : ۱۳۶۲
معرفة‌التقویم [ر. ك: الدائرة‌الهندیه]
معمیات : ۱۱۰۶
معمای اسم امام سوم (ع) : ۱۶۰۵
معمای کتاب قانون بوعلی : ۱۴۴۷
مغانم‌القدسیه = خمسیه : ۱۴۵۶
مغنی‌اللبیب عن‌کتب‌الاعاریب : ۱۲۱۵
مفاتیح‌الغیب : ۱۳۸۶
مفتاح‌العدالة : ۱۳۹۷
مفتاح‌الفرر لفتح‌الباب الحادی عشر : ۱۱۴۰
مفتاح‌الفلاح : ۱۱۹۵، ۱۵۸۶
مقالة فی‌دلائل غلبة‌الدم: ۱۵۲۲
مقالی درتقدیم مسندالیه : ۱۶۴۹
مقالی در حیض : ۱۶۵۸
مقالی درعرفان : ۱۴۲۴
مقالی درکلام نفسی : ۱۶۰۶
مقالی درمفغرت : ۱۱۳۸
مقالیدالقصود و مواایدالعقود : ۱۴۳۷،

۱٦٤٦
مقامات حریری : ۱۳۳٤
مقباس‌المصابیح : ۱۱٤۷، ۱۳٤٦، ۱۳٦۳، ۱٦۱۰
مقتل ابی‌عبدالله‌الحسین(ع)۱٤۱۵
مقدمهٔ جزری = المقدمة الجزری = منظومةالجزریة : ۱۱۰۰، ۱۲۸٦، ۱٤۳۹
مقدمهٔ مولود = زایچه : ۱۳۱۹
مقصد اقصی : ۱۵۸٦
مقطوعات : ۱۵۷۷
مکارم‌اخلاق نوربخش : ۱۱۸۵
مکتوب نکاحیه : ۱٤۰۹
الملخص فی‌الهیئة : ۱۲٤٦
مناجاة = رساله در ... : ۱٦۰٦
مناجاة منظوم : ۱۱۰٦
مناسخات‌المیراث : ۱۵۳۱
مناقب‌الهداة : ۱۵۵۸
مناقب شاه نعمةالله ولی‌کرمانی: ۱۵۳۰
منتخبات اشعار : ۱۵٦۲
منتخباتی ازیغما وحاجی‌محمد ابراهیم: ۱۲۱۱
منتخب کتاب‌الرجعه : ۱۱۷۰
منتخب مقطع تکمیل الصناعة [ر.ك: قافیه]
منتهی‌السؤل فی‌شرح‌الفصول‌النصیریه: ۱۵۹۰
المنجی‌العباد من‌اهوال یوم‌المعاد : ۱٦۰٦
منشئات : ۱۵۲٦
منطق = رساله ... : ۱۱۲۲، ۱۱۵۸
المنظومةالجزریة [ر.ك: مقدمهٔ‌جزری]
من‌لایحضره‌التقویم [ر.ك: غیاثیه]
من‌لایحضره‌التقویم = بغیةالانام فی معرفةالساعات والایام: ۱۲۲٦
منهاج‌الکرامة فی‌معرفةالامامة: ۱۳٤۷
منهج‌الفاضلین فی‌معرفة الائمةالهداة الکاملین: ۱۵۲۹
منیةاللبیب فی‌شرح‌التهذیب: ۱۲٦۷
منیةالمرید فی‌آداب‌المفید والمستفید: ۱۲۲۰، ۱۵۷۰، ۱٦۱۱
مواعظ ونصایح : ۱۲۵٤، ۱٤۱۰
الموجزالحاوی لتحریرالفتاوی : ۱۲٦٤ و ۱۲۹۸
موجزالقانون [ر.ك: الموجز فی‌الطب]
الموجز فی‌الصرف : ۱٤۳۸
الموجز فی‌الطب = موجزالقانون: ۱۱۱٦، ۱۱۵۱، ۱٤٤۳
موسیقی = رساله در ... : ۱٤٦۱
مؤنثات سماعیه = رساله در ... : ۱۱۲۹، ۱٤۵٦، ۱٦٤۹
میزان‌الحساب [ر.ك: حساب]

میزان‌المقادیر = الاوزان والمقاییس : ۱۴۰۲
میزان‌المقادیر [ر.ك: اوزان شرعیه]
الناسخ والمنسوخ: ۱۶۰۳
النافع فی‌مختصرالشرایع[ر.ك: مختصر نافع]
النافع یوم الحشر فی شرح‌الباب الحادیعشر: ۱۱۷۵، ۱۲۸۸، ۱۳۴۲، ۱۴۹۱، ۱۵۰۱
نامه‌های خواجه رحمة‌الله افندی : ۱۴۲۰
نامه‌های سیدمحمد نوربخش: ۱۱۸۴
نامه حضرت امیر(ع) به‌مالك اشتر : ۳۷۹
نامه عبدالرزاق‌کاشانی به‌علاءالدوله سمنانی و پاسخ آن : ۱۱۸۵
نتایج الافکار : ۱۴۸۹
نجاة‌العباد فی‌یوم‌المعاد : ۱۵۱۸
نحو = چند مسئله نجومی : ۱۵۲۰
نحو = رساله در نحو : ۱۳۱۶
نخبه : ۱۴۴۴
نخبة‌الاخبار : ۱۵۸۲
النخبة‌الوجیزة فی‌الحکمة‌العلمیة والاحکام‌الشرعیة : ۱۳۲۳، ۱۴۶۶، ۱۶۳۵
نذر صدقة و عتیق بعداز وفات : ۱۴۷۵، ۱۴۷۶، ۱۴۷۷، ۱۴۷۸
نزهة‌الارواح فیما یتعلق باقسام‌النکاح: ۱۲۶۵،
نزهة‌الطرف فی‌علم‌الصرف : ۱۴۶۸
نصاب‌الصبیان : ۱۵۲۷
نصاب عربی و ترکی : ۱۲۴۶
نظم‌اللآلی = لؤلؤئیه : ۱۳۵۸، ۱۴۰۰
نظم‌المصائب : ۱۵۵۵
نظم‌المناقب : ۱۵۶۱
نظم زبدة‌الاصول : ۱۴۳۸
نقدالنصوص فی‌شرح نقش‌الفصوص: ۱۴۵۱
نوافل یومیه : ۱۶۲۶
نوحه چهار پاره : ۱۵۵۶
نورالانوار فی‌تواترالنصوص علی امامة‌الائمة‌الاطهار(ع) : ۱۶۰۸
نورساطع = ترجمهٔ بدایة‌الهدایة = شرح فارسی
بدایة‌الهدایة : ۱۲۹۵
نهج‌البلاغة : ۱۲۸۱
نهج‌السداد الی شرح واجب الاعتقاد : ۱۵۸۹
النهی و دلالته علی‌الفساد = القول فی اقتضاء النهی للفساد : ۱۲۱۲
فی‌نامه : ۱۱۸۶
واجبات الصلاة و شرائطها و احکامها

الابدية : ١٢٠٧
واجب‌الاعتقاد : ١٣٤٨
وادی مقدس : ١١٨٧
الواردات القلبية فی‌معرفة الربوبية : ١١٩٠
الوافيه فی‌شرح‌الكافيه=شرح متوسط: ١٦٠٩، ١٦١٨
وبا واعراض وانواع معالجات آن [ر. ك: قوانين حفظ‌الصحه ...]
الوجيزه : ١١٩١
الوجيزة فی‌التجويد : ١٠٩٨
الوجيزة فی‌الرجال : ١٤٠١
وسائل‌الشيعة الى احكام الشريعة : ١٦٢١
وصيت پيامبر(ص) به‌على (ع) : ١٥٢٤
وضعيه = رساله : ١٥٩٩
وقف = رساله در ... : ١٢٣٦
وقف نامچه : ١٤٨٧
وقف‌نامه : ١٤٠٩
وقوف سجاوندی : ١٢٣٧
هداية‌الامة الى‌احكام الائمة : ١٢٩٧
هداية‌الحكمة = الهداية‌الاثيرية : ١٢٤٦
هدية‌الهداة : ١٥٥٩
الهندباد = رسالة فی ... : ١٤١٩
هيئت = فارسی هيئت : ١٢١٤، ١٢١٨، ١٢٧٨، ١٢٧٩، ١٤٦٠

نام نویسندگان کتب و رسائل

(مفسّرین، مترجمین، مصنفین، مؤلفین، شارحین، محشین، سرایندگان و منشیان)

آخوند خراسانی، ملامحمدکاظم بن ملا حسین هروی طوسی : ۱۴۴۱، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹

آخوند ملاصدرا شیرازی، محمدبن ابراهیم : ۱۱۹۰، ۱۲۴۰، ۱۳۷۹، ۱۳۸۱، ۱۴۶۱

آشتیانی، میرزا محمد حسن : ۱۳۵۶

آقاجمال خوانساری، محمدبن آقا حسین : ۱۲۵۲، ۱۴۶۲، ۱۶۳۲

آقا حسین خوانساری : ۱۲۵۰

ابراهیم وعیظی بعلبکی : ۱۵۱۰

ابن‌حاجب نحوی مالکی، جمال‌الدین ابی‌عمرو عثمان‌بن عمر : ۱۲۸۴، ۱۲۸۵ و ۱۳۱۰

ابن سلامه، قاضی قضاعی، محمدبن سلامة‌بن جعفر شافعی : ۱۳۹۳

ابن‌سینا، حسین‌بن عبدالله: ۱۱۲۰، ۱۱۲۲، ۱۴۱۸، ۱۴۱۹

ابن‌عربی، شیخ‌اکبر یحیی‌الدین‌محمدبن علی مالکی : ۱۳۱۸

ابن‌فهد حلی، جمال‌الدین ابوالعباس احمدبن محمدبن‌فهد اسدی: ۱۱۷۱، ۱۲۶۰، ۱۲۶۴، ۱۲۹۸، ۱۵۷۲، ۱۶۱۱

ابن‌مالك نحوی، جمال‌الدین ابوعبدالله محمدبن عبدالله ابن مالك طائی : ۱۲۰۲، ۱۲۹۴

ابن متوج، شهاب‌الدین‌احمدبن‌عبدالله بن محمدبحرانی : ۱۶۰۳

ابن‌نفیس، علاءالدین علی‌بن ابی‌الحزم قرشی شافعی : ۱۱۱۶، ۱۱۵۱، ۱۴۴۳

ابن‌هشام نحوی، جمال‌الدین عبدالله‌بن یوسف‌انصاری حنبلی : ۱۲۱۵
ابوالحسن حسینی : ۱۴۸۱
ابوالحسن مازندرانی : ۱۳۶۶
ابوالخیر فارسی، محمدتقی‌بن محمد: ۱۵۲۱، ۱۵۵۲
ابوالقاسم‌بن‌امیر محمدکاظم موسوی حسینی : ۱۶۰۷
ابوطالب‌بن ابوتراب حسینی قاینی : ۱۵۴۷
ابوالمفاخر حسینی : ۱۴۸۳
ابونصر فراهی، بدرالدین محمدسنجری ۱۵۲۷
اثیرالدین ابهری، مفضل‌بن‌عمر: ۱۲۴۶، ۱۵۹۸
احسائی، احمدبن زین‌الدین‌بن ابراهیم بحرانی :۱۴۷۰، ۱۴۷۱
احمدبن حسن‌بن محمود : ۱۳۵۰
احمدبن حسن‌بن حرعاملی (برادرشیخ محمدبن حسن حرعاملی) : ۱۲۹۰
احمدبن حسین‌بن مهربان (مهران) اصفهانی نیشابوری : ۱۲۳۵
احمدبن زین‌العابدین علوی عاملی حسینی، نظام‌الدین : ۱۲۷۷
احمدبن‌علی‌بن مسعود: ۱۵۹۳، ۱۶۲۲
احمدبن محمد حسین شریف حسینی تنکابنی : ۱۳۵۲، ۱۳۵۳
احمدبن ملاصدرا گیلانی،نظام‌الدین : ۱۲۶۹، ۱۳۸۷
اردبیلی، جمال‌الدین محمدبن‌عبدالغنی: ۱۵۰۴
اردبیلی، نظام‌الدین احمد: ۱۵۷۲، ۱۵۹۳
استرابادی، سیدرکن‌الدین حسن‌بن محمد: ۱۶۰۹، ۱۶۱۸
اسدالله‌بن محمدباقربن محمدتقی موسوی گیلانی شفتی اصفهانی : ۱۵۰۷
اسماعیل‌بن حسن حسینی‌علوی‌گرگانی: ۱۳۹۲
اشرفی گرگانی ، امیر نظام‌الدین ــ عبدالحی‌بن عبدالوهاب ابن امیرعلی حسینی استرآبادی هروی: ۱۱۱۵، ۱۴۵۳
اعرجی کاظمی، سید محسن‌بن حسن حسینی : ۱۶۲۱
امیرحسین هروی، حسین‌بن عالم غوری : ۱۵۶۳
امیر معزالدین محمدبن ابی‌الحسن موسوی : ۱۴۰۴، ۱۶۳۴
انصاری، شیخ‌مرتضی شوشتری : ۱۲۱۱

ایجی ، قاضی عضدالدین عبدالرحمن بن احمد : ۱۵۹۹، ۱۶۰۰
باغنوی ــ ملامیرزاجان ــ میرزاحبیب
الله بن عبدالله دهلوی شیرازی‌اشعری شافعی : ۱۱۱۱، ۱۱۱۸، ۱۱۵۳، ۱۱۶۰، ۱۲۳۳، ۱۲۹۳، ۱۴۶۳، ۱۵۴۶
بحرالعلوم، محمدمهدی‌بن مرتضی بروجردی نجفی : ۱۴۳۵
بحرانی، شیخ‌سلیمان‌بن عبدالله‌بن علی ماحوزی: ۱۲۰۷، ۱۴۷۹
بحرانی، شیخ‌علی‌بن حسن‌بن یوسف‌بن حسن بلادی: ۱۴۷۹
بردعی : ۱۳۷۶
برسی، حافظ رجب : ۱۰۹۱
بسطامی، ملانوروزعلی‌بن حاج محمد باقر واعظ : ۱۳۶۶
بلالی، بدرالدین محمدبن عبدالرحیم‌بن محمد عمری میلانی : ۱۳۸۵
بوصیری، شرف‌الدین ابی‌عبدالله محمدبن سعید دولاصی : ۱۱۰۷، ۱۵۰۸
بهاءالدین محمد حسینی : ۱۱۷۴
بهبهانی، آقامحمدباقربن محمد اکمل : ۱۴۸۹
بهران یمنی، محمدبن صعدی یمنی بصری : ۱۱۹۵
بیرجندی، نظام‌الدین عبدالعلی‌بن محمد : ۱۲۸۰، ۱۴۹۵
بیضاوی، قاضی ناصرالدین عبدالله‌بن عمربن محمدبن بیضاوی شیرازی شافعی : ۱۰۹۵، ۱۲۴۴، ۱۶۵۳
تجلی، علی‌رضابن حسین شیرازی اردکانی : ۱۴۹۸
تفتازانی ، سعدالدین مسعودبن عمر : ۱۱۲۰، ۱۲۹۳، ۱۳۰۴، ۱۳۱۵ ، ۱۳۷۷، ۱۵۲۷، ۱۶۳۳
تفرشی، سید امیرفیض‌الله‌بن عبدالقاصر حسینی : ۱۱۶۹
تونی ، حسن‌بن شجاع‌بن محمدبن حسن‌بن حافظ : ۱۳۱۹
جابربن حیان طرسی صوفی : ۱۳۰۵
جاپلقی، عبدالعلی‌بن محمود خادم بروجردی حیدرآبادی : ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲
جامی، نورالدین عبدالرحمن‌بن احمد: ۱۱۸۶، ۱۴۵۱، ۱۴۸۵، ۱۵۴۹
جزری، شمس‌الدین محمدبن محمد شافعی : ۱۱۰۰، ۱۲۸۶، ۱۴۳۹
جعفربن ابی‌اسحاق موسوی دارابی کشفی : ۱۴۳۸
چغمینی، محمودبن محمدبن عمر

خوارزمی : ۱۲٤٦، ۱٤۱۲
حاجی زین‌العابدین عطار، علی‌بن‌حسین انصاری : ۱٤٥۸
حاجی شرف : ۱۳۲۰
حاجی‌محمد ابراهیم : ۱۲۱۱
جاسب‌طبری، ابوجعفر محمدبن ایوب: ۱۱٤٥
حامدبن برهان‌بن ابی‌ذر غفاری حسینی (حمیدالدین‌بن افضل‌الدین) : ۱٥۹۱
حبله رودی، نجم‌الدین خضربن شمس الدین محمدعلی‌بن علی‌رازی نجفی: ۱۱٤۱
حبیب‌الله : ۱٤۱۹
حبیب‌الله بن محمد طبیب : ۱٥۷۸
حجةالاسلام رشتی، محمدباقربن محمد تقی‌شفتی رشتی‌اصفهانی بیدآبادی: ۱٥۱۲
حر عاملی، محمدبن حسن : ۱۱۳۹ ، ۱۱۷٦، ۱۲۹۷، ۱٥۱۹، ۱٥۸۰، ۱٥۸۹
حریری، ابومحمد قاسم‌بن علی‌بن محمد بن عثمان : ۱۳۳٤
حسام‌الدین حسن‌کاتی: ۱۳۷٦، ۱٥۱۳
حسن‌بن حسین نائینی : ۱٤٥٦
حسن‌بن سلیمان حلی : ۱۱۷۰
حسن‌بن عمربن داود حلی : ۱۱۳٤
حسن‌بن یوسف‌بن مطهر حلی [ر.ك: علامه حلی]
حسنعلی تهرانی، حاج شیخ ... : ۱۲۱۳
حسین‌بن حماد، شیخ سعید شهید فخرالدین : ۱۳٤۹
حسین‌بن عبدالصمد حارثی، شیخ عزالدین : ۱۱۳۰
حسین حسنی حسینی معمائی : ۱٦۰٥
حسینعلی‌بن شیرعلی : ۱٥۷٥
حضرت امام‌جعفرصادق(ع) : ۱۳۸۳ : ۱٦۲۸
حضرت امام زین‌العابدین (ع) : ۱۲٤۳ ۱۳٤۳، ۱۳٦۰، ۱٥۸٤
حضرت امام علی‌بن ابیطالب (ع) : ۱۳۷۹، ۱۳۸۰
حضرت امام علی‌بن موسی‌الرضا(ع) : ۱۲٥۸
حضرت رسول اکرم (ص) : ۱۲٥۳
حضرت زینب (ع) : ۱۲۲۸
حنین‌بن اسحاق : ۱۰۹۷
خجندی، فخرالدین : ۱٤٦۱
خجندی، خواجه عبدالجبار : ۱٥۷۸، ۱٥۷۹
خدابخشی [ر.ك: محمدقاسم ساوائی]
خزرجی، ضیاءالدین عبدالله: ۱۲۸٤: ۱٤۹۹

خسروشاه، قطب‌الدین : ۱۱۱۳
خطائی، ملازاده نظام‌الدین عثمان‌بن عبدالله : ۱۲۲۲ ، ۱۲۳۸، ۱۵۹۶
خطیب‌زادهٔ رومی : ۱۴۴۲
خطیب قزوینی، جلال‌الدین محمدبن عبدالرحمن قزوینی شافعی: ۱۲۶۱، ۱۳۳۰
خفری، شمس‌الدین محمدبن احمد: ۱۱۱۷، ۱۲۳۹ و ۱۳۶۶، ۱۴۴۵، ۱۴۷۲، ۱۵۷۶
خلخالی، سیدامیرشمس‌الدین علی حسینی : ۱۴۶۵
خلخالی، ملا محمد صالح‌بن محمد سعید : ۱۱۹۸
خلیفه سلطان، حسین‌بن‌محمد مرعشی آملی : ۱۲۴۰، ۱۴۱۴
خلیل‌بن غازی قزوینی : ۱۱۶۲
خواجه‌زاده، مصطفی‌بن یوسف بن‌صالح برسوی رومی حنفی : ۱۱۴۳
خواجه شرف‌الدین حسن شاه بقال : ۱۱۵۵
خواجه‌نصیرالدین طوسی، محمدبن محمدبن حسن : ۱۰۹۰، ۱۱۰۴، ۱۱۲۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۵، ۱۲۷۹، ۱۳۸۹، ۱۴۲۳، ۱۴۹۳، ۱۴۹۴ ، ۱۵۲۳، ۱۵۳۲، ۱۵۷۳، ۱۵۷۸، ۱۶۳۵
دارابی کشفی [ر.ک:جعفربن ابی‌اسحاق]
دشت‌بیاضی، محمدکریم‌بن فصیح بن محمد : ۱۳۵۵
دشتکی، صدرالدین محمدبن ابراهیم شیرازی : ۱۲۷۶
دشتکی، غیاث‌الدین منصوربن امیر صدرالدین محمدشیرازی: ۱۲۵۵، ۱۴۹۴
دکتر پولاک‌چک‌اسلواکی: ۱۴۷۲، ۱۵۴۳
دوانی، جلال‌الدین محمدبن اسعد صدیقی : ۱۱۵۵، ۱۱۹۳، ۱۲۲۴، ۱۲۶۶، ۱۳۱۱، ۱۳۳۸، ۱۴۲۳، ۱۴۲۴، ۱۴۵۲، ۱۶۲۵، ۱۶۴۱
رازی، محمدبن ذکریا : ۱۱۸۹، ۱۳۲۲
راستگو، شیخ منصوربن عبدالله شیرازی : ۱۰۸۸
رشتی، شیخ‌الاسلام شیخ‌حسن: ۱۴۶۰
رشیدالدین‌وطواط، محمدبن‌محمدبلخی: ۱۱۰۵
رکن‌الدین‌بن اشرف‌الدین حسینی‌آملی: ۱۱۴۴
رکن‌الدین‌حسین‌بن‌محمدبن‌شرفشاه‌علوی استرابادی شافعی: ۱۱۲۱
رکن‌الدین محمدبن علی فارسی‌گرگانی: ۱۰۹۰

زنجانی، عزالدین ابراهیم بن عبدالوهاب : ۱۶۱۹
سراب، محمدبن عدالفتاح تنکابنی طبرسی : ۱۱۷۲، ۱۱۷۳
سلطان علی‌شاه، محمدبن حیدر محمد گنابادی نعمت‌اللهی : ۱۴۳۱
سلطان محمد قاینی، ابوالشریف : ۱۲۷۴
سلطان محمد میرزا، سیف‌الدوله: ۱۲۶۲
سماکی، میرفخرالدین محمدبن حسین حسینی : ۱۱۵۸، ۱۱۶۷، ۱۶۴۰
سمرقندی، شمس‌الدین محمدبن‌اشرف حسینی حکیم : ۱۲۴۵
سنبل سنان، سنان‌الدین‌یوسف، ۱۳۲۷
سیدبن طاوس، عمربن موسی: ۱۴۸۷
سیدابوالقاسم قاری مشهدی، ۱۳۵۸، ۱۴۰۰، ۱۵۰۰
سیداسماعیل گرگانی، امیرزین‌الدین اسماعیل بن حسن حسینی علوی : ۱۴۵۹
سید رضی، محمدبن حسین‌بن‌موسی : ۱۲۸۱
سید مرتضی، عمربن حسین موسوی علوی : ۱۱۹۴
سیفی قزوینی، امیر قوام‌الدین محمد بن مهدی حسنی : ۱۴۳۸
سیوطی ، جلال‌الدین عبدالرحمن‌بن ابی‌بکر اشعری شافعی : ۱۱۸۰، ۱۳۳۳، ۱۳۵۶
شاذان‌بن جبرئیل‌بن اسماعیل قمی : ۱۵۳۶
شبّر، سیدعبدالله‌بن‌محمدرضا: ۱۱۹۱
شرف‌الدین‌رامی، حسن‌بن‌محمد :۱۵۶۲
شرف‌الدین یزدی، علی‌بن جامی معمائی: ۱۴۲۸
شبستری، شیخ محمودبن عبدالکریم : ۱۱۰۵، ۱۴۰۹، ۱۵۲۲، ۱۵۶۳، ۱۵۸۷
شمسا گیلانی، شمس‌الدین محمد : ۱۵۱۶، ۱۶۱۲
شمس‌الدین محمدحنفی تبریزی: ۱۵۹۷
شوشتری، شیخ جعفربن مولی‌حسین: ۱۴۱۶
شوشتری، علی‌بن محمد : ۱۵۱۷
شهشهانی، محمدبن عبدالصمدحسینی اصفهانی : ۱۶۶۳
شهید اول، شمس‌الدین محمدبن مکی شامی‌عاملی: ۱۰۸۹، ۱۲۰۰، ۱۲۵۳، ۱۳۳۶، ۱۳۸۱، ۱۵۰۲، ۱۵۹۱، ۱۵۷۰
شهید دوم، زین‌الدین‌بن علی‌بن احمد

شامی عاملی : ۱۱۱۱، ۱۱۲۸، ۱۱۶۰، ۱۱۶۵، ۱۱۷۰، ۱۱۹۲، ۱۲۲۰، ۱۲۸۰، ۱۳۴۴، ۱۳۸۲، ۱۳۸۴، ۱۵۰۶، ۱۵۷۰، ۱۶۱۱، ۱۶۲۷، ۱۶۳۱، ۱۶۳۷
شیخ اسماعیل تونسی : ۱۳۰۷
شیخ بهائی، بهاءالدین محمدبن‌حسین‌بن عبدالصمد عاملی حارثی : ۱۱۱۲، ۱۱۲۲، ۱۱۴۹، ۱۱۷۲، ۱۱۷۹، ۱۱۹۲، ۱۱۹۵، ۱۱۹۷، ۱۱۹۹، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۵۶، ۱۲۷۵، ۱۳۱۷، ۱۳۳۰، ۱۳۵۹، ۱۳۹۲، ۱۴۲۵، ۱۴۳۵، ۱۴۴۷، ۱۴۶۵، ۱۴۹۶، ۱۴۹۸، ۱۴۹۹، ۱۵۲۰، ۱۵۲۱، ۱۵۶۷، ۱۵۶۸، ۱۵۸۳، ۱۵۸۶، ۱۵۹۴، ۱۵۹۷
شیخ صدوق، ابی‌جعفر محمدبن علی‌بن حسین‌بن‌موسی‌بن‌بابویه قمی: ۱۱۶۳، ۱۱۷۵، ۱۱۹۷، ۱۲۵۶، ۱۳۰۹، ۱۳۳۲، ۱۴۳۲، ۱۴۳۴، ۱۵۴۹، ۱۶۰۴
شیخ طوسی، ابی‌جعفربن‌حسن: ۱۲۰۷، ۱۵۷۱، ۱۶۰۱
شیخ مفید، محمدبن محمدبن نعمان : ۱۴۸۳، ۱۵۰۵
شیروانی، میرزا محمدبن‌حسن: ۱۳۱۲
صائب تبریزی، میرزا محمدعلی : ۱۱۳۰، ۱۱۵۲
صدرالدین‌بن صالح عاملی اصفهانی : ۱۵۴۲
صدرالدین حسینی شیرازی : ۱۶۳۰
صفی‌الدین حلّی، عبدالعزیزبن سرایابن علی‌بن ابوالقاسم طائی : ۱۵۰۹
صیمری، شیخ مفلح‌بن حسن: ۱۶۰۲
ضیاءالدین‌بن سدید جرجانی : ۱۰۹۳
طبری، عمادالدین‌حسن‌بن علی‌بن‌محمد: ۱۱۴۱
طریحی، فخرالدین‌بن محمدبن‌علی‌نجفی: ۱۲۲۵
طنطرانی، معین‌الدین احمدبن عبدالرزاق : ۱۶۳۳
عبدالحسیب‌بن‌سیداحمدبن زین‌العابدین حسینی علوی فاطمی: ۱۵۴۰، ۱۶۲۹
عبدالحی‌بن محمد رفیع : ۱۴۵۵
عبدالرزاق کاشانی : ۱۱۸۵
عبدالصمدبن کمال‌بن امیرالحاج : ۱۵۰۳
عبدالعلی‌بن محمدبن حسین : ۱۳۱۴
عبدالغفار : ۱۴۲۴
عبدالکریم‌بن عبدالحی : ۱۱۲۷
عبدالله اکبرآبادی : ۱۴۲۰
عبدالله‌بن‌شهاب‌الدین حسین یزدی شهابادی : ۱۱۵۶، ۱۲۲۱، ۱۲۳۹،

۱٦۱٤
عبدالله‌بن عبدالملك مرجانی : ۱۲۲۳
عبدالمطلب‌بن مجدالدین ابی‌الفوارس
محمدبن ابی‌الحسن علی‌بن اعرج
حلّی، سید عمیدالدین : ۱۲٦۷، ۱۵۳۱
عبدالنبی‌بن محمدتقی‌بن محمدباقر
حسینی : ۱٤۸۱
عبدالواحدبن صفی نعمانی : ۱۵۸۹
عبدالواسع تونی : ۱٤۸۱
عبدالوهاب‌بن محمدعلی محرم یزدی،
لسان‌الحق : ۱۳۷۰
عجدوانی، خواجه عبدالخالق : ۱۰۹٤
عطائی نیشابوری، امیرسید برهان‌الدین
عطاءالله ابن محمود حسینی‌مشهدی:
۱٦۱۵
علاءالدین علی طوسی : ۱۳٤۵
علامهٔ حلی، حسن‌بن یوسف‌بن مطهر :
۱۰۸۸، ۱۰۹۰، ۱۰۹۳، ۱۱٤۰،
۱۱٤۷، ۱۱۵۷، ۱۲۰۱، ۱۲۱٦،
۱۲٦۸، ۱۲۷۰، ۱۲۷۲، ۱۳٤۷،
۱۳٤۸، ۱۳۵۱، ۱٤۲۹، ۱۵۸۹،
۱٦۳۷
علامهٔ مجلسی، محمدباقربن محمدتقی
(مجلسی دوم) : ۱۱۲۸، ۱۱٤۷،
۱۱۷٤، ۱۱۸۹، ۱۱۹۹، ۱۳٤٦،
۱۳٦۳، ۱۳۸۰، ۱۳۹۵، ۱٤۰۱،
۱٤۰۲، ۱٤۱۷، ۱٤۳۲، ۱٤۷۰،
۱۵۱۵، ۱۵۲۸، ۱۵۵۱، ۱۵۸۲،
۱٦۱۰، ۱٦۲٦، ۱٦۵٤، ۱٦٦۰
علامهٔ مجلسی، محمدتقی‌بن مقصودعلی
(مجلسی اول) : ۱۵۲۰
علی‌اکبر فیض : ۱۵٦۷
علی‌بن محمدعلی طباطبائی اصفهانی
ـ صاحب ریاض ـ : ۱۱۰۸
علی‌بن عبدالعظیم : ۱٦۰٦
علی‌بن یوسف‌بن‌عبدالجلیل نیلی: ۱۵۹۰
عمادالدین علی‌بن عمادالدین علی‌بن
نجم‌الدین محمود شریف‌استرابادی:
۱۱۰۱، ۱۱۰۹
عمادالدین محمدبن یحیی‌بن علی‌فارسی:
۱۱٦٤
عمادالدین محمودبن سراج‌الدین‌مسعود
شیرازی طبیب : ۱۳۲۳
عینی، بدرالدین محمودبن احمد حلبی
حنفی : ۱۰۹۵
غزالی طوسی، ابوحامد محمد : ۱۳۰٦
غیاث‌الدین جمشیدبن مسعودکاشانی :
۱٦٤۳
فارابی، ابونصر محمدبن احمد : ۱۱۲۳
فاضل‌الدین ابهری، محمدبن اسحاق
حموی : ۱۵۲۹
فاضل مقداد، ابی‌عبدالله مقدادبن‌عبدالله

سیوری حلی : ۱۱۲۴، ۱۱۷۶، ۱۲۰۵، ۱۲۳۷، ۱۲۸۹، ۱۳۴۲، ۱۴۹۱، ۱۵۰۱، ۱۵۵۰
فتح‌الله بن ملاشکرالله شریف کاشانی : ۱۶۵۲، ۱۶۶۲
فتحعلی‌خان‌ملک‌الشعراء کاشانی: ۱۵۱۰
فخرالمحققین، شیخ ابی‌طالب محمدبن حسن‌بن یوسف حلی : ۱۲۰۶، ۱۲۵۷، ۱۲۶۴
فراهی، محمد جعفربن سلیمان: ۱۲۸۳
فناری، حسن‌بن محمدشاه : ۱۴۳۰
فیروزآبادی، ابوطاهر محمدبن یعقوب شیرازی : ۱۳۸۸
فیض، ملامحسن، محمدبن مرتضی : ۱۱۱۰، ۱۱۵۰، ۱۲۲۶، ۱۳۲۳، ۱۳۹۰، ۱۴۰۰، ۱۴۱۱، ۱۴۶۶، ۱۶۲۰، ۱۶۳۵، ۱۶۵۷
قاسم علی قاینی : ۱۱۴۶
قاضی‌زادهٔ رومی، موسی‌بن محمد : ۱۱۲۵، ۱۱۵۴، ۱۳۷۱
قرباغی، ملایوسف : ۱۱۳۸
قطان غزنوی، خواجه ابونصرمحمد : ۱۱۱۹
قطب‌الدین راوندی، سعیدبن هبةالله : ۱۲۲۹
قلانسی، محمدبن بهرام‌بن محمدطبیب: ۱۳۶۱
قوام‌الدین حمزةبن علی فسابه : ۱۳۰۱
قوشچی، علاءالدین علی‌بن‌محمد: ۱۲۰۴، ۱۲۱۴، ۱۲۱۸، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۳۵۴، ۱۴۶۰، ۱۶۲۱، ۱۶۴۰، ۱۶۴۹
کاتبی، نجم‌الدین عمربن علی قزوینی : ۱۲۴۴، ۱۵۰۵
کاشفی، ملاحسین‌بن علی واعظ‌بیهقی : ۱۱۲۵
کاظمی، ملامحمدامین‌بن محمدعلی : ۱۱۶۹
کربلائی، علی‌بن حسین : ۱۴۷۵
کرکی، نورالدین علی‌بن حسین‌بن عبدالعالی ـ محقق ثانی ـ : ۱۱۳۰، ۱۲۰۰، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۳۱۰، ۱۳۲۴، ۱۳۵۷، ۱۵۳۳، ۱۵۳۴، ۱۵۳۵، ۱۵۳۶، ۱۵۳۷، ۱۶۰۲، ۱۶۰۳
کرمانی، حاج محمدکریم‌خان‌بن‌ابراهیم: ۱۴۶۶
کفعمی، تقی‌الدین ابراهیم‌بن علی: ۱۴۰۷
کلباسی، محمدابراهیم‌بن محمدحسن : ۱۴۴۴
کیدری، قطب‌الدین محمدبن حسین بیهقی نیشابوری : ۱۴۶۸

لاری، کمال‌الدین حسین‌بن محمد: ۱۲۳۲
لاهیجی، ملاعبدالرزاق‌بن علی قمی: ۱۲۱۳، ۱۲۴۱، ۱۳۳۷، ۱۴۶۳، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶
لاهیجی، میرزاحسن‌بن ملاعبدالرزاق: ۱۳۶۵
محقق حلی، نجم‌الدین ابوالقاسم جعفربن‌حسن = محقق اول: ۱۱۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۸، ۱۴۰۸، ۱۴۹۷
محقق کرکی [ر. ک: کرکی]
محمد امین‌بن رضاقلی: ۱۳۹۶
محمدباقر تبریزی واعظ، تخلص به — عرفان —: ۱۱۸۷
محمدبن ابی‌الصفابن یونس حسینی: ۱۴۵۰
محمدبن‌شمس‌الدین‌کاظمی قاری: ۱۳۶۸
محمدبن طیفور سجاوندی: ۱۶۱۷
محمدبن عبدالخالق‌بن معروف گیلانی: ۱۶۱۶
محمدبن عبدالصبور خوئی معروف‌به — حکیم قبلی —: ۱۴۱۶
محمدبن علی سامغانی
محمدبن محب‌علی تبریزی، مولی صدرالدین: ۱۶۴۴
محمدبن محمد: ۱۶۵۰
محمدبن محمدباقر حسینی نائینی اصفهانی = مختاری سبزواری: ۱۴۳۷، ۱۴۷۴، ۱۶۴۶
محمدبن مسعودبن محمدزکی غزنوی مروزی بخارائی: ۱۲۱۹
محمدبن منصوربن‌محمدحسنی‌حسینی: ۱۳۸۳
محمدبن مهدی حسینی تبریزی حافظ: ۱۳۸۶
محمدبن نظام استرابادی: ۱۵۳۸، ۱۵۳۹
محمدتقی‌بن حسین‌علی‌بن رضابن اسماعیل هروی اصفهانی حائری: ۱۴۸۸، ۱۴۸۹
محمدتقی‌میرزا مقیم مازندرانی‌ساروی: ۱۵۶۵
محمدتقی قزوینی: ۱۴۳۷
محمدجعفربن سلیمان فراهی: ۱۳۹۵
محمدحسن‌بن شیخ نجفی اصفهانی — صاحب جواهر —: ۱۵۱۸
محمدحسین خادم قاضی مشهدمقدس: ۱۴۸۲
محمدحسین شریف اصفهانی، نجل شیخ محمدکلباسی: ۱۰۸۹
محمدرحیم خادم، شیخ‌الاسلام مشهد مقدس: ۱۴۸۰
محمدرضا، نوهٔ ملامحمد صالح

مازندرانی : ۱۴۸۲
محمدزکی‌بن عبدالصمد : ۱۳۰۲
محمد سعید مدرس رضوی : ۱۴۸۲
محمد شریف خادم : ۱۲۲۹
محمد صادق خادم : ۱۴۸۲
محمد صالح‌بن‌احمدمازندرانی‌اصفهانی : ۱۱۶۱، ۱۲۹۸، ۱۳۲۵
محمدطاهر قمی : ۱۳۹۷
محمدقاسم ساوئی (ساوجی) = خدابخش : ۱۰۸۷
محمدکاظم‌بن حاج محمدصادق‌بن محمد رضا اصفهانی، متخلص‌به رحمت ۱۱۵۴ تا ۱۱۶۱
محمد مؤمن‌بن سید محمدزمان تنکابنی دیلمی : ۱۳۹۲
محمدمهدی‌بن علی‌اصغر قزوینی: ۱۳۷۸
محمدمهدی‌بن علی‌نقی شریف طبیب : ۱۳۹۱
محمدهادی‌بن مولی محمد صالح مازندرانی : ۱۲۹۴
محمدهادی مدرس‌وخادم مشهدرضوی: ۱۴۸۰
محمدهاشم موسوی صفوی : ۱۲۴۵
محمودبن سراج‌الدین مسعودبن محمود طبیب : ۱۴۵۷
محمود سراج : ۱۱۸۶
محمود هروی هیوی، محمودبن محمدبن قوام قاضی : ۱۲۷۸، ۱۵۵۳
مختاراعمی اصفهانی : ۱۳۶۹
مختاری‌سبزواری [ر. ک: محمدبن محمد باقر حسینی نائینی]
مرتضی‌بن داعی‌بن قاسم حسنی‌رازی : ۱۴۴۰
مستوفی، محمدبن محمود بافقی‌یزدی : ۱۵۳۰
مسعودبن‌محمد سجزی طبیب: ۱۳۲۲، ۱۳۶۲
مصطفی‌بن‌ابراهیم قاری‌تبریزی طوسی: ۱۳۷۴، ۱۳۷۵ [ونیز بنگرید : ملامصطفی ...]
مصلح‌الدین لاری، محمدبن صلاح : ۱۱۳۵
مطرزی نحوی، ناصربن عبدالسید : ۱۳۱۶
مظفربن محمدحسین شفائی اصفهانی کاشانی : ۱۵۱۴
معین‌الدین حسین سلطانیوی : ۱۲۶۸
مفلح‌بن‌حسین (حسن)بن رشیدصیمری: ۱۵۵۱
مقدس اردبیلی، ملا احمدبن محمد : ۱۳۶۴، ۱۳۶۵
ملا ابوالقاسم قاری : ۱۴۳۹

ملا سائل همدانی دماوندی : ۱۱۸۸
ملا عبدالله یزدی [ر. ك: عبدالله‌بن شهاب‌الدین حسین یزدی شهابادی]
ملا کاظم : ۱۴۹۲
ملامراد کشمیری = ملامحمدمراد، شاگرد شیخ حُرعاملی : ۱۲۹۵
ملا مصطفی‌بن ابراهیم قاری تبریزی، شاگرد ــ حاجی محمدرضا قاری ــ : ۱۱۰۰ [ونیز بنگرید : مصطفی‌بن ابراهیم ...]
منصوربن محمدبن محمدبن یوسف شیرازی : ۱۳۱۷
مولوی صوفی کمان‌گرانی : ۱۱۳۸
میبدی، قاضی میرحسین‌بن معین‌الدین: ۱۱۶۸، ۱۲۶۰، ۱۴۲۲، ۱۶۳۸
میدانی، ابوالفضل‌احمدبن‌محمد: ۱۴۶۸
میرزا احمدبن محمدحسن: ۱۴۶۹
میرزا عبدالکریم طبیب : ۱۵۴۲
میرزا مهدی‌خان‌بن محمد نصیر استرابادی : ۱۶۶۰
میرسیدشریف جرجانی، علی‌بن محمد حسینی حنفی استرابادی : ۱۱۰۲، ۱۱۳۱، ۱۱۳۳، ۱۱۴۸، ۱۱۶۴، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۳۰۳، ۱۳۲۶، ۱۳۲۹، ۱۳۴۵، ۱۳۵۸، ۱۴۳۳، ۱۴۹۸، ۱۵۱۳، ۱۵۹۷، ۱۵۹۹، ۱۶۱۳، ۱۶۱۴، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹
نسفی، عزیزالدین‌بن محمد نخشبی نسفی : ۱۵۸۶
نصیرالاسلام، میرزا محمدعلی‌بن‌میرزا حسین : ۱۴۱۳، ۱۵۷۵، ۱۵۹۵
نظام‌الدین اعرج نیشابوری، حسن‌بن محمدبن حسین : ۱۳۳۵، ۱۳۳۹
نظرعلی‌بن ملامحسن گیلانی، آخوند ملا ... : ۱۴۳۶
نعمانی، عبدالواحدبن صفی : ۱۳۴۱
نوربخش، سیدمحمدبن محمدبن عبدالله موسوی خراسانی قاینی : ۱۱۸۳ تا ۱۱۸۵
نوعی خبوشانی، ملامحمدرضابن شیخ محمود : ۱۲۱۰
وحشی بافقی یزدی : ۱۲۰۹
وحید بهبهانی، آقامحمد باقربن‌اکمل : ۱۱۱۰، ۱۳۹۸
وصال شیرازی، میرزاعلی‌بن میر عبدالوهاب‌یزدانی‌بن وصال‌شیرازی: ۱۵۶۳
هدایت‌الله مدرس خادم : ۱۴۸۱
یغما جندقی، میرزا ابوالحسن: ۱۲۱۱
یوسف‌بن محمدخان قره‌باغی محمد شاهی : ۱۶۲۴

فهرست کتابها بحسب موضوع

کلیات ومجموعه‌های چند دانشی

*

فوائد فقهی و ریاضی و... : ۱۵۲۲

گفتارهای گوناگان : ۱۵۰۱، ۱۵۲۴

فلسفه

*

اجوبة‌المسائل، جواب اسئله سید رکن‌الدین = سؤال سیدرکن‌الدین وپاسخ خواجه نصیر : ۱۱۲۱

الاشارات و التنبیهات : ۱۱۲۰

بندی منقول ازشرح اشارات : ۱۴۲۳

تهافت‌الفلاسفه : ۱۱۴۳

جام جهان‌نما : ۱۴۹۴

جام گیتی‌نما : ۱۴۲۲

حاشیهٔ حاشیهٔشرح‌حکمت‌العین: ۱۶۱۲

حاشیهٔ حکمت : ۱۴۵۳

حاشیهٔ حل مشکلات الاشارات = حاشیهٔ شرح اشارات : ۱۲۵۰

حاشیهٔ شرح حکمت‌العین : ۱۱۱۸، ۱۲۳۲، ۱۵۴۶

حاشیهٔ شرح هدایة‌الحکمة : ۱۱۳۵، ۱۱۶۷، ۱۴۵۳، ۱۶۴۰

حاشیهٔ محاکمات : ۱۲۹۳

حدودالاشیاء : ۱۱۲۲

حکمت = رساله در ... : ۱۱۲۳

الزوراء : ۱۴۲۳

شبههٔ استلزام : ۱۶۴۳

شرح اثبات جوهر مفارق = شرح عقل کلی : ۱۳۳۸

شرح‌الزوراء : ۱۴۲۴

شرح رسالهٔ زینون : ۱۱۲۳

شرح هدایة‌الحکمة : ۱۱۶۸، ۱۲۴۶، ۱۲۶۰، ۱۳۸۱، ۱۶۳۸

فصوص‌الحکم : ۱۱۲۳

مرآت‌الوحدةالحقه : ۱۵۴۷

المشاعر : ۱۱۹۰، ۱۳۷۹، ۱۴۶۱

معاد = رسالة فی‌المعاد : ۱۱۲۰

الواردات‌القلبیة فی‌معرفةالربوبیة =

التسبیحات القلبیه ... : ۱۱۹۰

فلسفهٔ عملی

اخلاق وآداب اسلامی

*

آداب المتعلمین : ۱۵۷۳

بندی منقول ازشرح من لایحضره الفقیه: ۱۵۲۰

پیروزی‌نامه [ر. ك: ظفرنامه]

ترجمهٔ مصباح الشریعه : ۱۱۵۲

جنة المتقین : ۱۳۹۶

الحقایق : ۱۱۵۰

دلاکی : ۱۴۶۶

زاد المسافرین : ۱۳۰۲، ۱۵۶۳

شهاب الاخبار فی الحکم والامثال والآداب: ۱۳۹۲

ظفرنامه = پرسشها از انوشیروان وپاسخها ازبزرگمهر : ۱۵۱۱، ۱۵۶۹

کشف الریبة عن احکام الغیبة : ۱۳۸۲

عجة البیضاء فی تهذیب الاحیاء ج۷: ۱۶۵۷

مصباح الشریعة ومفتاح الحقیقة : ۱۳۸۳، ۱۶۲۸

منیة المرید فی آداب المفید والمستفید: ۱۲۲۰، ۱۵۷۰، ۱۶۱۱

مواعظ ونصایح : ۱۲۵۴

منطق

*

آداب البحث = آداب الفاضل شمس الدین: ۱۲۴۵، ۱۶۰۰

آداب المناظره : ۱۴۳۷

ایساغوجی : ۱۵۹۸

ترجمه حاشیه تهذیب المنطق: ۱۲۹۷

تصور وتصدیق = رسالة فی... : ۱۲۴۰

تهذیب المنطق = حاشیهٔ ملاعبدالله : ۱۲۳۴، ۱۲۹۳، ۱۶۰۶، ۱۶۱۴

حاشیهٔ حاشیهٔ تهذیب المنطق : ۱۴۹۸

حاشیهٔ حاشیهٔ حاشیهٔ شرح مطالع : ۱۲۵۴

حاشیهٔ حاشیهٔ شرح شمسیه = حاشیهٔ حاشیهٔ تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیه : ۱۱۵۸، ۱۱۶۴، ۱۴۳۲، ۱۶۳۰

حاشیهٔ حاشیهٔ شرح مطالع = حاشیهٔ حاشیهٔ لوامع الاسرار فی شرح مطالع الانوار : ۱۱۵۳ تا ۱۱۵۵، ۱۳۷۳، ۱۴۶۳، ۱۶۲۴

حاشیهٔ شرح ایساغوجی : ۱۳۷۶

حاشیهٔ شرح جامع الدقایق : ۱۲۳۳

حاشیهٔ شرح شمسیه = حاشیهٔ تحریر القواعد المنطقیة فی شرح الشمسیه : ۱۱۴۸، ۱۲۷۶، ۱۶۳۰

حاشیهٔ شرح مطالع = حاشیهٔ لوامع الاسرار ... : ۱۳۲۸، ۱۳۲۹

حاشیهٔ ملاعبدالله [ر. ك: حاشیهٔ تهذیب المنطق]

حاشیهٔ منطقیه : ۱۵۱۷
حرفیه = رسالهٔ فی‌تحقیق‌الحرف : ۱۵۹۹
الخرارة فی‌شرح‌العجالة = حاشیهٔ حاشیهٔ تهذیب‌المنطق : ۱۲۲۱
دلالات = رساله در ... : ۱۵۹۷
شرح ایساغوجی : ۱۳۷۶، ۱۵۱۳
شرح شمسیه : ۱۳۰۲
الشریفیه : ۱۴۳۸
شمسیه = الرسالة‌الشمسیة والقواعد المنطقیة : ۱۲۴۴، ۱۵۰۵
صغری : ۱۵۹۷، ۱۶۱۸
قاسمیه = رسالهٔ ... : ۱۵۵۴
کبری : ۱۴۹۸، ۱۵۱۳، ۱۶۱۳، ۱۶۱۷
منطق = رساله‌در ... : ۱۱۲۲، ۱۱۵۸
وضعیه = رسالهٔ ... : ۱۵۹۹

کلام و عقائد

الابرار = کتاب ... : ۱۴۶۰
اثبات واجب [ر.ك: اصول‌دین]
اثبات واجب قدیم : ۱۳۱۱، ۱۶۴۱
احوال افعال‌المکلفین = جبرواختیار : ۱۲۷۰
استقصاءالنظر فی‌البحث عن‌القضاء والقدر : ۱۲۶۸
اصول‌الخمسه [ر. ك: عجاله]
اصول‌دین : ۱۲۰۱، ۱۳۶۵، ۱۵۲۶، ۱۵۴۰، ۱۵۷۱، ۱۶۰۸
اصول‌دین اردبیلی = اثبات واجب : ۱۳۶۴
اصول‌دین گرگانی : ۱۰۹۳
اصول وفروع = اعتقادات : ۱۵۳۳
اعادهٔ معدوم = رساله در ... : ۱۱۳۸
اعتقادات = اصول‌عقائد: ۱۳۴۲، ۱۵۰۱
اعتقادات صدوق : ۱۱۹۷، ۱۲۵۶
اعتقادات مجلسی : ۱۱۸۹، ۱۴۷۰
الاعتماد فی‌شرح واجب‌الاعتقاد : ۱۲۰۴
افعال‌الانسانیة = خیروشر = الجبر- والاختیار : ۱۲۸۶
الزام‌النواصب لامامة علی‌بن ابی‌طالب (ع) : ۱۶۰۲
امامت = رساله در ... : ۱۱۴۱
الباب‌الحادیعشر : ۱۰۹۰، ۱۲۰۱
بندی دراستخراج اسماء امامان شیعه : ۱۳۸۳
بهجة‌الارواح وفرحة‌الاشباح = بهجات الارواح وفرحات‌الاشباح : ۱۴۱۳، ۱۵۷۵
ترجمه الباب‌الحادی عشر = شرح ... : ۱۰۹۲
التحفة‌الکلامیه : ۱۲۶۹
تحقیق‌التشلیك = تحقیق مسئلة ... : ۱۱۵۶
تناحة‌العارفین وتحفة‌الطالبین : ۱۵۹۵

جعل وتفسیر ایمان : ۱۱۳۸
الجمع بین کلام النبی (ع) قول الوصی والجمع بین آیتین من الکتاب العزیز : ۱۲۷۰
جواب آقا میرزا احمد : ۱۴۷۱
جواب بعض اهل اصفهان : ۱۴۷۰
حاشیه اثبات واجب قدیم : ۱۳۱۲
حاشیه حاشیه شرح تجرید : ۱۱۱۱، ۱۱۵۶، ۱۲۱۳، ۱۲۳۲، ۱۲۷۷، ۱۳۲۷، ۱۴۶۲، ۱۴۶۳، ۱۵۱۶، ۱۵۴۵، ۱۵۴۶، ۱۶۳۲
حاشیه شرح العقائد العضدیه : ۱۶۲۳
حاشیه شرح تجرید : ۱۱۱۷، ۱۱۵۵، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۳۰۱، ۱۳۲۶، ۱۳۳۷، ۱۴۴۵، ۱۴۵۲، ۱۴۵۳، ۱۴۷۲، ۱۴۷۶
حاشیه شرح مواقف : ۱۴۴۲
حاشیه کلامیه : ۱۱۳۷، ۱۱۵۶
خلق الاعمال = افعال العباد = الجبر والاختیار : ۱۲۶۶
رؤیت = رساله در ... : ۱۱۳۹
سراج القلوب : ۱۱۱۹
شرح تجرید : ۱۲۰۴، ۱۳۵۴
شرح عقائد = رساله در ... : ۱۲۶۲
شرح عقائد عضدی : ۱۲۲۴
شرح مواقف : ۱۱۰۲
شرح واجب الاعتقاد : ۱۳۴۰
طوالع الانوار من مطالع الانظار : ۱۲۴۴
عجاله = اصول الخمسه : ۱۴۳۶
فصول نصیریه : ۱۰۹۰
الفضائل المنجیة : ۱۱۳۰
قواعد العقائد : ۱۶۳۵
کشف الحقایق فی حل الدقایق : ۱۲۶۸
کشف الفوائد فی شرح قواعد العقائد : ۱۶۳۶
مختصر التحفة الکلامیه : ۱۴۰۴
مرآة التوحید ونجاة من التقلید : ۱۰۹۸
المسائل الطوسیه = العقائد النصیریه : ۱۲۰۵
مشارق انوار الیقین فی حقیقة اسرار امیر المؤمنین (ع) : ۱۰۹۱
معاد = حاشیه ... : ۱۱۳۷
المعارف فیض : ۱۳۹۰
مفتاح الفرر لفتح الباب الحادی عشر : ۱۱۴۰
مقالی درکلام نفسی : ۱۶۰۶
مقالی درمغفرت : ۱۱۳۸
منتهی السؤل فی شرح القصول النصیریه : ۱۵۹۰
المنجی العباد من اهوال یوم المعاد : ۱۶۰۶
منهاج الکرامة فی معرفة الامامة : ۱۳۴۷
منهج الفاضلین فی معرفة الائمة الهداة الکاملین : ۱۵۲۹

نافع یوم‌الحشر فی‌شرح باب حادی‌عشر: ۱۱۷۵، ۱۲۸۸، ۱۳۴۲، ۱۴۹۱، ۱۵۰۱
نامه‌های خواجه رحمة‌الله افندی وپاسخ آنها: ۱۴۲۰
نورالانوار فی‌تواترالنصوص علی‌امامة الائمةالاطهار(ع): ۱۶۰۸
نهج‌السداد الی‌شرح واجب‌الاعتقاد: ۱۵۸۹
واجب‌الاعتقاد: ۱۳۴۸

ادیان و مذاهب

تبصرةالعوام فی‌معرفة مقالات‌الانام: ۱۴۴۰
فرقه‌هائی‌که بعداز رسول‌اکرم (ص) پدید آمدند: ۱۳۸۴

تصوف و عرفان

آداب تصوف: ۱۴۸۶
آداب طریقت: ۱۰۹۴
بیان مذهب‌التصوف: ۱۲۲۸
بیان مراتب‌نور: ۱۴۲۴
التحصین فی‌صفات‌العارفین: ۱۱۷۱، ۱۶۱۱
تفسیر آیهٔ؛ فروح و ریحان ...: ۱۴۲۳
سعادت‌نامه: ۱۴۳۱
شرح اوراد عصریه: ۱۴۵۰
شرح حدیث قدسی ـ کنت کنزاً ... ـ: ۱۱۸۲
شرح رباعیات‌ابوسعید ابی‌الخیر: ۱۵۸۵
شرح سوانح غزالی: ۱۵۶۴
شرح‌قصیدهٔ یائیه‌میرفندرسکی: ۱۱۹۸
ضیاء القلب: ۱۱۵۰
عشق = رساله درعشق = صفات ـ العشق: ۱۱۸۸
الفتوحات المکیة فی‌معرفة اسرار ـ المالکیه: ۱۳۱۸
قدم و حدوث = نامه‌ای در ...: ۱۱۸۳
کشف وریاضت = رساله در...: ۱۱۸۴
کنزالحقایق: ۱۵۸۷
گفتاری عرفانی: ۱۴۲۱
گلشن‌راز: ۱۵۶۳
لوایح جامی: ۱۴۸۵، ۱۵۴۹
محاسبةالنفس: ۱۱۷۱
مرآةالمحققین: ۱۴۰۹، ۱۵۲۲
مفتاح‌العدالة: ۱۳۹۷
مقالی درعرفان: ۱۴۲۴
مقصد اقصی: ۱۵۸۶
مقطوعات: ۱۵۷۷
مکارم‌الاخلاق نوربخش: ۱۱۸۵
مناقب شاه نعمة‌الله ولی کرمانی: ۱۵۳۰
نامه‌های سید محمد نوربخش: ۱۱۸۴
نامه‌ئی از عبدالرزاق کاشانی به‌علاءالدوله

وپاسخ آن : ۱۱۸۵
نقدالنصوص فی‌شرح نقش‌الفصوص : ۱٤۵۱
نی‌نامه : ۱۱۸٦
وادی مقدس : ۱۱۸۷

تجوید و قرائت

*

اختلاف هجاء قرآنی : ۱۲۳۵
تجوید = رساله در ... : ۱۱۰۹، ۱۲۰۳، ۱٤۱۹، ۱٤۳۹
تجویدالقرآن : ۱۱۰۱
تجوید منظوم = شرح ... : ۱۳۱۲، ۱٤۱۰
تحفةالابرار : ۱۱۰۰
تحفةالقراء : ۱۳۷۵
الدقایق المحکمة فی‌شرح المقدمة : ۱۱۰۳
شرح حرزالامانی و وجه‌الهانی = شرح قصیدهٔ شاطبیّه : ۱۱۳۵
شرح نظم‌اللآلی = شرح لؤلؤئیه : ۱۵۰۰
علوم قرآنی = رساله در ... : ۱۱۸۸
فرائدالقواعد = ترجمه مقدمه جزری : ۱۰۹۹
قاسمیّه : ۱۳٦۸
قرائت عاصم : ۱۱۰۹
قرائت نافع : ۱۲۳٦
گفتارهای گوناگون درتجوید : ۱۲۳۵
متممهٔ تحفةالقراء : ۱۳۷٤
مخارج حروف = رساله در ... : ۱۲۳٦، ۱٦۰٤
مختارالقراء : ۱۳٦۹
مقدمهٔ جزری : ۱۱۰۰، ۱۲۸٦، ۱٤۳۹
نظم‌اللئالی = لؤلؤئیه : ۱۳۵۸، ۱٤۰۰
الوجیزة فی‌التجوید : ۱۰۹۸
وقف = رساله در ... : ۱۲۳۷
وقوف سجاوندی : ۱۲۳۷

خواص آیات قرآن

محکم ومتشابه ـ فاسخ ومنسوخ

*

درنظیم درخواص قرآن عظیم = ترجمهٔ درنظیم : ۱۳۱۳
المحکم والمتشابه : ۱۱۹٤
الناسخ والمنسوخ : ۱٦۰۳

تفسیر

*

آیات‌الاحکام [ر. ك: کنزالعرفان فی‌فقه‌القرآن]
ام‌الوسائل فی‌ام‌المسائل = تفسیرسورهٔ حمد : ۱۲۷۳
انوارالتنزیل و اسرارالتأویل = تفسیر بیضاوی : ۱۰۹۵، ۱٦۵۳
تفسیر خلاصة‌المنهج : ۱٦٦۲
تفسیر سورهٔ جحد = تفسیر سورهٔ

کافرون : ۱۱۹۳
تفسیر سورهٔ حمد : ۱۵۳۸
تفسیر سورهٔ فاتحه : ۱۱۳۲
تفسیر سورهٔ قل‌هوالله : ۱۵۳۹
الجمع بین‌الآیتین : ۱۲۷۲
حاشیهٔ کشاف : ۱۱۳۱
عروةالوثقی = تفسیر سورهٔ حمد : ۱۱۴۹، ۱۵۹۷
کنزالعرفان فی‌فقه‌القرآن = آیات ـ الاحکام : ۱۱۲۴، ۱۵۵۰

ادعیه

خواص اسماء الهی

*

آداب عباسی = ترجمهٔ مفتاح‌الفلاح : ۱۶۴۴
بندی جهت حفظ : ۱۶۰۵
تحفةالزائر : ۱۱۷۴، ۱۵۵۱
جنةالواقیة والجنةالباقیه : ۱۴۰۷
الجواهرالمنثورة فی‌الادعیةالمأثورة : ۱۶۲۹
حدائق‌الصالحین = حدیقةالهلالیة : ۱۱۹۲
خلاصةالاذکار واطمینان‌القلوب : ۱۴۱۱، ۱۶۲۰
خواص اسماءالحسنی : ۱۴۴۶
خواص قصیدهٔ بُرده : ۱۵۰۹
دعا = رساله در ... : ۱۱۵۳، ۱۳۱۴، ۱۳۸۷، ۱۳۹۴، ۱۵۴۸، ۱۵۸۳، ۱۵۹۲، ۱۶۴۷، ۱۶۵۱
دلائل‌الخیرات : ۱۱۰۷
دلیل‌الدعاء : ۱۲۴۲
زادالمعاد : ۱۱۹۹، ۱۵۲۸
زیارت = مزار : ۱۵۶۷
شرح صحیفهٔ سجادیه : ۱۰۹۱
صحیفهٔ سجادیه : ۱۱۶۶، ۱۲۴۳، ۱۳۴۳، ۱۳۶۰، ۱۵۸۴
عریضه‌ای‌که بائمهٔ اطهارنویسند : ۱۱۹۷
عمل‌الصالحین : ۱۶۳۴
کفایةالزوار فی‌زیارةالنبی‌والائمةالاطهار : ۱۴۵۵
مجیب‌الدعوات : ۱۱۲۷
مزارکبیر : ۱۴۸۳
مفاتیح‌الغیب : ۱۳۸۶
مفتاح‌الفلاح : ۱۱۹۵، ۱۵۸۶
مقباس‌المصابیح = مقباس‌المصباح : ۱۱۴۷، ۱۳۴۶، ۱۳۶۳، ۱۶۱۰
مناجاة = رساله در ... : ۱۶۰۶
مناجاة منظوم : ۱۱۰۶
نوافل یومیه : ۱۶۲۶

خوابگزاری ـ فالگیری ـ رمل ـ طالع‌بینی

*

احکام رؤیا : ۱۴۴۶

تعبیر خواب : ۱۵۸۰
دعانویسی : ۱۵۹۲
دعاها و درمانها : ۱۱۰٤
رساله در رمل : ۱۱۰٤
شرح زایرچه = شرح زایچه : ۱۲۲۳

کیمیا ـ شیمی

حیوان‌شناسی

*

تحفة‌التدبیر لاهل‌التبصیر : ۱۳۰۷
تعویذالحاکم صاحب‌مصر فی‌علم‌الصنعة العالیة : ۱۳۰۷
حجرالقوم = رسالة فی ... : ۱۳۰٦
رسالة فی‌الکیمیا = رسالة فی‌الصنعة : ۱۳۰٦
ستر‌الاسرار : ۱۳۰۸
عرض‌الاعراض : ۱۳۰۵
فوائد حکیم امجدبن صدوقا : ۱۳۰۵
کیمیا = رساله در ... : ۱۵۷٤
مضمار دانش : ۱۲۹٦، ۱۳۸۷

حدیث

*

احتجاج حضرت زینب (ع) بایزید = خطبه ... : ۱۲۲۸
اربعون حدیثاً : ۱۱۱۲، ۱۱٦۹، ۱۱۷۹، ۱۱۹۹
اربعون سورة من‌التوراة : ۱۲۷۲
بحارالانوار . ج ۸ : ۱٤۳۲
بحارالانوار . ج ۲۲ : ۱٦٦۰
بشارة‌الشیعه : ۱٤۰۰
بندی منقول ازکتاب ـ المناقب ـ : ۱٤۳۵
پنجاه موقف : ۱۵۸۲
تحفة‌الابرار : ۱۳۹٦
تحفة‌الاسلام : ۱۳۵۰
ترجمهٔ احادیث قدسی : ۱۵۸۱
ترجمهٔ‌الخرائج والجرائح [ر. ك: کفایة‌ـ المؤمنین ...]
ترجمه توحید مفضل : ۱۵۱۵
ترجمه کلمات قصاد : ۱۵۸۱
ترجمهٔ نامه حضرت امیر (ع) = ترجمه عهدنامه مالك : ۱۳۸۰
ترجمهٔ نهج‌البلاغه = تنبیه‌الغافلین و تذکرة‌العارفین : ۱٦۵۲
توحید صدوق : ۱۳۳۲
ثواب‌الاعمال وعقاب‌الاعمال : ۱۳۰۹، ۱۵٤۹
جامع‌الاخبار : ۱۱٦۷، ۱٦۵۰
الجواهرالسنیة فی‌احادیث‌القدسیة : ۱۱۷٦
درّ ثمین : ۱۰۸۹
سؤال وجواب : ۱۵۲۵
شرح کافی = شرح اصول ... : ۱۱٦۱

شرح کافی = شرح فروع ... : ۱۲۹٤
صحیفةالرضا(ع) = صحیفةالرضویه=
مسندالرضا = الرضویات : ۱۲۵۸
ظهوریه = رسالهٔ ... : ۱۳۹۵
کفایةالمؤمنین فی‌معجزات‌الائمة ـ
المعصومین = ترجمهٔ‌الخرائج :۱۲۲۹
کلمات قصار حضرت رسول اکرم (ص):
۱۲۵۳
کلمات قصار حضرت علی (ع) : ۱٤۱۰
مجالس : ۱٦۰۵
معانی‌الاخبار : ۱۱٦۳، ۱۱۷۵، ۱٤۳٤
منتخب کتاب‌الرجعه : ۱۱۷۰
نامهٔ حضرت امیر (ع) به‌مالك اشتر :
۱۳۷۹
نخبةالاخبار : ۱۵۸۲
نهج‌البلاغه = منتخب ... : ۱۲۸۱
وصیت پیامبر (ص) به‌علی (ع) : ۱۵۲٤
هدایةالامة الی‌احکام‌الائمة : ۱۲۹۷

علم‌الحدیث ـ درایة

*

شرح بدایةالدرایة = شرح‌البدایة فی
علم‌الدرایة : ۱۱۱۱، ۱۵۰٦، ۱٦۲۷

رجال

*

تعلیقات منهج‌المقال = فوائد رجالیه :
۱۱۱۰
خلاصةالاقوال فی‌معرفة احوال‌الرجال:
۱۳۵۱، ۱٤۲۹
رجال : ۱٦۵۸
رجال ابن‌داود : ۱۱۳٤
الوجیزة فی‌الرجال : ۱٤۰۱

شرح حال امامان (ع) ـ فضائل ومراثی

*

اطراءالرضی: ۱۵۵۸
تتمةالرسائل = تتمةالمناقب : ۱۵٦۱
چهارده بدر لفت معصومین(ع): ۱۵۵٦
حیات‌القلوب ، ج۲ : ۱٦۵٤
خصائص‌الحسینیه : ۱٤۱٦
روضةالشهداء : ۱۱۲۵
زهرالریاض : ۱۵٦۰
سبع‌المثانی : ۱۵۵٦و ۱۵٦۱
شرح قصیدهٔ حیاةالقلوب : ۱٤٦۹
شمس‌المدائح : ۱۵۵۹
شمس مضیئه : ۱۵٦۰
عقد ثریا : ۱۵۵٦
الفوائد ذات‌الفوائد : ۱۵۵۷
قلائدالنجور : ۱۵۵۷
لآلی‌البحرین : ۱۵۵۸
اللهوف علی قتلی الطفوف : ۱٤۸۷
مدایح‌الولاة : ۱۵۵۸
مدائح‌الهادین : ۱۵٦۰
مقتل ابی‌عبدالله‌الحسین (ع) : ۱٤۱۵

مناقب‌الهداة : ۱۵۵۸
نظم‌المصائب : ۱۵۵۵
نظم‌المناقب : ۱۵۶۱
نوحه چهار پاره : ۱۵۵۶
هدیة‌الهداة : ۱۵۵۹

فقه

اثنی عشریه ۱ : ۱۲۲۸
اثنی عشریه ۲ : ۱۱۹۷، ۱۲۵۶
اثنی‌عشریهٔ ٤ : ۱۱۹۸
ارث = احکام‌المیراث : ۱٤۸۸
ارث = بندی منقول ازکتاب حبل‌المتین : ۱۵۲۱
ارشاد الاذهان الی‌احکام‌الایمان : ۱۱۵۷، ۱۲۱۶
الارض‌المخروبة بعدالعمران : ۱۵۳۵
ازاحة‌العلة فی‌معرفة القبلة : ۱۵۳۶
استصحاب = رسالة فی ... : ۱٤۸۹
الفیهٔ شهید : ۲۰۸۹، ۱۲۰۰، ۱۲۵۳، ۱۵۰۲، ۱۵۱۹، ۱۵۷۰
انوارالریاض = شرح ریاض‌المسائل: ۱۶۶۳
اوزان شرعیه : ۱۱۸۸
اوزان شرعیة = میزان‌المقادیر : ۱٤۰۲
الاوزان والمقاییس [ر. ك: میزان ـ المقادیر]
بدایة‌الهدایة : ۱۱۳۹، ۱۵۱۹، ۱۵۸۹
بندی در اوزان شرعیه : ۱٤۰۳
بندی در واجبات نماز : ۱۲۰۱
بندی منقول از شرح شرایع : ۱۶۰٤
بیان : ۱۳۸۱
تحفهٔ رفیعی = التحفة‌الرفیعیة فی مسائل المیراث : ۱۰۸۷
ترجمة‌الصلوة : ۱۱۱۰
ترجمهٔ الفیهٔ شهید : ۱۳٤۰، ۱۶۵۱
ترجمهٔ بدایة‌الهدایه [ر.ك: کشف‌الدرایة فی‌ترجمة البدایة ...]
ترجمهٔ رسالهٔ فی‌نذرالصدقة والعتق بعدالوفاة : ۱٤۷۸
التنبیهات العلیه علی وظائف الصلوة القلبیة و اسرارها: ۱۱۲۸، ۱۱۷۰، ۱۱۹۲، ۱۲۸۰، ۱۳۸٤، ۱۶۳۱
جعفریه : ۱۲۰۰، ۱۲۹۱
الجمل والعقود : ۱۲۰۷، ۱۵۷۱، ۱۶۰۱
جواب ابوالحسن حسینی از نذرصدقه و عتق بعداز وفات : ۱٤۸۱
جواب ابوالمفاخر حسینی ازنذرصدقه و عتق بعداز وفات : ۱٤۸۳
جوابات حسین‌بن مفلح صمیری : ۱۵۳۶

جواب سؤال شاه سلطان حسین صفوی از نذر صدقه و عتق بعداز وفات : ۱۴۸۰، ۱۴۷۹
جواب سید محمد حسین خادم از نذر صدقه و عتق بعداز وفاة : ۱۴۸۲
جواب عبدالنبی‌بن محمد تقی‌بن محمد باقر حسینی از نذر صدقه و عتق بعداز وفات : ۱۴۸۱
جواب عبدالواسع تونی : ۱۴۸۱
جواب محمد رحیم خادم و شیخ الاسلام مشهد مقدس از نذرصدقه و عتق بعداز وفاة : ۱۴۸۰
جواب محمدرضا نوهٔ ملامحمد صالح مازندرانی از نذر صدقه و عتق بعداز وفات : ۱۴۸۲
جواب محمدسعید مدرس رضوی از نذر صدقه و عتق بعداز وفات : ۱۴۸۲
جواب محمد صادق خادم : ۱۴۸۲
جواب محمدهادی مدرسی از نذر صدقه و عتق بعداز وفات: ۱۴۸۰
جواب هدایت الله مدرس ازنذرصدقه و عتق بعداز وفات : ۱۴۸۱
جواهرالفرائض [ر.ك: الفرائض ـ النصیریه ـ علی مذهب اهل‌البیت]
جواهرالکلمات : ۱۵۵۱
جهةالقبلة : ۱۵۳۷
حاشیهٔ ارشاد الاذهان ۱۵۳۳
حاشیهٔ الفیهٔ شهید : ۱۳۲۴
حاشیهٔ النافع فی‌مختصرالشرایع : ۱۲۹۱
حاشیهٔ شرایع : ۱۳۱۰، ۱۳۲۴، ۱۳۵۷
حج = رساله در ... : ۱۳۶۵
الدرة المنظومة : ۱۴۳۵
ذبایح اهلی الکتاب : ۱۲۲۷
الرسالةالرضاعیه : ۱۵۴۲
رساله درتخییر میان فاتحه و تسبیح در دو رکعت آخر نماز : ۱۱۲۸
رسالهٔ عملیه : ۱۳۶۴، ۱۵۰۷، ۱۵۱۷
رسالة فی‌صلاةالجمعه : ۱۱۷۳
رسالة فی عدم جواز نذرالصدقة و العتق بعدالوفاة : ۱۴۷۴
رضاعیه : ۱۶۰۳، ۱۶۴۵
ریاض‌المسائل فی‌بیان احکام‌الشرع بالدلائل = شرح مختصر نافع : ۱۱۰۸
زادالجیج : ۱۲۱۷
زبدةالمقال فی‌نظم‌الافعال : ۱۴۱۹
زکات = رساله در ... : ۱۲۱۱

سؤال و جواب آشتیانی : ۱۳۵۶
شرایع الاسلام فی‌مسائل الحلال و
والحرام : ۱۱۸۱، ۱۴۰۸
شرح الفیهٔ شهید : ۱۱۱۵
شرح ریاض‌المسائل [ر.ك: انوار ـ
الریاض]
شکیات نماز = شکوك نماز : ۱۴۱۷
صلوة‌الجمعة : ۱۱۶۹، ۱۶۵۸
صیغ العقود کرکی : ۱۲۵۸
صیغ‌العقود والایقاعات : ۱۱۳۰،
۱۵۶۵، ۱۶۰۲
صیغ عقود نکاح : ۱۵۶۶
طلاق‌الغائب = رسالة فی ... : ۱۵۳۵
طهارة و صلاة = رساله ... : ۱۶۴۵
العویض = مسائل العویض : ۱۵۰۵
العین فی سقی المتبایعین : ۱۱۷۴
غایة‌الایجاز لخائف‌الاعواض : ۱۵۷۲
الفخریة فی‌امرالنیة : ۱۲۰۶، ۱۲۵۷
۱۲۶۴
الفرائض = رساله در علم ... : ۱۵۴۰
الفرائض‌النصیریة علی مذهب اهل
البیت = جواهر الفرائض :
۱۳۰۲، ۱۳۸۹، ۱۵۳۲
فقه = رساله در ... : ۱۵۲۳، ۱۶۵۵،
۱۶۵۸
فقه شافعی : ۱۲۴۷، ۱۳۴۱
فقه شاهی : ۱۳۴۱
الفوائد : ۱۶۳۷
الفوائدالملیه بشرح الرسالة النفلیة :
۱۱۶۵، ۱۳۴۴
قواعد شهید = القواعد والفوائد :
۱۳۳۶
الکبائر = رسالة فی...: ۱۲۵۷، ۱۵۳۴
کنز = رساله در ... : ۱۴۶۵
کشف‌الدرایة فی‌ترجمة البدایة =
کشف‌الهدایة فی شرح البدایه :
۱۲۸۲، ۱۳۹۵، ۱۵۸۰
مجمع‌النورین و مطلع‌النیرین [ر.ك:
مشرق‌الشمسین و اسیرالسعادتین]
مختصر نافع = النافع فی مختصر
الشرایع: ۱۲۸۲، ۱۴۹۷
مسالك الافهام فی‌شرح شرایع‌الاسلام :
۱۱۶۰
مشرق‌الشمسین و اکسیرالسعادتین =
مجمع‌النورین ... : ۱۲۷۵، ۱۵۸۳
مغانم‌القدسیه = خمسیه : ۱۴۵۶
مقالیدالقصود و مواریدالعقود :
۱۴۳۷، ۱۶۴۶
مقالی در حیض : ۱۶۵۸
مناسخات المیراث : ۱۵۳۱
الموجزالحاوی لتحریرالفتاوی :
۱۲۶۴، ۱۲۹۸

میزان‌المقادیر = الاوزان والمقاییس: ۱۴۰۲
النافع فی‌مختصرالشرایع [ر.ک: المختصرالنافع]
نجات‌العباد فی‌یوم‌المعاد : ۱۵۱۸
النخبة‌الوجیزة فی‌الحکمة‌العلمیة والاحکام الشرعیة: ۱۳۲۳، ۱۴۴۴، ۱۴۶۶، ۱۶۳۵
نذرصدقه عتق بعداز وفات: ۱۴۷۵ تا ۱۴۷۸
نزهة‌الارواح فیما یتعلق باقسام‌النکاح: ۱۲۶۵
نور ساطع = ترجمه بدایة‌الهدایة = شرح فارسی بدایة‌الهدایة : ۱۲۹۵
واجبات الصلاة و شرائطها و احکامها الابدیة : ۱۲۰۷
الوجیزه : ۱۱۹۱

اصول فقه

*

اجتماع امر ونهی : ۱۲۱۲
تعلیقه فوائد حائریه = شرح : ۱۳۹۹
تهذیب‌الوصول الی علم‌الاصول : ۱۱۴۰، ۱۱۴۷
حاشیة‌التوضیح فی‌حل غوامض‌التنقیح: ۱۴۲۹
حاشیة‌الفرائد = حاشیة‌الرسائل : ۱۴۴۱، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹
حاشیهٔ زبدة‌الاصول : ۱۳۵۹
حاشیهٔ شرح‌مختصرالاصول = حاشیه شرح مختصرالمنتهی: ۱۱۵۹، ۱۱۷۲، ۱۲۵۱، ۱۳۴۵
حاشیهٔ عدة‌الاصول : ۱۱۶۲
حاشیهٔ معالم : ۱۲۹۹، ۱۳۲۵، ۱۴۱۴
حجیت‌الاجماع: ۱۱۷۲
زبدة‌الاصول : ۱۳۵۹، ۱۵۶۸
الشبهة‌المحصورة و اقسامها : ۱۵۳۴
القوائد الحائریة الاصولیة العتیقة القدیمه : ۱۳۹۸
الکافل بنیل‌السؤل فی‌علم الاصول : ۱۱۹۵
معارج‌الاصول : ۱۲۸۸
منیة‌اللبیب فی‌شرح‌التهذیب : ۱۲۶۷
نتایج‌الافکار : ۱۴۸۹
نظم زبدة‌الاصول : ۱۴۳۸
النهی ودلالته علی‌الفساد = القول فی اقتضاء
النهی للفساد : ۱۲۱۲
وسائل‌الشیعة الی‌احکام الشریعة : ۱۶۲۱

ریاضی

حساب و هندسه

*

بخشی از مقاله سوم ازکتاب اکرثاو ـ ذوسیوس : ۱۴۹۵
تلخیص‌المفتاح = تلخیص مفتاح ـ الحساب : ۱۶۴۳
حساب = رساله درعلم حساب =
میزان‌الحساب = زبدة الحساب : ۱۶۲۱، ۱۶۴۰
حساب‌العقود [ر.ك: عقدالانامل]
خلاصة‌الحساب : ۱۱۱۳، ۱۳۳۰، ۱۴۹۸، ۱۵۲۰، ۱۵۶۷، ۱۵۹۴
دائرهٔ هندیه : ۱۳۳۱
رساله درعلم حساب [ر.ك: حساب]
شرح خلاصة‌الحساب : ۱۴۶۴
عرض وطول بلاد : ۱۳۳۱
عقدالانامل = حساب‌العقود : ۱۶۰۷
عیون‌الحساب : ۱۳۰۰

ستاره‌شناسی

*

آغاز و انجام [ر.ك: اسطرلاب مسطح]
اختیارات‌الایام : ۱۱۲۸
اختیارات منظوم : ۱۴۴۷
استخراج = رساله در ... : ۱۱۴۵
اسطرلاب مسطح = آغاز و انجام = صفیحه‌اسطرلاب مسطح : ۱۵۵۲
اسطرلاب منظوم : ۱۳۲۱
بیست‌باب دراسطرلاب : ۱۲۷۹، ۱۴۹۴، ۱۵۲۳
بیست‌باب درتقویم : ۱۴۹۵
پنجاه باب سلطانی : ۱۱۴۴
تشریح‌الافلاك : ۱۴۲۵، ۱۴۹۶، ۱۵۲۱
تقویم = رساله در ... : ۱۱۸۶
توضیح‌التذکرة‌النصیریه : ۱۳۳۹
الدائرة‌الهندیة = معرفة‌التقویم : ۱۵۲۱
دربیان دانستن طبع بروج : ۱۴۴۷
دلیل‌المنجمین : ۱۳۱۹
زهرة‌الحسن : ۱۵۵۴
سی‌فصل خواجه‌نصیر : ۱۴۹۳، ۱۵۷۸
شرح بیست‌باب : ۱۲۸۰
شرح سی‌فصل : ۱۴۹۳
شرح شرح تشریح‌الافلاك : ۱۴۰۶
شرح مدخل منظوم : ۱۵۷۸
شرح ملخص چغمینی : ۱۱۲۴، ۱۱۳۳، ۱۱۶۳، ۱۳۷۱، ۱۳۵۸، ۱۴۱۲
شصت‌باب در اسطرلاب = کاشف الادوار = کاشف‌الاسرار : ۱۳۲۰
الصفیحه = الصحیفه ۱۴۹۹
صفیحة‌الاسطرلابیه : ۱۴۳۵
غیاثیه = غنیة‌الانام = من‌لایحضره التقویم : ۱۲۷۸، ۱۵۵۳

فوائد نجومی : ۱۴۹۵
فوائد ومسائل نجومی : ۱۴۹۶
قسمت‌اجزاء ظل : ۱۴۹۵
کفایة‌التعلیم فی‌صناعة‌التنجیم : ۱۲۱۹
محرم‌نامه : ۱۴۴۷
مدخل شمسی = مدخل منظوم :
۱۳۲۱، ۱۵۷۹
مطالع‌المضحج : ۱۱۴۶
مقدمه مولود = زایچه : ۱۳۱۹
الملخص فی‌الهیئة : ۱۲۴۶
من‌لایحضره‌التقویم = بغیة‌الانام
فی‌معرفة‌الساعات والایام : ۱۲۲۶
هیئت = فارسی هیئت: ۱۲۱۴، ۱۲۷۸
و۱۲۷۹، ۱۴۶۰

پزشکی

*

آبله‌کوبی : ۱۵۴۳
الابدال [ر.ك: کتاب‌الابدال]
ارجوزة فی‌الطب :۱۴۱۸
اسهالیه : ۱۳۵۳
اطریلال = رساله درمعرفت... : ۱۳۲۳
افیونیه : ۱۴۵۷
باب خواص‌السداب : ۱۶۳۹
بحران : ۱۴۴۷
بخیه = با : ۱۱۹۷
برءالساعة : ۱۱۸۹
بضاعة‌المبتدی= قرابادین‌رومی: ۱۶۳۸
بندی منقول از شرح قانون : ۱۴۲۳
تحفة‌المؤمنین=تحفهٔ حکیم‌مؤمن: ۱۳۹۲
ترکیب حب : ۱۵۰۶
التشریح = عمل‌التشریح: ۱۰۹۶
تشریح بدن انسان : ۱۵۴۳
حقایق اسرارالطب : ۱۳۲۲، ۱۳۶۲
الحکمة فی‌نظم‌الحقیقة = طب منظوم :
۱۱۵۳
الخفیة‌العلائیه : ۱۴۵۸
ذخیرهٔ خوارزمشاهی : ۱۳۹۲
زادالمسافرین = تدبیر مسافر : ۱۳۹۱
الشهابیة اللطائف‌الطبیة : ۱۴۵۴
صفت مومیا = رساله ... : ۱۳۶۲
طب = رساله در ... : ۱۶۲۹
فوائد پزشکی : ۱۳۶۲
قرابادین رومی [ر.ك: بضاعة‌المبتدی]
قرابادین شفائی : ۱۵۱۴
قرابادین قلانسی : ۱۳۶۱
قوانین حفظ‌الصحه از وبا = وبا و
اعراض وانواع ومعالجات‌آن: ۱۵۴۲
کتاب الابدال : ۱۳۲۲
کجالی = رساله در ... : ۱۴۷۲
کفایهٔ‌مجاهدیه=کفایهٔ منصوری: ۱۳۱۷
مطلب السؤال : ۱۳۵۲
معجون‌ها و مرهمها واطلیه : ۱۳۶۲

مقالة فی‌دلائل غلبةالدم : ۱۵۲۲
الموجز فی‌الطب = موجزالقانون : ۱۱۱٦، ۱۱۵۱، ۱٤٤۳
الهندباء = رسالة ... : ۱٤۱۹

ادبیات

کلیات ــ متون‌ادبی ــ قصص‌وحکایات ــ منشآت ــ معمیات ــ لغز ــ نامه‌نگاری

❊

انیس‌العشاق : ۱۵٦۲
تهلیلیه = رساله در ... : ۱۱۵٤
حکایت قنبر وفادار : ۱۵۲۵
سؤال و جواب ازحجةالاسلام رشتی : ۱۵۱۲
سواد وقف‌نامه منزل علی‌مردان‌خان : ۱۵٤۸
شرح منشآت : ۱٦۵٦
صورت مهریه : ۱٤۰۹
عیون‌الفضائل فی‌فنون‌المکاتبات والرسائل : ۱۳٤۹
لغز : ۱٦۳۳
معمای اسم امام سوم (ع) : ۱٦۰۵
معمای کتاب قانون بوعلی : ۱٤٤۷
معمیات : ۱۱۰٦
مقامات حریری : ۱۳۳٤
مکتوب نکاحیه : ۱٤۰۹
منشآت : ۱۵۲٦
وقف‌نامه: ۱٤۰۹
وقف نامچه : ۱٤۸۷

لغت

❊

خلاصهٔ عباسی : ۱٤۱٦
شرح نصاب‌الصبیان : ۱۳۵۵، ۱۵۰۳
فرهنگ عربی بفارسی : ۱۳۷۲
قاموس‌المحیط : ۱۳۸۸
لغت = رسالة در ... : ۱۵٦٦
مجمع‌البحرین ومطلع‌النیرین : ۱۲۲۵
نصاب‌الصبیان : ۱۲٤٦، ۱۵۲۷

صرف و نحو

❊

ارشادالهادی : ۱۳۱۵
الفیهٔ ابن‌مالک=الخلاصه: ۱۲۰۲، ۱۲۹٤
البهجةالمرضیة فی‌شرح‌الألفیه = سیوطی : ۱۳۵٦
التصریف : ۱٦۱۹
حاشیهٔ شرح تصریف : ۱۵۹۸، ۱۵۹۹
شافیه : ۱۲۸۵، ۱۳۱۰
شرح ابیات تمیز اعداد = شرح ثمانیا بعدما ... : ۱۵٦٦
شرح‌المغنی : ۱۳۸۵
شرح انموذج : ۱۵۰٤
شرح تصریف : ۱۳۷۷، ۱۵۲۸، ۱٦۳۳
شرح شافیه = شرح نظام : ۱۳۳۵

شرح شواهدالمفصل : ۱٤۰۵
شرح شواهد سیوطی = منتخب ... : ۱۰۹۵
شرح شواهد شرح عوامل : ۱۵۹۳
شرح شواهد قطرالندی وبلی‌الصدی : ۱۵۷۲
شرح عوامل ملامحسن : ۱٤۹۲
شرح کافیه = شرح گیپائی : ۱٤۳۳
شرح متوسط [ر.ك: الوافیة فی‌شرح الکافیه]
شواهد شرح تصریف : ۱۵۹۳
صرف = رساله در ... : ۱٦۱۷
صرف میر : ۱٦۱٤، ۱٦۱۹
صمدیه = الفوائدالصمدیه : ۱۳۱۷، ۱۳۹۲
العیون : ۱۵۷۵
غناءالادیب فی‌فهم‌مغنی‌اللبیب : ۱۳۷۸
کافیه : ۱۲۸٤
مراح الارواح : ۱۵۹۳، ۱٦۲۲
المصاعدالعلیة فی‌القواعد النحویة = الاشباه والنظائر : ۱۱۸۰
المصباح : ۱۳۱٦
المطالع‌السعیدة فی‌شرح‌الفریده: ۱۳۳۳
مغنی‌اللبیب عن‌کتب‌الاعاریب : ۱۲۱۵
الموجز : ۱٤۳۸
مؤنثات سماعیه = رساله در ... : ۱۱۲۹، ۱٤۵٦، ۱٦٤۹
نحو = چند مسئلهٔ نحوی : ۱۵۲۰
نحو = رساله در ... : ۱۳۱٦
نزهةالطرف فی‌علم‌الصرف : ۱٤٦۸
الوافیة فی‌شرح‌الکافیة = شرح متوسط: ۱٦۰۹، ۱٦۱۸

فنون بلاغت

معانی ـ بیان ـ بدیع ـ عروض ـ قافیه ـ موسیقی ـ خط

*

ارجوزة فی‌علمی‌البیان والمعانی : ۱۳۳۰
انیس‌الشعراء = رئیس‌الشعراء ۱٦۱٦
اوزان بحورالشعر : ۱۲۸۳
تلخیص‌المفتاح : ۱۲٦۱، ۱۳۳۰
حاشیهٔ حاشیهٔ مختصر خطائی = حاشیهٔ حاشیه مختصر تلخیص المفتاح : ۱۲۳۹، ۱۵۹۱
حاشیهٔ مختصر خطائی = حاشیهٔ مختصر تلخیص‌المفتاح : ۱۲۲۲، ۱۲۳۸، ۱۵۹۵
حاشیهٔ مطول = حاشیه شرح‌تلخیص المفتاح : ۱۱۷۷، ۱۱۷۹، ۱۳۰۳، ۱٦٤۸
خزرجیه [ر.ك: الرامزه]
خط = رساله در دستور ... : ۱۲۸۵
الرامزة = الرامزةالوافیه = خزرجیه: ۱۲۸٤، ۱٤۹۹
رئیس‌الشعراء [ر.ك: انیس‌الشعراء]

زبدةالبیان فی‌علمی‌المعانی والبیان : ۱۰۵۵
شرح تلخیص‌المفتاح = مطول : ۱۱۲۰
عروض = رساله در... : ۱۱۸۸، ۱۶۲۳
عروض منظوم : ۱۱۰۵
قافیه = رساله در قافیه = منتخب مقطع تکمیل‌الصناعه : ۱۶۱۵
المختصر فی‌العروض : ۱۲۸۴
منتخب مقطع تکمیل‌الصناعه [ر.ك: قافیه]
موسیقی = رساله در ... : ۱۴۶۱

منظومات

دواوین و قطعات ادبی

*

انوارالعقول‌من‌اشعار وصی‌الرسول(ص): ۱۴۶۸
تخمیس : ۱۵۱۰
ترجمه قصیدهٔ برده = ترجمه‌الکواکب الدریة فی‌مدح خیرالبریة : ۱۵۰۹
جنگ اشعار : ۱۴۱۰، ۱۴۴۵، ۱۶۲۵
دیوان‌رستم‌الحکماء = فرهنگنامه: ۱۴۲۵
دیوان روحانی : ۱۵۶۳
دیوان سلطان : ۱۲۶۲
دیوان صائب : ۱۱۳۰، ۱۱۵۲
دیوان فضولی : ۱۲۷۳
زادالمسافرین : ۱۵۶۳
سوزوگداز = مثنوی ... : ۱۲۱۰
شرح قصیدهٔ برده : ۱۴۲۷
فرهاد و شیرین = شیرین وفرهاد : ۱۲۰۹
فرهنگ خداپرستی : ۱۳۷۰
القصائد الأرتقیات : ۱۵۰۹
قصائد ملك‌الشعراء کاشانی : ۱۵۱۰
قصیدهٔ برده = الکواکب‌الدریة فی مدح خیرالبریة : ۱۱۰۷، ۱۵۰۸
قصیدهٔ طنطرانیه : ۱۶۳۳
قطعه‌ای‌از جمالی شاعر : ۱۵۸۷
قطعه‌ای درمدح پیغمبراکرم وعلی(ع): ۱۶۰۶
قطعه‌ای در موعظه : ۱۴۲۱
گلشن راز : ۱۱۰۵، ۱۵۶۳
مناجاة منظوم: ۱۱۰۶
منتخبات اشعار : ۱۵۶۲
منتخباتی ازیغما وحاجی محمدابراهیم: ۱۲۱۱

تاریخ ــ نقد اجتماعی

*

انتقادات وارده برسجل‌احوال : ۱۴۵۶
جهانگشای نادری : ۱۶۶۰
الدرالمسلوك فی‌احوال الانبیاء و الاوصیاءوالخلفاءوالملوك.ج۱: ۱۲۹۰
فردوس‌التواریخ : ۱۳۶۶

فهرست نسخه‌هائی که بخط مؤلف است

إطراءالرضی : ۱۵۵۸
بهجةالارواح و فرحةالاشباح. ج۱ : ۱۴۱۳
بهجةالارواح و فرحةالاشباح . ج۲ : ۱۵۷۶
تتمةالرسائل = تتمةالمناقب : ۱۵۶۱
تحفةالاسلام: ۱۳۵۱
تفاحةالعارفین و تحفة الطالبین : ۱۵۹۵
چهارده بدر : ۱۵۵۶
زبدةالبیان فی‌علمی‌البیان المعانی والبیان : ۱۵۵۵
زهرالریاض : ۱۵۶۰
زهرةالحسن : ۱۵۵۴
زیارات = مزار : ۱۵۶۸
سبع‌المثانی : ۱۵۵۶
سبع‌المثانی : ۱۵۶۱
شمس‌المدائح : ۱۵۵۹
شمس مضیئه : ۱۵۶۰
عقد ثریا : ۱۵۵۶
الفرائد ذات‌الفوائد : ۱۵۵۷
قاسمیه = رسالهٔ ... : ۱۵۵۴
قلائدالنحور : ۱۵۵۷
لآلی‌البحرین : ۱۵۵۸
مدائح‌الولاة : ۱۵۵۸
مدائح‌الهادین : ۱۵۶۰
مناقب الهداة : ۱۵۵۸
نظم‌المصائب : ۱۵۵۵
نظم‌المناقب : ۱۵۶۱
نوحه چهارپاره : ۱۵۵۶
هدیةالهداة : ۱۵۵۹

فهرست نسخه‌ها بحسب تاریخ تحریرشان

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
حاشیهٔ مطول = حاشیه شرح مفتاح‌العلوم	شنبه ۲۰ شعبان ۸۲۲ هق	۱۳۰٤
شرح ملخص چغمینی	۸۲۲ هق	۱۱٦٤
شرایع‌الاسلام فی‌مسائل‌الحلال‌والحرام. ج۱	سلخ ربیع‌الآخر ۸۲۳ هق	۱۱۸۲
شرح شمسیه	جمادی‌الاولی ۸۲٤ هق	۱۳۰٤
حاشیهٔ شرح مطالع	۸۳۳ هق	۱۳۲۹
سرالاسرار	دوشنبه ششم ربیع‌الاول ۸۳۸ هق	۱۳۰۹
شرایع‌الاسلام فی‌مسائل‌الحلال‌والحرام . ج۲	رجب ۸٤۰ هق	۱٤۰۸
نزهة‌الطرف فی‌علم‌الصرف .	۸٤۳ هق	۱٤٦۸
الوافیة فی‌شرح‌الکافیة = شرح متوسط	۲۲ رمضان ۸٤۷ هق	۱٦۰۹
الخفیة‌العلائیه	غرهٔ جمادی‌الآخر ۸۷۹ هق	۱٤۵۹
غایة‌الایجاز لخائف‌الاعواض	۸۸۰ هق	۱۵۷۲
شرح تجرید قوشچی	پنجشنبه غرهٔ محرم ۸۸۱ هق	۱۲۰٤
حاشیهٔ شرح تجرید	جمادی‌الاولی ۸۹۰ هق	۱۳۲۸
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید	اواخر رجب ۸۹۰ هق	۱۳۲۸
شرح ملخص چغمینی	۸۹٤ هق	۱۳۹٤

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
حاشیهٔ مختصر تلخیص‌المفتاح	۲۶ محرّم ۸۹۸ هق	۱۶۰۰
تحفة‌التدبیر لاهل‌التبصیر	سدهٔ نهم هق	۱۳۰۹
تعویذ‌الحاکم صاحب مصر فی علم‌الصنعة العالیه	سدهٔ نهم هق	۱۳۰۹
حاشیهٔ حاشیه شرح مطالع	سدهٔ نهم هق	۱۳۷۴
فقه شافعی	سدهٔ نهم هق	۱۲۵۰
مصحف‌الکشف = مسائل‌الملك بادرس لارس‌الحکیم	سدهٔ نهم هق	۱۳۰۹
الفرائض‌النصیریة علی‌مذهب‌اهل‌البیت	پنجشنبه ۱۸ شوال ۹۱۷ هق	۱۵۳۸
سی فصل	۹۱۸ هق	۱۴۹۶
تهافت‌الفلاسفهٔ خواجه‌زاده	۹۲۷ هق	۱۱۴۴
منطق = رساله در ...	۹۴۱ هق	۱۱۵۹
جعفریه	ربیع‌الثانی ۹۴۸ هق	۱۲۹۲
مزار کبیر	شنبه آخر محرّم ۹۵۷ هق	۱۴۸۵
شرح تصریف	۹۶۰ هق	۱۶۳۴
المواجز‌الحاوی لتحریر‌الفتاوی	۹۶۳ هق	۱۲۹۹
حاشیهٔ عماد برحاشیه شرح شمسیه قرابادین قلانسی	ربیع‌الاولی ۹۷۱ هق	۱۱۶۵
رؤیت = رساله در ...	ششم جمادی‌الثانی ۹۷۱ هق	۱۳۶۲
الموجز‌الحاوی لتحریر‌الفتاوی	۹۷۸ هق	۱۱۴۰
خلاصة‌الاقوال فی‌معرفة احوال‌الرجال	دوشنبه ۱۵ ربیع‌الاول ۹۸۲ هق	۱۲۶۶
حاشیهٔ شرایع	۹۷۸ هق	۱۴۲۹
نافع یوم‌الحشر فی‌شرح باب حادی‌عشر	۱۸ رجب ۹۷۹ هق	۱۳۵۷
حاشیهٔ حاشیهٔ لوامع‌الاسرار فی‌شرح مطالع‌الانوار	ربیع‌الاول ۹۸۲ هق	۱۳۴۳
	سه‌شنبه ۱۷ شوال ۹۸۲ هق	۱۶۲۵

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
الفوائدالملیة بشرح الرسالةالنفلیة	ربیع‌الآخر ۹۸۳ هق	۱۱۶۶
فقه شاهی	جمعه ۲۱ جمادی‌الاول ۹۸۳ هق	۱۳۴۳
حقایق اسرارالطب	۹۸۴ هق	۱۳۶۳
مؤنثات سماعیه	۹۸۴ هق	۱۶۵۰
حاشیهٔ کرکی برشرایع	اواخر محرم ۹۸۷ هق	۱۳۲۴
حج = مناسك اردبیلی	جمعه ۱۲ جمادی‌الاولی ۹۸۸ هق	۱۳۶۶
جواهرالکلمات	۹۹۲ هق	۱۰۵۱
بخشی‌ازمقاله سوم‌ازکتاب‌اکرثاوذوسیوس	سدهٔ دهم هق	۱۴۹۶
ترجمهٔ الفیهٔ شهید	سدهٔ دهم هق	۱۳۴۳
حاشیهٔ حاشیه حاشیه شرح مطالع	سدهٔ دهم هق	۱۲۵۵
حاشیهٔالنافع فی‌مختصرالشرایع	سدهٔ دهم هق	۱۲۹۲
حاشیهٔ شرح تجرید	سدهٔ دهم هق	۱۱۱۸
حاشیهٔ مطول	سدهٔ دهم هق	۱۶۵۰ و۱۱۷۹
حاشیهٔ منطقیه	سدهٔ دهم هق	۱۵۱۸
شرح‌الملخص چغمینی	سدهٔ دهم هق	۱۱۳۴
شرح قصیدهٔ بُرده	سدهٔ دهم هق	۱۴۲۸
صرف = رساله در ...	سدهٔ دهم هق	۱۶۱۸
الفخریة فی‌امرالنّیة	سدهٔ دهم هق	۱۲۶۶
مجموعه شماره /۱۰۶۰	سدهٔ دهم هق	۱۴۵۴
نزهةالارواح فیما یتعلق باقسام‌النکاح	سدهٔ دهم هق	۱۲۶۶
الفوائدالمنصوریة = شرح‌تهذیب‌الاصول	پنجشنبه ۱۸ محرم ۱۰۰۰ هق	۱۰۸۹
صیغ‌العقود والایقاعات	لیله پنجشنبه۲۵ شعبان ۱۰۰۱ هق	۱۱۳۱
حاشیه شرح هدایةالحکمة	ذی‌قعدهٔ ۱۰۰۴ هق	۱۶۴۱
شرح مواقف	پنجم ذیحجه ۱۰۰۴ هق	۱۱۰۴

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
حاشیه شرح حکمت‌العین	پنجم ذیحجه ۱۰۰۶ هق	۱۲۳٤
روضة‌الشهداء	شنبه ۲۵ رجب ۱۰۱۰ هق	۱۱۲٦
تهذیب‌الوصول الی علم‌الاصول	عشر اول جمادی‌الثانی ۱۰۱۳ هق	۱۱٤۰
مجموعه شماره /۸۵۱	۱۰۱۳ هق	۱۱۵۷
شرح ملخص چغمینی	۱۰۱۳ هق	۱٤۱۳
الفوائدالملیه بشرح‌الرسالة‌النفلیة	۱۷ ذیحجه ۱۰۱۵ هق	۱۳٤۵
انیس‌العشاق	جمادی‌الثانی ۱۰۱۸ هق	۱۵٦۵
حاشیهٔ تحریرالقواعدالمنطقیه فی‌شرح الرسالة‌الشمسیه	۱۰۱۸ هق	۱٦۳۱
الفیهٔ شهید	۲۸ ذی‌قعده ۱۰۱۹ هق	۱۲۵٤
امامت = رساله در ...	سه‌شنبه پنجم صفر ۱۰۲۰ هق	۱۱٤۳
خلاصة‌الحساب خسروشاه	۲۰ جمادی‌الاول ۱۰۲٤ هق	۱۱۱٤
اثنی عشریهٔ ۲	ربیع‌الاول ۱۰۲۸ هق	۱۲۵۹
اربعین شیخ بهائی	جمادی‌الاولی ۱۰۲۸ هق	۱۱۱۳
صحیفة‌الرضا=مسندالرضا=الرضویات	عشر اوسط ماه رجب ۱۰۲۸ هق	۱۲۵۹
اعتقادات صدوق	دهه دوم جمادی‌الاولی ۱۰۲۹ هق	۱۲۵۹
ازاحة‌العلة فی‌معرفة‌القبلة	۱۲ ربیع‌الآخر ۱۰۳۱ هق	۱۵۳۸
الفضائل‌المنجیة	۲٤ صفر ۱۰۳۳ هق	۱۱۳۱
مجموعه شماره /۹۱۵	اوائل ذی‌قعدهٔ ۱۰۳٤ هق	۱۲٤۷
ارشادالاذهان الی‌احکام‌الایمان	پنجشنبه ۱۲ محرم ۱۰۳۸ هق	۱۲۱٦
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح شمسیه	ربیع‌الثانی ۱۰۳۸ هق	۱٤۳۳
کشف‌الریبة عن‌احکام‌الغیبة	عصر جمعه ۲٦ شوال ۱۰٤۱ هق	۱۳۸۵
حاشیه شرح تجریدالعقاید	ذی‌حجه ۱۰٤۱ هق	۱٤٤٦
حاشیهٔ مختصر خطائی	ربیع‌الاول ۱۰٤۳ هق	۱۲۳۹
الفیهٔ شهید	جمعه ۱٦ رمضان ۱۰٤۳ هق	۱۰۹۱

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
حاشیهٔ حاشیه مختصر خطائی	جمعه ۱۶ رمضان ۱۰۴۴ هق	۱۲۳۹
الباب‌الحادیعشر	اواخر ربیع‌الآخر ۱۰۴۸ هق	۱۰۹۱
حاشیهٔ شرح شمسیه	۱۱ صفر ۱۰۵۲ هق	۱۱۴۸
تشریح الافلاك	یکشنبه ۲۲ ربیع‌الآخر ۱۰۵۲ هق	۱۴۹۷
حاشیهٔ مختصر خطائی	چهارشنبه غرّهٔ رمضان ۱۰۵۴ هق	۱۲۲۳
لوایح جامی	ذی‌حجه ۱۰۵۴ هق	۱۵۵۰
الکافل بنیل‌السؤل فی‌علم‌الاصول	ربیع‌الآخر ۱۰۵۹ هق	۱۱۹۵
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید	۲۵ رمضان ۱۰۵۹ هق	۱۱۱۲
ترجمهٔ الباب‌الحادی عشر= شرح ...	۱۰۵۹ هق	۱۰۹۴
اثنی‌عشریه ۱ = طهارت	۱۰۶۰ هق	۱۲۲۹
فرائض = رساله درعلم فرائض	ربیع‌الثانی ۱۰۶۴ هق	۱۵۴۱
حاشیه شرح تجرید	۷ شوال ۱۰۶۴ هق	۱۵۷۷
معانی‌الاخبار . ج۲	۱۰۶۵ هق	۱۴۳۴
شمسیه = الرسالهٔ‌الشمسیه فی‌القواعد المنطقیه	۱۰۶۶ هق	۱۵۰۵
در نظیم‌درخواص‌قرآن‌عظیم= ترجمه ...	سوم شعبان ۱۰۶۸ هق	۱۳۱۵
متممهٔ تحفة‌القراء	محرّم ۱۰۶۹ هق	۱۳۷۵
منیة‌المرید فی‌آداب‌المفید والمستفید	سه‌شنبه سلخ صفر ۱۰۶۹ هق	۱۲۲۱
تجوید منظوم = شرح ...	۹ جمادی‌الاولی ۱۰۶۹ هق	۱۳۱۵
مصباح‌الشریعة و مفتاح‌الحقیقة	چهارشنبه ۲۷ ذی‌حجه ۱۰۷۱ هق	۱۳۸۵
مقطوعات	۱۰۷۱ هق	۱۵۷۷
اثبات واجب قدیم	۱۰۷۲ هق	۱۶۴۳
معانی‌الاخبار	۱۰۷۲ هق	۱۱۶۳
الاعتماد فی‌شرح واجب‌الاعتقاد	یکشنبه نیمه شعبان ۱۰۷۳ هق	۱۲۰۸
منیة‌المرید فی‌آداب‌المفید والمستفید	۱۰۷۳ هق	۱۶۱۲

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
شرح ایساغوجی	۱۰۷٤ هق	۱۳۷۷
التنبیهات العلیة علی وظائف الصلوة القلبیه	عصر جمعه ۲۵ ربیع‌الثانی ۱۰۷۵ هق	۱۳۸۵
ترجمهٔ الفیه شهید	۱۰۷۵ هق	۱٦۵۲
جامع الاخبار	٤شنبه ۲۰ ربیع‌الاول ۱۰۷٦ هق	۱٦۵۲
الجمع بین الآیتین	شوال ۱۰۷۷ هق	۱۲۷۳
احوال افعال المکلفین = جبرواختیار	۱٦ ربیع‌الثانی ۱۰۷۹ هق	۱۲۷۳
تهذیب الوصول الی علم الاصول	۱۳ شوال ۱۰۷۹ هق	۱۱٤۷
اربعین سورة من التوراة	۱۰۷۹ هق	۱۲۷۳
حدائق الصالحین شیخ بهائی	پنجشنبه ۱۲ ربیع‌الاول ۱۰۸۰ هق	۱۱۹۳
مشرق الشمسین واکسیر السعادتین	یکشنبه ۲۱ شعبان ۱۰۸۱ هق	۱۵۸۳
شرح المفنی	پنجشنبه ۲۰ شوال ۱۰۸۱ هق	۱۳۸۵
خطبه حضرت زینب (ع) درمجلس یزید	جمادی‌الثانی ۱۰۸۲ هق	۱۲۲۹
صحیفهٔ سجادیه	شعبان ۱۰۸۲ هق	۱۱٦٦
غیاثیه	غره رمضان ۱۰۸۲ هق	۱۲۷۹
هیئت = فارسی هیئت	اواسط شوال ۱۰۸۲ هق	۱۲۷۹
فرائد القواعد = شرح مقدمهٔ جزری	محرم ۱۰۸۳ هق	۱۱۰۱
الجواهر السنیة فی الاحادیث القدسیة	۱٤ صفر ۱۰۸۳ هق	۱۱۷۷
حاشیهٔ شرح ایساغوجی	شوال ۱۰۸٤ هق	۱۳۷۷
مفتاح الفلاح	جمعه ۷ جمادی‌الاولی ۱۰۸۵ هق	۱۱۹٦
ارشاد الاذهان الی احکام الایمان	سه‌شنبه ۲۸ شعبان ۱۰۸۵ هق	۱۱۵۷
الفرائض النصیریه	رمضان ۱۰۸٦ هق	۱۲۰۲
مطالع المضجج	۱۰۸۸ هق	۱۱٤٦
حاشیهٔ شرح مواقف	رمضان ۱۰۸۹ هق	۱٤٤۳
ثواب الاعمال و عقاب الاعمال	۲۳ ربیع‌الاول ۱۰۹۰ هق	۱۳۰۹
لوایح جامی	ربیع‌الاول ۱۰۹۲ هق	۱٤۸۷

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
نخبة وجیزة فی الحکمة العلمیة والاحکام الشرعیه	سه‌شنبه ۱۷ رمضان ۱۰۹۲ هق	۱۶۳۶
قواعدالعقائد	یکشنبه ششم شوال ۱۰۹۲ هق	۱۶۳۶
شرح اصول کافی	۱۴ رجب ۱۰۹۳ هق	۱۱۶۲
کفایهٔ مجاهدیه = کفایه منصوری	سه‌شنبه ۲۶ رمضان ۱۰۹۳ هق	۱۳۱۸
دعای معراج	ذیحجه ۱۰۹۲ هق	۱۳۱۵
قاسمیه	چهارشنبه ۲۰ رجب ۱۰۹۴ هق	۱۳۷۰
حاشیه شرح مختصرالاصول	یکشنبه ۱۱ شعبان ۱۰۹۵ هق	۱۱۶۰
حقایق فیض	سه‌شنبه ۸ ربیع‌الاول ۱۰۹۶ هق	۱۱۵۱
صغری	لیله جمعه ۲۸ ذیقعده ۱۰۹۶ هق	۱۶۰
ایساغوجی	شنبه ۵ ذیحجه ۱۰۹۶ هق	۱۶۰۱
تلخیص‌المفتاح فی‌المعانی والبیان	۱۰۹۶ هق	۱۳۳۲
الرامزه = خزرجیه	۱۰۹۷ هق	۱۲۸۶
المختصر فی‌العروض	۱۰۹۷ هق	۱۲۸۶
شرح الفیه شهید	۲۰ ربیع‌الاخر ۱۰۹۸ هق	۱۱۱۶
ضیاءالقلب	سه‌شنبه ۱۶ جمادی‌الثانی ۱۰۹۸ هق	۱۱۵۱
ثواب‌الاعمال وعقاب الاعمال	۵ شنبه آخر شعبان، شوال ۱۰۹۸ هق	۱۵۴۹
نهج‌البلاغه = منتخب ...	جمادی‌الثانی ۱۰۹۹ هق	۱۲۸۱
منهاج‌الکرامة فی‌معرفة‌الامامه	جمعه ۲۳ شوال ۱۰۹۹ هق	۱۳۵۰
حاشیه خفری برشرح تجرید	ذیحجه ۱۰۹۹ هق	۱۳۶۶
اختیارات بدیعی = منتخب	سدهٔ یازدهم هق	۱۴۵۸
اربعون حدیثا	سدهٔ یازدهم هق	۱۱۸۰ و ۱۱۹۹
افیونیه	سدهٔ یازدهم هق	۱۴۵۸
انوارالعقول من‌اشعار وصی‌الرسول(ص)	سدهٔ یازدهم هق	۱۴۶۹
بیان	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۸۱

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
بیست‌باب در اسطرلاب	سدهٔ یازدهم هق	۱۴۹۶
بیست باب در تقویم	سدهٔ یازدهم هق	۱۴۹۶
تحفةالقراء	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۷۶
تحفهٔ رفیعی	سدهٔ یازدهم هق	۱۰۸۶
تفسیر سورهٔ حمد	سدهٔ یازدهم هق	۱۵۴۱
تفسیر سورهٔ قل‌هوالله احد	سدهٔ یازدهم هق	۱۵۴۱
توحید صدوق	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۳۳
توضیح‌التذکرةالنصیریه	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۳۹
الجواهرالمنثورة فی‌الادعیه المأثوره	سدهٔ یازدهم هق	۱۶۳۰
حاشیهٔ الفیهٔ شهید	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۲۵
حاشیةالتوضیح فی‌حل‌غوامض‌التنقیح	سدهٔ یازدهم هق	۱۴۳۰
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح جدید تجرید	سدهٔ یازدهم هق	۱۵۱۶
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح شمسیه	سدهٔ یازدهم هق	۱۱۵۹
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح مختصرالاصول	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۴۶
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تلخیص‌المفتاح	سدهٔ یازدهم هق	۱۵۹۱
حاشیهٔ حل مشکلات الاشارات	سدهٔ یازدهم هق	۱۲۵۱
حاشیهٔ شرح‌العقائدالعضدیه	سدهٔ یازدهم هق	۱۶۲۴
حاشیهٔ شرح تجرید	سدهٔ یازدهم هق	۱۴۷۲
حاشیهٔ شرح حکمت‌العین	سدهٔ یازدهم هق	۱۱۱۸
حاشیهٔ شرح مختصرالاصول	سدهٔ یازدهم هق	۱۱۷۲
حاشیهٔ شرح هدایةالحکمه	سدهٔ یازدهم هق	۱۱۳۶
حاشیهٔ مطول	سدهٔ یازدهم هق	۱۱۷۸
حرفیه = رساله فی‌تحقیق‌الحرف	سدهٔ یازدهم هق	۱۶۰۱
حساب = رساله درعلم حساب = میزان‌الحساب	سدهٔ یازدهم هق	۱۶۴۰

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
حقایق اسرارالطب	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۲٤
خلاصةالاقوال فی‌معرفة احوال‌الرجال	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۵۲
خلاصةالحساب	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۳۲
دائرهٔ هندیه	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۳۲
شرح‌البدایةالدرایة	سدهٔ یازدهم هق	۱٦۲۸
شرح تجرید قوشچی	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۵۵
شرح تلخیص‌المفتاح	سدهٔ یازدهم هق	۱۱۲۰
شرح شواهدالمفصل	سدهٔ یازدهم هق	۱٤۰٦
شرح صحیفه سجادیه	سدهٔ یازدهم هق	۱۰۹۲
شرح عقائد عضدی	سدهٔ یازدهم هق	۱۲۲۵
شرح کافیه	سدهٔ یازدهم هق	۱٤۳٤
شرح مخلص چغمینی	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۷۲
شرح هدایةالحکمة	سدهٔ یازدهم هق	۱٦۳۸
صحیفه سجادیه	سدهٔ یازدهم هق	۱۳٤٤
عرض و طول بلاد	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۳۲
عیون‌الحساب	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۰۱
الفتوحات المکیه	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۱۹
فوائد و مسائل نجومی	سدهٔ یازدهم هق	۱٤۹۷
قواعد شهید	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۳٦
کافیه	سدهٔ یازدهم هق	۱۲۸٦
کتاب الابدال	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۲٤
کلمات قصار حضرت رسول (ص)	سدهٔ یازدهم هق	۱۲۵٤
کنزالعرفان فی فقه‌القرآن	سدهٔ یازدهم هق	۱۱۲٤
مجموعه شماره /۸۲۷	سدهٔ یازدهم هق	۱۱۲٤
مجموعه شماره /۹٦۳	سدهٔ یازدهم هق	۱۳۲۲

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
مختصرنافع = النافع فی‌مختصرالشرایع	سدهٔ یازدهم هق	۱۴۹۷
مرآةالتوحید و نجاة من‌التقلید	سدهٔ یازدهم هق	۱۰۹۹
مسالك الافهام فی‌شرح شرایع‌الاسلام	سدهٔ یازدهم هق	۱۱۶۱
مشرق‌الشمسین واکسیرالسعادتین	سدهٔ یازدهم هق	۱۲۷۶
مصباح‌الشریعة و مفتاح‌الحقیقه	سدهٔ یازدهم هق	۱۶۲۸
مفتاح‌الفلاح	سدهٔ یازدهم هق	۱۵۸۶
مناسخات المیراث	سدهٔ یازدهم هق	۱۵۳۸
منیةاللبیب فی‌شرح‌التهذیب	سدهٔ یازدهم هق	۱۲۶۷
موجزالقانون	سدهٔ یازدهم هق	۱۴۴۴
الوافیه فی‌شرح‌الکافیة	سدهٔ یازدهم هق	۱۶۱۹
الوجیزة فی‌التجوید	سدهٔ یازدهم هق	۱۰۹۹
وضعیه = رساله ...	سدهٔ یازدهم هق	۱۶۰۱
هیئت = فارسی هیئت	سدهٔ یازدهم هق	۱۲۸۱
تبصرةالعوام فی‌معرفة مقالات الانام	۱۱۰۰ هق	۱۴۴۱
ترجمه توحید مفضل	پنجشنبه ۷ رمضان ۱۱۰۱ هق	۱۵۱۵
النخبةالوجیزه	سه‌شنبه سلخ شوال ۱۱۰۱ هق	۱۳۲۴
جنةالواقیة والجنة الباقیه	۱۱۰۴ هق	۱۴۰۸
شرح دعای سمات	جمعه ۱۷ جمادی‌الثانی ۱۱۰۵ هق	۱۶۴۷
المطالع‌السعیده‌فی‌شرح‌الفریده	دهم شوال ۱۱۰۵ هق	۱۳۳۴
الدرالمسلوك فی‌احوال‌الانبیاء ...		
والملوك ج ۱	جمعه ۱۲ صفر ۱۱۰۶ هق	۱۲۹۱
عروةالوثقی شیخ بهائی	جمادی‌الاول ۱۱۰۶ هق	۱۶۰۰
حاشیهٔ شرح مختصرالاصول	۱۱۰۶ هق	۱۲۵۳
حاشیهٔ حسام برمعالم	۱۱۰۷ هق	۱۳۲۶
نور ساطع = ترجمه بدایةالهدایه	۱۱۰۷ هق	۱۲۹۶

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
کشف‌الهدایة فی‌شرح‌البدایه	۲۷ربیع‌الاول ۱۱۱۲ هق	۱۳۹۸
ادعیه	۱۱۱۲ هق	۱۳۹٤
آداب عباسی = ترجمه مفتاح‌الفلاح	شنبه ۱۱ ربیع‌الاول ۱۱۱۳ هق	۱٦٤٤
شرح خلاصة‌الحساب خلخالی	عشر دوم محرم ۱۱۱٤ هق	۱٤٦٦
نخبة وجیزة فی‌الحکمة‌العلمیة والاحکام الشرعیه	یکشنبه ۱۳ ربیع‌الاول ۱۱۱٤هق	۱٤٦٦
شرح شافیه = شرح نظام	ذیحجه ۱۱۱۵ هق	۱۳۵
الفیهٔ شهید	شعبان ۱۱۱۷ هق	۱۵۰۳
حاشیه شرح شمسیه	رمضان ۱۱۱۷ هق	۱۲۷۷
حاشیهٔ شرایع	چهارشنبه۱۳جمادی‌الثانی ۱۱۱۸هق	۱۳۱۰
جامع الاخبار	پنجشنبه سلخ رجب ۱۱۱۹ هق	۱۱٦۷
شرح اثبات جوهر مفارق	چهارشنبه.۱ربیع‌الاولی.۱۱۲۰ هق	۱۳۳۸
مختصرالتحفة‌الکلامیه	۲۲ رجب ۱۱۲۰ هق	۱٤۰۵
حاشیه اثبات واجب قدیم	شنبه سوم رمضان ۱۱۲۰ هق	۱۳۱۲
مجموعه شماره /۱۰۲۵	از ۲٤رمضان تا ۲۲ رجب.۱۱۲۰هق	۱٤۰۵
جنة‌المتقین	۱۱۲۱ هق	۱۳۹۸
ظهوریه = رسالهٔ ...	۱۱۲۱ هق	۱۳۹۸
حساب = رساله درعلم حساب = میزان‌الحساب	سلخ ذیقعده ۱۱۲۲ هق	۱٦۲۱
خلاصة‌الاذکار واطمینان‌القلوب	نیمه رمضان ۱۱۲۳ هق	۱٤۱۲
شرح هدایة الحکمة	دوشنبه ۱٦ شعبان ۱۱۲٤ هق	۱۳۸۲
نافع یوم‌الحشر فی‌شرح باب حادیعشر	چهارشنبه ششم‌ذیحجه۱۱۲٤ هق	۱۵۰۲
افعال‌الانسانیه = الجبروالاختیار	غره صفر ۱۱۲۵ هق	۱۲۸۹
النافع یوم‌الحشر فی‌شرح‌الباب الحادی‌عشر	جمعه ۱٤ ذی‌قعده ۱۱۲۵ هق	۱۲۹۰

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
معارج‌الاصول	ذی‌حجه ۱۱۲۵ هق	۱۲۸۹
حاشیهٔ معالم	۱۱۲۵ هق	۱۲۹۹
هیئت = فارسی هیئت	۱۱۲۵ هق	۱۲۱۵
طهارت و صلاة = رساله در ...	۱۱ربیع‌الثانی ۱۱۲۸ هق	۱۶۴۶
مجموعه شماره /۱۰۳۹	۱۱۲۸ هق	۱۴۲۵
مقالیدالقصود و مواليدالعقود	پنجشنبه چهارم رمضان ۱۱۲۹ هق	۱۶۴۶
شرح کافی = شرح فروع کافی	ربیع‌الثانی ۱۱۳۱ هق	۱۲۹۵
رسالة فی‌صلاة‌الجمعة	اول رمضان ۱۱۳۱ هق	۱۱۷۴
غناءالادیب فی‌فهم مغنی‌اللبیب	چهارشنبه ۱۰رمضان ۱۱۳۳ هق	۱۳۷۹
الفرائض‌النصیریة‌علی‌مذهب‌اهل‌البیت	شنبه ۲۴صفر ۱۱۳۴ هق	۱۳۹۰
اعتقادات صدوق	چهارشنبه ۱۹ربیع‌الثانی ۱۱۳۸هق	۱۱۹۸
شرح هدایة‌الحکمة	غرهٔ صفر ۱۱۳۵ هق	۱۲۶۱
اثنی‌عشریهٔ ٤	جمادی‌الاول ۱۱۶۸ هق	۱۱۹۸
وقف نامچه	۱۱۹۱ هق	۱۴۸۷
اثبات واجب قدیم	سدهٔ دوازدهم هق	۱۳۱۲
ادعیه و ادویه	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۰۶
اعتقادات = اصول ...	سدهٔ دوازدهم هق	۱۵۰۳
ام‌الوسائل فی ام‌المسائل = تفسیر سورهٔ حمد	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۷۵
انوارالتنزیل و اسرارالتأویل = تفسیر بیضاوی	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۵۳
البهجة‌المرضیة فی‌شرح‌الالفیه = سیوطی	سدهٔ دوازدهم هجری قمری	۱۳۵۶
بیست باب خواجه	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۸۱
ترجمهٔ الخرائج و الجرائح	سدهٔ دوازدهم‌هق	۱۲۳۱

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
ترجمهٔ مصباح‌الشریعه	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۵۳
ترجمهٔ نهج‌البلاغه = تنبیه‌الغافلین و تذکرة‌العارفین	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۵۳
تلخیص‌المفتاح	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۶۱
تحفة‌الزائر	سدهٔ دوازدهم هق	۱۵۵۱
تفسیر بیضاوی	سدهٔ دوازدهم هق	۱۰۹۶
تفسیر خلاصة‌المنهج	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۶۲
تفسیر سورهٔ فاتحه	حدهٔ دوازدهم هق	۱۱۳۳
التنبیهات العلیه	سده دوازدهم هق	۱۲۸۱
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۳۳
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح حکمت‌العین	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۱۳
حاشیهٔ حاشیهٔ قدیمه برشرح تجرید	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۷۷
حاشیهٔ شرح تجرید	سدهٔ دوازدهم هق	۱۳۳۸
حاشیهٔ شرح جامع‌الدقایق	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۳۵
حاشیهٔ کشاف	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۳۳
حاشیهٔ عدة‌الاصول	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۶۳
حاشیهٔ محاکمات	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۹۴
حجیت اجماع	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۷۴
حیاة‌القلوب ۰ ج ۲	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۵۴
خلاصة‌الاذکار واطمینان القلوب	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۲۰
خلق‌الاعمال	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۶۷
دعا = رساله ...	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۴۷
الدقایق المحکمة فی‌شرح‌المقدمه	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۰۴
دیوان فضولی	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۷۳
رجال ابن داود	سدة دوازدهم هق	۱۱۳۴

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
رساله در رمل	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۰۶
رضاعیه = رساله	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۴۶
شافیهٔ ابن‌حاجب	سدهٔ دوازدهم هق	۱۳۱۱
شرح اوراد عصریه	سدهٔ دوازدهم هق	۱۴۵۲
شرح بیست باب	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۸۱
شرح حدیث قدسی: کنت کنزاً مخفیاً..	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۹۱
شرح زایرچه = شرح زایچه	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۲۴
شرح عقائد = رساله ...	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۶۴
شکیات نماز = شکوک نماز	سدهٔ دوازدهم هق	۱۴۱۸
صحیفه سجادیه	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۴۴و۱۳۶۰
عروةالوثقی = تفسیر سورهٔ حمد	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۴۹
عروض = رساله	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۲۳
عمل‌الصالحین	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۳۵
العین فی متقی‌المتبایعین	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۷۴
فرهنگ عربی بفارسی	سدهٔ دوازدهم هق	۱۳۷۳
الفوائد	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۳۷
قاموس‌المحیط	سدهٔ دوازدهم هق	۱۳۸۹
قصیدهٔ برده = الکواکب‌الدریة فی‌مدح خیرالبریه	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۰۸
کشف‌الدرایة فی‌ترجمة‌البدایة	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۸۳
کشف‌الفوائد فی‌شرح قوائدالعقائد	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۳۷
کفایة‌التعلیم فی‌صناعة‌التنجیم	سدهٔدوازدهم هق	۱۲۲۰
کفایة‌الزوارفی‌زیارة‌النبی‌والائمة‌الاطهار	سدهٔ دوازدهم هق	۱۴۵۵
گلشن راز	سدهٔ دوازدهم هق	۱۵۶۵
مجموعه شماره /۸۳۲	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۲۹

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
مجموعه شماره/۸۶۵	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۷۱
مجموعه شماره /۹۱۰	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۳۷
مجموعه شماره /۱۰۵۳	سدهٔ دوازدهم هق	۱۴۸۳
مجموعه شماره /۱۰۷۶	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۰۵
مجیب‌الدعوات	سده دوازدهم هق	۱۱۲۷
المحکم والمتشابه	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۹۴
مشارق انوارالیقین فی‌حقیقة اسرار امیرالمؤمنین(ع)	سدهٔ دوازدهم هق	۱۰۹۱
مضمار دانش	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۹۶
معانی‌الاخبار	سدهٔ دوازدهم هق	۱۱۷۵
مقامات حریری	سدهٔ دوازدهم هق	۱۳۳۵
مقیاس‌المصابیح	سدهٔ دوازدهم هق	۱۳۴۷و۱۱۴۸
منهج‌الفاضلین فی‌معرفة الائمةالهداة الکاملین	سدهٔ دوازدهم هق	۱۵۳۰
منیةالمرید فی‌آداب‌المفید والمستفید	سدهٔ دوازدهم هق	۱۵۷۰
نقدالنصوص فی‌شرح نقش‌الفصوص	سدهٔ دوازدهم هق	۱۴۵۲
نوافل یومیهٔ مجلسی	سدهٔ دوازدهم هق	۱۶۲۷
هدایةالامة الی احکام‌الائمة	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۹۷
هیئت = فارسی هیئت	سدهٔ دوازدهم هق	۱۲۱۹
المنجی‌العباد من‌اهوال یوم‌المعاد	لیلهٔ جمعه دوم شعبان ۱۲۰۰ هق	۱۶۰۹
دیوان رستم‌الحکما = فرهنگنامه کبری	ربیع‌الاول ۱۲۰۵ هق	۱۴۲۷
شرح انموذج	۱۷ذی‌حجه ۱۲۰۵ هق	۱۵۱۴
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح جدید تجرید العقائد	ربیع‌اولال ۱۲۰۶ هق	۱۵۰۴
	جمادی‌الاخر ۱۲۰۹ هق	۱۵۴۷

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
کنزالعرفان فی‌فقه‌القرآن = آیات الاحکام	رجب ۱۲۰۹ هق	۱۵۵۰
شرح شواهد سیوطی	قرهٔ شعبان ۱۲۱۰ هق	۱۰۹٦
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید خلیفه سلطان	۱۷ رجب ۱۲۱۵ هق	۱۲٤۱
حاشیهٔ شرح تجرید خفری	۱۲ شعبان ۱۲۱۵ هق	۱۲٤۲
صحیفه سجادیه	۱۲۱٦ هق	۱۵۸۵
تعلیقه فوائد حائریه = شرح ...	۲۸ شعبان ۱۲۲۰ هق	۱۳۹۹
الفوائدالحائریة الاصولیة العتیقه	پنجشنبه ۱۱ شوال ۱۲۲۰ هق	۱۳۹۹
ریاض‌المسائل فی‌بیان احکام الشرع بالدلائل	۱۲۲۰ هق	۱۱۰۸
مراح‌الارواح	۱۲۲۰ هق	۱۵۹٤
زادالمعاد مجلسی	جمادی‌الاخر ۱۲۲۱ هق	۱۵۲۷
شواهد شرح تصریف	۲۰ رجب ۱۲۲۱ هق	۱۵۹٤
شرح شواهد شرح عوامل	۹ شعبان ۱۲۲۱ هق	۱۵۹٤
خلاصة‌الحساب	۹ رمضان ۱۲۲۲ هق	۱۵۹٤
جهان‌گشای نادری	۱۲۲٤ هق	۱٦٦۰
زادالمعاد مجلسی	پنجشنبه۱٤ربیع‌الاول ۱۲۲۵هق	۱۲۰۰
مجموعه شماره /۱۱۲۲	ازجمادی‌الاول ۱۲۲۵ تا لیله‌شنبه ۱۰ ربیع‌الثانی ۱۲۵۵ هق	۱۵٦۱
الموجز = موجزالقانون	۲۱ شوال ۱۲۲٦ هق	۱۱۵۱
شرح تصریف	شنبه ۲۸ محرم ۱۲۲۸ هق	۱۳۷۸
شرح شرح تشریح الافلاك	محرم ۱۲۲۸ هق	۱٤۰۷
قافیه = منتخب مقطع تکمیل‌الصناعه	محرم ۱۲۲۸ هق	۱٦۱٦
انیس‌الشعراء = رئیس الشعراء	۱۲ صفر ۱۲۲۸ هق	۱٦۱٦

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
دلالات = رساله در ...	سوم رجب ۱۲۲۸ هق	۱۶۰۰
صفیحةالاسطرلابیه	۲۱ شعبان ۱۲۲۸ هق	۱۴۴۰
آداب المناظره	۱۲۲۸ هق	۱۴۴۰
الفیهٔ ابن مالك	شعبان ۱۲۲۹ هق	۱۲۰۳
شرح مدخل منظوم	صفر ۱۲۳۰ هق	۱۵۷۹
کبری	۲۶ ربیع‌الثانی ۱۲۳۰ هق	۱۶۱۵
صرف میر	سه‌شنبه چهارم رجب ۱۲۳۰ هق	۱۶۱۵
قرابادین شفائی	رجب ۱۲۳۰ هق	۱۵۱۵
مناجات منظوم	۱۲۳۰ هق	۱۱۰۷
حاشیهٔتهذیب‌المنطق=حاشیه‌ملاعبدالله	۱۱ ربیع‌الثانی ۱۲۳۱ هق	۱۶۱۵
شرح عوامل ملامحسن	شنبه ۲۵ ذیحجه ۱۲۳۱ هق	۱۴۹۲
سی فصل	شعبان ۱۲۳۲ هق	۱۵۷۹
حاشیهٔ حاشیه شرح تجرید	۱۲ شوال ۱۲۳۳ هق	۱۲۱۴
مدخل منظوم	۱۲۳۴ هق	۱۵۷۹
منتهی‌السؤل فی‌شرح‌الفصول‌النصیریه	۱۲۳۴ هق	۱۵۹۰
نصاب الصبیان	۱۲۳۵ هق	۱۵۲۷
سراج‌القلوب	۱۰ ربیع الاول ۱۲۳۶ هق	۱۱۱۹
ترجمه حاشیه تهذیب‌المنطق	۱۳ ربیع‌الثانی ۱۲۳۷ هق	۱۲۹۸
نخبهٔ کلباسی	ربیع‌الاول ۱۲۴۰ هق	۱۴۴۴
مجمع‌البحرین	۲۰صفر۱۲۴۱تا۱۶صفر۱۲۴۲هق	۱۲۲۶
مراح الارواح	سه‌شنبه ۱۶ رجب ۱۲۴۵ هق	۱۶۲۳
ترجمهٔ بدایةالهدایه	ذی‌حجه ۱۲۴۵ هق	۱۵۸۱
حاشیهٔ معالم	۱۲۴۶هق	۱۴۱۴
مشاعر	شوال ۱۲۴۹ هق	۱۴۶۴
مجموعه شماره /۱۱۰۴	سه‌شنبه ۸ ذیحجه ۱۲۵۰ هق	۱۵۲۶

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
پنجاه موقف	۱۲۵۰ هق	۱۰۸۲
اسهالیه	سه‌شنبه دهم رمضان ۱۲۵۲ هق	۱۳۰٤
المعارف فیض	ذی‌حجه ۱۲۵۲ هق	۱۳۹۱
مفاتیح‌الغیب	۱۲۵۲ هق	۱۳۸۷
نظم اللئالی = لؤلؤئیه	جمعه ۲۵ رمضان ۱۲۵٤ هق	۱۳٦۰
زبدةالاصول	۲۲ شوال ۱۲۵٤ هق	۱۳٦۰
هیئت = فارسی هیئت	جمعه ۱٤ جمادی‌الاول ۱۲۵۵ هق	۱٤٦٤
بدایةالهدایه	۱۲۵۵هق	۱۱٤۰
ذخیرهٔ خوارزمشاهی	محرم ۱۲۵٦ هق	۱۳۹۲
شرح ملخص چغمینی	۱۲۵٦ هق	۱۱۲۵
شرح شواهد قطرالندی و بل‌الصدی	ربیع‌الثانی ۱۲۵۷ هق	۱۵۷٤
مقباس‌المصابیح	صفر ۱۲۵۸ هق	۱۳٦٤
ظفرنامه = پیروزی‌نامه	ربیع‌الثانی ۱۲۵۸ هق	۱۵٦۹
بدایةالهدایه	دوشنبه۲۷ذی‌حجه ۱۲۵۸ هق	۱۵۲۰
جواب بعض اهل اصفهان	۱۲۵۹ هق	۱٤۷۱
مثنوی سوز وگداز	ذیقعدهٔ ۱۲٦۰ هق	۱۲۱۱
شرح نصاب	۱۲٦۰ هق	۱۵۰٤
شرح نظم‌اللئالی = شرح لؤلؤئیه	سه‌شنبه۱۹ربیع‌الاخر ۱۲٦۲ هق	۱۵۰۱
مشاعر	شعبان ۱۲٦۵ هق	۱۳۸۰
صیغ عقود و ایقاعات	یکشنبه ۱۲محرم ۱۲٦٦ هق	۱۵٦۷
غیاثیه = غنیةالانام = من‌لایحضره		
التقویم	محرم ۱۲٦۹ هق	۱۵۵٤
منتخباتی از یغما وحاجی محمدابراهیم	۲٦ صفر ۱۲۷۰ هق	۱۲۱۱
تحفةالزائر	هفتم‌ربیع‌الثانی ۱۲۷۲ هق	۱۱۷۵
مقباس‌المصابیح	چهارشنبه سلخ رمضان ۱۲۷۲ هق	۱٦۱۱

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
مطلب‌السؤال	ذی‌قعده ۱۲۷۵ هق	۱۳۵٤
الرسالةالعملیه	۱۵ محرم ۱۲۷٦ هق	۱۵۰۸
مختصر نافع	نیمه شعبان ۱۲۷٦ هق	۱۲۸۲
خلاصةالحساب	شعبان ۱۲۷۷ هق	۱۵۲٤
زادالمسافرین = تدبیرالمسافر کبری	۱٦ ربیع‌الاول ۱۲۷۹ هق	۱۳۹۳
	رجب ۱۲۷۹ هق	۱۵۰۰
استصحاب	چهارم جمادی‌الاول ۱۲۸۰ هق	۱٤۹۰
ارث = احکام المیراث	۲۰ شوال ۱۲۸۰ هق	۱٤۹۰
الرامزه = الخزرجیه	۱۸ جمادی‌الاول ۱۲۸۱ هق	۱۵۰۰
تشریح‌الافلاك	جمادی‌الاول ۱۲۸۱ هق	۱۵۲٤
الصفیحه	شنبه غرهٔ رجب ۱۲۸۱	۱۵۰۰
بیست باب در اسطرلاب	۱۲۸۱ هق	۱۵۲٤
فقه = رساله در	ذی‌حجه ۱۲۸۲ هق	۱۵۲٤
تهذیب‌المنطق	۱۲۸۲ هق	۱۲۹٤
القصائد الارقیات	۱۲۸۳ هق	۱۵۱۱
الهندباء = رساله ...	جمادی‌الاول ۱۲۸٤ هق	۱٤۲۱
زبدةالاصول	چهارشنبه ۲۱ ذی‌حجه ۱۲۸٤ هق	۱۵٦۹
انوارالریاض = شرح ریاض‌المسائل	غره شعبان ۱۲۸۵ هق	۱٦٦٤
دُرّ ثمین	چهارشنبه ۲۵رمضان ۱۲۸٦ هق	۱۰۸۹
نتایج‌الافکار	جمعه‌چهارم‌ربیع‌المولود ۱۲۸۸هق	۱٤۹۰
نافع یوم‌الحشر فی‌شرح باب حادی‌عشر	چهارشنبه ۲۰ربیع‌الثانی ۱۲۹۲ هق	۱٤۹۲
خلاصهٔ عباسی	۱۲ ربیع‌الاول ۱۲۹٤ هق	۱٤۱۷
مقتل ابی‌عبدالله الحسین (ع)	جمادی‌الاول ۱۲۹٤ هق	۱٤۱٦
مرآت الوحدةالحقه	چهارشنبه سلخ‌شوال ۱۲۹٤ هق	۱۵٤۸

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
سعادت‌نامه	۱۲۹٤ هق	۱٤۳۲
تعلیقات منهج‌المقال	۱۲۹۷ هق	۱۱۱۱
شرح بدایة‌الدرایه	۱۲۹۷ هق	۱۱۱۱
تخمیس	۱٤ جمادی‌الثانی ۱۲۹۹ هق	۱۵۱۱
تشریح بدن انسان	ذی‌قعدهٔ ۱۲۹۹ هق	۱۵٤٤
تجوید = رساله در ...	۱۲۹۹ هق	۱٤۲۱
آداب‌المتعلمین	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۷۳
ارشادالهادی	سدهٔ سیزدهم هق	۱۳۱۷
اسطرلاب مسطح = آغاز وانجام	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۵٤
اصول‌دین	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۷۲
الفیهٔ شهید	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۲۰ و ۱۵۷۲
بحارالانوار ۰ ج ۸	سدهٔ سیزدهم هق	۱٤۳۲
تجویدالقرآن	سدهٔ سیزدهم هق	۱۲۰۳ و ۱۱۰۲
تحفة‌الابرار فی‌التجوید	سدهٔ سیزدهم هق	۱۱۰۲
تحفة‌الاسلام	سدهٔ سیزدهم هق	۱۳۵۱
تحفة‌المؤمنین	سدهٔ سیزدهم هق	۱۳۹۳
ترجمهٔ عهدنامه مالك اشتر	سدهٔ سیزدهم هق	۱۳۸۰
التصریف	سدهٔ سیزدهم هق	۱٦۲۰
التنبیهات‌العلیه	سدهٔ سیزدهم هق	۱٦۳۲
جنگ اشعار	سدهٔ سیزدهم هق	۱٦۲٦
حاشیهٔ حاشیهٔ شرح تجرید	سدهٔ سیزدهم هق	۱٤٦٤
حاشیه شرح تجرید	سدهٔ سیزدهم هق	۱۳۰۱
حاشیهٔ شرح تصریف	سدهٔ سیزدهم هق	۱٦۰۱
الدرة‌المنظومة	سدهٔ سیزدهم هق	۱٤٤۰
دعا	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵٤۸ و ۱۲٤۳

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
دلیل‌الدعا	سدهٔ سیزدهم هق	۱۲۴۳
دیوان صائب	سدهٔ سیزدهم هق	۱۱۳۰ و ۱۱۵۳
الرسالةالرضاعیه	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۴۲
رسالهٔ علمیه	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۱۷
زادالمسافرین	سدهٔ سیزدهم هق	۱۳۰۲
سؤال وجواب	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۱۳
شرح ایساغوجی	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۱۴
شرح تصریف زنجانی	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۲۷
شرح حرزالامانی و وجه‌التهانی	سدهٔ سیزدهم هق	۱۱۳۶
شرح رباعیات ابوسعید	سدهٔ سیزدهم‌هق	۱۵۸۶
شرح نصاب	سدهٔ سیزدهم هشـ	۱۵۰۴
الشهابیة فی‌اللطائف‌الطبّیه	سدهٔ سیزدهم هق	۱۴۵۵
صرف میر	سدهٔ سیزدهم هق	۱۶۲۰
صغری	سدهٔ سیزدهم هق	۱۶۱۸
طب = رساله در ...	سدهٔ سیزدهم هق	۱۶۳۰
العویص = مسائل‌العویص	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۰۷
العیون	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۷۵
فرهنگ خداپرستی	سدهٔ سیزدهم هق	۱۳۷۱
قصیدهٔ برده = الکواکب‌الدریة فی‌مدح خیرالبریه	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۱۱
قصیدهٔ طنطرانیه	سدهٔ سیزدهم هق	۱۶۳۴
کبری	سدهٔ سیزدهم هق	۱۶۱۸
گلشن	سدهٔ سیزدهم هق	۱۱۰۶
اللهوف علی قتلی‌الطفوف	سدهٔ سیزدهم هق	۱۴۸۸
مجموعه شماره ۸۱۶	سدهٔ سیزدهم هق	۱۱۱۰

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
مجموعه شماره ۱۱۸۲	سدهٔ سیزدهم هق	۱٦۳۹
مختارالقراء	سدهٔ سیزدهم هق	۱۳۷۰
المصباح	سدهٔ سیزدهم هق	۱۳۱۷
مضمار دانش	سدهٔ سیزدهم هق	۱۳۸۸
مناقب شاه نعمت‌الله ولی کرمانی	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۳۱
الموجز فی‌الطب = موجزالقانون	سدهٔ سیزدهم هق	۱۱۱٦
النافع یوم‌الحشر فی‌شرح‌الباب‌الحادیعشر	سدهٔ سیزدهم هق	۱۱۷٦
نجات‌العباد فی‌یوم‌المعاد	سدهٔ سیزدهم هق	۱۵۱۹
نخبة‌الاخبار	سدهٔ سیزدهم‌هق	۱۵۸۲
الوجیزه	سدهٔ سیزدهم هق	۱۱۹۱
وسائل‌الشیعه الی احکام‌الشریعه	سدهٔ سیزدهم هق	۱٦۲۲
ظفرنامه	شب دوشنبه ۸ ذیقعدهٔ ۱۳۰۰ هق	۱۵۱۲
حاشیهٔ فرائدالاصول	۱۳۰۰ هق	۱٤۵۰
زیارت = مزار	۱۳۰۰ هق	۱۵٦۸
گفتاری عرفانی	سلخ ذی‌قعده ۱۳۰۱ هق	۱٤۲۲
التنبیهات‌العلیه	۱۳۰۱ هق	۱۱۹۳
خصائص‌الحسینیه	۱۳۰۱ هق	۱٤۱٦
اصول‌دین	صفر ۱۳۰۲ هق	۱٦۰۹
کحالی = رساله در ...	رجب ۱۳۰۲ هق	۱٤۷۳
شرح‌البدایة فی‌علم‌الدرایه	رمضان ۱۳۰۲ هق	۱۵۰۷
مجموعه شماره ۱۰۳۰	۱۳۰۳ هق	۱٤۱۱
دیوان روحانی	۱۳۰۸ هق	۱۵٦۵
حاشیهٔ‌الفرائد = حاشیه‌الرسائل	۱٤ صفر ۱۳۱۵ هق	۱٤٤۱
الابرار	دوشنبه نیم‌جمادی‌الثانی ۱۳۱۹ هق	۱٤٦۰
الحکمة فی‌نظم‌الحقیقه	۱۳۲۳ هق	۱۱۵۳

نام کتاب	تاریخ تحریر	شماره صفحه
اعتقادات مجلسی	۱۳۲٦ هق	۱٤۷۱
شرح نصاب‌الصبیان	لیله جمعه سوم ذیحجه ۱۳۳۲ هق	۱۳۵۵
کنزالحقایق	یکشنبه ۱۲ ربیع‌الثانی ۱۳٤٦ هق	۱۵۸۹
بهجة‌الارواح و فرحة‌الاشباح	۲۲ جمادی‌الثانی ۱۳٤٦ هق	۱۵۷٦
دلاکی	ربیع‌الثانی ۱۳۵۰ هق	۱٤٦۷
تفاحة‌العارفین و تحفة‌الطالبین	۲۱ ذیقعده ۱۳۵٤ هق	۱۵۹۵
بهجة‌الارواح و فرحة‌الاشباح	۱۳۰۷ شمسی	۱٤۱٤
ارجوزة فی‌الطب	سدهٔ چهاردهم هق	۱٤۲۱
جنگ اشعار	سدهٔ چهاردهم هق	۱٤٤۵
دعا	سدهٔ چهاردهم هق	۱۵۹۲
دیوان سلطان	سدهٔ چهاردهم هق	۱۲٦٤
زادالحجیج	سدهٔ چهاردهم هق	۱۲۱۸
شرح قصیدهٔ حیات‌القلوب	سدهٔ چهاردهم هق	۱٤۷۱
فردوس‌التواریخ	سدهٔ چهاردهم هق	۱۳٦۷
کیمیا = رساله در ...	سدهٔ چهاردهم هق	۱۵۷٤
مجموعه شماره ۱۰۵۷	سدهٔ چهاردهم هق	۱٤٤۸
مغانم‌القدسیه = خمسیه	سدهٔ چهاردهم هق	۱٤۵۷
مغنی‌اللبیب	سدهٔ چهاردهم هق	۱۲۱۵
مؤنثات سماعیه	سدهٔ چهاردهم هق	۱٤۵۷

نقش مهرها

نقش‌مهرها ــ صاحبان مهرها	شکل مهرها	شماره صفحه
ابن محمدعلی، محمدابراهیم [این‌مهر از آن محمدابراهیم‌بن حاجی محمدعلی اصفهانی در ۱۲۳۹ هق می‌باشد]	بیضی‌شکل	۱۶۲۰
ابوطالب‌بن محمد طباطبائی	بیضی‌شکل	۱۵۳۰
ابوطالب‌بن میرزا موسوی	بیضی‌شکل	۱۲۵۱
اتخذالله ابراهیم خلیلاً [از محمدابراهیم اصفهانی]	بیضی‌شکل	۱۶۰۱
اجعلنی‌رضیّاً [ازرضی‌بن حاج‌محمداکبر]	چهارگوشه کوچك	۱۱۱۲
اشرف‌الشریف‌الحسینی [ازاشرف‌الشریف بن سلطان محمد قاینی حسینی در ۱۱۳۳ هق]	بیضی‌شکل	۱۲۷۵
از پنجهزار جلد کتبیست‌که حاج سید سعید وقف کتابخانه گوهرشاد نموده برای استفادهٔ عموم	مربع مستطیل	بیشتر صفحات
افوض امری الی‌الله	بیضی‌شکل	۱۱۶۱
افوض امری الی‌الله عبدالحسین [این مهر ازآن میرزا عبدالحسین‌خان‌بن آمیرزا علی‌رضا مستوفی در ۱۳۳۲ هق]	بیضی‌شکل درشت	۱۳۵۶

نقش‌مهرها ــ صاحبان مهرها	شکل مهرها	شماره صفحه
افوض امری الی‌الله عبده محمدعلی [این مهرازآن‌شیخ‌محمدعلی واعظ‌تلواسکانی مورخ ۱۳٤۰ هق]	بیضی‌شکل درشت با مرکب سرخ	۱۳۳۷ و ۱۳۳٦
افوض امری الی‌الله عبده محمدعون	چهارگوشه	۱۱۱۸
التقی من وقاه‌الله	بادامی‌شکل کوچك	۱۲۵۹ و ۱۲٦۰
الدائم‌الباقی عبده مطلب	هشت ضلعی	۱۱٦٤
الداعی الی‌الله ابوالحسن	بیضی‌شکل	۱٦۱۵
الراجی عبده محمدباقربن محمدعلی	بیضی‌شکل	۱۱۲۸
الراجی محمدحسین	بیضی‌شکل	۱۲۲٦
العبد ابوالقاسم	چهارگوشه	۱۱۱۳
العبدالمذنب ابوالحسن‌الحسینی	چهارگوشه	۱٦۳۱
العبدالمذنب محمدمقیم [این مهر ازآن محمد مقیم‌بن محمد هاشم طغابنی می‌باشد]	بیضی‌شکل	۱۳۸۵
العبدالمظفربن حیدرحسین‌الرضوی	مدّور	۱٦۰۰
العبدشجاع‌الحسینی [این مهر ازشجاع‌بن علی حسینی مورخ ۳ جمادی‌الآخر ۹٦۹ هق است]	مدّور	۱۱۱۸
العبد محمداسماعیل‌الحسینی [این مهر از اسماعیل‌بن محمدزمان طبیب قرن ۱۳ هق می‌باشد]	چهارگوشه	۱۰۹۷ و ۱۱۱٤
العبد محمدالحرّ [این مهر ازشیخ حرّ عاملی، محمدبن‌حسن‌مورخ ۱۰۹۷ هق است]	بادامی‌شکل	۱۳۳۲ و ۱۲۸٦
اللهم صل‌علی‌محمدوآل‌محمد	بیضی‌شکل	۱٦۲۱
المتوکل علی‌الله محمدباقربن محمدباقر	بیضی‌شکل	۱۱۳۵

نقش‌مهرها ــ صاحبان مهرها	شکل مهرها	شماره صفحه
المذنب حسن	بیضی‌شکل	۱۳۳۵
المذنب عبدالمجیدبن ابوطالب‌الحسینی	چهارگوشه	۱۲۵۱
المعتصم بفضل‌الله‌الغنی محمدبن مسعود حسینی [صاحب این مهر در ۱۴ جمادی‌الثانی ۹۵۰ هق زنده بوده‌است]	دائره شکل	۱۲۹۲
الواثق بالله‌الغنی عبدالاحدبن محمدتقی ــ القاری	مستطیل	۱۶۰۱
الواثق بالله‌الغنی عبده مظفر علی‌الحسینی سنه ۱۰۳۸ هق	دائره شکل نسبتاً بزرگ	۱۲۵۶
الواثق بالله‌الغنی علی محمدبن محمدعلی [این مهر ازآن علی‌محمدبن محمدعلی شریف اصفهانی‌درجمادی‌الاولی۱۲۸۶ هق است]	بیضی‌شکل	۱۲۰۹
الواثق‌بالله‌القوی محمد شفیع‌الموسوی	چهارگوشه	۱۳۸۱ و ۱۲۸۱
الواثق بالملک‌المتعالی علی‌بن عبدالعالی بدرالدین [این مهرومهر زیرین ازیک‌تن می‌باشد]	دائره شکل بزرگ	۱۵۳۸
الهی‌بحق ابن‌عم‌المصطفی‌والزهرا وسبطیه والتسعة، اقل عبدهم علی‌بن عبدالعال بدرالدین فی‌الجنة موقفه	دائره شکل بزرگ	۱۵۳۸
امیراسدالله‌خان	چهارگوشه	۱۵۵۲
إنّی عبدالله آتائی‌الکتاب [این مهرازعبدالله بن محمدکاظم‌بن شاه‌محمد تبریزی می‌باشد]	چهارگوشه کوچک	۱۲۸۹
بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم	چهارگوشه	۱۳۲۶
بلوریان طبی [این مهر حبیب‌الله بلوریان		

نقش‌مهرها ــ صاحبان مهرها	شکل مهرها	شماره صفحه
طبسی مورخ ۲۸ رمضان ۱۳٤٦ هق می‌باشد]	بادامی‌شکل	۱٤۱٤
بندهٔ‌آل‌محمدمعصوم [این مهر از میرزا معصوم وزیردرصفره ۱۱۰۵ هق است]	چهارگوشه	۱۲۷٦
بندهٔ شاه جهان محمد ... [قسمتی‌از مهر غیر مقرو است، شبیه مهر فاضل‌خان مذکور درجلد ۱ ص ۳۸۱]	دائره شکل بزرگ	۱۲۵۹
توکلت علی‌الله محمدقاسم‌الحسینی	بیضی‌شکل	۱٦۳۸
حسن‌بن علی	بادامی کوچك	۱۲۵۵
حسینعلی	بادامی کوچك	۱۲۷۳
حسین منی وانا من حسین	بیضی‌شکل	۱٦۲۸
خادم شرع محمد علیه‌السلام قاضی‌شیخ	بیضی‌شکل	۱۱۷۹
خاك کف‌پای محمدساجد [ازساجدبن ملا حاجی‌محمد سارش]	بادامی شکل	۱٦۰۱
داخل کتابخانه مجدالدین شد	مهر مربع مستطیل است : ۱۰۸۹، ۱۰۹۱، ۱۱۳۱، ۱۱٤۹، ۱۱٦۳، ۱۱٦٦، ۱۱۷٤، ۱۱۷۵، ۱۱۹۳، ۱۲۱۸، ۱۲۵۳، ۱۲۵۹، ۱۲٦٦، ۱۲۷۷، ۱۲۸۹، ۱۲۹۵، ۱۳۲۵، ۱۳۲۸، ۱۳۳۷، ۱۳٤۵، ۱۳٦٦، ۱۳۷۹، ۱۳۹۱، ۱۳۹۹، ۱٤۲۹، ۱٤٦۸، ۱٤۷۱، ۱٤۹۲، ۱۵۲٤، ۱۵۵۲، ۱۵۷۵، ۱۵۹۱، ۱٦۱۲، ۱٦۱۸، ۱٦۳۹، ۱٦٤۱، ۱٦٤٦	
زین‌الدین علی‌الشریف‌الموسوی [این مهر، تاریخ ۱۱۵۱ هق می‌باشد]	بیضی‌شکل	۱۱۹۳
زین‌العابدین‌بن عبدالوهاب‌الموسوی	بیضی‌شکل	۱۱۹٦
سلام علی ابراهیم	بادامی‌شکل کشیده	۱۵٤۱
سلام قولاً من رب رحیم	بیضی‌شکل	۱۳۲٦

نقش‌مهرها ــ صاحبان مهرها	شکل مهرها	شماره صفحه
سلمان منّا اهل‌البیت	چهارگوشه	۱۱۴۹
صراط علی حق نمسکه ۱۱۳۶	چهارگوشه	۱۲۵۹ و ۱۵۴۲
صراط علی حق نمسکه	بیضی شکل کوچك	۱۳۵۵
صراط علی حق نمسکه	لوزی شکل	۱۵۲۰
صراط علی حق نمسکه عبده ابوالحسن الحسینی	بیضی‌شکل	۱۵۸۴
ضیاءالدین‌الحسینی [این مهرازآن ضیاءالدین محمدبن‌حسین‌بن نظام‌الدین‌علی حسینی مازندرانی است]	دائره شکل کوچك	۱۲۹۹
عباس‌بن محمد طباطبائی	بیضی‌شکل	۱۵۳۰
عبدالباقی‌الرضوی [این‌مهر مورخ ۱۱۷۳ هق است]	بیضی‌شکل	۱۳۳۶
عبدالقادرالحسینی	بیضی‌شکل	۱۳۷۹
عبدالکریم	بیضی‌شکل	۱۱۵۷
عبدالوهاب‌بن محمدمهدی موسوی	بیضی‌شکل	۱۵۱۳
عبد، علی‌بن عبدالعالی بدرالدین [صاحب این مهردومهر دیگر نیز داردکه‌گذشت باآغاز : الواثق والهی ...] که اطراف‌این مهر نام چهارده معصوم (ع) نقش‌بسته و دروسط آن، سجع‌مذکورآمده‌است	دازده ضلعی	۱۵۳۸
عبد محمدمحسن مشهدی [این مهر ازآن محمدمحسن تفرشی‌مشهدی‌درسه‌شنبه ۲۸ شعبان ۱۰۸۵ هق می‌باشد]	بیضی‌شکل	۱۱۵۸
عبده ابوالحسن [این مهر مولی‌ابوالحسن گیلانی است]	بادامی کوچك	۱۳۳۸
عبده ابوالقاسم‌الحسینی	چهارگوشه	۱۶۴۷

نقش‌مهرها ــ صاحبان مهرها	شکل مهرها	شماره صفحه
عبده ابوالقاسم‌بن محمدتقی	بیضی‌شکل	۱۲۲۹
عبده‌الراجی‌الحسین‌بن‌علی	بیضی‌شکل	۱۴۴۲
عبده‌الراجی رجبعلی	بیضی‌شکل	۱۴۰۵ و ۱۵۰۳
عبده‌الراجی صادق‌بن زین‌العابدین	بیضی‌شکل	۱۴۷۲
عبده‌الراجی علی‌اکبر	بیضی‌شکل	۱۱۹۵
عبده‌الراجی محمدبن محمدالحسینی	بیضی‌شکل	۱۱۶۱
عبده جعفربن محمدباقرالموسوی	بیضی‌شکل	۱۲۹۲
عبده جعفربن محمدصادق	بیضی‌شکل	۱۱۱۲ و۱۳۲۶
عبده حسن‌بن ابوطالب‌الحسنی‌الحسینی [این مهر مورخ ۲۰ شوال ۱۲۸۰ هق است]	بیضی‌شکل	۱۴۹۱
عبده سلمان ابوهانی‌الحسینی‌الحسنی	چهارگوشه	۱۱۹۴
عبده سیدمرتضی‌الحسینی	بادامی شکل	۱۶۱۰
عبده علی‌بن‌عبدالله [این مهر ازآن علی‌اکبر بن عبدالله مورخ جمادی‌الاولی ۱۲۶۵ هق است]	بیضی‌شکل	۱۱۱۷
عبده فتح‌الله‌الحسینی	بیضی‌شکل	۱۳۰۱
عبده محمد	بیضی‌شکل	۱۳۱۸
عبده محمدباقربن محمدتقی‌الموسوی	بیضی‌شکل	۱۵۸۳
عبده محمدتقی‌بن محمدباقر	بیضی‌شکل	۱۵۱۷
عبده محمدحسن [این مهر ازآن حسن‌بن امام قلی اصفهانی است]	بیضی‌شکل	۱۱۵۷
عبده محمدحسن‌الموسوی	بیضی‌شکل	۱۳۲۸
عبده محمدحسین‌بن‌المحمد موسوی [این مهر ازمحمدحسین‌بن‌سیدمحمدموسوی خوانساری مورخ ۱۲۶۹ هق است]	بیضی‌شکل	۱۶۱۸

نقش‌مهرها ــ صاحبان مهرها	شکل مهرها	شماره صفحه
عبده محمد داودالموسوی [این مهر ازآن میرمحمد داودبن محمد موسوی خوانساری‌درصفر ۱۲۸۳هق می‌باشد]	بیضی‌شکل	۱۱۲۶
عبده محمدصادق‌بن‌زین‌العابدین‌الموسوی	بیضی‌شکل	۱۳۹۱
عبده محمد صالح‌الحسینی ۱۱۱۶ هق	بیضی‌شکل	۱۲۶۶
عبده محمدعلی‌بن محمد	بیضی کوچك	۱۱۱۸
عبده محمدعلی رضوی	چهارگوشه	۱۰۹۱
عبده محمدکاظم	چهارگوشه	۱۲۰۴
علی‌اصغرالموسوی	بیضی‌شکل	۱۶۰۵
عمل عبدالکریم‌الموسوی [این مهردرمیان ترنجی برپشت جلد کتاب ترسیم‌شده است]	ترنج شکل	۱۵۶۹
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین	بیضی‌شکل	۱۳۶۶
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین ادریس ــ الموسوی‌الحسینی	چهارگوشه	۱۳۵۰
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین عبدالحسین	چهارگوشه	۱۴۱۴
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین‌عبده‌امام‌ویردی	چهارگوشه	۱۲۷۶
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین‌عبده محمدتقی	بیضی‌شکل	۱۱۶۸
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین علیرضا بن ادریس‌الموسوی	چهارگوشه	۱۳۵۰
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین‌محمدتقی‌العلوی	چهارگوشه	۱۲۶۰
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین محمدعلی	چهارگوشه	۱۳۳۹
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین محمدعلی ــ الرضوی	مستطیل	۱۰۹۱
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین محمدمحسن		

نقش‌مهرها ــ صاحبان مهرها	شکل مهرها	شماره صفحه
[مورخ ۱۲۰۳ هق]	بیضی‌شکل	۱۲۵۵
لااله‌الاالله الملك‌الحق‌المبین محمدهادی	چهارگوشه	۱۱۵۱
لایزال راشد اسد [این مهر از راشدبن‌علی		
موسوی در ۱۰۸۳ هق می‌باشد]	بادامی شکل	۱۳۸٤
لسان‌الحق بحق‌گویا بحق‌گویا لسان‌الحق		
[این مهر ازآن لسان‌الحق میرزا		
عبدالوهاب‌بن محمدعلی محرم یزدی		
مورخ ۱۲۷۷ هق می‌باشد]	بیضی‌شکل درشت	۱۳۷۱
محمدباقربن‌محمدتقی‌الموسوی [این‌مهر		
ازآن حجةالاسلام رشتی، محمدباقربن		
محمدتقی اصفهانی می‌باشد]	بیضی‌شکل درشت :	۱۱٦٦، ۱۳۷۷،
	۱۲۹۸، ۱۲۷۵، ۱۲٦٦، ۱۲۳۵، ۱۲۲۱،	
	۱۱۹٦، ۱۱۸۱	
محمدتقی‌الحسینی	بیضی‌شکل	۱۱٦۵
محمدتقی‌بن علینقی	بیضی‌شکل	۱۱۸۱
محمدتقی‌بن محمدرضا کاشی	شش ضلعی	۱۲۷۳
محمدجعفرالحسینی [این مهر ازآن سید		
محمدجعفربن محمد نصیر حسینی		
مورخ‌جمادی‌الاولی۱۲۵۵ هق می‌باشد]	چهارگوشه	۱٤٦٤
محمدجعفرالموسوی [این مهر مورخ		
ربیع‌الاولی ۱۳۲۱ هق است]	چهارگوشه	۱٦٦۰
محمدجوادالحسینی‌الموسوی	چهارگوشه	۱۲۹۹
محمدحسن‌الموسوی	بیضی‌شکل	۱۵۰۸
محمدحسن‌بن غلامرضا طباطبائی	بیضی‌شکل	۱۵۱٤
محمدحسین	بیضی‌شکل	۱۲۲۰
محمدحسین‌بن‌محمدصالح حسینی [مورخ		

نقش‌مهرها ــ صاحبان مهرها	شکل مهرها	شماره صفحه
۱۱ محرم ۱۱۳۶ هق]	بیضی‌شکل	۱۳۹۵
محمدرسول‌الله [این مهر ازآن محمد رسول‌بن عبدالعزیز مورخ یکشنبه ۸ شوال ۱۲۳۶ هق است]	چهارگوشه	۱۳۳۷
محمد شفیع	بادامی	۱۳۲۸
محمد طاهرالحسینی	بیضی	۱۱۷۹
محمدعلی‌الموسوی	بیضی	۱۲۹۲
محمدعلی‌بن محمدباقرالموسوی	بیضی	۱۶۴۶
محمدکاظم [این‌مهر از آن محمدکاظم‌بن محمدصادق درچهارشنبه۲۷ ذی‌حجه ۱۲۲۵ هق است]	چهارگوشه	۱۱۱۳
محمد نبی‌الله علی ولی‌الله	بادامی کوچك	۱۰۴۱
مصطفی‌الحسینی	بیضی	۱۴۶۸
نجف [این مهرازآن نجف‌بن میرزاعلی‌اکبر بیرجندی‌درشوال۱۲۹۴ هق می‌باشد]	بیضی	۱۰۴۸
نورالدین محمد	هشت ضلعی	۱۳۳۷
والکاظمین‌الغیظ والعافین عن‌الناس [از محمدکاظم‌بن میراحمد]	بادامی	۱۱۴۹
وثوق‌السلطان	بیضی کوچك	۱۳۱۰
وحی احمدعلی ۱۱۹۰ [این مهر ازآن‌احمد علی بحرانی است]	بیضی	۱۱۴۹
وفق یا علی ابوالحسن‌الحسینی [این مهر ازآن‌ابوالحسن‌بن عسکری‌حسینی‌است]	بادامی	۱۱۶۳
وما محمد الارسول	چهارگوشه مستطیل	۱۳۱۸
ومن یتوکل علی‌الله فهوحسبه تقی	بادامی کوچك	۱۲۵۹

نقش‌مهرها ــ صاحبان مهرها	نقش مهرها	صاحبان مهرها
هوالحیّ [این از عبدالحی‌بن عبدالرزاق رضوی می‌باشد]	بیضی‌شکل	۱۳۳۶
هوالمعز سلطان القرّاء [این مهر ازآن سید محمدحسین‌بن‌کاظم علوی فاطمی حافظ تبریزی رئیس‌الحفاظ وصدر ــ الخطباء آستان قدس‌رضوی می‌باشد مورخ ۱۳۲۱ هق]	چهارگوشه	۱۳۳۳ و ۱۱۰۱
یأتی من‌بعدی اسمه احمد [این مهر ازآن احمدبن‌حموی‌سعدی‌انصاری‌مدّعوبه ــ سالك است]	چهارگوشه	۱۳۶۳
یأتی من‌بعدی اسمه احمد	چهارگوشه	۱۶۴۶
یا ابوالحسن	بیضی شکل	۱۱۸۰
یا اسدالله‌الغالب [این مهر ازآن اسدالله تنکابنی در ذیقعده ۱۲۹۹ هق است]	چهارگوشه	۱۵۴۵
یا امام حسین	بیضی‌شکل	۱۱۴۹
یا امام محمدتقی	بیضی‌شکل	۱۵۸۰
یا امیرالمؤمنین (ع)	بیضی‌شکل	۱۴۵۸
یا صاحب‌الزمان ادرکنی	بیضی‌شکل	۱۳۵۰
یا صالح‌المؤمنین	چهارگوشه کوچك	۱۶۰۰
یا قاسم‌الارزاق [این مهر از شاه قاسم‌بن محمد مؤمن تونی است]	بیضی شکل	۱۴۲۸ و ۱۶۵۲
یا لیتنی کنت ترابآ [گویا این مهر ازآن ابوتراب‌بن عبدالله زشکی‌در ۲۴رمضان ۱۱۲۰ هق باشد ؟]	بیضی‌شکل	۱۴۰۵
یا هادی‌المضلّین	بیضی	۱۵۴۱ و۱۱۵۱

فهرست اسامی کاتبین نسخه‌ها

آقائی اصفهانی ابن رجبعلی : ۱٤٤٤
ابوالحسن‌بن محمدجعفر قهپایه : ۱۲۸۹
ابراهیم کشمیری : ۱۱٦۲
ابوتراب‌بن عبدالله زشکی : ۱٤۰۵
احمدبن حسن اصفهانی : ۱٤۹٦
احمدبن حمدان حطیطی : ۱۱۳۳
احمدبن عبدالکریم : ۱۵۱۱
احمد هاشمی : ۱۲۹۰
اسدالله تنکابنی : ۱۵٤٤
اسماعیل‌بن ابراهیم‌بن احمدکاشانی معلم وحافظ : ۱۱٤۰
اسماعیل‌بن محمد زمان طبیب : ۱۰۹۷
اسماعیل حسینی : ۱۳٦۲
اشرف‌بن غلام محمد قاینی : ۱٤۹٦
امیربیك ولد ملك‌محمد فهناجی : ۱٤۳٤
بهاءالدین‌بن میرزا فخرالدین طباطبائی : ۱۵۲۸
بهمن‌علی : ۱٤۳۲
بی‌نوا، کربلائی سلطان ابراهیم : ۱٤۱۷
تقی‌بن محمدصادق موسوی : ۱۱۱٦
جمال‌الدین‌بن محمدقاسم‌بن یوسف عاملی : ۱۲۹۱
جمشیدبن یوسف : ۱۳۲٤
حاج سیّاح : ۱٤۱۲
حاج محمدباقربن حاج ملا احمدبن حاج ملاسلیم : ۱۱۱۱
حُرّ عاملی، محمدبن حسن : ۱۲۸٦
حسن‌بن‌ابی‌طالب حسنی حسینی: ۱٤۵۰و ۱٤۹۰ و۱۵۰۷
حسین‌بن حاجی محمد : ۱۵۹۰
حسین‌بن حسن کرمانی : ۱٤٦۸
حسین‌بن مجدالدین علی بهبهانی : ۱۱٤۸
حسین‌بن محمدبن جعفربن سلیمان‌بحرانی ماحوزی : ۱۲۰۸
حسین حسنی حسینی : ۱۵٦۹
حق‌نظر گرجی جدیدالاسلام : ۱۰۹۱
حیدربن علی‌بن ضیاءالدین یحیی غفاری : ۱٦۳٤

خلیل‌الله بن محمدابراهیم حسینی: ۱۲۷۳
داودبن علی مازندرانی : ۱۱۳٤
زمان‌بن صالح قزوینی : ۱۳۵۰
سعیدبن عبدالفتاح حسینی : ۱۲۲٦
سیاوش : ۱۳۱۸
شاهزاده‌جلال‌الدین ابن‌شاهرخ‌بن‌حسنعلی بن فتحعلی‌شاه قاجار : ۱٦٦۲
شرف‌الدین حسین : ۱۲۷۹
شکرالله بن علیرضا ورنامخواسی : ۱٦۳٦
صالح‌بن قاسم : ۱۲۲۹
ضیاءالحق موسری : ۱۳٤٦
عبدالحسین رودستی : ۱۲۰۲
عبدالحمیدبن عبداللطیف : ۱۳۷۰
عبدالرشید : ۱٦۱۲
عبدالکریم‌بن شریف‌الله طولی : ۱۱۵۷
عبدالکریم‌بن‌محمدحسین ازغندی: ۱۲۷۳
عبداللطیف‌بن کیّال‌هاشمی‌جزائری: ۱۱۷۷
عبدالمؤمن‌بن حاجی مختار : ۱۱۰۷
عبدالوهاب‌بن حاج محمدصادق کاشانی : ۱٤۱۲
عبدالوهاب‌بن ملامحمدحسن : ۱٦۱۱
عبدالوهاب‌بن یحیی جرجانی : ۱٤۵۹
علی‌اکبر فیض : ۱۵٦۸
علی‌بن استاد رضا کفاش قمی : ۱۲۳۹
علی‌بن شمس‌الدین محمدنجفی : ۱۲۸۹
علی‌بن عبدالعظیم : ۱٦۰۹
علی‌بن ملا عبدمحمد شورابی : ۱۵۷۳
علیقلی‌بن اسماعیل بك : ۱۳۸۲
علی‌نقی‌بن قاضی‌حسن حسینی اوجی تفرشی قاضی‌جهان : ۱۲۲۳
غلامحسین : ۱۵٦۵
فضل‌الله بن محمد شریف : ۱۱٦۵
قاسم‌بن محمدخادم کاشی : ۱۱۳۱
قرامندی‌بن جاه تکه : ۱۱۷۸
کاظم‌بن محمد خقاجی کاظمینی : ۱۲٦٦
کربلائی‌عباس سیاح متخلص‌به ــ مجنون سبحانی : ۱۵۸۹
کرم‌علی بنکشی : ۱۲٤۲
کمال‌بن حاجی‌محمدابراهیم : ۱۲۷۵
مبارك‌بن عبدالله هندی شیرازی : ۱۲۰٤
محسن‌بن محمدعلی : ۱۳۹۳
محمدابراهیم‌بن‌حاجی محمدعلی‌اصفهانی: ۱۲۱۱
محمدابراهیم‌بن عبدالجوادبن عنایت‌الله قهپائی : ۱۵٤۱
محمد اسماعیل‌بن شمس‌الدین طبیب اصفهانی : ۱۵۱۵
محمدامین : ۱۱۹٦
محمدامین‌بن حاجی میرزاخان : ۱۵۸٤
محمدباقربن آقا عرب شیرازی : ۱۲۳٤
محمدباقربن حاجی‌محمد سمیع طبسی گیلکی : ۱٤٦٦

محمدباقربن غیاث‌الدین محمود : ۱۳۷۵
محمدباقربن فخرالدین رومی : ۱۳۰۹
محمدبن ابوالقاسم سوزنی : ۱۴۲۱
محمدبن ابی‌بکربن علی، ملقب‌به ــ جمال کاشی : ۱۶۰۹
محمدبن‌احمد دادائی، جلال‌الدین: ۱۳۶۳
محمدبن اسکندر : ۱۱۲۶
محمدبن زین‌العابدین موسوی : ۱۰۹۰
محمدبن‌عبدالخانق‌حسینی فراهانی: ۱۳۱۲
محمدبن علی‌اصغر قاینی : ۱۳۶۰
محمدبن علی‌بن حسین‌بن علی‌بن حسین‌بن مفلح : ۱۲۰۸
محمدبن علی‌بن محمود اصفهانی : ۱۲۹۹
محمدبن‌عنایت‌الله گیلانی لاهیجانی: ۱۲۳۲
محمدبن فضل‌الله حسینی : ۱۴۶۶
محمدبن محمود : ۱۳۵۷
محمدبن معزالدین محمدحسینی ادهمی : ۱۲۱۶
محمدبن ملا خواجه مازندرانی : ۱۲۵۹
محمدبن میرمحمدجعفرطباطبائی:۱۶۴۶
محمدتقی‌بن محمدعلی هروی : ۱۶۲۳
محمدتقی‌بن میرعلی شیرموسوی طبیب : ۱۴۶۴
محمدتقی‌بن نظام‌الـدین محمود شیرازی انصاری : ۱۳۸۵
محمدجعفربن حاجی‌محمدقلی : ۱۲۹۵
محمدجعفربن محمد شفیع حسینی: ۱۲۶۱
محمدجعفربن‌محمد نصیرحسینی: ۱۴۶۴
محمدجعفر مایانی : ۱۶۱۵
محمدجوادبن حاج ملاعلی اصفهانی نیل‌ــ فروش : ۱۴۹۲
محمدحسن‌بن رفیع‌الدین عسکری‌رضوی: ۱۱۴۶
محمدحسین : ۱۱۳۳
محمدحسین‌بن اسدالله : ۱۵۰۰
محمدحسین‌بن محمدصادق : ۱۱۱۶،
محمدحسین‌بن‌محمدصالح‌حسینی: ۱۳۹۴
محمد خوانساری : ۱۶۲۵
محمدرسول‌بن‌آقا محمدعلی‌جدیدالاسلام: ۱۵۲۶
محمدرضابن‌تاج‌الدین‌حسن نخعی: ۱۴۲۹
محمدرضا بیك استرابادی : ۱۵۶۹
محمدرضا حرّ عاملی : ۱۲۸۶ و۱۳۳۲
محمدرضا رضوی : ۱۵۵۰
محمدرضا فرزند سید افتخار ولوکلائی: ۱۱۶۷
محمدزمان‌بن سلطان محمد مؤذن قاری مشهدی : ۱۱۴۷
محمد شفیع : ۱۲۷۹
محمدشفیع‌بن‌محمدابراهیم نجات: ۱۴۲۵
محمد شفیع‌بن‌محمدتقی لواسانی: ۱۴۹۲
محمد صابر گلپایگانی : ۱۶۰۰، ۱۶۰۱

محمد صادق‌بن‌محمدعلی‌طباطبائی: ۱٤٦۷
محمدصادق‌بن محمد قاسم جیلانی: ۱۳۳۸
محمد صالح : ۱٤۷۳
محمد صالح‌بن جعفرحسینی کاشانی : ۱۱٦۸
محمد طبیب‌بن حاجی‌محمد یوسف‌نوری: ۱۲٥٤
محمد عابد : ۱٥۱٥
محمد عزیز نامراد : ۱۱٤۰
محمدعلی : ۱۲۷۸
محمد علی‌بن استاد عبدالله : ۱۳۸٥
محمد علی‌بن محمدکاظم : ۱۱٦۰
محمد علی‌بن محمدکاظم دارینی : ۱٥۰۲
محمد علی‌بن ملاابراهیم‌بن حاجی‌زال‌هزار جریبی : ۱۰۹٦
محمدعلی یوزباشی : ۱۳٥۷
محمدفصیح‌بن محمدجعفرحسنی‌طالقانی: ۱۲۹٦
محمد قاسم : ۱۲۲۹
محمدکاظم : ۱۱٥۱
محمدکاظم‌بن حاج محمد صادق اصفهانی ۱٤۰۷ و ۱٦۰۰
محمد کاظم‌بن حاج محمد صادق‌بن حاج محمدرضابن حاج‌محمدصادق: ۱۲۱٤، ۱٤٤۰، ۱٥۹٥
محمدکاظم‌بن شیخ عبداللطیف : ۱۲۸۱
محمدکریم‌بن درویش‌علی طوغانی : ۱۲۷۲
محمد محسن‌بن محمد : ۱۳۹۹
محمد محسن تفرشی مشهدی : ۱۱٥۷
محمد مسیح : ۱٥۷۷
محمدمعصوم‌بن‌محمدرضا حسینی‌هاشمی: ۱٦٥۲
محمد مؤمن اصفهانی : ۱٥۲۷
محمد مؤمن‌بن آقارضا زوارئی : ۱۱٤۳
محمد نصیر : ۱٥۰٥
محمد هادی‌بن ملامحمدزمان گلپایگانی : ۱۱۸۱
محمدهاشم‌بن محمدکاظم : ۱٦٤۷
محمدهاشم‌بن‌محمدمهدی‌قهقرحی: ۱۳۳٤
مسعودبن علی مطلبی : ۱۱٥۹
ملك محمدبن عباس : ۱٦٤٤
مهدی‌بن عبدالمراد : ۱۱۰۸
میرزا آقابن میرزا محمد طاهر بروجنی: ۱٦٦٤
میرزا عبدالکریم‌بن حاجی‌میرزاعبدالحسین خان‌بن‌آمیرزاعلی‌رضا مستوفی: ۱۳٥٥
میرزا محمدبن محمدعلی : ۱۲۰۰
میرعزیزبن سیدرضا حسنی : ۱۳۹۸
میرکحال : ۱۰۸۸
نجف‌بن میرزا علی‌اکبر بیرجندی : ۱٥٤۸
نجم‌الهدی‌بن ابی‌الحسین موسوی: ۱۳٤٥
نصیرالاسلام، میرزا محمدعلی‌بن میرزا

حسین : ۱۵۷۶، ۱۵۹۵
نصیرالدین محمدبن ملامحسن‌بن میرزا ۱۲۹۲
ابوطالب : ۱۲۲۶
نظام‌الدین‌بن حسین : ۱۱۶۶
نورالهدی‌بن قوام‌الدین حسینی رازی :
نوروزعلی اسفراینی : ۱۳۰۹
هاشم‌بن سید عبدالله حسینی : ۱۵۰۱
یوسف‌بن علی‌بن یوسف رومی : ۱۳۰۴

فهرست اسامی مالکین نسخه‌ها

ابراهیم‌بن قاسم حسینی : ۱۲۵۷
ابن عبدالله حسینی : ۱۱۶۵
ابن محمدرضی عقدائیان : ۱۳۴۳
ابوالحسن‌بن عسکری حسینی : ۱۱۶۳
ابوالقاسم : ۱۱۱۳
ابوالقاسم‌بن علی‌محمد اصفهانی : ۱۵۱۷
ابوطالب‌بن عبدالکریم : ۱۲۵۱
احمدبن حموی سعدی انصاری
ـ سالك ـ : ۱۳۶۳
احمدعلی بحرانی : ۱۱۴۹
ادریس موسوی حسینی : ۱۳۵۰
اسماعیل‌بن‌سید نصرالله‌موسوی‌بهبهانی: ۱۱۰۸
اشرف‌الشریف ابن‌سلطان محمدقاینی : ۱۲۷۵
جعفرخان شیرازی : ۱۵۷۹
حاجیه رقیه بیگم دختر حاج‌میرزا ابوالقاسم تاجر شیرازی : ۱۳۵۲
حرّ عاملی، محمدبن حسن : ۱۲۸۶، ۱۳۳۲
حسن‌بن امامقلی اصفهانی : ۱۱۵۷
حسنعلی ایروانی : ۱۴۰۶
حسنعلی تهرانی، حاج شیخ ... : ۱۲۱۳
حسن موسوی : ۱۰۸۹
حسین حسینی‌مفتی‌کرکی، سیدحسین‌بن سیدضیاءالدین موسوی حسینی‌کرکی عاملی : ۱۲۵۶
حسین حلّی : ۱۰۸۹
داودبن حسن بحرانی : ۱۲۰۴
راشدبن علی موسوی : ۱۳۷۴
رضی‌بن حاج محمداکبر : ۱۱۱۲
رفیع‌الدین‌بن علی اردکانی : ۱۳۲۵
ساجدبن ملاحاجی محمد سارش : ۱۶۰۱
سرکار آقا : ۱۲۶۷
سلطان‌القرّاء، سید محمدحسین‌بن کاظم علوی فاطمی حسنی حسینی حافظ

تبریزی، رئیس‌الحفاظ وصدرالخطباء آستان قدس رضوی : ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۳٦، ۱۲۳۷، ۱۳۳۲
سلیمان افندی : ۱٤۰٦
شاه قاسم‌بن محمد مؤمن تونی : ۱٤۲۸
شجاع‌بن علی‌حسینی : ۱۱۱۸
شهید ثانی : ۱۱۸۲
شیخ‌الاسلام : ۱۱۷۹
صادق‌بن زین‌العابدین : ۱٤۷۲
ضیاءالدین محمدبن حسین‌بن نظام‌الدین علی‌حسینی مازندرانی : ۱۲۹۹
عبدالاحدبن محمدتقی قاری : ۱٦۰۰
عبدالباقی‌بن‌محمدحسین حسینی: ۱٥٤۲
عبدالباقی رضوی : ۱۳۳٦
عبدالحی‌بن عبدالرزاق رضوی : ۱۳۳٦
عبدالله‌بن حاجی محمدرضا : ۱۳٥۲
عبدالله‌بن محمدکاظم اصفهانی : ۱۲۸۹
عبدالمطلب : ۱۱٦٤
علاءالدین حسین حسینی نوادهٔ پسری امیرشجاع : ۱۱۱۸
علی‌اکبربن عبدالله : ۱۱۱٦
علی‌رضا مؤذن : ۱۲۸۱
علی محمدبن حاجی‌قربان سلیم مشهدی: ۱۱٤۷
علی محمدبن علی‌شریف اصفهانی: ۱۲۰۹
فخرالدین محمد منجم : ۱۳۲۲
فضل‌الله حسینی بهبهانی : ۱٦۳۸
گیلانی، مولی ابوالحسن : ۱۳۳۸
لطفعلی‌بن محمدکاظم تبریزی : ۱۳۱۰
محمدابراهیم اصفهانی : ۱٦۰۱
محمدابراهیم‌بن آقامراد فومنی : ۱۲۲۹
محمدابراهیم‌بن‌حاجی محمدعلی اصفهانی: ۱٦۲۰
محمدباقر موسوی : ۱۱٥۷
محمدبن حاجی‌محمد خادم حرم حضرت رضا (ع) : ۱۱٦۸
محمدبن حسن حسینی : ۱۳٥۷
محمدبن سید ابی‌القاسم موسوی: ۱۰۸۹
محمدبن سیدحسن حسینی قمی: ۱۳٤٥
محمدبن غیاث‌الدین محمدحسینی: ۱۱۷۲
محمدبن محمدحسینی : ۱۱٦۷
محمدبن مسعود حسینی : ۱۲۸۲
محمدتقی‌بن محمدرضا کاشی : ۱۲۷۳
محمدتقی دزفولی : ۱۳۸۰
محمدجعفر : ۱٦٦۰
محمدحسن‌بن محمدصالح حسینی: ۱۳۹٥
محمد حسین‌بن سید محمد موسوی خوانساری : ۱٦۱۸
محمدحسین موسوی : ۱٥٥۰
محمد رسول‌بن عبدالعزیز : ۱۳۳۷
محمدزمان قاری مشهد : ۱۱٤۷
محمد شفیع موسوی : ۱۳۸۱

محمد صالح‌بن محمد مؤمن تونی : ۱۴۲۸
محمد صالح‌بن محمدیوسف : ۱۱۲۹
محمدعلی‌الموسوی : ۱۲۹۲
محمدعلی‌بن محمدصالح تنکابنی : ۱۳۲۴
محمدعلی رضوی : ۱۰۹۱
محمدقاسم‌بن ضیاءالدین مجتبی‌حسینی سمنانی : ۱۶۳۸
محمدکاظم‌بن‌محمدتقی سبزواری: ۱۲۵۹
محمدکاظم‌بن‌محمدصادق: ۱۱۱۳، ۱۲۰۴
محمدکاظم‌بن میراحمد : ۱۱۴۹
محمد معصوم : ۱۲۰۲
محمد مقیم‌بن‌محمدهاشم طفابنی: ۱۳۸۵
محمدمهدی‌بن ملاعبدالمطلب اصفهانی : ۱۱۱۲
مرادعلی مشهور به‌حاجی‌محمد ساوجی کاشانی : ۱۴۹۷
مصطفی قلیخان‌بن شیرمحمدخان: ۱۵۱۶
مظفربن حیدر : ۱۶۰۰
میرزابن محمدجعفر : ۱۵۹۱
میرزا ابوالقاسم : ۱۵۶۳
میرزا احمدبن آقاجلیل : ۱۱۶۱
میرزا عبدالحسین‌بن میرزا علی‌رضا مستوفی : ۱۳۵۶
میرمحمدداودبن‌محمد موسوی‌خوانساری: ۱۱۲۶
نجف‌بن میرزا علی‌اکبر بیرجندی : ۱۵۴۸
نورالدین محمد : ۱۳۳۷
هاشم‌بن کرم‌الله : ۱۳۷۴
هدایت‌الله‌بن احمد طهرانی : ۱۵۷۲

فهرست اماکن

آستان قدس رضوی : ۱۲۳۱، ۱۳۶۷
[ونیز رجوع کنیدبه : کتابخانهٔ آستان قدس رضوی]
آستانه : ۱۱۲۲، ۱۲۸۵، ۱۳۰۳
اصفهان : ۱۱۹۹، ۱۱۰۰
ابرقو : ۱۵۸۶
استراباد : ۱۰۹۶
اصفهان= دارالسلطنهٔ اصفهان: ۱۱۰۰، ۱۱۱۲، ۱۱۵۷، ۱۱۶۸، ۱۱۹۹، ۱۲۳۴، ۱۲۷۷، ۱۳۳۴، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۹۱، ۱۳۹۳، ۱۴۳۸، ۱۵۶۱، ۱۶۰۰، ۱۶۰۱، ۱۶۴۷
ایران : ۱۱۰۰، ۱۲۸۵، ۱۳۲۵، ۱۳۳۲
برلن : ۱۴۶۴
برهانپور هند : ۱۲۱۰
بلخ : ۱۳۳۲
بلدهٔ جیرون : ۱۶۲۴
بلدهٔ شماخی : ۱۱۹۶، ۱۴۹۶
بمبئی : ۱۱۲۶، ۱۱۴۴، ۱۳۳۲، ۱۵۶۳
بندر سورت : ۱۱۳۱
تبریز : ۱۱۰۲، ۱۱۱۱، ۱۳۶۷، ۱۴۷۱
ترکیه : ۱۴۶۸
تهران : ۱۱۲۶، ۱۱۴۹، ۱۱۹۲، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۱۹، ۱۲۲۹، ۱۲۳۷، ۱۲۴۰، ۱۳۷۰، ۱۳۸۱–۸۳، ۱۴۳۵، ۱۴۶۸، ۱۴۷۳، ۱۵۴۳، ۱۵۴۵، ۱۵۶۳، ۱۶۲۸، ۱۶۳۷، ۱۶۵۲
جام = شهرجام : ۱۳۰۳
جعفرآباد اصفهان : ۱۱۷۴
حرمین شریفین (مکه ومدینه) : ۱۱۰۰، ۱۳۷۴
خانقاه شیخ‌ابوالمفیث : ۱۱۷۸
خراسان : ۱۱۰۵، ۱۵۸۶
دارالفنون : ۱۵۳۴
دانشگاه تهران : ۱۲۶۵، ۱۴۳۶، ۱۵۸۷
روم : ۱۳۷۷

ری : ۱۳۳۲
ساری ازشهرهای طبرستان مشهوربه مازندران : ۱۱۹٤، ۱۲۵۹
سامترا : ۱۵٦۷
سرخس : ۱۳۳۲
سرولایت نیشابور : ۱٤۷۱
سمرقند : ۱۱۰۲
شیراز = دارالعلم شیراز : ۱۱۵۷، ۱۲۳۹، ۱۵٦۳، ۱٦۵۲
فارس : ۱۵۸٦
قراض‌آباد قزوین : ۱۵۲٦
قریهٔ آبچوبه درنائین یزد : ۱۵۱۲
قریهٔ محمدیه درنائین یزد : ۱۵۱۲
قزوین : ۱۱٦۳
قسطنطنیه : ۱٤۱۹
قم : ۱۲۷۵
قوامیّه شیراز : ۱٦۲۵
کاظمین : ۱۵٦۷
کتابخانه آستان قدس‌رضوی : ۱۰۹۲، ۱۲۳۱، ۱۲٦۵، ۱۳٦۷، ۱۵۹۷
کتابخانه حضرت عبدالعظیم در ری : ۱۳۷۸
کتابخانه دانشکده الهیات‌مشهد: ۱٤۳٦، ۱۵٦۲، ۱۵۹۷
کتابخانه دانشگاه تهران : ۱۲۵۷
کتابخانه شیخ "حرّ" عاملی : ۱۳۳۲
کتابخانه مدرسه سپهسالار تهران ـ ـ شهید مطهری ـ : ۱۱۳۲، ۱۲٦۹، ۱۳۷۸
کتابخانه مسجد اعظم قم: ۱۰۸۸، ۱۱۱۹
کربلا : ۱۲٤۱، ۱۵٦۷
کرمان : ۱۱۱۵
کوفه : ۱۳۳۲
کوه‌کیلویه : ۱۲۳۳
گنجه : ۱۱۳۲
لاهور : ۱۱۲٦
لکهنو : ۱۲۱۰، ۱۲٦۷، ۱۳۵۵
محلهٔ نوقان مشهد مقدس : ۱۳۰۹
مدرسهٔ‌حضرت‌معصومه دربلدهٔ قم: ۱۲۵۹
مدرسهٔ جدّهٔ کبیرهٔ اصفهان : ۱۳۳٤، ۱۳٦۰
مدرسهٔ جعفریه اصفهان : ۱٦۰۱
مدرسهٔ دارالایتام شیراز : ۱٦۱۰
مدرسهٔ سبزوار : ۱۵۰۳
مدرسهٔ سلطانیه درشهر بروسه : ۱۱٤۳
مدرسهٔ شیخ لطف‌الله : ۱۳۸۲
مدرسهٔ عباسیه : ۱۱٦۰
مدرسهٔ فیضیّهٔ قم : ۱٤٦٦
مدرسهٔ ملاعبدالله اصفهان : ۱۲۳۵
مدرسهٔ منصوریه : ۱۲۳۹
مدینهٔ طیبه : ۱۵۳٦
مشهد رضوی : ۱۱۰۲، ۱۱۳٦، ۱۱۷۷،

۱۲۸۳، ۱۲۹۱، ۱۳۲۴، ۱۳۶۶، ۱۳۹۵، نولکشور : ۱۵۶۳
۱۴۰۴، ۱۴۱۸، ۱۴۲۹، ۱۴۶۰، ۱۴۷۰، نیشابور : ۱۲۵۸، ۱۳۳۲، ۱۵۰۶، ۱۶۰۴
۱۴۷۵، ۱۴۸۰، ۱۴۸۷، ۱۵۰۴ هرات = بلدهٔ ... : ۱۱۱۵، ۱۱۴۴، ۱۲۷۹
مصر : ۱۱۴۴، ۱۲۴۸، ۱۲۸۵، ۱۳۳۳ همدن : ۱۳۳۲
مکهٔ معظمه : ۱۲۱۵، ۱۳۸۸ هندوستان: ۱۱۲۳، ۱۲۸۵ ۱۳۸۲، ۱۵۶۳
موزهٔ ملی پاکستان : ۱۱۱۹ یزد = دارالعباد یزد : ۱۱۶۶، ۱۲۳۲
نجف اشرف : ۱۵۶۷

تشکر

نویسنده برخود لازم می‌داند که از مساعی بی‌دریغ دوست عزیز خودم، ادیب و دانشمند معظم، آقای احمد احمدی بیرجندی ریاست محترم کتابخانهٔ جامع گوهرشاد که با صفا وصمیمیّت کتابهای این کتابخانه را جهت تهیهٔ این فهرست در اختیار این‌بنده گذاشته‌اند تشکر نمایم ونیز از اولیاء محترم ادارهٔ کل حج و اوقاف وامور خیریهٔ خراسان وهمچنین از اولیاء گرامی ادارهٔ حج و اوقاف وامور خیریهٔ ناحیهٔ ۲ مشهد سپاسگزارم که امکانات چاپ این‌کتاب‌را فراهم آورده‌اند، و مغفرت الهی وعلّو درجه را برای روح‌پاك واقفینی‌که اموال خویش‌را جهت بسط ونشر فرهنگ اسلامی وقف نموده‌اند از خدای سبحان مسئلت دارم .

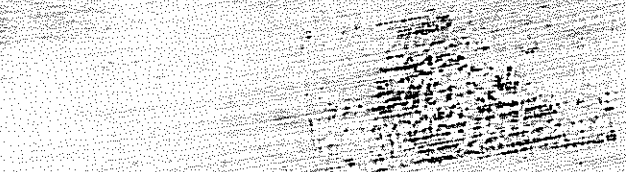
درخاتمه از حق‌تعالی برای کلیهٔ اعضای چاپخانه دانشگاه فردوسی مشهد به‌ویژه آقای رضا سالارپور، مدیریت داخلی مؤسسه‌که تصحیح ونظارت برچاپ این کتاب‌را به‌عهده داشته‌اند مزید تأییدات وتوفیقاتشان را درخواست می نمایم .

محمود فاضل (یزدی مطلق)

صفرالمظفر ۱۴۰۹ هـ ق

مهرماه ۱۳۶۷ خورشیدی

صفحهٔ اول از کتاب «تحفهٔ رضویه»
تالیف مولی محمد اسمٰعیل سبزواری نسخهٔ شمارهٔ ۸۰۱

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوٰة والسلام علی سید الاولین والآخرین محمد المصطفیٰ وآله المعصومین

وبعد این رساله ایست که مشتمل بر فوائد و نوادر و لطائف جمعیت آنرا از کتب معتبره

اصحاب ما رضوان الله علیهم جمع نموده و بتحفهٔ رضویه موسوم گردانیده

خود را بعلوم [illegible] مشغول سازد

چون این مختصر مشتمل بر علوم [illegible] است

در [illegible] بسیار نظر و تفکر نماید و بعمل آنچه از آن [illegible]

تمام شد

فالی هل ان المراد ما لا قضا او المحرم هل ان یکون صریحا او ضمنا و خطاب
الوضع من قبیل الضمنی و فیه بحث اذ یلزم دخول اکثر الخصص فیه
لجواز اعتبار الرجوع فیه الی فعل القوم الفلانی فعلوا کذا فعلوا
بشئ لا یفعلوا فعلهم فعدوا امثلهم و الحق ان من الخصص ما یستفاد
منه حکم غیر بعد عده من الاحکام و منها ما هو من الاحکام الی الافعال
اعنی الواجب و یقابله یذم تارکه للترک الی موجه الیه یا هی علی ما یظن
منه شرعا او عقلا کذا افعل و یرد علیه صیاح یذم تارکه عقلا لغرض
دنیوی و الاولی ان یعتبر الذم الشرعی بحسب نص الشارع بالذم
مثل لیذم تارک الفعل الفلانی او موذموم او لیس الذم مما قالهم
و من نص الله و رسوله فان لنا رجحنا الی غیر ذلک من الامارات
الدالة علی ذم تارک المامور به و قد یراد بالمخیر الموسع و الکفایی قال
ابو الحسین فی المخیر الموسع الکلی الامر العام اما باعتبار الوقت
فی الموسع فان الواجب الصلوة فی وقت من اوقات الصلوة
مثلا و اما باعتبار الذات فی المخیر فان الواجب احد الخصال فان قیل
تقسیم الواجب الی المخیر یعنی بظاهره ان یصدق الواجب علی
کل من الخصال فما تقسیمه الی اقسام الواجب عام و اطلاق
الواجب علیه بهذا الاعتبار و ان کان کل واحد منها حاصلا

نمونه ای از کتاب « الفوائد المنصوریه » از
شیخ منصور راستگو - نسخه شماره ۸۰۲

نمونه ای از کتاب «شرح شواهد سیوطی» عینی نسخه ۸۰۸

والخطاب لقيس ابن مسعود ابن قيس ابي خالد البشكري وهو المراد
من قوله يا قيس عن عمرو وهو بمعنى ابصرت فلذلك اقتصر على مفعول
واحد وكلمة ان زائدة والمراد بالوجوه الانفس والذوات والاعيان
منهم يقال هؤلاء وجوه القوم اى اعيانهم وساداتهم قوله صدقت
جواب لما اى اعرضت قوله وطابت النفس اى طابت نفسك عن عمرو
الذى قتلناه وكان عمرو جد قيس وقيه الشاهد حيث ذكر التمييز معرفا
باللام والاصل ان يكون نكرة وانما ادخلها للضرورة وقوله
عمرو يتعلق بطيبت والقصد بيان من قتل عمرو وذلك العم ان هو الا عز وان
يهن فانت لدى بحبوحة الهون كابن اذ دنا بلوى لهنا الحليف
او التآمر فالعز مبتدأ والك خبره وهو الاصل مرفوع بفعل محذوف
يفسره الظاهر تقديره ان عز هو الاك ويجوز على اضيفة المجهول ويضمر
يرجع الى الهوط قوله فانت مبتدأ وكابن خبره والجملة جواب الشرط
وفيه الشاهد حيث صح بذكر الخبر هذا لان الخبر اذا كان ظرفا او مجرورا
يكون كل منهما متعلقا بمحذوف واجب الحذف نحو زيد عندك وزيد

في الدار

تعريب الى لزكتاب ذخيرة التشريح لجالينوس تعريب حنين بن اسحق

نسخة سنة ٨٠٩

عضلات اثنتان منشأهما من عظم الراس من اصل عام من طرف عظم عوظ
الراس من بعض المفصل وتنزل العصبة منها الى الزايدة التي للفقارة الثانية
من خلف وتضع عند التحامها وتنزل الثنوى منهما الى الزايدة التي من جانب
الفقارة الاولى وعضلة اخرى ثالثة تتصل بين ما بين ان تصير من الزايدة التي
من جانب الفقارة الاولى الى الزايدة التي من خلف الفقارة التي تليها هذه العضلة
تحفي بهذه الفقارة واما العضل الاولى التي ذكرنا انها تتصل بالجزء الخلفي
من هذه الفقارة الاولى تحوز الشوكة ومحكم هذه عضلة اخرى تحفه عضلتين من جزء
الراس وتليها بالفقارة الاولى وفعل هذه الثنتين العضل الصغار التي ذكرنا
انها ان تحرك مفصل الراس فقط وفعل العضل التي فوقها ان تحرك الراس مع
جميع الرقبة التي تنزل تحتها على استقامة من الشكل الى الفقارة الاولى وان تميل
فقار الراس الى خلف على استقامة فقط وفعل العضلتين اللتين فيما بين
الى خلف مع ميل يسير عن استقامة التي فيها من فقار الراس فيها تاريب يسير الى
جانبين والعضلتان الباقيتان تعينان في هذا بان يردا انقلاب الراس
الى ورب التي تكون من حركة هذه الثنتين العضل الموضوع في
مقابلتهما الى الجزء المنفصل منها عن الفقارة الاولى وهي التي ان تحركت
حركة هذه الصفة اذا ثبتت على انتزاعها تحركت بحركتها هذه الفقارة التي
تحتها فاذا ثبتت عضلتان من هذه العضلات التي في الجانبين جميعا
تحت بنيك فحركتا الرقبة مستقيمة واما العضل التي في جميع القفا
فانها وحدها فعلها اعني اذا حركت الراس مستقيما فعلا اولا استقبالا

المذكورة بالمطبقة لان اللسان ينطبق عندها على الحنك الاعلى
وهي من الحروف ما يسمى حروف التفشي وهي جمعتها في قولك
والصفير صوت يخرج من بين الشفتين وهو نحو صوت يصوت
به البهائم ومنها ما يسمى حرفا وهو الراء ومعنى التكرار
عادة الشيخ وأقله مرة وصنعة قولهم اشتهى في عكسها قابلة المكار
في مخرجها الا ان طرف اللسان بها عند التلفظ حال التكرير ويسمى
الراء حرفا منحرفا ايضا لانحرافها الى ناحية طرف اللسان كما ان اللام
كذلك فيكون ابتداء من المخرج غاية ما في الباب ان لخراف الراء الى
طرف اللسان اقل ومنها ما يسمى حروف التفشي وهي مجتمعة في قولك
شخص ضعيف يستهان به والتفشي هو الانتشار ومنها ما يسمى بمستطيلة وهو الضاد
وانما سميت بذلك لامتداد اللسان بها الى الاضراس ومنها ما يسمى حرف
قوي الهمزة والقلقلة الصوت ومنها ما يسمى حرف الغنة وهي للنون
والميم الساكنة والغنة صوت يخرج من داخل الانف وانما سميتا
بذلك لان الصوت المذكور يبقى معها عند التلفظ بهما واضحا
مخفيا في عشر خمسة عشر حرفا عند الاربعة الاولى القاف والكاف والجيم
والصاد والضاد والطاء والسين والزاي والفاء والدال والتاء
والظاء والذال والشين والاخفاء حالة بين الاظهار والادغام وانما
قلنا عند الاربعة لان بعضهم جعل الباء ايضا من حروف الاخفاء
اذا الميم يخفى عندها واما النون الساكنة فيخفى عندها قلب

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین

سپاس جمیل وثنای جمیل که جریان آن بر بافن جلده دلهای عاشقان
وصفا بخش ضمایر موحد آنست شایسته موجد بیست که آفی بیننده عرش
وکرسی بر اختراع کننده جنی واسی وروزی دهنده مور وماهی وبخشنده
نعمتهای غیر متناهیست درود دلطیب اصفی وتحیت اشرف اوفی بر سلطان
سریر بیش وسر افراز خطه آفرینش مرکز دایره انا الله اصطفی وعلی
یب کلستان وبوستان قل کفی یعنی سرور دسیئه اصحاب صفا وآل محمد
مصطفی واهل بیت اطهار وعترت ابرار واوباد [illegible] این رساله ایست
در علم توحید که اصول دین مطهر بیقین از و حاصل شود ومکلف را ادای
فرض مسائلش کز بری وموحد را از معرفت مباحثش گریزی نیست
وعارف بتتابع دلایل او ومذعن بحاصل مسایل او ناجی از عذاب الیم وفا
ضل به نعیم مقیم گردد واین رساله بمرآة التوحید ونجاة من التقلید مسمی
شد در بر مقدمه وسی فصل وخاتمه ترتیب یافت امید جانست که صور
مطالب حقه ووجوه مسایل محققه در این آیینه باصفا محسوس ومرئی
طالبان حق ومشاهدان منظور ناظران موفق گردد ورجوق در تالیفش
تسهیل واختصار مطلوب بود فلاجرم این جمله در ابواب اندراج
اندر دقایق این فن گردن وتفریض بایراد ذات وسوالات نمودن
در نظر عقل مناسب ومستحسن نمود [illegible] در بیان مفهوم مات الفا
ظیست که در این فن مذکور ومستعملست ودر مباحث آینده احتیاج

نمونه‌ای از کتاب ـ مرآة التوحید ونجاة من التقلید نسخهٔ ۱۲۸۰/۲

نمونه ای از رساله دوم از مجموعه شماره ۸۱۲ کتاب الدقایق

المحکمة فی شرح المقدمة

الالف لم یکن خروجها ومحلها النون ولو تنوینا
والمیم اذا سکنتا ولم تظهرا والتقیید بهذین ذکره
کثیر منهم الشاطبی وهو تقیید لکمال الغنة لا
لاصلها کما ذکره الجعبری وسیاتی ایضاحه فی الکلام
علی قول الناظم واظهر الغنة وللحروف صفات
ای کیفیات بها تتمیز الحروف المشترکة بعضها فی
بعض کما یتمیز غیرها بالمخارج اذ المخرج للحرف کالمیزان
تعرف به کمیته والصفة له کالنا قد یعرف بها
کیفیته وقد اخذ فی بیان المشهور منها وهو سبع
وفی نسخة عشرة فالاول محمود علی الصفات التی
لها ضد والتی لا ضد لها وعلی النسخة الثانیة یحمل علی
الصفات التی لها ضد فانها عشرة انتهی وانها هی

نمونه‌ای از کتاب خلاصة الحساب تألیف قطب الدین محمود شاه بن مسعود شاه ۷۱۰ هـ

نمونه ای از کتاب در شرح الفیه شهید ثانی از اشرفی گرگانی
نسخه شماره ۱۲۱

في جميع الاحوال كما رالمختار في هذه الرساله القول الثاني وقال بعض الشارحين
في هذا المقام ان الاولى اختيار القول الرابع اذا رجي زوال العذر قبل خروج وقت الصلوة
والا جاز مع السعة على القول بالجواز مع السعة مطلقا قوي جدا وهو حسن
بالتدبر ثم كلامه وكلام غيره محمول على ارادة الحكم على وجوب الشاغير على الاطلاق سواء
رجي زوال العذر اولا ولا يذهب عليك ان ظاهر ذلك ثم يكون صحيحة فيما فيه
فالوجه ما ذكرناه قوله المقدمة الثانية في ازالة النجاسات الخ اورد
عليها فوايد منها انه ادخل لام الاستغراق في النجاسات مع التعبير بصيغة الجمع
اشارة الى ان كل فرد فرد من كل نوع نوع من انواع النجاسة مما يجب ازالته
سواء كان مرئيا كما في الدم او غير مرئي كما في البول اذا يبس ومنها ان الواجب
هو الازالة عن كل فرد فرد من الثوب ومن كل جزء جزء من اجزاء البدن حتى
لو لبس ثوبا متعددا كان الواجب ازالة النجاسة عن كل واحد منها فالالف
في الثوب افادة الاستغراق في الافراد وفي البدن افادة الشمول في الاجزاء
ومنها ان البول والغايط اما يعدان من النجاسات بشرطين الاول ان يكونا
من غير المأكول فما يكون من المأكول لا يكون نجسا الثاني ان يكونا ذي النفس من
السايلة فلو كانا من غير هما لا يكونان نجسين ولعل المراد من غير المأكول عينا
ما يشمل غير المأكول بالذات كما في الكلب والخمر ونظايرهما او بالعرض كما
في الحيوانات الجلالة فان البول والغايط من السفعتين المندرجات في النجاسات
كما صرح به في التذكرة ومنها ان الحكم بنجاسة الدم لا يكون مشروطا بالقدر

الاول

نمبر من از رساله (حق المعارف) تالیف ابن سینا سنه ٨٢٧/٢

ابو المستعان

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

قال مولانا السيد ركن الدين الاستراباذي رحمه الله كتبتُ الى حضرة
المولى الاعظم سلطان المحققين نصير الملة والدين قدس سره عدة مسائل
لاسترضاءه لها للحل والكشف عما هو الحق والله الملهم لكن خطه الشريف
تذكرة عند العهد الخامس الاول قال المنطقيون غرضي سببا اصابة الناس
الى تعلم المنطق لسائر العلوم منقسم الى فطري وفكري والفكري يكتسب
من الفطري بالفكر وفي الفكر يقع الغلط لما فقده شخص ما استشهد
اخر وما فقده بعض وقتا ما مختلفين فاذن لا بد من قانون
يعصم الانسان عن الغلط وان يقال فكره وهو المنطق وهو مؤنث
هذا يحتاج الى ان يقال هذا القانون من اساس الفطريات او من الفكريات
فان كان من الاول فليستغن عن تعلمه وان كان من الثاني تسلسل
الى قانون اخر فيلزم الدور او التسلسل وكل واحد منهما محال
واجيب عن هذه الحجة المعارضة بان قبل الاعم المحصور لا محال ان يكون
ذلك القانون من بعضه فطريا وبعضه فكريا ويكتسب الفكري
بالفطري فيه وح لا يلزم ما ذكرتم من الاستغناء او الدور
او التسلسل ونقول لم لا يجوز ان يكتسب من الفطري منه ما بطريق

مكرر وما بطريق فطري وعلى التقدير الاول يلزم الدور او التسلسل
وعلى التقدير الثاني يلزم ان لا يقع فيه الغلط وليس كذلك لانا نرى وقوع
الغلط في المنطق ظاهر كوقوع الاختلاف بين المنطقيين في
بعض الاحكام والجواب قوله يقع الغلط في الفكر فقضيته
جزئية والحجة التي اوردتم علينا ايضا جزئية والحق ان بعض الفكريات
في معرض الغلط وبعضها ليس في معرض الغلط كالحسابيات
والهندسيات قوله ولو كان من القسم الثاني فليحتج الى قانون اخر
انما يجب ذلك لو كانت القضية المذكورة كلية كما تحقق فيه
المنطق يشمل ثلثة اقسام فطري وفكري لا يقع فيه
الغلط وفكري يقع فيه الغلط ويكون القانون من قبيل القسم
الاول او كليهما ولا يقع في هذا القسم دور ولا تسلسل مثال القسم الاول
الحكم باضعاف المجهول للمعلوم ومثال القسم الثاني الحكم بعكس الموجبة
الكلية جزئية ومثال القسم الثالث الحكم بانعكاس الموجبة الضرورية
فانا نشكك سند وقوع بعض المنطقيين ضرورية وعند بعضهم
مطلقة وعند بعضهم ممكنة ومن وقع على الاصناف الاولى وقف
على الاحكام التي تكون من معروض الغلط وعلى التي لا يكون من معروضه
كما ذكرنا في موضعه الثاني انهم قالوا ان موضوع الشيء
اعم من موضوع الموجبة ليتناول موضوع الموجبة الاعم الموجود
والمعدوم بخلاف موضوع الموجبة لان اثبات شيء لشيء

بسم الله الرحمن الرحيم

الباء اما للمصاحبة او الاستعانة وقد ترجح الاولى باشعارها بكون ذكر
الاسم الكريم عند ابتداء الفعل وسيلة الى وقوعه على الوجه الاكمل الاتم حتى
كانه لا يتاتى ولا يوجد بدون التبرك بذكره والمصاحبة عبارة عن ذلك الاشعار
واما تعلق الباء فمقدر خاص او عام فعل او اسم موخرا ومقدما وأولى هذه الثمانية
أولها اعنى الخاص الفعلى الموخر اذ العام كمطلق الابتداء يوهم بظاهره قصر الاستعا
على ابتداء الفعل فيفوت شمولها بجملته والخاص الاسمى كقراءتى مثلا يوجب زيادة
تقرير باضمار خبره اذ تعلق الظرف به يمنع جعله خبرا عنه والمقدم كقولنا باسم الله
اقرا يفوت معه قصر الاستعانة على اسم جل وعلا والله علم شخصى للذات المقدسة
الخليقة الجامعة لصفات الكمال لا اسم لمفهوم واجب الوجود والا لم تكن كلمة لا اله الا
الله مفيدة للتوحيد لاحتمال تعدد افراد ذلك المفهوم فى اعتقاد قائلها و
المعارضة بانه لو كان كذلك لم تكن قل هو الله احد مفيدة للتوحيد لجواز كونه علما
لاحد افراد الواجب مع عدم السورة من الدلائل السمعية على التوحيد مدفوعة
بان الى الاحدية تستفاد من آخرها واما صدرها فيفيد الاحدية اعنى عدم قبول
القسمة بانحائها والرحمن الرحيم صفتان مشتقتان من رحم بالكسر بعد نقله الى

رحم

نمدنه اى از تفسير سوره فاتحه از شيخ جمالى رسالم دوم
از مجموعه شماره ٨٣٥

دسجا را د مروی رح سالہ فی امور ح صحابی اللہ وقیلہ سالم کبرد فوس
اسبالسعہ وروی ابوطالب المکی اسماتہ عشر اربعہ فی العلب احدہا
الشرک باللہ والیاسہ الاجرار علی المعصیہ وفیہ انہ یحوز ان یکون قولہ
یکون او معنا والاظہر ان الاجرار ہیا الیاس مع قطع الاحرار
الی الذنوب المعلمہ بالعلب الآن یقال ان للعلب اثر مدخل فی الاجرار
والعالمہ الصوط رح اللہ نعم الرابعہ الاخ مکرہ وقال وارتعوا فی اللہ
احد باشہادۃ الزور والثانیہ قذف المحصنہ والثالثہ یعنی النفوس بغیر
حقہا ای المفس والرابعہ السحر وکون جمیع الواحد تسما محل نظر
وقال بعضہم فی النظم احد باشرب الخمر والثانیہ اکل مال الیتیم ظلما ۱۱
الثالثہ اکل الربوا وہو تعلمہ والثالثہ فی الزنا واللواط واتیان فی
الحیض العمل والسرقہ والعمل جعلہا فی الامور التی تحصل باکبیرہ باعتبار
الاعلب وان صحوز وقوعہا فی غیر العدد وقال واحدہ فی الرحلین الفرار
فی الزحف وواحد فی جمیع لکلہ وہی عقوق الوالدین قولہ الشرک باللہ قیل
المراد بالشرک مطلق الکفر والا فی سایر انواع الکفر مع ان جمیعہا فی الکبایر
ثم اورد استدراکی کیف السحر اذ ہو فی انواع الکفر فیلزم ادخال بعض الشی
فی نفسہ ان یقال ان قولہ بعض الشی کثیر یصح علیہ
علی ہذا صح بہ وجہ وکبیرہ اخری المراد بالشرک ہو النوع الخاص فی الکفر
ای ذو اقال یدل علیہ ما روی فی روایہ ابی مسعود رض اللہ عنہ وان یدعوا
لہ ندا وہو خلقک وایا عصہ باللہ کرلا یہ احس الکفر کما ہو حاصل فی روایہ
العمل بعمل الولد عنہ ان یطعم معہ والزنا بزوجہ جارہ جمع انہ مطلق
القتل فی الکبایر وفیہ ان الرابع فی حدیث ابی مسعود رض اللہ عنہ انہ
قال رجل یا رسول اللہ ای ذنب اکبر فقال علیہ السلام ان تدعو للہ ندا
وہو خلقک قال ثم ای قال ای ان تقتل ولدک خشیہ ان یطعم معک قال ثم ای
قال ای یزنی بحلیلہ جارک الحدیث والظن ان ہذا الحدیث
یدل علی ان الشرک اکبر الکبایر فی نوعہ الذی ہو الکفر المطلق وفی سایر انواع
الکبایر الظاہر اکبر الکبایر فی نوعہ الذی بعد الکفر الفعل النفس المخصوص فی نوعہ

الذی

نمونہ ای از رسالہ (حاشیہ کلامیہ) نسخہ ۱۰۳۹/۸۳۹

نمونه‌ای از رساله (امامت) رساله دوم از مجموعه شماره ۸۴۱

فلا شک ان من الامور المهمة فی الدین فلا یناسب
ابطالها بعموم الطاف رب العالمین وایضا قد
ع من مات ولم یعرف امام زمانه فقد مات
میتة جاهلیة یدل علی وجوب معرفته فی زمانه و
معرفته لا تحصل لجمیع الامة الا بالنص من الخالق
فی کونه صادقا الرابع من المباحث فی افضلیه
الامام یجب ان یکون الامام افضل من رعیته
مطلقا وانما یجب جمیع الکمالات لما تقدم فی
النبی صلعم من الوجوه والتنبیهات وذلک لانه لو لم
یکن افضل لکان اما مساویا او مفضولا
وقبح تقدیم المفضول فی منصب الامامة التی هی
خلافة الرسول فی اقامة قوانین الشریعة وحفظ
حوزة الملة القویم علی وجهه یجب اتباعه علی
کافة الامة معلوم للعقلا قطعا ویدل
علیه قوله تعا افمن یهدی الی الحق احق ان یتبع
امن لا یهدی الا ان یهدی فما لکم کیف
تحکمون ولا ترجیح فی المساوی فلا تقدم احدهما
علی الآخر فی هذا المنصب الرفیع الخامس

من المباحث فی تعیین الیه بعد خبر البریة علیه السلام
الحق بعد رسول الله صلعم بالافضل امیر المؤمنین
علی بن ابی طالب ع لان الامام یجب
ان یکون منصوصا علیه منصوبا من قبل الله تعالی
اما فی محکم کتابه او علی لسان نبیه او ضرورتک
لما تقدم ولا واحد سواه ممن وقع الخلاف
فیه بعد النبی صلعم منصوص علیه وفاقا فلا یکون
الامام بعد النبی ص الا فضل سواه فیکون هو
الامام والا لطال البرهان من امام وخرج
الحق عن الاجماع لا یقال لو حصل النص علی
احد لکان شایعا ولم یقع بعد النبی اختلاف لکن
وقع فقال الانصار منا امیر ومنکم امیر لانا نقول
النص شایع ووقوع الاختلاف لاختلاف
الدواعی لا لعدم النص وانما قلنا ذلک للنص الجلی
الذی لا یحتمل الغیر المتواتر من النبی علیه
علیهما السلام فی قوله مخاطبا لاصحابه سلموا
علی علی بامرة المؤمنین وقوله له انت خلیفتی
بعدی وقوله هذا ولی کل مؤمن ومؤمنة وقوله

مبوار کلی

تاریخ تالیف سنه ۱۲۱۰ و ثمانمائه

پنجاه باب سلطان در سیر

تالیف دکن الدین الحنفی الهانی

بسم الله الرحمن الرحیم

محمد و ثنای بیحد و عد حضرت واجب التعظیمی را جل جلاله که آسمان دل عارفان را
بانوار کواکب معانی مزین گردانید و آفتاب توحید را از قلوب اصحاب حکمت
و ارباب معرفت طالع گردانید و مبهم عقل را که غلط و اشتباه در این
امر محض نکبت و بصیرت و ادراک اسطرلاب ادراک ماند که جز بری صحیفه است انوار
اجسام جسام عالم علوی و سفلی و اجرام عظام عالم سفلی گردانیده بر اکثر حقایق
و معانی راه یافت جنابه صنایع خواطر اصحاب خرد پسندیده و تحفی عاقله و صلوات
و تحیات بی شمار بر خلاصه موجودات و نقاوه مصنوعات مؤید بحبل متین محمد مصطفی
صلی الله علیه و آله اکرم اصحابه الطیبین الطاهرین اما بعد چنین گوید بحر این رساله
و مقرر این مقاله افقر عباد الله الغنی الولی رکن الهانی شرف الدین الحنفی
احسن الله احواله که هر چند اکثر اوقات اشتغال این فقیر بعلوم حکمی بالخصوص تخصیص علم هیئت
و حساب و هندسه که از جمله علوم ریاضی اند تمسک دین آیه

موسوم بہ پنجاہ باب سلطان در سیر تالیف رکن الدین
حنفی ہانی از کتب خانہ نمبر ۲۸۲

اما تولدت حمل اسم المولود المرأة شبه اسم والده فان الحمل ذكر اذا
اصابها بقلب ساكن عروق باردة وبرد غير مضطرب السكنت تلك النطفة
في جوف الرحم حرج الولد شبيه اباه وان هوا اباها بقلب غير ساكن وعروق
غير باردة وبرد غير مضطرب اضطربت النطفة فوقعت في حال اضطرابها على
بعض العروق فان وقعت على عروق الابن شبه الولد اعمامه وان وقعت على عروق
الاخوان شبه الولد

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله فاتح الوحي
والبرهان والرأفة الأ
الله

محمد لله رب العالمين والصلوة والسلام على خليفته
محمد وآله اجمعين اما بعد حسين كربد محرر اين رساله
خواجه ابو اسحاق اطعمه الله مراد دشوار را شناختن
حالها بر دوم وبقاء در اندر آنها بر وفق احكام دين
مراد آنچه شرف است هر كس را طبع دیگر است و دشمنی
و ناموافقی غالبه و افعال اهل عالم به اندازه اسباب حوادث نمایند
اهل علم بعنایت خداوند تعالی علم را نسبت و خواص گفته اند
خواستم در اندر اهل اشارتی رسالت تا لطیف مغز
اندر و بیابد کسیم نشناختن عمر و بقا سر او پوشیده ایم
سر را بر کس بر ابر اهل اینی ضایع نکند اندرین
باب طبع قرآن نیز و در اصحاب بر قول عالم تکیه
شفقه هم بر این اعتماد کرده اند و ابر اسباب
سخن گفته تا هوی نفس را بر و در سر کتاب بیاند

الی الوطن

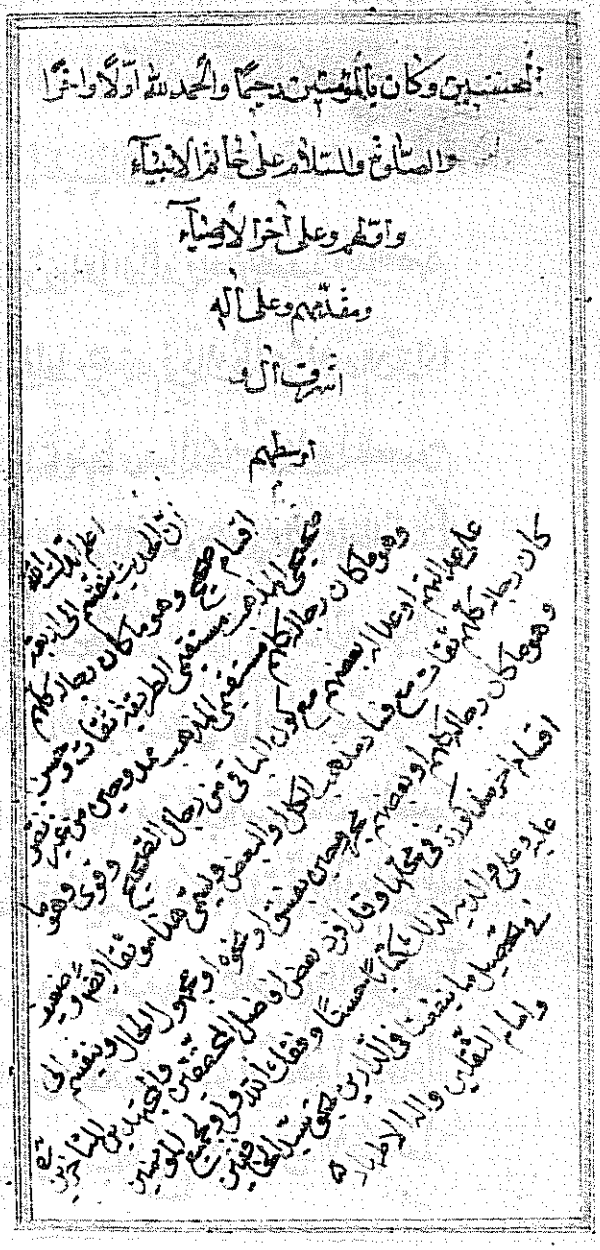
نمونه‌ای از کتاب مطالع الضیح تالیف شیخ علی جانی

رساله سوم از مجموعه شماره ۸۴۳

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد بی‌حد و ثنای بی‌عد نثار ذات قدوسی صفاتی باد که از مناسبت نسب‌های فردی و درجات فضل و معارف
اعطای مراتب و مقدمی را شایسته گردانید و هر یک از بندگان خود را بنوعی از انواع مزایای مکرمت
سرافراز و بمایه‌ای از مایه‌های فضیلت ارجمند ساخت و صلوات بی‌نهایت و تحیات بی‌غایت بر آنکه ایزد
تعالی خطاب اسمه شاهد بر الیسم میفرماید و تلک حجتنا آتیناها ابراهیم
الا نبی و اجب التعظیم که حبه بیع هزار نوبت کیتاریخ بر افلاک
صفار و کبار از رصد نجوم بتوسط حرکت در ارض رکن جلال اللیل
و النهار بقلم حکمت بیکلک نعت و هب الاسباب از اثر ابادر تاثیر انقلاب
که از وقوف بفعل آید سبب جمع مکوّنات را در عالم کون و فساد مقرر
ساخت درود نامعدود و سلام و رایح درجه شرف ولایت و انتباه
ان شعاع ریاض سعادت که بحکم ایه بکار کرد امر امامت الفیض

الحقیقه

نمونه ای از کتاب ارشاد الجمع تالیف مولی محمد امین کاظمی
رساله اول از مجموعه شماره ۸۶۵

قول الثالث الثاني اختلافهم في فسخ النكاح بعيوب معدودة فقيل يفسخ بها
كلها وقيل لا يفسخ لشيء منها فالقول بانه لا فسخ ببعضها دون بعض قول
ثالث فالثالث الاول يرفع مجموعا عليه بخلاف الثالث الثاني وقال العلامة في النهاية
منع الجمهور والامامية وجوزه اهل الظاهر وبعض الحنفية ونقل بعضهم
عن بعض الشيعة جوازه وهو غلط وجهلهم في ذلك ظاهرة لان الامة اذا
اختلفت على قولين فالحق واحد منهما وهو الذي اشتمل على قول المعصوم
فيكون الثاني باطلا فالثالث اولى بالبطلان انتهى والحق على ما اسسنا
من عدم وجوب موافقة قول عليه السلام لاحد الاقوال ولا انه راجح فيها انه
يجب النظر فيها فاذا كان لاحد الطائفتين من العلماء خصوصية باعتبار
قربهم من المعصوم عليه السلام او سوقهم في اجتناب الاستدلالات الظنية و
العمل بالظواهر او كثرة سنة عظيمة في الاحكام للتوفرة الدواعي وبالجملة
ما يفضي الى العلم بانهم اخذوا هذا الحكم من معدن العلوم فلا يجوز احداث
قول جديد كما لا يجوز العمل بقول الطائفة الاخرى ايضا فقول الاجماع الكون
الى الاجماع البسيط حقيقة لوجوب اطراح ذلك القول الاخر كما اختلف

نمونه ای از رساله در حجیت اجماع تالیف مولی محمد تنکابنی
رساله اول از مجموعه شماره ۸۶۷

اشارة الى السبعة الذين يحضرهم الامام وضميرهم راجعا اليه
وكون هذه الرواية من تتمة الرواية السابقة واشتمالها السابقة
على قنوت المنفرد في الركعة الاولى لا ينافي ما سيأتي من الاخبار في خصوص
الكلام او ظن ابن بابويه الخلاف في خصوص اشتمال الصلوة على
قنوتين الناشي من غلطه لا يورث ضعفا لتمسك شيخنا في اجزاء
الرواية كما ظهر لك ان كانت رواية مستانفة يمكن ان يكون سؤال
زرارة عن وجوبها باعتبار العدد فقط ويكون قوله احدهم اشارة
الى امام الجماعة على وفق رواية اخرى كما هو الظاهر ان يكون
اشارة الى المعصوم كما ينبغي لكن تفريع قوله فاذا اجتمع الخ
على ما سيق يدل على كون الامام هو امام الجماعة كما ذكرته
على تقدير كون الرواية تتمة للسابق ومراده عليه من قوله اتمهم
في التفريع هو وجوبها حتى يناسب المتفرع عليه فكون اتمهم
جملة خبرية لا يضر لو سلم عدم كونه بمعنى الامر في نفسه فظهر ان
هذه الرواية على تقدير كونها تتمة ومستانفة تدل على وجوب
الجمعة عينا فظهر بما ذكرته سخافة احتمال كون المراد من الامام هو المعصوم

واعتبار

و
نموذج الزيارة الاولى صلوة الجمعة تالف مولى محمد نكابني
سنة ١٢٧٨ ثاني شهر رمضان

فجواز السقي مع انتفاء الضرر والمنع منه مع تضررهما والخلاف
مع الاختلاف فلا مرجح فان قلت الفرق بينهما ان تسلط
البائع كالمستحق سابقا على بيعه الاصل فليس المشتري هو السبب
لتسليط البائع على سقي الاصل لمصلحة الثمرة بخلاف العكس
فان البائع هو السبب لتسليط المشتري على سقي الاصل
ببيعه منه قلت ليس كلامنا في تسلط السابق اذ الخلاف فيما بعد
العقد ولاشك ان جواز سقي البائع في الزمان المتاخر عن البيع
بمعنى استمراره من الزمان السابق مسبب عن استثناء الثمرة
واخراجها عن المبيع وتخصيص البيع بالشجر وظاهر ان المتبايعين
متسايان في السببية للعقد وتخصصاته فكما ان للبائع جزء
من سبب تسلط المشتري على سقي المشتري الاصل لمصلحة
كذلك المشتري جزء من سبب استمرار تسلط البائع على سقي الاصل

لمصلحة

بيع الثمار قبل بدو صلاحها بشرط القطع
بيع الثمار قبل بدو صلاحها بشرط الترك
بيع الثمار بعد بدو صلاحها بشرط القطع
بيع الثمار بعد بدو صلاحها بشرط الترك

الى العلم الا لسنه الاخبار المتعبد وهي متواتره واحاد
فالمتواتر حجة جاءه يفيد سنته العلم بصدقه ولا
حصر لعدده بل ما افاد العلم الضروري وحصل
بخبر الصادق والكفار وقد تواتر المعنى دون
اللفظ كما في شجاعة علي والجواد مسند ومرسل
ولا يفيد الا الظن ويجب العمل به في الفروع اذا كان
صلى الله عليه وآله وسلم بعث الاحاد الى النواحي
لتبليغ الاحكام ولعمل الصحابة رضي الله عنهم به ولا يقبل
باخبار الاحاد في الاصول ولا فيما تعم به البلوى
عملا بخبر الاماميه والبكريه وفيما تعم به البلوى
عملا بحديث مس الذكر خلافا وشرط قبولها العدالة
والضبط وعدم معارضتها قاطعا وقد استدل
متعلقها التواتر وتثبت عدالة الشخص بان يحكم بشهادته

نمونه ای از کتاب (الکافل بنیل السؤل فی علم الاصول
تالیف بهران یمنی نسخه ش ۸۸۱

بسم الله الرحمن الرحيم وبه نستعين

مسئلة معرفة الله تعالى واجبة على كل مكلف بدليل انه منعم فيجب شكره فيجب معرفته مسئلة الله تعالى موجود بدليل انه صنع العالم واعطاه الوجود وكل من كان كذلك فهو موجود مسئلة الله تعالى واجب الوجود لذاته يعني انه لا يفتقر في وجوده الى غيره ولا يجوز عليه العدم له بدليل انه لو كان ممكن الوجود لافتقر الى صانع يكافئ هذا العالم وذلك محال على المنعم المعبود مسئلة الله تعالى قديم ازلي يعني انه موجود لم يسبقه العدم بدليل انه واجب الوجود لذاته فيستحيل سبق العدم عليه ونظرة اليه مسئلة الله تعالى قادر مختار يعني ان شاء فعل وان شاء ترك بدليل انه لو كان موجبا لزم قدم العالم مسئلة الله تعالى عالم يعني ان الاشياء واضحة له ظاهرة عنده غير غايب عنه بدليل انه فعل الافعال المحكمة

المتقنة

نمونه‌ای از رساله «المسائل الطوسیه» تألیف خواجه نصیر
رساله در جمع آوری ۱۹ مسئله

رسالہ در بیان واجبات الصلوٰۃ مع الف تحقیق کرنے
مؤلفہ ارزبیگم صاحبہ سنہ ١٢٩٠ھ

بسم اللہ الرحمن الرحیم

اما بعد حمد اللہ علی نعمہ الوافرۃ والصلوٰۃ علی محمد وعترتہ الطاہرۃ

فانی بحسب المسائل ایہا الاخ الصالح من املاء رسالۃ وجیزۃ فی

واجبات الصلوٰۃ وشرایطہا واحکامہا اللائقۃ علی وجہ الاختصار

من غیر تطویل ولا اکثار واللہ الموفق لتحقیق المرام انہ ولی الانعام

وہی مبنیۃ علی اصول فصل الطہارۃ اسم للطہور مشروط بالنیۃ

لہا وہی وضوء وغسل وتیمم یجب فی الوضوء النیۃ مقارنۃ لغسل الوجہ

ورخصوا فی مقارنتہا للمضمضۃ والاستنشاق وغسل الیدین المستحبۃ

اخرى لها معلولة للحال الاولى اولا نجميع براهين اثبات الواجب تحقيقة
بناء على ما صح به الشيخ الرئيس من ان قولنا كل جسم مؤلف وكل مؤلف
فله مولف مستدلال من المعلول على العلة لان المؤلف وان كان معلولا للمولف
لكن ذات المولف اعني مفهوم قولنا له مولف الذي هو الحد الاكبر معلول للمؤلف
الا ان سائر الطرق شبيه بالان لكونه بحيث يظهر من المعلول على العلة اذ
الحدوث او الامكان شرط الحدوث او المحدث معلول الواجب لكن هذا
هذا المنهج لكونه نظرا في طبيعة الوجود فان طبيعة الوجود ليست معلولة
للواجب وان كان بعض افرادها معلولة له فتامل واما كونه اشرف فظ
اذ الوجود هو منبع كل شرافة وموجب كمالها فكم هو المشهور واعلم ان
هذا المنهج الذي اعتمد عليه المحدثون الخلق هو طريقة جماعة من المتكلمين الذين
قالوا علة الحاجة الى المؤثر امكان المحدث والذين اعتبروا الحدوث
بزعمهم انه يجب بعد الواجب وتقريرهم ان بقاء العالم حادث
للدليل الدال عليه فلا يحدث ويجب لانتهاء المحدث غير حادث وهذا
للدليل الدال عليه فلا يحدث ويجب لانتهاء المحدث غير حادث وهذا
الدور والتسلسل وهو الواجب بهم فمنهم المطلق والذي اعتمد عليه الامكان شرط
هو طريقة طائفة اخرى منهم الذين قالوا علة الحاجة هو الامكان لكن شرط
الحدوث وهذا قريب من الاول توجيها وتقريرا واما مذهب الحكماء
فهو ان علة الحاجة هو الامكان فقط وطريق اثبات الواجب على هذا
المذهب متعددة فمنهم من نظر الى نفس الوجود من حيث هو وجود وهو طريقة
الاولين وهو الذي اختاره قدس سره ومنهم من نظر الى طبيعة الكل وهو
طريقة الطبيعيين منهم وتقريرها ان بقاء الاشياء وجودها المتجدد
لا بد من محل يستفيد منه ذلك اذ كل ممكن لا بد له من علة ما الذي يجب انتهاء الى

نمونه ای از رساله در حاشیه شرح تجرید از ملا عبد الرزاق
لاهیجی نسخه شماره ۸۹۴

وحاجت خود را بخواهد و دستها باسمان بر دارد و بگوید عاجی خواند اللهم
حاجتی لک ان اعطیتنیها لم یضرنی ما منعتنی وان منعتنیها لم ینفعنی ما
اعطیتنی اسئلک خلاص رقبتی من النار اللهم لا تجعلنی عبدا و ملک یدیک
و باعبد سیدک و اجل بعلمک اسئلک ان توفقنی لما یرضیک عنی
و ان تسلم منی مناسکی التی ارتیها ابرهیم خلیلک صلی الله علیه
و دللت علیها حبیبک محمدا صلی الله علیه و آله اللهم اجعل خیر عمری
عمله و اطلت عمره و اجتبه بعد الموت حیوة طیبة و دعا برای
برادران مومن کند و از ابرهیم بن هاشم مرویست کر گفت عبد الله
بن جندب اکبر از بزرگان اصحاب امام موسی کاظم و امام رضا
است دیدم در عرفات وقوف کرده بود چنانکه هیچکس را ندیدم بودم که
وقوف باین دستور بجا آورد در تمام وقت دستها باسمان برداشته
و انسک از خیمها بیرون بود تا انکه نزدیک غروب چون مردم
روانه مشعر شدند باو گفتم ندیده بودم وقوف بجا آوردن بهم
بجوی که تو کردی گفت والله که دعا نکردم مگر برای برادران مومن
از جهت انکه از حضرت امام موسی شنیدم کر فرموده اند هر کس برای
مومنی دعا کند از عرش ندا میکنند او را کر برای تست

۱۷۹۱ ۱۷۹۲ ۱۷۹۳ ۱۷۹۴ ۱۷۹۵ ۱۷۹۶ ۱۷۹۷ ۱۷۹۸ ۱۷۹۹ ۱۸۰۰ ۱۸۰۱ ۱۸۰۲ ۱۸۰۳ ۱۸۰۴ ۱۸۰۵ ۱۸۰۶ ۱۸۰۷ ۱۸۰۸ ۱۸۰۹ ۱۸۱۰ ۱۸۱۱ ۱۸۱۲ ۱۸۱۳ ۱۸۱۴ ۱۸۱۵ ۱۸۱۶ ۱۸۱۷ ۱۸۱۸ ۱۸۱۹ ۱۸۲۰ ۱۸۲۱ ۱۸۲۲ ۱۸۲۳ ۱۸۲۴ ۱۸۲۵ ۱۸۲۶ ۱۸۲۷ ۱۸۲۸ ۱۸۲۹ ۱۸۳۰ ۱۸۳۱ ۱۸۳۲ ۱۸۳۳ ۱۸۳۴ ۱۸۳۵ ۱۸۳۶ ۱۸۳۷ ۱۸۳۸ ۱۸۳۹ ۱۸۴۰ ۱۸۴۱ ۱۸۴۲ ۱۸۴۳ ۱۸۴۴ ۱۸۴۵ ۱۸۴۶ ۱۸۴۷ ۱۸۴۸ ۱۸۴۹ ۱۸۵۰ ۱۸۵۱ ۱۸۵۲ ۱۸۵۳ ۱۸۵۴ ۱۸۵۵ ۱۸۵۶ ۱۸۵۷ ۱۸۵۸ ۱۸۵۹ ۱۸۶۰ ۱۸۶۱ ۱۸۶۲ ۱۸۶۳ ۱۸۶۴ ۱۸۶۵ ۱۸۶۶ ۱۸۶۷ ۱۸۶۸ ۱۸۶۹ ۱۸۷۰ ۱۸۷۱ ۱۸۷۲ ۱۸۷۳ ۱۸۷۴ ۱۸۷۵ ۱۸۷۶ ۱۸۷۷ ۱۸۷۸ ۱۸۷۹ ۱۸۸۰ ۱۸۸۱ ۱۸۸۲ ۱۸۸۳ ۱۸۸۴ ۱۸۸۵ ۱۸۸۶ ۱۸۸۷ ۱۸۸۸ ۱۸۸۹ ۱۸۹۰ ۱۸۹۱ ۱۸۹۲ ۱۸۹۳ ۱۸۹۴ ۱۸۹۵ ۱۸۹۶ ۱۸۹۷ ۱۸۹۸ ۱۸۹۹ ۱۹۰۰ ۱۹۰۱ ۱۹۰۲ ۱۹۰۳ ۱۹۰۴ ۱۹۰۵ ۱۹۰۶ ۱۹۰۷ ۱۹۰۸ ۱۹۰۹ ۱۹۱۰ ۱۹۱۱ ۱۹۱۲ ۱۹۱۳ ۱۹۱۴ ۱۹۱۵ ۱۹۱۶ ۱۹۱۷ ۱۹۱۸ ۱۹۱۹ ۱۹۲۰ ۱۹۲۱ ۱۹۲۲ ۱۹۲۳ ۱۹۲۴ ۱۹۲۵ ۱۹۲۶ ۱۹۲۷ ۱۹۲۸ ۱۹۲۹ ۱۹۳۰ ۱۹۳۱ ۱۹۳۲ ۱۹۳۳ ۱۹۳۴ ۱۹۳۵ ۱۹۳۶ ۱۹۳۷ ۱۹۳۸ ۱۹۳۹ ۱۹۴۰ ۱۹۴۱ ۱۹۴۲ ۱۹۴۳ ۱۹۴۴ ۱۹۴۵ ۱۹۴۶ ۱۹۴۷ ۱۹۴۸ ۱۹۴۹ ۱۹۵۰ ۱۹۵۱ ۱۹۵۲ ۱۹۵۳ ۱۹۵۴ ۱۹۵۵ ۱۹۵۶ ۱۹۵۷ ۱۹۵۸ ۱۹۵۹ ۱۹۶۰ ۱۹۶۱ ۱۹۶۲ ۱۹۶۳ ۱۹۶۴ ۱۹۶۵ ۱۹۶۶ ۱۹۶۷ ۱۹۶۸ ۱۹۶۹ ۱۹۷۰ ۱۹۷۱ ۱۹۷۲ ۱۹۷۳ ۱۹۷۴ ۱۹۷۵ ۱۹۷۶ ۱۹۷۷ ۱۹۷۸ ۱۹۷۹ ۱۹۸۰ ۱۹۸۱ ۱۹۸۲ ۱۹۸۳ ۱۹۸۴ ۱۹۸۵ ۱۹۸۶ ۱۹۸۷ ۱۹۸۸ ۱۹۸۹ ۱۹۹۰ ۱۹۹۱ ۱۹۹۲ ۱۹۹۳ ۱۹۹۴ ۱۹۹۵ ۱۹۹۶ ۱۹۹۷ ۱۹۹۸ ۱۹۹۹ ۲۰۰۰ ۲۰۰۱ ۲۰۰۲ ۲۰۰۳ ۲۰۰۴ ۲۰۰۵ ۲۰۰۶ ۲۰۰۷ ۲۰۰۸ ۲۰۰۹ ۲۰۱۰ ۲۰۱۱ ۲۰۱۲ ۲۰۱۳ ۲۰۱۴ ۲۰۱۵ ۲۰۱۶ ۲۰۱۷ ۲۰۱۸ ۲۰۱۹ ۲۰۲۰ ۲۰۲۱ ۲۰۲۲ ۲۰۲۳ ۲۰۲۴ ۲۰۲۵ ۲۰۲۶ ۲۰۲۷ ۲۰۲۸ ۲۰۲۹ ۲۰۳۰ ۲۰۳۱ ۲۰۳۲ ۲۰۳۳ ۲۰۳۴ ۲۰۳۵ ۲۰۳۶ ۲۰۳۷ ۲۰۳۸ ۲۰۳۹ ۲۰۴۰ ۲۰۴۱ ۲۰۴۲ ۲۰۴۳ ۲۰۴۴ ۲۰۴۵ ۲۰۴۶ ۲۰۴۷ ۲۰۴۸ ۲۰۴۹ ۲۰۵۰ ۲۰۵۱ ۲۰۵۲ ۲۰۵۳ ۲۰۵۴ ۲۰۵۵ ۲۰۵۶ ۲۰۵۷ ۲۰۵۸ ۲۰۵۹ ۲۰۶۰ ۲۰۶۱ ۲۰۶۲ ۲۰۶۳ ۲۰۶۴ ۲۰۶۵ ۲۰۶۶ ۲۰۶۷ ۲۰۶۸ ۲۰۶۹ ۲۰۷۰ ۲۰۷۱ ۲۰۷۲ ۲۰۷۳ ۲۰۷۴ ۲۰۷۵ ۲۰۷۶ ۲۰۷۷ ۲۰۷۸ ۲۰۷۹ ۲۰۸۰ ۲۰۸۱ ۲۰۸۲ ۲۰۸۳ ۲۰۸۴ ۲۰۸۵ ۲۰۸۶ ۲۰۸۷ ۲۰۸۸ ۲۰۸۹ ۲۰۹۰ ۲۰۹۱ ۲۰۹۲ ۲۰۹۳ ۲۰۹۴ ۲۰۹۵ ۲۰۹۶ ۲۰۹۷ ۲۰۹۸ ۲۰۹۹ ۲۱۰۰ ۲۱۰۱ ۲۱۰۲ ۲۱۰۳ ۲۱۰۴ ۲۱۰۵ ۲۱۰۶ ۲۱۰۷ ۲۱۰۸ ۲۱۰۹ ۲۱۱۰ ۲۱۱۱ ۲۱۱۲ ۲۱۱۳ ۲۱۱۴ ۲۱۱۵ ۲۱۱۶ ۲۱۱۷ ۲۱۱۸ ۲۱۱۹ ۲۱۲۰ ۲۱۲۱ ۲۱۲۲ ۲۱۲۳ ۲۱۲۴ ۲۱۲۵ ۲۱۲۶ ۲۱۲۷ ۲۱۲۸ ۲۱۲۹ ۲۱۳۰ ۲۱۳۱ ۲۱۳۲ ۲۱۳۳ ۲۱۳۴ ۲۱۳۵ ۲۱۳۶ ۲۱۳۷ ۲۱۳۸ ۲۱۳۹ ۲۱۴۰ ۲۱۴۱ ۲۱۴۲ ۲۱۴۳ ۲۱۴۴ ۲۱۴۵ ۲۱۴۶ ۲۱۴۷ ۲۱۴۸ ۲۱۴۹ ۲۱۵۰ ۲۱۵۱ ۲۱۵۲ ۲۱۵۳ ۲۱۵۴ ۲۱۵۵ ۲۱۵۶ ۲۱۵۷ ۲۱۵۸ ۲۱۵۹ ۲۱۶۰ ۲۱۶۱ ۲۱۶۲ ۲۱۶۳ ۲۱۶۴ ۲۱۶۵ ۲۱۶۶ ۲۱۶۷ ۲۱۶۸ ۲۱۶۹ ۲۱۷۰ ۲۱۷۱ ۲۱۷۲ ۲۱۷۳ ۲۱۷۴ ۲۱۷۵ ۲۱۷۶ ۲۱۷۷ ۲۱۷۸ ۲۱۷۹ ۲۱۸۰ ۲۱۸۱ ۲۱۸۲ ۲۱۸۳ ۲۱۸۴ ۲۱۸۵ ۲۱۸۶ ۲۱۸۷ ۲۱۸۸ ۲۱۸۹ ۲۱۹۰ ۲۱۹۱ ۲۱۹۲ ۲۱۹۳ ۲۱۹۴ ۲۱۹۵ ۲۱۹۶ ۲۱۹۷ ۲۱۹۸ ۲۱۹۹ ۲۲۰۰ ۲۲۰۱ ۲۲۰۲ ۲۲۰۳ ۲۲۰۴ ۲۲۰۵ ۲۲۰۶ ۲۲۰۷ ۲۲۰۸ ۲۲۰۹ ۲۲۱۰ ۲۲۱۱ ۲۲۱۲ ۲۲۱۳ ۲۲۱۴ ۲۲۱۵ ۲۲۱۶ ۲۲۱۷ ۲۲۱۸ ۲۲۱۹ ۲۲۲۰ ۲۲۲۱ ۲۲۲۲ ۲۲۲۳ ۲۲۲۴ ۲۲۲۵ ۲۲۲۶ ۲۲۲۷ ۲۲۲۸ ۲۲۲۹ ۲۲۳۰ ۲۲۳۱ ۲۲۳۲ ۲۲۳۳ ۲۲۳۴ ۲۲۳۵ ۲۲۳۶ ۲۲۳۷ ۲۲۳۸ ۲۲۳۹ ۲۲۴۰ ۲۲۴۱ ۲۲۴۲ ۲۲۴۳ ۲۲۴۴ ۲۲۴۵ ۲۲۴۶ ۲۲۴۷ ۲۲۴۸ ۲۲۴۹ ۲۲۵۰ ۲۲۵۱ ۲۲۵۲ ۲۲۵۳ ۲۲۵۴ ۲۲۵۵ ۲۲۵۶ ۲۲۵۷ ۲۲۵۸ ۲۲۵۹ ۲۲۶۰ ۲۲۶۱ ۲۲۶۲ ۲۲۶۳ ۲۲۶۴ ۲۲۶۵ ۲۲۶۶ ۲۲۶۷ ۲۲۶۸ ۲۲۶۹ ۲۲۷۰ ۲۲۷۱ ۲۲۷۲ ۲۲۷۳ ۲۲۷۴ ۲۲۷۵ ۲۲۷۶ ۲۲۷۷ ۲۲۷۸ ۲۲۷۹ ۲۲۸۰ ۲۲۸۱ ۲۲۸۲ ۲۲۸۳ ۲۲۸۴ ۲۲۸۵ ۲۲۸۶ ۲۲۸۷ ۲۲۸۸ ۲۲۸۹ ۲۲۹۰ ۲۲۹۱ ۲۲۹۲ ۲۲۹۳ ۲۲۹۴ ۲۲۹۵ ۲۲۹۶ ۲۲۹۷ ۲۲۹۸ ۲۲۹۹ ۲۳۰۰ ۲۳۰۱ ۲۳۰۲ ۲۳۰۳ ۲۳۰۴ ۲۳۰۵ ۲۳۰۶ ۲۳۰۷ ۲۳۰۸ ۲۳۰۹ ۲۳۱۰ ۲۳۱۱ ۲۳۱۲ ۲۳۱۳ ۲۳۱۴ ۲۳۱۵ ۲۳۱۶ ۲۳۱۷ ۲۳۱۸ ۲۳۱۹ ۲۳۲۰ ۲۳۲۱ ۲۳۲۲ ۲۳۲۳ ۲۳۲۴ ۲۳۲۵ ۲۳۲۶ ۲۳۲۷ ۲۳۲۸ ۲۳۲۹ ۲۳۳۰ ۲۳۳۱ ۲۳۳۲ ۲۳۳۳ ۲۳۳۴ ۲۳۳۵ ۲۳۳۶ ۲۳۳۷ ۲۳۳۸ ۲۳۳۹ ۲۳۴۰ ۲۳۴۱ ۲۳۴۲ ۲۳۴۳ ۲۳۴۴ ۲۳۴۵ ۲۳۴۶ ۲۳۴۷ ۲۳۴۸ ۲۳۴۹ ۲۳۵۰ ۲۳۵۱ ۲۳۵۲ ۲۳۵۳ ۲۳۵۴ ۲۳۵۵ ۲۳۵۶ ۲۳۵۷ ۲۳۵۸ ۲۳۵۹ ۲۳۶۰ ۲۳۶۱ ۲۳۶۲ ۲۳۶۳ ۲۳۶۴ ۲۳۶۵ ۲۳۶۶ ۲۳۶۷ ۲۳۶۸ ۲۳۶۹ ۲۳۷۰ ۲۳۷۱ ۲۳۷۲ ۲۳۷۳ ۲۳۷۴ ۲۳۷۵ ۲۳۷۶ ۲۳۷۷ ۲۳۷۸ ۲۳۷۹ ۲۳۸۰ ۲۳۸۱ ۲۳۸۲ ۲۳۸۳ ۲۳۸۴ ۲۳۸۵ ۲۳۸۶ ۲۳۸۷ ۲۳۸۸ ۲۳۸۹ ۲۳۹۰ ۲۳۹۱ ۲۳۹۲ ۲۳۹۳ ۲۳۹۴ ۲۳۹۵ ۲۳۹۶ ۲۳۹۷ ۲۳۹۸ ۲۳۹۹ ۲۴۰۰ ۲۴۰۱ ۲۴۰۲ ۲۴۰۳ ۲۴۰۴ ۲۴۰۵ ۲۴۰۶ ۲۴۰۷ ۲۴۰۸ ۲۴۰۹ ۲۴۱۰ ۲۴۱۱ ۲۴۱۲ ۲۴۱۳ ۲۴۱۴ ۲۴۱۵ ۲۴۱۶ ۲۴۱۷ ۲۴۱۸ ۲۴۱۹ ۲۴۲۰ ۲۴۲۱ ۲۴۲۲ ۲۴۲۳ ۲۴۲۴ ۲۴۲۵ ۲۴۲۶ ۲۴۲۷ ۲۴۲۸ ۲۴۲۹ ۲۴۳۰ ۲۴۳۱ ۲۴۳۲ ۲۴۳۳ ۲۴۳۴ ۲۴۳۵ ۲۴۳۶ ۲۴۳۷ ۲۴۳۸ ۲۴۳۹ ۲۴۴۰ ۲۴۴۱ ۲۴۴۲ ۲۴۴۳ ۲۴۴۴ ۲۴۴۵ ۲۴۴۶ ۲۴۴۷ ۲۴۴۸ ۲۴۴۹ ۲۴۵۰ ۲۴۵۱ ۲۴۵۲ ۲۴۵۳ ۲۴۵۴ ۲۴۵۵ ۲۴۵۶ ۲۴۵۷ ۲۴۵۸ ۲۴۵۹ ۲۴۶۰ ۲۴۶۱ ۲۴۶۲ ۲۴۶۳ ۲۴۶۴ ۲۴۶۵ ۲۴۶۶ ۲۴۶۷ ۲۴۶۸ ۲۴۶۹ ۲۴۷۰ ۲۴۷۱ ۲۴۷۲ ۲۴۷۳ ۲۴۷۴ ۲۴۷۵ ۲۴۷۶ ۲۴۷۷ ۲۴۷۸ ۲۴۷۹ ۲۴۸۰ ۲۴۸۱ ۲۴۸۲ ۲۴۸۳ ۲۴۸۴ ۲۴۸۵ ۲۴۸۶ ۲۴۸۷ ۲۴۸۸ ۲۴۸۹ ۲۴۹۰ ۲۴۹۱ ۲۴۹۲ ۲۴۹۳ ۲۴۹۴ ۲۴۹۵ ۲۴۹۶ ۲۴۹۷ ۲۴۹۸ ۲۴۹۹ ۲۵۰۰ ۲۵۰۱ ۲۵۰۲ ۲۵۰۳ ۲۵۰۴ ۲۵۰۵ ۲۵۰۶ ۲۵۰۷ ۲۵۰۸ ۲۵۰۹ ۲۵۱۰ ۲۵۱۱ ۲۵۱۲ ۲۵۱۳ ۲۵۱۴ ۲۵۱۵ ۲۵۱۶ ۲۵۱۷ ۲۵۱۸ ۲۵۱۹ ۲۵۲۰ ۲۵۲۱ ۲۵۲۲ ۲۵۲۳ ۲۵۲۴ ۲۵۲۵ ۲۵۲۶ ۲۵۲۷ ۲۵۲۸ ۲۵۲۹ ۲۵۳۰ ۲۵۳۱ ۲۵۳۲ ۲۵۳۳ ۲۵۳۴ ۲۵۳۵ ۲۵۳۶ ۲۵۳۷ ۲۵۳۸ ۲۵۳۹ ۲۵۴۰ ۲۵۴۱ ۲۵۴۲ ۲۵۴۳ ۲۵۴۴ ۲۵۴۵ ۲۵۴۶ ۲۵۴۷ ۲۵۴۸ ۲۵۴۹ ۲۵۵۰ ۲۵۵۱ ۲۵۵۲ ۲۵۵۳ ۲۵۵۴ ۲۵۵۵ ۲۵۵۶ ۲۵۵۷ ۲۵۵۸ ۲۵۵۹ ۲۵۶۰ ۲۵۶۱ ۲۵۶۲ ۲۵۶۳ ۲۵۶۴ ۲۵۶۵ ۲۵۶۶ ۲۵۶۷ ۲۵۶۸ ۲۵۶۹ ۲۵۷۰ ۲۵۷۱ ۲۵۷۲ ۲۵۷۳ ۲۵۷۴ ۲۵۷۵ ۲۵۷۶ ۲۵۷۷ ۲۵۷۸ ۲۵۷۹ ۲۵۸۰ ۲۵۸۱ ۲۵۸۲ ۲۵۸۳ ۲۵۸۴ ۲۵۸۵ ۲۵۸۶ ۲۵۸۷ ۲۵۸۸ ۲۵۸۹ ۲۵۹۰ ۲۵۹۱ ۲۵۹۲ ۲۵۹۳ ۲۵۹۴ ۲۵۹۵ ۲۵۹۶ ۲۵۹۷ ۲۵۹۸ ۲۵۹۹ ۲۶۰۰ ۲۶۰۱ ۲۶۰۲ ۲۶۰۳ ۲۶۰۴ ۲۶۰۵ ۲۶۰۶ ۲۶۰۷ ۲۶۰۸ ۲۶۰۹ ۲۶۱۰ ۲۶۱۱ ۲۶۱۲ ۲۶۱۳ ۲۶۱۴ ۲۶۱۵ ۲۶۱۶ ۲۶۱۷ ۲۶۱۸ ۲۶۱۹ ۲۶۲۰ ۲۶۲۱ ۲۶۲۲ ۲۶۲۳ ۲۶۲۴ ۲۶۲۵ ۲۶۲۶ ۲۶۲۷ ۲۶۲۸ ۲۶۲۹ ۲۶۳۰ ۲۶۳۱ ۲۶۳۲ ۲۶۳۳ ۲۶۳۴ ۲۶۳۵ ۲۶۳۶ ۲۶۳۷ ۲۶۳۸ ۲۶۳۹ ۲۶۴۰ ۲۶۴۱ ۲۶۴۲ ۲۶۴۳ ۲۶۴۴ ۲۶۴۵ ۲۶۴۶ ۲۶۴۷ ۲۶۴۸ ۲۶۴۹ ۲۶۵۰ ۲۶۵۱ ۲۶۵۲ ۲۶۵۳ ۲۶۵۴ ۲۶۵۵ ۲۶۵۶ ۲۶۵۷ ۲۶۵۸ ۲۶۵۹ ۲۶۶۰ ۲۶۶۱ ۲۶۶۲ ۲۶۶۳ ۲۶۶۴ ۲۶۶۵ ۲۶۶۶ ۲۶۶۷ ۲۶۶۸ ۲۶۶۹ ۲۶۷۰ ۲۶۷۱ ۲۶۷۲ ۲۶۷۳ ۲۶۷۴ ۲۶۷۵ ۲۶۷۶ ۲۶۷۷ ۲۶۷۸ ۲۶۷۹ ۲۶۸۰ ۲۶۸۱ ۲۶۸۲ ۲۶۸۳ ۲۶۸۴ ۲۶۸۵ ۲۶۸۶ ۲۶۸۷ ۲۶۸۸ ۲۶۸۹ ۲۶۹۰ ۲۶۹۱ ۲۶۹۲ ۲۶۹۳ ۲۶۹۴ ۲۶۹۵ ۲۶۹۶ ۲۶۹۷ ۲۶۹۸ ۲۶۹۹ ۲۷۰۰ ۲۷۰۱ ۲۷۰۲ ۲۷۰۳ ۲۷۰۴ ۲۷۰۵ ۲۷۰۶ ۲۷۰۷ ۲۷۰۸ ۲۷۰۹ ۲۷۱۰ ۲۷۱۱ ۲۷۱۲ ۲۷۱۳ ۲۷۱۴ ۲۷۱۵ ۲۷۱۶ ۲۷۱۷ ۲۷۱۸ ۲۷۱۹ ۲۷۲۰ ۲۷۲۱ ۲۷۲۲ ۲۷۲۳ ۲۷۲۴ ۲۷۲۵ ۲۷۲۶ ۲۷۲۷ ۲۷۲۸ ۲۷۲۹ ۲۷۳۰ ۲۷۳۱ ۲۷۳۲ ۲۷۳۳ ۲۷۳۴ ۲۷۳۵ ۲۷۳۶ ۲۷۳۷ ۲۷۳۸ ۲۷۳۹ ۲۷۴۰ ۲۷۴۱ ۲۷۴۲ ۲۷۴۳ ۲۷۴۴ ۲۷۴۵ ۲۷۴۶ ۲۷۴۷ ۲۷۴۸ ۲۷۴۹ ۲۷۵۰ ۲۷۵۱ ۲۷۵۲ ۲۷۵۳ ۲۷۵۴ ۲۷۵۵ ۲۷۵۶ ۲۷۵۷ ۲۷۵۸ ۲۷۵۹ ۲۷۶۰ ۲۷۶۱ ۲۷۶۲ ۲۷۶۳ ۲۷۶۴ ۲۷۶۵ ۲۷۶۶ ۲۷۶۷ ۲۷۶۸ ۲۷۶۹ ۲۷۷۰ ۲۷۷۱ ۲۷۷۲ ۲۷۷۳ ۲۷۷۴ ۲۷۷۵ ۲۷۷۶ ۲۷۷۷ ۲۷۷۸ ۲۷۷۹ ۲۷۸۰ ۲۷۸۱ ۲۷۸۲ ۲۷۸۳ ۲۷۸۴ ۲۷۸۵ ۲۷۸۶ ۲۷۸۷ ۲۷۸۸ ۲۷۸۹ ۲۷۹۰ ۲۷۹۱ ۲۷۹۲ ۲۷۹۳ ۲۷۹۴ ۲۷۹۵ ۲۷۹۶ ۲۷۹۷ ۲۷۹۸ ۲۷۹۹ ۲۸۰۰ ۲۸۰۱ ۲۸۰۲ ۲۸۰۳ ۲۸۰۴ ۲۸۰۵ ۲۸۰۶ ۲۸۰۷ ۲۸۰۸ ۲۸۰۹ ۲۸۱۰ ۲۸۱۱ ۲۸۱۲ ۲۸۱۳ ۲۸۱۴ ۲۸۱۵ ۲۸۱۶ ۲۸۱۷ ۲۸۱۸ ۲۸۱۹ ۲۸۲۰ ۲۸۲۱ ۲۸۲۲ ۲۸۲۳ ۲۸۲۴ ۲۸۲۵ ۲۸۲۶ ۲۸۲۷ ۲۸۲۸ ۲۸۲۹ ۲۸۳۰ ۲۸۳۱ ۲۸۳۲ ۲۸۳۳ ۲۸۳۴ ۲۸۳۵ ۲۸۳۶ ۲۸۳۷ ۲۸۳۸ ۲۸۳۹ ۲۸۴۰ ۲۸۴۱ ۲۸۴۲ ۲۸۴۳ ۲۸۴۴ ۲۸۴۵ ۲۸۴۶ ۲۸۴۷ ۲۸۴۸ ۲۸۴۹ ۲۸۵۰ ۲۸۵۱ ۲۸۵۲ ۲۸۵۳ ۲۸۵۴ ۲۸۵۵ ۲۸۵۶ ۲۸۵۷ ۲۸۵۸ ۲۸۵۹ ۲۸۶۰ ۲۸۶۱ ۲۸۶۲ ۲۸۶۳ ۲۸۶۴ ۲۸۶۵ ۲۸۶۶ ۲۸۶۷ ۲۸۶۸ ۲۸۶۹ ۲۸۷۰ ۲۸۷۱ ۲۸۷۲ ۲۸۷۳ ۲۸۷۴ ۲۸۷۵ ۲۸۷۶ ۲۸۷۷ ۲۸۷۸ ۲۸۷۹ ۲۸۸۰ ۲۸۸۱ ۲۸۸۲ ۲۸۸۳ ۲۸۸۴ ۲۸۸۵ ۲۸۸۶ ۲۸۸۷ ۲۸۸۸ ۲۸۸۹ ۲۸۹۰ ۲۸۹۱ ۲۸۹۲ ۲۸۹۳ ۲۸۹۴ ۲۸۹۵ ۲۸۹۶ ۲۸۹۷ ۲۸۹۸ ۲۸۹۹ ۲۹۰۰ ۲۹۰۱ ۲۹۰۲ ۲۹۰۳ ۲۹۰۴ ۲۹۰۵ ۲۹۰۶ ۲۹۰۷ ۲۹۰۸ ۲۹۰۹ ۲۹۱۰ ۲۹۱۱ ۲۹۱۲ ۲۹۱۳ ۲۹۱۴ ۲۹۱۵ ۲۹۱۶ ۲۹۱۷ ۲۹۱۸ ۲۹۱۹ ۲۹۲۰ ۲۹۲۱ ۲۹۲۲ ۲۹۲۳ ۲۹۲۴ ۲۹۲۵ ۲۹۲۶ ۲۹۲۷ ۲۹۲۸ ۲۹۲۹ ۲۹۳۰ ۲۹۳۱ ۲۹۳۲ ۲۹۳۳ ۲۹۳۴ ۲۹۳۵ ۲۹۳۶ ۲۹۳۷ ۲۹۳۸ ۲۹۳۹ ۲۹۴۰ ۲۹۴۱ ۲۹۴۲ ۲۹۴۳ ۲۹۴۴ ۲۹۴۵ ۲۹۴۶ ۲۹۴۷ ۲۹۴۸ ۲۹۴۹ ۲۹۵۰ ۲۹۵۱ ۲۹۵۲ ۲۹۵۳ ۲۹۵۴ ۲۹۵۵ ۲۹۵۶ ۲۹۵۷ ۲۹۵۸ ۲۹۵۹ ۲۹۶۰ ۲۹۶۱ ۲۹۶۲ ۲۹۶۳ ۲۹۶۴ ۲۹۶۵ ۲۹۶۶ ۲۹۶۷ ۲۹۶۸ ۲۹۶۹ ۲۹۷۰ ۲۹۷۱ ۲۹۷۲ ۲۹۷۳ ۲۹۷۴ ۲۹۷۵ ۲۹۷۶ ۲۹۷۷ ۲۹۷۸ ۲۹۷۹ ۲۹۸۰ ۲۹۸۱ ۲۹۸۲ ۲۹۸۳ ۲۹۸۴ ۲۹۸۵ ۲۹۸۶ ۲۹۸۷ ۲۹۸۸ ۲۹۸۹ ۲۹۹۰ ۲۹۹۱ ۲۹۹۲ ۲۹۹۳ ۲۹۹۴ ۲۹۹۵ ۲۹۹۶ ۲۹۹۷ ۲۹۹۸ ۲۹۹۹ ۳۰۰۰ ۳۰۰۱ ۳۰۰۲ ۳۰۰۳ ۳۰۰۴ ۳۰۰۵ ۳۰۰۶ ۳۰۰۷ ۳۰۰۸ ۳۰۰۹ ۳۰۱۰ ۳۰۱۱ ۳۰۱۲ ۳۰۱۳ ۳۰۱۴ ۳۰۱۵ ۳۰۱۶ ۳۰۱۷ ۳۰۱۸ ۳۰۱۹ ۳۰۲۰ ۳۰۲۱ ۳۰۲۲ ۳۰۲۳ ۳۰۲۴ ۳۰۲۵ ۳۰۲۶ ۳۰۲۷ ۳۰۲۸ ۳۰۲۹ ۳۰۳۰ ۳۰۳۱ ۳۰۳۲ ۳۰۳۳ ۳۰۳۴ ۳۰۳۵ ۳۰۳۶ ۳۰۳۷ ۳۰۳۸ ۳۰۳۹ ۳۰۴۰ ۳۰۴۱ ۳۰۴۲ ۳۰۴۳ ۳۰۴۴ ۳۰۴۵ ۳۰۴۶ ۳۰۴۷ ۳۰۴۸ ۳۰۴۹ ۳۰۵۰ ۳۰۵۱ ۳۰۵۲ ۳۰۵۳ ۳۰۵۴ ۳۰۵۵ ۳۰۵۶ ۳۰۵۷ ۳۰۵۸ ۳۰۵۹ ۳۰۶۰ ۳۰۶۱ ۳۰۶۲ ۳۰۶۳ ۳۰۶۴ ۳۰۶۵ ۳۰۶۶ ۳۰۶۷ ۳۰۶۸ ۳۰۶۹ ۳۰۷۰ ۳۰۷۱ ۳۰۷۲ ۳۰۷۳ ۳۰۷۴ ۳۰۷۵ ۳۰۷۶ ۳۰۷۷ ۳۰۷۸ ۳۰۷۹ ۳۰۸۰ ۳۰۸۱ ۳۰۸۲ ۳۰۸۳ ۳۰۸۴ ۳۰۸۵ ۳۰۸۶ ۳۰۸۷ ۳۰۸۸ ۳۰۸۹ ۳۰۹۰ ۳۰۹۱ ۳۰۹۲ ۳۰۹۳ ۳۰۹۴ ۳۰۹۵ ۳۰۹۶ ۳۰۹۷ ۳۰۹۸ ۳۰۹۹ ۳۱۰۰ ۳۱۰۱ ۳۱۰۲ ۳۱۰۳ ۳۱۰۴ ۳۱۰۵ ۳۱۰۶ ۳۱۰۷ ۳۱۰۸ ۳۱۰۹ ۳۱۱۰ ۳۱۱۱ ۳۱۱۲ ۳۱۱۳ ۳۱۱۴ ۳۱۱۵ ۳۱۱۶ ۳۱۱۷ ۳۱۱۸ ۳۱۱۹ ۳۱۲۰ ۳۱۲۱ ۳۱۲۲ ۳۱۲۳ ۳۱۲۴ ۳۱۲۵ ۳۱۲۶ ۳۱۲۷ ۳۱۲۸ ۳۱۲۹ ۳۱۳۰ ۳۱۳۱ ۳۱۳۲ ۳۱۳۳ ۳۱۳۴ ۳۱۳۵ ۳۱۳۶ ۳۱۳۷ ۳۱۳۸ ۳۱۳۹ ۳۱۴۰ ۳۱۴۱ ۳۱۴۲ ۳۱۴۳ ۳۱۴۴ ۳۱۴۵ ۳۱۴۶ ۳۱۴۷ ۳۱۴۸ ۳۱۴۹ ۳۱۵۰ ۳۱۵۱ ۳۱۵۲ ۳۱۵۳ ۳۱۵۴ ۳۱۵۵ ۳۱۵۶ ۳۱۵۷ ۳۱۵۸ ۳۱۵۹ ۳۱۶۰ ۳۱۶۱ ۳۱۶۲ ۳۱۶۳ ۳۱۶۴ ۳۱۶۵ ۳۱۶۶ ۳۱۶۷ ۳۱۶۸ ۳۱۶۹ ۳۱۷۰ ۳۱۷۱ ۳۱۷۲ ۳۱۷۳ ۳۱۷۴ ۳۱۷۵ ۳۱۷۶ ۳۱۷۷ ۳۱۷۸ ۳۱۷۹ ۳۱۸۰ ۳۱۸۱ ۳۱۸۲ ۳۱۸۳ ۳۱۸۴ ۳۱۸۵ ۳۱۸۶ ۳۱۸۷ ۳۱۸۸ ۳۱۸۹ ۳۱۹۰ ۳۱۹۱ ۳۱۹۲ ۳۱۹۳ ۳۱۹۴ ۳۱۹۵ ۳۱۹۶ ۳۱۹۷ ۳۱۹۸ ۳۱۹۹ ۳۲۰۰ ۳۲۰۱ ۳۲۰۲ ۳۲۰۳ ۳۲۰۴ ۳۲۰۵ ۳۲۰۶ ۳۲۰۷ ۳۲۰۸ ۳۲۰۹ ۳۲۱۰ ۳۲۱۱ ۳۲۱۲ ۳۲۱۳ ۳۲۱۴ ۳۲۱۵ ۳۲۱۶ ۳۲۱۷ ۳۲۱۸ ۳۲۱۹ ۳۲۲۰ ۳۲۲۱ ۳۲۲۲ ۳۲۲۳ ۳۲۲۴ ۳۲۲۵ ۳۲۲۶ ۳۲۲۷ ۳۲۲۸ ۳۲۲۹ ۳۲۳۰ ۳۲۳۱ ۳۲۳۲ ۳۲۳۳ ۳۲۳۴ ۳۲۳۵ ۳۲۳۶ ۳۲۳۷ ۳۲۳۸ ۳۲۳۹ ۳۲۴۰ ۳۲۴۱ ۳۲۴۲ ۳۲۴۳ ۳۲۴۴ ۳۲۴۵ ۳۲۴۶ ۳۲۴۷ ۳۲۴۸ ۳۲۴۹ ۳۲۵۰ ۳۲۵۱ ۳۲۵۲ ۳۲۵۳ ۳۲۵۴ ۳۲۵۵ ۳۲۵۶ ۳۲۵۷ ۳۲۵۸ ۳۲۵۹ ۳۲۶۰ ۳۲۶۱ ۳۲۶۲ ۳۲۶۳ ۳۲۶۴ ۳۲۶۵ ۳۲۶۶ ۳۲۶۷ ۳۲۶۸ ۳۲۶۹ ۳۲۷۰ ۳۲۷۱ ۳۲۷۲ ۳۲۷۳ ۳۲۷۴ ۳۲۷۵ ۳۲۷۶ ۳۲۷۷ ۳۲۷۸ ۳۲۷۹ ۳۲۸۰ ۳۲۸۱ ۳۲۸۲ ۳۲۸۳ ۳۲۸۴ ۳۲۸۵ ۳۲۸۶ ۳۲۸۷ ۳۲۸۸ ۳۲۸۹ ۳۲۹۰ ۳۲۹۱ ۳۲۹۲ ۳۲۹۳ ۳۲۹۴ ۳۲۹۵ ۳۲۹۶ ۳۲۹۷ ۳۲۹۸ ۳۲۹۹ ۳۳۰۰ ۳۳۰۱ ۳۳۰۲ ۳۳۰۳ ۳۳۰۴ ۳۳۰۵ ۳۳۰۶ ۳۳۰۷ ۳۳۰۸ ۳۳۰۹ ۳۳۱۰ ۳۳۱۱ ۳۳۱۲ ۳۳۱۳ ۳۳۱۴ ۳۳۱۵ ۳۳۱۶ ۳۳۱۷ ۳۳۱۸ ۳۳۱۹ ۳۳۲۰ ۳۳۲۱ ۳۳۲

۱۷۹۲

حاشیہ معروف شرح نخبہ فوق

بسم اللہ الرحمن الرحیم وبہ نستعین

غایۃ تقدیس الکلام تحمید العزیز العلام و نہایۃ تعریف المرام تمجید
والسلام علی النبی وآلہ الکرام فیحمدک علی ما وفقنا لتحریر المطلب والکلام
علی حامدیتہ لتقریر عقاید الاسلام ونشہد ان لا الہ الا اللہ وحدہ لا شریک
شہادۃ تجیئنا من غوائب الظلام ونشہد ان محمدا عبدہ ورسولہ اصطفاہ
لہدایۃ الانام وارتضاہ غرۃ الظلام وحجۃ غرہ للاعتصام ودعاۃ الی دار
صلوات اللہ وعلیہم ما ناوب الضیاء الظلام وعاقب اللیالی والایام
فیقول حقائق لاذی ودقائق ساحۃ افنا مباحثہ ای شیخنا الجلیل الحلالیہ
علی منتقی الہدی قدس اللہ روح مؤلفیہا المعلمین الاعلیین ونور ضریح
مصنفیہا
الخبر من الاکلمین اقتصرت فیہا علی کلی حقایقہا وتبیین دقایقہا
من غیر التفات الی کثرۃ الاصول الموصلۃ الی الجوبۃ فیتحقق الحق تعرف مذاہب
الرجال بالکبر العقول والاقوال وسمیتہا بہجۃ علی ما اتفق فی الفاتحین من
خلل او وقع الناظرین فیہا من زلل جبرا علی طلبۃ احیاء العلم وترغیبا
فی ذلک کذا ای اللہ الحکم ورسولہ الکریم واتبعت فی النجاۃ وعلو الدرجات
یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی اللہ بقلب سلیم وذلک فضل اللہ یؤتیہ

ص ۱

نمونہ ای از رسالہ الخرارہ فی شرح العجالہ نسخہ ۱۲۵۰
۹۰۲ صفحہ اول

نمونه‌ای از «ترجمهٔ الخرائج والجرائح» راوندی نسخهٔ سال

ان يأخذها غير معتبرة بهذا الوجود ينسب اليها الوجود فتخذها
قابلة له واما ان لا يلاحظ معها الوجود او العدم فلا يكون
قابلة لهما اصلى كلامه وبؤيد هذا المعنى آخر تلك الحاشية
ايضا وتفصيل كلامه ان اتصاف شئ شئ في الذهن يكون
على وجهين احدهما اتصاف ليس بملاحظة العقل بل
في حصل الموصوف في العقل فقد اتصف بنه تلك الصفة
سواء لاحظ العقل الموصوف والصفة وينسب الصفة الى
الموصوف او لم يلاحظها وذلك اتصاف الاشياء بالكلية
في الذهن فان الانسان لو حصل في العقل اتصف
بالكلية سواء لاحظ العقل معنى الكلية وينسبها اليها او لم يلاحظ
وكذلك اتصاف الاربعة بالزوجية في العقل وليس اتصاف
الماهية بالوجود في الخارج وفي الذهن بهذا الوجه فانه ما
لم يثبت انه قام بالماهية في حد من حدود تلك الاتصافين
لان كلا منها بشرط الوجود كما قال آنفا بل يثبت شئ
لشئ في قولنا ان زيدا موجود في الخارج او في الذهن
ان يلاحظ العقل ذات الموصوف مجردة عن الصفة
وحدها ويلاحظ الوصف وينسبها الى الذات المجردة في

عکس از اراک حاشیه ها تصحیح و تحریر کاری

بود ان ایشان وارند پس منافات ندارد با انچه گفتیم که در
که در این مقام متصور است یکی انکه ملائکه بغیر صورت ملکی بر غیر نبی نازل
نشوند و اویت نمایند او را از وقت عالم پوشیده بود ان انچه نبی نبیند
نشود دوم انکه بصورت ملکی به غیر انبیا نازل نشود و با او سخن
گوید و او سخن ایشان نداند او شخص این زمانه نیست سیم انکه سخن
ایشان نیز نشود و حق است آنچه در کتاب بحار الانوار هم هست
از حضرت صادق ع که نوشته بر حضرت خواست از جناب الهی که فرزند
ایده بر این صورت آدمی بوجود اما نکه مرحض کرد یک مرد بیرا بر در خانه او
که از شخصی احوال اهل آن خانه بپرسید پس آن فرشته گفتای بنده
خدا به میخواهی از آن شخصی که میطلبی او را امر دلالت که آن شخصی را
من نیز در اسلام دوست میدارم او را از انرو ام که برادر اسلام کنم فرشته
پرسید که هیچ خویشی میان تو و او هست گفت هیچ حاجتی دیگر با دیگر دین
او نداری امر دلالت نه غرضی نیست مرا مگر دوستی در راه خدا از انرو ام که
برادر اسلام کنم آن فرشته گفت فانی رسول الله الیک و هو
یقول قد غفرت لک بحبک ایاه یعنی بدرستیکه من فرستاده
از جانب الله تعالی سوی تو و میگوید الله تعالی که امرزیدم گناه تو بسبب
دوستی تو با برادر دینی خود و ایضا از ابن عباس مرویست که دل هر دو با
حضرت علی ع بخدمت حضرت پیغمبر ص میرسید و خوش و خرم ایشان را که کس
در این بحارت برادر سبقت نبرد الا قاری دیده که در صحن سرای پیغمبر ص
سر مبارک آنحضرت در کنار دحیه بن خلیفه کلبی است پس سلام کرد
او دحیه پرسید که حضرت پیغمبر ص چگونه بصبح رسید دحیه گفت بخیر باذن
رسول الله یعنی صبح کرد بخیر دعوتی ای برادر رسول خدا ایس علیه السلام او را
باین خود عاکرد که خدایا اهل بیت خیر ایس دحیه گفت

فلت شهادته لانها شهادة على الشهادة والواحد على رجلان على رجل واحد هذا اذا
وافقتاه فان صدقها كان العبد مرهونا عندهما وان كذبها فالقول قوله مع يمين على حلف
على كل واحد منهما يمينا وان صدق الحر واحدا وكذب الآخر كان نصف العبد مرهونا عند المصدق
والقول قوله مع يمينه في حق المكذب ولو شهد المصدق للمكذب على المكذب بان النصف
الآخر مرهون عنده فلت شهادته على المذهب هذا اذا انكر المدعى عليه الامر واما اذا
اقر مرهونا عنده فلت شهادته لانه لا يثبت سببا لاحد بل الاقرار او ادى حاجبا او قرضا
انكر المدعى عليه الدين فان ثبت عليه السبب الاول بان كان بدل الملاعاة او ادى حاجبا او قرضا
او ثمن مبيع فلت شهادته وان ثبت عليه سبب الاول بان كان ملوكا له فصار له بمن حلف المودع
وانتقل الدين اليها او اقام المقر شاهدا واحدا لانه لا يثبت سببا الاول له فصار كما لو ادعى رجلان
على رجل بالف وقال احدهما هذا العبد كان لابي وقد رهنه عندي وصدقه الآخر فان العبد مرهون
عند المصدق وان كذبهما فالقول قوله مع يمينه في حق كل واحد منهما يمينا واحدة وان صدقهما
احدهما وكذبهما الآخر كان نصف العبد مرهونا عند المصدق والقول قوله
مع يمينه في حق المكذب يحلف كل واحد منهما يمينا واحدة فان صدق كل واحد المدعى عليه
احد المدعيين وكذب الآخر ان ادعى رجل على رجل عبدا وصدقه فيه ثم ادعى آخر انه
ملكه وكذبه فالعبد للاول ويدفع نصف قيمته للثاني ولو كان المدعي واحدا فصدقه في نصف العبد
وكذبه في النصف الآخر فالقول قوله مع يمينه في حق ما كذبه يحلف كل واحد منهما يمينا واحدة فصل لو كان لرجل على آخر
الف درهم وله على آخر الف درهم فقال ان لم يكن لي على فلان الف درهم فعبدي حر
الف درهم فقال ان لم يكن لي على فلان الف درهم فعبدي حر
الدين او الصبر او غير المبيع مثل قوله واخذ الدين وسوى الصفر وسلم اليه المبيع وان قال ان

موجود در نسخه (ب) ناخوانا

نمونه‌ای از «حاشیهٔ آقاجمال بر شرح مختصر المنتهی» نسخهٔ شماره
۹۱۸

لیس لک اعتراض علیه بعض الافاضل بان الاعجاز ثابت للقرآن ضرورة
ولیس ذلک مما یقع فیه الریب انما الریب والشک فی ان الاعجاز
للصرفة او البلاغة الی غیر ذلک ولک ان تقول انتفاء الاعجاز عن غیر القرآن
بین انتهی وفیه ان اللازم البین فی کلام المشترط ان حمل علی ما هو
مصطلح المنطقیین فقط ان اعجاز القرآن لیس بیّنا لهذا المعنی
لا بالمعنی الاخص ولا بالمعنی الاعم فکیف یکون انتفاء الاعجاز بل
صح لا یتاتی الامنع اشتراطه کما فعل المحشی وان حمل علی الواضح الظاهر
فمن البّین الواضح ان مراد الشرطین اشتراط ظهور ثبوت ذلک اللازم
للافراد المعروف واستثنائه عما عداها حتی یمکن بذلک تمییز افراد المعرف
عما عداها ویتاتی الحکم بان هذا من افراده وذلک لیس منها
وظهر ان الاعجاز لیس هنا بهذا المعنی لافراد القرآن فان کثیرا من الناس
اذا سمع آیة او سورة من القرآن او کله ولم یعلم من خارج انه قرآن لم
یحکم بکونه معجزا ولا یظهر له ولک وکذا انه اذا سمع کل ما عداه لا
یظهر له انتفاء الاعجاز عنه بل ربما احتمل فی بعضها کونه معجزا او الضروری
الذی ذکره هو نزول الکتاب علی نبینا ﷺ کان بمجرد ان الانسان
بمثل سورة منه العصماء والبلغاء حتی ان المعاند لم یسوف علی المعارضة
بالحروف واما ان ذلک هو هذا او ذلک فلیس لکثیر من الناس الی
معرفة ذلک سبیل ولا یمکن لهم تمییز القرآن عن غیره بان یحکم بان
هذا معجز فیکون قرآنا وذلک لیس بمعجز فلیس بقرآن وقد عرفت

و در روایتی ثابت است که حضرت رسالت صلی الله علیه وآله فرمود

یُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِی الْحَیٰوةِ الدُّنْیَا وَفِیْ عَذَابِ الْقَبْرِ یُقَالُ لَهٗ مَنْ رَبُّكَ فَیَقُوْلُ رَبِّیَ اللّٰهُ وَنَبِیِّیْ مُحَمَّدٌ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَآلِهٖ وَسَلَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ

در تفسیر این آیه گفته اند که قول ثابت عبارت از آنکه ثابت بحجت و برهان باشد در قلب صاحب او و متمکن باشد در و اعتقاد او کرده باشد و اطمینان در نفس او بواسطه حسن اعتقاد حاصل شده باشد و تثبیت مؤمنان در حیات آن قول ثابت عبارت از آنکه ایشان نلرزند از آن و متزلزل نگردند و قتی که فتنه زده شوند و تثبیت ایشان در آخرت اشارت است بآنکه چون سوال کرده شوند بر روی اشهاد از معتقد ایشان و دین ایشان مبهوت و مدهوش نگردند بدانکه هر چیز که در روایت در کتاب سنت و عقل مستقیم که مصفا از شوایب وهم و ظن باطل باشد ازان ابا ننماید البته واقع است پس سوال نکیرین که در حدیث است که

اِنَّ الْعَبْدَ اِذَا وُضِعَ فِیْ قَبْرِهٖ وَتَوَلّٰی عَنْهُ اَصْحَابُهٗ اِنَّهٗ لَیَسْمَعُ

رض

نمونه ای از شرح عقائد نسخی شماره ۹۲۲/۲

و در روایتی ثابت است که حضرت رسالت صلی الله علیه وآله گفت

یُثَبِّتُ اللّٰهُ الَّذِیْنَ اٰمَنُوْا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ نَزَلَتْ

فِیْ عَذَابِ الْقَبْرِ یُقَالُ لَهٗ مَنْ رَبُّكَ فَیَقُوْلُ رَبِّیَ

اللّٰهُ وَنَبِیِّیْ مُحَمَّدٌ صَلَّی اللّٰهُ عَلَیْهِ وَسَلَّمَ مُتَّفَقٌ عَلَیْهِ

در تفسیر این آیه گفته اند که قول ثابت عبارت است از آنکه ثابت

بحجت و برهان باشد در قلب صاحب او و تمکن باشد

در و اعتقاد کرده باشد باو و اطمینان در نفس او بواسطه حسن

اعتقاد حاصل شده باشد و تثبیت مؤمنان در دنیا بآن قول

ثابت عبارت است از آنکه ایشان ملتزم شوند از آن و متزلزل نگردند وقتی

که فتنه زده شوند و تثبیت ایشان در آخرت اشارت است بآنکه

چون سوال کرده شوند بر روی استهزا در معتقدات ایشان و دین

ایشان مبهوت و مدهوش نگردند بدانکه هر چیز که وارد است

در کتاب و سنت و معقل مستقیم که مصفا از شوائب اهل و فضول باطل

باشد ازان اباء نماید البته واقع است بجواب سوال بترکه در حدیث

اِنَّ الْعَبْدَ اِذَا وُضِعَ فِیْ قَبْرِهٖ وَتَوَلّٰی عَنْهُ اَصْحَابُهٗ اِنَّهٗ لَیَسْمَعُ

روس

نمونه ای از شرح عقائد نسفی شماره ۹۲۴/۲

وعند الكوفيين انه مشتق من وسم حذفت الواو وعوضت عنها
همزة الوصل ودل عليه قول علي بن الحسين عم يتساءلون السمه
قال العلامة وفي تفسير القاضي رحمه الله ان الهمزة لم تتعهد داخلة على
ملحوق في صدره في كلامهم ورد والسند قول المعصوم مع عيب
نقصان الحذف وقلة الاعلال وهو اثبات فيكون اولى وحذفت
في الخط هنا واثبت في قوله اقرا باسم ربك للاختصار وكثرة
الاستعمال ولوقوعها في موضع معلوم لا يخاف فيه اللبس وطولت
الباء عوضا عنها ويمكن ان يقال ان الباء اشارة الى الاسناد وطولها
الى كمالها اعني النبوة ونقطها الى الولاية وان الحقيقة المحمدية
الى الالهية فان قلت هل لهذا دليل قلت ان هذا قريب بعقالة
اهل الاشارات ظاهر بعض الاخبار عن ائمتنا عليهم السلام ان ما من حرف
الا وهو اسم من اسماء الله فالف فالله لا اله الا هو الحي القيوم
واما الباء فالبهاء بعد فناء الخلق وفي حديث الخ الباء بهجة الله
وفي لفظ بهاء الله وفي الطريق ان قائل انا النقطة تحت الباء
هو علي ع نقله ابن الجهني وغيره عن الكابلي الصحابي كسلمان والبخ

نمونه‌ای از رساله‌ٔ غیاثیه تألیف محمود هروی
نسخهٔ شاه ۹۳۲/۲

کند اما سفلیین را مرکز تدویر ایشان
همیشه مقارن مرکز شمس باشد یعنی خط
وسطی سفلیین با خط وسطی شمس
همیشه مقارن باشد و سفلیین در
اوسط استقامت و رجوع همیشه با
شمس مقارن باشد و چون در اوسط
استقامت مقارن شوند بعد ازان
جانب مغرب نمایان شوند و ایشان را
مغربی گویند تا ازمان که در اوسط
رجوع باز مقارن شوند بعد ازان باز
جانب مشرق نمایان شوند و ایشان را
مشرقی گویند تا انگاه که در اوسط استقامت
باز مقارن شوند و حالت اولی عود کند

مقالهٔ دهم در بیان هیئات زمین
و قسمت او باقالیم و بیان آنچه لازم

آید

آید ازین جهت اختلاف اوضاع علویات
وان یازده بابست با اول
در هیئات زمین و ذکر اقالیم زمین
چنانچه گفتیم کرویست و آب بر اکثر
سطح او محیط است و عمارت بر کمتر
از یک بعد از سطح او و ان ربع را
مسکون گویند و چون مرکز زمین
مرکز عالم است بس سطح دایره معدله
النهار بر سطح محیط زمین دایره عظیمه
احداث کند و ازین خط استوا گویند
و چون دایره دیگر فرض کنند که بدو
قطب خط استوا گذرد بدین دو دایره
بچهار ربع متساوی شود دو شمالی و
دو جنوبی و طول هر ربع بقدر نصف از
دایره عظیمه باشد و عرضش بقدر

دیگاه ایشانند و واجب است اعتقاد کردن باینکه
دشمنان و مخالفان مذهب ایشان کافرانند بلکه عذاب
ایشان از عذاب باقی کفار بیشتر خواهد بود
و واجبست اعتقاد کردن بجمیع احکام دینیه مسائل
حلال و حرام شرعیه که ثابت و منقول باشد از جانب
ائمه علیهم السلام و واجبست اعتقاد
کردن باینکه کسب کردن علم بواجبات و محرمات و واجبات
از حضرت ائمه معصومین سلام الله علیهم اجمعین و از کسی که
از ایشان نقل و روایت میکرده باشد و واجبست اعتقاد
کردن باینکه توقف و احتیاط واجبست در جائی که علم و یقین
نباشد و در حکمی که از جانب ائمه دین نرسیده باشد و واجبست
اعتقاد کردن باینکه جایز نیست عمل کردن برأی و گمان خود در
نفس احکام شرعیه و همچنین جایز نیست عمل کردن بگفتهای غیر ائمه
معصومین در آنچه که در باب آنچنین حدیث صریحی نقل نشده
باشد از ائمه دین و واجبست اعتقاد کردن باینکه واجبست
نماز جمعه و نماز عید و نماز میت و نماز آیات

نمونه‌ای از کتاب «کشف الدرایة فی ترجمة البدایة» از
محمد جعفر قراهی - نسخه شماره ۹۳۶

فی الوصل فاذا اخذ صاحبها بذنبها واعانها علی ابتغائها واما الذی یقع
تحت المباینة وکرجل ارسل سهما عن القوس الی الهدف فخارضه الریح
فی المشی بینه وبین هدفه فوافق السهم شخص الماشی فشکه فقتله
بجراحة الحادثة فی بدنه حاصلة لا عن مجرد الرامی او مجرد الماشی
بل عن تعاطی الشخصین المختلفین لفعلیهما المتباینین فی هذه
الصورة مولد الجنایات العظیمة والاهلاکات الخطابیة واذا انعقدت
هذه الاقسام العیانیة فی الافعال البشریة فقد سهل الامر علی الافهام
البشریة الذکیة فی حل شکوک الجبر والقدریة فان الافعال البشریة لن
تکون اختیاریة محضة الا عند تعوق لا ینفک اما الی الجمیل واما الی
الذمیم واما الی النافع ومتی کان الشخص غیر متعوق فعلا او فی الی
واحد من هذه الثلثة فان تحرکه وسعیه لن یکون اختیاریا محضا بل یکون
اما ایجابیا فیقدر واما قسریا فیرجم ولیس یمکن هیجان التعوق بالانسان
لن یکون یسعی فی المشتاق لکن یقع ذلک بتاثیر طبیعی وتسخیر الهی یصیر
التعوق الصحیح معتریا بالسعی المکلف غیر مجموعها سببا اولیا للفعل الاختیاری
ویصیر الفعل الحادث منسوبا الیه اذ یقیام جهة تعلقه بالتعوق الحادث

نمونہ از رسالہ «جبر و اختیار» رسالہ اول از
مجموعہ شمارہ ۹۲۸

لانه يلزم بطلان الاستدلال بالنصوص لجواز ان يكون
الفاظه موضوعة لغير ذلك المعنى الفرع الثاني يجوز ان يراد
باللفظ الواحد كل معنييه حقيقة كان فيهما او مجازا او في
احدهما نظرا الى الامكان لا الى اللغة واحال ابو هاشم وابو عبد الله
ذلك وشرط ابو عبد الله في المنع شيء وطا اربعة اتحاد المتكلم
والعبارة والوقت وكون المعنيين لا يتضمنهما فائدة واحدة وفي
القاضي ذلك جائز مالم يتناقضا كاستعمال لفظ افعل في الامر
والتهديد والوجوب والندب لنا انه ليس بين ارادة اعتداد
المرأة بالحيض واعتدادها بالطهر منافاة وبين ارادة
الحقيقة وارادة المجاز معا منافاة فاذا لم يكن ثمة منافاة
لم يمتنع اجتماع الارادتين عند التكلم باللفظ حجة المانع لو
استعمل المتكلم اللفظ في حقيقتها ومجازها لكان جامعا بين

نمونه اى از رساله «معارج الاصول» تالیف محقق اول
رساله دوم از مجموعه شماره ۹۳۸

اربعين ليلة وبنده على ساحل البحر وهو كالفرخ الممعط فانبت الله
عليه شجرة من يقطين يستظل تحتها وكل بدو علة يشرب من لبنها
فيبست الشجرة وهربت الوعلة فبكى يونس عليها فاوحى الله اليه
تبكى على شجرة يبست وعلة هربت ولا تبكى على مائة الف او يزيدون
اردت ان اهلكهم قال بن مسعود وبلغ من توبة اهل نينوى ان
ترادوا المظالم بينهم حتى كان الرجل ليأتى الحجر وقد وضع عليه اساس
بنيانه فيقلعه ويرده الى صاحبه ثم هبط على يونس وقال قم
يا يونس الى قومك فانهم يتمنون ان يروك واتاه بحلتين فائزر
بواحدة وارتدى بالاخرى وسار بريد قومه حتى وافى الى قرية
فالتقاه رجل من اهلها وسأله ان ينزل عنده وكان الرجل فخارنيا يضع الفخار فقدم اليه الزاد والماء فلما اكل وشرب نظر واذا
بالرجل قد وضع فخارة وهو يريد ان يطبخه فاوحى الله الى يونس
ان قل لهذا الرجل ان يكسر فخاره فامر يونس بذلك فقال يا
هذا اني اضفتك وانا اظن فيك خيرا واذا انت تحتال تأمرني
ان اكسر فخارا انبعث فيه نفسي لا انتفع بثمنه فاخرجه من منزله
نصف الليل فبقى لا يدرى اين يتوجه فقال الهى قد علمت بى
فاوحى الله اليه انه هذا الفاخر اني اشفق على فخاره وسماك
مجنونا حين امرته بكسر واخرجك من منزله وانت بعثت الى
مائة الف او يزيدون فدعوتهم عليهم ولم تشفق عليهم ولا على اهلا
كلهم

ملك

نمونه اى از كتاب درر المسلوك فى احوال الانبياء والملوك
تاليف برادر شيخ حر عاملى نسخه سنه ٩٣٩

فاذا اجتمع الکل صار شیٔ واحد جسیند یعنی باسم واحد سموا المطلوب وسموا لواحد الذی
فیه الکل وسموا الذی فیه السلوک یعمل ویدبر فصیر کثیر الاسماء وجعل الکثیر الالوان وسموا له
لا یحمل الغش ولا یدخل غیر طبایعه التی جعلها الله تعالی فیه قال آرس ایها الملک
فانی اراک قد سمیته باسماء کثیر قال آرس ایها الملک
بمعنی واحد قال فصفها لی قال آرس کل واحد یراها وسموا
والملوک تعمل الناس علیه لجهلهم ایاه ولکن لا یقدرون علی تدبیره وذلک
جهل الناس وخفی علیهم وخفی عنهم وضلوا عن فهمه ولو سمیته باسمایه الحق
بما اراد والله اعلم فیا فلا تخدع ایها الملک عنه لکثره ما سموه وقد ان یذیر
باسما، باطنه وبعضهم سماه بعد التدبیر بالوانه الظاهره عند الطبخ والسحق
والبیاض والصفره والخضره والسواد والحمره والیبس والرطوبه وسموه بتفریقه
وسموه باجتماعه وسموه باجتماع بعضه وسموه بائتلاف کلها اصفر سموه
بکل اصفر وان اخضر سموه بکل اخضر وان اسود سموه بکل اسود وان کان
ابیض سموه بکل ابیض وان کان احمر سموه بکل احمر وان کان رطب سموه بکل
رطب وان کان یابسا سموه بکل یابس وکذلک فی طعومه وریحه ورقته وغلظه
وربما سموه جمیعه واحدا اذا اجتمع وربما سموه باجتماعه اذا افترق ولای

نمونه ای از رساله «مصحف الکشف» در کیمیا نسخه
شماره ۹۵۳/۱۰

فان من الطبايع ما بطبايعه محجوبة و لا يكلم رياها لانه يستحجبها والجبال لا يرا
ولو راها لما كتمها والنار مخلوقة من البخار والدخان ثم تولد من النار
بخار لطيف يحرق الآلة دقته ولطافته وصعد الى العلو فصار هناك
حارا رطبا وهو الهوا فحركته النار ورطبته الماء والارض من النار والارض
فيرد ها الماء ويبسها النار وما كان فيها من ملوحة وحرارة كبريتية من قبل النار
وما كان من تربة عذبة فمن جهة الماء والريح والارض ام الطبايع المكونة
ثم خرج البخار الثاني فلم يقدر على خرق الماء لكان الملوحة الرايضة فبقي بين الماء
والنار والريح السفلى تحركه الى فوق فاذا طلع البخار الاسفل وجرك
الى فوق الطبيعة هبط البخار الاعلا اليه عن الهوا فحمل البخار مع البخار
ويحيل كل شيء من البخارين ومنها تتولد الخلايق وغيرها لا يكون شيء
يجمدان ويحلان ومنها ولد جميع الازهار والاصباغ والثمار ومنها
يكون البيضة التي وصفنا في كتبنا المكتوبة فتنظر منها جميع الصباغات
واصباغها وان جميع الالوان في البخارين وكل طبيعة فيها بخار ودخان
فيها الاصباغ فالدخان يرا والبخار لا يرى فاذا امسك الذي يرى بالذي
لا يرى بالمصلح بينهما ظهرت بالوانها ومعادنها والطبايع ملح والماء ماء وحين

نمره ای از رساله «در عرض الاعراض» در کیمیا تالیف
جابر بن حیان - رساله نوم از مجموعه شماره ۹۵۳

نمونه‌ای از حاشیهٔ میر سید شریف بر شرح تجرید

رسالهٔ اول از مجموعهٔ ۹۶۸

معنى واما بالمجاز مشهورا ان جعل لفظ الجذب موضوعا لما يعم الجذب الحسي والمعنوي كان مشتركا
بينهما بالاشتراك المعنوي ويكون كل منهما فرده كالحيوان فانه مشترك بين الانسان والفرس
لا كالعين المشترك بين معانيه والا لكان مجازا في الجذب المعنوي وحقيقة في الحسي
على احد الوجهين اي اما بالاشتراك المعنوي واما بالمجاز مشهورا فالفرق المذكور بين الشعور
والارادة غير سديد وكذا الميل الى رفع شيء والتوجه اليه مما وقال على كل احد
من الكراهة والنفرة فلا يكون الفرق بينهما سديدا ايضا ولئن قالوا اي ولا جل الفرق
المذكور بين ما لم يعدوا الذهاب الا الادراك الصوري من اقسام الموجود لم يعدوا ان لا يعدوا
هذه الامور موجودا ان حقيقة يعني لما لم يعدوا الادراك الصوري من اقسام الموجود ان لم
يعدوا ان لا يعدوا النظر الموصل اليه منها وكذا لما لم يعدوا اللذة من اقسام الموجود ان
لم يعدوا ان لا يعدوا الغم اللازم لها والالم والغضب وغيرها اللازم عدمها للغم منها
بل وجلها انهم عدوا الالفة من الكيفيات النفسانية وهي قسم من العرض العام الموجود
فلم يعدوا مطلق الصور الشامل للشك وغيره منها بل عدوا الشك وحده منها فلانهم من
عدم الشك منها عدم مطلق الصور الشامل له ولغيره منها حتى لا يستتم عدهم الادراك
الصوري الذي هو الشك منها فالحاصل ان المراد ما الادراك الصوري في قولهم ليس الادراك
الصوري من الموجود ان ما عدا الشك وسيرد عليك في الشك كلام اخر وهو ان ذكره
على سبيل التبع لاقسام الحكم لا لكونه موجودا واما الوجود الذهني فهم لا يقولون به هذا
اشارة لجواب سوال مقدر وهو ان المراد من الموجودات اعم من الخارجي والذهني
فيتناول المعدوم ما لا حكام التي سيها الاحساس باحدى الحواس الظاهرة لكن ان
نقول ان الاحكام التي سيها الاحساس باحدى الحواس الظاهرة واحدة والقسم الذي
سيه ملكتب بناء على ان المراد من الاحساس ما فيه احساس اعم من ان يكون استدلالا او
غيره كما جعل بعضهم العلم الحاصل بالحواس الظاهرة كسيها بهذا المعنى ضبطا للاشتهار

مکمل ہوئی از حسین احمد بن سبحان ۱۲ بجے شب سہ شنبہ
۹۶۸ / ۲ / ۲۸ ربیع الاول از مجموعہ ۲ ص

كان الفصل اختلافها كان مفهوم النوع نوعا متوسطا والا لكان نوعا اخيرا وقوله المقول على ما تحته كثير متفق وقوله الكلي وقوله المضاف عاما كتعريف لفظ النوع اذ لفظ النوع اذا استعمله الفلاسفة اليونانية في معنى النوع كان فعلهم اليوناني موضوعا لمعنى الشيء وحقيقته والمراد المعنى المعنوي استعمل في توسيع الجنس كما مر ثم انتقل عنه الى المعنى الاصطلاحي جاز ان تكون المبتدأ فيها جاز ان يكون احدهما متوسطا الا اخير قال لانه ليست احقية ان الهما اقدم في النقل من الاخر بعد ان يكون النقل واحدا الى المعنى الجميع ما لم يكن عليه عام لجميع خصوصه فحينئذ يكون ذلك العام سلك الصفة نوعه والمعنى ان الصفة الاقدم للمعنى الاضافي لكن ما الصفة الجميع للانواع النوعية غير قياس الى جنس كان اولى باسم النوعية فهي من حيث هو ملاحق للاشخاص نوعا اخيرا وبالاضافة الجامع ما بين الجارح والدامن لوخص الاول بجرح عن النوع الاخير فقط تخصص واحدا كالسحر والعدو ومع كالمعدوم كالعفا، وتم الفصل والعوم ايضا كاينة عليه وقولنا بالعدو فقط يخرج الجنس والعرض العام وفصول الاضافي وخواصها والقيد الاخير يخرج الفصول والخواص السافلة الا ان استند اخراجه قاعدة الجنس البعيد وقدم مثله قوله والاخير يخرج الصحيح لنا مصدر والمعنى قيد الاولية فانه اذا سئل عن زيد وعرض بما جاء حبيب بالطويل الا انه ليس معولا عليها ولا اولى فلا حاجة اخراجه الى ضد الكلي وقوله يخرج الكليات الغير المندرجة تحت جنس الجنس جنس مطلق كالماهية البسيطة التي لا تحت عليها جنس اصلا وتحت جنس لتلك الكليات كالجوهر لبعض منها على الاول كان قوله احراز ما هو مخرج بالفصول الانواع وخواصها الاخير تقال عليها لكنه احراز ما هو على الكلام لكن يخرج عنه الا ان تلك الامور خارجة بالقيد السابق لكونها جاذبة لموجبة جزئية متساوية فالاحسن ان يقال على ما قيد الاولية فيخرج الاخير

محمود راى از الاحاديث صحيح بخارى از كتاب الرقاق باب ١٩ حديث ٦٤٧٦

لا من حيث تعلقها بمواد معينة بل على وجه عام واما الاصول فعامة العلم
بطرق اكتساب الاحكام المتعلقة بالاقوال ولابد من تصورها فان
الجواب سدادا ولا فلان ما ذكره نفس المنطق لا غائته وان اريد
الطرق المجردة العارضة للمواد المخصوصة ويكفي ان المستفاد منه معرفة
الصور المعنية فقط اذ لا بحث فيه عن المادة اصلا وان كان مخالفا للحق
فلا حاجة به سنغ لان الغرض من تلك المعرفة هو العلم وهو الحاصل وردا تاما
فلان الاصول لا تفيد علما بطرق اكتساب الاحكام بل مقدمات يتصرف
فيها بقوانين من الاكتساب فتوصل الى تلك الاحكام وتوسط فالعلم
متاخرة عن العلم بالحكم بان مبادئها من حيث انها كذلك مبدأ لا يستلزم
دعوى متوقف عليه التفاوت من حيث هو كذلك وما ذكره المصنف ان
معرفة الفائدة من المبادي لا يقتضي بسببه هذا الاختيار اليه كما لا يخفى فان
قلت ما وجه تخصيص تلك المنفعة بالاصول دون المنطق فان الاشتراك
من الاستمداد من الاحكام وان عامة مخصوصة والمنطق فلا تخفى فائدته
في عدد لتيار الى مبادئها ولا بد استمداد الاصول
من الاحكام انما هو من تصورها لا من التصديق بها او نفسها من حيث استفادة
من ادلتها فان ذلك مسايد لا مبادي ولا من حيث تعلقها بالافعال لانه
فائدة لهذا العلم متاخرة عنه فلو استمد منه وتوقف عليه كان دورا وقد
منع لزوم الدور باستمداد كون الشيء مبدء العلم لا يستلزم توقف كل مسئلة

نمونه ای از حاشیه بر شرح مختصر الاصول گویا
از علاء الدین طوسی؟ رساله اول از مجموعه شماره ۹۸۱

نمونه‌ای از کتاب عیون الفضائل فی فنون المکاتبات والرسائل

از فخر الدین حسین بن حماد رساله سوم از مجموعه شماره ۱۸۳

بسطره واقرار اردشیر البریه رواق تخلد واعد فلکها والاما
موارد فضله والاز الست شفوع لسعادته میسر اسطفاه وحرم دولته
للاعداء بعید اقاطی ولایرح امره فی الخافقین نافذا مطاعا وصاد
ودست دلیلا خافقا مرتاعا واقرار دولته مقرونه بالسعود عالی الوجود
حافظة الاعلام والبنود مرغمة بهوام الملک انف الکفاح والحسود مجهدة له
یقتنص الاقدام حوانی الشرف لازالت راقیة فی ذری المجد
عویصة لعنایة الحی القیوم متعودة بالسعادة دائما جاریة بالنجاح والتوفیق
اقدارها سائرة لتحقیقها اخطاف اذیالها مرخة معاطس الضداد
واعدائها ولاجرح الاحکام لقصور نفوذ اوامرها والاقلام لسطوع منار
فضائلها وسعادتها والدول تتخضع لدوام دولتها والعظماء تتضع لتعظیم
سرادیقها والملوک تتخشع لتخشع شعارها وتعظم الایام مساعدة
والاقدار جاریة بارادتها واقتضائها لسعود طالعة بسعود جدودها
وملوک الارض طائعة لتطائعها جاریة لاتفتر لاتفتر
مدة بحق محمد وآله العاهرین

تقلید الامراء

یقبل الاقدام الشریفة المولویة المخدومیة الامیریة المعظمیة الفلانیة لازالت
واطئة اکناف العلاء والمجد راقیة فلاالبس الشرف والمجد لاجرح مجده وسنه
بالعنایات الالهیة مشمولة بالسعادات الابدیة وبهی انه لم یزل مواظبا علی رفع

الاعلام دام وکبت القاهرة واعادها انزاهره وجعل الله سعادتها مقرونة
لسعادة الدنیا والآخرة یقبل الاقدام الشریفة العالیة معدن الاخلاق الحسنة
السعادة الدنیا والآخرة یقبل الاقدام الشریفة العالیة معدن الاخلاق الحسنة
الی اعلی الدرجات اذا سمع الدعوات عظیم البرکات اذا نظرت فواعجب
هدیة تهدی اجتنی من ثمر الدعاء الصالح واصیل من الاثر المقبول وقربة
لک ایها الفتح وهو برجوع مرکوم السحائب یوفق له المتون من
یدی حضرة العتبة الوصول الی الشرف الشریف لقبل المولویه
یقبل الاعتاب المولویة الکریمة الوزیریة اقلامها بحرات
جسیم البرکات ادامة النعیم ولازالت ادامرها نافذة والبریة
ضمائره بعد لهاکافة الرعیة وجعل امرائها عالیة بمناکب الکواکب
مستکملا اعلی درجات المراتب من حلول اجواز الثوابت وادام
عزها المنیع ودولة تخلد وادامها وتحقق منیات النصر والتمکین فی
مشمولة بالعنایة الربانیة مؤیدة بالسعادة الابدیة بحق الرسول
یقبل القدم المولویة وطاء الله تعالی رقاب اعادیه وادام
رفعته ومعالیه وقرن بالنجح برکاته ومساعیه یسأل فی الرتب القدم
فی الفضل العمیم لدیم ایام المولی الامیر الکبیر الاجل الاوحد الافضل
الامجد المظفر المؤید الموفق المسدد ملک الامراء الاشجاع بحجة
الکرماء الاجواد المشهور بمکارم الاخلاق فی اظهارة الاصول

القلب واللسان والسمع والبصر في اية اخرى فقال وما كنتم
تستترون ان يشهد عليكم سمعكم ولا ابصاركم ولا جلودكم
يعني بالجلود الفروج والافخاذ وقال ولا تقف ما ليس لك
به علم ان السمع والابصار والفواد كل اولئك كان عنه
مسئولا فهذا ما فرض الله على العينين من غض البصر عما
حرم الله وهو عملها وهو من الايمان ٥ وفرض على
اليدين ان لا يبطش بهما الى ما حرم الله وان يبطش بهما
الى ما امر الله عز وجل وفرض عليهما من الصدقة وصلة
ترحم والجهاد في سبيل الله والطهور للصلوات فقال يا ايها
الذين امنوا اذا قمتم الى الصلوة فاغسلوا وجوهكم وايديكم
الى المرافق وامسحوا برؤسكم وارجلكم الى الكعبين وقال اذا لقيتم
الذين كفروا فضرب الرقاب حتى اذا اثخنتموهم فشدوا الوثاق
فاما بعد واما فداء حتى تضع الحرب اوزارها فهذا ما فرض
الله على اليدين لان الضرب من علاجهما وفرض على الرجلين
ان لا يمشي بهما الى شئ من معاصي الله وفرض عليهما المشي الى
ما يرضي الله عز وجل فقال ولا تمش في الارض مرحا انك لن تخرق
الارض ولن تبلغ الجبال طولا وقال واقصد في مشيك واغضض
من صوتك ان انكر الاصوات لصوت الحمير وقال فيما شهدت الايدي
والارجل على نفسها وعلى اربابها من تضييعها لما امر الله عز وجل
به فرض عليها اليوم نختم على افواههم وتكلمنا ايديهم وتشهد

محمد زكي عبد الرحمن
كفاية الاسلام في الفقه الاسلامي
نسخة ١٩٨٤ كفاية مرقم

فعلیست او بغیر لون است بحب لون قوام و بغیر لون بس است بلون
آن مادهٔ موجوده و متاذی شدن بکام است و بساشد بغیر در رایحه عرق و حکه در
بهم میرسد اگر در معده باشد فعلیست او عشیان بغیر در طعم دهن است او طعم
مر اگر در معده است و بساشد فساد در نضج هم باشد و کای سهر بواسطه معده
منجر لاذعه هم میشود مثل سر و فلفل و خبز اگر مشکل ایهانست مثل شراب تحریف
و کای سهر بواسطه معده از عذا هم میشود ان رطب دماغ بود دماغ در سکامات
و لطولات دارد پس مرطبه اگر از پس باشد و لطیفه الف بزعفران و تریاک اکثر
اقسام سهر را نافع نمیبود و سقیه ان از خلط غالب و اکثر اخلاط بعد حقنه
پس معتدل مزاج رقیق دماغ بود اگر سبب سهر ما دی باشد والا فرق
ما بین لسبات و لکات ... ان المرضات بفرقان بصحبة النص و شدته در میبوت
و عدم انتهاء در سکوت و لطیفه قوی حساسه در محرکه در سکوت و وجود هر دو در
میبوت و لذلک منی عنف انفاط المیبوت را با دقت تنبیه و حس و میت
حتی بین شخص سکوت هر قدر اذیت بشود احساس اذیت میکند و بهمان حرارت
شخص میبوت فوق حرارت شخص سکوت است لی احساس حرارت در سکوت
میشود و هم حتی میبوت کای میشود رفع بسیات او میشود و خوب هم میشود و مخلوف
سکوت اگر هم رفع بشود لعلاجات قوی اشغال مرض فالج حرا شد
سبات لیعنی مزاج اخراج بلغم بود و بشه که چون مرض کرد در لمس سر
حادث کرد بلغم ای مرد بشما هم حقنه سر در بشه ین سر در یکه ان قلیح
و کار کس و لطیفه بخور دل و حقنه سر در نافی بطی کفهای حاده دار در ایدرات

عمومی از کتاب ارزشمند مطلب السؤال تا الفهرس مزار الاولیاء
حکمت نامه کای - سال اول از مجموعه شماره ۹۸۶

فعلیست او تغیر بول است بحسب لون و قوام و تغیر بول بر سه است بلون
آن مادهٔ موجوده در مثانه شدن بحسب است و بساشد تغیر دارد بسبب عرق و حکه در
بهم مرسد را اگر در معده باشد فعلیست او عیان تغیر در طعم بر سه است اطعم
مراد آنکه در معده است و بساشد فساد در طعم هم باشد و گاهی سهر بواسطه صدر
متحرلاذعه هم میشود مثل سیر و فلفل و خردل اگر مدت کلی ایشان مثل شراب و تفاح
و گاهی سهر بواسطه معده از غذا هم میشود ۹ ال رطیب دماغ بود و ماغذه رسیدات
و بطولات و ادویان مرطبه اگر از بسیار باشد و بطیه الهضم بر عنصران و زنان اکثر
اقسام سهر را مانع و منوم بود و بیشتر بول از خلط غالب و اگر اختلاط بعضی و حقه
پس سهر قبل مراح و تغوت و مانع بود اگر سبب سهر مادی باشد ۱۰ العرق
بس لبنات و البکات ۱۱ ال امراض بغرفان بصحبه النعس و شدت در میرن
و عدم انتباه در مسکوت و بطلان قوی حساسه و محرکه در مسکوت و وجود هر دو در
مسبوت و ادراک فی عنف انغاط السبوت را باید فهمید و حس و میت
جنبش شخص مسکوت هر قدر اذیت بشود احساس اذیت میکند بجهل حرارت
شخص مسبوت فوق حرارت شخص مسکوت است بل احساس حرارت در مسکوت
نمیشود و هم جنبش مسبوت کلی میشود رفع مسبات او میشود و خوب هم میشود و کلدف
مسکوت اگر هم رفع بشود بعلاجات قوی اشغال مرض فالج حواهد شد
سبات نیمان مراد اخراج طعم بود بشه که چون مرمن کرد در لکوش نیز
حادث کرد و بداوای امر و زهشام جنبه مدتر رسیدن سر انکه ال تلخ
الکار کس رطبه بخورد و جنبه مدتر و نان بطی کهنهای عاده را در ادویه

علامت ۱۰ العرق ۱۱ ال البکات

ومن اكسر الاناء بل يكون ناقصا اربع اصابع الى ان اذا كان نحيفا ابتغى ان يكثف
الاناء في كل قليل ليخرج بخار الدواء وسعة الحاذ يكن غلبانه وان اردت
ان يعمل من الدواء اقراصا فينبغي ان يلقى الدواء المسحوق في الهاون وتصب عليه
الماء والشراب وغيره مما يحتاج اليه ان يعجن به قليلا قليلا ويدق دقا
جيدا حتى يلتئم ويستوي ويكون اذا يصلح منه اقراصا ثم تعرضها على حسب
ما يحتاج اليه ويحفظها في الظل وتقلبها بغدوة وعشية وتمسحها الى ان
يجف جفافا محكما وان مسحتها وبها شيء من الدواء لئلا يطرح فيفسد
فان وقع في الأدوية شيء من الإنك فينبغي ان تغسل الإنك بماء مطبوخ فيه الزنجبيل
الصيني واصول الآذخر وهو ان سعي الإنك من خشبته ويدق جيدا وتصب
عليه من ذلك الماء قليلا ويحرك بدستج الهاون وتصفيه بالمنخل الضيق
على مهل وتاخذ ما سقي في المنخل فيصب عليه من ذلك الماء ويسحق ثانية
وتصفيه بالمنخل وتجمعه من الاول ثم تصب عنه الماء قليلا قليلا
ويحرك حتى يجف ثم يسحق ويوخذ منه ما يحتاج اليه من الوزن وان
اردت ان يعمل حبوبا مسهلة وغيرها فينبغي ان كان فيها شيء من
الصموغ ان يحل تلك الصموغ بالعصارة الموصوفة لذلك الطباشير وبالماء الحار

عمومی لائبریری کراچی (قرابادین قلمی نسخہ ۲۴ گھنٹے) ۹۷۱ھ
نسخہ ۱۳۵ ۹۹

نمونه‌ای از رساله در قافیه از محمد بن شمس الدین کاشی قاری

رساله اول از مجموعه شماره ۱۰۶۱

عبارت از قد قیل است یعنی بعضی از ائمه وقف کرده اند اما بواسطه ضعف قیل گذاشتن

اولی است عبارت از کذلک است یعنی دلیل کرد بر محل وقف که پیش ازین و

وقف است گفته شده است اینجا نیز دلیل و علامت همین است همانکه بر لازم در جا

دلیل گفته اند و بر مطلق در جایز و مجوز و مرخص ایضا گفته اند و بسیار مواضع است که دلایل

ایشان با یکدیگر موافق است بنابران کاف را اختیار کرده اند تا اخص باشد

عبارت از انست که وقف نباید کرد اما برای ادب باشد وقف و وقفه لطیفه باید کرد کقوله تعالی

قالا ربنا ظلمنا انفسنا سکته است چرا که بیان انقطاع حجت است و بیان حاجت

بسکته فصل باید کرد تا از وجهی وصل نشود و از وجهی وقف چون میان انقطاع حجت

و بیان حاجت از وجهی مغایرت است و از وجهی اتحاد و در بعضی مصاحف بجای سکته

مینویسند نزد متاخرین امراست بر وقف امراست در گذاشتن

نیز امراست بر گذاشتن اما بعضی میان صل و صلی یعنی الوصل اولی عبارت

از انست که بعضی گفته اند وقف نیست و پیش بعضی ایستادنست بلا قطع نفس و وقف

بلا تنفس دو نوع است یکی انکه اندک توقف کرده شود که باصطلاح قرات سکته

میگویند چنانکه مذکور شد دوم انکه توقف بیشتر کرده شود و این وقف میگویند و گفته اند

صلی که بوصل اقرب است و وقف بوقف و در بعضی مصاحف مینویسند

يرشد الى اعتبار ظاهرا وباطنا من غير تحصيل حد جامع لهما فاعلم ان الآدمي بالباطن وحاصل
الوجه الاول هو عدم الاقتدار في وقت ما عند ارادة الفعل في ذلك الوقت فعلا او حالة
افعال الجوارح مثل الرمي والقيام المتصف في الثاني منهما بنوعين من عدم الاعتماد بخلاف
مثل شدت الحمرة احيانا والضعف حالة الاعتماد والمتصف بالعارض من مطابقة الاعتماد
ومعنى مجانبة الفعل المتصف بالاتفاق عن عارضه عن المطابقة للاعتماد فقد اعتبر في احد فعل
الجنان فعل على الظاهر عدم فعل مخالف وحد فعل مراد اذ قد يقال ان الفعل المراد هو متساوي
الطرفين ايضا وليس شيء منهما جزءا منه ان كان جزءا من المكره الاصطلاحي والا دخل مكث
يصدق على كل شيء منهما انه مكره لفتوى وحد اصطلاحي ان كل
منهما داخل في فرد من المكره العرفي والحد الاصطلاحي وما قيل من ان قوله وهو مثاب
ليس بداخل في الجواب لانه لو كان داخلا وفرد من الحد لما صح قوله فظهر للسان وعدم
فيرد السؤال وعلى تقدير السؤال لم يتعرف كون كل منهما جزءا اذ حاصل السؤال منطقيا ان
انه صح حمله باللسان فقط وان حاصل انه اعتبر بعضا الموانع الآخر كالمكره اعني من ان يكون
حراما او حينئذ لم يحتمل ان سياق الاختيار يرتاد قبل على انه تردد فيصح ان
قوله وغيره من مكارم الاخلاق ومحاسن الاعمال على ان الجميل متساوي الطرفين اختياري فيصح
الترديد بانه متساوي او غير متساوي وعلى اية النسخ فلا وجه لما قيل ان قوله وغاية
النسخ او غاية النسخ اولا الدلالة المذكورة عليه ومن الظاهر ان قوله من محاسن الاعمال لا يدل
على كونه اختياريا وكذا قوله من مكارم الاخلاق على سبيل التعليل اذ كثيرا ما يراد بمكارم
الاخلاق الاخلاق الكريمة اعني الملكات على طريقة ذكر السبب واراد المسبب ان يراد
الافعال الاختيارية السابقة التي هي المنشأ والسبب حدوث الاخلاق الكريمة او بعبارة
لم تكن ملكات ثم تحصل بالاكتساب والارتكاب لافعال الاختيارية بطريق الاعتماد و
كثرة المزاولة فلا يكون بضرورة والا على كونه غير اختياري ولو سلم ذلك فصحيح ايضا
او قد صرح في شرح الصحائف بان التردد والقسم الغير المحتمل اما واقعا او ظاهرا
اصل اتفق العلماء على قبوله لارتفاع اليه وهو مستغنى الاقسام لان الكلام ليس في

عکس این از «حاشیه حاشیه شرح مطالع» با نشانه

خبره ولهذا يكتب بالالف والجملة في موضع النصب بادري نصر

ومثله بيت زهير السابق الخ اي مثل قوله لعمرك ما ادري

الخ في ان ام في كل منهما ليست واقعة بعد همزة التسوية مع انه

قد يتوهم كونها تما وقع بعدها لوقوعها فيهما بعد ما ادري وقد

تقدم في بحث الهمزة اي همزة التسوية كما تقع بعد سواء ما تقع بعد ما

ادري وما ابالي وليت شعري ايضا يدل على ان مراده ما ذكرنا

قوله في صدر هذا المبحث وليس منه قول زهير اه وقوله هنا والذي

غلط ابن الشجري الخ كما لا يخفى فلا يرد ان هذا التشبيه غير صحيح لان

ام في قول زهير واقعة بين جملة ومفرد بحسب الظاهر وفي لعمرك

الى آخره واقعة بين الجملتين كما توهمه الدماميني نعم منه ان وجه

التشبيه هو الوقوع بين الجملتين ثم انه قال فان قلت التقدير ام هم

نساء قلت هو ممكن لكن التفريق بين قوله بعد انتم اشد خلقا ام

السماء وبين بيت زهير بتقدير منع الجملة في الثاني دون الاول تحكم

انتهى ولا يخفى ان في قوله نعم هو ممكن مسامحة لانه على تقدير جواز التقدير

كان الاولى ان يقدر الضمير الراجع الى الحصن متوخرا عن لفظة النساء

ليكون نساء خبرا مقدما كالقوم والضمير مبتدا متوخرا كمرجعه بناء

على ان المسئول عنه هو الخبر كما هو الظاهر ويجيء في اواخر هذا المبحث

نمونه‌ای از کتاب «غناء الاديب عن لام تغن للسبب» از
مولی محمد مهدی تبریزی - نسخه شماره ۱۲۲۹

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین

الحمد لله الذی احب الجود والکرم وابغض البخل واللئیم والصلوٰة والسلام علی
محمد المصطفی واله واصحابه النجباء الاتقیا چنین گوید احوج عباد الله
واحقر خلق الله بسوی رحمت ربه الغنی محمد امین پسر رضا قلی کرجون بنظر فقیر رسید
رساله زکوتی فاضل کامل یعنی مولانا محمد باقر سلمه الله تعالی من الآفات وجون
مانعین
مطالعه فرمود ایشان اصل حکم شرعیه و احادیثی که در مذمت و عقوبت ترک زکوة بود
بجهة اختصار نقل کرده اند لهذا بعضی خاطر قاصر رسید که شمه از انها با حادیثی که در فضیلت
جود و بخشش و مذمت بخل و ثواب تصدقات در اول این رساله نقل کرده شود و این
از قبیل مقدمه باشد بود رساله شریفه و مرغوب شود بر سر فایده و موسوم کردید بتحفة
الابرار والله الموفق والمعین در جود و بخل خدا تعالی در قرآن مجید
و فرقان حمید مدح نموده اجماعت اکه دیگران را بر نفس خود ایثار نمایند با وجود
احتیاج خود همچنانکه مزبور شده است ویؤثرون علی انفسهم ولو کان بهم خصاصة
ومن یوق شح نفسه فاولئک هم المفلحون و در جای دیگر فرموده که ما انفقتم من
شیء فهو یخلفه وهو خیر الرازقین وار اهل بیت طاهرین علیهم السلام مرویست که حق
در اسمان و زمین محبوب و از طینت پاک و آب جیشش از نور خلوقت و خیل
در اسمان و زمین مبغوض و از طینت شوره و آب جیشش از خار خلوقت و حق
در پناه رحمت خدا باشد تا انکه داخل بهشت شود و کسیکه خدا تعالی خیر او

رساله در زکوة از محمد امین پسر رضا قلی کرجون ۱۲۳۰

نمونه اى از كتاب (جنة المتقين) تاليف محمد امين بن رضا قلى

رساله چهارم از مجموعه شماره ۱۰۲۳

وگناه عظيم را محو كند وحساب قيامت را آسان كند وصدقه روزى عمر ومال را زياد كند
وخطاهاى عظيم را بكداند چنانكه آب نمك را ميكداند وروايت شده كه عيسى ع بكنار ديرى
گذشت قرصى نانى در آب انداخت حواريين گفتند يا روح الله اين نان را قوت تو بود وفرمود
حيوانات آب بخورند وثوابش پيش خدا عظيمست وحضرت امير المؤمنين عليه السلام فرمود كه
خود فقرا ومساكين بشناسيد كه اكثر ايشان نميدهند صدقه بكه ميدهيد وفضايل وثواب
صدقه چون مى يابيد ودفع بلاها چون ميكردد وچون چيزها براى خدا وبراى صدقه
جدا كنند آنرا از اخراجات مال وصرف خود بايد كرد ومرويست كه كسى كه چيزى براى صدقه جدا
كند بايد بمال خود برگرداند واكر برگرداند مثل كسى خواهد بود كه قى خود را بخورد واكر
سائل رفته باشد بديكرى بايد داد

بسم الله الرحمن الرحيم

احمدك اللهم على ان تمن على بما لا يتعاظمك على ان تمن على من اطاعك غفرانك من
عاملیك وتجعلنى ممن اتيك من الابواب التى امرت ان يؤتى منها داعيك
والصلوة والسلام على محمد واله الذين بشرت بموالاتهم وبحب موالیهم راجيك
چنين كويد خاكپاى دربار امام هشتمين ابن رضا قلى محمد امين كه چون ديد
كه اكثر اهل زمان در قافله كاه جهان بمعصيت پروردكار عالميان مشغولند وازهر
سفر بر خطر خويش زادى وتوشه مهيا نساخته عمر شريف خويش را ضايع كرده در تحصيل
مال وجاه ومخالفت حضرت الاله روز وشب در پى دنياى دنى از بى لهو ولعب

نمونه از رساله مفتاح العدالة تالیف مولی محمد طاهر قمی

رساله پنجم از مجموعه شماره ۱۰۲۳

کفت اکر شما یکدیکر را بد بینید که جامه از بعضی عیوب زشت کشوده ایا هم را میکشایید یا
کشوده را میبوشید کفتند هم را میبوشیم فرمودند بلکه هم را میکشایید چرا که عیوب
یکدیکر می بینید و نمیبوشید تا ترک منهیات نمیکنید انچه میخواهید نیابید و تا صبر
بر مکاره ننمایید با نچه میخواهید نرسید چشم از مردم و زینت ایشان بپوشید
که حاصل این حضرت و عافیتش ندامت مثل مالکان نظر بعیوب مردم مکنید
بلکه مثل بندکان مشغول عیوب خود باشید مردم دو قسمند مبتلی و معافی بر مبتلی
رحم کنید و بر عافیت شکر نمایید و قد تمت هذه الرسالة بعون الله وحسن توفیقه
علی ید الحقیر میر عزیز بن سید رضا الحسینی
سنه احد عشر و مئة بعد الف الحمد لله
رب العالمین
بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین

الحمد لله رب العالمین وصلی الله علی محمد والہ الطاهرین چون این پیر دانمه طاهره و داعی
دولت قاهره محمد طاهر دید که بسیاری از جاهلان و کم عقلان شکوا و تابان حلاج و بایزید
به تعلیم ابلیس و فریب نفس پر تلبیس در دیوانهای خود در مذمت عقل و عاقل و زهد و زاهدی
و مدح جنون و دیوانکی و عشق و عاشقی و مستی و باده پرستی و پیاله و صراحی و صفت خط و خال
و زلف و کاکل شوخ کفته اند و عاقلان را بدان فریفته ساخته اند و جاهلان را بدام عاشقی
و باده پرستی انداخته اند و ایشان را از خدا بیخبر که محبوب حقیقی و معبود کنشقیست بکلی مردود

وكذلك ما يوجب التنفير يجب تنفيرهم عنه لان المرجع في بعثتهم امتثال
اوامرهم ونواهيهم وسواء ما يناقض في الاختلاط وملازمتهم
فما يوجب التنفير يناقض في الغرض من بعثتهم امتثال اوامرهم ونواهيهم
فلا يليق بالحكيم ارسال من اتصف بالصفات المتقدمة اذا ثبت
نبوة نبينا محمد صلى الله عليه وآله انه معصوم فكلما ورد في كلامه في القرآن
الذي هو معجزه من بيان ارسال الرسل وانزال الكتب واخبار الانبياء السالفة
والامم الماضية والبلدان الخالية والتكليف الواجبة وما يترتب عليها من
الاعواض الدائمة حق يجب الايمان به لانه كلام من ثبت المعجزة على صدقه
كل كلام كذلك فهو حق فالمذكور في حق محمد صلى الله عليه وآله
خاتم الانبياء اذ قد ورد في القرآن انه خاتم الانبياء وتواتر من كلامه انه قال
لا نبي بعدي وشريعته باقية بقاء الدنيا اذ لو انقطعت مع بقاء المكلفين
من الشريعة الواجب لهم فهو باطل لما تقدم في وجوب التكليف
فالامامة وهي رياسة عامة في امور الدين والدنيا نيابة عن النبي
بواسطة او بغير واسطة نصب الامام واجب على الله تعالى عقلا اي
مناسب لحكمته لان الامام يجب ان يكون منصوصا من قبله تعالى المتقدم

الاولى

نمونه‌ای از کتاب لا یمسه الا المطهرون - یا مس قرآن بدون طهارت حرام است
مفید الدین موسوی خمینی - چاپ دوم از مجموعه سال ۱۰۲۵

بجرح سيفي سبقني فعصب رجلا يعني أجرحا واضيف ضيفي بالاعراب البيت الاول
شرط تعتذر فعل مضارع مجزوم بافيه ضمير فاعله يعود الى الراقة بالحلي
اي بسبب الحلي او في الحلي تجرح مجزوم بانه جواب الشرط تقديره ان تعتذر
تجرح في تقدير الرفع بفاعله في عراقيبها يتعلق بما قبله الاستشهاد بانه حذف
مفعول بجرح على انه من باب قولهم فلان يعطي ويمنع وصار كانه نسي منسيا
تقديره بجرح جراحة في عراقيبها انشد ويوم شهدناه سليما وعامرا
قليل سوى الطعن النهال نوافله شهدنا اي حضرنا سليما وعامر
قبيلتان النهال جمع نهل وهو جمع ناهل كخدم وخادم وهو بمعنى العطشان
والريان نوافله جمع نافلة وهي العطية معنى البيت رب يوم حضرنا
منهن القبيلتين فيه قليل عطاء ذلك اليوم سوى العطش بالرماح العطاش
الى دمائهم يعني رب يوم قتلنا هم فيه اعراب البيت الواو واو رب وجرها
لشبهها وقيل بتقدير رب بعدها شهدناه اصله شهدنا فيه فعل وجمع
فاعله قوله سليما وعامرا مفعوله والجملة في محل جر بصفة يوم قليل صفة
بعد صفة سوى ظرف ومواراة الاستثناء النهال جر بصفة موصوف
محذوف تقديره بالرماح النهال قوله نوافله رفع بفعل قليل تقديره البيت

عکس ورق اول از کتاب «شرح شواهد المغني» تألیف
شماره ۱۰۲۶

نمونه‌ای از کتاب هم دیوان رسم الخط از فرهنگنامه سروده
سید محمد هاشم موسوی صفوی نسخه شماره ۱۰۲۰

[illegible]

الا ای شهنشاه فرخنده پی

بنامت منشی رشک جمشید و کی

خدیو جهاندار فیروز بخت

خداوند فرمان و دیهیم و تخت

خداوند اسباب شاه منشی

برازنده چتر ظل اللهی

[illegible]

الاول لحصولها في التقسيم وعرصد الفائدة الثاني لمعلومية
المتعارف وقوله وللتعميم مرتاب المجاز اذ مع الحصم للسكت والاضافات
اليه وبهوظ قال آنفا الحكم استنار امر بآخر اكابا اسيئيا
للراد باستنار امر لا اخر ادراك نسبة اليه اما للقصدة او تامة او اشاليه
او غريبة موهومة او مشكوكة قدما او مظنونة او محروم بها
او المراد بهم ادراك النسبة التامة الحرية فقط والاكاب والسبب مخصوصان
باذكار ادراك النسبة التامة الحرية المظنونة او المحروم بها او هما ادراك
النسبة التامة الحرية مع الاذعان والقبول وافاد بصور اللام المظنونة
او الجزم بقوله اكابا او سببا للاوراح عدا المظنونة والمحروم بها
وقد يحصل الاستنار بادراك النسبة القوية بالاذعان والقبول وقد
يكون قوله اكابا او سببا للتفصيل والتوضيح والمراد بالامر
المنسوب والمنسوب اليه وفي كلام رحمه الله تقريع بحيث قال فاذا ثبت
الانسان كاتب اوليس بكاتب فقد استند الكتابة الى الانسان
واما ذكره لبعض الافاضل من انه يجوز ان يكون المراد من قوله اخر
النسبة ومن قوله آخر هو الطرفين اي ادراك النسبة بين الطرفين
اي متعلقهما ويجوز ان يكون المراد بالامر الوقوع واللاوقوع
وبالامر المنسوبة ادراك الوقوع او اللاوقوع الى النسبة

نمونه‌ای از رد حاشیه قره داود بر شاگرد میر سید شریف جرجانی
بر حاشیه شرح تجرید نسخه ۱۰۴۶

نمونه‌ای از کتاب «عجاله - اصول الخمسه» تالیف
آخوند ملا نظرعلی گیلانی - رساله چهارم از مجموعه سال ۱۰۴۹

هذه الرساله منسوبه الی ملا نظر علی بن ملا محسن الجیلانی الساکن بمشهد

بسم الله الرحمن الرحیم وبه نستعین و علیه التکلان

الحمد لله علی حسن جماله و حسن کماله والصلوة علی محمد رسوله و اله لما رسالة
عجاله فی الاصول الخمسة علی الاجمال کتبتها لبعض اخواننا الطالبین للکمال
فی الحسب المنیع والنسب الرفیع قرة العین و نور العینین لا مزال رفیع رفعة
فی الدارین مع کمال نشئت البال [illegible] مستعینا بالملک المتعال
و رتبتها علی مقدمة و خمسة مقال المقدمة فی الحدوث لانه متغیر و کل
متغیر حادث بالضروره و علیه الاجماع والمراد بالحدوث المشهور کان الشئ
و لم یکن معه شئ فحدوثه امر یلحقه اذا لوجد قبله فلا تخلف و انتزاعه من
بقاء الواجب مع انه بالمصحح حدوثی والقول بقدمه کفر الحادی الاول
فی اثبات الصانع و صفاته فنقول العالم حادث بالامر و کل حادث فله محدث
و قد یستدل بالحرکة علی وجود محرک غیر متحرک فی ذاته و صفاته و قیل هو
طریقة الفلاسفة و الاستدلال بالافول و قد یستدل بالنظر فی الوجود و انه
اما واجب او ممکن فالموجود ان کان واجبا فذاک و ان کان ممکنا احتاج
الی موجد

از سه تلاته، ثبوت و تحقق مطلق الاطلاق یا دائما انرا خبر و اخبار کویند چون
قام زید و قعت و زید قائم او فی الدار و انت، سر و قسم باشد زیرا که اگر
باصل وضع واضع لغة موضوع باشد از برای ایجاد مذکور انرا انشاء حقیقی
خوانند چنانکه گذشت و اگر متصرف متکلم بود انرا انشاء منقول کویند
وان کلام است خبری بحسب وضع و متکلم آن را نقل نموده از معنی حکایت
بسوی معنی انشائی که از آن قصد کرده و آن نیز بر قسمت زیرا که اگر مضمون
کلام خبری الوضع قابل باشد که متکلم ایجاد آن نماید در خارج بمجرد لفظش
کافی باشد در نقل آن از خبریه بسوی انشائیه مجرد قصد متکلم انشاء
و ایجاد را مانند صیغ شرعیه مثل انکحت و بعت و انت حر و هر طلاق
و مانند آنها همه ایجاد مفهوم بیع مثلا که نقل ملکیت بحسب شرع
منوط است بلفظ و قصد مالک بیع هر کاه متعدد شود بقبول مشتری
و شروط شرعیه عقد بیع و علی هذا القیاس و اگر کاهی نباشد در نقل آن
مجرد قصد متکلم ایجاد مضمون آن را بلفظش چیزی معوض است که مضمونش قابل
نیست که متکلم ایجاد می نماید بمجرد لفظ بی قصد خود مثل غفر الله لک
زیرا که مغفرت خدای عزوجل حاصل نشود برای مخاطب بمجرد لفظ و قصد متکلم

مرتبه اولی از کتاب (ما لابد منه المقصود و ما لابد المقصود منه) تالیف
بهاء الدین باشی - سال ۱۲۹۰ از هجرت

بالاضافة لا نسلم ان ممنع بالوصفية على ما حققه الشارح في موضعه وقد مر بعض الكلام
والمراد ما نقله الشارح وكذا الفرق في ان الوحدة لا تقبل التجزي والتعدد تقبل المراد
انه يمتنع زوالها لا يمكن في ان استحالة العارض في ذلك الشيء يمتنع لذاته بل
فيه تأمل ... هو السبب على الصحة الضرورة اي على ما هو حكم ضروري لا في عليكم ان
المراد من قولهم ان هذا القياس دليل ينتهي على ما هو حكم ضروري بعد الطرفين ان ذلك
الدليل مؤثر في بعد الطرفين عما يمنع حكم العقل منها فيصور بعد رفع المانع الحكم عليه
على ما يدور عليه الحكم المطلق منها وليس المراد به ان ذلك الدليل مؤثر في ذلك الحكم اولا ما لا يخفى
وانت تعلم انه لم يظهر كون ذلك الدليل مؤثرا في ذلك الحكم بواسطة تأثيره اولا في بعد الطرفين
ثم فيه بل الظاهر ان ذلك الدليل انما يؤثر في ذلك الحكم بلا واسطة التأثير بل نقول الامر الذي يريد
عليه بعد الطرفين عما يمنع الحكم المطلق هو العقل الشارع لكل منها ... فيمنع امتناع الخلاء في
هذه العبارة شيء يفهم وكذا منع قوله وان يكون اثنين الى ... بلغة اقول لا يخفى ان قيد الاثنين
ما هو جعد وقع تكون القسمة صحيحة لان في كل واحد من الاقسام الثلثة يغير الوجود وصف الاثنين
اعم من الوجود وبين واحد اعتبر التقييد بالوجود فلا اشكال لان الوجودين ان اشتركا في جميع
صفات النفس فثلاثة والا فاثنان فالاقسام متغايرة ممنوع اجتماعها لذاتها في محل واحد
جوهر واحد متضادان والا فمختلفان بل نقول لا يخفى ان يعتبر في القسم الاخير وصف الوجود عند
منه جعل الاقسام الثلثة المذكورة اقساما للغيرين على ما دل عليه قول المصنف فيما سيأتي واعلم
ان الخلاف الغيرين عائد ههنا وان لم يترك بعض القيود المعتبرة بعض الشارحين معتمدا
اعتمادا على ما سيأتي من التصريح بها واعلم ان المختلفين قد يكونان جوهرين وقد يكونان عرضين
والمخالفان لجوز ان يكون احدهما جوهرا وعرضا وان يكون احدهما جوهرا والآخر عرضا
ان يكون احدهما واجبا والآخر جوهرا وعرضا والمتضادان فلا يكونان الا عرضين على ما يدل
عليه تعريفه ... في جميع الصفات السبعة الى في جميع انصاف السبعة التي تتصف بها كل واحد
منها شيء كما هو الظاهر فعلى هذا الاحتمال احد المختلفين عن الآخر اما بصفة من هذه الاربعة الجوهرية
وان قد يتصف بالاخرى كالجوهر المركب فانه قد يتصف بالصفة الجوهرية وهي

على

یعنی بدل خاضع وخاشع شود وقصد نکند بعبارت
خبر بمعبود خلق دونیت خالص کند ان وجوه شوایب
دوم داود سفیان ثوری گوید که شرایط بندگی سه چیز است
بضاء نعمت ونگاه داشت حرمت ومراعات خدمت
وابو لیلی گفت شرایط بندگی آنست که خالق بصدق باشی
وباخلقان بوفق یعنی از تو خدا وند مدح
میخواهیم ووس یمانی گفت در مسجد الحرام شدم علی بن الحسین
راعابد دیدم در حجره، نماز میکرد گفتم مرد صالح است
از اهل بیت نبوّة گفتم بروم وگوش بدعاء وی کنم
پس من برفتم وی از نماز فارغ شد سر بر زمین نهاد
ومیگفت عبیدک ببعتابک مسکینک ببعتابک یشکوا الیک
ما لا یخفی علیک برحمتک یا ارحم الراحمین میگفت بنده،
تو بدرگاه توست اسیر تو بدرگاه توست مسکین تو
بدرگاه توست محتاج تو بدرگاه توست سائل تو
بدرگاه توست حکایت با تو باتو میکند انچه بر تو پوشیده نیست طاووس یمانی گفت این کلمات را یاد
گرفتم هیچ محنتی مرا پیش نیامد الا این کلمات را بگفتم خدای
تعالی مرا از ان فرج داد

مجموعه ای از رساله های تفسیر سوره ۱۲ از کتب نظام استرابادی
رساله اول از مجموعه شماره ۱۱۱

بس مبداء همه اشیا باشد و مبداء همه اشیا واحد بود زیرا که
مرکثیری محتاج است بواحدی البتّه و او واحد مطلق
بود و الا محتاج بودی بجزء خود همچنین واحد در غایت
یکی باشد و در غایت تقدّس است از ترکیب و تجزی و کثرت
و جسمیات و جهات و محل و مکان و حلول و احیان و قصد و مادّة و صوّ
و شکل و همه دوعایات و بعد قرب و لون و ریح و طول و عرض و عمق
و نتوان بدو اشارت کردن نه بحس و نه بوهم و نه بخیال و نه بفکر و نه
بعقل جلّ جلاله و عظم و عزّ سکانه و لا اله الا هو سبحانه و تعالی عما یصفون
و از آن ملقبه وصف کرد او را بلفظی که در غایت مبالغت است
در وحدانیّت و آن بود و جون معنی احدیّت ذات او متمثل بود
بر غایت تقدّس و تنزّه از تصور اوهام خواص و عوام و عقول
بشر و ملک از ادراک او عاجز اند در حقیقت بیان آن هویت را بوصف
دیگر که ازین وصف بعقول نزدیکتر است و یکی از معانی
صمدانیت که پناه نیازمندان است یعنی اگرچه عقول و افهام شما
از درک الهیت و وحدانیّه آن هویت عاجز اند اما از درک صمد
بشش عاجز نیستند که پوشیده نیست که او پناه نیازمند است
و پناه شما که در مهمات بکرم او التجا میکنید و در عطایم و قایع
بدرگاه او روی بجزعی نهید و یکی از معانی صمد آنست که

جوف

نمونه‌ای از نفیس سوره قل هو الله از کتابخانه آستان قدس رضوی

الفرائض شفوق ادرت

بسم الله الرحمن الرحيم

وشكل الاستيقاد يا عزيز يا علیم الحمد لله رب العالمين المنور
ابدی الظهور مالك يوم الدين جاعل نور العقل فالق صبح
اليقين والصلوة على صفوره قدوة الانام علم سماء النبوة عليه
اكارم التحية والسلام وعترته خزنة العلم وعروق شجرة العصمة
والطهارة والاعظام وبعد حين كويد اقل عباد الله الغنی
واحوج المحتاجين الى رحمة ربه الغنی ابن السيد احمد العلوی العاملی برغبی عبده
محمد عبد الحسيب بن الفاطمی العلوی ختم الله له فی شانه بالحسنی كه چون
علم فرائض از ضروريات دين مبين ومستحسنات شرع سيد المرسلين است
واعالی واوانی ابن امت عالی همت را از رعايت علم فرائض گريز نيست
ومراعات آن موجب اجر جميل وثواب جزيل است ودر قرآن مجيد ونص حميد
وارد است كه يوصيكم الله فی اولادكم للذكر مثل حظ الانثيين فان كن
نساء فوق اثنتين فلهن ثلثا ما ترك وان كانت واحدة فلها
النصف ولابويه لكل واحد منهما السدس مما ترك ان كان له
ولد فان لم يكن له ولد وورثه ابواه فلامه الثلث فان كان
له اخوة فلامه السدس ودر حديث شريف وارد است ان اشرف اركان

علمت

محمد اری از ربا علم لدنی فرائض را تالیف سید محمد عبد الحسیب علوی
محمد اری از ربا علم لدنی فرائض را تالیف سید محمد عبد الحسیب علوی
فاطمی عاملی - ربا علم لدنی فرائض را تالیف سید محمد عبد الحسیب علوی

از مشاعره و این باب عبارتیکه صریح در این
معنی بود و ایشان مراد بعینها در دیباچه فتوحات
مکیه سبحانه من اظهر الاشیاء هو عینها چنانچه عبارت
که در اصل کتاب فتوحات آرد و از او در اطلاق
وجود نقل نمودیم صریح است در این معنی ولی
در تعبیر ادب مراعات نموده اما کرچه دیباچه ملحق است
و از این جهه است که شیخ علاء الدوله سمنانی
نوشته بر این عبارت در دیباچه فتوحات اینچنین که ان
ایشان ان الله لا یستحیی من الحق لو سمعت من احد
انه یقول فضلة الشیخ عین وجود الشیخ لاشاحه
البته بل تعصب علیه فکیف یسوغ لک ان تنسب هذا القبیح
الی الملک الدیان تب الی الله توبة نصوحا لتنجو من

عکس ورق اول از کتاب «مرآت الوصلة الی الکشف والشف»
تالیف سید ابو طالب قادری تسنی شده ۱۱۳۲

نمونه‌ای از دو مجموعه ۲۱ بیتی که تماماً از نسخه مؤلف است

و خط مؤلف نسخه ۱۱۲۲

پس از آنکه عابدین و باقر علم بصادق رسد کاظم معدن حلم
بسلطان خراسان و تقی هم که کردم مدحی بعلم الله ملهم
بفتاح رموز کبریا شاه قائم درود بیحد امر قیوم دائم
بر ایشان بارور رحمت کند رحمت عطا بخشد بجایگاهشان راه جنت

مدح امام دهم هادی نهم

یارب بآقای همه نجم و علی و فاطمه وان زهر نوشش مرحمه وان کشته اندر طیبه
حبر بعد زین العابدین سجاد خیر الزاهدین باقر العلم شاه دین نادر محمد شاه دین
بعد شش جعفر آن ولی کو مثل شه شد منجلی پس کاظم والله علی صدیق مرتضی ملی
والله حق آن تقی کو بد جواد و متقی بعد شش بد پور نقی هادی عاصی
پس سرور ملت حسن بدر جهان تابان سن وان حجة اندر این زمن منجی کند امر من
فیض درود والسلام با بر محمد مصطفی والله صلوة مستدام بر آل او تا انقضای
روز عفو و رحمت یک سه ارسال کن یا رب بر خادمان رکیبه با رحمت غرق کنشه

مصرع اول و دوم و سوم و چهارم و پنجم و ششم و هفتم و هشتم و نهم و دهم و یازدهم و دوازدهم و سیزدهم و چهاردهم و پانزدهم و شانزدهم و هفدهم و هیجدهم و نوزدهم و بیستم و بیست و یکم

و بکجای استغنا منفرد است سمند فهم و ادراک در میدان جلالت او لنگ
و دیدهٔ کشف و عیان در مشاهدهٔ جمال او زنگ نه در دام وصال کس در آید
و نه کام یافت کس از او برآید شعر عنقا شکار کس نشود دام باز گیر
کین جا همیشه باد بدست است دام را از نیجا بود که همچو با ابلیس گفتند دان
علیك لعنتی یعنی بعد و دوری باد ترا از قرب شهود ذات رفیع الدرجات
که از سجود و شهود آن ذات در مراتب تعینات باز ماندی و از همت
در میدان تمنای وصال محال پیش راندی لاجرم آیت لعنتی بجهت خواندی کف
فبعزتك قسم بعزت تو که بعد و دوری از جناب قرب در حضور تو قسم کردم
و دیگر اینرا در طور بعد اغوا اضلال نمایم و عزت ترا همین تعزز و تفرد
دوست دارم که کسی در خور عظمت جلال تو نباشد و عزت کمال که
عشق عالی همت بمعشوق متعالی صفت خواهد که از نکبای عزت کسی در خور
او نباشد که اگر کسی در خور وصال و قابل قرب جمال بود آنگاه عزت
بر کمال و عظمت با جلال نبود که مشاکلت در عزت و مشابهت در عظمت
روی نماید غیرت عشق غیور آنرا بر نتابد چه عاشق غیور از دیده خود غیرت
عاشق ازین رو در عشق حیرانست و عاقل درین رمز سر گردانست شعر
مرا از خویش غیرت بود بسیار چگونه بینمش در چشم اغیار
ای عاشق مسکین از بو العجبیهای عشق اینجا بنشین و بچشم عبرت بین

فصيح فللخصم ان يعترض على هذا التأمل للكلام الفصيح يعني انه
انما يصح ورود عدم فصاحة بعض كلام فصيح بالقياس على جواز عدم عربية
انا اقول حمل كلام الفاضل على ان القياس الذي ذكره الفاضل استدلال
على الجواز المذكور بادعاء ظهور هذا المعنى من كلام يشبه الممنوع التي
ذكرناه ان يمكن بمكن حمل كلام الفاضل على وجه لا يوجه عليه هذه الممنوع
بانه ادعى اولا ان قرب المحاورة يسهل التعقل المحل بالفصاحة ولم
يستدل على ذلك واذا ادعى ظهوره فلا يرجع الى الذوق ثم يستدل ان
الفاضل يلزم على ذكرت عدم فصاحة الم اعهد ويلزم منه عدم فصاحة سورة
الفتح فكان هذه هو الجامع انه وقع التحدي بكل سورة من القرآن على
ما يدل عليه قوله تعالى وان كنتم في ريب مما نزلنا على عبدنا فاتوا بسورة
من مثله والتحدي به لا يجوز ان يكون فصيحا فاجاب بالتزام عدم
فصاحة الم اعهد ومنع لزوم عدم فصاحة السورة منه واستدل المنع بالقياس
المذكور فمنع مستند المنع فلا يوجب السؤال فيما يدل على ان دفع هذا
الممنوع اذا كان المدعى هو الظهور دون القطع على ما هو الواقع اما
الاول فلان مبنى الاصول صرح بان هذه الالفاظ موضوعة للقدر
المشترك بينهم اللفظ مع الوضع من عرفهم قال في شرح المختصر وقول الاكثر
لا يلزم ان ذلك من الموضوع بل يجوز ان يكون مما العرف في اللسان كالصابون
والسوط بعد تسميته مثلا والاحتمالات البعيدة لا يدفع الظهور

محمد اسماعيل از حاشيه ميرزا جان بر تهذيب المنطق الفاضل
جامعين برهان بن ابن زين فاروقي لنكي سنه ١١٢٨

هذا عند هبهم بل هذا ما فهو من مذهب القدماء والاعلى القدماء لا نليس مذهبهم عدم التخصيص
بهذا النحو بين الوجود العارض اذ ليس الوجود من هذا القبيل اذ امتياز الوجود عن الوجود الآخر بسبب
مغايرة العوارض والا لزم السلسلة او الدور بل كل وجود في نفسه متاز عن كل وجود آخر والعوارض ليست
مشخصة للوجود فكذا المشخص بحسب الجعل من النظر عندنا ويختلف تلك العوارض بحسب اختلاف المدارك
ولتوكيد يخالف بعضنا بعضا في تعيين جزء معين بحسبه النظر مثلا لو كان شيء مخصصا مغايرا لون
مخصوص ومقدار مخصوص وشكل مخصوص ومكان مخصوص ومكان مخصوص الى غير ذلك
قد تتعلق العقد بالمقابلة بين الاخير بالتلون والاخير بالشكل وآخر بالمقدار مع الغفلة عن المشخص الاول الذي
عينه بالآخر وكل يصدق الآخر في تعيينه لو وقف مثلا لو قال احد هذا بحسب الكرى مثلا ولو قال الآخر ان هذا
بحسب الصغير مثلا يقول نعم فهذا المشخص بحسب جليل النظر يختلف باختلاف المدارك
لا مثل له مرجوعه وبيان يلزم الاخبار بحسب الثالث الى ما سبق وقد تقرر من ذاته
بما اوردنا لان الكلام في اخذ القيود وتخصيص المثل بهذا القيد عند ارادته قبل تحققه والاخبار الواقعي لا يفيد وجه
تخصيص هذا القيد مع استواء نسبة الكلي عند العقل في ذاته للكثيرين معا او بدلا فالمشخص مثال زيد مجانا تغير الصور
بالمكان الشخص الاول ويحتمل عالتغير الصور ما سناعها وفي شرح المطالع في تمثل الكلي المنحصر في الفرد الذي تم
فرد ممكنة بالشخص فيقول عند من يقول بالمكان اذا دار الآخر فيه اشارة الى الخلاف والكلام في المثال
سهل ولا تعلق للغرض فيه بل الغرض في تبيين مرامهم من كلامهم لكن الكلام في التوقف بين الكلامين لظاهره
يدل على انه عدم الاشتراك في الواقع وان امكن اشتراكه بل يكفي في جواز صدور الخبر والامكان المناسب
ان يقول بدل قوله مع عدم الاشتراك في الواقع مع امتناع الاشتراك بل التبادل ايضا والاشتراك
بالتمثل بين الكسرين يمنع عن صدور جزء منفطن ولكن يبقى اذا قال الشارح في حواشيه على
التجريد وما قيل في الجواب من ان النفس مع الارادة الجازمة اما قادر والعلة القادرة عالم بجميع الوجوه قادر
يستحيل ان يتبع امر الغير قادر والازم تخلف المعلول عن العلة لا يدفع ذكره بل هو دليل آخر وبناء هذا التسليم

محمد اسرار الاحاد الصمد ... آل ... الف
محمد يوسف بن محمد خان قره باغي حنفي ... سلم الله
١١٦٧

امرهم مع ان لهم امرين معينين وليس لهم امرهم ما لم مامور به غير ما في والمأتي به غير ما مامور به بخلاف ما اذا كان التردد في
المأمور به كما يأتي في ضمن الخصلة الباقية فان الامرين وهو ياتي في المتعدد لتحصيل المتعين لانه قاصد فيه امتثال المعين الواقعي
بخلاف هذه الصورة فانه لا يقصد فيها المعين في المبهم بشيء من الاجمام وقد عرفت انه ليس لهم امر يكون هذه الشائبة لان المأمور به
ايضا معين لا ما يقول وهو ياتي بالمعين الواقعي في ضمن المتعدد واما الخامسة فان الجاهل اذا لم يدر كون المأتي به مأمورا به ولا ما
تضمن ما شيء من هذه الفرقة اذ لا يحصل الفرقة الا باحد الشيئين ما امر يجد كما مر ايضا اجماع نعم لو كان جاهلا بانه مما يجب لا يكون متردد
طابق الواقع فلا تقصد وجوده تحصل من جميع ذلك الشأن سبب لبطلان احتمال الامر النية انما من جهة احتمال القصد الى الفعل في الفرقة
او لتحقق الاجماع ويستند بها لا وجه لبطلان في الخصلة الباقية حيث انه لا اجماع فيه شيء منها ولم يحتمل امر النية لا جنسا ولا
فصلا لا في الفعل ولا في اجزائها عقلا او لما حيث انه وان تحتمل التردد في الاشتاء الا انه لم يكن في الفعل ولا في اجزائه بل في
حال الاتيان عنه نعم يتراءى الشك او الرياء المتعقب وقد كان المفروض ان الفعل في يكن رفعا نيا بل المقصود فيما يجاد هذه
الاجزاء المفروضة انما النية وامكان الزمان من اوائل وجوده وكل ما كان التردد فيه سببا لاحتمال في المأمور به فان الكلف
قاصدا الى الامر المعين والفعل المعين بايجاده سببا يجاد هذه الجملة تقربا بها فالامران ذلك المعين الواقعي لم يتصور عنه
واشتراط الموالاة في المسئلة بنفسها لا الاطلاقات ثم لو بقي امكان ان من حيث تحصيل ظنه وجوده وهو غير ما نحن فيه اذ الكلام
فيما فات التردد من حيث انه تردد لا من حيث انه باق الشك في بقائه الذي تعقد بعدمه جميع ما كان الشك في
مصداق المرجع ما لخارجي سبب اتمام الكلف وكذا القسمان الباقيان وما نحن فيه من ولهما فان القصد الى الفعل المعين
وفي الامر حاصل في الجميع واشتراط امر زايد على النية خلاف الاصل والكل هذا وتوضيح ما ذكرنا امور اشرنا اليها اجمالا
تفصيلا الان الاحوط هو الثاني نظرا الى استلزامها الحدوث له من الاصحاب من صرح باختياره الثاني لما اشرنا اليه من
امكان تحصيل الجزم بالنية فلا بعد عنه وامكان فيما سمعت قوله ومع انتفاء احدهما اي انكبار بل حد الاثنين وما
الحاكم فقد صرح بجملة منهم المحقق الثاني وستعلم انه بعد مقدمة تحصيل الطهارة بالمطلق في الجملة فتجب وفيه نظر فان المحال
بالان هو ما يمكن ان يكون مطلقا وجوبا او الكلام فيه مفصلا ثانيا بالاستصحاب بتقريب وتوضيح فيه ان يقال ان
استعمال هذه الاينية كان واجبا قبل انتفاء احد هو فعلا كل استصحابا للحالة السابقة وكون ارتفاع الاول الى الثاني قد
حدا هذا وفي المدارك مال الى خلاف ما اسمعناك نسبته ما ذكرنا الى قطع الاصحاب مع تقديم الوضوء على التيمم وقد بان ان المأتي به
استعمال هذه الطهارة ان كان هو ما علم كونه ماء مطلقا فيجب لا جزاء بالتيمم وعدم وجوبها لوضوء بمركبا هو المطر وان كان هو لا
يعلم كونه مضافا فاكتفى بالوضوء فالجمع بين الطهارتين غير واضح الى آخر كلامه المطهر عن تقريره وكيف كان لا دليل على الجمع بهذين
بما لعقل الا توقف يقين ما لبراءة من المأمور بها قطعا عليه فان الاحوط ذلك ان لم تقل بكونه المعين عقلا الى الاجماع
على القول الحكمي في المدارك المؤيد بالشهرة قطعا قد عرفت الجمع تقديم ايهما شاء لعدم اقتضاء الدليل المركون اليه ذهوا صالة الا
شتغال في الاجماع اما الجمع وتعيين الترتيب خلاف الاصل ولكن ستسمع ما فيه قوله وان كان الاحوط الى من جهة فتوى
الجمع الوجوب بناء على كون مقول القول التقديم لا انه احوط في جامع المقاصد ولا يخفى انه يجب تقديم الوضوء على التيم
بل في المدارك فيه القطع الاصحاب كالاصل كما مر وعليه يرتفع التحيير راسا وكانه غض عن افادة تحكاية الاجماع بالمرة
فلا كان متعينا بل مع وجود الخلاف بمجرده يكفي في الشك في البراءة وكيف كان فما احتاط به لا ينبغي تركه قوله باحد الاثنين

المتيممين